

Holy Bible

Aionian Edition®

**Bibbia Vulgata Clementina
Clementine Vulgate 1598
New Testament**

Holy Bible Aionian Edition ®
Bibbia Vulgata Clementina
Clementine Vulgate 1598
New Testament
Language: Latin
Latium, Ancient Rome

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 9/10/2025
Source copyright: Public Domain
Saint Jerome, revised by Sixtus V and Clement VIII, 405, 1880

Formatted by Speedata Publisher 5.3.10 (Pro) on 12/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously and <https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>
All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>
Volunteer help and comments are welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Praefatio

Latine at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of *eternal punishment*. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *e/ēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Latine at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 06/21/25 - 468 translations now available in 230 languages.
- 09/01/25 - 538 translations now available in 291 languages.

Index Rerum

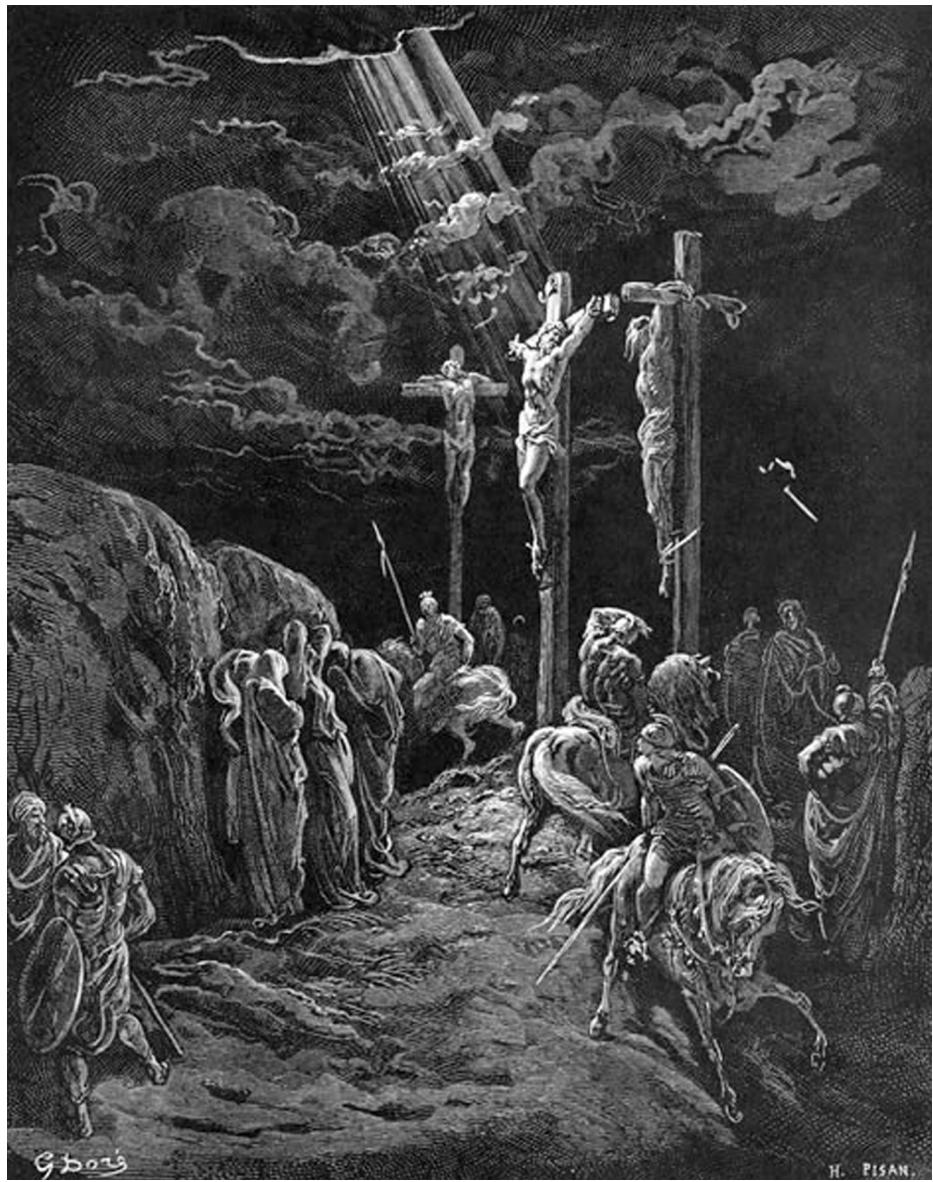
NOVUM TESTAMENTUM

Mattheum	1
Marcum	29
Lucam	47
Iohannem	77
Actuum Apostolorum	100
Romanos	130
Corinthios I	142
Corinthios II	154
Galatas	162
Ephesios	166
Philippenses	170
Colosseus	173
Thessalonicenses I	176
Thessalonicenses II	179
Timotheum I	181
Timotheum II	184
Titum	187
Philemonem	189
Hebræos	190
Iacobi	199
Petri I	202
Petri II	206
Iohannis I	208
Iohannis II	211
Iohannis III	212
Iudæ	213
Apocalypsis	214

SUPPLEMENTA

Adiutorium Lectoris
Glossarium
Mappae
Sors
Picturae, Doré

NOVUM TESTAMENTUM

Jesus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt.

Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes.

Lucam 23:34

Mattheum

occulte dimittere eam. **20** Hæc autem eo cogitante, ecce angelus Domini apparuit in

1 Liber generationis Jesu Christi filii David, somnis ei, dicens: Joseph, fili David, noli timere filii Abraham. **2** Abraham genuit Isaac. Isaac accipere Mariam conjugem tuam: quod enim autem genuit Jacob. Jacob autem genuit Judam, in ea natum est, de Spiritu Sancto est. **21** et fratres ejus. **3** Judas autem genuit Phares, Pariet autem filium: et vocabis nomen ejus et Zaram de Thamar. Phares autem genuit Jesum: ipse enim salvum faciet populum suum Esron. Esron autem genuit Aram. **4** Aram autem a peccatis eorum. **22** Hoc autem totum factum genuit Aminadab. Aminadab autem genuit est, ut adimpleretur quod dictum est a Domino Naasson. Naasson autem genuit Salmon. **5** per prophetam dicentem: **23** Ecce virgo in Salmon autem genuit Booz de Rahab. Booz utero habebit, et pariet filium: et vocabunt autem genuit Obed ex Ruth. Obed autem genuit nomen ejus Emmanuel, quod est interpretatum Jesse. Jesse autem genuit David regem. **6** David Nobiscum Deus. **24** Exsurgens autem Joseph a autem rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit somno, fecit sicut præcepit ei angelus Domini, et Uriæ. **7** Salomon autem genuit Roboam. Roboam accepit conjugem suam. **25** Et non cognoscebat autem genuit Abiam. Abias autem genuit Asa. eam donec peperit filium suum primogenitum: **8** Asa autem genuit Josophat. Josophat autem et vocavit nomen ejus Jesum.
genuit Joram. Joram autem genuit Oziam. **9** Ozias autem genuit Joatham. Joatham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam. **10** Ezechias autem genuit Manassen. Manasses autem genuit Amon. Amon autem genuit Josiam. **11** Josias autem genuit Jechoniam, et fratres ejus in transmigratione Babylonis. **12** Et post transmigrationem Babylonis: Jechonias genuit Salathiel. Salathiel autem genuit Zorobabel. **13** Zorobabel autem genuit Abiud. Abiud autem genuit Eliacim. Eliacim autem genuit Azor. **14** Azor autem genuit Sadoc. Sadoc autem genuit Achim. Achim autem genuit Eliud. **15** Eliud autem genuit Eleazar. Eleazar autem genuit Mathan. Mathan autem genuit Jacob. **16** Jacob autem genuit Joseph virum Mariæ, de qua natus est Jesus, qui vocatur Christus. **17** Omnes itaque generationes ab Abraham usque ad David, generationes quatuordecim: et a David usque ad transmigrationem Babylonis, generationes quatuordecim: et a transmigratione Babylonis usque ad Christum, generationes quatuordecim. **18** Christi autem generatio sic erat: cum esset desponsata mater ejus Maria Joseph, antequam convenienter inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. **19** Joseph autem vir ejus cum esset justus, et nollet eam traducere, voluit

2 Cum ergo natus esset Jesus in Bethlehem Juda in diebus Herodis regis, ecce magi ab oriente venerunt Jerosolymam, **2** dicentes: Ubi est qui natus est rex Judæorum? vidimus enim stellam ejus in oriente, et venimus adorare eum. **3** Audiens autem Herodes rex, turbatus est, et omnis Jerosolyma cum illo. **4** Et congregans omnes principes sacerdotum, et scribas populi, sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur. **5** At illi dixerunt: In Bethlehem Judæ: sic enim scriptum est per prophetam: **6** [Et tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israël.] **7** Tunc Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stellæ, quæ apparuit eis: **8** et mittens illos in Bethlehem, dixit: Ite, et interrogate diligenter de puer: et cum inveneritis, renuntiate mihi, ut et ego veniens adorem eum. **9** Qui cum audissent regem, abierunt, et ecce stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos, usque dum veniens staret supra, ubi erat puer. **10** Videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde. **11** Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, et procidentes adoraverunt eum: et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus, et myrrham.

12 Et responso accepto in somnis ne redirent erat locustæ, et mel silvestre. **5** Tunc exibat ad Herodem, per aliam viam reversi sunt in ad eum Jerosolyma, et omnis Iudea, et omnis regionem suam. **13** Qui cum recessissent, ecce regio circa Jordanem; **6** et baptizabantur ab eo angelus Domini apparuit in somnis Joseph, in Jordane, confitentes peccata sua. **7** Videns dicens: Surge, et accipe puerum, et matrem autem multos pharisæorum, et sadducæorum, ejus, et fuge in Ægyptum, et esto ibi usque dum venientes ad baptismum suum, dixit eis: dicam tibi. Futurum est enim ut Herodes querat Progenies viperarum, quis demonstravit vobis puerum ad perdendum eum. **14** Qui consurgens fugere a ventura ira? **8** Facite ergo fructum accepit puerum et matrem ejus nocte, et secessit dignum pœnitentiæ. **9** Et ne velitis dicere intra in Ægyptum: **15** et erat ibi usque ad obitum vos: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis Herodis: ut adimpleretur quod dictum est a quoniā potens est Deus de lapidibus istis Domino per prophetam dicentem: Ex Ægypto suscitare filios Abrahæ. **10** Jam enim securis vocavi filium meum. **16** Tunc Herodes videns ad radicem arborum posita est. Omnis ergo quoniā illusus esset a magis, iratus est valde, arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, et mittens occidit omnes pueros, qui erant in et in ignem mittetur. **11** Ego quidem baptizo Bethlehem, et in omnibus finibus ejus, a bimatu vos in aqua in pœnitentiam: qui autem post et infra secundum tempus, quod exquisierat a me venturus est, fortior me est, cujus non sum magis. **17** Tunc adimpletum est quod dictum est dignus calceamenta portare: ipse vos baptizabit per Jeremiam prophetam dicentem: **18** [Vox in in Spiritu Sancto, et igni. **12** Cujus ventilabrum Rama audita est ploratus, et ululatus multus: in manu sua: et permundabit aream suam: et Rachel plorans filios suos, et noluit consolari, congregabit triticum suum in horreum, paleas quia non sunt.] **19** Defuncto autem Herode, ecce autem comburet igni inextinguibili. **13** Tunc angelus Domini apparuit in somnis Joseph in venit Jesus a Galilæa in Jordanem ad Joannem, ut Ægypto, **20** dicens: Surge, et accipe puerum, et baptizaretur ab eo. **14** Joannes autem prohibebat matrem ejus, et vade in terram Israël: defuncti eum, dicens: Ego a te debedo baptizari, et tu venis sunt enim qui quærebant animam pueri. **21** ad me? **15** Respondens autem Jesus, dixit ei: Qui consurgens, accepit puerum, et matrem Sine modo: sic enim decet nos implere omnem ejus, et venit in terram Israël. **22** Audiens justitiam. Tunc dimisit eum. **16** Baptizatus autem quod Archelaus regnaret in Iudea pro autem Jesus, confessim ascendit de aqua, et Herode patre suo, timuit illo ire: et admonitus in ecce aperti sunt ei cæli: et vidit Spiritum Dei somnis, secessit in partes Galilææ. **23** Et veniens descendenter sicut columbam, et venientem habitavit in civitate quæ vocatur Nazareth: ut super se. **17** Et ecce vox de cælis dicens: Hic est adimpleretur quod dictum est per prophetas: Filius meus dilectus, in quo mihi complacui. Quoniā Nazaræus vocabitur.

4 Tunc Jesus ductus est in desertum a Spiritu,

3 In diebus autem illis venit Joannes Baptista ut tentaretur a diabolo. **2** Et cum jejunasset prædicans in deserto Iudea, **2** et dicens: quadraginta diebus, et quadraginta noctibus, Pœnitentiam agite: appropinquavit enim postea esuriit. **3** Et accedens tentator dixit ei: Si regnum cælorum. **3** Hic est enim, qui dictus est Filius Dei es, dic ut lapides isti panes fiant. **4** Qui per Isaiam prophetam dicentem: [Vox clamantis respondens dixit: Scriptum est: Non in solo pane in deserto: Parate viam Domini; rectas facite vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit semitas ejus.] **4** Ipse autem Joannes habebat de ore Dei. **5** Tunc assumpsit eum diabolus vestimentum de pilis camelorum, et zonam in sanctam civitatem, et statuit eum super pelliceam circa lumbos suos: esca autem ejus pinnaculum templi, **6** et dixit ei: Si Filius Dei

es, mitte te deorsum. Scriptum est enim: Quia angelis suis mandavit de te, et in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. **7** secutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, et Decapoli, et de Jerosolymis, et de Judæa, et de trans Jordanem.

Ait illi Jesus: Rursum scriptum est: Non tentabis Dominum Deum tuum. **8** Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum valde: et ostendit ei omnia regna mundi, et gloriam eorum, **9** et dixit ei: Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraveris me. **10** Tunc dicit ei Jesus: Vade Satana: Scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, et illi soli servies. **11** Tunc reliquit eum diabolus: et ecce angeli accesserunt, et ministrabant ei. **12** Cum autem audisset Jesus quod Joannes traditus esset, secessit in Galilæam: **13** et, relicta civitate Nazareth, venit, et habitavit in Capharnaum maritima, in finibus Zabulon et Nephthalim: **14** ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetam: **15** [Terra Zabulon, et terra Nephthalim, via maris trans Jordanem, Galilæa gentium: **16** populus, qui sedebat in tenebris, vidi lucem magnam: et sedentibus in regione umbræ mortis, lux orta est eis.] **17** Exinde coepit Jesus prædicare, et dicere: Poenitentiam agite: appropinquavit enim regnum cælorum. **18** Ambulans autem Jesus juxta mare Galilææ, vidi duos fratres, Simonem, qui vocatur Petrus, et Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare (erant enim piscatores), **19** et ait illis: Venite post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. **20** At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. **21** Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus, in navi cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia sua: et vocavit eos. **22** Illi autem statim relictis retibus et patre, secuti sunt eum. **23** Et circuibat Jesus totam Galilæam, docens in synagogis eorum, et prædicens Evangelium regni: et sanans omnem languorem, et omnem infirmitatem in populo. **24** Et abiit opinio ejus in totam Syriam, et obtulerunt ei omnes male habentes, variis languoribus, et tormentis comprehensos, et qui dæmonia habebant, et lunaticos, et paralyticos, et curavit eos: **25** et

5 Videns autem Jesus turbas, ascendit in montem, et cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli ejus, **2** et aperiens os suum docebat eos dicens: **3** Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum. **4** Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. **5** Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. **6** Beati qui esuriunt et sitiunt justitiam: quoniam ipsi saturabuntur. **7** Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. **8** Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt. **9** Beati pacifici: quoniam filii Dei vocabuntur. **10** Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam: quoniam ipsorum est regnum cælorum. **11** Beati estis cum maledixerint vobis, et persecuti vos fuerint, et dixerint omne malum adversum vos mentientes, propter me: **12** gaudete, et exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. Sic enim persecuti sunt prophetas, qui fuerunt ante vos. **13** Vos estis sal terræ. Quod si sal evanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet ultra, nisi ut mittatur foras, et conculceretur ab hominibus. **14** Vos estis lux mundi. Non potest civitas abscondi supra montem posita, **15** neque accendunt lucernam, et ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus qui in domo sunt. **16** Sic luceat lux vestra coram hominibus: ut videant opera vestra bona, et glorificant Patrem vestrum, qui in cælis est. **17** Nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas: non veni solvere, sed adimplere. **18** Amen quippe dico vobis, donec transeat cælum et terra, iota unum aut unus apex non præteribit a lege, donec omnia fiant. **19** Qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis, et docuerit sic homines, minimus vocabitur in regno cælorum: qui autem fecerit et docuerit, hic magnus vocabitur in regno cælorum. **20** Dico enim vobis, quia nisi abundaverit justitia vestra plus quam scribarum et pharisæorum, non intrabitis in regnum cælorum. **21** Audistis

quia dictum est antiquis: Non occides: qui pro oculo, et dentem pro dente. **39** Ego autem autem occiderit, reus erit judicio. **22** Ego autem dico vobis, non resistere malo: sed si quis te dico vobis: quia omnis qui irascitur fratri suo, percerterit in dexteram maxillam tuam, præbe reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, illi et alteram: **40** et ei, qui vult tecum judicio raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, contendere, et tunicam tuam tollere, dimittet fatue: reus erit gehennæ ignis. (*Geenna g1067*) **23** ei et pallium: **41** et quicumque te angariaverit Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi mille passus, vade cum illo et alia duo. **42** Qui recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid petit a te, da ei: et volenti mutuari a te, ne adversum te: **24** relinque ibi munus tuum ante avertaris. **43** Audistis quia dictum est: Diliges altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: proximum tuum, et odio habebis inimicum et tunc veniens offeres munus tuum. **25** Esto tuum. **44** Ego autem dico vobis: diligite inimicos consentiens adversario tuo cito dum es in via vestros, benefacite his qui oderunt vos, et orate cum eo: ne forte tradat te adversarius judici, pro consequentibus et calumniantibus vos: **45** et judex tradat te ministro: et in carcerem ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est: qui mittaris. **26** Amen dico tibi, non exies inde, donec solem suum oriri facit super bonos et malos: reddas novissimum quadrantem. **27** Audistis et pluit super justos et injustos. **46** Si enim quia dictum est antiquis: Non moechareris. diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem **28** Ego autem dico vobis: quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moecharus est eam in corde suo. **29** Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. (*Geenna g1067*) **30** Et si dextra manus tua scandalizat te, abscide eam, et projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam. (*Geenna g1067*) **31** Dictum est autem: Quicumque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudii. **32** Ego autem dico vobis: quia omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam moechari: et qui dimissam duxerit, adulterat. **33** Iterum audistis quia dictum est antiquis: Non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. **34** Ego autem dico vobis, non jurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est: **35** neque per terram, quia scabellum est pedum ejus: neque per Jerosolymam, quia civitas est magni regis: **36** neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum album facere, aut nigrum. **37** Sit autem sermo vester, est, est: non, non: quod autem his abundantius est, a malo est. **38** Audistis quia dictum est: Oculum percusserit in dexteram maxillam tuam, præbe reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri suo, illi et alteram: **40** et ei, qui vult tecum judicio raca: reus erit concilio. Qui autem dixerit, contendere, et tunicam tuam tollere, dimittet fatue: reus erit gehennæ ignis. (*Geenna g1067*) **23** ei et pallium: **41** et quicumque te angariaverit Si ergo offers munus tuum ad altare, et ibi mille passus, vade cum illo et alia duo. **42** Qui recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid petit a te, da ei: et volenti mutuari a te, ne adversum te: **24** relinque ibi munus tuum ante avertaris. **43** Audistis quia dictum est: Diliges altare, et vade prius reconciliari fratri tuo: proximum tuum, et odio habebis inimicum et tunc veniens offeres munus tuum. **25** Esto tuum. **44** Ego autem dico vobis: diligite inimicos consentiens adversario tuo cito dum es in via vestros, benefacite his qui oderunt vos, et orate cum eo: ne forte tradat te adversarius judici, pro consequentibus et calumniantibus vos: **45** et judex tradat te ministro: et in carcerem ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est: qui mittaris. **26** Amen dico tibi, non exies inde, donec solem suum oriri facit super bonos et malos: reddas novissimum quadrantem. **27** Audistis et pluit super justos et injustos. **46** Si enim quia dictum est antiquis: Non moechareris. diligitis eos qui vos diligunt, quam mercedem **28** Ego autem dico vobis: quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moecharus est eam in corde suo. **29** Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, et projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. (*Geenna g1067*) **30** Et si dextra manus tua scandalizat te, abscide eam, et projice abs te: expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum, quam totum corpus tuum eat in gehennam. (*Geenna g1067*) **31** Dictum est autem: Quicumque dimiserit uxorem suam, det ei libellum repudii. **32** Ego autem dico vobis: quia omnis qui dimiserit uxorem suam, excepta fornicationis causa, facit eam moechari: et qui dimissam duxerit, adulterat. **33** Iterum audistis quia dictum est antiquis: Non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua. **34** Ego autem dico vobis, non jurare omnino, neque per cælum, quia thronus Dei est: **35** neque per terram, quia scabellum est pedum ejus: neque per Jerosolymam, quia civitas est magni regis: **36** neque per caput tuum juraveris, quia non potes unum capillum album facere, aut nigrum. **37** Sit autem sermo vester, est, est: non, non: quod autem his abundantius est, a malo est. **38** Audistis quia dictum est: Oculum

Et si salutaveritis fratres vestros tantum, quid amplius facitis? nonne et ethnici hoc faciunt?

48 Estote ergo vos perfecti, sicut et Pater vester cælestis perfectus est.

6 Attendite ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum qui in cælis est. **2** Cum ergo facis eleemosynam, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciunt in synagogis, et in vicis, ut honorificantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedem suam. **3** Te autem faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: **4** ut sit eleemosyna tua in abscondito, et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. **5** Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare, ut videantur ab hominibus: amen dico vobis, receperunt mercedem suam. **6** Tu autem cum oraveris, intra in cubiculum tuum, et clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito: et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. **7** Orantes autem, nolite multum loqui, sicut ethnici, putant enim quod in multiloquio suo exaudiantur. **8** Nolite

ergo assimilari eis: scit enim Pater vester, quid magis pluris estis illis? **27** Quis autem vestrum opus sit vobis, antequam petatis eum. **9** Sic cogitans potest adjicere ad staturam suam ergo vos orabitis: [Pater noster, qui es in cælis, cubitum unum? **28** Et de vestimento quid sanctificetur nomen tuum. **10** Adveniat regnum solliciti estis? Considerate lilia agri quomodo tuum; fiat voluntas tua, sicut in cælo et in crescunt: non laborant, neque nent. **29** Dico terra. **11** Panem nostrum supersubstantiale da autem vobis, quoniam nec Salomon in omni nobis hodie, **12** et dimitte nobis debita nostra, gloria sua cooperatus est sicut unus ex istis. **30** sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. **13** Si autem fœnum agri, quod hodie est, et cras Et ne nos inducas in temptationem, sed libera in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto nos a malo. Amen.] **14** Si enim dimiseritis magis vos modicæ fidei? **31** Nolite ergo solliciti hominibus peccata eorum: dimittet et vobis esse, dicentes: Quid manducabimus, aut quid Pater vester cælestis delicta vestra. **15** Si autem bibemus, aut quo operiemur? **32** hæc enim non dimiseritis hominibus: nec Pater vester omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, dimittet vobis peccata vestra. **16** Cum autem quia his omnibus indigetis. **33** Quærите ergo jejunatis, nolite fieri sicut hypocritæ, tristes. primum regnum Dei, et justitiam ejus: et hæc Exterminant enim facies suas, ut appareant omnia adjicientur vobis. **34** Nolite ergo solliciti hominibus jejunantes. Amen dico vobis, quia esse in crastinum. Crastinus enim dies sollicitus receperunt mercedem suam. **17** Tu autem, cum erit sibi ipsi: sufficit diei malitia sua. jejunas, unge caput tuum, et faciem tuam lava, **18** ne videaris hominibus jejunans, sed Patri tuo, qui est in abscondito: et Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. **19** Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: ubi ærugo, et tinea demolitur: et ubi fures effodiunt, et furantur. **20** Thesaurizate autem vobis thesauros in cælo, ubi neque ærugo, neque tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt, nec furantur. **21** Ubi enim est thesaurus tuus, ibi est et cor tuum. **22** Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit. **23** Si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen, quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ quantæ erunt? **24** Nemo potest duobus dominis servire: aut enim unum odio habebit, et alterum diligit: aut unum sustinebit, et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mammonæ. **25** Ideo dico vobis, ne solliciti sitis animæ vestræ quid manducetis, neque corpori vestro quid induamini. Nonne anima plus est quam esca, et corpus plus quam vestimentum? **26** Respicite volatilia cæli, quoniam non serunt, neque metunt, neque congregant in horrea: et Pater vester cælestis pascit illa. Nonne vos

7 Nolite judicare, ut non judicemini. **2** In quo enim iudicio judicaveritis, judicabimini: et in qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis. **3** Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, et trabem in oculo tuo non vides? **4** aut quomodo dicis fratri tuo: Sine ejiciam festucam de oculo tuo, et ecce trabs est in oculo tuo? **5** Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo, et tunc videbis ejicere festucam de oculo fratris tui. **6** Nolite dare sanctum canibus: neque mittatis margaritas vestras ante porcos, ne forte conculcent eas pedibus suis, et conversi dirumpant vos. **7** Petrite, et dabitus vobis: quærite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. **8** Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærerit, invenit: et pulsanti aperietur. **9** Aut quis est ex vobis homo, quem si petierit filius suus panem, numquid lapidem porrigeret ei? **10** aut si piscem petierit, numquid serpentem porrigeret ei? **11** Si ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare filiis vestris: quanto magis Pater vester, qui in cælis est, dabit bona petentibus se? **12** Omnia ergo quæcumque vultis ut faciant vobis homines, et vos facite illis. Hæc est enim lex, et prophetæ. **13** Intrate per angustam portam: quia lata porta, et spatiosa via est,

quæ dicit ad perditionem, et multi sunt qui intrant per eam. **14** Quam angusta porta, et ait illi Jesus: Vide, nemini dixeris: sed vade, arcta via est, quæ dicit ad vitam: et pauci ostende te sacerdoti, et offer munus, quod sunt qui inveniunt eam! **15** Attendite a falsis præcepit Moyses, in testimonium illis. **5** Cum prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis autem introisset Capharnaum, accessit ad eum ovium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces: **16** centurio, rogans eum, **6** et dicens: Domine, a fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid puer meus jacet in domo paralyticus, et male colligunt de spinis uvas, aut de tribulis ficus? **17** torquetur. **7** Et ait illi Jesus: Ego veniam, et Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala curabo eum. **8** Et respondens centurio, ait: autem arbor malos fructus facit. **18** Non potest Domine, non sum dignus ut intres sub tectum arbor bona malos fructus facere: neque arbor meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur puer mala bonos fructus facere. **19** Omnis arbor, meus. **9** Nam et ego homo sum sub potestate quæ non facit fructum bonum, excidetur, et in constitutus, habens sub me milites, et dico huic: ignem mittetur. **20** Igitur ex fructibus eorum Vade, et vadit: et alii: Veni, et venit: et servo cognoscetis eos. **21** Non omnis qui dicit mihi, meo: Fac hoc, et facit. **10** Audiens autem Jesus Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum: miratus est, et sequentibus se dixit: Amen dico sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in cælis vobis, non inveni tantam fidem in Israël. **11** Dico est, ipse intrabit in regnum cælorum. **22** Multi autem vobis, quod multi ab oriente et occidente dicent mihi in illa die: Domine, Domine, nonne venient, et recumbent cum Abraham, et Isaac, in nomine tuo prophetavimus, et in nomine tuo et Jacob in regno cælorum: **12** filii autem regni dæmonia ejecimus, et in nomine tuo virtutes ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus multas fecimus? **23** Et tunc confitebor illis: et stridor dentium. **13** Et dixit Jesus centurioni: Quia numquam novi vos: discede a me, qui Vade, et sicut credidisti, fiat tibi. Et sanatus operamini iniquitatem. **24** Omnis ergo qui audit est puer in illa hora. **14** Et cum venisset Jesus verba mea hæc, et facit ea, assimilabitur viro in domum Petri, vedit socrum ejus jacentem, sapienti, qui ædificavit domum suam supra et febricitantem: **15** et tetigit manum ejus, et petram, **25** et descendit pluvia, et venerunt dimisit eam febris, et surrexit, et ministrabat flumina, et flaverunt venti, et irruerunt in eis. **16** Vespere autem facto, obtulerunt ei domum illam, et non cecidit: fundata enim erat multos dæmonia habentes: et ejiciebat spiritus super petram. **26** Et omnis qui audit verba mea verbo, et omnes male habentes curavit: **17** hæc, et non facit ea, similis erit viro stulto, ut adimpleretur quod dictum est per Isaiam qui ædificavit domum suam super arenam: **27** prophetam, dicentem: [Ipse infirmitates nostras et descendit pluvia, et venerunt flumina, et accepit: et ægrotationes nostras portavit.] **18** flaverunt venti, et irruerunt in domum illam, Videns autem Jesus turbas multas circum se, et cecidit, et fuit ruina illius magna. **28** Et jussit ire trans fretum. **19** Et accedens unus factum est: cum consummasset Jesus verba hæc, scriba, ait illi: Magister, sequar te, quocumque admirabantur turbæ super doctrina ejus. **29** ieris. **20** Et dicit ei Jesus: Vulpes foveas habent, Erat enim docens eos sicut potestatem habens, et volucres cæli nidos; Filius autem hominis et non sicut scribæ eorum, et pharisæi. non habet ubi caput reclinet. **21** Alius autem de discipulis ejus ait illi: Domine, permitte me primum ire, et sepelire patrem meum. **22** Jesus autem ait illi: Sequere me, et dimitte mortuos sepelire mortuos suos. **23** Et ascendente eo in naviculam, secuti sunt eum discipuli

8 Cum autem descendisset de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ: **2** et ecce leprosus veniens, adorabat eum, dicens: Domine, si vis, potes me mundare. **3** Et extendens Jesus manum, tetigit eum, dicens: Volo: mundare.

ejus: **24** et ecce motus magnus factus est in sedentem in telonio, Matthæum nomine. Et mari, ita ut navicula operiretur fluctibus: ipse ait illi: Sequere me. Et surgens, secutus est vero dormiebat. **25** Et accesserunt ad eum eum. **10** Et factum est, discumbente eo in domo, discipuli ejus, et suscitaverunt eum, dicentes: ecce multi publicani et peccatores venientes, Domine, salva nos: perimus. **26** Et dicit eis discumbabant cum Jesu, et discipulis ejus. **11** Jesus: Quid timidi estis, modicæ fidei? Tunc videntes pharisæi, dicebant discipulis ejus: surgens imperavit ventis, et mari, et facta est Quare cum publicanis et peccatoribus manducat tranquillitas magna. **27** Porro homines mirati magister vester? **12** At Jesus audiens, ait: Non est sunt, dicentes: Qualis est hic, quia venti et mare opus valentibus medicus, sed male habentibus. obediunt ei? **28** Et cum venisset trans fretum **13** Euntes autem discite quid est: Misericordiam in regionem Gerasenorum, occurrerunt ei duo volo, et non sacrificium. Non enim veni vocare habentes dæmonia, de monumentis exeuntes, justos, sed peccatores. **14** Tunc accesserunt ad sævi nimis, ita ut nemo posset transire per eum discipuli Joannis, dicentes: Quare nos, et viam illam. **29** Et ecce clamaverunt, dicentes: pharisæi, jejunamus frequenter: discipuli autem Quid nobis et tibi, Jesu fili Dei? Venisti huc ante tui non jejunant? **15** Et ait illis Jesus: Numquid tempus torquere nos? **30** Erat autem non longe possunt filii sponsi lugere, quamdiu cum illis ab illis grex multorum porcorum pascens. **31** est sponsus? Venient autem dies cum auferetur Dæmones autem rogabant eum, dicentes: Si ab eis sponsus: et tunc jejunabunt. **16** Nemo ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum. autem immittit commissuram panni rudis in **32** Et ait illis: Ite. At illi exeuntes abierunt in vestimentum vetus: tollit enim plenitudinem porcos, et ecce impetu abiit totus grex per ejus a vestimento, et pejor scissura fit. **17** præceps in mare: et mortui sunt in aquis. Neque mittunt vinum novum in utres veteres: **33** Pastores autem fugerunt: et venientes in alioquin rumpunt utres, et vinum effunditur, civitatem, nuntiaverunt omnia, et de eis qui et utres pereunt. Sed vinum novum in utres dæmonia habuerant. **34** Et ecce tota civitas exiit novos mittunt: et ambo conservantur. **18** obviam Jesu: et viso eo, rogabant ut transiret a Hæc illo loquente ad eos, ecce princeps unus finibus eorum.

9 Et ascendens in naviculam, transfretavit, et venit in civitatem suam. **2** Et ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jesus fidem illorum, dixit paralytico: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. **3** Et ecce quidam de scribis dixerunt intra se: Hic blasphemat. **4** Et cum vidisset Jesus cogitationes eorum, dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris? **5** Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata tua: an dicere: Surge, et ambula? **6** Ut autem sciatis, quia Filius hominis habet potestatem in terra dimitendi peccata, tunc ait paralytico: Surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. **7** Et surrexit, et abiit in domum suam. **8** Videntes autem turbæ timuerunt, et glorificaverunt Deum, qui dedit potestatem talem hominibus. **9** Et, cum transiret inde Jesus, vidit hominem

filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, et vivet. **19** Et surgens Jesus, sequebatur eum, et discipuli ejus. **20** Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti ejus. **21** Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentum ejus, salva ero. **22** At Jesus conversus, et videns eam, dixit: Confide, filia, fides tua te salvam fecit. Et salva facta est mulier ex illa hora. **23** Et cum venisset Jesus in domum principis, et vidisset tibicines et turbam tumultuantem, dicebat: **24** Recedite: non est enim mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum. **25** Et cum ejecta esset turba, intravit: et tenuit manum ejus, et surrexit puella. **26** Et exiti fama hæc in universam terram illam. **27** Et transeunte

inde Iesu, secuti sunt eum duo cæci, clamantes, **9** Nolite possidere aurum, neque argentum, et dicentes: Miserere nostri, fili David. **28** Cum neque pecuniam in zonis vestris: **10** non peram autem venisset domum, accesserunt ad eum in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, cæci. Et dicit eis Jesus: Creditis quia hoc possum neque virgam: dignus enim est operarius cibo facere vobis? Dicunt ei: Utique, Domine. **29** suo. **11** In quamcumque autem civitatem aut Tunc tetigit oculos eorum, dicens: Secundum castellum intraveritis, interrogate, quis in fidem vestram, fiat vobis. **30** Et aperti sunt ea dignus sit: et ibi manete donec exeatis. oculi eorum: et comminatus est illis Jesus, **12** Intrantes autem in domum, salutate eam, dicens: Videte ne quis sciat. **31** Illi autem dicentes: Pax huic domui. **13** Et siquidem fuerit exeentes, diffamaverunt eum in tota terra domus illa digna, veniet pax vestra super eam: illa. **32** Egressis autem illis, ecce obtulerunt ei si autem non fuerit digna, pax vestra revertetur hominem mutum, dæmonium habentem. **33** Et ad vos. **14** Et quicumque non receperit vos, ejecto dæmonio, locutus est mutus, et miratæ neque audierit sermones vestros: exeunte foras sunt turbæ, dicentes: Numquam apparuit sic in de domo, vel civitate, excutite pulverem de Israël. **34** Pharisæi autem dicebant: In principe pedibus vestris. **15** Amen dico vobis: Tolerabilius dæmoniorum ejicit dæmones. **35** Et circuibat erit terræ Sodomorum et Gomorrhæorum Jesus omnes civitates, et castella, docens in in die judicii, quam illi civitati. **16** Ecce ego synagogis eorum, et prædicans Evangelium mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote regni, et curans omnem languorem, et omnem ergo prudentes sicut serpentes, et simplices infirmitatem. **36** Videns autem turbas, misertus sicut columbæ. **17** Cavete autem ab hominibus. est eis: quia erant vexati, et jacentes sicut Trident enim vos in conciliis, et in synagogis oves non habentes pastorem. **37** Tunc dicit suis flagellabunt vos: **18** et ad præsides, et ad discipulis suis: Messis quidem multa, operarii reges ducemini propter me in testimonium autem pauci. **38** Rogate ergo Dominum messis, illis, et gentibus. **19** Cum autem tradent vos, ut mittat operarios in messem suam.

10 Et convocatis duodecim discipulis suis, dedit illis potestatem spirituum immundorum, ut ejicerent eos, et curarent omnem languorem, et omnem infirmitatem. **2** Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc. Primus, Simon, qui dicitur Petrus: et Andreas frater ejus, **3** Jacobus Zebedæi, et Joannes frater ejus, Philippus, et Bartholomæus, Thomas, et Matthæus publicanus, Jacobus Alphæi, et Thaddæus, **4** Simon Chananæus, et Judas Iscariotes, qui et tradidit eum. **5** Hos duodecim misit Jesus, præcipiens eis, dicens: In viam gentium ne abieritis, et in civitates Samaritanorum ne intraveritis: **6** sed potius ite ad oves quæ perierunt domus Israël. **7** Euntes autem prædictate, dicentes: Quia appropinquavit regnum cælorum. **8** Infirmos curate, mortuos suscitare, leprosos mundate, dæmones ejicite: gratis accepistis, gratis date.

nolite cogitare quomodo, aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini: **20** non enim vos estis qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis. **21** Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et insurgent filii in parentes, et morte eos affident: **22** et eritis odio omnibus propter nomen meum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. **23** Cum autem persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam. Amen dico vobis, non consummabitis civitates Israël, donec veniat Filius hominis. **24** Non est discipulus super magistrum, nec servus super dominum suum: **25** sufficit discipulo ut sit sicut magister ejus, et servo, sicut dominus ejus. Si patremfamilias Beelzebub vocaverunt, quanto magis domesticos ejus? **26** Ne ergo timueritis eos. Nihil enim est opertum, quod non revelabitur: et occultum, quod non scietur. **27** Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine:

et quod in aure auditis, prædicate super tecta. vidistis. **5** Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgent, animam autem non possunt occidere: sed pauperes evangelizantur: **6** et beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me. **7** Illis qui non fuerit scandalizatus in me. **7** Illis corpus perdere in gehennam. (**Geenna g1067**) **29** autem abeuntibus, cœpit Jesus dicere ad turbas Nonne duo passeris asse veneunt? et unus de Joanne: Quid existis in desertum videre? ex illis non cadet super terram sine Patre arundinem vento agitatam? **8** Sed quid existis vestro. **30** Vestri autem capilli capitis omnes videre? hominem mollibus vestitum? Ecce qui numerati sunt. **31** Nolite ergo timere: multis mollibus vesiuntur, in domibus regum sunt. **9** passeribus meliores estis vos. **32** Omnis ergo qui Sed quid existis videre? prophetam? Etiam dico confitebitur me coram hominibus, confitebor vobis, et plus quam prophetam. **10** Hic est enim et ego eum coram Patre meo, qui in cælis est. de quo scriptum est: Ecce ego mitto angelum **33** Qui autem negaverit me coram hominibus, meum ante faciem tuam, qui præparabit viam negabo et ego eum coram Patre meo, qui tuam ante te. **11** Amen dico vobis, non surrexit in cælis est. **34** Nolite arbitrari quia pacem inter natos mulierum major Joanne Baptista: venerim mittere in terram: non veni pacem qui autem minor est in regno cælorum, major mittere, sed gladium: **35** veni enim separare est illo. **12** A diebus autem Joannis Baptistæ hominem adversus patrem suum, et filiam usque nunc, regnum cælorum vim patitur, et adversus matrem suam, et nurum adversus violenti rapiunt illud. **13** Omnes enim prophetæ socrum suam: **36** et inimici hominis, domestici et lex usque ad Joannem prophetaverunt: **14** et ejus. **37** Qui amat patrem aut matrem plus quam si vultis recipere, ipse est Elias, qui venturus me, non est me dignus: et qui amat filium aut est. **15** Qui habet aures audiendi, audiat. **16** filiam super me, non est me dignus. **38** Et qui Cui autem similem aestimabo generationem non accipit crucem suam, et sequitur me, non istam? Similis est pueris sedentibus in foro: qui est me dignus. **39** Qui invenit animam suam, clamantes coæqualibus **17** dicunt: Cecinimus perdet illam: et qui perdiderit animam suam vobis, et non saltastis: lamentavimus, et non propter me, inveniet eam. **40** Qui recipit vos, planxitis. **18** Venit enim Joannes neque me recipit: et qui me recipit, recipit eum qui manducans, neque bibens, et dicunt: Dæmonium me misit. **41** Qui recipit prophetam in nomine habet. **19** Venit Filius hominis manducans, et prophetæ, mercedem prophetæ accipiet: et qui bibens, et dicunt: Ecce homo vorax, et potator recipit justum in nomine justi, mercedem justi vini, publicanorum et peccatorum amicus. Et accipiet. **42** Et quicumque potum dederit uni ex justificata est sapientia a filiis suis. **20** Tunc minimis istis calicem aquæ frigidæ tantum in cœpit exprobrare civitatibus, in quibus factæ nomine discipuli: amen dico vobis, non perdet sunt plurimæ virtutes ejus, quia non egissent mercedem suam.

11 Et factum est, cum consummasset Jesus, præcipiens duodecim discipulis suis, transiit inde ut doceret, et prædicaret in civitatibus eorum. **2** Joannes autem cum audisset in vinculis opera Christi, mittens duos de discipulis suis, **3** ait illi: Tu es, qui venturus es, an alium exspectamus? **4** Et respondens Jesus ait illis: Euntes renuntiate Joanni quæ audistis, et

Bethsaida: quia, si in Tyro et Sidone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio et cinere pœnitentiam egissent. **22** Verumtamen dico vobis: Tyro et Sidoni remissius erit in die judicii, quam vobis. **23** Et tu Capharnaum, numquid usque in cælum exaltaberis? usque in infernum descendes, quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, forte mansissent usque in hanc diem. (**Hadæs**)

g86) **24** Verumtamen dico vobis, quia terræ quomodo perderent eum. **15** Jesus autem sciens Sodomorum remissius erit in die judicii, quam recessit inde: et secuti sunt eum multi, et curavit tibi. **25** In illo tempore respondens Jesus dixit: eos omnes: **16** et præcepit eis ne manifestum Confiteor tibi, Pater, Domine cæli et terræ, quia eum facerent. **17** Ut adimpleretur quod dictum abscondisti hæc a sapientibus, et prudentibus, est per Isaiam prophetam, dicentem: **18** [Ecce et revelasti ea parvulis. **26** Ita Pater: quoniam puer meus, quem elegi, dilectus meus, in sic fuit placitum ante te. **27** Omnia mihi tradita quo bene complacuit animæ meæ. Ponam sunt a Patre meo. Et nemo novit Filium, nisi spiritum meum super eum, et judicium gentibus Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, et nuntiabit. **19** Non contendet, neque clamabit, cui voluerit Filius revelare. **28** Venite ad me neque audiet aliquis in plateis vocem ejus: omnes qui laboratis, et onerati estis, et ego **20** arundinem quassatam non confringet, et reficiam vos. **29** Tollite jugum meum super linum fumigans non extinguet, donec ejiciat ad vos, et discite a me, quia mitis sum, et humilis victoriam judicium: **21** et in nomine ejus gentes corde: et invenietis requiem animabus vestris. sperabunt.] **22** Tunc oblatus est ei dæmonium **30** Jugum enim meum suave est, et onus meum leve.

12 In illo tempore abiit Jesus per sata sabbato: discipuli autem ejus esurientes coeperunt vellere spicas, et manducare. **2** Pharisæi autem videntes, dixerunt ei: Ecce discipuli tui faciunt quod non licet facere sabbatis. **3** At ille dixit eis: Non legistis quid fecerit David, quando esuriuit, et qui cum eo erant: **4** quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? **5** aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant, et sine crimine sunt? **6** Dico autem vobis, quia templo major est hic. **7** Si autem sciretis, quid est: Misericordiam volo, et non sacrificium: numquam condemnassetis innocentes: **8** dominus enim est Filius hominis etiam sabbati. **9** Et cum inde transisset, venit in synagogam eorum. **10** Et ecce homo manum habens aridam, et interrogabant eum, dicentes: Si licet sabbatis curare? ut accusarent eum. **11** Ipse autem dixit illis: Quis erit ex vobis homo, qui habeat ovem unam, et si ceciderit hæc sabbatis in foveam, nonne tenebit et levabit eam? **12** Quanto magis melior est homo ove? itaque licet sabbatis benefacere. **13** Tunc ait homini: Extende manum tuam. Et extendit, et restituta est sanitati sicut altera. **14** Exeuntes autem pharisæi, consilium faciebant adversus eum,

Hic non ejicit dæmones nisi in Beelzebub principe dæmoniorum. **25** Jesus autem sciens cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum divisum contra se desolabitur: et omnis civitas vel domus divisa contra se, non stabit. **26** Et si Satanas Satanam ejicit, aduersus se divisus est: quomodo ergo stabit regnum ejus? **27** Et si ego in Beelzebub ejicio dæmones, filii vestri in quo ejiciunt? ideo ipsi judices vestri erunt. **28** Si autem ego in Spiritu Dei ejicio dæmones, igitur pervenit in vos regnum Dei. **29** Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis, et vasa ejus diripere, nisi prius alligaverit fortem? et tunc domum illius diripiet. **30** Qui non est mecum, contra me est; et qui non congregat mihi, spargit. **31** Ideo dico vobis: Omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus, Spiritus autem blasphemia non remittetur. **32** Et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum, non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro. (**aiōn g165**) **33** Aut facite arborem bonam, et fructum ejus bonum: aut facite arborem malam, et fructum ejus malum: siquidem ex fructu arbor agnoscitur. **34** Progenies viperarum, quomodo potestis bona

loqui, cum sitis mali? ex abundantia enim cordis eum turbæ multæ, ita ut naviculam ascendens os loquitur. **35** Bonus homo de bono thesauro sederet: et omnis turba stabat in littore, **3** et profert bona: et malus homo de malo thesauro locutus est eis multa in parabolis, dicens: Ecce profert mala. **36** Dico autem vobis quoniam exiit qui seminat, seminare. **4** Et dum seminat, omne verbum otiosum, quod locuti fuerint quædam ceciderunt secus viam, et venerunt homines, reddent rationem de eo in die judicii. volucres cæli, et comedenter ea. **5** Alia autem **37** Ex verbis enim tuis justificaberis et ex verbis ceciderunt in petrosa, ubi non habebant terram tuis condemnaberis. **38** Tunc responderunt multam: et continuo exorta sunt, quia non ei quidam de scribis et pharisæis, dicentes: habebant altitudinem terræ: **6** sole autem orto Magister, volumus a te signum videre. **39** Qui æstuaverunt; et quia non habebant radicem, respondens ait illis: Generatio mala et adultera aruerunt. **7** Alia autem ceciderunt in spinas: signum quærerit: et signum non dabitur ei, nisi et creverunt spinæ, et suffocaverunt ea. **8** Alia signum Jonæ prophetæ. **40** Sicut enim fuit autem ceciderunt in terram bonam: et dabant Jonas in ventre ceti tribus diebus, et tribus fructum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, noctibus, sic erit Filius hominis in corde terræ aliud trigesimum. **9** Qui habet aures audiendi, tribus diebus et tribus noctibus. **41** Viri Ninivitæ audiat. **10** Et accedentes discipuli dixerunt surgent in judicio cum generatione ista, et ei: Quare in parabolis loqueris eis? **11** Qui condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt respondens, ait illis: Quia vobis datum est in prædicatione Jonæ, et ecce plus quam nosse mysteria regni cælorum: illis autem non Jonas hic. **42** Regina austri surget in judicio est datum. **12** Qui enim habet, dabitur ei, et cum generatione ista, et condemnabit eam: abundabit: qui autem non habet, et quod habet quia venit a finibus terræ audire sapientiam auferetur ab eo. **13** Ideo in parabolis loquor Salomonis, et ecce plus quam Salomon hic. eis: quia videntes non vident, et audientes non **43** Cum autem immundus spiritus exierit ab audiunt, neque intelligunt. **14** Et adimpletur in homine, ambulat per loca arida, quærens eis prophetia Isaiæ, dicentis: [Auditu audietis, requiem, et non invenit. **44** Tunc dicit: Revertar et non intelligitis: et videntes videbitis, et in domum meam, unde exivi. Et veniens invenit non videbitis. **15** Incrassatum est enim cor eam vacantem, scopis mundatam, et ornatam. populi hujus, et auribus graviter audierunt, **45** Tunc vadit, et assumit septem alios spiritus et oculos suos cluserunt: nequando videant secum nequiores se, et intrantes habitant ibi: et oculis, et auribus audiant, et corde intelligent, fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. et convertantur, et sanem eos.] **16** Vestri autem Sic erit et generationi huic pessimæ. **46** Adhuc beati oculi quia vident, et aures vestræ quia eo loquente ad turbas, ecce mater ejus et fratres audiunt. **17** Amen quippe dico vobis, quia multi stabant foris, quærentes loqui ei. **47** Dixit autem prophetæ et justi cupierunt videre quæ videtis, ei quidam: Ecce mater tua, et fratres tui foris et non viderunt: et audire quæ auditis, et stant quærentes te. **48** At ipse respondens non audierunt. **18** Vos ergo audite parabolam dicenti sibi, ait: Quæ est mater mea, et qui seminant. **19** Omnis qui audit verbum regni, sunt fratres mei? **49** Et extendens manum in et non intelligit, venit malus, et rapit quod discipulos suos, dixit: Ecce mater mea, et fratres seminatum est in corde ejus: hic est qui secus mei. **50** Quicumque enim fecerit voluntatem viam seminatus est. **20** Qui autem super petrosa Patris mei, qui in cælis est, ipse meus frater, et seminatus est, hic est qui verbum audit, et soror, et mater est.

13 In illo die exiens Jesus de domo, sedebat secus mare. **2** Et congregatæ sunt ad

continuo cum gaudio accipit illud: **21** non habet autem in se radicem, sed est temporalis: facta autem tribulatione et persecutione propter

verbum, continuo scandalizatur. **22** Qui autem seminatus est in spinis, hic est qui verbum audit, et sollicitudo sæculi istius, et fallacia divitiarum suffocat verbum, et sine fructu efficitur. (*aiōn g165*) **23** Qui vero in terram bonam seminatus est, hic est qui audit verbum, et intelligit, et fructum affert, et facit aliud quidem centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud vero trigesimum. **24** Aliam parabolam proposuit illis, dicens: Simile factum est regnum cælorum homini, qui seminavit bonum semen in agro suo: **25** de regno ejus omnia scandala, et eos qui faciunt cum autem dormirent homines, venit inimicus iniquitatem: **42** et mittent eos in caminum ejus, et superseminavit zizania in medio tritici, ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. **43** Tunc et abiit. **26** Cum autem crevisset herba, et justi fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. fructum fecisset, tunc apparuerunt et zizania. **27** Qui habet aures audiendi, audiat. **44** Simile Accidentes autem servi patrifamilias, dixerunt ei: Domine, nonne bonum semen seminasti in agro: quem qui invenit homo, abscondit, et agro tuo? unde ergo habet zizania? **28** Et ait illis: præ gaudio illius vadit, et vendit universa Inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt quæ habet, et emit agrum illum. **45** Iterum ei: Vis, imus, et colligimus ea? **29** Et ait: Non: simile est regnum cælorum homini negotiatori, ne forte colligentes zizania, eradicetis simul quærenti bonas margaritas. **46** Inventa autem cum eis et triticum. **30** Sinite utraque crescere una pretiosa margarita, abiit, et vendidit omnia usque ad messem, et in tempore messis dicam quæ habuit, et emit eam. **47** Iterum simile est messoribus: Colligite primum zizania, et alligate regnum cælorum sagenæ missæ in mare, et ex ea in fasciculos ad comburendum: triticum omni genere piscium congreganti. **48** Quam, autem congregate in horreum meum. **31** Aliam cum impleta esset, educentes, et secus littus parabolam proposuit eis dicens: Simile est sedentes, elegerunt bonis in vasa, malos autem regnum cælorum grano sinapis, quod accipiens homo seminavit in agro suo: **32** quod minimum quidem est omnibus seminibus: cum autem creverit, majus est omnibus oleribus, et fit in caminum ignis: ibi erit fletus, et stridor arbor, ita ut volucres cæli veniant, et habitent dentium. **51** Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei: in ramis ejus. **33** Aliam parabolam locutus Etiam. **52** Ait illis: Ideo omnis scriba doctus in est eis: Simile est regnum cælorum fermento, regno cælorum, similis est homini patrifamilias, quod acceptum mulier abscondit in farinæ qui profert de thesauro suo nova et vetera. **53** Et satis tribus, donec fermentatum est totum. factum est, cum consummasset Jesus parabolas **34** Hæc omnia locutus est Jesus in parabolis istas, transiit inde. **54** Et veniens in patriam ad turbas: et sine parabolis non loquebatur suam, docebat eos in synagogis eorum, ita ut eis: **35** ut impleretur quod dictum erat per mirarentur, et dicerent: Unde huic sapientia prophetam dicentem: Aperiam in parabolis os hæc, et virtutes? **55** Nonne hic est fabri filius? meum; eructabo abscondita a constitutione nonne mater ejus dicitur Maria, et fratres ejus, mundi. **36** Tunc, dimissis turbis, venit in domum: Jacobus, et Joseph, et Simon, et Judas? **56** et et accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes: sorores ejus, nonne omnes apud nos sunt? unde Edissere nobis parabolam zizaniorum agri. **37** ergo huic omnia ista? **57** Et scandalizabantur Qui respondens ait illis: Qui seminat bonum semen, est Filius hominis. **38** Ager autem est mundus. Bonum vero semen, hi sunt filii regnum. Zizania autem, filii sunt nequam. **39** Inimicus autem, qui seminavit ea, est diabolus. Mессis vero, consummatio sæculi est. Messores autem, angeli sunt. (*aiōn g165*) **40** Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburuntur: sic erit in consummatione sæculi. (*aiōn g165*) **41** Simile factum est regnum cælorum homini, Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent qui seminavit bonum semen in agro suo: **42** et mittent eos in caminum ejus, et superseminavit zizania in medio tritici, ignis. Ibi erit fletus et stridor dentium. **43** Tunc et abiit. **44** Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in foras miserunt. **49** Sic erit in consummatione sæculi: exibunt angeli, et separabunt malos de medio justorum, (*aiōn g165*) **50** et mittent eos et

in eo. Jesus autem dixit eis: Non est propheta sine honore, nisi in patria sua, et in domo sua. **58** Et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum. duodecim cophinos fragmentorum plenos. **21** Manducantium autem fuit numerus quinque millia virorum, exceptis mulieribus et parvulis.

14 In illo tempore audivit Herodes tetrarcha famam Jesu: **2** et ait pueris suis: Hic est Joannes Baptista: ipse surrexit a mortuis, et ideo virtutes operantur in eo. **3** Herodes enim tenuit Joannem, et alligavit eum: et posuit in carcerem propter Herodiadem uxorem fratri sui. **4** Dicebat enim illi Joannes: Non licet tibi habere eam. **5** Et volens illum occidere, timuit populum: quia sicut prophetam eum habebant. **6** Die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio, et placuit Herodi: **7** unde cum juramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo. **8** At illa præmonita a matre sua: Da mihi, inquit, hic in disco caput Joannis Baptistæ. **9** Et contristatus est rex: propter juramentum autem, et eos qui pariter recumbebant, jussit dari. **10** Misitque et decollavit Joannem in carcere. **11** Et allatum est caput ejus in disco, et datum est puellæ, et attulit matri sua. **12** Et accedentes discipuli ejus, tulerunt corpus ejus, et sepelierunt illud: et venientes nuntiaverunt Jesu. **13** Quod cum audisset Jesus, secessit inde in navicula, in locum desertum seorsum: et cum audissent turbæ, secutæ sunt eum pedestres de civitatibus. **14** Et exiens vidit turbam multam, et misertus est eis, et curavit languidos eorum. **15** Vespere autem facto, accesserunt ad eum discipuli ejus, dicentes: Desertus est locus, et hora jam præteriit: dimitte turbas, ut euntes in castella, emant sibi escas. **16** Jesus autem dixit eis: Non habent necesse ire: date illis vos manducare. **17** Responderunt ei: Non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces. **18** Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. **19** Et cum jussisset turbam discubere super fœnum, acceptis quinque panibus et duobus piscibus, aspiciens in cælum benedixit, et fregit, et dedit discipulis panes, et saturati sunt. Et tulerunt reliquias,

22 Et statim compulit Jesus discipulos ascendere in naviculam, et præcedere eum trans fretum, donec dimitteret turbas. **23** Et dimissa turba, ascendit in montem solus orare. Vespere autem facto solus erat ibi: **24** navicula autem in medio mari jactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus. **25** Quarta enim vigilia noctis, venit ad eos ambulans super mare. **26** Et videntes eum super mare ambularem, turbati sunt, dicentes: Quia phantasma est. Et præ timore clamaverunt. **27** Statimque Jesus locutus est eis, dicens: Habete fiduciam: ego sum, nolite timere. **28** Respondens autem Petrus, dixit: Domine, si tu es, jube me ad te venire super aquas. **29** At ipse ait: Veni. Et descendens Petrus de navicula, ambulabat super aquam ut veniret ad Jesum. **30** Videns vero ventum validum, timuit: et cum cœpisset mergi, clamavit dicens: Domine, salvum me fac. **31** Et continuo Jesus extendens manum, apprehendit eum: et ait illi: Modicæ fidei, quare dubitasti? **32** Et cum ascenderint in naviculam, cessavit ventus. **33** Qui autem in navicula erant, venerunt, et adoraverunt eum, dicentes: Vere Filius Dei es. **34** Et cum transfretassent, venerunt in terram Genesar. **35** Et cum cognovissent eum viri loci illius, miserunt in universam regionem illam, et obtulerunt ei omnes male habentes: **36** et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti ejus tangerent. Et quicumque tetigerunt, salvi facti sunt.

15 Tunc accesserunt ad eum ab Jerosolymis scribæ et pharisæi, dicentes: **2** Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. **3** Ipse autem respondens ait illis: Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Nam Deus dixit: **4** Honora patrem, et matrem: et, Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur. omnes, et saturati sunt. Et tulerunt reliquias,

5 Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri, mensa dominorum suorum. **28** Tunc respondens vel matri: Munus, quodcumque est ex me, tibi Jesus, ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat proderit: **6** et non honorificabit patrem suum, tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa hora. aut matrem suam: et irritum fecistis mandatum **29** Et cum transisset inde Jesus, venit secus Dei propter traditionem vestram. **7** Hypocritæ, mare Galilææ: et ascendens in montem, sedebat bene prophetavit de vobis Isaías, dicens: **8** ibi. **30** Et accesserunt ad eum turbæ multæ, [Populus hic labiis me honorat: cor autem habentes secum mutos, cæcos, claudos, debiles, eorum longe est a me. **9** Sine causa autem et alios multos: et projecerunt eos ad pedes colunt me, docentes doctrinas et mandata ejus, et curavit eos, **31** ita ut turbæ mirarentur, hominum.] **10** Et convocatis ad se turbis, dixit videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, eis: Audite, et intelligite. **11** Non quod intrat cæcos videntes: et magnificabant Deum Israël. in os, coinquinat hominem: sed quod procedit **32** Jesus autem, convocatis discipulis suis, dixit: ex ore, hoc coinquinat hominem. **12** Tunc Misereor turbæ, quia triduo jam perseverant accedentes discipuli ejus, dixerunt ei: Scis quia mecum, et non habent quod manduent: et pharisæi audito verbo hoc, scandalizati sunt? dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. **13** At ille respondens ait: Omnis plantatio, quam **33** Et dicunt ei discipuli: Unde ergo nobis in non plantavit Pater meus cælestis, eradicabitur. deserto panes tantos, ut saturemus turbam **14** Sinite illos: cæci sunt, et duces cæcorum; tantam? **34** Et ait illis Jesus: Quot habetis panes? cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo At illi dixerunt: Septem, et paucos pisciculos. in foveam cadunt. **15** Respondens autem Petrus **35** Et præcepit turbæ ut discumberent super dixit ei: Edissere nobis parabolam istam. **16** At terram. **36** Et accipiens septem panes, et pisces, ille dixit: Adhuc et vos sine intellectu estis? **17** et gratias agens, fregit, et dedit discipulis suis, Non intelligitis quia omne quod in os intrat, et discipuli dederunt populo. **37** Et comedenter in ventrem vadit, et in secessum emittitur? omnes, et saturati sunt. Et quod superfuit de **18** Quæ autem procedunt de ore, de corde fragmentis, tulerunt septem sportas plenas. **38** exeunt, et ea coinquinant hominem: **19** de corde Erant autem qui manducaverunt quatuor millia enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, hominum, extra parvulos et mulieres. **39** Et, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, dimissa turba, ascendit in naviculam: et venit blasphemiae: **20** hæc sunt, quæ coinquinant in fines Magedan.

hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem. **21** Et egressus inde Jesus secessit in partes Tyri et Sidonis. **22** Et ecce mulier chananæa a finibus illis egressa clamavit, dicens ei: Miserere mei, Domine fili David: filia mea male a dæmonio vexatur. **23** Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum dicentes: Dimitte eam: quia clamat post nos. **24** Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oves, quæ perierunt domus Israël. **25** At illa venit, et adoravit eum, dicens: Domine, adjuva me. **26** Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus. **27** At illa dixit: Etiam Domine: nam et catelli edunt de micis quæ cadunt de

16 Et accesserunt ad eum pharisæi et sadducæi tentantes: et rogaverunt eum ut signum de cælo ostenderet eis. **2** At ille respondens, ait illis: Facto vespere dicitis: Serenum erit, rubicundum est enim cælum. **3** Et mane: Hodie tempestas, rutilat enim triste cælum. **4** Faciem ergo cæli dijudicare nostis: signa autem temporum non potestis scire? Generatio mala et adultera signum quærit: et signum non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. Et relictis illis, abiit. **5** Et cum venissent discipuli ejus trans fretum, obliti sunt panes accipere. **6** Qui dixit illis: Intuemini, et cavete a fermento pharisæorum et sadducæorum. **7** At illi cogitant intra se

dicentes: Quia panes non accepimus. **8** Sciens perdet eam: qui autem perdiderit animam suam autem Jesus, dixit: Quid cogitatis intra vos propter me, inveniet eam. **26** Quid enim prodest modicæ fidei, quia panes non habetis? **9** Nondum homini, si mundum universum lucretur, animæ intelligitis, neque recordamini quinque panum vero suæ detrimentum patiatur? aut quam in quinque millia hominum, et quot cophinos dabit homo commutationem pro anima sua? sumpsistis? **10** neque septem panum in quatuor **27** Filius enim hominis venturus est in gloria millia hominum, et quot sportas sumpsistis? Patris sui cum angelis suis: et tunc reddet **11** Quare non intelligitis, quia non de pane unicuique secundum opera ejus. **28** Amen dixi vobis: Cavete a fermento pharisæorum dico vobis, sunt quidam de hic stantibus, qui et sadducæorum? **12** Tunc intellexerunt quia non gustabunt mortem, donec videant Filium non dixerit cavendum a fermento panum, sed hominis venientem in regno suo.

a doctrina pharisæorum et sadducæorum. **13** Venit autem Jesus in partes Cæsareæ Philippi: et interrogabat discipulos suos, dicens: Quem dicunt homines esse Filium hominis? **14** At illi dixerunt: Alii Joannem Baptistam, alii autem Eliam, alii vero Jeremiam, aut unum ex prophetis. **15** Dicit illis Jesus: Vos autem, quem me esse dicitis? **16** Respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus, Filius Dei vivi. **17** Respondens autem Jesus, dixit ei: Beatus es Simon Bar Jona: quia caro et sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in cælis est. **18** Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, et portæ inferi non prævalebunt adversus eam. **(Hadæs g86)** **19** Et tibi dabo claves regni cælorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis: et quodcumque solveris super terram, erit solutum et in cælis. **20** Tunc præcepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Jesus Christus. **21** Exinde coepit Jesus ostendere discipulis suis, quia oporteret eum ire Jerosolymam, et multa pati a senioribus, et scribis, et principibus sacerdotum, et occidi, et tertia die resurgere. **22** Et assumens eum Petrus, coepit increpare illum dicens: Absit a te, Domine: non erit tibi hoc. **23** Qui conversus, dixit Petro: Vade post me Satana, scandalum es mihi: quia non sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quæ hominum. **24** Tunc Jesus dixit discipulis suis: Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, et tollat crucem suam, et sequatur me. **25** Qui enim voluerit animam suam salvam facere,

17 Et post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, et ducit illos in montem excelsum seorsum: **2** et transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies ejus sicut sol: vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. **3** Et ecce apparuerunt illis Moyses et Elias cum eo loquentes. **4** Respondens autem Petrus, dixit ad Jesum: Domine, bonum est nos hic esse: si vis, faciamus tria tabernacula, tibi unum, Moysi unum, et Eliæ unum. **5** Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nube, dicens: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite. **6** Et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, et timuerunt valde. **7** Et accessit Jesus, et tetigit eos: dixitque eis: Surgite, et nolite timere. **8** Levantes autem oculos suos, neminem viderunt, nisi solum Jesum. **9** Et descendenteribus illis de monte, præcepit eis Jesus, dicens: Nemini dixeritis visionem, donec Filius hominis a mortuis resurgat. **10** Et interrogaverunt eum discipuli, dicentes: Quid ergo scribæ dicunt, quod Eliam oporteat primum venire? **11** At ille respondens, ait eis: Elias quidem venturus est, et restituet omnia. **12** Dico autem vobis, quia Elias jam venit, et non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcumque voluerunt. Sic et Filius hominis passurus est ab eis. **13** Tunc intellexerunt discipuli, quia de Joanne Baptista dixisset eis. **14** Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum, dicens: **15** Domine, miserere filio meo, quia

lunaticus est, et male patitur: nam sæpe cadit unum de pusillis istis, qui in me credunt, in ignem, et crebro in aquam. **16** Et obtuli eum expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo discipulis tuis, et non potuerunt curare eum. ejus, et demergatur in profundum maris. **7**
17 Respondens autem Jesus, ait: O generatio Væ mundo a scandalis! Necessæ est enim ut incredula, et perversa, quousque ero vobiscum? veniant scandalæ: verumtamen væ homini illi, usquequo patiar vos? Afferte huc illum ad per quem scandalum venit. **8** Si autem manus tua, vel pes tuus scandalizat te, abscide eum, et dæmonium, et curatus est puer ex illa hora. **19** projice abs te: bonum tibi est ad vitam ingredi Tunc accesserunt discipuli ad Jesum secreto, debilem, vel claudum, quam duas manus vel et dixerunt: Quare nos non potuimus ejicere illum? **20** Dixit illis Jesus: Propter incredulitatem duos pedes habentem mitti in ignem æternum. (aiōnios g166) **9** Et si oculus tuus scandalizat te, vestram. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granum sinapis, dicetis monti huic: Transi hinc illuc, et transibit, et nihil impossibile erit vobis. **21** Hoc autem genus (Geenna g1067) **10** Videte ne contemnatis unum ex non ejicitur nisi per orationem et jejunium. **22** his pusillis: dico enim vobis, quia angeli eorum Conversantibus autem eis in Galilæa, dixit illis in cælis semper vident faciem Patris mei, qui in Jesus: Filius hominis tradendus est in manus cælis est. **11** Venit enim Filius hominis salvare hominum: **23** et occidet eum, et tertia die quod perierat. **12** Quid vobis videtur? si fuerint resurget. Et contristati sunt vehementer. **24** Et alicui centum oves, et erravit una ex eis: nonne cum venissent Capharnaum, accesserunt qui relinquit nonaginta novem in montibus, et vadit didrachma accipiebant ad Petrum, et dixerunt quærere eam quæ erravit? **13** Et si contigerit ei: Magister vester non solvit didrachma? **25** Ait: ut inveniat eam: amen dico vobis, quia gaudet Etiam. Et cum intrasset in domum, prævenit super eam magis quam super nonaginta novem, eum Jesus, dicens: Quid tibi videtur Simon? quæ non erraverunt. **14** Sic non est voluntas reges terræ a quibus accipiunt tributum vel ante Patrem vestrum, qui in cælis est, ut pereat censum? a filiis suis, an ab alienis? **26** Et ille unus de pusillis istis. **15** Si autem peccaverit dixit: Ab alienis. Dixit illi Jesus: Ergo liberi sunt in te frater tuus, vade, et corripe eum inter filii. **27** Ut autem non scandalizemus eos, vade te, et ipsum solum: si te audierit, lucratus eris ad mare, et mitte hamum: et eum piscem, qui fratrem tuum. **16** Si autem te non audierit, primus ascenderit, tolle: et aperto ore ejus, adhibe tecum adhuc unum, vel duos, ut in ore invenies staterem: illum sumens, da eis pro me duorum, vel trium testium stet omne verbum. et te.

18 In illa hora accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: Quis, putas, major est in regno cælorum? **2** Et advocans Jesus parvulum, statuit eum in medio eorum, **3** et dixit: Amen dico vobis, nisi conversi fueritis, et efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum cælorum. **4** Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste, hic est major in regno cælorum. **5** Et qui suscepit unum parvulum talem in nomine meo, me suscipit: **6** qui autem scandalizaverit

17 Quod si non audierit eos: dic ecclesiæ. Si autem ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus. **18** Amen dico vobis, quæcumque alligaveritis super terram, erunt ligata et in cælo: et quæcumque solveritis super terram, erunt soluta et in cælo. **19** Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo, qui in cælis est. **20** Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. **21** Tunc accedens Petrus ad eum, dixit: Domine, quoties peccabit in me

frater meus, et dimittam ei? usque septies? 22 et matrem, et adhærebit uxori suæ, et erunt Dicit illi Jesus: Non dico tibi usque septies: sed duo in carne una. 6 Itaque jam non sunt duo, usque septuagies septies. 23 Ideo assimilatum sed una caro. Quod ergo Deus conjunxit, homo est regnum cælorum homini regi, qui voluit non separat. 7 Dicunt illi: Quid ergo Moyses rationem ponere cum servis suis. 24 Et cum mandavit dare libellum repudii, et dimittere? 8 cœpisset rationem ponere, oblatus est ei unus, Ait illis: Quoniam Moyses ad duritiam cordis qui debebat ei decem millia talenta. 25 Cum vestri permisit vobis dimittere uxores vestras: autem non haberet unde redderet, jussit eum ab initio autem non fuit sic. 9 Dico autem vobis, dominus ejus venundari, et uxorem ejus, et quia quicumque dimiserit uxorem suam, nisi filios, et omnia quæ habebat, et reddi. 26 ob fornicationem, et aliam duxerit, mœchatur: Procidens autem servus ille, orabat eum, dicens: et qui dimissam duxerit, mœchatur. 10 Dicunt Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. ei discipuli ejus: Si ita est causa hominis cum 27 Misertus autem dominus servi illius, dimisit uxore, non expedit nubere. 11 Qui dixit illis: eum, et debitum dimisit ei. 28 Egressus autem Non omnes capiunt verbum istud, sed quibus servus ille invenit unum de conservis suis, datum est. 12 Sunt enim eunuchi, qui de matris qui debebat ei centum denarios: et tenens utero sic nati sunt: et sunt eunuchi, qui facti suffocavit eum, dicens: Redde quod debes. 29 Et sunt ab hominibus: et sunt eunuchi, qui seipsos procidens conservus ejus, rogabat eum, dicens: castraverunt propter regnum cælorum. Qui Patientiam habe in me, et omnia reddam tibi. potest capere capiat. 13 Tunc oblati sunt ei 30 Ille autem noluit: sed abiit, et misit eum in parvuli, ut manus eis imponeret, et oraret. carcerem donec redderet debitum. 31 Videntes Discipuli autem increpabant eos. 14 Jesus vero autem conservi ejus quæ fiebant, contrastati ait eis: Sinite parvulos, et nolite eos prohibere sunt valde: et venerunt, et narraverunt domino ad me venire: talium est enim regnum cælorum. suo omnia quæ facta fuerant. 32 Tunc vocavit 15 Et cum imposuisset eis manus, abiit inde. 16 illum dominus suus: et ait illi: Serve nequam, Et ecce unus accedens, ait illi: Magister bone, omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti quid boni faciam ut habeam vitam æternam? me: 33 nonne ergo oportuit et te misereri (aiōnios g166) 17 Qui dixit ei: Quid me interrogas conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? 34 de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, ad vitam ingredi, serva mandata. 18 Dicit illi: quoadusque redderet universum debitum. 35 Quæ? Jesus autem dixit: Non homicidium facies; Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non non adulterabis; non facies furtum; non falsum remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus testimonium dices; 19 honora patrem tuum, et vestris.

19 Et factum est, cum consummasset Jesus sermones istos, migravit a Galilæa, et venit in fines Judææ trans Jordanem, 2 et secutæ sunt eum turbæ multæ, et curavit eos ibi. 3 Et accesserunt ad eum pharisæi tentantes eum, et dicentes: Si licet homini dimittere uxorem suam, quacumque ex causa? 4 Qui respondens, ait eis: Non legistis, quia qui fecit hominem ab initio, masculum et feminam fecit eos? Et dixit: 5 Propter hoc dimittet homo patrem,

Et ecce unus accedens, ait illi: Magister bone, quid boni faciam ut habeam vitam æternam? 17 Qui dixit ei: Quid me interrogas conservi tui, sicut et ego tui misertus sum? 34 de bono? Unus est bonus, Deus. Si autem vis Et iratus dominus ejus tradidit eum tortoribus, ad vitam ingredi, serva mandata. 18 Dicit illi: quoadusque redderet universum debitum. 35 Quæ? Jesus autem dixit: Non homicidium facies; Sic et Pater meus cælestis faciet vobis, si non non adulterabis; non facies furtum; non falsum remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus testimonium dices; 19 honora patrem tuum, et matrem tuam, et diliges proximum tuum sicut te ipsum. 20 Dicit illi adolescens: Omnia hæc custodivi a juventute mea: quid adhuc mihi deest? 21 Ait illi Jesus: Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo: et veni, sequere me. 22 Cum audisset autem adolescens verbum, abiit tristes: erat enim habens multas possessiones. 23 Jesus autem dixit discipulis suis: Amen dico vobis, quia dives difficile intrabit in regnum cælorum. 24 Et iterum dico vobis: Facilius est camelum per foramen acus transire, quam divitem intrare in

regnum cælorum. **25** Auditis autem his, discipuli dixit: Amice, non facio tibi injuriam: nonne ex mirabantur valde, dicentes: Quis ergo poterit denario convenisti mecum? **14** Tolle quod tuum salvus esse? **26** Aspiciens autem Jesus, dixit est, et vade: volo autem et huic novissimo dare illis: Apud homines hoc impossibile est: apud sicut et tibi. **15** Aut non licet mihi quod volo, Deum autem omnia possibilia sunt. **27** Tunc facere? an oculus tuus nequam est, quia ego respondens Petrus, dixit ei: Ecce nos reliquimus bonus sum? **16** Sic erunt novissimi primi, et omnia, et secuti sumus te: quid ergo erit nobis? primi novissimi. Multi enim sunt vocati, pauci **28** Jesus autem dixit illis: Amen dico vobis, vero electi. **17** Et ascendens Jesus Jerosolymam, quod vos, qui secuti estis me, in regeneratione assumpsit duodecim discipulos secreto, et cum sederit Filius hominis in sede majestatis ait illis: **18** Ecce ascendimus Jerosolymam, et suæ, sedebitis et vos super sedes duodecim, Filius hominis tradetur principibus sacerdotum, judicantes duodecim tribus Israël. **29** Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit. (*aiōnios* g166) **30** Multi autem erunt primi novissimi, et novissimi primi.

20 Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. **2** Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, misit eos in vineam suam. **3** Et egressus circa horam tertiam, vidit alios stantes in foro otiosos, **4** et dixit illis: Ite et vos in vineam meam, et quod justum fuerit dabo vobis. **5** Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam horam: et fecit similiter. **6** Circa undecimam vero exiit, et invenit alios stantes, et dicit illis: Quid hic statis tota die otiosi? **7** Dicunt ei: Quia nemo nos conduxit. Dicit illis: Ite et vos in vineam meam. **8** Cum sero autem factum esset, dicit dominus vineæ procuratori suo: Voca operarios, et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos. **9** Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. **10** Venientes autem et primi, arbitrati sunt quod plus essent accepturi: acceperunt autem et ipsi singulos denarios. **11** Et accipientes murmurabant adversus patremfamilias, **12** dicentes: Hi novissimi una hora fecerunt, et pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei, et æstus. **13** At ille respondens uni eorum,

et scribis, et condemnabunt eum morte, **19** et tradent eum gentibus ad illudendum, et flagellandum, et crucifigendum, et tertia die resurget. **20** Tunc accessit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis, adorans et petens aliquid ab eo. **21** Qui dixit ei: Quid vis? Ait illi: Dic ut sedeant hi duo filii mei, unus ad dexteram tuam, et unus ad sinistram in regno tuo. **22** Respondens autem Jesus, dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? Dicunt ei: Possumus. **23** Ait illis: Calicem quidem meum bibetis: sedere autem ad dexteram meam vel sinistram non est meum dare vobis, sed quibus paratum est a Patre meo. **24** Et audientes decem, indignati sunt de duabus fratribus. **25** Jesus autem vocavit eos ad se, et ait: Scitis quia principes gentium dominantur eorum: et qui majores sunt, potestatem exercent in eos. **26** Non ita erit inter vos: sed quicumque voluerit inter vos major fieri, sit vester minister: **27** et qui voluerit inter vos primus esse, erit vester servus. **28** Sicut Filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, et dare animam suam redemptionem pro multis. **29** Et egredientibus illis ab Jericho, secuta est eum turba multa, **30** et ecce duo cæci sedentes secus viam audierunt quia Jesus transiret: et clamaverunt, dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. **31** Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant, dicentes: Domine, miserere nostri, fili David. **32** Et stetit Jesus, et vocavit eos, et ait: Quid vultis ut faciam vobis? **33** Dicunt illi: Domine, ut aperiantur oculi nostri. **34** Misertus

autem eorum Jesus, tetigit oculos eorum. Et confestim viderunt, et secuti sunt eum.

21 Et cum appropinquassent Jerosolymis, et venissent Bethphage ad montem Oliveti: tunc Jesus misit duos discipulos, 2 dicens eis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea: solvite, et adducite mihi: 3 et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus habet: et confestim dimittet eos. 4 Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est per prophetam dicentem: 5 [Dicite filiae Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et pullum filium subjugalis.] 6 Euntes autem discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus. 7 Et adduxerunt asinam, et pullum: et imposuerunt super eos vestimenta sua, et eum desuper sedere fecerunt. 8 Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via: alii autem cædebant ramos de arboribus, et sternebant in via: 9 turbæ autem, quæ præcedebant, et quæ sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna filio David: benedictus, qui venit in nomine Domini: hosanna in altissimis. 10 Et cum intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens: Quis est hic? 11 Populi autem dicebant: Hic est Jesus propheta a Nazareth Galilææ. 12 Et intravit Jesus in templum Dei, et ejiciebat omnes vendentes et ementes in templo, et mensas numulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit: 13 et dicit eis: Scriptum est: Domus mea domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. 14 Et accesserunt ad eum cæci, et claudi in templo: et sanavit eos. 15 Videntes autem principes sacerdotum et scribæ mirabilia quæ fecit, et pueros clamantes in templo, et dicentes: Hosanna filio David: indignati sunt, 16 et dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Jesus autem dixit eis: Utique. Numquam legistis: Quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? 17 Et relictis illis, abiit foras extra civitatem in Bethaniam: ibique mansit. 18 Mane autem revertens in civitatem,

esuriit. 19 Et videns fici arborem unam securiam, venit ad eam: et nihil invenit in ea nisi folia tantum, et ait illi: Numquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo ficulnea. (aiōn g165) 20 Et videntes discipuli, mirati sunt, dicentes: Quomodo continuo aruit? 21 Respondens autem Jesus, ait eis: Amen dico vobis, si habueritis fidem, et non hæsitaveritis, non solum de ficulnea facietis, sed et si monti huic dixeritis: Tolle, et jacta te in mare, fiet. 22 Et omnia quæcumque petieritis in oratione credentes, accipietis. 23 Et cum venisset in templum, accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum, et seniores populi, dicentes: In qua potestate hæc facis? et quis tibi dedit hanc potestatem? 24 Respondens Jesus dixit eis: Interrogabo vos et ego unum sermonem: quem si dixeritis mihi, et ego vobis dicam in qua potestate hæc facio. 25 Baptismus Joannis unde erat? e cælo, an ex hominibus? At illi cogitabant inter se, dicentes: 26 Si dixerimus, e cælo, dicet nobis: Quare ergo non credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus, timemus turbam: omnes enim habebant Joannem sicut prophetam. 27 Et respondentes Jesu, dixerunt: Nescimus. Ait illis et ipse: Nec ego dico vobis in qua potestate hæc facio. 28 Quid autem vobis videtur? Homo quidam habebat duos filios, et accedens ad primum, dixit: Fili, vade hodie, operare in vinea mea. 29 Ille autem respondens, ait: Nolo. Postea autem, pœnitentia motus, abiit. 30 Accedens autem ad alterum, dixit similiter. At ille respondens, ait: Eo, domine, et non ivit: 31 quis ex duabus fecit voluntatem patris? Dicunt ei: Primus. Dicit illis Jesus: Amen dico vobis, quia publicani et meretrices præcedent vos in regnum Dei. 32 Venit enim ad vos Joannes in via justitiæ, et non credidistis ei: publicani autem et meretrices crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuistis postea, ut crederetis ei. 33 Aliam parabolam audite: Homo erat paterfamilias, qui plantavit vineam, et sepem circumdedit ei, et fodit in ea torcular, et ædificavit turrim, et locavit

eam agricolis, et peregre profectus est. **34** illorum succedit. **8** Tunc ait servis suis: Nuptiæ Cum autem tempus fructuum appropinquasset, quidem paratæ sunt, sed qui invitati erant, non misit servos suos ad agricolas, ut acciperent fuerunt digni: **9** ite ergo ad exitus viarum, et fructus ejus. **35** Et agricolæ, apprehensis servis quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. **10** ejus, alium ceciderunt, alium occiderunt, alium Et egressi servi ejus in vias, congregaverunt vero lapidaverunt. **36** Iterum misit alios servos omnes quos invenerunt, malos et bonos: et plures prioribus, et fecerunt illis similiter. **37** impletæ sunt nuptiæ discumbentium. **11** Intravit Novissime autem misit ad eos filium suum, autem rex ut videret discumbentes, et vidit ibi dicens: Verebuntur filium meum. **38** Agricolæ hominem non vestitum veste nuptiali. **12** Et ait autem videntes filium dixerunt intra se: Hic est illi: Amice, quomodo huc intrasti non habens hæres, venite, occidamus eum, et habebimus vestem nuptialem? At ille obmutuit. **13** Tunc hæreditatem ejus. **39** Et apprehensum eum dicit rex ministris: Ligatis manibus et pedibus ejecerunt extra vineam, et occiderunt. **40** ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi Cum ergo venerit dominus vineæ, quid faciet erit fletus et stridor dentium. **14** Multi enim agricolis illis? **41** Aiunt illi: Malos male perdet: et sunt vocati, pauci vero electi. **15** Tunc abeuntes vineam suam locabit aliis agricolis, qui reddant pharisæi, consilium inierunt ut caperent eum ei fructum temporibus suis. **42** Dicit illis Jesus: in sermone. **16** Et mittunt ei discipulos suos Numquam legistis in Scripturis: [Lapidem quem cum Herodianis, dicentes: Magister, scimus quia reprobaverunt ædificantes, hic factus est in verax es, et viam Dei in veritate doces, et non est caput anguli: a Domino factum est istud, et tibi cura de aliquo: non enim respicis personam est mirabile in oculis nostris?] **43** Ideo dico hominum: **17** dic ergo nobis quid tibi videtur, vobis, quia auferetur a vobis regnum Dei, et licet censem dare Cæsari, an non? **18** Cognita dabitur genti facienti fructus ejus. **44** Et qui autem Jesus nequitia eorum, ait: Quid me ceciderit super lapidem istum, confringetur: tentatis, hypocritæ? **19** ostendite mihi numisma super quem vero ceciderit, conteret eum. **45** census. At illi obtulerunt ei denarium. **20** Et ait Et cum audissent principes sacerdotum et illis Jesus: Cujus est imago hæc, et superscriptio? pharisæi parabolas ejus, cognoverunt quod **21** Dicunt ei: Cæsar. Tunc ait illis: Reddite de ipsis diceret. **46** Et quærentes eum tenere, ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt timuerunt turbas: quoniam sicut prophetam Dei, Deo. **22** Et audientes mirati sunt, et relicto eum habebant.

22 Et respondens Jesus, dixit iterum in parabolis eis, dicens: **2** Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. **3** Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias, et nolebant venire. **4** Iterum misit alios servos, dicens: Dicite invitatis: Ecce prandium meum paravi, tauri mei et altilia occisa sunt, et omnia parata: venite ad nuptias. **5** Illi autem neglexerunt: et abierunt, alias in villam suam, alias vero ad negotiationem suam: **6** reliqui vero tenuerunt servos ejus, et contumeliis affectos occiderunt. **7** Rex autem cum audisset, iratus est: et missis exercitibus suis, perdidit homicidas illos, et civitatem sadducæi, qui dicunt non esse resurrectionem: et interrogaverunt eum, **24** dicentes: Magister, Moyses dixit: Si quis mortuus fuerit non habens filium, ut ducat frater ejus uxorem illius, et suscitet semen fratri suo. **25** Erant autem apud nos septem fratres: et primus, uxore ducta, defunctus est: et non habens semen, reliquit uxorem suam fratri suo. **26** Similiter secundus, et tertius usque ad septimum. **27** Novissime autem omnium et mulier defuncta est. **28** In resurrectione ergo cuius erit de septem uxor? omnes enim habuerunt eam. **29** Respondens autem Jesus, ait illis: Erratis nescientes Scripturas, neque virtutem Dei. **30**

In resurrectione enim neque nubent, neque magister vester, omnes autem vos fratres nubentur: sed erunt sicut angeli Dei in cælo. estis. 9 Et patrem nolite vocare vobis super 31 De resurrectione autem mortuorum non terram: unus est enim pater vester qui in cælis legistis quod dictum est a Deo dicente vobis: est. 10 Nec vocemini magistri: quia magister 32 Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et vester unus est, Christus. 11 Qui major est Deus Jacob? Non est Deus mortuorum, sed vestrum, erit minister vester. 12 Qui autem se viventium. 33 Et audientes turbæ, mirabantur in exaltaverit, humiliabitur: et qui se humiliaverit, doctrina ejus. 34 Pharisæi autem audientes quod exaltabitur. 13 Væ autem vobis scribæ et silentium imposuisset sadducæis, convenerunt pharisæi hypocritæ, quia clauditis regnum in unum: 35 et interrogavit eum unus ex eis cælorum ante homines! vos enim non intratis, legis doctor, tentans eum: 36 Magister, quod nec introëntes sinitis intrare. 14 Væ vobis est mandatum magnum in lege? 37 Ait illi scribæ et pharisæi hypocritæ, quia comeditis Jesus: Diliges Dominum Deum tuum ex toto domos viduarum, orationes longas orantes! corde tuo, et in tota anima tua, et in tota propter hoc amplius accipietis judicium. 15 mente tua. 38 Hoc est maximum, et primum Væ vobis scribæ et pharisæi hypocritæ, quia mandatum. 39 Secundum autem simile est huic: circuitis mare, et aridam, ut faciatis unum Diliges proximum tuum, sicut te ipsum. 40 In proselytum, et cum fuerit factus, facitis eum his duobus mandatis universa lex pendet, et filium gehennæ duplo quam vos. (Geenna g1067) 16 prophetæ. 41 Congregatis autem pharisæis, Væ vobis duces cæci, qui dicitis: Quicumque interrogavit eos Jesus, 42 dicens: Quid vobis juraverit per templum, nihil est: qui autem videtur de Christo? cuius filius est? Dicunt juraverit in auro templi, debet. 17 Stulti et cæci: ei: David. 43 Ait illis: Quomodo ergo David in quid enim majus est? aurum, an templum, quod spiritu vocat eum Dominum, dicens: 44 Dixit sanctificat aurum? 18 Et quicumque juraverit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, in altari, nihil est: quicumque autem juraverit donec ponam inimicos tuos scabellum pedum in dono, quod est super illud, debet. 19 Cæci: tuorum? 45 Si ergo David vocat eum Dominum, quid enim majus est, donum, an altare, quod quomodo filius ejus est? 46 Et nemo poterat ei sanctificat donum? 20 Qui ergo jurat in altari, respondere verbum: neque ausus fuit quisquam jurat in eo, et in omnibus quæ super illud ex illa die eum amplius interrogare.

23 Tunc Jesus locutus est ad turbas, et ad discipulos suos, 2 dicens: Super cathedram Moysi sederunt scribæ et pharisæi. 3 Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, servate, et facite: secundum opera vero eorum nolite facere: dicunt enim, et non faciunt. 4 Alligant enim onera gravia, et importabilia, et imponunt in humeros hominum: digito autem suo nolunt ea movere. 5 Omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus: dilatant enim phylacteria sua, et magnificant fimbrias. 6 Amant autem primos recubitus in cœnis, et primas cathedras in synagogis, 7 et salutationes in foro, et vocari ab hominibus Rabbi. 8 Vos autem nolite vocari Rabbi: unus est enim

Væ vobis scribæ et pharisæi hypocritæ, qui circuitis mare, et aridam, ut faciatis unum Diliges proximum tuum, sicut te ipsum. 40 In proselytum, et cum fuerit factus, facitis eum his duobus mandatis universa lex pendet, et filium gehennæ duplo quam vos. (Geenna g1067) 16 prophetæ. 41 Congregatis autem pharisæis, Væ vobis duces cæci, qui dicitis: Quicumque interrogavit eos Jesus, 42 dicens: Quid vobis juraverit per templum, nihil est: qui autem videtur de Christo? cuius filius est? Dicunt juraverit in auro templi, debet. 17 Stulti et cæci: ei: David. 43 Ait illis: Quomodo ergo David in quid enim majus est? aurum, an templum, quod spiritu vocat eum Dominum, dicens: 44 Dixit sanctificat aurum? 18 Et quicumque juraverit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, in altari, nihil est: quicumque autem juraverit donec ponam inimicos tuos scabellum pedum in dono, quod est super illud, debet. 19 Cæci: tuorum? 45 Si ergo David vocat eum Dominum, quid enim majus est, donum, an altare, quod quomodo filius ejus est? 46 Et nemo poterat ei sanctificat donum? 20 Qui ergo jurat in altari, respondere verbum: neque ausus fuit quisquam jurat in eo, et in omnibus quæ super illud ex illa die eum amplius interrogare.

sunt. 21 Et quicumque juraverit in templo, jurat in illo, et in eo qui habitat in ipso: 22 et qui jurat in cælo, jurat in throno Dei, et in eo qui sedet super eum. 23 Væ vobis scribæ et pharisæi hypocritæ, qui decimatis mentham, et anethum, et cyminum, et reliquistis quæ graviora sunt legis, judicium, et misericordiam, et fidem! hæc oportuit facere, et illa non omittere. 24 Duces cæci, excolantes culicem, camelum autem glutientes. 25 Væ vobis scribæ et pharisæi hypocritæ, quia mundatis quod deforis est calicis et paropsidis; intus autem pleni estis rapina et immunditia! 26 Pharisæe cæce, munda prius quod intus est calicis, et paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum. 27 Væ vobis scribæ et pharisæi hypocritæ, quia

similes estis sepulchris dealbatis, quæ a foris venient in nomine meo, dicentes: Ego sum parent hominibus speciosa, intus vero pleni Christus: et multos seducent. **6** Audituri enim sunt ossibus mortuorum, et omni spurcita! **28** estis prælia, et opiniones præliorum. Videte Sic et vos a foris quidem pareatis hominibus justi: ne turbemini: oportet enim hæc fieri, sed intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate, nondum est finis: **7** consurget enim gens **29** Væ vobis scribæ et pharisæi hypocritæ, qui in gentem, et regnum in regnum, et erunt ædificatis sepulchra prophetarum, et ornatis pestilentia, et famæ, et terræmotus per loca: monumenta justorum, **30** et dicitis: Si fuissemus **8** hæc autem omnia initia sunt dolorum. **9** in diebus patrum nostrorum, non essemus Tunc tradent vos in tribulationem, et occident socii eorum in sanguine prophetarum! **31** vos: et eritis odio omnibus gentibus propter itaque testimonio estis vobis metipsis, quia nomen meum. **10** Et tunc scandalizabuntur filii estis eorum, qui prophetas occiderunt. **32** multi, et invicem tradent, et odio habebunt Et vos implete mensuram patrum vestrorum. invicem. **11** Et multi pseudoprophetæ surgent, **33** Serpentes, genimina viperarum, quomodo et seducent multos. **12** Et quoniam abundavit fugietis a judicio gehennæ? (Geenna g1067) **34** Ideo iniquitas, refrigerescet caritas multorum: **13** qui ecce ego mitto ad vos prophetas, et sapientes, autem perseveraverit usque in finem, hic salvus et scribas, et ex illis occidetis, et crucifigetis, erit. **14** Et prædicabitur hoc Evangelium regni et ex eis flagellabitis in synagogis vestris, et in universo orbe, in testimonium omnibus persecutemini de civitate in civitatem: **35** ut gentibus: et tunc veniet consummatio. **15** Cum veniat super vos omnis sanguis justus, qui ergo videritis abominationem desolationis, quæ effusus est super terram, a sanguine Abel justi dicta est a Daniele propheta, stantem in loco usque ad sanguinem Zachariæ, filii Barachiæ, sancto, qui legit, intelligat: **16** tunc qui in Iudea quem occidistis inter templum et altare. **36** sunt, fugiant ad montes: **17** et qui in tecto, non Amen dico vobis, venient hæc omnia super descendat tollere aliquid de domo sua: **18** et qui generationem istam. **37** Jerusalem, Jerusalem, in agro, non revertatur tollere tunicam suam. **19** quæ occidis prophetas, et lapidas eos, qui ad te Væ autem prægnantibus et nutrientibus in illis missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, diebus! **20** Orate autem ut non fiat fuga vestra in quemadmodum gallina congregat pullos suos hieme, vel sabbato: **21** erit enim tunc tribulatio sub alas, et noluisti? **38** Ecce relinquetur vobis magna, qualis non fuit ab initio mundi usque domus vestra deserta. **39** Dico enim vobis, non modo, neque fiet. **22** Et nisi breviati fuissent me videbitis amodo, donec dicatis: Benedictus, dies illi, non fieret salva omnis caro: sed propter qui venit in nomine Domini.

24 Et egressus Jesus de templo, ibat. Et accesserunt discipuli ejus, ut ostenderent ei ædificationes templi. **2** Ipse autem respondens dixit illis: Videtis hæc omnia? amen dico vobis, non relinquetur hic lapis super lapidem, qui non destruatur. **3** Sedente autem eo super montem Oliveti, accesserunt ad eum discipuli secreto, dicentes: Dic nobis, quando hæc erunt? et quod signum adventus tui, et consummationis sæculi? (aiōn g165) **4** Et respondens Jesus, dixit eis: Videite ne quis vos seducat: **5** multi enim

electos breviabuntur dies illi. **23** Tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere. **24** Surgent enim pseudochristi, et pseudoprophetæ: et dabunt signa magna, et prodigia, ita ut in errorem inducantur (si fieri potest) etiam electi. **25** Ecce prædixi vobis. **26** Si ergo dixerint vobis: Ecce in deserto est, nolite exire; Ecce in penetralibus, nolite credere. **27** Sicut enim fulgur exit ab oriente, et pareat usque in occidentem: ita erit et adventus Filii hominis. **28** Ubi cumque fuerit corpus, illic congregabuntur et aquilæ. **29** Statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur,

et luna non dabit lumen suum, et stellæ cadent de cælo, et virtutes cælorum commovebuntur: ignorat: **51** et dividet eum, partemque ejus **30** et tunc parebit signum Filii hominis in cælo: et tunc plangent omnes tribus terræ: et videbunt Filium hominis venientem in nubibus cæli cum virtute multa et majestate. **31** Et mittet angelos suos cum tuba, et voce magna: et congregabunt electos ejus a quatuor ventis, a summis cælorum usque ad terminos eorum.

32 Ab arbore autem fici discite parabolam: cum jam ramus ejus tener fuerit, et folia nata, scitis quia prope est æstas: **33** ita et vos cum videritis hæc omnia, scitote quia prope est, in januis. **34** Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia hæc fiant. **35**

Cælum et terra transibunt, verba autem mea non præteribunt. **36** De die autem illa et hora nemo scit, neque angeli cælorum, nisi solus Pater. **37** Sicut autem in diebus Noë, ita erit et adventus Filii hominis: **38** sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes, nubentes et nuptum tradentes, usque ad eum diem, quo intravit Noë in arcum, **39** et non cognoverunt donec venit diluvium, et tulit omnes: ita erit et adventus Filii hominis. **40**

Tunc duo erunt in agro: unus assumetur, et unus relinquetur. **41** Duæ molentes in mola: una assumetur, et una relinquetur. **42** Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit. **43** Illud autem scitote, quoniam si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset, vigilaret utique, et non sineret perfodi domum suam. **44** Ideo et vos estote parati: quia qua nescitis hora Filius hominis venturus est.

45 Quis, putas, est fidelis servus, et prudens, quem constituit dominus suus super familiam suam ut det illis cibum in tempore? **46** Beatus ille servus, quem cum venerit dominus ejus, invenerit sic facientem. **47** Amen dico vobis, quoniam super omnia bona sua constituet eum.

48 Si autem dixerit malus servus ille in corde suo: Moram fecit dominus meus venire: **49** et cœperit percutere conservos suos, manducet autem et bibat cum ebriosis: **50** veniet dominus servi illius in die qua non sperat, et hora qua

ponet cum hypocritis: illic erit fletus et stridor dentium.

25 Tunc simile erit regnum cælorum decem virginibus: quæ accipientes lampades suas

exierunt obviam sponso et sponsæ. **2** Quinque autem ex eis erant fatuæ, et quinque prudentes: **3** sed quinque fatuæ, acceptis lampadibus, non sumpserunt oleum secum: **4** prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus.

5 Moram autem faciente sponso, dormitaverunt omnes et dormierunt. **6** Media autem nocte clamor factus est: Ecce sponsus venit, exite obviam ei. **7** Tunc surrexerunt omnes virgines illæ, et ornaverunt lampades suas. **8** Fatuæ autem sapientibus dixerunt: Date nobis de oleo vestro, quia lampades nostræ extinguuntur. **9**

Responderunt prudentes, dicentes: Ne forte non sufficiat nobis, et vobis, ite potius ad vendentes, et emite vobis. **10** Dum autem irent emere, venit sponsus: et quæ paratæ erant, intraverunt cum eo ad nuptias, et clausa est janua. **11**

Novissime vero veniunt et reliquæ virgines, dicentes: Domine, domine, aperi nobis. **12** At ille respondens, ait: Amen dico vobis, nescio vos.

13 Vigilate itaque, quia nescitis diem, neque horam. **14** Sicut enim homo peregre proficiscens, vocavit servos suos, et tradidit illis bona sua. **15** Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam virtutem: et prefectus est statim. **16**

Abit autem qui quinque talenta acceperat, et operatus est in eis, et lucratus est alia quinque.

17 Similiter et qui duo acceperat, lucratus est alia duo. **18** Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terram, et abscondit pecuniam domini sui. **19** Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum, et posuit rationem cum eis. **20** Et accedens qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum. **21** Ait illi dominus ejus: Euge serve bone, et fidelis:

quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam; intra in gaudium domini tui. **22** Accessit autem et qui duo talenta acceperat, et ait: Domine, duo talenta tradidisti mihi, ecce alia duo lucratus sum. **23** Ait illi dominus ejus: Euge serve bone, et fidelis: quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam; intra in gaudium domini tui. **24** Accedens autem et collegistis me: nudus, et non cooperuistis me: qui unum talentum acceperat, ait: Domine, scio quia homo durus es; metis ubi non seminasti, et congregas ubi non sparsisti: **25** et timens abii, quando te vidimus esurientem, aut sitientem, et abscondi talentum tuum in terra: ecce habes meto ubi non semino, et conGrego ubi non sparsi: **27** oportuit ergo te committere pecuniam meam numulariis, et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura. **28** Tollite itaque ab eo talentum, et date ei qui habet decem talenta: **29** omni enim habenti dabitur, et abundabit: ei autem qui non habet, et quod videtur habere, auferetur ab eo. **30** Et inutilem servum ejicite in tenebras exteriores: illic erit fletus, et stridor dentium. **31** Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suæ: **32** et congregabuntur ante eum omnes gentes, et separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab hædis: **33** et statuet oves quidem a dextris suis, hædos autem a sinistris. **34** Tunc dicet rex his qui a dextris ejus erunt: Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi: **35** esurivi enim, et dedistis mihi manducare: sitivi, et dedistis mihi bibere: hospes eram, et collegistis me: **36** nudus, et cooperuistis me: infirmus, et visitastis me: in carcere eram, et venistis ad me. **37** Tunc respondebunt ei justi, dicentes: Domine, quando te vidimus esurientem, et pavimus te: sitientem, et dedimus tibi potum? **38** quando autem te vidimus hospitem, et collegimus te: aut nudum, et cooperuimus te? **39** aut quando te vidimus infirmum, aut in carcere, et venimus ad te? **40** Et respondens rex, dicet illis: Amen dico vobis, quamdiu fecistis uni ex his fratribus qui a sinistris erunt: Discedite a me maledicti in ignem æternum, qui paratus est diabolo, et angelis ejus: (*aiōnios g166*) **42** esurivi enim, et non dedistis mihi manducare: sitivi, et non infirmus, et in carcere, et non visitasti me. **44** Tunc respondebunt ei et ipsi, dicentes: Domine, aut hospitem, aut nudum, aut infirmum, aut in carcere, et non ministravimus tibi? **45** Tunc respondebit illis, dicens: Amen dico vobis: Quamdiu non fecistis uni de minoribus his, nec mihi fecistis. **46** Et ibunt hi in supplicium æternum: justi autem in vitam æternam. (*aiōnios g166*)

26 Et factum est: cum consummasset Jesus sermones hos omnes, dixit discipulis suis: **2** Scitis quia post biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur ut crucifigatur. **3** Tunc congregati sunt principes sacerdotum, et seniores populi, in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas: **4** et consilium fecerunt ut Jesum dolo tenerent, et occiderent. **5** Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. **6** Cum autem Jesus esset in Bethania in domo Simonis leprosi, **7** accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis. **8** Videntes autem discipuli, indignati sunt, dicentes: Ut quid perditio hæc? **9** potuit enim istud venundari multo, et dari pauperibus. **10** Sciens autem Jesus, ait illis: Quid molesti estis huic mulieri? opus enim bonum operata est in me. **11** Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habetis. **12** Mittens enim hæc unguentum hoc in corpus meum, ad sepiendum me fecit. **13** Amen dico vobis, ubicumque prædicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur et quod hæc fecit in memoriam ejus. **14** Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas Iscariotes, ad principes

sacerdotum: **15** et ait illis: Quid vultis mihi dare, **35** Ait illi Petrus: Etiamsi oportuerit me mori et ego vobis eum tradam? At illi constituerunt tecum, non te negabo. Similiter et omnes ei triginta argenteos. **16** Et exinde quarebat discipuli dixerunt. **36** Tunc venit Jesus cum opportunitatem ut eum traderet. **17** Prima illis in villam, quæ dicitur Gethsemani, et dixit autem die azymorum accesserunt discipuli ad discipulis suis: Sedete hic donec vadam illuc, Jesum, dicentes: Ubi vis paremus tibi comedere et orem. **37** Et assumpto Petro, et duobus filiis Pascha? **18** At Jesus dixit: Ite in civitatem ad Zebedæi, cœpit contrastari et mœstus esse. quendam, et dicite ei: Magister dicit: Tempus **38** Tunc ait illis: Tristis est anima mea usque meum prope est, apud te facio Pascha cum ad mortem: sustinete hic, et vigilate mecum. discipulis meis. **19** Et fecerunt discipuli sicut **39** Et progressus pusillum, procidit in faciem constituit illis Jesus, et paraverunt Pascha. suam, orans, et dicens: Pater mi, si possibile est, **20** Vespere autem facto, discubebat cum transeat a me calix iste: verumtamen non sicut duodecim discipulis suis. **21** Et edentibus illis, ego volo, sed sicut tu. **40** Et venit ad discipulos dixit: Amen dico vobis, quia unus vestrum me suos, et invenit eos dormientes, et dicit Petro: traditurus est. **22** Et contrastati valde, cœperunt Sic non potuistis una hora vigilare mecum? **41** singuli dicere: Numquid ego sum Domine? **23** Vigilate, et orate ut non intretis in temptationem. At ipse respondens, ait: Qui intingit mecum Spiritus quidem promptus est, caro autem manum in paropside, hic me tradet. **24** Filius infirma. **42** Iterum secundo abiit, et oravit, quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo: dicens: Pater mi, si non potest hic calix transire væ autem homini illi, per quem Filius hominis nisi bibam illum, fiat voluntas tua. **43** Et venit tradetur! bonum erat ei, si natus non fuisset iterum, et invenit eos dormientes: erant enim homo ille. **25** Respondens autem Judas, qui oculi eorum gravati. **44** Et relictis illis, iterum tradidit eum, dixit: Numquid ego sum Rabbi? abiit, et oravit tertio, eumdem sermonem Ait illi: Tu dixisti. **26** Cœnabibus autem eis, dicens. **45** Tunc venit ad discipulos suos, et accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit, dicit illis: Dormite jam, et requiescite: ecce deditque discipulis suis, et ait: Accipite, et appropinquavit hora, et Filius hominis tradetur comedite: hoc est corpus meum. **27** Et accipiens in manus peccatorum. **46** Surgite, eamus: ecce calicem, gratias egit: et dedit illis, dicens: Bibite appropinquavit qui me tradet. **47** Adhuc eo ex hoc omnes. **28** Hic est enim sanguis meus loquente, ecce Judas unus de duodecim venit, novi testamenti, qui pro multis effundetur et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, in remissionem peccatorum. **29** Dico autem missi a principibus sacerdotum, et senioribus vobis: non bibam amodo de hoc genimine populi. **48** Qui autem tradidit eum, dedit illis vitis usque in diem illum, cum illud bibam signum, dicens: Quemcumque osculatus fuero, vobiscum novum in regno Patris mei. **30** Et ipse est, tenete eum. **49** Et confestim accedens hymno dicto, exierunt in montem Oliveti. **31** ad Jesum, dixit: Ave Rabbi. Et osculatus est Tunc dicit illis Jesus: Omnes vos scandalum eum. **50** Dixitque illi Jesus: Amice, ad quid patiemini in me in ista nocte. Scriptum est venisti? Tunc accesserunt, et manus injecerunt enim: Percutiam pastorem, et dispergentur in Jesum, et tenuerunt eum. **51** Et ecce unus oves gregis. **32** Postquam autem resurrexero, ex his qui erant cum Jesu, extendens manum, præcedam vos in Galilæam. **33** Respondens exemit gladium suum, et percutiens servum autem Petrus, ait illi: Et si omnes scandalizati principis sacerdotum amputavit auriculam ejus. fuerint in te, ego numquam scandalizabor. **52** Tunc ait illi Jesus: Converte gladium tuum **34** Ait illi Jesus: Amen dico tibi, quia in hac in locum suum: omnes enim, qui acceperint nocte, antequam gallus cantet, ter me negabis. gladium, gladio peribunt. **53** An putas, quia non

possum rogare patrem meum, et exhibebit mihi ancilla, et ait his qui erant ibi: Et hic erat modo plusquam duodecim legiones angelorum? cum Jesu Nazareno. **72** Et iterum negavit cum **54** Quomodo ergo implebuntur Scripturæ, quia juramento: Quia non novi hominem. **73** Et post sic oportet fieri? **55** In illa hora dixit Jesus pusillum accesserunt qui stabant, et dixerunt turbis: Tamquam ad latronem existis cum Petro: Vere et tu ex illis es: nam et loqua tua gladiis et fustibus comprehendere me: quotidie manifestum te facit. **74** Tunc cœpit detestari et apud vos sedebam docens in templo, et non jurare quia non novisset hominem. Et continuo me tenuistis. **56** Hoc autem totum factum gallus cantavit. **75** Et recordatus est Petrus verbi est, ut adimplerentur Scripturæ prophetarum. Jesu, quod dixerat: Priusquam gallus cantet, ter Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. **57** me negabis. Et egressus foras, flevit amare.

At illi tenentes Jesum, duxerunt ad Caipham principem sacerdotum, ubi scribæ et seniores convenerant. **58** Petrus autem sequebatur eum a longe, usque in atrium principis sacerdotum. Et ingressus intro, sedebat cum ministris, ut videret finem. **59** Principes autem sacerdotum, et omne concilium, quærebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent: **60** et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissime autem venerunt duo falsi testes, **61** et dixerunt: Hic dixit: Possum destruere templum Dei, et post triduum reædificare illud. **62** Et surgens princeps sacerdotum, ait illi: Nihil respondes ad ea, quæ isti adversum te testificantur? **63** Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis si tu es Christus Filius Dei. **64** Dicit illi Jesus: Tu dixisti. Verumtamen dico vobis, amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem in nubibus cæli. **65** Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens: Blasphemavit: quid adhuc egemus testibus? ecce nunc audistis blasphemiam: **66** quid vobis videtur? At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis. **67** Tunc expuerunt in faciem ejus, et colaphis eum ceciderunt, alii autem palmas in faciem ejus dederunt, **68** dicentes: Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit? **69** Petrus vero sedebat foris in atrio: et accessit ad eum una ancilla, dicens: Et tu cum Jesu Galilæo eras. **70** At ille negavit coram omnibus, dicens: Nescio quid dicis. **71** Exeunte autem illo januam, vidi eum alia

27 Mane autem facto, consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. **2** Et vincum adduxerunt eum, et tradiderunt Pontio Pilato præsidi. **3** Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdotum, et senioribus, **4** dicens: Peccavi, tradens sanguinem justum. At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris. **5** Et projectis argenteis in templo, recessit: et abiens laqueo se suspendit. **6** Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt: Non licet eos mittere in carbonam: quia pretium sanguinis est. **7** Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. **8** Propter hoc vocatus est ager ille, Haceldama, hoc est, Ager sanguinis, usque in hodiernum diem. **9** Tunc impletum est quod dictum est per Jeremiam prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt a filiis Israël: **10** et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. **11** Jesus autem stetit ante præsidem, et interrogavit eum præses, dicens: Tu es rex Judæorum? Dicit illi Jesus: Tu dicis. **12** Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus, nihil respondit. **13** Tunc dicit illi Pilatus: Non audis quanta adversum te dicunt testimonia? **14** Et non respondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur præses vehementer. **15** Per diem autem solemnum consueverat præses populo dimittere unum

vinctum, quem voluissent: **16** habebat autem ejus, sortem mittentes: ut impleretur quod tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barrabas. dictum est per prophetam dicentem: Diviserunt **17** Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: Quem sibi vestimenta mea, et super vestem meam vultis dimittam vobis: Barabbam, an Jesum, miserunt sortem. **36** Et sedentes servabant eum. qui dicitur Christus? **18** Sciebat enim quod per **37** Et imposuerunt super caput ejus causam invidiam tradidissent eum. **19** Sedente autem ipsius scriptam: Hic est Jesus rex Judæorum. **38** illo pro tribunal, misit ad eum uxor ejus, dicens: Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones: unus Nihil tibi, et justo illi: multa enim passa sum a dextris, et unus a sinistris. **39** Prætereuntes hodie per visum propter eum. **20** Principes autem blasphemabant eum moventes capita sua, autem sacerdotum et seniores persuaserunt **40** et dicentes: Vah! qui destruis templum Dei, populis ut peterent Barabbam, Jesum vero et in triduo illud reædificas: salva temetipsum: perderent. **21** Respondens autem præses, ait si Filius Dei es, descendere de cruce. **41** Similiter illis: Quem vultis vobis de duobus dimitti? At et principes sacerdotum illudentes cum scribis illi dixerunt: Barabbam. **22** Dicit illis Pilatus: et senioribus dicebant: **42** Alios salvos fecit, Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? seipsum non potest salvum facere: si rex Israël **23** Dicunt omnes: Crucifigatur. Ait illis præses: est, descendat nunc de cruce, et credimus ei: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant **43** confidit in Deo: liberet nunc, si vult eum: dicentes: Crucifigatur. **24** Videns autem Pilatus dixit enim: Quia Filius Dei sum. **44** Id ipsum quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: autem et latrones, qui crucifixi erant cum accepta aqua, lavit manus coram populo, dicens: eo, improperabant ei. **45** A sexta autem hora Innocens ego sum a sanguine justi hujus: vos tenebræ factæ sunt super universam terram videritis. **25** Et respondens universus populus, usque ad horam nonam. **46** Et circa horam dixit: Sanguis ejus super nos, et super filios nonam clamavit Jesus voce magna, dicens: Eli, nostros. **26** Tunc dimisit illis Barabbam: Jesum Eli, lamma sabacthani? hoc est: Deus meus, autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur. Deus meus, ut quid dereliquisti me? **47** Quidam **27** Tunc milites præsidis suscipientes Jesum in autem illic stantes, et audientes, dicebant: prætorium, congregaverunt ad eum universam Eliam vocat iste. **48** Et continuo currens unus cohortem: **28** et exuentes eum, chlamydem ex eis, acceptam spongiam implevit aceto, et coccineam circumdederunt ei, **29** et plectentes imposuit arundini, et dabat ei bibere. **49** Ceteri coronam de spinis, posuerunt super caput vero dicebant: Sine, videamus an veniat Elias ejus, et arundinem in dextera ejus. Et genu liberans eum. **50** Jesus autem iterum clamans flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: Ave voce magna, emisit spiritum. **51** Et ecce velum rex Judæorum. **30** Et exspuentes in eum, templi scissum est in duas partes a summo acceperunt arundinem, et percutiebant caput usque deorsum: et terra mota est, et petræ ejus. **31** Et postquam illuserunt ei, exuerunt eum scissæ sunt, **52** et monumenta aperta sunt: chlamyde, et induerunt eum vestimentis ejus, et multa corpora sanctorum, qui dormierant, et duxerunt eum ut crucifigerent. **32** Exeuntes surrexerunt. **53** Et exeuntes de monumentis autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret civitatem, et apparuerunt multis. **54** Centurio crucem ejus. **33** Et venerunt in locum qui autem, et qui cum eo erant, custodientes Jesum, dicitur Golgotha, quod est Calvariae locus. **34** Et viso terræmotu, et his quæ fiebant, timuerunt dederunt ei vinum bibere cum felle mistum. valde, dicentes: Vere Filius Dei erat iste. **55** Erant Et cum gustasset, noluit bibere. **35** Postquam autem ibi mulieres multæ a longe, quæ secutæ autem crucifixerunt eum, diviserunt vestimenta erant Jesum a Galilæa, ministrantes ei: **56** inter

quas erat Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et tenuerunt pedes ejus, et adoraverunt eum. Joseph mater, et mater filiorum Zebedæi. **57** **10** Tunc ait illis Jesus: Nolite timere: ite, Cum autem sero factum esset, venit quidam nuntiare fratribus meis ut eant in Galilæam; homo dives ab Arimathæa, nomine Joseph, qui ibi me videbunt. **11** Quæ cum abiissent, ecce et ipse discipulus erat Jesu: **58** hic accessit ad quidam de custodibus venerunt in civitatem, et Pilatum, et petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia reddi corpus. **59** Et accepto corpore, Joseph quæ facta fuerant. **12** Et congregati cum involvit illud in sindone munda, **60** et posuit senioribus consilio accepto, pecuniam copiosam illud in monumento suo novo, quod exciderat dederunt militibus, **13** dicentes: Dicite quia in petra. Et advolvit saxum magnum ad ostium discipuli ejus nocte venerunt, et furati sunt eum, monumenti, et abiit. **61** Erant autem ibi Maria nobis dormientibus. **14** Et si hoc auditum fuerit Magdalene, et altera Maria, sedentes contra a præside, nos suadebimus ei, et securos vos sepulchrum. **62** Altera autem die, quæ est post faciemus. **15** At illi, accepta pecunia, fecerunt Parasceven, convenerunt principes sacerdotum sicut erant edocti. Et divulgatum est verbum et pharisæi ad Pilatum, **63** dicentes: Domine, istud apud Judæos, usque in hodiernum diem. **16** recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc Undecim autem discipuli abierunt in Galilæam vivens: Post tres dies resurgam. **64** Jube ergo in montem ubi constituerat illis Jesus. **17** custodiri sepulchrum usque in diem tertium: Et videntes eum adoraverunt: quidam autem ne forte veniant discipuli ejus, et furentur dubitaverunt. **18** Et accedens Jesus locutus est eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis: et erit eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in novissimus error pejor priore. **65** Ait illis Pilatus: cælo et in terra: **19** euntes ergo docete omnes Habetis custodiam, ite, custodite sicut scitis. **66** gentes: baptizantes eos in nomine Patris, et Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, Filii, et Spiritus Sancti: **20** docentes eos servare omnia quæcumque mandavi vobis: et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad consummationem sæculi. (aiōn g165)

28 Vespere autem sabbati, quæ lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria, videre sepulchrum. **2** Et ecce terræmotus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de cælo: et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum: **3** erat autem aspectus ejus sicut fulgur: et vestimentum ejus sicut nix. **4** Præ timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui. **5** Respondens autem angelus dixit mulieribus: Nolite timere vos: scio enim, quod Jesum, qui crucifixus est, quæreritis. **6** Non est hic: surrexit enim, sicut dixit: venite, et videte locum ubi positus erat Dominus. **7** Et cito euntes, dicite discipulis ejus quia surrexit: et ecce præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis: ecce prædixi vobis. **8** Et exierunt cito de monumento cum timore et gaudio magno, currentes nuntiare discipulis ejus. **9** Et ecce Jesus occurrit illis, dicens: Avete. Illæ autem accesserunt, et

Marcum

navi cum mercenariis, secuti sunt eum. **21** Et ingrediuntur Capharnaum: et statim sabbatis

1 Initium Evangelii Jesu Christi, Filii Dei. **2** ingressus in synagogam, docebat eos. **22** Et Sicut scriptum est in Isaia propheta: [Ecce stupebant super doctrina ejus: erat enim docens ego mitto angelum meum ante faciem tuam, eos quasi potestatem habens, et non sicut qui præparabit viam tuam ante te. **3** Vox scribæ. **23** Et erat in synagoga eorum homo clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas in spiritu immundo: et exclamavit, **24** dicens: facite semitas ejus.] **4** Fuit Joannes in deserto Quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti baptizans, et prædicans baptismum pœnitentiæ perdere nos? scio qui sis, Sanctus Dei. **25** Et in remissionem peccatorum. **5** Et egrediebatur comminatus est ei Jesus, dicens: Obmutesce, et ad eum omnis Judææ regio, et Jerosolymitæ exi de homine. **26** Et discerpens eum spiritus universi, et baptizabantur ab illo in Jordanis immundus, et exclamans voce magna, exit ab flumine, confitentes peccata sua. **6** Et erat eo. **27** Et mirati sunt omnes, ita ut conquererent Joannes vestitus pilis camelii, et zona pellicea inter se dicentes: Quidnam est hoc? quænam circa lumbos ejus, et locustas et mel silvestre doctrina hæc nova? quia in potestate etiam edebat. **7** Et prædicabat dicens: Venit fortior spiritibus immundis imperat, et obediunt ei post me, cujus non sum dignus procumbens. **28** Et processit rumor ejus statim in omnem solvere corrigiam calceamentorum ejus. **8** Ego regionem Galilææ. **29** Et protinus egredientes baptizavi vos aqua, ille vero baptizabit vos de synagoga, venerunt in domum Simonis et Spiritu Sancto. **9** Et factum est: in diebus illis Andreæ, cum Jacobo et Joanne. **30** Decumbebat venit Jesus a Nazareth Galilææ: et baptizatus est autem socrus Simonis febricitans: et statim a Joanne in Jordane. **10** Et statim ascendens de dicunt ei de illa. **31** Et accedens elevavit eam, aqua, vidit cælos apertos, et Spiritum tamquam apprehensa manu ejus: et continuo dimisit eam columbam descendenter, et manentem in febris, et ministrabat eis. **32** Vespere autem ipso. **11** Et vox facta est de cælis: Tu es Filius facto cum occidisset sol, afferebant ad eum meus dilectus, in te complacui. **12** Et statim omnes male habentes, et dæmonia habentes: Spiritus expulit eum in desertum. **13** Et erat **33** et erat omnis civitas congregata ad januam. in deserto quadraginta diebus, et quadraginta **34** Et curavit multos, qui vexabantur variis noctibus: et tentabatur a Satana: eratque cum languoribus, et dæmonia multa ejiciebat, et bestiis, et angeli ministrabant illi. **14** Postquam non sinebat ea loqui, quoniam sciebant eum. autem traditus est Joannes, venit Jesus in **35** Et diluculo valde surgens, egressus abiit in Galilæam, prædicans Evangelium regni Dei, desertum locum, ibique orabat. **36** Et prosecutus **15** et dicens: Quoniam impletum est tempus, est eum Simon, et qui cum illo erant. **37** Et et appropinquavit regnum Dei: pœnitemini, cum invenissent eum, dixerunt ei: Quia omnes et credite Evangelio. **16** Et præteriens secus quærunt te. **38** Et ait illis: Eamus in proximos mare Galilææ, vidit Simonem, et Andream vicos, et civitates, ut et ibi prædicem: ad hoc fratrem ejus, mittentes retia in mare (erant enim veni. **39** Et erat prædicans in synagogis enim piscatores), **17** et dixit eis Jesus: Venite eorum, et in omni Galilæa, et dæmonia ejiciens. post me, et faciam vos fieri piscatores hominum. **40** Et venit ad eum leprosus deprecans eum: et **18** Et protinus relictis retibus, secuti sunt genu flexo dixit ei: Si vis, potes me mundare. eum. **19** Et progressus inde pusillum, vidit **41** Jesus autem misertus ejus, extendit manum Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem ejus, et suam: et tangens eum, ait illi: Volo: mundare. ipsos componentes retia in navi: **20** et statim **42** Et cum dixisset, statim discessit ab eo lepra, vocavit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in et mundatus est. **43** Et comminatus est ei,

statimque ejecit illum, **44** et dicit ei: Vide manducaret cum publicanis et peccatoribus, nemini dixeris: sed vade, ostende te principi dicebant discipulis ejus: Quare cum publicanis sacerdotum, et offer pro emundatione tua, et peccatoribus manducat et bibit Magister quæ præcepit Moyses in testimonium illis. **45** vester? **17** Hoc auditio Jesus ait illis: Non necesse At ille egressus cœpit prædicare, et diffamare habent sani medico, sed qui male habent: non sermonem, ita ut jam non posset manifeste enim veni vocare justos, sed peccatores. **18** Et introire in civitatem, sed foris in desertis locis erant discipuli Joannis et pharisæi jejunantes: et esset, et conveniebant ad eum undique.

2 Et iterum intravit Capharnaum post dies,

2 et auditum est quod in domo esset, et convenerunt multi, ita ut non caperet neque ad januam, et loquebatur eis verbum. **3** Et venerunt ad eum ferentes paralyticum, qui a quatuor portabatur. **4** Et cum non possent offerre eum illi præ turba, nudaverunt tectum ubi erat: et patefacentes submiserunt grabatum in quo paralyticus jacebat. **5** Cum autem vidisset Jesus fidem illorum, ait paralytico: Fili, dimittuntur tibi peccata tua. **6** Erant autem illic quidam de scribis sedentes, et cogitantes in cordibus suis: **7** Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? **8** Quo statim cognito Jesus spiritu suo, quia sic cogitarent intra se, dicit illis: Quid ista cogitatis in cordibus vestris? **9** Quid est facilius dicere paralytico: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, tolle grabatum tuum, et ambula? **10** Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata (ait paralytico), **11** tibi dico: Surge, tolle grabatum tuum, et vade in domum tuam. **12** Et statim surrexit ille: et, sublatu grabato, abiit coram omnibus, ita ut mirarentur omnes, et honorificent Deum, dicentes: Quia numquam sic vidimus. **13** Et egressus est rursus ad mare, omnisque turba veniebat ad eum, et docebat eos. **14** Et cum præteriret, vidit Levi Alphæi sedentem ad telonium, et ait illi: Sequere me. Et surgens secutus est

habent sani medico, sed qui male habent: non enim veni vocare justos, sed peccatores. **18** Et introire in civitatem, sed foris in desertis locis erant discipuli Joannis et pharisæi jejunantes: et esset, et conveniebant ad eum undique. **19** Et dicunt illi: Quare discipuli Joannis et pharisæorum jejunant, tui autem discipuli non jejunant? **20** Et ait illis Jesus: Numquid possunt filii nuptiarum, quamdiu sponsus cum illis est, jejunare? Quanto tempore habent secum sponsum, non possunt jejunare. **21** Venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus: et tunc jejunabunt in illis diebus. **22** Nemo assumptum panni rudis assuit vestimento veteri: alioquin aufert supplementum novum a veteri, et major scissura fit. **23** Et nemo mittit vinum novum in utres veteres: alioquin dirumpet vinum utres, et vinum effundetur, et utres peribunt: sed vinum novum in utres novos mitti debet. **24** Et factum est iterum Dominus sabbatis ambularet per sata, et discipuli ejus cooperunt progredi, et vellere spicas. **25** Pharisæi autem dicebant ei: Ecce, quid faciunt sabbatis quod non licet? **26** Et ait illis: Numquam legistis quid fecerit David, quando necessitatem habuit, et esurit ipse, et qui cum eo erant? **27** Et dicebat eis: Sabbatum propter hominem factum est, et non homo propter sabbatum. **28** Itaque Dominus est Filius hominis, etiam sabbati.

3 Et introivit iterum in synagogam: et erat ibi homo habens manum aridam. **2** Et observabant eum, si sabbatis curaret, ut eum. **3** Et ait homini habenti domo illius, multi publicani et peccatores manum aridam: Surge in medium. **4** Et dicit eis: simul discubebant cum Jesu et discipulis Licit sabbatis benefacere, an male? animam ejus: erant enim multi, qui et sequebantur salvam facere, an perdere? At illi tacebant. **5** eum. **16** Et scribæ et pharisæi videntes quia Et circumspiciens eos cum ira, contristatus

super cæcitate cordis eorum, dicit homini: stare, sed finem habet. 27 Nemo potest vasa Extende manum tuam. Et extendit, et restituta fortis ingressus in domum diripere, nisi prius est manus illi. 6 Exeuntes autem pharisæi, fortem alliget, et tunc domum ejus diripiet. 28 statim cum Herodianis consilium faciebat Amen dico vobis, quoniam omnia dimittentur adversus eum quomodo eum perderent. 7 Jesus filii hominum peccata, et blasphemiae quibus autem cum discipulis suis secessit ad mare: blasphemaverint: 29 qui autem blasphemaverit et multa turba a Galilæa et Judæa secuta est in Spiritum Sanctum, non habebit remissionem eum, 8 et ab Jerosolymis, et ab Idumæa, et in æternum, sed reus erit æterni delicti. (aiōn trans Jordanem: et qui circa Tyrum et Sidonem g165, aiōnios g166) 30 Quoniam dicebant: Spiritum multitudo magna, audientes quæ faciebat, immundum habet. 31 Et veniunt mater ejus venerunt ad eum. 9 Et dicit discipulis suis ut et fratres: et foris stantes miserunt ad eum navicula sibi deserviret propter turbam, ne vocantes eum, 32 et sedebat circa eum turba: comprimerent eum: 10 multos enim sanabat, ita et dicunt ei: Ecce mater tua et fratres tui foris ut irruerent in eum ut illum tangerent, quotquot quærunt te. 33 Et respondens eis, ait: Quæ est habebant plagas. 11 Et spiritus immundi, cum mater mea et fratres mei? 34 Et circumspiciens illum videbant, procidebant ei: et clamabant, eos, qui in circuitu ejus sedebat, ait: Ecce dicentes: 12 Tu es Filius Dei. Et vehementer mater mea et fratres mei. 35 Qui enim fecerit comminabatur eis ne manifestarent illum. 13 voluntatem Dei, hic frater meus, et soror mea, Et ascendens in montem vocavit ad se quos et mater est.

voluit ipse: et venerunt ad eum. 14 Et fecit ut essent duodecim cum illo: et ut mitteret eos prædicare. 15 Et dedit illis potestatem curandi infirmitates et ejiciendi dæmonia. 16 Et imposuit Simoni nomen Petrus: 17 et Jacobum Zebedæi, et Joannem fratrem Jacobi, et imposuit eis nomina Boanerges, quod est, Filii tonitrui: 18 et Andræam, et Philippum, et Bartholomæum, et Matthæum, et Thomam, et Jacobum Alphæi, et Thaddæum, et Simonem Cananæum, 19 et Judam Iscariotem, qui et tradidit illum. 20 Et veniunt ad domum: et convenit iterum turba, ita ut non possent neque panem manducare. 21 Et cum audissent sui, exierunt tenere eum: dicebant enim: Quoniam in furorem versus est. 22 Et scribæ, qui ab Jerosolymis descenderant, dicebant: Quoniam Beelzebub habet, et quia in principe dæmoniorum ejicit dæmonia. 23 Et convocatis eis in parabolis dicebat illis: Quomodo potest Satanas Satanam ejicere? 24 Et si regnum in se dividatur, non potest regnum illud stare. 25 Et si domus super semetipsam dispertiatur, non potest domus illa stare. 26 Et si Satanas consurrexerit in semetipsum, dispertitus est, et non poterit

4 Et iterum cœpit docere ad mare: et congregata est ad eum turba multa, ita ut navim ascendens sederet in mari, et omnis turba circa mare super terram erat: 2 et docebat eos in parabolis multa, et dicebat illis in doctrina sua:

3 Audite: ecce exiit seminaris ad seminandum.

4 Et dum seminat, aliud cecidit circa viam, et venerunt volucres cæli, et comederunt illud. 5 Aliud vero cecidit super petrosa, ubi non habuit terram multam: et statim exortum est, quoniam non habebat altitudinem terræ: 6 et quando exortus est sol, exæstuavit: et eo quod non habebat radicem, exaruit. 7 Et aliud cecidit in spinas: et ascenderunt spinæ, et suffocaverunt illud, et fructum non dedit. 8 Et aliud cecidit in terram bonam: et dabat fructum ascendentem et crescentem, et afferebat unum triginta, unum sexaginta, et unum centum. 9 Et dicebat: Qui habet aures audiendi, audiat. 10 Et cum esset singularis, interrogaverunt eum hi qui cum eo erant duodecim, parabolam. 11 Et dicebat eis: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei: illis autem, qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt: 12 ut videntes videant, et non videant: et audientes audiant, et non intelligent: nequando

convertantur, et dimittantur eis peccata. **13** Et ramos magnos, ita ut possint sub umbra ejus ait illis: Nescitis parabolam hanc? Et quomodo aves cæli habitare. **33** Et talibus multis parabolis omnes parabolas cognoscetis? **14** Qui seminat, loquebatur eis verbum, prout poterant audire: verbum seminat. **15** Hi autem sunt, qui circa **34** sine parabola autem non loquebatur eis: viam, ubi seminatur verbum, et cum audierint, seorsum autem discipulis suis disserebat omnia. confestim venit Satanás, et aufert verbum, quod **35** Et ait illis in illa die, cum sero esset factum: seminatum est in cordibus eorum. **16** Et hi Transeamus contra. **36** Et dimitentes turbam, sunt similiter, qui super petrosa seminantur: assumunt eum ita ut erat in navi: et aliae qui cum audierint verbum, statim cum gaudio naves erant cum illo. **37** Et facta est procella accipiunt illud: **17** et non habent radicem in se, magna venti, et fluctus mittebat in navim, ita ut sed temporales sunt: deinde orta tribulatione impleretur navis. **38** Et erat ipse in puppi super et persecutione propter verbum, confestim scandalizantur. **18** Et alii sunt qui in spinas **39** Et exsurgens comminatus est vento, et dixit illi: Magister, non ad te pertinet, quia perimus? seminantur: hi sunt qui verbum audiunt, **19** et **40** Et ait illis: verbum, et sine fructu efficitur. (aīōn g165) **20** Quid timidi estis? ne dum habetis fidem? **41** Et hi sunt qui super terram bonam seminati et timuerunt timore magno, et dicebant ad sunt, qui audiunt verbum, et suscipiunt, et alterutrum: Quis, putas, est iste, quia et ventus fructificant, unum triginta, unum sexaginta, et mare obedient ei?

et unum centum. **21** Et dicebat illis: Numquid venit lucerna ut sub modo ponatur, aut sub lecto? nonne ut super candelabrum ponatur? **22** Non est enim aliiquid absconditum, quod non manifestetur: nec factum est occultum, sed ut in palam veniat. **23** Si quis habet aures audiendi, audiat. **24** Et dicebat illis: Vide quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, et adjicietur vobis. **25** Qui enim habet, dabitur illi: et qui non habet, etiam quod habet auferetur ab eo. **26** Et dicebat: Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo jaciat sementem in terram, **27** et dormiat, et exsurgat nocte et die, et semen germinet, et increscat dum nescit ille. **28** Ultro enim terra fructificat, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica. **29** Et cum produxerit fructus, statim mittit falcem, quoniam adest messis. **30** Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ comparabimus illud? **31** Sicut granum sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra, minus est omnibus seminibus, quæ sunt in terra: **32** et cum seminatum fuerit, ascendit, et fit majus omnibus oleribus, et facit

5 Et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum. **2** Et exeunti ei de navi, statim occurrit de monumentis homo in spiritu immundo, **3** qui domicilium habebat in monumentis, et neque catenis jam quisquam poterat eum ligare: **4** quoniam saepè compedibus et catenis vinctus, dirupisset catenas, et compedes comminuisset, et nemo poterat eum domare: **5** et semper die ac nocte in monumentis, et in montibus erat, clamans, et concidens se lapidibus. **6** Videns autem Jesum a longe, cucurrit, et adoravit eum: **7** et clamans voce magna dixit: Quid mihi et tibi, Jesu Fili Dei altissimi? adjuro te per Deum, ne me torqueas. **8** Dicebat enim illi: Exi spiritus immunde ab homine. **9** Et interrogabat eum: Quod tibi nomen est? Et dicit ei: Legio mihi nomen est, quia multi sumus. **10** Et deprecabatur eum multum, ne se expelleret extra regionem. **11** Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus, pascens. **12** Et deprecabantur eum spiritus, dicentes: Mitte nos in porcos ut in eos introeamus. **13** Et concessit eis statim Jesus. Et exeuntes spiritus

immundi introierunt in porcos: et magno venit et procidit ante eum, et dixit ei omnem impetu grex præcipitatus est in mare ad duo veritatem. **34** Ille autem dixit ei: Filia, fides tua millia, et suffocati sunt in mari. **14** Qui autem te salvam fecit: vade in pace, et esto sana a pascebant eos, fugerunt, et nuntiaverunt in plaga tua. **35** Adhuc eo loquente, veniunt ab civitatem et in agros. Et egressi sunt videre quid archisynagogi, dicentes: Quia filia tua mortua esset factum: **15** et veniunt ad Jesum: et vident est: quid ultra vexas magistrum? **36** Jesus autem illum qui a dæmonio vexabatur, sedentem, auditu verbo quod dicebatur, ait archisynagogi: vestitum, et sanæ mentis, et timuerunt. **16** Et Noli timere: tantummodo crede. **37** Et non narraverunt illis, qui viderant, qualiter factum admisit quemquam se sequi nisi Petrum, et esset ei qui dæmonium habuerat, et de porcis. Jacobum, et Joannem fratrem Jacobi. **38** Et **17** Et rogare cœperunt eum ut discederet de veniunt in domum archisynagogi, et videt finibus eorum. **18** Cumque ascenderet navim, tumultum, et flentes, et ejulantes multum. cœpit illum deprecari, qui a dæmonio vexatus **39** Et ingressus, ait illis: Quid turbamini, et fuerat, ut esset cum illo, **19** et non admisit eum, ploratis? puella non est mortua, sed dormit. **40** sed ait illi: Vade in domum tuam ad tuos, et **Et irridebant eum.** Ipse vero ejectis omnibus annuntia illis quanta tibi Dominus fecerit, et assumit patrem, et matrem puellæ, et qui misertus sit tui. **20** Et abiit, et cœpit prædicare secum erant, et ingreditur ubi puella erat in Decapoli, quanta sibi fecisset Jesus: et omnes jacens. **41** Et tenens manum puellæ, ait illi: mirabantur. **21** Et cum transcendisset Jesus in Talitha cumi, quod est interpretatum: Puella navi rursum trans fretum, convenit turba multa (tibi dico), surge. **42** Et confestim surrexit puella, ad eum, et erat circa mare. **22** Et venit quidam et ambulabat: erat autem annorum duodecim: de archisynagogis nomine Jairus, et videns eum et obstupuerunt stupore magno. **43** Et præcepit procidit ad pedes ejus, **23** et deprecabatur eum illis vehementer ut nemo id sciret: et dixit dari multum, dicens: Quoniam filia mea in extremis illi manducare.

est, veni, impone manum super eam, ut salva sit, et vivat. **24** Et abiit cum illo, et sequebatur eum turba multa, et comprimebant eum. **25** Et mulier, quæ erat in profluvio sanguinis annis duodecim, **26** et fuerat multa perpessa a compluribus medicis: et erogaverat omnia sua, nec quidquam proficerat, sed magis deterius habebat: **27** cum audisset de Jesu, venit in turba retro, et tetigit vestimentum ejus: **28** dicebat enim: Quia si vel vestimentum ejus tetigero, salva ero. **29** Et confestim siccatus est fons sanguinis ejus: et sensit corpore quia sanata esset a plaga. **30** Et statim Jesus in semetipso cognoscens virtutem quæ exierat de illo, conversus ad turbam, aiebat: Quis tetigit vestimenta mea? **31** Et dicebant ei discipuli sui: Vides turbam comprimentem te, et dicis: Quis me tetigit? **32** Et circumspiciebat videre eam, quæ hoc fecerat. **33** Mulier vero timens et tremens, sciens quod factum esset in se,

6 Et egressus inde, abiit in patriam suam: et sequebantur eum discipuli sui: **2** et facto sabbato cœpit in synagoga docere: et multi audientes admirabantur in doctrina ejus, dicentes: Unde huic hæc omnia? et quæ est sapientia, quæ data est illi, et virtutes tales, quæ per manus ejus efficiuntur? **3** Nonne hic est faber, filius Mariæ, frater Jacobi, et Joseph, et Judæ, et Simonis? nonne et sorores ejus hic nobiscum sunt? Et scandalizabantur in illo. **4** Et dicebat illis Jesus: Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua, et in domo sua, et in cognitione sua. **5** Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit: **6** et mirabatur propter incredulitatem eorum, et circuibat castella in circuitu docens. **7** Et vocavit duodecim: et cœpit eos mittere binos, et dabat illis potestatem spirituum immundorum. **8** Et præcepit eis ne quid tollerent in via, nisi virgam

tantum: non peram, non panem, neque in zona et dedit illud puellæ, et puella dedit matræ, **9** sed calceatos sandaliis, et ne induerentur suæ. **29** Quo auditio, discipuli ejus venerunt, duabus tunicis. **10** Et dicebat eis: Quocumque et tulerunt corpus ejus: et posuerunt illud in introieritis in domum, illic manete donec exeatis monumento. **30** Et convenientes Apostoli ad inde: **11** et quicumque non receperint vos, nec Jesum, renuntiaverunt ei omnia quæ egerant, audierint vos, exeentes inde, excutite pulverem et docuerant. **31** Et ait illis: Venite seorsum de pedibus vestris in testimonium illis. **12** Et in desertum locum, et requiescite pusillum. exeentes prædicabant ut poenitentiam agerent: Erant enim qui veniebant et redibant multi: **13** et dæmonia multa ejiciebant, et ungebant et nec spatum manducandi habebant. **32** Et oleo multos ægros, et sanabant. **14** Et audivit ascendentibus in navim, abierunt in desertum rex Herodes (manifestum enim factum est locum seorsum. **33** Et viderunt eos abeentes, et nomen ejus), et dicebat: Quia Joannes Baptista cognoverunt multi: et pedestres de omnibus resurrexit a mortuis: et propterea virtutes civitatibus concurrerunt illuc, et prævenerunt operantur in illo. **15** Alii autem dicebant: Quia eos. **34** Et exiens vidit turbam multam Jesus: et Elias est; alii vero dicebant: Quia propheta misertus est super eos, quia erant sicut oves est, quasi unus ex prophetis. **16** Quo auditio non habentes pastorem, et cœpit docere multa. Herodes ait: Quem ego decollavi Joannem, hic a **35** Et cum jam hora multa fieret, accesserunt mortuis resurrexit. **17** Ipse enim Herodes misit, discipuli ejus, dicentes: Desertus est locus ac tenuit Joannem, et vinxit eum in carcere hic, et jam hora præteriit: **36** dimitte illos, propter Herodiadem uxorem Philippi fratris ut euntes in proximas villas et vicos, emant sui, quia duxerat eam. **18** Dicebat enim Joannes sibi cibos, quos manducent. **37** Et respondens Herodi: Non licet tibi habere uxorem fratris tui. ait illis: Date illis vos manducare. Et dixerunt **19** Herodias autem insidiabatur illi: et volebat ei: Euntes emamus ducentis denariis panes, occidere eum, nec poterat. **20** Herodes enim et dabimus illis manducare. **38** Et dicit eis: metuebat Joannem, sciens eum virum justum Quot panes habetis? ite, et videte. Et cum et sanctum: et custodiebat eum, et auditio eo cognovissent, dicunt: Quinque, et duos pisces. multa faciebat, et libenter eum audiebat. **21** Et **39** Et præcepit illis ut accumbere facerent omnes cum dies opportunus accidisset, Herodes natalis secundum contubernia super viride fœnum. sui cœnam fecit principibus, et tribunis, et **40** Et discubuerunt in partes per centenos et primis Galilææ: **22** cumque introisset filia ipsius quinquagenos. **41** Et acceptis quinque panibus et Herodiadis, et saltasset, et placuisse Herodi, duobus pisces, intuens in cælum, benedixit, et simulque recumbentibus, rex ait puellæ: Pete a fregit panes, et dedit discipulis suis, ut ponerent me quod vis, et dabo tibi: **23** et juravit illi: Quia ante eos: et duos pisces divisit omnibus. **42** Et quidquid petieris dabo tibi, licet dimidium regni manducaverunt omnes, et saturati sunt. **43** Et mei. **24** Quæ cum exisset, dixit matri suæ: Quid sustulerunt reliquias, fragmentorum duodecim petam? At illa dixit: Caput Joannis Baptistæ. cophinos plenos, et de piscibus. **44** Erant autem **25** Cumque introisset statim cum festinatione qui manducaverunt quinque millia virorum. ad regem, petivit dicens: Volo ut protinus **45** Et statim coegerit discipulos suos ascendere des mihi in disco caput Joannis Baptistæ. **26** navim, ut præcederent eum trans fretum ad Et contristatus est rex: propter jusjurandum, Bethsaïdam, dum ipse dimitteret populum. **46** et propter simul discumbentes, noluit eam Et cum dimisisset eos, abiit in montem orare. contristare: **27** sed misso spiculatore præcepit **47** Et cum sero esset, erat navis in medio mari et afferri caput ejus in disco. Et decollavit eum ipse solus in terra. **48** Et videns eos laborantes in carcere, **28** et attulit caput ejus in disco: in remigando (erat enim ventus contrarius eis)

et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos dicebat illis: Bene irritum facitis præceptum Dei, ambulans supra mare: et volebat præterire ut traditionem vestram servetis. **10** Moyses enim eos. **49** At illi ut viderunt eum ambulantem dixit: Honora patrem tuum, et matrem tuam. Et supra mare, putaverunt phantasma esse, et Qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur. exclamaverunt. **50** Omnes enim viderunt eum, **11** Vos autem dicitis: Si dixerit homo patri, aut et conturbati sunt. Et statim locutus est cum eis, matri, Corban (quod est donum) quodcumque et dixit eis: Confidite, ego sum: nolite timere. ex me, tibi profuerit: **12** et ultra non dimittitis **51** Et ascendit ad illos in navim, et cessavit eum quidquam facere patri suo, aut matri, ventus. Et plus magis intra se stupebant: **52** non **13** rescindentes verbum Dei per traditionem enim intellexerunt de panibus: erat enim cor vestram, quam tradidistis: et similia hujusmodi eorum obcæcatum. **53** Et cum transfretassent, multa facitis. **14** Et advocans iterum turbam, venerunt in terram Genesareth, et applicuerunt. dicebat illis: Audite me omnes, et intelligite. **54** Cumque egressi essent de navi, continuo **15** Nihil est extra hominem introiens in eum, cognoverunt eum: **55** et percurrentes universam quod possit eum coinquinare, sed quæ de regionem illam, cœperunt in grabatis eos, qui homine procedunt illa sunt quæ communicant se male habebant, circumferre, ubi audiebant hominem. **16** Si quis habet aures audiendi, eum esse. **56** Et quocumque introibat, in audiat. **17** Et cum introisset in domum a turba, vicis, vel in villas aut civitates, in plateis interrogabant eum discipuli ejus parabolam. **18** ponebant infirmos, et deprecabantur eum, ut Et ait illis: Sic et vos imprudentes estis? Non vel fimbriam vestimenti ejus tangerent, et intelligitis quia omne extrinsecus introiens in quotquot tangebant eum, salvi fiebant.

7 Et conveniunt ad eum pharisæi, et quidam de scribis, venientes ab Jerosolymis. **2** Et cum vidissent quosdam ex discipulis ejus communibus manibus, id est non lotis, manducare panes, vituperaverunt. **3** Pharisæi enim, et omnes Judæi, nisi crebro laverint manus, non manducant, tenentes traditionem seniorum: **4** et a foro nisi baptizentur, non comedunt: et alia multa sunt, quæ tradita sunt illis servare, baptismata calicum, et urceorum, et æramentorum, et lectorum: **5** et interrogabant eum pharisæi et scribæ: Quare discipuli tui non ambulant juxta traditionem seniorum, sed communibus manibus manducant panem? **6** At ille respondens, dixit eis: Bene prophetavit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est: [Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est a me: **7** in vanum autem me colunt, docentes doctrinas, et præcepta hominum.] **8** Relinquentes enim mandatum Dei, tenetis traditionem hominum, baptismata urceorum et calicum: et alia similia his facitis multa. **9** Et

hominem, non potest eum communicare: **19** quia non intrat in cor ejus, sed in ventrum vadit, et in secessum exit, purgans omnes escas? **20** Dicebat autem, quoniam quæ de homine exeunt, illa communicant hominem. **21** Ab intus enim de corde hominum malæ cogitationes procedunt, adulteria, fornicationes, homicidia, **22** furta, avaritiæ, nequitiaæ, dolus, impudicitiaæ, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia. **23** Omnia hæc mala ab intus procedunt, et communicant hominem. **24** Et inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis: et ingressus domum, neminem voluit scire, et non potuit latere. **25** Mulier enim statim ut audivit de eo, cuius filia habebat spiritum immundum, intravit, et procidit ad pedes ejus. **26** Erat enim mulier gentilis, Syrophœnissa genere. Et rogabat eum ut dæmonium ejiceret de filia ejus. **27** Qui dixit illi: Sine prius saturari filios: non est enim bonum sumere panem filiorum, et mittere canibus. **28** At illa respondit, et dixit illi: Utique Domine, nam et catelli comedunt sub mensa de micis puerorum. **29** Et ait illi: Propter hunc sermonem vade: exiit dæmonium a filia tua. **30** Et cum abiisset domum

suam, invenit puellam jacentem supra lectum, abiit trans fretum. **14** Et oblii sunt panes et dæmonium exiisse. **31** Et iterum exiens de sumere: et nisi unum panem non habebant finibus Tyri, venit per Sidonem ad mare Galilææ secum in navi. **15** Et præcipiebat eis, dicens: inter medios fines Decapoleos. **32** Et adducunt Videte, et cavete a fermento pharisæorum, ei surdum, et mutum, et deprecabantur eum, et fermento Herodis. **16** Et cogitabant ad ut imponat illi manum. **33** Et apprehendens alterutrum, dicentes: quia panes non habemus. eum de turba seorsum, misit digitos suos in **17** Quo cognito, ait illis Jesus: Quid cogitatis, auriculas ejus: et exspuens, tetigit linguam quia panes non habetis? nondum cognoscetis ejus: **34** et suscipiens in cælum, ingemuit, et nec intelligitis? adhuc cæcum habetis cor ait illi: Ephphetha, quod est, Adaperire. **35** Et vestrum? **18** oculos habentes non videtis? et statim apertæ sunt aures ejus, et solutum est aures habentes non auditis? nec recordamini, **19** vinculum linguæ ejus, et loquebatur recte. **36** Et quando quinque panes fregi in quinque millia: præcepit illis ne cui dicerent. Quanto autem quot cophinos fragmentorum plenos sustulisti? eis præcipiebat, tanto magis plus prædicabant: Dicunt ei: Duodecim. **20** Quando et septem panes **37** et eo amplius admirabantur, dicentes: Bene in quatuor millia: quot sportas fragmentorum omnia fecit: et surdos fecit audire, et mutos tulisti? Et dicunt ei: Septem. **21** Et dicebat eis: loqui.

8 In diebus illis iterum cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent, convocatis discipulis, ait illis: **2** Misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent: **3** et si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. **4** Et responderunt ei discipuli sui: Unde illos quis poterit saturare panibus in solitudine? **5** Et interrogavit eos: Quot panes habetis? Qui dixerunt: Septem. **6** Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit, et dabat discipulis suis ut apponenter, et apposuerunt turbæ. **7** Et habebant pisciculos paucos: et ipsos benedixit, et jussit apponi. **8** Et manducaverunt, et saturati sunt, et sustulerunt quod superaverat de fragmentis, septem sportas. **9** Erant autem qui manducaverunt, quasi quatuor millia: et dimisit eos. **10** Et statim ascendens navim cum discipulis suis, venit in partes Dalmanutha. **11** Et exierunt pharisæi, et cœperunt conquerire cum eo, quærentes ab illo signum de cælo, tentantes eum. **12** Et ingemiscens spiritu, ait: Quid generatio ista signum quærit? Amen dico vobis, si dabitur generationi isti signum. **13** Et dimittens eos, ascendi iterum navim et

Quomodo nondum intelligitis? **22** Et veniunt Bethsaidam, et adducunt ei cæcum, et rogabant eum ut illum tangeret. **23** Et apprehensa manu cæci, eduxit eum extra vicum: et exspuens in oculos ejus impositis manibus suis, interrogavit eum si quid videret. **24** Et aspiciens, ait: Video homines velut arbores ambulantes. **25** Deinde iterum imposuit manus super oculos ejus: et cœpit videre: et restitutus est ita ut clare videret omnia. **26** Et misit illum in domum suam, dicens: Vade in domum tuam: et si in vicum introieris, nemini dixeris. **27** Et egressus est Jesus, et discipuli ejus in castella Cæsareæ Philippi: et in via interrogabat discipulos suos, dicens eis: Quem me dicunt esse homines? **28** Qui responderunt illi, dicentes: Joannem Baptistam, alii Eliam, alii vero quasi unum de prophetis. **29** Tunc dicit illis: Vos vero quem me esse dicitis? Respondens Petrus, ait ei: Tu es Christus. **30** Et comminatus est eis, ne cui dicerent de illo. **31** Et cœpit docere eos quoniam oportet Filium hominis pati multa, et reprobari a senioribus, et a summis sacerdotibus et scribis, et occidi: et post tres dies resurgere. **32** Et palam verbum loquebatur. Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum. **33** Qui conversus, et videns discipulos suos, comminatus est Petro, dicens: Vade retro me Satana, quoniam non sapis

quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominum. **34** Et multa patiatur et contemnatur. **13** Sed dico vobis convocata turba cum discipulis suis, dixit eis: quia et Elias venit (et fecerunt illi quæcumque Si quis vult me sequi, deneget semetipsum: et voluerunt) sicut scriptum est de eo. **14** Et vienies tollat crucem suam, et sequatur me. **35** Qui ad discipulos suos, vidit turbam magnam circa enim voluerit animam suam salvam facere, eos, et scribas conquirentes cum illis. **15** perdet eam: qui autem perdiderit animam Et confestim omnis populus videns Jesum, suam propter me, et Evangelium, salvam faciet stupefactus est, et expaverunt, et accurrentes eam. **36** Quid enim proderit homini, si lucretur salutabant eum. **16** Et interrogavit eos: Quid mundum totum et detrimentum animæ suæ inter vos conquiritis? **17** Et respondens unus de faciat? **37** Aut quid dabit homo commutationis turba, dixit: Magister, attuli filium meum ad te pro anima sua? **38** Qui enim me confusus fuerit, habentem spiritum mutum: **18** qui ubicumque et verba mea in generatione ista adultera et eum apprehenderit, alludit illum, et spumat, et peccatrice, et Filius hominis confundetur eum, stridet dentibus, et arescit: et dixi discipulis cum venerit in gloria Patris sui cum angelis tuis ut ejicerent illum, et non potuerunt. **19** Qui sanctis.

9 Et dicebat illis: Amen dico vobis, quia sunt quidam de hic stantibus, qui non gustabant mortem donec videant regnum Dei vienies in virtute. **2** Et post dies sex assumit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem, et dicit illos in montem excelsum seorsum solos, et transfiguratus est coram ipsis. **3** Et vestimenta ejus facta sunt splendentia, et candida nimis velut nix, qualia fullo non potest super terram candida facere. **4** Et apparuit illis Elias cum Moyse: et erant loquentes cum Jesu. **5** Et respondens Petrus, ait Jesu: Rabbi, bonum est nos hic esse: et faciamus tria tabernacula, tibi unum, et Moysi unum, et Eliæ unum. **6** Non enim sciebat quid diceret: erant enim timore exterriti. **7** Et facta est nubes obumbrans eos: et venit vox de nube, dicens: Hic est Filius meus carissimus: audite illum. **8** Et statim circumspicientes, neminem amplius viderunt, nisi Jesum tantum secum. **9** Et descendantibus illis de monte, præcepit illis ne cuiquam quæ vidissent, narrarent: nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit. **10** Et verbum continuerunt apud se: conquirentes quid esset, cum a mortuis resurrexerit. **11** Et interrogabant eum, dicentes: Quid ergo dicunt pharisæi et scribæ, quia Eliam oportet venire primum? **12** Qui respondens, ait illis: Elias cum venerit primo, restituet omnia: et quomodo scriptum est in Filium hominis, ut

respondens eis, dixit: O generatio incredula, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar? afferte illum ad me. **20** Et attulerunt eum. Et cum vidisset eum, statim spiritus conturbavit illum: et elisus in terram, volutabatur spumans. **21** Et interrogavit patrem ejus: Quantum temporis est ex quo ei hoc accidit? At ille ait: Ab infancia: **22** et frequenter eum in ignem, et in aquas misit ut eum perderet: sed si quid potes, adjuva nos, misertus nostri. **23** Jesus autem ait illi: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. **24** Et continuo exclamans pater pueri, cum lacrimis aiebat: Credo, Domine; adjuva incredulitatem meam. **25** Et cum videret Jesus concurrentem turbam, comminatus est spiritui immundo, dicens illi: Surde et mute spiritus, ego præcipio tibi, exi ab eo: et amplius ne introëas in eum. **26** Et exclamans, et multum discerpens eum, exiit ab eo, et factus est sicut mortuus, ita ut multi dicerent: Quia mortuus est. **27** Jesus autem tenens manum ejus elevavit eum, et surrexit. **28** Et cum introisset in domum, discipuli ejus secreto interrogabant eum: Quare nos non potuimus ejicere eum? **29** Et dixit illis: Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione et jejunio. **30** Et inde profecti prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quemquam scire. **31** Docebat autem discipulos suos, et dicebat illis: Quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum, et occident eum, et occisus tertia

die resurget. **32** At illi ignorabant verbum: condietis? Habete in vobis sal, et pacem habete et timebant interrogare eum. **33** Et venerunt inter vos.

Capharnaum. Qui cum domi essent, interrogabat eos: Quid in via tractabatis? **34** At illi tacebant: siquidem in via inter se disputaverunt: quis eorum major esset. **35** Et residens vocavit duodecim, et ait illis: Si quis vult primus esse, erit omnium novissimus, et omnium minister. **36** Et accipiens puerum, statuit eum in medio eorum: quem cum complexus esset, ait illis: **37** Quisquis unum ex hujusmodi pueris receperit in nomine meo, me recipit: et quicumque me suscepere, non me suscipit, sed eum qui misit me. **38** Respondit illi Joannes, dicens: Magister, vidimus quemdam in nomine tuo ejicientem dæmonia, qui non sequitur nos, et prohibuimus eum. **39** Jesus autem ait: Nolite prohibere eum: nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo, et possit cito male loqui de me: **40** qui enim non est adversum vos, pro vobis est. **41** Quisquis enim potum dederit vobis calicem aquæ in nomine meo, quia Christi estis: amen dico vobis, non perdet mercedem suam. **42** Et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis creditibus in me: bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo ejus, et in mare mitteretur. **43** Et si scandalizaverit te manus tua, abscede illam: bonum est tibi debilem introire in vitam, quam duas manus habentem ire in gehennam, in ignem inextinguibilem, (**Geenna g1067**) **44** ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur. **45** Et si pes tuus te scandalizat, amputa illum: bonum est tibi claudum introire in vitam æternam, quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis, (**Geenna g1067**) **46** ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur. **47** Quod si oculus tuus scandalizat te, ejice eum: bonum est tibi luscum introire in regnum Dei, quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis, (**Geenna g1067**) **48** ubi vermis eorum non moritur, et ignis non extinguitur. **49** Omnis enim igne salietur, et omnis victima sale salietur. **50** Bonum est sal: quod si sal insulsum fuerit, in quo illud

10 Et inde exsurgens venit in fines Judææ ultra Jordanem: et convenient iterum turbæ ad eum: et sicut consueverat, iterum docebat illos. **2** Et accedentes pharisæi interrogabant eum: Si licet viro uxorem dimittere: tentantes eum. **3** At ille respondens, dixit eis: Quid vobis præcepit Moyses? **4** Qui dixerunt: Moyses permisit libellum repudii scribere, et dimittere. **5** Quibus respondens Jesus, ait: Ad duritiam cordis vestri scripsit vobis præceptum istud: **6** ab initio autem creaturæ masculum et feminam fecit eos Deus. **7** Propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem, et adhærebit ad uxorem suam: **8** et erunt duo in carne una. Itaque jam non sunt duo, sed una caro. **9** Quod ergo Deus coniunxit, homo non separat. **10** Et in domo iterum discipuli ejus de eodem interrogaverunt eum. **11** Et ait illis: Quicumque dimiserit uxorem suam, et aliam duxerit, adulterium committit super eam. **12** Et si uxor dimiserit virum suum, et alii nupserit, moechatur. **13** Et offerebant illi parvulos ut tangeret illos. Discipuli autem comminabantur offerentibus. **14** Quos cum videret Jesus, indigne tulit, et ait illis: Sinite parvulos venire ad me, et ne prohibueritis eos: talium enim est regnum Dei. **15** Amen dico vobis: Quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus, non intrabit in illud. **16** Et complexans eos, et imponens manus super illos, benedicebat eos. **17** Et cum egressus esset in viam, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum: Magister bone, quid faciam ut vitam æternam percipiam? (**aiōnios g166**) **18** Jesus autem dixit ei: Quid me dicis bonum? nemo bonus, nisi unus Deus. **19** Præcepta nosti: ne adulteres, ne occidas, ne fureris, ne falsum testimonium dixeris, ne fraudum feceris, honora patrem tuum et matrem. **20** At ille respondens, ait illi: Magister, hæc omnia observavi a iuventute mea. **21** Jesus autem intuitus eum, dilexit eum, et dixit ei: Unum tibi deest: vade, quæcumque

habes vende, et da pauperibus, et habebis ait eis: Nescitis quid petatis: potestis bibere thesaurum in caelo: et veni, sequere me. calicem, quem ego bibo, aut baptismo, quo
22 Qui contristatus in verbo, abiit mœrens: ego baptizor, baptizari? 39 At illi dixerunt ei: erat enim habens multas possessiones. 23 Et Possimus. Jesus autem ait eis: Calicem quidem, circumspiciens Jesus, ait discipulis suis: Quam quem ego bibo, bibetis; et baptismo, quo ego difficile qui pecunias habent, in regnum Dei baptizor, baptizabimini: 40 sedere autem ad introibunt! 24 Discipuli autem obstupescabant dexteram meam, vel ad sinistram, non est in verbis ejus. At Jesus rursus respondens ait meum dare vobis, sed quibus paratum est. 41 Et illis: Filioli, quam difficile est, confidentes in audientes decem, cœperunt indignari de Jacobo pecuniis, in regnum Dei introire! 25 Facilius et Joanne. 42 Jesus autem vocans eos, ait illis: est camelum per foramen acus transire, quam Scitis quia hi, qui videntur principari gentibus, divitem intrare in regnum Dei. 26 Qui magis dominantur eis: et principes eorum potestatem admirabantur, dicentes ad semetipsos: Et quis habent ipsorum. 43 Non ita est autem in vobis, potest salvus fieri? 27 Et intuens illos Jesus, ait: sed quicumque voluerit fieri major, erit vester Apud homines impossibile est, sed non apud minister: 44 et quicumque voluerit in vobis Deum: omnia enim possibilia sunt apud Deum. primus esse, erit omnium servus. 45 Nam et 28 Et cœpit ei Petrus dicere: Ecce nos dimisimus Filius hominis non venit ut ministraret ei, omnia, et secuti sumus te. 29 Respondens sed ut ministraret, et daret animam suam Jesus, ait: Amen dico vobis: Nemo est qui redemptionem pro multis. 46 Et veniunt Jericho: reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, et proficidente eo de Jericho, et discipulis ejus, aut patrem, aut matrem, aut filios, aut agros et plurima multitudine, filius Timæi Bartimæus propter me et propter Evangelium, 30 qui cæcus, sedebat juxta viam mendicans. 47 Qui non accipiat centies tantum, nunc in tempore cum audisset quia Jesus Nazarenus est, cœpit hoc: domos, et fratres, et sorores, et matres, clamare, et dicere: Jesu fili David, miserere mei. et filios, et agros, cum persecutionibus, et in 48 Et comminabantur ei multi ut taceret. At sæculo futuro vitam æternam. (aiōn g165, aiōnios ille multo magis clamabat: Fili David, miserere g166) 31 Multi autem erunt primi novissimi, mei. 49 Et stans Jesus præcepit illum vocari. Et et novissimi primi. 32 Erant autem in via vocant cæcum, dicentes ei: Animæquior esto: ascendentis Jerosolymam: et præcedebat illos surge, vocat te. 50 Qui projecto vestimento suo Jesus, et stupebant: et sequentes timebant. exiliens, venit ad eum. 51 Et respondens Jesus Et assumens iterum duodecim, cœpit illis dixit illi: Quid tibi vis faciam? Cæcus autem dicere quæ essent ei eventura. 33 Quia ecce dixit ei: Rabboni, ut videam. 52 Jesus autem ait ascendimus Jerosolymam, et Filius hominis illi: Vade, fides tua te salvum fecit. Et confessim tradetur principibus sacerdotum, et scribis, et vidiit, et sequebatur eum in via.
senioribus, et damnabunt eum morte, et tradent eum gentibus: 34 et illudent ei, et conspicient eum, et flagellabunt eum, et interficiant eum: et tertia die resurget. 35 Et accedunt ad eum Jacobus et Joannes filii Zebedæi, dicentes: Magister, volumus ut quodcumque petierimus, facias nobis. 36 At ille dixit eis: Quid vultis ut faciam vobis? 37 Et dixerunt: Da nobis ut unus ad dexteram tuam, et aliis ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua. 38 Jesus autem

11 Et cum appropinquarent Jerosolymæ et Bethaniæ ad montem Olivarum, mittit duos ex discipulis suis, 2 et ait illis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim introéuntes illuc, invenietis pullum ligatum, super quem nemo adhuc hominum sedit: solvite illum, et adducite. 3 Et si quis vobis dixerit: Quid facitis? dicite, quia Domino necessarius est: et continuo illum dimittet huc. 4 Et abeuntes invenerunt pullum

ligatum ante januam foris in bivio: et solvunt quodcumque dixerit fiat, fiet ei. **24** Propterea eum. **5** Et quidam de illic stantibus dicebant illis: dico vobis, omnia quæcumque orantes petitis, Quid facitis solventes pullum? **6** Qui dixerunt eis credite quia accipietis, et evenient vobis. **25** sicut præceperat illis Jesus, et dimiserunt eis. Et cum stabitis ad orandum, dimittite si quis **7** Et duxerunt pullum ad Jesum: et imponunt habetis adversus aliquem; ut et Pater vester, illi vestimenta sua, et sedit super eum. **8** qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra. Multi autem vestimenta sua straverunt in via: **26** Quod si vos non dimiseritis: nec Pater vester, alii autem frondes cædebant de arboribus, et qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra. sternebant in via. **9** Et qui præbant, et qui **27** Et veniunt rursus Jerosolymam. Et cum sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna: ambularet in templo, accedunt ad eum summi benedictus qui venit in nomine Domini: **10** sacerdotes, et scribæ, et seniores: **28** et dicunt benedictum quod venit regnum patris nostri ei: In qua potestate hæc facis? et quis dedit tibi David: hosanna in excelsis. **11** Et introivit hanc potestatem ut ista facias? **29** Jesus autem Jerosolymam in templum: et circumspectis respondens, ait illis: Interrogabo vos et ego omnibus, cum jam vespera esset hora, exiit in unum verbum, et respondete mihi: et dicam Bethaniam cum duodecim. **12** Et alia die cum vobis in qua potestate hæc faciam. **30** Baptismus exirent a Bethania, esuriit. **13** Cumque vidisset a Joannis, de cælo erat, an ex hominibus? longe ficum habentem folia, venit si quid forte Respondete mihi. **31** At illi cogitabant secum, inveniret in ea: et cum venisset ad eam, nihil dicentes: Si dixerimus: De cælo, dicet: Quare invenit præter folia: non enim erat tempus ergo non credidistis ei? **32** Si dixerimus: Ex ficorum. **14** Et respondens dixit ei: Jam non amplius in æternum ex te fructum quisquam manducet. Et audiebant discipuli ejus. (*aiōn g165*) **15** Et veniunt in Jerosolymam. Et cum introisset in templum, cœpit ejicere vendentes in qua potestate hæc faciam.

et ementes in templo: et mensas numulariorum, et cathedras vendentium columbas evertit: **16** et non sinebat ut quisquam transferret vas per templum: **17** et docebat, dicens eis: Nonne scriptum est: Quia domus mea, domus orationis vocabitur omnibus gentibus? vos autem fecistis eam speluncam latronum. **18** Quo audito principes sacerdotum et scribæ, quærerant quomodo eum perderent: timebant enim eum, quoniam universa turba admirabatur super doctrina ejus. **19** Et cum vespera facta esset, egrediebatur de civitate. **20** Et cum mane transirent, viderunt ficum aridam factam a radicibus. **21** Et recordatus Petrus, dixit ei: Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit. **22** Et respondens Jesus ait illis: Habete fidem Dei. **23** Amen dico vobis, quia quicumque dixerit huic monti: Tollere, et mittere in mare, et non hæsitaverit in corde suo, sed crediderit, quia

12 Et cœpit illis in parabolis loqui: Vineam pastinavit homo, et circumdedit sepem, et fodit lacum, et ædificavit turrim, et locavit eam agricolis, et peregre profectus est. **2** Et misit ad agricolas in tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineæ. **3** Qui apprehensum eum ceciderunt, et dimiserunt vacuum. **4** Et iterum misit ad illos alium servum: et illum in capite vulneraverunt, et contumeliis affecerunt. **5** Et rursum alium misit, et illum occiderunt: et plures alios: quosdam cædentes, alios vero occidentes. **6** Adhuc ergo unum habens filium carissimum, et illum misit ad eos novissimum, dicens: Quia reverebuntur filium meum. **7** Coloni autem dixerunt ad invicem: Hic est häres: venite, occidamus eum: et nostra erit häreditas. **8** Et apprehendentes eum, occiderunt: et ejecerunt extra vineam. **9** Quid ergo faciet dominus vineæ? Veniet,

et perdet colonos, et dabit vineam aliis. **10** vivorum. Vos ergo multum erratis. **28** Et accessit Nec scripturam hanc legistis: Lapidem quem unus de scribis, qui audierat illos conquirentes, reprobaverunt ædificantes, hic factus est in et videns quoniam bene illis responderit, caput anguli: **11** a Domino factum est istud, et interrogavit eum quod esset primum omnium est mirabile in oculis nostris? **12** Et quærebant mandatum. **29** Jesus autem respondit ei: Quia eum tenere: et timuerunt turbam: cognoverunt primum omnium mandatum est: Audi Israël, enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit. Dominus Deus tuus, Deus unus est: **30** et diliges Et relicto eo abierunt. **13** Et mittunt ad eum Dominum Deum tuum ex tota corde tuo, et quosdam ex pharisæis, et herodianis, ut eum ex tota anima tua, et ex tota mente tua, et ex caperent in verbo. **14** Qui venientes dicunt tota virtute tua. Hoc est primum mandatum. ei: Magister, scimus quia verax es, et non **31** Secundum autem simile est illi: Diliges curas quemquam: nec enim vides in faciem proximum tuum tamquam te ipsum. Majus hominum, sed in veritate viam Dei doces. Licit horum aliud mandatum non est. **32** Et ait illi dari tributum Cæsari, an non dabimus? **15** Qui scriba: Bene, Magister, in veritate dixisti, quia sciens versutiam illorum, ait illos: Quid me unus est Deus, et non est alius præter eum. **33** Et tentatis? afferte mihi denarium ut videam. ut diligatur ex toto corde, et ex toto intellectu, **16** At illi attulerunt ei. Et ait illis: Cujus est et ex tota anima, et ex tota fortitudine, et imago hæc, et inscriptio? Dicunt ei: Cæsar. diligere proximum tamquam se ipsum, majus **17** Respondens autem Jesus dixit illis: Reddite est omnibus holocaustibus, et sacrificiis. **34** igitur quæ sunt Cæsar, Cæsari: et quæ sunt Jesus autem videns quod sapienter respondisset, Dei, Deo. Et mirabantur super eo. **18** Et venerunt dixit illi: Non es longe a regno Dei. Et nemo jam ad eum sadducæi, qui dicunt resurrectionem audebat eum interrogare. **35** Et respondens Jesus non esse: et interrogabant eum, dicentes: **19** dicebat, docens in templo: Quomodo dicunt Magister, Moyses nobis scripsit, ut si cuius scribæ Christum filium esse David? **36** Ipse enim frater mortuus fuerit, et dimiserit uxorem, et David dicit in Spiritu Sancto: Dixit Dominus filios non reliquerit, accipiat frater ejus uxorem Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam ipsius, et resuscitet semen fratri suo. **20** Septem inimicos tuos scabellum pedum tuorum. **37** Ipse ergo fratres erant: et primus accepit uxorem, et ergo David dicit eum Dominum, et unde est mortuus est non relicto semine. **21** Et secundus filius ejus? Et multa turba eum libenter audivit. accepit eam, et mortuus est: et nec iste reliquit **38** Et dicebat eis in doctrina sua: Cavete a semen. Et tertius similiter. **22** Et acceperunt eam scribis, qui volunt in stolis ambulare, et salutari similiter septem: et non reliquerunt semen. in foro, **39** et in primis cathedris sedere in Novissima omnium defuncta est et mulier. synagogis, et primos discubitus in cœnis: **40** qui **23** In resurrectione ergo cum resurrexerint, devorant domos viduarum sub obtentu prolixæ cuius de his erit uxor? septem enim habuerunt orationis: hi accipient prolixius judicium. **41** Et eam uxorem. **24** Et respondens Jesus, ait illis: sedens Jesus contra gazophylacium, aspiciebat Nonne ideo erratis, non scientes Scripturas, quomodo turba jactaret æs in gazophylacium, et neque virtutem Dei? **25** Cum enim a mortuis multi divites jactabant multa. **42** Cum venisset resurrexerint, neque nubent, neque nubentur, autem vidua una pauper, misit duo minuta, sed sunt sicut angeli in cælis. **26** De mortuis quod est quadrans, **43** et convocans discipulos autem quod resurgent, non legistis in libro suos, ait illis: Amen dico vobis, quoniam vidua Moysi, super rubum, quomodo dixerit illi Deus, hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt inquiens: Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, in gazophylacium. **44** Omnes enim ex eo, quod et Deus Jacob? **27** Non est Deus mortuorum, sed abundabat illis, miserunt: hæc vero de penuria

sua omnia quæ habuit misit totum victimum suum.

quales non fuerunt ab initio creaturæ, quam condidit Deus usque nunc, neque fient. 20

13 Et cum egrederetur de templo, ait illi unus ex discipulis suis: Magister, aspice quales lapides, et quales structuræ. 2 Et respondens Jesus, ait illi: Vides has omnes magnas ædificationes? Non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur. 3 Et cum sederet in monte Olivarum contra templum, interrogabant eum separatim Petrus, et Jacobus, et Joannes, et Andreas: 4 Dic nobis, quando ista fient? et quod signum erit, quando hæc omnia incipient consummari? 5 Et respondens Jesus cœpit dicere illis: Videte ne quid vos seducat: 6 multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: et multos seducent. 7 Cum audieritis autem bella, et opiniones bellorum, ne timueritis: oportet enim hæc fieri: sed nondum finis. 8 Exsurget enim gens contra gentem, et regnum super regnum, et erunt terræmotus per loca, et famæ. Initium dolorum hæc. 9 Videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in consiliis, et in synagogis vapulabitis, et ante præsides et reges stabitis propter me, in testimonium illis. 10 Et in omnes gentes primum oportet prædicari Evangelium. 11 Et cum duxerint vos tradentes, nolite præ cogitare quid loquamini: sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini: non enim vos estis loquentes, sed Spiritus Sanctus. 12 Tradet autem frater fratrem in mortem, et pater filium: et consurgent filii in parentes, et morte afficiant eos. 13 Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem, hic salvus erit. 14 Cum autem videritis abominationem desolationis stantem, ubi non debet, qui legit, intelligat: tunc qui in Iudæa sunt, fugiant in montes: 15 et qui super tectum, ne descendat in domum, nec introéat ut tollat quid de domo sua: 16 et qui in agro erit, non revertatur retro tollere vestimentum suum. 17 Væ autem prægnantibus et nutrientibus in illis diebus. 18 Orate vero ut hieme non esset Bethaniæ in domo Simonis leprosi, et fiant. 19 Erunt enim dies illi tribulationes tales recumberet, venit mulier habens alabastrum

Et nisi breviasset Dominus dies, non fuisset salva omnis caro: sed propter electos, quos elegit, breviavit dies. 21 Et tunc si quis vobis dixerit: Ecce hic est Christus, ecce illic, ne credideritis. 22 Exsurgent enim pseudochristi et pseudoprophetæ, et dabunt signa et portenta ad seducendos, si fieri potest, etiam electos. 23 Vos ergo videte: ecce prædicti vobis omnia. 24 Sed in illis diebus, post tribulationem illam, sol contenebrabitur, et luna non dabit splendorem suum: 25 et stellæ cæli erunt decidentes, et virtutes, quæ in cælis sunt, movebuntur. 26 Et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa et gloria. 27 Et tunc mittet angelos suos, et congregabit electos suos a quatuor ventis, a summo terræ usque ad summum cæli. 28 A fiu autem discite parabolam. Cum jam ramus ejus tener fuerit, et nata fuerint folia, cognoscitis quia in proximo sit aestas: 29 sic et vos cum videritis hæc fieri, scitote quod in proximo sit, in ostiis. 30 Amen dico vobis, quoniam non transibit generatio hæc, donec omnia ista fiant. 31 Cælum et terra transibunt, verba autem mea non transibunt. 32 De die autem illo vel hora nemo scit, neque angeli in cælo, neque Filius, nisi Pater. 33 Vide, vigilate, et orate: nescitis enim quando tempus sit. 34 Sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam, et dedit servis suis potestatem cujusque operis, et janitori præcepit ut vigilet, 35 vigilate ergo (nescitis enim quando dominus domus veniat: sero, an media nocte, an galli cantu, an mane), 36 ne, cum venerit repente, inveniat vos dormientes. 37 Quod autem vobis dico, omnibus dico: Vigilate.

14 Erat autem Pascha et azyma post biduum: et quærebant summi sacerdotes et scribæ quomodo eum dolo tenerent, et occiderent. 2 Dicebant autem: Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. 3 Et cum in illis diebus. 18 Orate vero ut hieme non esset Bethaniæ in domo Simonis leprosi, et fiant. 19 Erunt enim dies illi tribulationes tales recumberet, venit mulier habens alabastrum

unguenti nardi spicati pretiosi: et fracto Jesus panem: et benedicens fregit, et dedit alabastro, effudit super caput ejus. **4** Erant autem eis, et ait: Sumite, hoc est corpus meum. **23** quidam indigne ferentes intra semetipsos, et Et accepto calice, gratias agens dedit eis: et dicentes: Ut quid perditio ista unguenti facta biberunt ex illo omnes. **24** Et ait illis: Hic est est? **5** poterat enim unguentum istud venundari sanguis meus novi testamenti, qui pro multis plus quam trecentis denariis, et dari pauperibus. effundetur. **25** Amen dico vobis, quia jam non Et fremebant in eam. **6** Jesus autem dixit: bibam de hoc genimine vitis usque in diem Sinite eam, quid illi molesti estis? Bonum opus illum, cum illud bibam novum in regno Dei. **26** operata est in me: **7** semper enim pauperes Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum. habetis vobiscum: et cum volueritis, potestis **27** Et ait eis Jesus: Omnes scandalizabimini in illis benefacere: me autem non semper habetis. me in nocte ista: quia scriptum est: Percutiam **8** Quod habuit hæc, fecit: prævenit ungere pastorem, et dispergentur oves. **28** Sed postquam corpus meum in sepulturam. **9** Amen dico vobis: resurrexero, præcedam vos in Galilæam. **29** Ubicumque prædicatum fuerit Evangelium istud Petrus autem ait illi: Et si omnes scandalizati in universo mundo, et quod fecit hæc, narrabitur fuerint in te, sed non ego. **30** Et ait illi Jesus: in memoriam ejus. **10** Et Judas Iscariotes, unus Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, de duodecim, abiit ad summos sacerdotes, ut priusquam gallus vocem bis dederit, ter me proderet eum illis. **11** Qui audientes gavisi sunt: es negaturus. **31** At ille amplius loquebatur: Et et promiserunt ei pecuniam se datus. Et si oportuerit me simul commori tibi, non te quæreret quomodo illum opportune traderet. negabo. Similiter autem et omnes dicebant. **32** **12** Et primo die azymorum quando Pascha Et veniunt in prædium, cui nomen Gethsemani. immolabant, dicunt ei discipuli: Quo vis eamus, Et ait discipulis suis: Sedete hic donec orem. et paremus tibi ut manduces Pascha? **13** Et **33** Et assumit Petrum, et Jacobum, et Joannem mittit duos ex discipulis suis, et dicit eis: Ite secum: et cœpit pavere et tædere. **34** Et ait in civitatem, et occurret vobis homo lagenam illis: Tristis est anima mea usque ad mortem: aquæ bajulans: sequimini eum, **14** et quocumque sustinete hic, et vigilate. **35** Et cum processisset introierit, dicite domino domus, quia magister paululum, procidit super terram, et orabat dicit: Ubi est refectio mea, ubi Pascha cum ut, si fieri posset, transiret ab eo hora. **36** Et discipulis meis manducem? **15** Et ipse vobis dixit: Abba pater, omnia tibi possibilia sunt: demonstrabit cœnaculum grande, stratum: transfer calicem hunc a me: sed non quod ego et illic parate nobis. **16** Et abierunt discipuli volo, sed quod tu. **37** Et venit, et invenit eos ejus, et venerunt in civitatem: et invenerunt dormientes. Et ait Petro: Simon, dormis? non sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha. **17** potuisti una hora vigilare? **38** vigilate et orate, Vespere autem facto, venit cum duodecim. **18** Et ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem discubentibus eis, et manducantibus, ait Jesus: promptus est, caro vero infirma. **39** Et iterum Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet abiens oravit, eumdem sermonem dicens. **40** me, qui manducat mecum. **19** At illi ceperunt Et reversus, denuo invenit eos dormientes contristari, et dicere ei singulatim: Numquid (erant enim oculi eorum gravati), et ignorabant ego? **20** Qui ait illis: Unus ex duodecim, qui quid responderent ei. **41** Et venit tertio, et ait intingit mecum manum in catino. **21** Et Filius illis: Dormite jam, et requiescite. Sufficit: venit quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo: hora: ecce Filius hominis tradetur in manus væ autem homini illi per quem Filius hominis peccatorum. **42** Surgite, eamus: ecce qui me tradetur! bonum erat ei, si non esset natus tradet, prope est. **43** Et, adhuc eo loquente, homo ille. **22** Et manducantibus illis, accepit venit Judas Iscariotes unus de duodecim, et

cum eo turba multa cum gladiis et lignis, a autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait: summis sacerdotibus, et scribis, et senioribus. **44** Quid adhuc desideramus testes? **64** Audistis Dederat autem traditor ejus signum eis, dicens: blasphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete condemnaverunt eum esse reum mortis. **65** Et eum, et ducite caute. **45** Et cum venisset, statim cœperunt quidam conspuere eum, et velare accedens ad eum, ait: Ave Rabbi: et osculatus faciem ejus, et colaphis eum cædere, et dicere est eum. **46** At illi manus injecerunt in eum, ei: Prophetiza: et ministri alapis eum cædebant. et tenuerunt eum. **47** Unus autem quidam de **66** Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit circumstantibus educens gladium, percussit una ex ancillis summi sacerdotis: **67** et cum servum summi sacerdotis, et amputavit illi vidisset Petrum calefacientem se, aspiciens auriculam. **48** Et respondens Jesus, ait illis: illum, ait: Et tu cum Jesu Nazareno eras. **68** Tamquam ad latronem existis cum gladiis et **49** quotidie eram quid dicas. Et exiit foras ante atrium, et gallus apud vos in templo docens, et non me tenuistis. cantavit. **69** Rursus autem cum vidisset illum Sed ut impleantur Scripturæ. **50** Tunc discipuli ancilla, cœpit dicere circumstantibus: Quia hic ejus relinquentes eum, omnes fugerunt. **51** ex illis est. **70** At ille iterum negavit. Et post Adolescens autem quidam sequebatur eum pusillum rursus qui astabant, dicebant Petro: amictus sindone super nudo: et tenuerunt eum. Vere ex illis es: nam et Galilæus es. **71** ille autem **52** At ille rejecta sindone, nudus profugit ab eis. cœpit anathematizare et jurare: Quia nescio **53** Et adduxerunt Jesum ad summum sacerdotem: hominem istum, quem dicitis. **72** Et statim et convenerunt omnes sacerdotes, et scribæ, et gallus iterum cantavit. Et recordatus est Petrus seniores. **54** Petrus autem a longe secutus est verbi quod dixerat ei Jesus: Priusquam gallus eum usque intro in atrium summi sacerdotis: et cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere. sedebat cum ministris ad ignem, et calefaciebat se. **55** Summi vero sacerdotes et omne concilium quærerant adversus Jesum testimonium ut eum morti traderent: nec inveniebant. **56** Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum: et convenientia testimonia non erant. **57** Et quidam surgentes, falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes: **58** Quoniam nos audivimus eum dicentem: Ego dissolvam templum hoc manu factum, et per triduum aliud non manu factum ædificabo. **59** Et non erat conveniens testimonium illorum. **60** Et exsurgens summus sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens: Non respondes quidquam ad ea quæ tibi objiciuntur ab his? **61** Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, et dixit ei: Tu es Christus Filius Dei benedicti? **62** Jesus autem dixit illi: Ego sum: et videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem cum nubibus cæli. **63** Summus

15 Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus, et scribis, et universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt, et tradiderunt Pilato. **2** Et interrogavit eum Pilatus: Tu es rex Judæorum? At ille respondens, ait illi: Tu dicis. **3** Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. **4** Pilatus autem rursum interrogavit eum, dicens: Non respondes quidquam? vide in quantis te accusant. **5** Jesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus. **6** Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vincitis, quemcumque petissent. **7** Erat autem qui dicebatur Barrabas, qui cum seditionis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. **8** Et cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. **9** Pilatus autem respondit eis, et dixit: Vultis dimittam vobis regem Judæorum? **10** Sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. **11** Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis. **12**

Pilatus autem iterum respondens, ait illis: Quid sabacthani? quod est interpretatum: Deus meus, ergo vultis faciam regi Judæorum? **13** At illi Deus meus, ut quid dereliquisti me? **35** Et iterum clamaverunt: Crucifige eum. **14** Pilatus quidam de circumstantibus audientes, dicebant: vero dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi Ecce Eliam vocat. **36** Currens autem unus, et magis clamabant: Crucifige eum. **15** Pilatus implens spongiam aceto, circumponensque autem volens populo satisfacere, dimisit illis calamo, potum dabat ei, dicens: Sinite, videamus Barabbam, et tradidit Jesum flagellis cæsum, si veniat Elias ad deponendum eum. **37** Jesus ut crucifigeretur. **16** Milites autem duxerunt autem emissam voce magna expiravit. **38** Et velum eum in atrium prætorii, et convocant totam templi scissum est in duo, a summo usque cohortem, **17** et induunt eum purpura, et deorsum. **39** Videns autem centurio, qui ex imponunt ei plectentes spineam coronam. **18** adverso stabat, quia sic clamans expirasset, ait: Et cœperunt salutare eum: Ave rex Judæorum. Vere hic homo Filius Dei erat. **40** Erant autem et **19** Et percutiebant caput ejus arundine: et mulieres de longe aspicientes: inter quas erat consuebant eum, et ponentes genua, adorabant Maria Magdalene, et Maria Jacobi minoris, et eum. **20** Et postquam illuserunt ei, exuerunt Joseph mater, et Salome: **41** et cum esset in illum purpura, et induerunt eum vestimentis Galilæa, sequebantur eum, et ministrabant ei, suis: et educunt illum ut crucifigerent eum. et aliæ multæ, quæ simul cum eo ascenderant **21** Et angariaverunt prætereuntem quempiam, Jerosolymam. **42** Et cum jam sero esset factum Simonem Cyrenæum venientem de villa, patrem (quia erat parasceve, quod est ante sabbatum), Alexandri et Rofi, ut tolleret crucem ejus. **22** Et **43** venit Joseph ab Arimathæa nobilis decurio, perducunt illum in Golgotha locum: quod est qui et ipse erat exspectans regnum Dei, et interpretatum Calvariæ locus. **23** Et dabant ei audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus bibere myrratum vinum: et non accepit. **24** Et Jesu. **44** Pilatus autem mirabatur si jam obiisset, crucifigentes eum, diviserunt vestimenta ejus, Et accersito centurione, interrogavit eum si mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. jam mortuus esset. **45** Et cum cognovisset a **25** Erat autem hora tertia: et crucifixerunt eum. centurione, donavit corpus Joseph. **46** Joseph **26** Et erat titulus causæ ejus inscriptus: Rex autem mercatus sindonem, et deponens eum Judæorum. **27** Et cum eo crucifigunt duos involvit sindone, et posuit eum in monumento latrones: unum a dextris, et alium a sinistris quod erat excisum de petra, et advolvit ejus. **28** Et impleta est Scriptura, quæ dicit: Et lapidem ad ostium monumenti. **47** Maria autem cum inquis reputatus est. **29** Et prætereuntes Magdalene et Maria Joseph aspiciebant ubi blasphemabant eum, moventes capita sua, et poneretur.

dicentes: Vah! qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reædificas, **30** salvum fac temetipsum descendens de cruce. **31** Similiter et summi sacerdotes illudentes, ad alterutrum cum scribis dicebant: Alios salvos fecit; seipsum non potest salvum facere. **32** Christus rex Isräel descendat nunc de cruce, ut videamus, et credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, convitiabantur ei. **33** Et facta hora sexta, tenebræ factæ sunt per totam terram usque in horam nonam. **34** Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens: Eloi, eloi, lamma

16 Et cum transisset sabbatum, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome emerunt aromata ut venientes ungerent Jesum. **2** Et valde mane una sabbatorum, veniunt ad monumentum, orto jam sole. **3** Et dicebant ad invicem: Quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti? **4** Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. **5** Et introéuntes in monumentum viderunt juvenem sedentem in dextris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. **6** Qui dicit illis:

Nolite expavescere: Jesum quæritis Nazarenum, crucifixum: surrexit, non est hic, ecce locus ubi posuerunt eum. **7** Sed ite, dicite discipulis ejus, et Petro, quia præcedit vos in Galilæam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis. **8** At illæ exeuntes, fugerunt de monumento: invaserat enim eas tremor et pavor: et nemini quidquam dixerunt: timebant enim. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Surgens autem mane prima sabbati, apparuit primo Mariæ Magdalene, de qua ejecerat septem dæmonia. **10** Illa vadens nuntiavit his, qui cum eo fuerant, lugentibus et flentibus. **11** Et illi audientes quia viveret, et visus esset ab ea, non crediderunt. **12** Post hæc autem duobus ex his ambulantibus ostensus est in alia effigie, euntibus in villam: **13** et illi eunes nuntiaverunt ceteris: nec illis crediderunt. **14** Novissime recumbentibus illis undecim apparuit: et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis: quia iis, qui viderant eum resurrexisse, non crediderunt. **15** Et dixit eis: Euntes in mundum universum prædicate Evangelium omni creaturæ. **16** Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. **17** Signa autem eos qui crediderint, hæc sequentur: in nomine meo dæmonia ejicient: linguis loquentur novis: **18** serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super ægros manus imponent, et bene habebunt. **19** Et Dominus quidem Jesus postquam locutus est eis, assumptus est in cælum, et sedet a dextris Dei. **20** Illi autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis.

1 Quoniam quidem multi conati sunt ordinare meis, quæ implebuntur in tempore suo. **21** Et narrationem, quæ in nobis completae sunt, erat plebs exspectans Zachariam: et mirabantur rerum: **2** sicut tradiderunt nobis, qui ab initio quod tardaret ipse in templo. **22** Egressus autem ipsi viderunt, et ministri fuerunt sermonis: **3** non poterat loqui ad illos, et cognoverunt visum est et mihi, assecuto omnia a principio quod visionem vidisset in templo. Et ipse erat diligenter, ex ordine tibi scribere, optime innuens illis, et permansit mutus. **23** Et factum Theophile, **4** ut cognoscas eorum verborum, est, ut impleti sunt dies officii ejus, abiit in de quibus eruditus es, veritatem. **5** Fuit in domum suam: **24** post hos autem dies concepit diebus Herodis, regis Judææ, sacerdos quidam Elisabeth uxor ejus, et occultabat se mensibus nomine Zacharias de vice Abia, et uxor illius de quinque, dicens: **25** Quia sic fecit mihi Dominus filiabus Aaron, et nomen ejus Elisabeth. **6** Erant in diebus, quibus respexit auferre opprobrium autem justi ambo ante Deum, incedentes in meum inter homines. **26** In mense autem sexto, omnibus mandatis et justificationibus Domini missus est angelus Gabriel a Deo in civitatem sine querela. **7** Et non erat illis filius, eo quod Galilææ, cui nomen Nazareth, **27** ad virginem esset Elisabeth sterilis, et ambo processissent in despontam viro, cui nomen erat Joseph, de diebus suis. **8** Factum est autem, cum sacerdotio domo David: et nomen virginis Maria. **28** Et fungeretur in ordine vicis suæ ante Deum, **9** ingressus angelus ad eam dixit: Ave gratia plena: secundum consuetudinem sacerdotii, sorte exiti Dominus tecum: benedicta tu in mulieribus. ut incensum poneret, ingressus in templum **29** Quæ cum audisset, turbata est in sermone Domini: **10** et omnis multitudo populi erat ejus, et cogitabat qualis esset ista salutatio. **30** orans foris hora incensi. **11** Apparuit autem illi Et ait angelus ei: Ne timeas, Maria: invenisti angelus Domini, stans a dextris altaris incensi. enim gratiam apud Deum. **31** Ecce concipies in **12** Et Zacharias turbatus est videns, et timor utero, et paries filium, et vocabis nomen ejus irruit super eum. **13** Ait autem ad illum angelus: Jesum: **32** hic erit magnus, et Filius Altissimi Ne timeas, Zacharia, quoniam exaudita est vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem deprecatio tua: et uxor tua Elisabeth pariet David patris ejus: **33** et regnabit in domo Jacob tibi filium, et vocabis nomen ejus Joannem: in æternum, et regni ejus non erit finis. (aiōn g165) **14** et erit gaudium tibi, et exsultatio, et multi **34** Dixit autem Maria ad angelum: Quomodo in nativitate ejus gaudebunt: **15** erit enim fiet istud, quoniam virum non cognosco? **35** Et magnus coram Domino: et vinum et siceram respondens angelus dixit ei: Spiritus Sanctus non bibet, et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex superveniet in te, et virtus Altissimi obumbrabit utero matris suæ: **16** et multos filiorum Israël tibi. Ideoque et quod nasceretur ex te sanctum, convertet ad Dominum Deum ipsum: **17** et vocabitur Filius Dei. **36** Et ecce Elisabeth cognata ipse præcedet ante illum in spiritu et virtute tua, et ipsa concepit filium in senectute sua: et Eliæ: ut convertat corda patrum in filios, et hic mensis sextus est illi, quæ vocatur sterilis: incredulos ad prudentiam justorum, parare **37** quia non erit impossibile apud Deum omne Domino plebem perfectam. **18** Et dixit Zacharias verbum. **38** Dixit autem Maria: Ecce ancilla ad angelum: Unde hoc sciam? ego enim sum Domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Et senex, et uxor mea processit in diebus suis. **19** discessit ab illa angelus. **39** Exsurgens autem Et respondens angelus dixit ei: Ego sum Gabriel, Maria in diebus illis, abiit in montana cum qui asto ante Deum: et missus sum loqui ad festinatione, in civitatem Juda: **40** et intravit te, et hæc tibi evangelizare. **20** Et ecce eris in domum Zachariæ, et salutavit Elisabeth. **41**

Et factum est, ut audivit salutationem Mariæ omnes qui audierant in corde suo, dicentes: Elisabeth, exsultavit infans in utero ejus: et Quis, putas, puer iste erit? etenim manus Domini repleta est Spiritu Sancto Elisabeth: 42 et erat cum illo. 67 Et Zacharias pater ejus repletus exclamavit voce magna, et dixit: Benedicta tu est Spiritu Sancto: et prophetavit, dicens: 68 inter mulieres, et benedictus fructus ventris [Benedictus Dominus Deus Israël, quia visitavit, tui. 43 Et unde hoc mihi, ut veniat mater Domini et fecit redemptionem plebis suæ: 69 et erexit mei ad me? 44 Ecce enim ut facta est vox cornu salutis nobis in domo David pueri sui, salutationis tuæ in auribus meis, exsultavit in 70 sicut locutum est per os sanctorum, qui a gaudio infans in utero meo. 45 Et beata, quæ sæculo sunt, prophetarum ejus: (aiōn g165) 71 credidisti, quoniam perficiuntur ea, quæ dicta salutem ex inimicis nostris, et de manu omnium sunt tibi a Domino. 46 Et ait Maria: [Magnificat anima mea Dominum: 47 et exsultavit spiritus cum patribus nostris: et memorari testamenti meus in Deo salutari meo. 48 Quia respexit sui sancti: 73 jusjurandum, quod juravit ad humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc Abraham patrem nostrum, daturum se nobis 74 beatam me dicent omnes generationes, 49 quia ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum fecit mihi magna qui potens est: et sanctum liberati, serviamus illi 75 in sanctitate et justitia nomen ejus, 50 et misericordia ejus a progenie coram ipso, omnibus diebus nostris. 76 Et tu in progenies timentibus eum. 51 Fecit potentiam puer, propheta Altissimi vocaberis: præibis in brachio suo: dispersit superbos mente cordis enim ante faciem Domini parare vias ejus, sui. 52 Deposuit potentes de sede, et exaltavit 77 ad dandam scientiam salutis plebi ejus in humiles. 53 Esurientes implevit bonis: et divites remissionem peccatorum eorum 78 per viscera dimisit inanes. 54 Suscepit Israël puerum suum, recordatus misericordiæ suæ: 55 sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini ejus in sæcula.] (aiōn g165) 56 Mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus: et confortabatur spiritu: et erat in desertis et reversa est in domum suam. 57 Elisabeth usque in diem ostensionis suæ ad Israël. autem impletum est tempus pariendi, et peperit filium. 58 Et audierunt vicini et cognati ejus quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa, et congratulabantur ei. 59 Et factum est in die octavo, venerunt circumcidere puerum, et vocabant eum nomine patris sui Zachariam. 60 Et respondens mater ejus, dixit: Nequaquam, sed vocabitur Joannes. 61 Et dixerunt ad illam: Quia nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. 62 Innuebant autem patri ejus, quem vellet vocari eum. 63 Et postulans pugillarem scripsit, dicens: Joannes est nomen ejus. Et mirati sunt universi. 64 Apertum est autem illico os ejus, et lingua ejus, et loquebatur benedicens Deum. 65 Et factus est timor super omnes vicinos eorum: et super omnia montana Judæa divulgabantur omnia verba hæc: 66 et posuerunt

2 Factum est autem in diebus illis, exiit edictum a Cæsare Augusto ut describeretur universus orbis. 2 Hæc descriptio prima facta est a præside Syriae Cyrino: 3 et ibant omnes ut profitarentur singuli in suam civitatem. 4 Ascendit autem et Joseph a Galilæa de civitate Nazareth in Judæam, in civitatem David, quæ vocatur Bethlehem: eo quod esset de domo et familia David, 5 ut profiteretur cum Maria despontata sibi uxore prægnante. 6 Factum est autem, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret. 7 Et peperit filium suum primogenitum, et pannis eum involvit, et reclinavit eum in præsepio: quia non erat eis locus in diversorio. 8 Et pastores erant in regione eadem vigilantes, et custodientes vigilias noctis super gregem suum. 9 Et ecce angelus Domini stetit juxta illos, et claritas Dei circumfulsitus

illos, et timuerunt timore magno. **10** Et dixit illis facerent secundum consuetudinem legis pro eo, angelus: Nolite timere: ecce enim evangelizo **28** et ipse accepit eum in ulnas suas: et benedixit vobis gaudium magnum, quod erit omni populo: Deum, et dixit: **29** [Nunc dimittis servum tuum **11** quia natus est vobis hodie Salvator, qui Domine, secundum verbum tuum in pace: **30** est Christus Dominus, in civitate David. **12** Et quia viderunt oculi mei salutare tuum, **31** quod hoc vobis signum: invenietis infantem pannis parasti ante faciem omnium populorum: **32** involutum, et positum in præsepio. **13** Et subito lumen ad revelationem gentium, et gloriam facta est cum angelo multitudo militiæ cælestis plebis tuæ Israël.] **33** Et erat pater ejus et mater laudantium Deum, et dicentium: **14** [Gloria in mirantes super his quæ dicebantur de illo. **34** altissimis Deo, et in terra pax hominibus bona] Et benedixit illis Simeon, et dixit ad Mariam voluntatis.] **15** Et factum est, ut discesserunt matrem ejus: Ecce positus est hic in ruinam ab eis angeli in cælum: pastores loquebantur et in resurrectionem multorum in Israël, et in ad invicem: Transeamus usque Bethlehem, signum cui contradicetur: **35** et tuam ipsius et videamus hoc verbum, quod factum est, animam pertransibit gladius ut revelentur ex quod Dominus ostendit nobis. **16** Et venerunt multis cordibus cogitationes. **36** Et erat Anna festinantes: et invenerunt Mariam, et Joseph, prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hæc et infantem positum in præsepio. **17** Videntes processerat in diebus multis, et vixerat cum autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat viro suo annis septem a virginitate sua. **37** Et illis de puer hoc. **18** Et omnes qui audierunt, hæc vidua usque ad annos octoginta quatuor: mirati sunt: et de his quæ dicta erant a quæ non discedebat de templo, jejuniis et pastoribus ad ipsos. **19** Maria autem conservabat obsecrationibus serviens nocte ac die. **38** Et hæc, omnia verba hæc, conferens in corde suo. ipsa hora superveniens, confitebatur Domino: **20** Et reversi sunt pastores glorificantes et et loquebatur de illo omnibus, qui exspectabant laudantes Deum in omnibus quæ audierant redemptionem Israël. **39** Et ut perfecerunt et viderant, sicut dictum est ad illos. **21** omnia secundum legem Domini, reversi sunt Et postquam consummati sunt dies octo, ut in Galilæam in civitatem suam Nazareth. **40** circumcidetur puer, vocatum est nomen ejus Puer autem crescebat, et confortabatur plenus Jesus, quod vocatum est ab angelo priusquam sapientia: et gratia Dei erat in illo. **41** Et ibant in utero conciperetur. **22** Et postquam impleti parentes ejus per omnes annos in Jerusalem, sunt dies purgationis ejus secundum legem in die solemní Paschæ. **42** Et cum factus Moysi, tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent esset annorum duodecim, ascendentibus illis eum Domino, **23** sicut scriptum est in lege Jerosolymam secundum consuetudinem diei Domini: Quia omne masculinum adaperiens festi, **43** consummatisque diebus, cum redirent, vulvam, sanctum Domino vocabitur: **24** et ut remansit puer Jesus in Jerusalem, et non darent hostiam secundum quod dictum est in cognoverunt parentes ejus. **44** Existimantes lege Domini, par turturum, aut duos pullos autem illum esse in comitatu, venerunt iter columbarum. **25** Et ecce homo erat in Jerusalem, diei, et requirebant eum inter cognatos et cui nomen Simeon, et homo iste justus, et notos. **45** Et non invenientes, regressi sunt timoratus, exspectans consolationem Israël: et in Jerusalem, requirentes eum. **46** Et factum Spiritus Sanctus erat in eo. **26** Et responsum est, post triduum invenerunt illum in templo acceperat a Spiritu Sancto, non visurum se sedentem in medio doctorum, audientem illos, mortem, nisi prius videret Christum Domini. et interrogantem eos. **47** Stupebant autem **27** Et venit in spiritu in templum. Et cum omnes qui eum audiebant, super prudentia et inducerent puerum Jesum parentes ejus, ut responsis ejus. **48** Et videntes admirati sunt.

Et dixit mater ejus ad illum: Fili, quid fecisti autem eum et milites, dicentes: Quid faciemus nobis sic? ecce pater tuus et ego dolentes et nos? Et ait illis: Neminem concutiat, quærebamus te. **49** Et ait ad illos: Quid est quod neque calumniam faciatis: et contenti estote me quærebatis? nesciebatis quia in his quæ stipendiis vestris. **15** Existimante autem populo, Patris mei sunt, oportet me esse? **50** Et ipsi non et cogitantibus omnibus in cordibus suis de intellexerunt verbum quod locutus est ad eos. Joanne, ne forte ipse esset Christus, **16** respondit **51** Et descendit cum eis, et venit Nazareth: et Joannes, dicens omnibus: Ego quidem aqua erat subditus illis. Et mater ejus conservabat baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non omnia verba hæc in corde suo. **52** Et Jesus sum dignus solvere corrigiam calceamentorum proficiebat sapientia, et ætate, et gratia apud ejus: ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et Deum et homines.

3 Anno autem quintodecimo imperii Tiberii Cæsaris, procurante Pontio Pilato Judæam, tetrarcha autem Galiææ Herode, Philippo autem fratre ejus tetrarcha Iturææ, et Trachonitidis regionis, et Lysania Abilinæ tetrarcha, **2** sub principibus sacerdotum Anna et Caipha: factum est verbum Domini super Joannem, Zachariæ filium, in deserto. **3** Et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum poenitentiæ in remissionem peccatorum, **4** sicut scriptum est in libro sermonum Isaïæ prophetæ: [Vox clamantis in deserto: Parate viam Domini; rectas facite semitas ejus: **5** omnis vallis implebitur, et omnis mons, et collis humiliabitur: et erunt prava in directa, et aspera in vias planas: **6** et videbit omnis caro salutare Dei.] **7** Dicebat ergo ad turbas quæ exibant ut baptizarentur ab ipso: Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere a ventura ira? **8** Facite ergo fructus dignos poenitentiæ, et ne cœperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Dico enim vobis quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. **9** Jam enim securis ad radicem arborum posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur. **10** Et interrogabant eum turbæ, dicentes: Quid ergo faciemus? **11** Respondens autem dicebat illis: Qui habet duas tunicas, det non habenti: et qui habet escas, similiter faciat. **12** Venerunt autem et publicani ut baptizarentur, et dixerunt ad illum: Magister, quid faciemus? **13** At ille dixit ad eos: Nihil amplius, quam quod constitutum est vobis, faciatis. **14** Interrogabant

purgabit aream suam, et congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igni inextinguibili. **18** Multa quidem et alia exhortans evangelizabat populo. **19** Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui, et de omnibus malis quæ fecit Herodes, **20** adjecit et hoc super omnia, et inclusit Joannem in carcere. **21** Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, et Jesu baptizato, et orante, apertum est cælum: **22** et descendit Spiritus Sanctus corporali specie sicut columba in ipsum: et vox de cælo facta est: Tu es filius meus dilectus, in te complacui mihi. **23** Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta, ut putabatur, filius Joseph, qui fuit Heli, qui fuit Mathat, **24** qui fuit Levi, qui fuit Melchi, qui fuit Janne, qui fuit Joseph, **25** qui fuit Mathathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Nahum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, **26** qui fuit Mahath, qui fuit Mathathiæ, qui fuit Semei, qui fuit Joseph, qui fuit Juda, **27** qui fuit Joanna, qui fuit Resa, qui fuit Zorobabel, qui fuit Salatheil, qui fuit Neri, **28** qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosan, qui fuit Elmadan, qui fuit Her, **29** qui fuit Jesu, qui fuit Eliezer, qui fuit Joram, qui fuit Mathat, qui fuit Levi, **30** qui fuit Simeon, qui fuit Juda, qui fuit Joseph, qui fuit Jona, qui fuit Eliakim, **31** qui fuit Melea, qui fuit Menna, qui fuit Mathatha, qui fuit Nathanael, qui fuit David, **32** qui fuit Jesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson, **33** qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fuit Esron, qui fuit Phares, qui fuit Judæ, **34** qui fuit Jacob, qui

fuit Isaac, qui fuit Abrahæ, qui fuit Thare, qui fuit Nachor, **35** qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, pauperibus misit me, sanare contritos corde, **19** qui fuit Phaleg, qui fuit Heber, qui fuit Sale, prædicare captivis remissionem, et cæcis visum, **36** qui fuit Cainan, qui fuit Arphaxad, qui fuit dimittere confractos in remissionem, prædicare Sem, qui fuit Noë, qui fuit Lamech, **37** qui fuit annum Domini acceptum et diem retributionis. Methusale, qui fuit Henoch, qui fuit Jared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainan, **38** qui fuit Henos, et sedit. Et omnium in synagoga oculi erant qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei.

intendentes in eum. **21** Cœpit autem dicere ad illos: Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris.

22 Et omnes testimonium illi dabant: et mirabantur in verbis gratiæ, quæ

procedebant de ore ipsius, et dicebant: Nonne hic est filius Joseph? **23** Et ait illis: Utique dicetis mihi hanc similitudinem: Medice cura teipsum: quanta audivimus facta in Capharnaum, fac et hic in patria tua. **24** Ait autem: Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua. **25** In veritate dico vobis, multæ viduæ erant in diebus Eliæ in Israël, quando clausum est cælum annis tribus et mensibus sex, cum facta esset famæ magna in omni terra: **26** et ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidoniæ, ad mulierem viduam. **27** Et multi leprosi erant in Israël sub Eliseo propheta: et nemo eorum mundatus est nisi Naaman Syrus. **28** Et repleti sunt omnes in synagoga ira, hæc audientes. **29** Et surrexerunt, et ejecerunt illum extra civitatem: et duxerunt illum usque ad supercilium montis, super quem civitas illorum erat ædificata, ut præcipitarent eum. **30** Ipse autem transiens per medium illorum, ibat. **31** Et descendit in Capharnaum civitatem Galilææ, ibique docebat illos sabbatis. **32** Et stupebant in doctrina ejus, quia in potestate erat sermo ipsius. **33** Et in synagoga erat homo habens dæmonium immundum, et exclamavit voce magna, **34** dicens: Sine, quid nobis et tibi, Jesu Nazarene? venisti perdere nos? scio te quis sis, Sanctus Dei. **35** Et increpavit illum Jesus, dicens: Obmutesce, et exi ab eo. Et cum proiecisset illum dæmonium in medium, exitit ab illo, nihilque illum nocuit. **36** Et factus est pavor in omnibus, et colloquebantur ad invicem, dicentes: Quod est hoc verbum, quia

in potestate et virtute imperat immundis **10** similiter autem Jacobum et Joannem, filios spiritibus, et exeuunt? **37** Et divulgabatur fama Zebedæi, qui erant socii Simonis. Et ait ad de illo in omnem locum regionis. **38** Surgens Simonem Jesus: Noli timere: ex hoc jam homines autem Jesus de synagoga, introivit in domum eris capiens. **11** Et subductis ad terram navibus, Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur relictis omnibus, secuti sunt eum. **12** Et factum magnis febribus: et rogaverunt illum pro ea. est, cum esset in una civitatum, et ecce vir **39** Et stans super illam imperavit febri: et plenus lepra, et videns Jesum, et procidens in dimisit illam. Et continuo surgens, ministrabat faciem, rogavit eum, dicens: Domine, si vis, illis. **40** Cum autem sol occidisset, omnes qui potes me mundare. **13** Et extendens manum, habebant infirmos variis languoribus, ducebant tetigit eum dicens: Volo: mundare. Et confestim illos ad eum. At ille singulis manus imponens, lepra discessit ab illo. **14** Et ipse præcepit curabat eos. **41** Exibant autem dæmonia a illi ut nemini diceret: sed, Vade, ostende te multis clamantia, et dicentia: Quia tu es Filius sacerdoti, et offer pro emundatione tua, sicut Dei: et increpans non sinebat ea loqui: quia præcepit Moyses, in testimonium illis. **15** sciebant ipsum esse Christum. **42** Facta autem Perambulabat autem magis sermo de illo: et die egressus ibat in desertum locum, et turbæ conveniebant turbæ multæ ut audirent, et requirebant eum, et venerunt usque ad ipsum: curarentur ab infirmitatibus suis. **16** Ipse autem et detinebant illum ne discederet ab eis. **43** secedebat in desertum, et orabat. **17** Et factum Quibus ille ait: Quia et aliis civitatibus oportet est in una dierum, et ipse sedebat docens. Et me evangelizare regnum Dei: quia ideo missus erant pharisæi sedentes, et legis doctores, qui sum. **44** Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

5 Factum est autem, cum turbæ irruerunt in eum ut audirent verbum Dei, et ipse stabat secus stagnum Genesareth. **2** Et vidit duas naves stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, et lavabant retia. **3** Ascendens autem in unam navim, quæ erat Simonis, rogavit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. **4** Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, et laxate retia vestra in capturam. **5** Et respondens Simon, dixit illi: Præceptor, per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. **6** Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam: rumpebatur autem rete eorum. **7** Et annuerunt sociis, qui erant in alia navi, ut venirent, et adjuvarent eos. Et venerunt, et impleverunt ambas naviculas, ita ut pene mergerentur. **8** Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua Jesu, dicens: Exi a me, quia homo peccator sum, Domine. **9** Stupor enim circumdederat eum, et omnes qui cum illo erant, in captura piscium, quam ceperant:

venerant ex omni castello Galilææ, et Judææ, et Jerusalem: et virtus Domini erat ad sanandum eos. **18** Et ecce viri portantes in lecto hominem, qui erat paralyticus: et quærebant eum inferre, et ponere ante eum. **19** Et non invenientes qua parte illum inferrent præ turba, ascenderunt supra tectum, et per tegulas summiserunt eum cum lecto in medium ante Jesum. **20** Quorum fidem ut vidit, dixit: Homo, remittuntur tibi peccata tua. **21** Et cœperunt cogitare scribæ et pharisæi, dicentes: quis est hic, qui loquitur blasphemias? quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? **22** Ut cognovit autem Jesus cogitationes eorum, respondens, dixit ad illos: Quid cogitatis in cordibus vestris? **23** Quid est facilius dicere: Dimittuntur tibi peccata: an dicere: Surge, et ambula? **24** Ut autem sciatis quia Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata, (ait paralytico) tibi dico, surge, tolle lectum tuum, et vade in domum tuam. **25** Et confestim consurgens coram illis, tulit lectum in quo jacebat: et abiit in domum suam, magnificans Deum. **26** Et stupor apprehendit omnes, et magnificabant

Deum. Et repleti sunt timore, dicentes: Quia tantum sacerdotibus? 5 Et dicebat illis: Quia vidimus mirabilia hodie. 27 Et post haec exiit, et dominus est Filius hominis etiam sabbati. 6 vidi publicanum nomine Levi, sedentem ad Factum est autem in alio sabbato, ut intraret telonium, et ait illi: Sequere me. 28 Et relictis in synagogam, et doceret. Et erat ibi homo, et omnibus, surgens secutus est eum. 29 Et fecit ei manus ejus dextra erat arida. 7 Observabant convivium magnum Levi in domo sua: et erat autem scribae et pharisaei si in sabbato curaret, turba multa publicanorum, et aliorum qui cum ut invenirent unde accusarent eum. 8 Ipse illis erant discubentes. 30 Et murmurabant vero sciebat cogitationes eorum: et ait homini pharisaei et scribae eorum, dicentes ad discipulos qui habebat manum aridam: Surge, et sta ejus: Quare cum publicanis et peccatoribus in medium. Et surgens stetit. 9 Ait autem manducatis et bibitis? 31 Et respondens Jesus, ad illos Jesus: Interrogo vos si licet sabbatis dixit ad illos: Non egent qui sani sunt medico, benefacere, an male: animam salvam facere, sed qui male habent. 32 Non veni vocare an perdere? 10 Et circumspectis omnibus dixit justos, sed peccatores ad poenitentiam. 33 At homini: Extende manum tuam. Et extendit: illi dixerunt ad eum: Quare discipuli Joannis et restituta est manus ejus. 11 Ipsi autem jejunant frequenter, et obsecrationes faciunt, repleti sunt insipientia, et colloquebantur ad similiter et pharisaeorum: tui autem edunt et invicem, quidnam facerent Jesu. 12 Factum est bibunt? 34 Quibus ipse ait: Numquid potestis autem in illis diebus, exiit in montem orare, filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere et erat pernoctans in oratione Dei. 13 Et cum jejunare? 35 Venient autem dies, cum ablatus dies factus esset, vocavit discipulos suos: et fuerit ab illis sponsus: tunc jejunabunt in illis elegit duodecim ex ipsis (quos et apostolos diebus. 36 Dicebat autem et similitudinem nominavit): 14 Simonem, quem cognominavit ad illos: Quia nemo commissuram a novo Petrum, et Andream fratrem ejus, Jacobum, vestimento immittit in vestimentum vetus: et Joannem, Philippum, et Bartholomaeum, 15 alioquin et novum rumpit, et veteri non Matthaeum, et Thomam, Jacobum Alphaei, et convenit commissura a novo. 37 Et nemo mittit Simonem, qui vocatur Zelotes, 16 et Judam vinum novum in utres veteres: alioquin rumpet Jacobi, et Judam Iscariotem, qui fuit proditor. 17 vinum novum utres, et ipsum effundetur, et 18 sed vinum novum in utres Et descendens cum illis, stetit in loco campestri, utres peribunt: et turba discipulorum ejus, et multitudo copiosa novos mittendum est, et utraque conservantur. plebis ab omni Iudea, et Jerusalem, et maritima, 39 Et nemo bibens vetus, statim vult novum: et Tyri, et Sidonis, qui venerant ut audirent dicit enim: Vetus melius est. eum, et sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis, curabantur.

6 Factum est autem in sabbato secundo, primo, cum transiret per sata, vellebant discipuli ejus spicas, et manducabant confricantes manibus. 2 Quidam autem pharisaeorum, dicebant illis: Quid facitis quod non licet in sabbatis? 3 Et respondens Jesus ad eos, dixit: Nec hoc legistis quod fecit David, cum esurisset ipse, et qui cum illo erant? 4 quomodo intravit in domum Dei, et panes propositionis sumpsit, et manducavit, et dedit his qui cum ipso erant: quos non licet manducare nisi 19 Et omnis turba quererebat eum tangere: quia virtus de illo exibat, et sanabat omnes. 20 Et ipse elevatis oculis in discipulis suis, dicebat: Beati pauperes, quia vestrum est regnum Dei. 21 Beati qui nunc esuritis, quia saturabitimi. Beati qui nunc fletis, quia ridebitis. 22 Beati eritis cum vos oderint homines, et cum separaverint vos, et exprobraverint, et ejicerint nomen vestrum tamquam malum propter Filium hominis. 23 Gaudete in illa die, et exsultate: ecce enim merces vestra multa est in caelo: secundum

hæc enim faciebant prophetis patres eorum. **24** tuo: Frater, sine ejiciam festucam de oculo Verumtamen vœ vobis divitibus, quia habetis tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? consolationem vestram. **25** Vœ vobis, qui Hypocrita, ejice primum trabem de oculo tuo: saturati estis: quia esurietis. Vœ vobis, qui et tunc perspicies ut educas festucam de oculo ridetis nunc: quia lugebitis et flebitis. **26** Vœ fratris tui. **43** Non est enim arbor bona, quæ cum benedixerint vobis homines: secundum facit fructus malos: neque arbor mala, faciens hæc enim faciebant pseudoprophetis patres fructum bonum. **44** Unaquæque enim arbor eorum. **27** Sed vobis dico, qui auditis: diligite de fructu suo cognoscitur. Neque enim de inimicos vestros, benefacite his qui oderunt spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiant vos. **28** Benedicite maledicentibus vobis, et uvam. **45** Bonus homo de bono thesauro cordis orate pro columnantibus vos. **29** Et qui te sui profert bonum: et malus homo de malo percutit in maxillam, præbe et alteram. Et ab thesauro profert malum. Ex abundantia enim eo qui aufert tibi vestimentum, etiam tunica cordis os loquitur. **46** Quid autem vocatis me noli prohibere. **30** Omni autem petenti te, Domine, Domine: et non facitis quæ dico? **47** tribue: et qui aufert quæ tua sunt, ne repetas. Omnis qui venit ad me, et audit sermones meos, **31** Et prout vultis ut faciant vobis homines, et facit eos, ostendam vobis cui similis sit: **48** et vos facite illis similiter. **32** Et si diligitis similis est homini ædificanti domum, qui fodit eos qui vos diligunt, quæ vobis est gratia? in altum, et posuit fundamentum super petram: nam et peccatores diligentes se diligunt. **33** inundatione autem facta, illisum est flumen Et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt, domui illi, et non potuit eam movere: fundata quæ vobis est gratia? siquidem et peccatores enim erat super petram. **49** Qui autem audit, et hoc faciunt. **34** Et si mutuum dederitis his a non facit, similis est homini ædificanti domum quibus speratis recipere, quæ gratia est vobis? suam super terram sine fundamento: in quam nam et peccatores peccatoribus foenerantur, illisus est fluvius, et continuo cecidit: et facta ut recipient æqualia. **35** Verumtamen diligite est ruina domus illius magna.

inimicos vestros: benefacite, et mutuum date, nihil inde sperantes: et erit merces vestra multa, et eritis filii Altissimi, quia ipse benignus est super ingratos et malos. **36** Estote ergo misericordes sicut et Pater vester misericors est. **37** Nolite judicare, et non judicabimini: nolite condemnare, et non condemnabimini. Dimitte, et dimittemini. **38** Date, et dabitur vobis: mensuram bonam, et confertam, et coagitatam, et supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura, qua mensi fueritis, remetiatur vobis. **39** Dicebat autem illis et similitudinem: Numquid potest cæcus cæcum ducere? nonne ambo in foveam cadunt? **40** Non est discipulus super magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister ejus. **41** Quid autem vides festucam in oculo fratris tui, trabem autem, quæ in oculo tuo est, non consideras? **42** aut quomodo potes dicere fratri

7 Cum autem implesset omnia verba sua in aures plebis, intravit Capharnaum. **2** Centurionis autem cujusdam servus male habens, erat moritus: qui illi erat pretiosus. **3** Et cum audisset de Jesu, misit ad eum seniores Iudeorum, rogans eum ut veniret et salvaret servum ejus. **4** At illi cum venissent ad Jesum, rogabant eum sollicite, dicentes ei: Quia dignus est ut hoc illi præstes: **5** diligit enim gentem nostram, et synagogam ipse ædificavit nobis. **6** Jesus autem ibat cum illis. Et cum jam non longe esset a domo, misit ad eum centurio amicos, dicens: Domine, noli vexari: non enim sum dignus ut sub tectum meum intres: **7** propter quod et me ipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te: sed dic verbo, et sanabitur puer meus. **8** Nam et ego homo sum sub potestate constitutus, habens sub me milites: et dico huic, Vade, et vadit: et alii,

Veni, et venit: et servo meo, Fac hoc, et facit. et plus quam prophetam: **27** hic est, de quo
9 Quo auditio Jesus miratus est: et conversus scriptum est: Ecce mitto angelum meum ante
sequentibus se turbis, dixit: Amen dico vobis, faciem tuam, qui præparabit viam tuam ante te.
nec in Israël tantam fidem inveni. **10** Et reversi, **28** Dico enim vobis: major inter natos mulierum
qui missi fuerant, domum, invenerunt servum, propheta Joanne Baptista nemo est: qui autem
qui languerat, sanum. **11** Et factum est: deinceps minor est in regno Dei, major est illo. **29** Et omnis
ibat in civitatem quæ vocatur Naim: et ibant populus audiens et publicani, justificaverunt
cum eo discipuli ejus et turba copiosa. **12** Cum Deum, baptizati baptismo Joannis. **30** Pharisæi
autem appropinquaret portæ civitatis, ecce autem et legisperiti consilium Dei spreverunt
defunctus efferebatur filius unicus matris suæ: in semetipsos, non baptizati ab eo. **31** Ait
et hæc vidua erat: et turba civitatis multa autem Dominus: Cui ergo similes dicam
cum illa. **13** Quam cum vidisset Dominus, homines generationis hujus? et cui similes
misericordia motus super eam, dixit illi: Noli sunt? **32** Similes sunt pueris sedentibus in
flore. **14** Et accessit, et tetigit loculum. (Hi autem foro, et loquentibus ad invicem, et dicentibus:
qui portabant, steterunt.) Et ait: Adolescens, Cantavimus vobis tibiis, et non saltastis:
tibi dico, surge. **15** Et resedit qui erat mortuus, lamentavimus, et non plorasti. **33** Venit enim
et cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ. **16** Joannes Baptista, neque manducans panem,
Accepit autem omnes timor: et magnificabant neque bibens vinum, et dicitis: Dæmonium
Deum, dicentes: Quia propheta magnus surrexit habet. **34** Venit Filius hominis manducans, et
in nobis: et quia Deus visitavit plebem suam. **17** bibens, et dicitis: Ecce homo devorator, et bibens
Et exiit hic sermo in universam Judæam de eo, vinum, amicus publicanorum et peccatorum. **35**
et in omnem circa regionem. **18** Et nuntiaverunt Et justificata est sapientia ab omnibus filiis suis.
Joanni discipuli ejus de omnibus his. **19** Et **36** Rogabat autem illum quidam de pharisæis
convocavit duos de discipulis suis Joannes, et ut manducaret cum illo. Et ingressus domum
misit ad Jesum, dicens: Tu es qui venturus es, pharisæi discubuit. **37** Et ecce mulier, quæ erat in
an alium exspectamus? **20** Cum autem venissent civitate peccatrix, ut cognovit quod accubuisse
ad eum viri, dixerunt: Joannes Baptista misit in domo pharisæi, attulit alabastrum unguenti:
nos ad te dicens: Tu es qui venturus es, an **38** et stans retro secus pedes ejus, lacrimis cœpit
alium exspectamus? **21** (In ipsa autem hora rigare pedes ejus, et capillis capitisi tergebat,
multos curavit a languoribus, et plagis, et osculabatur pedes ejus, et unguento ungebat.
spiritibus malis, et cæcis multis donavit visum.) **39** Videns autem pharisæus, qui vocaverat eum,
22 Et respondens, dixit illis: Euntes renuntiate ait intra se dicens: Hic si esset propheta, sciret
Joanni quæ audistis et vidistis: quia cæci utique quæ et qualis est mulier, quæ tangit eum:
vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, quia peccatrix est. **40** Et respondens Jesus, dixit
surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes ad illum: Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille
evangelizantur: **23** et beatus est quicumque ait: Magister, dic. **41** Duo debitores erant cuidam
non fuerit scandalizatus in me. **24** Et cum fœneratori: unus debebat denarios quingentos,
discessissent nuntii Joannis, cœpit de Joanne et alias quinquaginta. **42** Non habentibus illis
dicere ad turbas: Quid existis in desertum unde redderent, donavit utrisque. Quis ergo
videre? arundinem vento agitatam? **25** Sed eum plus diligit? **43** Respondens Simon dixit:
quid existis videre? hominem mollibus vestibus Æstimo quia is cui plus donavit. At ille dixit ei:
indutum? Ecce qui in veste pretiosa sunt et Recte judicasti. **44** Et conversus ad mulierem,
deliciis, in domibus regum sunt. **26** Sed quid dixit Simoni: Vides hanc mulierem? Intravi
existis videre? prophetam? Utique dico vobis, in domum tuam, aquam pedibus meis non

dedisti: hæc autem lacrimis rigavit pedes meos, et hi radices non habent: qui ad tempus et capillis suis tersit. **45** Osculum mihi non credunt, et in tempore temptationis recedunt. dedisti: hæc autem ex quo intravit, non cessavit **14** Quod autem in spinas cecidit: hi sunt qui osculari pedes meos. **46** Oleo caput meum audierunt, et a sollicitudinibus, et divitiis, non unxisti: hæc autem unguento unxit pedes et voluptatibus vitæ euntes, suffocantur, et meos. **47** Propter quod dico tibi: remittuntur ei non referunt fructum. **15** Quod autem in peccata multa, quoniam dilexit multum. Cui bonam terram: hi sunt qui in corde bono et autem minus dimittitur, minus diligit. **48** Dixit optimo audientes verbum retinent, et fructum autem ad illam: Remittuntur tibi peccata. **49** Et afferunt in patientia. **16** Nemo autem lucernam cœperunt qui simul accumbebant, dicere intra accendens, operit eam vase, aut subtus lectum se: Quis est hic qui etiam peccata dimittit? **50** ponit: sed supra candelabrum ponit, ut intrantes Dixit autem ad mulierem: Fides tua te salvam fecit: vade in pace.

8 Et factum est deinceps, et ipse iter faciebat per civitates, et castella prædicans, et evangelizans regnum Dei: et duodecim cum illo, **2** et mulieres aliquæ, quæ erant curatæ a spiritibus malignis et infirmitatibus: Maria, quæ vocatur Magdalene, de qua septem dæmonia exierant, **3** et Joanna uxor Chusæ procuratoris Herodis, et Susanna, et aliæ multæ, quæ ministrabant ei de facultatibus suis. **4** Cum autem turba plurima convenient, et de civitatibus properarent ad eum, dixit per similitudinem: **5** Exiit qui seminat, seminare semen suum. Et dum seminat, aliud cecidit secus viam, et conculcatum est, et volucres cæli comedenterunt illud. **6** Et aliud cecidit supra petram: et natum aruit, quia non habebat humorem. **7** Et aliud cecidit inter spinas, et simul exortæ spinæ suffocaverunt illud. **8** Et aliud cecidit in terram bonam: et ortum fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat: Qui habet aures audiendi, audiat. **9** Interrogabant autem eum discipuli ejus, quæ esset hæc parabola. **10** Quibus ipse dixit: Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis: ut videntes non videant, et audientes non intelligent. **11** Est autem hæc parabola: Semen est verbum Dei. **12** Qui autem secus viam, hi sunt qui audiunt: deinde venit diabolus, et tollit verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. **13** Nam qui supra petram, qui cum audierint, cum gaudio suscipiunt verbum: non manifestetur: nec absconditum, quod non cognoscatur, et in palam veniat. **18** Videte ergo quomodo audiatis? Qui enim habet, dabitur illi: et quicumque non habet, etiam quod putat se habere, auferetur ab illo. **19** Venerunt autem ad illum mater et fratres ejus, et non poterant adire eum præ turba. **20** Et nuntiatum est illi: Mater tua et fratres tui stant foris, volentes te videre. **21** Qui respondens, dixit ad eos: Mater mea et fratres mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt et faciunt. **22** Factum est autem in una dierum: et ipse ascendit in naviculam, et discipuli ejus, et ait ad illos: Transfretemus trans stagnum. Et ascenderunt. **23** Et navigantibus illis, obdormivit, et descendit procella venti in stagnum, et complebantur, et periclitabantur. **24** Accedentes autem suscitaverunt eum, dicentes: Præceptor, perimus. At ille surgens, increpavit ventum, et tempestatem aquæ, et cessavit: et facta est tranquillitas. **25** Dixit autem illis: Ubi est fides vestra? Qui timentes, mirati sunt ad invicem, dicentes: Quis putas hic est, quia et ventis, et mari imperat, et obediunt ei? **26** Et navigaverunt ad regionem Gerasenorum, quæ est contra Galilæam. **27** Et cum egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidam, qui habebat dæmonium jam temporibus multis, et vestimento non iniduebatur, neque in domo manebat, sed in monumentis. **28** Is, ut vidit Jesum, procidit ante illum: et exclamans voce magna, dixit: Quid mihi et tibi est, Jesu Fili Dei Altissimi? obsecro te, ne me torqueas. **29** Præcipiebat

enim spiritui immundo ut exiret ab homine. est, qui me tetigit? Negantibus autem omnibus, Multis enim temporibus arripiebat illum, et dixit Petrus, et qui cum illo erant: Præceptor, vinciebatur catenis, et compedibus custoditus. turbæ te comprimunt, et affligunt, et dicis: Et ruptis vinculis agebatur a dæmonio in Quis me tetigit? **46** Et dicit Jesus: Tetigit me deserta. **30** Interrogavit autem illum Jesus, aliquis: nam ego novi virtutem de me exiisse. **47** dicens: Quod tibi nomen est? At ille dixit: Videns autem mulier, quia non latuit, tremens Legio: quia intraverant dæmonia multa in eum. venit, et procidit ante pedes ejus: et ob quam **31** Et rogabant illum ne imperaret illis ut in causam tetigerit eum, indicavit coram omni abyssum irent. (*Abyssos g12*) **32** Erat autem ibi populo: et quemadmodum confestim sanata grex porcorum multorum pascentium in monte: sit. **48** At ipse dixit ei: Filia, fides tua salvam et rogabant eum, ut permitteret eis in illos te fecit: vade in pace. **49** Adhuc illo loquente, ingredi. Et permisit illis. **33** Exierunt ergo venit quidam ad principem synagogæ, dicens ei: dæmonia ab homine, et intraverunt in porcos: Quia mortua est filia tua, noli vexare illum. **50** et impetu abiit grex per præceps in stagnum, Jesus autem, audito hoc verbo, respondit patri et suffocatus est. **34** Quod ut viderunt factum puellæ: Noli timere, crede tantum, et salva erit. qui pascebant, fugerunt, et nuntiaverunt in **51** Et cum venisset domum, non permisit intrare civitatem et in villas. **35** Exierunt autem videre secum quemquam, nisi Petrum, et Jacobum, quod factum est, et venerunt ad Jesum, et Joannem, et patrem, et matrem puellæ. **52** invenerunt hominem sedentem, a quo dæmonia Flebant autem omnes, et plangebant illam. At exierant, vestitum ac sana mente, ad pedes ille dixit: Nolite flere: non est mortua puella, ejus, et timuerunt. **36** Nuntiaverunt autem sed dormit. **53** Et deridebant eum, scientes quod illis et qui viderant, quomodo sanus factus mortua esset. **54** Ipse autem tenens manum ejus esset a legione: **37** et rogaverunt illum omnis clamavit, dicens: Puella, surge. **55** Et reversus multitudo regionis Gerasenorum ut discederet est spiritus ejus, et surrexit continuo. Et jussit ab ipsis: quia magno timore tenebantur. Ipse illi dari manducare. **56** Et stupuerunt parentes autem ascendens navim, reversus est. **38** Et ejus, quibus præcepit ne alicui dicerent quod rogabat illum vir, a quo dæmonia exierant, ut factum erat.

cum eo esset. Dimisit autem eum Jesus, dicens: **39** Redi in domum tuam, et narra quanta tibi fecit Deus. Et abiit per universam civitatem, prædicans quanta illi fecisset Jesus. **40** Factum est autem cum rediisset Jesus, exceptit illum turba: erunt enim omnes exspectantes eum. **41** Et ecce venit vir, cui nomen Jairus, et ipse princeps synagogæ erat: et cecidit ad pedes Jesu, rogans eum ut intraret in domum ejus, **42** quia unica filia erat ei fere annorum duodecim, et hæc moriebatur. Et contigit, dum iret, a turba primebatur. **43** Et mulier quædam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quæ in medicos erogaverat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari: **44** accessit retro, et tetigit fimbriam vestimenti ejus: et confestim stetit fluxus sanguinis ejus. **45** Et ait Jesus: Quis

9 Convocatis autem duodecim Apostolis, dedit illis virtutem et potestatem super omnia dæmonia, et ut languores curarent. **2** Et misit illos prædicare regnum Dei, et sanare infirmos. **3** Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via, neque virgam, neque peram, neque panem, neque pecuniam, neque duas tunicas habeatis. **4** Et in quamcumque domum intraveritis, ibi manete, et inde ne exeatis. **5** Et quicumque non receperint vos: exeunte de civitate illa, etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos. **6** Egressi autem circuibant per castella evangelizantes, et curantes ubique. **7** Audivit autem Herodes tetrarcha omnia quæ fiebant ab eo, et hæsitabat eo quod diceretur **8** a quibusdam: Quia Joannes surrexit a mortuis: a quibusdam vero: Quia Elias apparuit: ab aliis

autem: Quia propheta unus de antiquis surrexit. me, salvam faciet illam. **25** Quid enim proficit
9 Et ait Herodes: Joannem ego decollavi: quis est homo, si lucretur universum mundum, se autem
autem iste, de quo ego talia audio? Et quærebatur ipsum perdat, et detrimentum sui faciat? **26** Nam
videre eum. **10** Et reversi Apostoli, narraverunt qui me erubuerit, et meos sermones: hunc Filius
illi quæcumque fecerunt: et assumptis illis hominis erubescet cum venerit in maiestate
secessit seorsum in locum desertum, qui est sua, et Patris, et sanctorum angelorum. **27**
Bethsaidæ. **11** Quod cum cognovissent turbæ, Dico autem vobis vere: sunt aliqui hic stantes,
secutæ sunt illum: et ceperunt eos, et loquebatur qui non gustabunt mortem donec videant
illis de regno Dei, et eos, qui cura indigebant, regnum Dei. **28** Factum est autem post hæc
sanabat. **12** Dies autem coepit declinare, verba fere dies octo, et assumpsit Petrum, et
et accedentes duodecim dixerunt illi: Dimitte Jacobum, et Joannem, et ascendit in montem
turbas, ut euntes in castella villasque quæ circa ut oraret. **29** Et facta est, dum oraret, species
sunt, divertant, et inveniant escas: quia hic in vultus ejus altera: et vestitus ejus albus et
loco deserto sumus. **13** Ait autem ad illos: Vos refulgens. **30** Et ecce duo viri loquebantur cum
date illis manducare. At illi dixerunt: Non sunt illo. Erant autem Moyses et Elias, **31** visi in
nobis plus quam quinque panes et duo pisces: maiestate: et dicebant excessum ejus, quem
nisi forte nos eamus, et emamus in omnem hanc completurus erat in Jerusalem. **32** Petrus vero,
turbam escas. **14** Erant autem fere viri quinque et qui cum illo erant, gravati erant somno. Et
millia. Ait autem ad discipulos suos: Facite illos evigilantes viderunt maiestatem ejus, et duos
discumbere per convivia quinquagenos. **15** Et viros qui stabant cum illo. **33** Et factum est
ita fecerunt: et discumbere fecerunt omnes. cum discederent ab illo, ait Petrus ad Jesum:
16 Acceptis autem quinque panibus et duobus Præceptor, bonum est nos hic esse: et faciamus
piscibus, respexit in cælum, et benedixit illis: et tria tabernacula, unum tibi, et unum Moysi, et
fregit, et distribuit discipulis suis, ut ponerent unum Eliæ: nesciens quid diceret. **34** Hæc autem
ante turbas. **17** Et manducaverunt omnes, et illo loquente, facta est nubes, et obumbravit
saturati sunt. Et sublatum est quod superfuit eos: et timuerunt, intrantibus illis in nubem. **35**
illis, fragmentorum cophini duodecim. **18** Et vox facta est de nube, dicens: Hic est Filius
factum est cum solus esset orans, erant cum illo meus dilectus, ipsum audite. **36** Et dum fieret
et discipuli: et interrogavit illos, dicens: Quem vox, inventus est Jesus solus. Et ipsi tacuerunt,
me dicunt esse turbæ? **19** At illi responderunt, et nemini dixerunt in illis diebus quidquam
et dixerunt: Joannem Baptistam, alii autem ex his quæ viderant. **37** Factum est autem in
Eliam, alii vero quia unus propheta de prioribus sequenti die, descendenteribus illis de monte,
surrexit. **20** Dixit autem illis: Vos autem quem occurrit illis turba multa. **38** Et ecce vir de turba
me esse dicitis? Respondens Simon Petrus, exclamavit, dicens: Magister, obsecro te, respice
dixit: Christum Dei. **21** At ille increpans illos, in filium meum quia unicus est mihi: **39** et ecce
præcepit ne cui dicerent hoc, **22** dicens: Quia spiritus apprehendit eum, et subito clamat,
oportet Filium hominis multa pati, et reprobari et elidit, et dissipat eum cum spuma, et vix
a senioribus, et principibus sacerdotum, et discedit dilanians eum: **40** et rogavi discipulos
scribis, et occidi, et tertia die resurgere. **23** tuos ut ejicerent illum, et non potuerunt. **41**
Dicebat autem ad omnes: Si quis vult post me Respondens autem Jesus, dixit: O generatio
venire, abneget semetipsum, et tollat crucem infidelis, et perversa, usquequo ero apud vos, et
suam quotidie, et sequatur me. **24** Qui enim patiar vos? adduc huc filium tuum. **42** Et cum
voluerit animam suam salvam facere, perdet accederet, elisit illum dæmonium, et dissipavit.
illam: nam qui perdiderit animam suam propter **43** Et increpavit Jesus spiritum immundum, et

sanavit puerum, et reddidit illum patri ejus. Sequar te Domine, sed permitte mihi primum

44 Stupebant autem omnes in magnitudine renuntiare his quæ domi sunt. **45** Ait ad illum Dei: omnibusque mirantibus in omnibus quæ Jesus: Nemo mittens manum suam ad aratrum, faciebat, dixit ad discipulos suos: Ponite vos et respiciens retro, aptus est regno Dei.

in cordibus vestris sermones istos: Filius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum. **46** At illi ignorabant verbum istud, et erat velatum ante eos ut non sentirent illud: et timebant eum interrogare de hoc verbo. **47** Intravit autem cogitatio in eos quis eorum major esset. **48** At Jesus videns cogitationes cordis illorum, apprehendit puerum, et statuit illum secus se, **49** et ait illis: Quicumque suscepit puerum istum in nomine meo, me recipit: et quicumque me receperit, recipit eum qui me misit. Nam qui minor est inter vos omnes, hic major est. **50** Respondens autem Joannes dixit: Præceptor, vidimus quemdam in nomine tuo ejicientem dæmonia, et prohibuimus eum: quia non sequitur nobiscum. **51** Et ait ad illum Jesus: Nolite prohibere: qui enim non est adversum vos, pro vobis est. **52** Factum est autem dum complerentur dies assumptionis ejus, et ipse faciem suam firmavit ut iret in Jerusalem. **53** Et misit nuntios ante conspectum suum: et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut parerent illi. **54** Et non receperunt eum, quia facies ejus erat euntis in Jerusalem. **55** Cum vidissent autem discipuli ejus Jacobus et Joannes, dixerunt: Domine, vis dicimus ut ignis descendat de cælo, et consumat illos? **56** Et conversus increpavit illos, dicens: Nescitis cujus spiritus estis. **57** Filius hominis non venit animas perdere, sed salvare. Et abierunt in aliud castellum. **58** Factum est autem: ambulantibus illis in via, dixit quidam ad illum: Sequar te quocumque ieris. **59** Dixit illi Jesus: Vulpes foveas habent, et volucres cæli nidos: Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet. **60** Ait autem ad alterum: Sequere me: ille autem dixit: Domine, permitte mihi primum ire, et sepelire patrem meum. **61** Dixitque ei Jesus: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos: tu autem vade, et annuntia regnum Dei. **62** Et ait alter:

10 Post hæc autem designavit Dominus et alios septuaginta duos: et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum, quo erat ipse venturus. **2** Et dicebat illis: Mессis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo dominum messis ut mittat operarios in messem suam. **3** Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. **4** Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta, et neminem per viam salutaveritis. **5** In quamcumque domum intraveritis, primum dicite: Pax huic domui: **6** et si ibi fuerit filius pacis, requiescat super illum pax vestra: sin autem, ad vos revertetur. **7** In eadem autem domo manete, edentes et bibentes quæ apud illos sunt: dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum. **8** Et in quamcumque civitatem intraveritis, et suscepient vos, manducate quæ apponuntur vobis: **9** et curate infirmos, qui in illa sunt, et dicite illis: Appropinquavit in vos regnum Dei.

10 In quamcumque autem civitatem intraveritis, et non suscepient vos, exeuntes in plateas ejus, dicite: **11** Etiam pulverem, qui adhæsit nobis de civitate vestra, extergimus in vos: tamen hoc scitote, quia appropinquavit regnum Dei. **12** Dico vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quam illi civitati. **13** Væ tibi Corozain! væ tibi Bethsaïda! quia si in Tyro et Sidone factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in vobis, olim in cilicio et cinere sedentes poeniterent.

14 Verumtamen Tyro et Sidoni remissius erit in judicio, quam vobis. **15** Et tu Capharnaum, usque ad cælum exaltata, usque ad infernum demergeris. (**Hadæs g86**) **16** Qui vos audit, me audit: et qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, spernit eum qui misit me. **17** Reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio, dicentes: Domine, etiam dæmonia subjiciuntur nobis in nomine tuo. **18** Et ait illis: Videbam

Satanam sicut fulgor de cælo cadentem. **19** Ecce quodcumque supererogaveris, ego cum rediero dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes, reddam tibi. **36** Quis horum trium videtur tibi et scorpiones, et super omnem virtutem inimici: proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? **37** et nihil vobis nocebit. **20** Verumtamen in hoc At ille dixit: Qui fecit misericordiam in illum. nolite gaudere quia spiritus vobis subjiciuntur: Et ait illi Jesus: Vade, et tu fac similiter. **38** gaudete autem, quod nomina vestra scripta sunt Factum est autem, dum irent, et ipse intravit in in cælis. **21** In ipsa hora exsultavit Spiritu Sancto, quoddam castellum: et mulier quædam, Martha et dixit: Confiteor tibi Pater, Domine cæli et nomine, exceptit illum in domum suam, **39** terræ, quod abscondisti hæc a sapientibus et huic erat soror nomine Maria, quæ etiam prudentibus, et revelasti ea parvulis. Etiam sedens secus pedes Domini, audiebat verbum Pater: quoniam sic placuit ante te. **22** Omnia illius. **40** Martha autem satagebat circa frequens mihi tradita sunt a Patre meo. Et nemo scit ministerium: quæ stetit, et ait: Domine, non quis sit Filius, nisi Pater: et quis sit Pater, est tibi curæ quod soror mea reliquit me solam nisi Filius, et cui voluerit Filius revelare. **23** ministrare? dic ergo illi ut me adjuvet. **41** Et Et conversus ad discipulos suos, dixit: Beati respondens dixit illi Dominus: Martha, Martha, oculi qui vident quæ vos videtis. **24** Dico enim sollicita es, et turbaris erga plurima, **42** porro vobis quod multi prophetæ et reges voluerunt unum est necessarium. Maria optimam partem videre quæ vos videtis, et non viderunt: et elegit, quæ non auferetur ab ea.

audire quæ auditis, et non audierunt. **25** Et ecce quidam legisperitus surrexit tentans illum, et dicens: Magister, quid faciendo vitam æternam possidebo? (aiōnios g166) **26** At ille dixit ad eum: In lege quid scriptum est? quomodo legis? **27** Ille respondens dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota anima tua, et ex omnibus virtutibus tuis, et ex omni mente tua: et proximum tuum sicut te ipsum. **28** Dixitque illi: Recte respondisti: hoc fac, et vives. **29** Ille autem volens justificare se ipsum, dixit ad Jesum: Et quis est meus proximus? **30** Suscipiens autem Jesus, dixit: Homo quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho, et incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum: et plagi impositis abierunt semivivo relicto. **31** Accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via: et viso illo præterivit. **32** Similiter et Levita, cum esset secus locum, et videret eum, pertransiit. **33** Samaritanus autem quidam iter faciens, venit secus eum: et videns eum, misericordia motus est. **34** Et appropians alligavit vulnera ejus, infundens oleum et vinum: et imponens illum in jumentum suum, duxit in stabulum, et curam ejus egit. **35** Et altera die protulit duos denarios, et dedit stabulario, et ait: Curam illius habe: et

11 Et factum est: cum esset in quodam loco orans, ut cessavit, dixit unus ex discipulis ejus ad eum: Domine, doce nos orare, sicut docuit et Joannes discipulos suos. **2** Et ait illis: Cum oratis, dicite: Pater, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. **3** Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. **4** Et dimitte nobis peccata nostra, siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos inducas in temptationem. **5** Et ait ad illos: Quis vestrum habebit amicum, et ibit ad illum media nocte, et dicet illi: Amice, commoda mihi tres panes, **6** quoniam amicus meus venit de via ad me, et non habeo quod ponam ante illum, **7** et ille de intus respondens dicat: Noli mihi molestus esse, jam ostium clausum est, et pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere, et dare tibi. **8** Et si ille perseveraverit pulsans: dico vobis, etsi non dabit illi surgens eo quod amicus ejus sit, propter improbitatem tamen ejus surget, et dabit illi quotquot habet necessarios. **9** Et ego dico vobis: Petite, et dabitur vobis; quærите, et invenietis; pulsate, et aperietur vobis. **10** Omnis enim qui petit, accipit: et qui quærerit, invenit: et pulsanti aperietur. **11** Quis autem ex vobis patrem petit panem, numquid

lapidem dabit illi? aut pisces, numquid pro Filius hominis generationi isti. **31** Regina austri pisce serpente dabit illi? **12** aut si petierit surget in judicio cum viris generationis hujus, ovum, numquid porriget illi scorpionem? **13** Si et condemnabit illos: quia venit a finibus terræ ergo vos, cum sitis mali, nostis bona data dare audire sapientiam Salomonis: et ecce plus quam filii vestris: quanto magis Pater vester de cælo Salomon hic. **32** Viri Ninivitæ surgent in judicio dabit spiritum bonum petentibus se? **14** Et erat cum generatione hac, et condemnabunt illam: ejiciens dæmonium, et illud erat mutum. Et quia poenitentiam egerunt ad prædicationem cum ejecisset dæmonium, locutus est mutus, et Jonæ, et ecce plus quam Jonas hic. **33** Nemo admiratæ sunt turbæ. **15** Quidam autem ex eis lucernam accendit, et in abscondito ponit, dixerunt: In Beelzebub principe dæmoniorum neque sub modio: sed supra candelabrum, ut ejicit dæmonia. **16** Et alii tentantes, signum de qui ingrediuntur, lumen videant. **34** Lucerna cælo quærebant ab eo. **17** Ipse autem ut vidit corporis tui est oculus tuus. Si oculus tuus cogitationes eorum, dixit eis: Omne regnum in fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit: seipsum divisum desolabitur, et domus supra si autem nequam fuerit, etiam corpus tuum domum cadet. **18** Si autem et Satanás in seipsum tenebrosum erit. **35** Vide ergo ne lumen quod divisus est, quomodo stabit regnum ejus? quia in te est, tenebrae sint. **36** Si ergo corpus tuum dicitis in Beelzebub me ejicere dæmonia. **19** Si totum lucidum fuerit, non habens aliquam autem ego in Beelzebub ejicio dæmonia: filii partem tenebrarum, erit lucidum totum, et vestri in quo ejiciunt? ideo ipsi judices vestri sicut lucerna fulgoris illuminabit te. **37** Et cum erunt. **20** Porro si in digito Dei ejicio dæmonia: loqueretur, rogavit illum quidam pharisæus ut profecto pervenit in vos regnum Dei. **21** Cum pranderet apud se. Et ingressus recubuit. **38** fortis armatus custodit atrium suum, in pace Pharisæus autem coepit intra se reputans dicere, sunt ea quæ possidet. **22** Si autem fortior eo quare non baptizatus esset ante prandium. **39** Et superveniens vicerit eum, universa arma ejus ait Dominus ad illum: Nunc vos pharisæi, quod auferet, in quibus confidebat, et spolia ejus deforis est calicis et catini, mundatis: quod distribuet. **23** Qui non est tecum, contra me autem intus est vestrum, plenum est rapina est: et qui non colligit tecum, dispergit. **24** et iniquitate. **40** Stulti! nonne qui fecit quod Cum immundus spiritus exierit de homine, deforis est, etiam id quod deintus est fecit? **41** ambulat per loca inaquosa, quærens requiem: Verumtamen quod superest, date eleemosynam: et non inveniens dicit: Revertar in domum et ecce omnia munda sunt vobis. **42** Sed væ vobis, meam unde exivi. **25** Et cum venerit, invenit pharisæis, quia decimatis mentham, et rutam, et eam scopis mundatam, et ornatam. **26** Tunc omne olus, et præteritis judicium et caritatem vadit, et assumit septem alios spiritus secum, Dei: hæc autem oportuit facere, et illa non nequiores se, et ingressi habitant ibi. Et fiunt omittere. **43** Væ vobis, pharisæis, quia diligitis novissima hominis illius pejora prioribus. **27** primas cathedras in synagogis, et salutationes Factum est autem, cum hæc diceret: extollens in foro. **44** Væ vobis, quia estis ut monumenta, vocem quædam mulier de turba dixit illi: Beatus quæ non apparent, et homines ambulantes venter qui te portavit, et ubera quæ suxisti. supra, nesciunt. **45** Respondens autem quidam **28** At ille dixit: Quinimmo beati, qui audiunt ex legisperitis, ait illi: Magister, hæc dicens verbum Dei et custodiunt illud. **29** Turbis autem etiam contumeliam nobis facis. **46** At ille ait: concurrentibus coepit dicere: Generatio hæc, Et vobis legisperitis væ: quia oneratis homines generatio nequam est: signum quærit, et signum oneribus, quæ portare non possunt, et ipsi non dabitur ei, nisi signum Jonæ prophetæ. **30** uno digito vestro non tangitis sarcinas. **47** Væ Nam sicut fuit Jonas signum Ninivitis, ita erit et vobis, qui ædificatis monumenta prophetarum:

patres autem vestri occiderunt illos. **48** Profecto Cum autem inducent vos in synagogas, et testificamini quod consentitis operibus patrum ad magistratus, et potestates, nolite solliciti vestrorum: quoniam ipsi quidem eos occiderunt, esse qualiter, aut quid respondeatis, aut quid vos autem ædificatis eorum sepulchra. **49** dicatis. **12** Spiritus enim Sanctus docebit vos Propterea et sapientia Dei dixit: Mittam ad illos in ipsa hora quid oporteat vos dicere. **13** Ait prophetas, et apostolos, et ex illis occident, et autem ei quidam de turba: Magister, dic fratri persequenter: **50** ut inquiratur sanguis omnium meo ut dividat mecum hæreditatem. **14** At ille prophetarum, qui effusus est a constitutione dixit illi: Homo, quis me constituit judicem, mundi a generatione ista, **51** a sanguine Abel, aut divisorem super vos? **15** Dixitque ad illos: usque ad sanguinem Zachariæ, qui perii inter Videte, et cavete ab omni avaritia: quia non in altare et ædem. Ita dico vobis, requiretur ab abundantia cuiusquam vita ejus est ex his quæ hac generatione. **52** Væ vobis, legisperitis, quia possidet. **16** Dixit autem similitudinem ad illos, tulistis clavem scientiæ: ipsi non introistis, et eos dicens: Hominis cujusdam divitis uberes fructus qui introibant, prohibuistis. **53** Cum autem hæc ager attulit: **17** et cogitabat intra se dicens: Quid ad illos diceret, coepérunt pharisæi et legisperiti faciam, quia non habeo quo congregem fructus graviter insistere, et os ejus opprimere de meos? **18** Et dixit: Hoc faciam: destruam horrea multis, **54** insidiantes ei, et quærentes aliquid mea, et majora faciam: et illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, et bona mea, **19** et dicam animæ meæ: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comedere, bibe, epulare. **20** Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animam tuam repetunt a te: quæ autem parasti, cujus erunt? **21** Sic est qui sibi thesaurizat, et non est in Deum dives. **22** Dixitque ad discipulos suos: Ideo dico vobis, nolite solliciti esse animæ vestræ quid manducetis, neque corpori quid induamini. **23** Anima plus est quam esca, et corpus plus quam vestimentum. **24** Considerate corvos, quia non seminant, neque metunt, quibus non est cellarium, neque horreum, et Deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis illis? **25** Quis autem vestrum cogitando potest adjicere ad staturam suam cubitum unum? **26** Si ergo neque quod minimum est potestis, quid de ceteris solliciti estis? **27** Considerate lilia quomodo crescunt: non laborant, neque nent: dico autem vobis, nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis. **28** Si autem foenum, quod hodie est in agro, et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos pusillæ fidei? **29** Et vos nolite quærere quid manducetis, aut quid bibatis: et nolite in sublime tolli: **30** hæc enim omnia gentes mundi quærunt. Pater

12 Multis autem turbis circumstantibus, ita ut se invicem conculcarent, coepit dicere ad discipulos suos: Attendite a fermento pharisæorum, quod est hypocrisis. **2** Nihil autem opertum est, quod non reveletur: neque absconditum, quod non sciatur. **3** Quoniam quæ in tenebris dixistis, in lumine dicentur: et quod in aurem locuti estis in cubiculis, prædicabitur in tectis. **4** Dico autem vobis amicis meis: Ne terreamini ab his qui occidunt corpus, et post hæc non habent amplius quid faciant. **5** Ostendam autem vobis quem timeatis: timete eum qui, postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis, hunc timete. (**Geenna g1067**) **6** Nonne quinque passeræ veneunt dipondio, et unus ex illis non est in oblivione coram Deo? **7** sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis vos. **8** Dico autem vobis: Omnis quicumque confessus fuerit me coram hominibus, et Filius hominis confitebitur illum coram angelis Dei: **9** qui autem negaverit me coram hominibus, negabitur coram angelis Dei. **10** Et omnis qui dicit verbum in Filium hominis, remittetur illi: ei autem qui in Spiritum Sanctum blasphemaverit, non remittetur. **11**

autem vester scit quoniam his indigetis. **31** vapulabit paucis. Omni autem cui multum Veruntamen quærите primum regnum Dei, datum est, multum quæretur ab eo: et cui et justitiam ejus: et hæc omnia adjicientur commendaverunt multum, plus potent ab eo. vobis. **32** Nolite timere pusillus grex, quia **49** Ignem veni mittere in terram, et quid volo complacuit Patri vestro dare vobis regnum. **33** nisi ut accendatur? **50** Baptismo autem habeo Vendite quæ possidetis, et date eleemosynam. baptizari: et quomodo coarctor usque dum Facite vobis sacculos, qui non veterascunt, perficiatur? **51** Putatis quia pacem veni dare in thesaurum non deficientem in cælis: quo fur terram? non, dico vobis, sed separationem: **52** non appropriat, neque tinea corrumpit. **34** erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi, Ubi enim thesaurus vester est, ibi et cor tres in duos, et duo in tres **53** dividuntur: pater vestrum erit. **35** Sint lumbi vestri præcincti, et in filium, et filius in patrem suum, mater in lucernæ ardentes in manibus vestris, **36** et vos filiam, et filia in matrem, socrus in nurum suam, similes hominibus exspectantibus dominum et nurus in socrum suam. **54** Dicebat autem et suum quando revertatur a nuptiis: ut, cum ad turbas: Cum videritis nubem orientem ab venerit et pulsaverit, confestim aperiant ei. occasu, statim dicitis: Nimbus venit: et ita fit. **37** Beati servi illi quos, cum venerit dominus, **55** Et cum austrum flantem, dicitis: Quia æstus invenerit vigilantes: amen dico vobis, quod erit: et fit. **56** Hypocritæ! faciem cæli et terræ præcinget se, et faciet illos discumbere, et nostis probare: hoc autem tempus quomodo transiens ministrabit illis. **38** Et si venerit in non probatis? **57** quid autem et a vobis ipsi secunda vigilia, et si in tertia vigilia venerit, et non judicatis quod justum est? **58** Cum autem ita invenerit, beati sunt servi illi. **39** Hoc autem vadis cum adversario tuo ad principem, in scitote, quoniam si sciret paterfamilias, qua via da operam liberari ab illo, ne forte trahat hora fur veniret, vigilaret utique, et non sineret te ad judicem, et judex tradat te exactori, et perfodi domum suam. **40** Et vos estote parati: exactor mittat te in carcerem. **59** Dico tibi, non quia qua hora non putatis, Filius hominis veniet. exies inde, donec etiam novissimum minutum **41** Ait autem et Petrus: Domine, ad nos dicis reddas.

hanc parabolam, an et ad omnes? **42** Dixit autem Dominus: Quis, putas, est fidelis dispensator, et prudens, quem constituit dominus supra familiam suam, ut det illis in tempore tritici mensuram? **43** Beatus ille servus quem, cum venerit dominus, invenerit ita facientem. **44** Vere dico vobis, quoniam supra omnia quæ possidet, constituet illum. **45** Quod si dixerit servus ille in corde suo: Moram facit dominus meus venire: et cœperit percutere servos, et ancillas, et edere, et bibere, et ineibriari: **46** veniet dominus servi illius in die qua non sperat, et hora qua nescit, et dividet eum, partemque ejus cum infidelibus ponet. **47** Ille autem servus qui cognovit voluntatem domini sui, et non præparavit, et non facit secundum voluntatem ejus, vapulabit multis: **48** qui autem non cognovit, et fecit digna plagis,

13 Aderant autem quidam ipso in tempore, nuntiantes illi de Galilæis, quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum. **2** Et respondens dixit illis: Putatis quod hi Galilæi præ omnibus Galilæis peccatores fuerint, quia talia passi sunt? **3** Non, dico vobis: sed nisi poenitentiam habueritis, omnes similiter peribitis. **4** Sicut illi decem et octo, supra quos cecidit turris in Siloë, et occidit eos: putatis quia et ipsi debitores fuerint præter omnes homines habitantes in Jerusalem? **5** Non, dico vobis: sed si poenitentiam non egeritis, omnes similiter peribitis. **6** Dicebat autem et hanc similitudinem: Arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua, et venit quærens fructum in illa, et non invenit. **7** Dixit autem ad cultorem vineæ: Ecce anni tres sunt ex quo venio quærens fructum in ficalnea hac, et

non invenio: succide ergo illam: ut quid etiam incipietis dicere: Manducavimus coram te, et terram occupat? **8** At ille respondens, dicit illi: bibimus, et in plateis nostris docuisti. **27** Et Domine dimitte illam et hoc anno, usque dum dicet vobis: Nescio vos unde sitis: discedite a fodiam circa illam, et mittam stercora, **9** et me omnes operari iniquitatis. **28** Ibi erit fletus siquidem fecerit fructum: sin autem, in futurum et stridor dentium: cum videritis Abraham, et succides eam. **10** Erat autem docens in synagoga Isaac, et Jacob, et omnes prophetas in regno eorum sabbatis. **11** Et ecce mulier, quæ habebat Dei, vos autem expelli foras. **29** Et venient ab spiritum infirmitatis annis decem et octo: et erat oriente, et occidente, et aquilone, et austro, inclinata, nec omnino poterat sursum respicere. et accumbent in regno Dei. **30** Et ecce sunt **12** Quam cum videret Jesus, vocavit eam ad novissimi qui erunt primi, et sunt primi qui se, et ait illi: Mulier, dimissa es ab infirmitate erunt novissimi. **31** In ipsa die accesserunt tua. **13** Et imposuit illi manus, et confestim quidam pharisæorum, dicentes illi: Exi, et vade erecta est, et glorificabat Deum. **14** Respondens hinc: quia Herodes vult te occidere. **32** Et ait autem archisynagogus, indignans quia sabbato illis: Ite, et dicite vulpi illi: Ecce ejicio dæmonia, curasset Jesus, dicebat turbæ: Sex dies sunt in et sanitates perficio hodie, et cras, et tertia quibus oportet operari: in his ergo venite, et die consummor. **33** Verumtamen oportet me curamini, et non in die sabbati. **15** Respondens hodie et cras et sequenti die ambulare: quia autem ad illum Dominus, dixit: Hypocritæ, non capit prophetam perire extra Jerusalem. **34** unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis prophetas, suum, aut asinum a præsepio, et ducit ad aqua: et lapidas eos qui mittuntur ad te, quoties **16** Hanc autem filiam Abrahæ, quam alligavit volui congregare filios tuos quemadmodum Satanæ, ecce decem et octo annis, non oportuit avis nidum suum sub pennis, et noluisti? **35** solvi a vinculo isto die sabbati? **17** Et cum hæc Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta. diceret, erubescabant omnes adversari ejus: Dico autem vobis, quia non videbitis me donec et omnis populus gaudebat in universis, quæ veniat cum dicetis: Benedictus qui venit in gloriose fiebant ab eo. **18** Dicebat ergo: Cui simile nomine Domini.

est regnum Dei, et cui simile æstimabo illud?

19 Simile est grano sinapis, quod acceptum homo misit in hortum suum, et crevit, et factum est in arborem magnam: et volucres cœli requieverunt in ramis ejus. **20** Et iterum dixit: Cui simile æstimabo regnum Dei? **21** Simile est fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinæ sata tria, donec fermentaretur totum. **22** Et ibat per civitates et castella, docens, et iter faciens in Jerusalem. **23** Ait autem illi quidam: Domine, si pauci sunt, qui salvantur? Ipse autem dixit ad illos: **24** Contendite intrare per angustam portam: quia multi, dico vobis, quærunt intrare, et non poterunt. **25** Cum autem intraverit paterfamilias, et clauserit ostium, incipietis foris stare, et pulsare ostium, dicentes: Domine, aperi nobis: et respondens dicet vobis: Nescio vos unde sitis: **26** tunc

14 Et factum est cum intraret Jesus in domum cuiusdam principis pharisæorum sabbato manducare panem, et ipsi observabant eum.

2 Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. **3** Et respondens Jesus dixit ad legisperitos et pharisæos, dicens: Si licet sabbato curare? **4** At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum, ac dimisit. **5** Et respondens ad illos dixit: Cujus vestrum asinus, aut bos in puteum cadet, et non continuo extrahet illum die sabbati? **6** Et non poterant ad hæc respondere illi. **7** Dicebat autem et ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: **8** Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit invitatus ab illo. **9** Et veniens is, qui te et illum vocavit, dicat tibi: Da huic locum: et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere.

10 Sed cum vocatus fueris, vade, recumbe in computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat novissimo loco: ut, cum venerit qui te invitavit, ad perficiendum, **29** ne, posteaquam posuerit dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit fundamentum, et non potuerit perficere, omnes tibi gloria coram simul discumbentibus: **11** quia qui vident, incipient illudere ei, **30** dicentes: omnis, qui se exaltat, humiliabitur: et qui se Quia hic homo coepit ædificare, et non potuit humiliat, exaltabitur. **12** Dicebat autem et ei, qui consummare? **31** Aut quis rex iturus committere invitaverat: Cum facis prandium, aut cœnam, bellum adversus alium regem, non sedens prius noli vocare amicos tuos, neque fratres tuos, cogitat, si possit cum decem millibus occurrere neque cognatos, neque vicinos divites: ne forte ei, qui cum viginti millibus venit ad se? **32** te et ipsi reinvitent, et fiat tibi retributio; **13** sed Alioquin adhuc illo longe agente, legationem cum facis convivium, voca pauperes, debiles, mittens rogat ea quæ pacis sunt. **33** Sic ergo claudos, et cæcos: **14** et beatus eris, quia non omnis ex vobis, qui non renuntiat omnibus habent retribuere tibi: retribuetur enim tibi in quæ possidet, non potest meus esse discipulus. resurrectione justorum. **15** Hæc cum audisset **34** Bonum est sal: si autem sal evanuerit, in quidam de simul discumbentibus, dixit illi: quo condietur? **35** Neque in terram, neque in Beatus qui manducabit panem in regno Dei. sterquilinium utile est, sed foras mittetur. Qui **16** At ipse dixit ei: Homo quidam fecit cœnam habet aures audiendi, audiat.

magnam, et vocavit multos. **17** Et misit servum suum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata sunt omnia. **18** Et cooperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: Villam emi, et necesse habeo exire, et videre illam: rogo te, habe me excusatum. **19** Et alter dixit: Juga boum emi quinque, et eo probare illa: rogo te, habe me excusatum. **20** Et alias dixit: Uxorem duxi, et ideo non possum venire. **21** Et reversus servus nuntiavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit servo suo: Exi cito in plateas et vicos civitatis: et pauperes, ac debiles, et cæcos, et claudos introduc huc. **22** Et ait servus: Domine, factum est ut imperasti, et adhuc locus est. **23** Et ait dominus servo: Exi in vias, et sæpes: et compelle intrare, ut impleatur domus mea. **24** Dico autem vobis quod nemo virorum illorum qui vocati sunt, gustabit cœnam meam. **25** Ibant autem turbæ multæ cum eo: et conversus dixit ad illos: **26** Si quis venit ad me, et non odit patrem suum, et matrem, et uxorem, et filios, et fratres, et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus. **27** Et qui non bajulat crucem suam, et venit post me, non potest meus esse discipulus. **28** Quis enim ex vobis volens turrim ædificare, non prius sedens

15 Erant autem appropinquantes ei publicani, et peccatores ut audirent illum. **2** Et murmurabant pharisæi, et scribæ, dicentes: Quia hic peccatores recipit, et manducat cum illis. **3** Et ait ad illos parabolam istam dicens: **4** Quis ex vobis homo, qui habet centum oves, et si perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deserto, et vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? **5** Et cum invenerit eam, imponit in humeros suos gaudens: **6** et veniens domum convocat amicos et vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat. **7** Dico vobis quod ita gaudium erit in cælo super uno peccatore poenitentiam agente, quam super nonaginta novem justis, qui non indigent poenitentia. **8** Aut quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit drachmam unam, nonne accedit lucernam, et everrit domum, et quærerit diligenter, donec inveniat? **9** Et cum invenerit convocat amicas et vicinas, dicens: Congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. **10** Ita, dico vobis, gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente. **11** Ait autem: Homo quidam habuit duos filios: **12** et dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi

portionem substantiæ, quæ me contingit. Et divisit illis substantiam. **13** Et non post multos dies, congregatis omnibus, adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam, et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose. **14** Et postquam omnia consummasset, facta est famæ valida in regione illa, et ipse cœpit egere. **15** Et abiit, et adhæsit uni civium regionis illius: et misit illum in villam suam ut pasceret porcos. **16** Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci manducabant: et nemo illi dabat. **17** In se autem reversus, dixit: Quanti mercenarii in domo patris mei abundant panibus, ego autem hic fame pereo! **18** surgam, et ibo ad patrem meum, et dicam ei: Pater, peccavi in cælum, et coram te: **19** jam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum de mercenariis tuis. **20** Et surgens venit ad patrem suum. Cum autem adhuc longe esset, vidit illum pater ipsius, et misericordia motus est, et accurrens cecidit super collum ejus, et osculatus est eum. **21** Dixitque ei filius: Pater, peccavi in cælum, et coram te: jam non sum dignus vocari filius tuus. **22** Dixit autem pater ad servos suos: Cito proferte stolam primam, et induite illum, et date annulum in manum ejus, et calceamenta in pedes ejus: **23** et adducite vitulum saginatum, et occidite, et manducemus, et epulemur: **24** quia hic filius meus mortuus erat, et revixit: perierat, et inventus est. Et coeperunt epulari. **25** Erat autem filius ejus senior in agro: et cum veniret, et appropinquaret domui, audivit symphoniam et chorum: **26** et vocavit unum de servis, et interrogavit quid hæc essent. **27** Isque dixit illi: Frater tuus venit, et occidit pater tuus vitulum saginatum, quia salvum illum recepit. **28** Indignatus est autem, et nolebat introire. Pater ergo illius egressus, cœpit rogare illum. **29** At ille respondens, dixit patri suo: Ecce tot annis servio tibi, et numquam mandatum tuum præterivi: et numquam dedisti mihi hædum ut cum amicis meis epularer. **30** Sed postquam filius tuus hic, qui devoravit substantiam suam cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. **31** At ipse dixit illi: Fili, tu semper mecum es, et omnia mea tua sunt: **32** epulari autem, et gaudere oportebat, quia frater tuus hic mortuus erat, et revixit; perierat, et inventus est.

16 Dicebat autem et ad discipulos suos: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius. **2** Et vocavit illum, et ait illi: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. **3** Ait autem villicus intra se: Quid faciam, quia dominus meus aufert a me villicationem? Fodere non valeo, mendicare erubesco. **4** Scio quid faciam, ut, cum amotus fuero a villicatione, recipient me in domos suas. **5** Convocatis itaque singulis debitoribus domini sui, dicebat primo: Quantum debes domino meo? **6** At ille dixit: Centum cados olei. Dixitque illi: Accipe cautionem tuam: et sede cito, scribe quinquaginta. **7** Deinde alii dixit: Tu vero quantum debes? Qui ait: Centum coros tritici. Ait illi: Accipe litteras tuas, et scribe octoginta. **8** Et laudavit dominus villicum iniquitatis, quia prudenter fecisset: quia filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. (*aiōn g165*) **9** Et ego vobis dico: facite vobis amicos de mammona iniquitatis: ut, cum defeceritis, recipient vos in æterna tabernacula. (*aiōnios g166*) **10** Qui fidelis est in minimo, et in majori fidelis est: et qui in modico iniquus est, et in majori iniquus est. **11** Si ergo in iniquo mammona fideles non fuistis quod verum est, quis credet vobis? **12** Et si in alieno fideles non fuistis, quod vestrum est, quis dabit vobis? **13** Nemo servus potest duobus dominis servire: aut enim unum odiet, et alterum diligit: aut uni adhærebit, et alterum contemnet. Non potestis Deo servire et mammonæ. **14** Audiebant autem omnia hæc pharisæi, qui erant avari: et deridebant illum. **15** Et ait illis: Vos estis qui justificatis vos coram hominibus: Deus autem novit corda vestra: quia quod hominibus altum est, abominatio est ante Deum. **16** Lex et prophetæ usque ad Joannem: ex

eo regnum Dei evangelizatur, et omnis in illud dimitte illi. **4** Et si septies in die peccaverit in te, vim facit. **17** Facilius est autem cælum et terram et septies in die conversus fuerit ad te, dicens: præterire, quam de lege unum apicem cadere. Pœnitet me, dimitte illi. **5** Et dixerunt apostoli **18** Omnis qui dimittit uxorem suam et alteram Domino: Adauge nobis fidem. **6** Dixit autem dicit, mœchatur: et qui dimissam a viro dicit, Dominus: Si habueritis fidem sicut granum mœchatur. **19** Homo quidam erat dives, qui sinapis, dicetis huic arbori moro: Eradicare, induebatur purpura et byssō, et epulabatur et transplantare in mare, et obediet vobis. **7** quotidie splendide. **20** Et erat quidam mendicus, Quis autem vestrum habens servum arantem nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, aut pascentem, qui regresso de agro dicat illi: ulceribus plenus, **21** cupiens saturari de micis Statim transi, recumbe: **8** et non dicat ei: Para quæ cadebant de mensa divitis, et nemo illi quod cœnem, et præcinge te, et ministra mihi dabat: sed et canes veniebant, et lingebant donec manducem, et bibam, et post hæc tu ulcera ejus. **22** Factum est autem ut moreretur manducabis, et bibes? **9** Numquid gratiam mendicus, et portaretur ab angelis in sinum habet servo illi, quia fecit quæ ei imperaverat? Abrahæ. Mortuus est autem et dives, **23** et **10** non puto. Sic et vos cum feceritis omnia sepultus est in inferno. Elevans autem oculos quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutiles suos, cum esset in tormentis, vidit Abraham a sumus: quod debuimus facere, fecimus. **11** Et longe, et Lazarum in sinu ejus: (**Hades g86**) **24** et factum est, dum iret in Jerusalem, transibat ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere per medium Samariam et Galilæam. **12** Et cum mei, et mitte Lazarum ut intingat extremum ingredetur quoddam castellum, occurrerunt digiti sui in aquam, ut refrigeret linguam meam, ei decem viri leprosi, qui steterunt a longe: **13** quia crucior in hac flamma. **25** Et dixit illi et levaverunt vocem, dicentes: Jesu præceptor, Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona miserere nostri. **14** Quos ut vidit, dixit: Ite, in vita tua, et Lazarus similiter mala: nunc ostendite vos sacerdotibus. Et factum est, dum autem hic consolatur, tu vero cruciaris: **26** et in irent, mundati sunt. **15** Unus autem ex illis, his omnibus inter nos et vos chaos magnum ut vidit quia mundatus est, regressus est, cum firmatum est: ut hi qui volunt hinc transire ad magna voce magnificans Deum, **16** et cecidit in vos, non possint, neque inde huc transmeare. faciem ante pedes ejus, gratias agens: et hic erat **27** Et ait: Rogo ergo te, pater, ut mittas eum Samaritanus. **17** Respondens autem Jesus, dixit: in domum patris mei: **28** habeo enim quinque Nonne decem mundati sunt? et novem ubi sunt? fratres: ut testetur illis, ne et ipsi veniant in **18** Non est inventus qui rediret, et daret gloriam hunc locum tormentorum. **29** Et ait illi Abraham: Deo, nisi hic alienigena. **19** Et ait illi: Surge, vade: Habent Moysen et prophetas: audiant illos. **30** quia fides tua te salvum fecit. **20** Interrogatus At ille dixit: Non, pater Abraham: sed si quis ex autem a pharisæis: Quando venit regnum Dei? mortuis erit ad eos, pœnitentiam agent. **31** Ait respondens eis, dixit: Non venit regnum Dei autem illi: Si Moysen et prophetas non audiunt, cum observatione: **21** neque dicent: Ecce hic, aut neque si quis ex mortuis resurrexerit, credent. ecce illic. Ecce enim regnum Dei intra vos est. **22** Et ait ad discipulos suos: Venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis, et non videbitis. **23** Et dicent vobis: Ecce hic, et ecce illic. Nolite ire, neque sectemini: **24** nam, sicut fulgur coruscans de sub cælo in ea quæ sub cælo sunt, fulget: ita erit Filius hominis in die sua. **25** Primum autem oportet

17 Et ait ad discipulos suos: Impossibile est ut non veniant scandalata: vœ autem illi per quem veniunt. **2** Utilius est illi si lapis molaris imponatur circa collum ejus, et projiciatur in mare quam ut scandalizet unum de pusillis istis. **3** Attendite vobis: Si peccaverit in te frater tuus, increpa illum: et si pœnitentiam egerit,

illum multa pati, et reprobari a generatione et aspernabantur ceteros, parabolam istam: hac. **26** Et sicut factum est in diebus Noë, **10** Duo homines ascenderunt in templum ut ita erit et in diebus Filii hominis: **27** edebant orarent: unus pharisæus et alter publicanus. et bibebant: uxores ducebant et dabantur ad **11** Pharisæus stans, hæc apud se orabat: Deus, nuptias, usque in diem, qua intravit Noë in gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri arcam: et venit diluvium, et perdidit omnes. **28** hominum: raptiores, injusti, adulteri, velut etiam Similiter sicut factum est in diebus Lot: edebant hic publicanus: **12** jejuno bis in sabbato, decimas et bibebant, emebant et vendebant, plantabant do omnium quæ possideo. **13** Et publicanus et ædificabant: **29** qua die autem exiit Lot a a longe stans, nolebat nec oculos ad cælum Sodomis, pluit ignem et sulphur de cælo, et levare: sed percutiebat pectus suum, dicens: omnes perdidit: **30** secundum hæc erit qua Deus propitius esto mihi peccatori. **14** Dico die Filius hominis revelabitur. **31** In illa hora, vobis, descendit hic justificatus in domum suam qui fuerit in tecto, et vasa ejus in domo, ne ab illo: quia omnis qui se exaltat, humiliabitur, descendat tollere illa: et qui in agro, similiter et qui se humiliat, exaltabitur. **15** Afferebant non redeat retro. **32** Memores estote uxoris Lot. autem ad illum et infantes, ut eos tangeret. **33** Quicumque quæsierit animam suam salvam Quod cum viderent discipuli, increpabant illos. facere, perdet illam: et quicumque perdiderit **16** Jesus autem convocans illos, dixit: Sinite illam, vivificabit eam. **34** Dico vobis: In illa nocte pueros venire ad me, et nolite vetare eos: talium erunt duo in lecto uno: unus assumetur, et est enim regnum Dei. **17** Amen dico vobis, alter relinquetur: **35** duæ erunt molentes in quicumque non acceperit regnum Dei sicut unum: una assumetur, et altera relinquetur: duo puer, non intrabit in illud. **18** Et interrogavit eum in agro: unus assumetur, et alter relinquetur. **36** Respondentes dicunt illi: Ubi Domine? **37** faciens vitam æternam possidebo? (*aiōnios g166*) Qui dixit illis: Ubicumque fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquilæ.

18 Dicebat autem et parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare et non deficere, **2** dicens: Judex quidam erat in quadam civitate, qui Deum non timebat, et hominem non reverebatur. **3** Vidua autem quædam erat in civitate illa, et veniebat ad eum, dicens: Vindica me de adversario meo. **4** Et nolebat per multum tempus. Post hæc autem dixit intra se: Etsi Deum non timeo, nec hominem revereor: **5** tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in novissimo veniens sugillet me. **6** Ait autem Dominus: Audite quid judex iniquitatis dicit: **7** Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte, et patientiam habebit in illis? **8** Dico vobis quia cito faciet vindictam illorum. Verumtamen Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra? **9** Dixit autem et ad quosdam qui in se confidebant tamquam justi,

19 Dicit autem ei Jesus: Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus. **20** Mandata nosti: non occides; non moechaberis; non furtum facies; non falsum testimonium dices; honora patrem tuum et matrem. **21** Qui ait: Hæc omnia custodivi a juventute mea. **22** Quo audito, Jesus ait ei: Adhuc unum tibi deest: omnia quæcumque habes vende, et da pauperibus, et habebis thesaurum in cælo: et veni, sequere me. **23** His ille auditis, contristatus est: quia dives erat valde. **24** Videns autem Jesus illum tristem factum, dixit: Quam difficile, qui pecunias habent, in regnum Dei intrabunt! **25** facilius est enim camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei. **26** Et dixerunt qui audiebant: Et quis potest salvus fieri? **27** Ait illis: Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. **28** Ait autem Petrus: Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te. **29** Qui dixit eis: Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domum, aut parentes, aut fratres, aut

uxorem, aut filios propter regnum Dei, **30** et quadruplum. **9** Ait Jesus ad eum: Quia hodie salus non recipiat multo plura in hoc tempore, et domui huic facta est: eo quod et ipse filius sit in sæculo venturo vitam æternam. (**aiōn g165**, Abrahæ. **10** Venit enim Filius hominis quærere, **aiōnios g166**) **31** Assumpsit autem Jesus duodecim, et salvum facere quod perierat. **11** Hæc illis et ait illis: Ecce ascendimus Jerosolymam, audientibus adjiciens, dixit parabolam, eo quod et consummabuntur omnia quæ scripta sunt esset prope Jerusalem: et quia existimarent per prophetas de Filio hominis: **32** tradetur quod confestim regnum Dei manifestaretur. enim gentibus, et illudetur, et flagellabitur, **12** Dixit ergo: Homo quidam nobilis abiit in et conspuetur: **33** et postquam flagellaverint, regionem longinquam accipere sibi regnum, occident eum, et tertia die resurget. **34** Et et reverti. **13** Vocatis autem decem servis ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum suis, dedit eis decem mñas, et ait ad illos: istud absconditum ab eis, et non intelligebant Negotiamini dum venio. **14** Cives autem ejus quæ dicebantur. **35** Factum est autem, cum oderant eum: et miserunt legationem post appropinquaret Jericho, cæcus quidam sedebat illum, dicentes: Nolumus hunc regnare super secus viam, mendicans. **36** Et cum audiret nos. **15** Et factum est ut rediret accepto regno: turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc et jussit vocari servos, quibus dedit pecuniam, esset. **37** Dixerunt autem ei quod Jesus Nazarenus ut sciret quantum quisque negotiatus esset. transiret. **38** Et clamavit, dicens: Jesu, fili **16** Venit autem primus dicens: Domine, mna David, miserere mei. **39** Et qui præibant, tua decem mñas acquisivit. **17** Et ait illi: Euge increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris magis clamabat: Fili David, miserere mei. **40** potestatem habens super decem civitates. **18** Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se. Et alter venit, dicens: Domine, mna tua fecit Et cum appropinquasset, interrogavit illum, quinque mñas. **19** Et huic ait: Et tu esto super **41** dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: quinque civitates. **20** Et alter venit, dicens: Domine, ut videam. **42** Et Jesus dixit illi: Respice, Domine, ecce mna tua, quam habui repositam fides tua te salvum fecit. **43** Et confestim vidit, et in sudario: **21** timui enim te, quia homo austerus sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis es: tollis quod non posuisti, et metis quod non plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

19 Et ingressus perambulabat Jericho. **2** Et ecce vir nomine Zachæus: et hic princeps erat publicanorum, et ipse dives: **3** et quærebat videre Jesum, quis esset: et non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. **4** Et præcurrens ascendit in arborem sycomorum ut videret eum: quia inde erat transiturus. **5** Et cum venisset ad locum, suspiciens Jesus vidi illum, et dixit ad eum: Zachæe, festinans descend: quia hodie in domo tua oportet me manere. **6** Et festinans descendit, et exceptit illum gaudens. **7** Et cum viderent omnes, murmurabant, dicentes quod ad hominem peccatorem divertisset. **8** Stans autem Zachæus, dixit ad Dominum: Ecce dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus: et si quid aliquem defraudavi, reddo

quadruplum. **9** Ait Jesus ad eum: Quia hodie salus domui huic facta est: eo quod et ipse filius sit in sæculo venturo vitam æternam. (**aiōn g165**, Abrahæ. **10** Venit enim Filius hominis quærere, **aiōnios g166**) **31** Assumpsit autem Jesus duodecim, et salvum facere quod perierat. **11** Hæc illis et ait illis: Ecce ascendimus Jerosolymam, audientibus adjiciens, dixit parabolam, eo quod et consummabuntur omnia quæ scripta sunt esset prope Jerusalem: et quia existimarent per prophetas de Filio hominis: **32** tradetur quod confestim regnum Dei manifestaretur. enim gentibus, et illudetur, et flagellabitur, **12** Dixit ergo: Homo quidam nobilis abiit in et conspuetur: **33** et postquam flagellaverint, regionem longinquam accipere sibi regnum, occident eum, et tertia die resurget. **34** Et et reverti. **13** Vocatis autem decem servis ipsi nihil horum intellexerunt, et erat verbum suis, dedit eis decem mñas, et ait ad illos: istud absconditum ab eis, et non intelligebant Negotiamini dum venio. **14** Cives autem ejus quæ dicebantur. **35** Factum est autem, cum oderant eum: et miserunt legationem post appropinquaret Jericho, cæcus quidam sedebat illum, dicentes: Nolumus hunc regnare super secus viam, mendicans. **36** Et cum audiret nos. **15** Et factum est ut rediret accepto regno: turbam prætereuntem, interrogabat quid hoc et jussit vocari servos, quibus dedit pecuniam, esset. **37** Dixerunt autem ei quod Jesus Nazarenus ut sciret quantum quisque negotiatus esset. transiret. **38** Et clamavit, dicens: Jesu, fili **16** Venit autem primus dicens: Domine, mna David, miserere mei. **39** Et qui præibant, tua decem mñas acquisivit. **17** Et ait illi: Euge increpabant eum ut taceret. Ipse vero multo bone serve, quia in modico fuisti fidelis, eris magis clamabat: Fili David, miserere mei. **40** potestatem habens super decem civitates. **18** Stans autem Jesus jussit illum adduci ad se. Et alter venit, dicens: Domine, mna tua fecit Et cum appropinquasset, interrogavit illum, quinque mñas. **19** Et huic ait: Et tu esto super **41** dicens: Quid tibi vis faciam? At ille dixit: quinque civitates. **20** Et alter venit, dicens: Domine, ut videam. **42** Et Jesus dixit illi: Respice, Domine, ecce mna tua, quam habui repositam fides tua te salvum fecit. **43** Et confestim vidit, et in sudario: **21** timui enim te, quia homo austerus sequebatur illum magnificans Deum. Et omnis es: tollis quod non posuisti, et metis quod non plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

nequam. Sciebas quod ego homo austerus sum, tollens quod non posui, et metens quod non seminavi: **23** et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam, ut ego veniens cum usuris utique exegisssem illam? **24** Et astantibus dixit: Auferte ab illo mnam, et date illi qui decem mñas habet. **25** Et dixerunt ei: Domine, habet decem mñas. **26** Dico autem vobis, quia omni habenti dabitur, et abundabit: ab eo autem qui non habet, et quod habet auferetur ab eo. **27** Verumtamen inimicos meos illos, qui noluerunt me regnare super se, adducite huc: et interficide ante me. **28** Et his dictis, præcedebat ascendens Jerosolymam. **29** Et factum est, cum appropinquasset ad Bethphage et Bethaniam, ad montem qui vocatur Oliveti, misit duos

discipulos suos, **30** dicens: Ite in castellum quod contra est: in quod introeuntes, invenietis pullum asinæ alligatum, cui nemo umquam convenerunt principes sacerdotum, et scribæ hominum sedit: solvite illum, et adducite. **31** Et cum senioribus, **2** et aiunt dicentes ad illum: Dic si quis vos interrogaverit: Quare solvit? sic nobis in qua potestate haec facis? aut quis est dicetis ei: Quia Dominus operam ejus desiderat. qui dedit tibi hanc potestatem? **3** Respondens **32** Abierunt autem qui missi erant: et invenerunt, autem Jesus, dixit ad illos: Interrogabo vos et ego sicut dixit illis, stantem pullum. **33** Solventibus unum verbum. Respondete mihi: **4** baptismus autem illis pullum, dixerunt domini ejus ad illos: Joannis de caelo erat, an ex hominibus? **5** Quid solvit pullum? **34** At illi dixerunt: Quia At illi cogitabant intra se, dicentes: Quia si Dominus eum necessarium habet. **35** Et duxerunt dixerimus: De caelo, dicet: Quare ergo non illum ad Jesum. Et jacentes vestimenta sua supra credidistis illi? **6** Si autem dixerimus: Ex pullum, imposuerunt Jesum. **36** Eunte autem hominibus, plebs universa lapidabit nos: certi illo, substernebant vestimenta sua in via: **37** et sunt enim Joannem prophetam esse. **7** Et cum appropinquaret jam ad descensum montis responderunt se nescire unde esset. **8** Et Jesus Oliveti, coeperunt omnes turbæ discipulorum ait illis: Neque ego dico vobis in qua potestate gaudentes laudare Deum voce magna super haec facio. **9** Cœpit autem dicere ad plebem omnibus, quas viderant, virtutibus, **38** dicentes: parabolam hanc: Homo plantavit vineam, et Benedictus, qui venit rex in nomine Domini: locavit eam colonis: et ipse peregre fuit multis pax in caelo, et gloria in excelsis. **39** Et quidam temporibus. **10** Et in tempore misit ad cultores pharisæorum de turbis dixerunt ad illum: servum, ut de fructu vineæ darent illi. Qui Magister, increpa discipulos tuos. **40** Quibus cæsum dimiserunt eum inanem. **11** Et addidit ipse ait: Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides alterum servum mittere. Illi autem hunc quoque clamabunt. **41** Et ut appropinquavit, videns cædentes, et afficientes contumelia, dimiserunt civitatem flevit super illam, dicens: **42** Quia si inanem. **12** Et addidit tertium mittere: qui et cognovisses et tu, et quidem in hac die tua, illum vulnerantes ejecerunt. **13** Dixit autem quæ ad pacem tibi: nunc autem abscondita dominus vineæ: Quid faciam? Mittam filium sunt ab oculis tuis. **43** Quia venient dies in meum dilectum: forsitan, cum hunc viderint, te: et circumdabunt te inimici tui vallo, et verebuntur. **14** Quem cum vidissent coloni, circumdabunt te: et coangustabunt te undique: cogitaverunt intra se, dicentes: Hic est haeres, **44** et ad terram prosternent te, et filios tuos, occidamus illum, ut nostra fiat haereditas. **15** qui in te sunt, et non relinquent in te lapidem Et ejectum illum extra vineam, occiderunt. super lapidem: eo quod non cognoveris tempus Quid ergo faciet illis dominus vineæ? **16** veniet, visitationis tuæ. **45** Et ingressus in templum, et perdet colonos istos, et dabit vineam aliis. cœpit ejicere vendentes in illo, et ementes, Quo audito, dixerunt illi: Absit. **17** Ille autem **46** dicens illis: Scriptum est: Quia domus mea aspiciens eos, ait: Quid est ergo hoc quod domus orationis est: vos autem fecistis illam scriptum est: Lapidem quem reprobaverunt speluncam latronum. **47** Et erat docens quotidie ædificantes, hic factus est in caput anguli? in templo. Principes autem sacerdotum, et **18** Omnis qui ceciderit super illum lapidem, scribæ, et princeps plebis quærebant illum conquassabitur: super quem autem ceciderit, perdere: **48** et non inveniebant quid facerent illi. comminuet illum. **19** Et quærebant principes Omnis enim populus suspensus erat, audiens sacerdotum et scribæ mittere in illum manus illum. illa hora, et timuerunt populum: cognoverunt enim quod ad ipsos dixerit similitudinem hanc.

20 Et observantes miserunt insidiatores, qui se filium esse David? **42** et ipse David dicit in justos simularent, ut caperent eum in sermone, libro Psalmorum: Dixit Dominus Domino meo: ut traderent illum principatui, et potestati sede a dextris meis, **43** donec ponam inimicos præsidis. **21** Et interrogaverunt eum, dicentes: tuos scabellum pedum tuorum. **44** David ergo Magister, scimus quia recte dicis et doces: Dominum illum vocat: et quomodo filius ejus et non accipis personam, sed viam Dei in est? **45** Audiente autem omni populo, dixit veritate doces. **22** Licet nobis tributum dare discipulis suis: **46** Attendite a scribis, qui volunt Cæsari, an non? **23** Considerans autem dolum ambulare in stolis, et amant salutationes in foro, illorum, dixit ad eos: Quid me tentatis? **24** et primas cathedras in synagogis, et primos ostendite mihi denarium. Cujus habet imaginem discubitus in conviviis, **47** qui devorant domos et inscriptionem? Respondentes dixerunt ei: viduarum, simulantes longam orationem: hi Cæsar. **25** Et ait illis: Reddite ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari: et quæ sunt Dei, Deo. **26** Et non potuerunt verbum ejus reprehendere coram plebe: et mirati in responso ejus, tacuerunt. **27** Accesserunt autem quidam sadducæorum, qui negant esse resurrectionem, et interrogaverunt eum, **28** dicentes: Magister, Moyses scripsit nobis: Si frater alicujus mortuus fuerit habens uxorem, et hic sine liberis fuerit, ut accipiat eam frater ejus uxorem, et suscitet semen fratri suo. **29** Septem ergo fratres erant: et primus accepit uxorem, et mortuus est sine filiis. **30** Et sequens accepit illam, et ipse mortuus est sine filio. **31** Et tertius accepit illam. Similiter et omnes septem, et non reliquerunt semen, et mortui sunt. **32** Novissime omnium mortua est et mulier. **33** In resurrectione ergo, cuius eorum erit uxor? siquidem septem habuerunt eam uxorem. **34** Et ait illis Jesus: Filii hujus sæculi nubunt, et traduntur ad nuptias: (**aiōn g165**) **35** illi vero qui digni habebuntur sæculo illo, et resurrectione ex mortuis, neque nubent, neque ducent uxores: (**aiōn g165**) **36** neque enim ultra mori potuerunt: æquales enim angelis sunt, et filii sunt Dei, cum sint filii resurrectionis. **37** Quia vero resurgent mortui, et Moyses ostendit secus rubrum, sicut dicit Dominum, Deum Abraham, et Deum Isaac, et Deum Jacob. **38** Deus autem non est mortuorum, sed vivorum: omnes enim vivunt ei. **39** Respondentes autem quidam scribarum, dixerunt ei: Magister, bene dixisti. **40** Et amplius non audebant eum quidquam interrogare. **41** Dixit autem ad illos: Quomodo dicunt Christum accipient damnationem majorem.

21 Respiciens autem, vidit eos qui mittebant munera sua in gazophylacium, divites. **2** Vedit autem et quamdam viduam pauperculam mittentem æra minuta duo. **3** Et dixit: Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper plus quam omnes misit. **4** Nam omnes hi ex abundanti sibi miserunt in munera Dei: hæc autem ex eo quod deest illi, omnem victimum suum quem habuit, misit. **5** Et quibusdam dicentibus de templo quod bonis lapidibus et donis ornatum esset, dixit: **6** Hæc quæ videtis, venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem, qui non destruatur. **7** Interrogaverunt autem illum, dicentes: Præceptor, quando hæc erunt, et quod signum cum fieri incipient? **8** Qui dixit: Videte ne seducamini: multi enim venient in nomine meo, dicentes quia ego sum: et tempus appropinquavit: nolite ergo ire post eos. **9** Cum autem audieritis prælia et seditiones, nolite terri: oportet primum hæc fieri, sed nondum statim finis. **10** Tunc dicebat illis: Surget gens contra gentem, et regnum adversus regnum. **11** Et terræmotus magni erunt per loca, et pestilentiae, et fames, terroresque de cælo, et signa magna erunt. **12** Sed ante hæc omnia injicent vobis manus suas, et consequentur tradentes in synagogas et custodias, trahentes ad reges et præsides propter nomen meum: **13** continget autem vobis in testimonium. **14** Ponite ergo in cordibus vestris non præmeditari quemadmodum respondeatis: **15** ego enim dabo vobis os et sapientiam, cui non poterunt

resistere et contradicere omnes adversarii hominis. **37** Erat autem diebus docens in templo: vestri. **16** Trademini autem a parentibus, et noctibus vero exiens, morabatur in monte qui fratribus, et cognatis, et amicis, et morte vocatur Oliveti. **38** Et omnis populus manicabat affident ex vobis: **17** et eritis odio omnibus ad eum in templo audire eum.

propter nomen meum: **18** et capillus de capite vestro non peribit. **19** In patientia vestra possidebitis animas vestras. **20** Cum autem videritis circumdari ab exercitu Ierusalem, tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus: **21** tunc qui in Judæa sunt, fugiant ad montes, et qui in medio ejus, discedant: et qui in regionibus, non intrent in eam, **22** quia dies ultionis hi sunt, ut impleantur omnia quæ scripta sunt. **23** Væ autem prægnantibus et nutrientibus in illis diebus! erit enim pressura magna super terram, et ira populo huic. **24** Et cadent in ore gladii, et captivi ducentur in omnes gentes, et Ierusalem calcabitur a gentibus, donec impleantur tempora nationum. **25** Et erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terris pressura gentium præ confusione sonitus maris, et fluctuum: **26** arescentibus hominibus præ timore, et exspectatione, quæ supervenient universo orbi: nam virtutes cœlorum movebuntur: **27** et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna et majestate. **28** His autem fieri incipientibus, respicite, et levate capita vestra: quoniam appropinquit redemptio vestra. **29** Et dixit illis similitudinem: Videte ficalneam, et omnes arbores: **30** cum producunt jam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstas. **31** Ita et vos cum videritis hæc fieri, scitote quoniam prope est regnum Dei. **32** Amen dico vobis, quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. **33** Cælum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt. **34** Attendite autem vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula, et ebrietate, et curis hujus vitæ, et superveniat in vos repentina dies illa: **35** tamquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem omnis terræ. **36** Vigilate itaque, omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere ista omnia quæ futura sunt, et stare ante Filium

22 Appropinquabat autem dies festus azymorum, qui dicitur Pascha: **2** et quærebant principes sacerdotum, et scribæ, quomodo Jesum interficerent: timebant vero plebem. **3** Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de duodecim: **4** et abiit, et locutus est cum principibus sacerdotum, et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. **5** Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi dare. **6** Et spopondit, et quærebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis. **7** Venit autem dies azymorum, in qua necesse erat occidi pascha. **8** Et misit Petrum et Joannem, dicens: Eunte parate nobis pascha, ut manducemus. **9** At illi dixerunt: Ubi vis paremus? **10** Et dixit ad eos: Ecce introëuntibus vobis in civitatem occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: sequimini eum in domum, in quam intrat, **11** et dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi Magister: Ubi est diversorium, ubi pascha cum discipulis meis manducem? **12** Et ipse ostendet vobis cœnaculum magnum stratum, et ibi parate. **13** Eunte autem invenerunt sicut dixit illis, et paraverunt pascha. **14** Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim apostoli cum eo. **15** Et ait illis: Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum, antequam patiar. **16** Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. **17** Et accepto calice gratias egit, et dixit: Accipite, et dividite inter vos. **18** Dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis donec regnum Dei veniat. **19** Et accepto pane gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem. **20** Similiter et calicem, postquam coenavit, dicens: Hic est calix novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. **21** Verumtamen ecce manus tradentis

me, mecum est in mensa. **22** Et quidem Filius istum a me: verumtamen non mea voluntas, hominis, secundum quod definitum est, vadit: sed tua fiat. **43** Apparuit autem illi angelus verumtamen vœ homini illi per quem tradetur. de cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, **23** Et ipsi coeperunt querere inter se quis esset prolixius orabat. **44** Et factus est sudor ejus ex eis qui hoc facturus esset. **24** Facta est autem sicut guttae sanguinis decurrentis in terram, et contentio inter eos, quis eorum videretur **45** Et cum surrexisset ab oratione et venisset esse major. **25** Dixit autem eis: Reges gentium ad discipulos suos, invenit eos dormientes dominantur eorum: et qui potestatem habent præ tristitia. **46** Et ait illis: Quid dormitis? super eos, benefici vocantur. **26** Vos autem surgite, orate, ne intretis in temptationem. **47** non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut Adhuc eo loquente, ecce turba: et qui vocabatur minor: et qui præcessor est, sicut ministrator. Judas, unus de duodecim, antecedebat eos, **27** Nam quis major est, qui recumbit, an qui et appropinquavit Jesu ut oscularetur eum. ministrat? nonne qui recumbit? Ego autem in **48** Jesus autem dixit illi: Juda, osculo Filium medio vestrum sum, sicut qui ministrat: **28** hominis tradis? **49** Videntes autem hi qui circa vos autem estis, qui permansistis mecum in ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: temptationibus meis. **29** Et ego dispono vobis Domine, si percutimus in gladio? **50** Et percussit sicut dispositus mihi Pater meus regnum, **30** unus ex illis servum principis sacerdotum, ut edatis et bibatis super mensam meam in et amputavit auriculam ejus dexteram. **51** regno meo, et sedeatis super thronos judicantes Respondens autem Jesus, ait: Sinite usque huc. duodecim tribus Israël. **31** Ait autem Dominus: Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Simon, Simon, ecce Satan aspetivit vos ut **52** Dixit autem Jesus ad eos qui venerant ad se cribraret sicut triticum: **32** ego autem rogavi principes sacerdotum, et magistratus templi, et pro te ut non deficiat fides tua: et tu aliquando seniores: Quasi ad latronem existis cum gladiis conversus, confirma fratres tuos. **33** Qui dixit ei: et fustibus? **53** Cum quotidie vobiscum fuerim Domine, tecum paratus sum et in carcerem et in templo, non extendistis manus in me: sed mortem ire. **34** At ille dixit: Dico tibi, Petre, non haec est hora vestra, et potestas tenebrarum. cantabit hodie gallus, donec ter abneget nosse **54** Comprehendentes autem eum, duxerunt me. Et dixit eis: **35** Quando misi vos sine sacculo, ad domum principis sacerdotum: Petrus vero et pera, et calceamentis, numquid aliiquid defuit sequebatur a longe. **55** Accenso autem igne vobis? **36** At illi dixerunt: Nihil. Dixit ergo eis: in medio atrii et circumsedentibus illis, erat Sed nunc qui habet sacculum, tollat; similiter Petrus in medio eorum. **56** Quem cum vidisset et peram: et qui non habet, vendat tunicam ancilla quædam sedentem ad lumen, et eum suam et emat gladium. **37** Dico enim vobis, fuisset intuita, dixit: Et hic cum illo erat. **57** quoniam adhuc hoc quod scriptum est, oportet At ille negavit eum, dicens: Mulier, non novi impleri in me: Et cum inquis deputatus est. illum. **58** Et post pusillum alias videntes eum, Etenim ea quæ sunt de me finem habent. **38** dixit: Et tu de illis es. Petrus vero ait: O homo, At illi dixerunt: Domine, ecce duo gladii hic. non sum. **59** Et intervallo facto quasi horæ At ille dixit eis: Satis est. **39** Et egressus ibat unius, alias quidam affirmabat, dicens: Vere secundum consuetudinem in monte Olivaram. et hic cum illo erat: nam et Galilæus est. Secuti sunt autem illum et discipuli. **40** Et **60** Et ait Petrus: Homo, nescio quid dicis. Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: Orate ne continuo, adhuc illo loquente, cantavit gallus. intretis in temptationem. **41** Et ipse avulsus est ab **61** Et conversus Dominus respexit Petrum, eis quantum jactus est lapidis: et positis genibus et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut orabat, **42** dicens: Pater, si vis, transfer calicem dixerat: Quia priusquam gallus cantet, ter me

negabis. **62** Et egressus foras Petrus flevit amare. erant ad invicem. **13** Pilatus autem, convocatis
63 Et viri qui tenebant illum, illudebant ei, principibus sacerdotum, et magistratibus, et
cædentes. **64** Et velaverunt eum, et percutiebant plebe, **14** dixit ad illos: Obtulisti mihi hunc
faciem ejus: et interrogabant eum, dicentes: hominem, quasi avertentem populum, et ecce
Prophetiza, quis est, qui te percussit? **65** Et alia ego coram vobis interrogans, nullam causam
multa blasphemantes dicebant in eum. **66** Et ut inveni in homine isto ex his in quibus eum
factus est dies, convenerunt seniores plebis, et accusatis. **15** Sed neque Herodes: nam remisi
principes sacerdotum, et scribæ, et duxerunt vos ad illum, et ecce nihil dignum morte actum
illum in concilium suum, dicentes: Si tu es est ei. **16** Emendatum ergo illum dimittam.
Christus, dic nobis. **67** Et ait illis: Si vobis dixero, **17** Necesse autem habebat dimittere eis per
non credetis mihi: **68** si autem et interrogavero, diem festum unum. **18** Exclamavit autem simul
non respondebitis mihi, neque dimittetis. **69** Ex universa turba, dicens: Tolle hunc, et dimitte
hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris nobis Barabbam: **19** qui erat propter seditionem
virtutis Dei. **70** Dixerunt autem omnes: Tu ergo quamdam factam in civitate et homicidium
es Filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum. missus in carcerem. **20** Iterum autem Pilatus
71 At illi dixerunt: Quid adhuc desideramus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum. **21** At
testimonium? ipsi enim audivimus de ore ejus. illi suclamabant, dicentes: Crucifige, crucifige
eum. **22** Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim
mali fecit iste? nullam causam mortis invenio
in eo: corripiam ergo illum et dimittam. **23** At
illi instabant vocibus magnis postulantes ut
crucifigeretur: et invalescebant voces eorum. **24**
Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. **25**
Dimisit autem illis eum qui propter homicidium
et seditionem missus fuerat in carcerem, quem
petebant: Jesum vero tradidit voluntati eorum.

23 Et surgens omnis multitudo eorum,
duxerunt illum ad Pilatum. **2** Cœperunt
autem illum accusare, dicentes: Hunc invenimus
subvertentem gentem nostram, et prohibentem
tributa dare Cæsari, et dicentem se Christum
regem esse. **3** Pilatus autem interrogavit eum,
dicens: Tu es rex Judæorum? At ille respondens
ait: Tu dicis. **4** Ait autem Pilatus ad principes
sacerdotum et turbas: Nihil invenio causæ in
hoc homine. **5** At illi invalescebant, dicentes:
Commovet populum docens per universam
Judæam, incipiens a Galilæa usque huc. **6**
Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit
si homo Galilæus esset. **7** Et ut cognovit quod
de Herodis potestate esset, remisit eum ad
Herodem, qui et ipse Jerosolymis erat illis
diebus. **8** Herodes autem viso Jesu, gavisus est
valde. Erat enim cupiens ex multo tempore
videre eum, eo quod audierat multa de eo, et
sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. **9**
Interrogabat autem eum multis sermonibus. At
ipse nihil illi respondebat. **10** Stabant autem
principes sacerdotum et scribæ constanter
accusantes eum. **11** Sprevit autem illum Herodes
cum exercitu suo: et illusit indutum veste alba,
et remisit ad Pilatum. **12** Et facti sunt amici
Herodes et Pilatus in ipsa die: nam antea inimici
illi suclamabant, dicentes: Crucifige, crucifige
eum. **22** Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim
mali fecit iste? nullam causam mortis invenio
in eo: corripiam ergo illum et dimittam. **23** At
illi instabant vocibus magnis postulantes ut
crucifigeretur: et invalescebant voces eorum. **24**
Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. **25**
Dimisit autem illis eum qui propter homicidium
et seditionem missus fuerat in carcerem, quem
petebant: Jesum vero tradidit voluntati eorum.
26 Et cum ducerent eum, apprehenderunt
Simonem quemdam Cyrenensem venientem
de villa: et imposuerunt illi crucem portare
post Jesum. **27** Sequebatur autem illum multa
turba populi et mulierum, quæ plangebant et
lamentabantur eum. **28** Conversus autem ad
illas Jesus, dixit: Filiæ Jerusalem, nolite flere
super me, sed super vos ipsas flete et super
filios vestros. **29** Quoniam ecce venient dies in
quibus dicent: Beatae steriles, et ventres qui
non genuerunt, et ubera quæ non lactaverunt.
30 Tunc incipient dicere montibus: Cadite super
nos; et collibus: Operite nos. **31** Quia si in
viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? **32**
Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo,
ut interficerentur. **33** Et postquam venerunt in
locum qui vocatur Calvariaæ, ibi crucifixerunt
eum: et latrones, unum a dextris, et alterum a

sinistris. **34** Jesus autem dicebat: Pater, dimitte viderunt monumentum, et quemadmodum illis: non enim sciunt quid faciunt. Dividentes positum erat corpus ejus. **56** Et revertentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes. **35** Et paraverunt aromata, et unguenta: et sabbato stabat populus spectans, et deridebant eum quidem siluerunt secundum mandatum.

principes cum eis, dicentes: Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus.

36 Illudebant autem ei et milites accedentes, et acetum offerentes ei, **37** et dicentes: Si tu es rex Iudaeorum, salvum te fac. **38** Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris græcis, et latinis, et hebraicis: Hic est rex Iudaorum. **39** Unus autem de his, qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, salvum fac temetipsum et nos. **40** Respondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es. **41** Et nos quidem juste, nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. **42** Et dicebat ad Jesum: Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum. **43** Et dixit illi Jesus: Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiſo. **44** Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram usque ad horam nonam. **45** Et obscuratus est sol, et velum templi scissum est medium. **46** Et clamans voce magna Jesus ait: Pater, in manus tuas commendō spiritum meum. Et hæc dicens, expiravit. **47** Videns autem centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: Vere hic homo justus erat. **48** Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant quæ fiebant, percutientes pectora sua revertebantur. **49** Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres, quæ secutæ eum erant a Galilæa, hæc videntes. **50** Et ecce vir nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus et justus: **51** hic non consenserat consilio, et actibus eorum: ab Arimathæa civitate Iudaæa, qui exspectabat et ipse regnum Dei: **52** hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Jesu: **53** et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat. **54** Et dies erat parasceves, et sabbatum illucescebat. **55** Subsecutæ autem mulieres, quæ cum eo venerant de Galilæa,

24 Una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum, portantes quæ paraverant aromata: **2** et invenerunt lapidem revolutum a monumento. **3** Et ingressæ non invenerunt corpus Domini Jesu. **4** Et factum est, dum mente consternatæ essent de isto, ecce duo viri steterunt secus illas in ueste fulgenti. **5** Cum timerent autem, et declinarent vultum in terram, dixerunt ad illas: Quid quæritis viventem cum mortuis? **6** non est hic, sed surrexit: recordamini qualiter locutus est vobis, cum adhuc in Galilæa esset, **7** dicens: Quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum, et crucifigi, et die tertia resurgere. **8** Et recordatæ sunt verborum ejus. **9** Et regressæ a monumento nuntiaverunt hæc omnia illis undecim, et ceteris omnibus. **10** Erat autem Maria Magdalene, et Joanna, et Maria Jacobi, et ceteræ quæ cum eis erant, quæ dicebant ad apostolos hæc. **11** Et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista, et non crediderunt illis. **12** Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum: et procumbens vidit linteamina sola posita, et abiit secum mirans quod factum fuerat. **13** Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Jerusalem, nomine Emmaus. **14** Et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. **15** Et factum est, dum fabularentur, et secum quærerent: et ipse Jesus appropinquans ibat cum illis: **16** oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent. **17** Et ait ad illos: Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem ambulantes, et estis tristes? **18** Et respondens unus, cui nomen Cleophas, dixit ei: Tu solus peregrinus es in Jerusalem, et non cognovisti quæ facta sunt in illa his diebus? **19** Quibus ille dixit: Quæ? Et dixerunt: De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in opere et sermone coram Deo et omni populo: **20** et

quomodo eum tradiderunt summi sacerdotes **40** Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et et principes nostri in damnationem mortis, et pedes. **41** Adhuc autem illis non credentibus, crucifixerunt eum: **21** nos autem sperabamus et mirantibus præ gaudio, dixit: Habetis hic quia ipse esset redempturus Israël: et nunc aliquid quod manducetur? **42** At illi obtulerunt super hæc omnia, tertia dies est hodie quod ei partem piscis assi et favum mellis. **43** Et cum hæc facta sunt. **22** Sed et mulieres quædam ex manducasset coram eis, sumens reliquias dedit nostris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt eis. **44** Et dixit ad eos: Hæc sunt verba quæ ad monumentum, **23** et non invento corpore locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum, ejus, venerunt, dicentes se etiam visionem quoniam necesse est impleri omnia quæ scripta angelorum vidisse, qui dicunt eum vivere. **24** Et sunt in lege Moysi, et prophetis, et Psalmis de abierunt quidam ex nostris ad monumentum: me. **45** Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt, Scripturas, **46** et dixit eis: Quoniam sic scriptum ipsum vero non invenerunt. **25** Et ipse dixit ad eis, et sic oportebat Christum pati, et resurgere eos: O stulti, et tardi corde ad credendum in a mortuis tertia die: **47** et prædicari in nomine omnibus quæ locuti sunt prophetæ! **26** Nonne ejus poenitentiam, et remissionem peccatorum hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma, gloriam suam? **27** Et incipiens a Moyse, et **48** Vos autem testes estis horum. **49** Et ego mitto omnibus prophetis, interpretabatur illis in promissum Patris mei in vos; vos autem sedete omnibus scripturis quæ de ipso erant. **28** Et in civitate, quoadusque induamini virtute ex appropinquaverunt castello quo ibant: et ipse se alto. **50** Eduxit autem eos foras in Bethaniam, finxit longius ire. **29** Et coegerunt illum, dicentes: et elevatis manibus suis benedixit eis. **51** Et Mane nobiscum, quoniam adesperascit, et factum est, dum benediceret illis, recessit ab inclinata est jam dies. Et intravit cum illis. **30** Et eis, et ferebatur in cælum. **52** Et ipsi adorantes factum est, dum recumberet cum eis, accepit regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno: panem, et benedixit, ac fregit, et porrigebat illis. **53** et erant semper in templo, laudantes et **31** Et aperti sunt oculi eorum, et cognoverunt benedicentes Deum. Amen.

eum: et ipse evanuit ex oculis eorum. **32**

Et dixerunt ad invicem: Nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via, et aperiret nobis Scripturas? **33** Et surgentes eadem hora regressi sunt in Jerusalem: et invenerunt congregatos undecim, et eos qui cum illis erant, **34** dicentes: Quod surrexit Dominus vere, et apparuit Simoni. **35** Et ipsi narrabant quæ gesta erant in via, et quomodo cognoverunt eum in fractione panis. **36** Dum autem hæc loquuntur, stetit Jesus in medio eorum, et dicit eis: Pax vobis: ego sum, nolite timere. **37** Conturbati vero et conterriti, existimabant se spiritum videre. **38** Et dixit eis: Quid turbati estis, et cogitationes ascendunt in corda vestra? **39** videte manus meas, et pedes, quia ego ipse sum; palpate et videte, quia spiritus carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere.

Iohannem

Isaias propheta. **24** Et qui missi fuerant, erant ex pharisæis. **25** Et interrogaverunt eum, et

1 [In principio erat Verbum, et Verbum erat dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es apud Deum, et Deus erat Verbum. **2** Hoc erat Christus, neque Elias, neque propheta? **26** in principio apud Deum. **3** Omnia per ipsum Respondit eis Joannes, dicens: Ego baptizo in facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod aqua: medius autem vestrum stetit, quem vos factum est. **4** In ipso vita erat, et vita erat lux nescitis. **27** Ipse est qui post me venturus est, qui hominum: **5** et lux in tenebris lucet, et tenebrae ante me factus est: cuius ego non sum dignus eam non comprehendenterunt. **6** Fuit homo missus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. **28** Hæc a Deo, cui nomen erat Joannes. **7** Hic venit in Bethania facta sunt trans Jordanem, ubi erat in testimonium ut testimonium perhiberet de Joannes baptizans. **29** Altera die vidit Joannes lumine, ut omnes crederent per illum. **8** Non Jesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de ecce qui tollit peccatum mundi. **30** Hic est de lumine. **9** Erat lux vera, quæ illuminat omnem quo dixi: Post me venit vir qui ante me factus hominem venientem in hunc mundum. **10** In est: quia prior me erat: **31** et ego nesciebam mundo erat, et mundus per ipsum factus est, eum, sed ut manifestetur in Israël, propterea et mundus eum non cognovit. **11** In propria veni ego in aqua baptizans. **32** Et testimonium venit, et sui eum non receperunt. **12** Quotquot perhibuit Joannes, dicens: Quia vidi Spiritum autem receperunt eum, dedit eis potestatem descendenter quasi columbam de cælo, et filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: mansit super eum. **33** Et ego nesciebam eum: sed **13** qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo Super quem videris Spiritum descendenter, et nati sunt. **14** Et Verbum caro factum est, et manentem super eum, hic est qui baptizat in habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, Spiritu Sancto. **34** Et ego vidi: et testimonium gloriam quasi unigeniti a Patre plenum gratiae perhibui quia hic est Filius Dei. **35** Altera die et veritatis. **15** Joannes testimonium perhibet iterum stabat Joannes, et ex discipulis ejus duo. de ipso, et clamat dicens: Hic erat quem dixi: **36** Et respiciens Jesum ambularem, dicit: Ecce Qui post me venturus est, ante me factus est: agnus Dei. **37** Et audierunt eum duo discipuli quia prior me erat. **16** Et de plenitudine ejus loquentem, et secuti sunt Jesum. **38** Conversus nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia: **17** autem Jesus, et videns eos sequentes se, dicit quia lex per Moysen data est, gratia et veritas eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi (quod per Jesum Christum facta est. **18** Deum nemo dicitur interpretatum Magister), ubi habitas? vidit umquam: unigenitus Filius, qui est in sinu **39** Dicit eis: Venite et videte. Venerunt, et Patris, ipse enarravit.] **19** Et hoc est testimonium viderunt ubi maneret, et apud eum manserunt Joannis, quando miserunt Judæi ab Jerosolymis die illo: hora autem erat quasi decima. **40** sacerdotes et Levitas ad eum ut interrogarent Erat autem Andreas, frater Simonis Petri, unus eum: Tu quis es? **20** Et confessus est, et non ex duobus qui audierant a Joanne, et secuti negavit, et confessus est: Quia non sum ego fuerant eum. **41** Invenit hic primum fratrem Christus. **21** Et interrogaverunt eum: Quid ergo? suum Simonem, et dicit ei: Invenimus Messiam Elias es tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu? (quod est interpretatum Christus). **42** Et adduxit Et respondit: Non. **22** Dixerunt ergo ei: Quis eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit: es ut responsum demus his qui miserunt nos? Tu es Simon, filius Jona; tu vocaberis Cephas, quid dicis de teipso? **23** Ait: Ego vox clamantis quod interpretatur Petrus. **43** In crastinum in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit voluit exire in Galilæam, et invenit Philippum.

Et dicit ei Jesus: Sequere me. **44** Erat autem Judæorum, et ascendit Jesus Jerosolymam: **14** et Philippus a Bethsaida, civitate Andreæ et Petri. invenit in templo vendentes boves, et oves, et **45** Invenit Philippus Nathanaël, et dicit ei: Quem columbas, et numularios sedentes. **15** Et cum scripsit Moyses in lege, et prophetæ, invenimus fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes Iesum filium Joseph a Nazareth. **46** Et dixit ei ejecit de templo, oves quoque, et boves, et Nathanaël: A Nazareth potest aliquid boni esse? numulariorum effudit æs, et mensas subvertit. Dicit ei Philippus: Veni et vide. **47** Vedit Jesus **16** Et his qui columbas vendebant, dixit: Auferte Nathanaël venientem ad se, et dicit de eo: Ecce ista hinc, et nolite facere domum patris mei, vere Israëlista, in quo dolus non est. **48** Dicit ei domum negotiationis. **17** Recordati sunt vero Nathanaël: Unde me nosti? Respondit Jesus, et discipuli ejus quia scriptum est: Zelus domus dixit ei: Priusquam te Philippus vocavit, cum tuæ comedit me. **18** Responderunt ergo Judæi, esses sub ficu, vidi te. **49** Respondit ei Nathanaël, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis, quia et ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es rex Israël. hæc facis? **19** Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite **50** Respondit Jesus, et dixit ei: Quia dixi tibi: templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud. Vidi te sub ficu, credis; majus his videbis. **51** **20** Dixerunt ergo Judæi: Quadraginta et sex Et dicit ei: Amen, amen dico vobis, videbitis annis ædificatum est templum hoc, et tu in cælum apertum, et angelos Dei ascendentes, et tribus diebus excitabis illud? **21** Ille autem descendentes supra Filium hominis. dicebat de templo corporis sui. **22** Cum ergo

2 Et die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, et erat mater Jesu ibi. **2** Vocatus est autem et Jesus, et discipuli ejus, ad nuptias. **3** Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent. **4** Et dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea. **5** Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite. **6** Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes singulæ metretas binas vel

ternas. **7** Dicit eis Jesus: Implete hydrias aqua. Et impleverunt eas usque ad summum. **8** Et dicit eis Jesus: Haurite nunc, et ferte architriclino. Et tulerunt. **9** Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam, et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant, qui hauserant aquam: vocat sponsum architriclinus, **10** et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint, tunc id, quod deterius est. Tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. **11** Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ; et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus. **12** Post hoc descendit Capharnaum ipse, et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus: et ibi manserunt non multis diebus. **13** Et prope erat Pascha

3 Erat autem homo ex pharisæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. **2** Hic venit ad Iesum nocte, et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister, nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo. **3** Respondit Jesus, et dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. **4** Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? numquid potest in ventrem matris suæ iterato introire et renasci? **5** Respondit Jesus: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua, et Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. **6** Quod natum est ex carne, caro est: et quod natum est ex spiritu, spiritus est. **7** Non mireris quia dixi tibi: oportet

vos nasci denuo. **8** Spiritus ubi vult spirat, accipere quidquam, nisi fuerit ei datum de cælo. et vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, **28** Ipsi vos mihi testimonium perhibetis, quod aut quo vadat: sic est omnis qui natus est ex dixerim: Non sum ego Christus: sed quia missus spiritu. **9** Respondit Nicodemus, et dixit ei: sum ante illum. **29** Qui habet sponsam, sponsus Quomodo possunt hæc fieri? **10** Respondit Jesus, est: amicus autem sponsi, qui stat, et audit eum, et dixit ei: Tu es magister in Israël, et hæc gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo ignoras? **11** amen, amen dico tibi, quia quod gaudium meum impletum est. **30** Illum oportet scimus loquimur, et quod vidimus testamur, crescere, me autem minui. **31** Qui desursum et testimonium nostrum non accipitis. **12** Si venit, super omnes est. Qui est de terra, de terrena dixi vobis, et non creditis: quomodo, terra est, et de terra loquitur. Qui de cælo venit, si dixeris vobis cælestia, credetis? **13** Et nemo super omnes est. **32** Et quod vidit, et audivit, ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, hoc testatur: et testimonium ejus nemo accipit. Filius hominis, qui est in cælo. **14** Et sicut **33** Qui accepit ejus testimonium signavit, quia Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita **34** Qui enim misit Deus, verba exaltari oportet Filium hominis: **15** ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam. (aiōnios g166) **16** Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam æternam. (aiōnios g166) **17** Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. **18** Qui credit in eum, non judicatur; qui autem non credit, jam judicatus est: quia non credit in nomine unigeniti Filii Dei. **19** Hoc est autem judicium: quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem: erant enim eorum mala opera. **20** Omnis enim qui male agit, odit lucem, et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus: **21** qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta. **22** Post hæc venit Jesus et discipuli ejus in terram Judæam: et illic demorabatur cum eis, et baptizabat. **23** Erat autem et Joannes baptizans, in Ændon, juxta Salim: quia aquæ multæ erant illic, et veniebant et baptizabantur. **24** Nondum enim missus fuerat Joannes in carcerem. **25** Facta est autem quæstio ex discipulis Joannis cum Judæis de purificatione. **26** Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, cui tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum. **27** Respondit Joannes, et dixit: Non potest homo Deus verax est. **35** Pater diligit Filium et omnia dedit in manu ejus. **36** Qui credit in Filium, habet vitam æternam; qui autem incredulus est Filio, non videbit vitam, sed ira Dei manet super eum. (aiōnios g166)

4 Ut ergo cognovit Jesus quia audierunt pharisæi quod Jesus plures discipulos facit, et baptizat, quam Joannes **2** (quamquam Jesus non baptizaret, sed discipuli ejus), **3** reliquit Judæam, et abiit iterum in Galilæam. **4** Oportebat autem eum transire per Samariam. **5** Venit ergo in civitatem Samariæ, quæ dicitur Sichar, juxta prædium quod dedit Jacob Joseph filio suo. **6** Erat autem ibi fons Jacob. Jesus ergo fatigatus ex itinere, sedebat sic supra fontem. Hora erat quasi sexta. **7** Venit mulier de Samaria haurire aquam. Dicit ei Jesus: Da mihi bibere. **8** (Discipuli enim ejus abierant in civitatem ut cibos emerent.) **9** Dicit ergo ei mulier illa Samaritana: Quomodo tu, Judæus cum sis, bibere a me poscis, quæ sum mulier Samaritana? non enim coutuntur Judæi Samaritanis. **10** Respondit Jesus, et dixit ei: Si scires donum Dei, et quis est qui dicit tibi: Da mihi bibere, tu forsitan petisses ab eo, et dedisset tibi aquam vivam. **11** Dicit ei mulier: Domine, neque in quo haurias habes, et puteus altus est: unde ergo habes aquam vivam? **12** Numquid tu major es patre nostro

Jacob, qui dedit nobis puteum, et ipse ex eo misit me, ut perficiam opus ejus. **35** Nonne bibit, et filii ejus, et pecora ejus? **13** Respondit vos dicitis quod adhuc quatuor menses sunt, Jesus, et dixit ei: Omnis qui bibit ex aqua hac, et messis venit? Ecce dico vobis: levate oculos sitiet iterum; **14** qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. (*aiōn g165, aiōnios g166*) **15** Dicit ad eum mulier: Domine, da mihi hanc aquam, ut non sitiam, neque veniam huc haurire. **16** Dicit ei Jesus: Vade, voca virum tuum, et veni huc. **17** Ego misi vos metere quod vos non laborastis: alii Respondit mulier, et dixit: Non habeo virum. **18** Dicit ei Jesus: Bene dixisti, quia non habeo virum; **19** qui seminat, simul gaudeat, et qui metit. (*aiōnios g166*) **20** Patres nostri in monte hoc adoraverunt, Samaritani, rogaverunt eum ut ibi maneret. et vos dicitis, quia Jerosolymis est locus ubi Et mansit ibi duos dies. **21** Dicit ei Jesus: Mulier, crede crediderunt in eum propter sermonem ejus. mihi, quia venit hora, quando neque in monte **22** Vos adoratis quod nescitis: nos adoramus et scimus quia hic est vere Salvator mundi. quod scimus, quia salus ex Judæis est. **23** Sed **24** Spiritus non habet. **25** Dicit ei mulier: Scio quæ fecerat Jerosolymis in die festo: et ipsi quia Messias venit (qui dicitur Christus): cum enim venerant ad diem festum. **26** iterum in Cana Galilææ, ubi fecit aquam vinum. Dicit ei Jesus: Ego sum, qui loquor tecum. **27** Et erat quidam regulus, cuius filius infirmabatur continuo venerunt discipuli ejus, et mirabantur Capharnaum. **28** Reliquit ergo hydriam suam mulier, et filium ejus: incipiebat enim mori. **29** Dicit ergo abiit in civitatem, et dicit illis hominibus: **30** Exierunt ergo de civitate et veniebant ad eum. Dicit ei Jesus: Vade, filius tuus vivit. Credidit **31** Interea rogabant eum discipuli, dicentes: homo sermoni quem dixit ei Jesus, et ibat. **32** Rabbi, manduca. **33** ei, et nuntiaverunt dicentes, quia filius ejus Dicebant ergo discipuli ad invicem: Numquid viveret. **34** Dicit eis Jesus: qua melius habuerit. Et dixerunt ei: Quia heri Meus cibus est ut faciam voluntatem ejus qui hora septima reliquit eum febris. **35** Cognovit

ergo pater, quia illa hora erat in qua dixit ei non solum solvebat sabbatum, sed et patrem Jesus: Filius tuus vivit; et credidit ipse et dominus suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. ejus tota. **54** Hoc iterum secundum signum fecit Respondit itaque Jesus, et dixit eis: **19** Amen, amen dico vobis: non potest Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem: quæcumque enim ille fecerit, hæc et Filius similiter facit. **20** Pater enim diligit Filium, et omnia demonstrat ei quæ ipse facit: et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini. **21** Sicut enim Pater suscitat mortuos, et vivificat, sic et Filius, quos vult, vivificat. **22** Neque enim Pater judicat quemquam: sed omne judicium dedit Filio, **23** ut omnes honorificant Filium, sicut honorificant Patrem; qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum.

24 Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, et credit ei qui misit me, habet vitam æternam, et in judicium non venit, sed transiit a morte in vitam. (*alios g166*) **25** Amen, amen dico vobis, quia venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei: et qui audierint, vivent. **26** Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit et Filio habere vitam in semetipso: **27** et potestatem dedit ei judicium facere, quia Filius hominis est. **28** Nolite mirari hoc, quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem Filii Dei: **29** et procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vitæ; qui vero mala egerunt, in resurrectionem judicii. **30** Non possum ego a meipso facere quidquam. Sicut audio, judico: et judicium meum justum est, quia non quæro voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me. **31** Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum. **32** Alius est qui testimonium perhibet de me: et scio quia verum est testimonium, quod perhibet de me. **33** Vos misistis ad Joannem, et testimonium perhibuit veritati. **34** Ego autem non ab homine testimonium accipio: sed hæc dico ut vos salvi sitis. **35** Ille erat lucerna ardens et lucens: vos autem voluistis ad horam exsultare in luce ejus. **36** Ego autem habeo testimonium magius Joanne. Opera enim quæ

dedit mihi Pater ut perficiam ea: ipsa opera, quæ quinque millia. **11** Accepit ergo Jesus panes: et ego facio, testimonium perhibent de me, quia cum gratias egisset, distribuit discubentibus: Pater misit me: **37** et qui misit me Pater, ipse similiter et ex piscibus quantum volebant. **12** testimonium perhibuit de me: neque vocem ejus Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis: umquam audistis, neque speciem ejus vidistis: Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne **38** et verbum ejus non habetis in vobis manens: pereant. **13** Collegerunt ergo, et impleverunt quia quem misit ille, huic vos non creditis. duodecim cophinos fragmentorum ex quinque **39** Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in panibus hordeaceis, quæ superfuerunt his qui ipsis vitam æternam habere: et illæ sunt quæ manducaverant. **14** Illi ergo homines cum testimonium perhibent de me: (*aiōnios g166*) **40** et vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant: non vultis venire ad me ut vitam habeatis. **41** Quia hic est vere propheta, qui venturus est in Claritatem ab hominibus non accipio. **42** Sed mundum. **15** Jesus ergo cum cognovisset quia cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis venturi essent ut raperent eum, et facerent in vobis. **43** Ego veni in nomine Patris mei, et eum regem, fugit iterum in montem ipse solus. non accipitis me; si alius venerit in nomine **16** Ut autem sero factum est, descenderunt suo, illum accipietis. **44** Quomodo vos potestis discipuli ejus ad mare. **17** Et cum ascendissent credere, qui gloriam ab invicem accipitis, et navim, venerunt trans mare in Capharnaum: gloriam quæ a solo Deo est, non queritis? **45** et tenebræ jam factæ erant et non venerat Nolite putare quia ego accusatus sim vos ad eos Jesus. **18** Mare autem, vento magno apud Patrem: est qui accusat vos Moyses, in flante, exsurgebat. **19** Cum remigassent ergo quo vos speratis. **46** Si enim crederetis Moysi, quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident crederetis forsitan et mihi: de me enim ille Jesum ambularem supra mare, et proximum scripsit. **47** Si autem illius litteris non creditis, navi fieri, et timuerunt. **20** Ille autem dicit quomodo verbis meis creditis?

6 Post hæc abiit Jesus trans mare Galilææ, quod est Tiberiadis: **2** et sequebatur eum multitudine magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. **3** Subiit ergo in montem Jesus et ibi sedebat cum discipulis suis. **4** Erat autem proximum Pascha dies festus Judæorum. **5** Cum sublevasset ergo oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum: Unde ememus panes, ut manducent hi? **6** Hoc autem dicebat tentans eum: ipse enim sciebat quid esset facturus. **7** Respondit ei Philippus: Ducentorum denariorum panes non sufficient eis, ut unusquisque modicum quid accipiat. **8** Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas, frater Simonis Petri: **9** Est puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos et duos pisces: sed hæc quid sunt inter tantos? **10** Dixit ergo Jesus: Facite homines discubere. Erat autem foenum multum in loco. Discumberunt ergo viri, numero quasi

eis: Ego sum, nolite timere. **21** Voluerunt ergo accipere eum in navim et statim navis fuit ad terram, in quam ibant. **22** Altera die, turba, quæ stabat trans mare, vidi quia navicula alia non erat ibi nisi una, et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in navim, sed soli discipuli ejus abiissent: **23** aliæ vero supervenerunt naves a Tiberiade juxta locum ubi manducaverunt panem, gratias agente Domino. **24** Cum ergo vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt in naviculas, et venerunt Capharnaum quærentes Jesum. **25** Et cum invenissent eum trans mare, dixerunt ei: Rabbi, quando huc venisti? **26** Respondit eis Jesus, et dixit: Amen, amen dico vobis: quæritis me non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus et saturati estis. **27** Operamini non cibum, qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quem Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit Deus. (*aiōnios g166*) **28** Dixerunt ergo ad eum: Quid faciemus ut

operemur opera Dei? 29 Respondit Jesus, et si quis ex ipso manducaverit, non moriatur. dixit eis: Hoc est opus Dei, ut credatis in eum 51 Ego sum panis vivus, qui de cælo descendit. quem misit ille. 30 Dixerunt ergo ei: Quod ergo Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in tu facis signum ut videamus et credamus tibi? æternum: et panis quem ego dabo, caro mea quid operaris? 31 Patres nostri manducaverunt est pro mundi vita. (aiōn g165) 52 Litigabant ergo manna in deserto, sicut scriptum est: Panem Judæi ad invicem, dicentes: Quomodo potest de cælo dedit eis manducare. 32 Dixit ergo hic nobis carnem suam dare ad manducandum? eis Jesus: Amen, amen dico vobis: non Moyses 53 Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: dedit vobis panem de cælo, sed Pater meus dat nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et vobis panem de cælo verum. 33 Panis enim Dei biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in est, qui de cælo descendit, et dat vitam mundo. vobis. 54 Qui manducat meam carnem, et bibit 34 Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da meum sanguinem, habet vitam æternam: et ego nobis panem hunc. 35 Dixit autem eis Jesus: Ego resuscitabo eum in novissimo die. (aiōnios g166) 55 sum panis vitæ: qui venit ad me, non esuriet, Caro enim mea vere est cibus: et sanguis meus, et qui credit in me, non sitiet umquam. 36 Sed vere est potus; 56 qui manducat meam carnem dixi vobis quia et vidistis me, et non creditis. et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego 37 Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet: et in illo. 57 Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo eum qui venit ad me, non ejiciam foras: 38 quia propter Patrem: et qui manducat me, et ipse descendit de cælo, non ut faciam voluntatem vivet propter me. 58 Hic est panis qui de cælo meam, sed voluntatem ejus qui misit me. 39 Hæc descendit. Non sicut manducaverunt patres est autem voluntas ejus qui misit me, Patris: vestri manna, et mortui sunt. Qui manducat ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, hunc panem, vivet in æternum. (aiōn g165) 59 Hæc sed resuscitem illud in novissimo die. 40 Hæc dixit in synagoga docens, in Capharnaum. 60 est autem voluntas Patris mei, qui misit me: ut omnis qui videt Filium et credit in eum, habeat Multi ergo audientes ex discipulis ejus, dixerunt: vitam æternam, et ego resuscitabo eum in Durus est hic sermo, et quis potest eum audire? novissimo die. (aiōnios g166) 41 Murmurabant ergo 61 Sciens autem Jesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli ejus, dixit eis: Judæi de illo, quia dixisset: Ego sum panis vivus, Hoc vos scandalizat? 62 si ergo videritis Filium qui de cælo descendi, 42 et dicebant: Nonne hominis ascendentem ubi erat prius? 63 Spiritus hic est Jesus filius Joseph, cuius nos novimus est qui vivificat: caro non prodest quidquam: patrem et matrem? quomodo ergo dicit hic: verba quæ ego locutus sum vobis, spiritus et Quia de cælo descendi? 43 Respondit ergo Jesus, vita sunt. 64 Sed sunt quidam ex vobis qui et dixit eis: Nolite murmurare in invicem: 44 non credunt. Sciebat enim ab initio Jesus qui nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit essent non credentes, et quis traditurus esset me, traxerit eum; et ego resuscitabo eum in eum. 65 Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia novissimo die. 45 Est scriptum in prophetis: Et nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre meo. 66 Ex hoc multi discipulorum ejus a Patre, et didicit, venit ad me. 46 Non quia abierunt retro: et jam non cum illo ambulabant. Patrem vidit quisquam, nisi is, qui est a Deo, 67 Dixit ergo Jesus ad duodecim: Numquid et hic vidi Patrem. 47 Amen, amen dico vobis: vos vultis abire? 68 Respondit ergo ei Simon qui credit in me, habet vitam æternam. (aiōnios g166) 48 Ego sum panis vitæ. 49 Patres vestri 69 et nos credidimus, manducaverunt manna in deserto, et mortui et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei. 70 sunt. 50 Hic est panis de cælo descendens: ut Respondit eis Jesus: Nonne ego vos duodecim

elegi: et ex vobis unus diabolus est? **7** Dicebat autem Iudas Simonis Iscariotem: hic enim erat traditurus eum, cum esset unus ex duodecim.

7 Post haec autem ambulabat Jesus in Galilaeam:

non enim volebat in Iudeam ambulare, quia querebant eum Iudei interficere. **2** Erat autem in proximo dies festus Iudeorum, Scenopegia. **3** Dixerunt autem ad eum fratres ejus: Transi hinc, et vade in Iudeam, ut et discipuli tui videant opera tua, quae facis. **4** Nemo quippe in occulto quid facit, et querit ipse in palam esse: si haec facis, manifesta te ipsum mundo. **5** Neque enim fratres ejus credebant in eum. **6** Dicit ergo eis Jesus: Tempus meum nondum advenit: tempus autem vestrum semper est paratum. **7** Non potest mundus odisse vos: me autem odit, quia ego testimonium perhibeo de illo quod opera ejus mala sunt. **8** Vos ascendite ad diem festum hunc, ego autem non ascendo ad diem festum istum: quia meum tempus nondum impletum est. **9** Haec cum dixisset, ipse mansit in Galilaea. **10** Ut autem ascenderunt fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad diem festum non maniferte, sed quasi in occulto. **11** Iudei ergo querebant eum in die festo, et dicebant: Ubi est ille? **12** Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim dicebant: Quia bonus est. Alii autem dicebant: Non, sed seducit turbas. **13** Nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Iudeorum. **14** Jam autem die festo mediante, ascendit Jesus in templum, et docebat. **15** Et mirabantur Iudei, dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit? **16** Respondit eis Jesus, et dixit: Mea doctrina non est mea, sed ejus qui misit me. **17** Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscet de doctrina, utrum ex Deo sit, an ego a meipso loquar. **18** Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam querit; qui autem querit gloriam ejus qui misit eum, hic verax est, et injustitia in illo non est. **19** Nonne Moyses dedit vobis legem: et nemo ex vobis facit legem? **20** Quid me queritis interficere? Respondit turba, et dixit: Daemonium habes: quis te queret interficere?

21 Respondit Jesus et dixit eis: Unum opus feci, et omnes miramini: **22** propterea Moyses dedit vobis circumcisio[n]em (non quia ex Moyse est, sed ex patribus), et in sabbato circumciditis hominem. **23** Si circumcisio[n]em accipit homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi: mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato? **24** Nolite judicare secundum faciem, sed justum judicium judicate. **25** Dicebant ergo quidam ex Ierosolymis: Nonne hic est, quem querunt interficere? **26** et ecce palam loquitur, et nihil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt principes quia hic est Christus? **27** Sed hunc scimus unde sit: Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit. **28** Clamabat ergo Jesus in templo docens, et dicens: Et me scitis, et unde sim scitis: et a meipso non veni, sed est verus qui misit me, quem vos nescitis. **29** Ego scio eum: quia ab ipso sum, et ipse me misit. **30** Querebant ergo eum apprehendere: et nemo misit in illum manus, quia nondum venerat hora ejus. **31** De turba autem multi crediderunt in eum, et dicebant: Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quam quae hic facit? **32** Audierunt pharisæi turbam murmurantem de illo haec: et miserunt principes et pharisæi ministros ut apprehenderent eum. **33** Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum: et vado ad eum qui me misit. **34** Queretis me, et non invenietis: et ubi ego sum, vos non potestis venire. **35** Dixerunt ergo Iudei ad semetipcos: Quo hic iturus est, quia non inveniems eum? numquid in dispersionem gentium iturus est, et docturus gentes? **36** quis est hic sermo, quem dixit: Queretis me, et non invenietis: et ubi sum ego, vos non potestis venire? **37** In novissimo autem die magno festivitatis stabat Jesus, et clamabat dicens: Si quis sitit, veniat ad me et bibat. **38** Qui credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ. **39** Hoc autem dixit de Spiritu, quem accepturi erant credentes in eum: nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus. **40** Ex illa ergo turba cum

audissent hos sermones ejus, dicebant: Hic est te accusabunt? nemo te condemnavit? **11** Quæ vere propheta. **41** Alii dicebant: Hic est Christus. dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Jesus: Nec Quidam autem dicebant: Numquid a Galilæa ego te condemnabo: vade, et jam amplius noli venit Christus? **42** nonne Scriptura dicit: Quia peccare. **12** Iterum ergo locutus est eis Jesus, ex semine David, et de Bethlehem castello, ubi dicens: Ego sum lux mundi: qui sequitur me, erat David, venit Christus? **43** Dissensio itaque non ambulat in tenebris, sed habebit lumen facta est in turba propter eum. **44** Quidam vitæ. **13** Dixerunt ergo ei pharisæi: Tu de teipso autem ex ipsis volebant apprehendere eum: testimonium perhibes; testimonium tuum non sed nemo misit super eum manus. **45** Venerunt est verum. **14** Respondit Jesus, et dixit eis: ergo ministri ad pontifices et pharisæos. Et Et si ego testimonium perhibeo de meipso, dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum? **46** verum est testimonium meum: quia scio unde Responderunt ministri: Numquam sic locutus veni et quo vado; vos autem nescitis unde est homo, sicut hic homo. **47** Responderunt venio aut quo vado. **15** Vos secundum carnem ergo eis pharisæi: Numquid et vos seducti judicatis: ego non judico quemquam; **16** et si estis? **48** numquid ex principibus aliquis credidit judico ego, judicium meum verum est, quia in eum, aut ex pharisæis? **49** sed turba hæc, solus non sum: sed ego et qui misit me, Pater. quæ non novit legem, maledicti sunt. **50** Dixit **17** Et in lege vestra scriptum est, quia duorum Nicodemus ad eos, ille qui venit ad eum nocte, hominum testimonium verum est. **18** Ego qui unus erat ex ipsis: **51** Numquid lex nostra sum qui testimonium perhibeo de meipso, et judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, testimonium perhibet de me qui misit me, Pater. et cognoverit quid faciat? **52** Responderunt, et **19** Dicebant ergo ei: Ubi est Pater tuus? Respondit dixerunt ei: Numquid et tu Galilæus es? scrutare Jesus: Neque me scitis, neque Patrem meum: si Scripturas, et vide quia a Galilæa propheta me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis. non surgit. **53** Et reversi sunt unusquisque in **20** Hæc verba locutus est Jesus in gazophylacio, domum suam.

8 Jesus autem perrexit in montem Oliveti: **2** et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum, et sedens docebat eos. **3** Adducunt autem scribæ et pharisæi mulierem in adulterio deprehensam: et statuerunt eam in medio, **4** et dixerunt ei: Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. **5** In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? **6** Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra. **7** Cum ergo perseverarent interrogantes eum, erexit se, et dixit eis: Qui sine peccato est vestrum, primus in illam lapidem mittat. **8** Et iterum se inclinans, scribebat in terra. **9** Audientes autem unus post unum exibant, incipientes a senioribus: et remansit solus Jesus, et mulier in medio stans. **10** Erigens autem se Jesus, dixit ei: Mulier, ubi sunt qui docens in templo: et nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora ejus. **21** Dixit ergo iterum eis Jesus: Ego vado, et quæretis me, et in peccato vestro moriemini. Quo ego vado, vos non potestis venire. **22** Dicebant ergo Judæi: Numquid interficiet semetipsum, quia dixit: Quo ego vado, vos non potestis venire? **23** Et dicebat eis: Vos de deorsum estis, ego de supernis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. **24** Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris: si enim non credideritis quia ego sum, moriemini in peccato vestro. **25** Dicebant ergo ei: Tu quis es? Dixit eis Jesus: Principium, qui et loquor vobis. **26** Multa habeo de vobis loqui, et judicare; sed qui me misit, verax est; et ego quæ audivi ab eo, hæc loquor in mundo. **27** Et non cognoverunt quia Patrem ejus dicebat Deum. **28** Dixit ergo eis Jesus: Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et a meipso

facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc quia Samaritanus es tu, et dæmonium habes? **49**
loquor: **29** et qui me misit, mecum est, et non Respondit Jesus: Ego dæmonium non habeo: sed
reliquit me solum: quia ego quæ placita sunt honorifico Patrem meum, et vos inhonorastis
ei, facio semper. **30** Hæc illo loquente, multi me. **50** Ego autem non quæro gloriam meam:
crediderunt in eum. **31** Dicebat ergo Jesus ad eos, est qui quærat, et judicet. **51** Amen, amen
qui crediderunt ei, Judæos: Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis, **32** dico vobis: si quis sermonem meum servaverit,
et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos. **33** Responderunt ei: Semen Abrahæ sumus, et mortem non videbit in æternum. (*aiōn g165*) **52**
et nemini servivimus umquam: quomodo tu Dixerunt ergo Judæi: Nunc cognovimus quia
dicis: Liberi eritis? **34** Respondit eis Jesus: dæmonium habes. Abraham mortuus est, et
Amen, amen dico vobis: quia omnis qui facit prophetæ; et tu dicis: Si quis sermonem meum
peccatum, servus est peccati. **35** Servus autem servaverit, non gustabit mortem in æternum.
non manet in domo in æternum: filius autem (*aiōn g165*) **53** Numquid tu major es patre nostro
manet in æternum. **36** Si ergo vos filius Abraham, qui mortuus est? et prophetæ mortui
liberaverit, vere liberi eritis. **37** Scio quia filii sunt. Quem te ipsum facis? **54** Respondit Jesus: Si
Abrahæ estis: sed quæratis me interficere, quia ego glorifico me ipsum, gloria mea nihil est: est
sermo meus non capit in vobis. **38** Ego quod vidi Pater meus, qui glorificat me, quem vos dicitis
apud Patrem meum, loquor: et vos quæ vidistis non scio eum, ero similis vobis, mendax. Sed
apud patrem vestrum, facitis. **39** Responderunt, scio eum, et sermonem ejus servo. **55** et non cognovistis
et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit pater vester exsultavit ut videret diem meum:
eis Jesus: Si filii Abrahæ estis, opera Abrahæ vidit, et gavitus est. **56** Abraham ad
facite. **40** Nunc autem quæratis me interficere, eum: Quinquaginta annos nondum habes, et
hominem, qui veritatem vobis locutus sum, Abraham vidisti? **57** Dixerunt ergo Judæi ad
eum: Nos ex fornicatione non sumus nati: unum Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum:
patrem habemus Deum. **42** Dixit ergo eis Jesus: **58** Dixit eis Jesus: Amen, amen
Si Deus pater vester esset, diligenteris utique et nativitate: **2** et interrogaverunt eum discipuli
me; ego enim ex Deo processi, et veni: neque ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes
enim a me ipso veni, sed ille me misit. **43** Quare ejus, ut cæcus nasceretur? **3** Respondit Jesus:
loquelam meam non cognoscitis? Quia non Neque hic peccavit, neque parentes ejus: sed ut
potestis audire sermonem meum. **44** Vos ex manifestentur opera Dei in illo. **4** Me oportet
patre diabolo estis: et desideria patris vestri operari opera ejus qui misit me, donec dies
vultis facere. Ille homicida erat ab initio, et in est: venit nox, quando nemo potest operari: **5**
veritate non stetit: quia non est veritas in eo: cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur,
quia mendax est, et pater ejus. **45** Ego autem si quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. **6** Hæc
veritatem dico, non creditis mihi. **46** Quis ex vobis arguet me de peccato? si veritatem dico ex sputo, et linivit lutum super oculos ejus, **7**
vobis, quare non creditis mihi? **47** Qui ex Deo et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloë (quod
est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, interpretatur Missus). Abiit ergo, et lavit, et
quia ex Deo non estis. **48** Responderunt ergo venit videns. **8** Itaque vicini, et qui viderant eum
Judæi, et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos prius quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic
est qui sedebat, et mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est. **9** Alii autem: Nequaquam, sed

9 Et præteriens Jesus vidit hominem cæcum a nativitate: **2** et interrogaverunt eum discipuli
ejus: Rabbi, quis peccavit, hic, aut parentes ejus, ut cæcus nasceretur? **3** Respondit Jesus:
Neque hic peccavit, neque parentes ejus: sed ut manifestentur opera Dei in illo. **4** Me oportet
operari opera ejus qui misit me, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari: **5**
quamdiu sum in mundo, lux sum mundi. **6** Hæc cum dixisset, exspuit in terram, et fecit lutum
ex sputo, et linivit lutum super oculos ejus, **7** et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloë (quod
interpretatur Missus). Abiit ergo, et lavit, et venit videns. **8** Itaque vicini, et qui viderant eum
prioris quia mendicus erat, dicebant: Nonne hic est qui sedebat, et mendicabat? Alii dicebant:
Quia hic est. **9** Alii autem: Nequaquam, sed

similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum. illius sis: nos autem Moysi discipuli sumus. **29**
10 Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi Nos scimus quia Moysi locutus est Deus; hunc oculi? **11** Respondit: Ille homo qui dicitur Jesus, autem nescimus unde sit. **30** Respondit ille lutum fecit: et unxit oculos meos, et dixit mihi: homo, et dixit eis: In hoc enim mirabile est quia Vade ad natatoria Siloë, et lava. Et abii, et lavi, et vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos: video. **12** Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio. **31** scimus autem quia peccatores Deus non **13** Adducunt eum ad pharisæos, qui cæcus audit: sed si quis Dei cultor est, et voluntatem fuerat. **14** Erat autem sabbatum quando lutum ejus facit, hunc exaudit. **32** A sæculo non est fecit Jesus, et aperuit oculos ejus. **15** Iterum ergo interrogabant eum pharisæi quomodo vidisset. (**aiōn g165**) **33** Nisi esset hic a Deo, non poterat Ille autem dixit eis: Lutum mihi posuit super oculos, et lavi, et video. **16** Dicebant ergo ex ei: In peccatis natus es totus, et tu doces nos? pharisæis quidam: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: ejecerunt eum foras: et cum invenisset eum, Quomodo potest homo peccator hæc signa dixit ei: Tu credis in Filium Dei? **36** Respondit facere quidquam. **34** Responderunt, et dixerunt facere quidquam. **35** Audivit Jesus quia schisma erat inter eos. **17** Dicunt ergo ille, et dixit: Quis est, Domine, ut credam in cæco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit eum? **37** Et dixit ei Jesus: Et vidisti eum, et qui oculos tuos? Ille autem dixit: Quia propheta loquitur tecum, ipse est. **38** At ille ait: Credo, est. **18** Non crediderunt ergo Judæi de illo, quia Domine. Et procidens adoravit eum. **39** Et dixit cæcus fuisse et vidisset, donec vocaverunt Jesus: In judicium ego in hunc mundum veni: parentes ejus, qui viderat: **19** et interrogaverunt ut qui non vident videant, et qui vident cæci eos, dicentes: Hic est filius vester, quem vos fiant. **40** Et audierunt quidam ex pharisæis qui dicitis quia cæcus natus est? quomodo ergo cum ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos nunc videt? **20** Responderunt eis parentes cæci sumus? **41** Dixit eis Jesus: Si cæci essetis, ejus, et dixerunt: Scimus quia hic est filius non haberetis peccatum. Nunc vero dicitis, Quia noster, et quia cæcus natus est: **21** quomodo videmus: peccatum vestrum manet. autem nunc videat, nescimus: aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus; ipsum interrogate: ætatem habet, ipse de se loquatur. **22** Hæc dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos: jam enim conspiraverunt Judæi, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam fieret. **23** Propterea parentes ejus dixerunt: Quia ætatem habet, ipsum interrogate. **24** Vocaverunt ergo rursum hominem qui fuerat cæcus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo: nos scimus quia hic homo peccator est. **25** Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio; unum scio, quia cæcus cum essem, modo video. **26** Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? **27** Respondit eis: Dixi vobis jam, et audistis: quod iterum vultis audire? numquid et vos vultis discipuli ejus fieri? **28** Maledixerunt ergo ei, et dixerunt: Tu discipulus **10** Amen, amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. **2** Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium. **3** Huic ostiarius aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias ovas vocat nominatim, et educit eas. **4** Et cum proprias oves emiserit, ante eas vadit: et oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. **5** Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo: quia non neverunt vocem alienorum. **6** Hoc proverbium dixit eis Jesus: illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. **7** Dixit ergo eis iterum Jesus: Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium. **8** Omnes quotquot venerunt, fures sunt, et latrones, et non audierunt eos oves. **9** Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur: et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet. **10** Fur non

venit nisi ut furetur, et mactet, et perdat. Ego Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo: veni ut vitam habeant, et abundantius habeant. propter quod eorum opus me lapidatis? 33
11 Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam Responderunt ei Judæi: De bono opere non suam dat pro ovibus suis. 12 Mercenarius autem, lapidamus te, sed de blasphemia; et quia tu et qui non est pastor, cuius non sunt oves homo cum sis, facis te ipsum Deum. 34 Respondit propriae, videt lupum venientem, et dimittit eis Jesus: Nonne scriptum est in lege vestra, oves, et fugit: et lupus rapit, et dispergit oves; 13 Quia ego dixi: Dii estis? 35 Si illos dixit deos, mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, ad quos sermo Dei factus est, et non potest et non pertinet ad eum de ovibus. 14 Ego sum solvi Scriptura: 36 quem Pater sanctificavit, et pastor bonus: et cognosco meas, et cognoscunt misit in mundum vos dicitis: Quia blasphemas, me meæ. 15 Sicut novit me Pater, et ego agnosco quia dixi: Filius Dei sum? 37 Si non facio opera Patrem: et animam meam pono pro ovibus meis. Patris mei, nolite credere mihi. 38 Si autem 16 Et alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili: facio: etsi mihi non vultis credere, operibus et illas oportet me adducere, et vocem meam credite, ut cognoscatis, et credatis quia Pater in audient, et fiet unum ovile et unus pastor. me est, et ego in Patre. 39 Quærebant ergo eum 17 Propterea me diligit Pater: quia ego pono apprehendere: et exivit de manibus eorum. 40 animam meam, ut iterum sumam eam. 18 Nemo Et abiit iterum trans Jordanem, in eum locum tollit eam a me: sed ego pono eam a meipso, et ubi erat Joannes baptizans primum, et mansit potestatem habeo ponendi eam, et potestatem illic; 41 et multi venerunt ad eum, et dicebant: habeo iterum sumendi eam. Hoc mandatum Quia Joannes quidem signum fecit nullum. 42 accepi a Patre meo. 19 Dissensio iterum facta est Omnia autem quæcumque dixit Joannes de hoc, inter Judæos propter sermones hos. 20 Dicebant vera erant. Et multi crediderunt in eum.

autem multi ex ipsis: Dæmonium habet, et insanit: quid eum auditis? 21 Alii dicebant: Hæc verba non sunt dæmonium habentis: numquid dæmonium potest cæcorum oculos aperire? 22 Facta sunt autem Encænia in Jerosolymis, et hiems erat. 23 Et ambulabat Jesus in templo, in porticu Salomonis. 24 Circumdederunt ergo eum Judæi, et dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? si tu es Christus, dic nobis palam. 25 Respondit eis Jesus: Loquor vobis, et non creditis: opera quæ ego facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me: 26 sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis. 27 Oves meæ vocem meam audiunt, et ego cognosco eas, et sequuntur me: 28 et ego vitam æternam do eis, et non peribunt in æternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea. (*aiōn g165, aiōnios g166*) 29 Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est: et nemo potest rapere de manu Patris mei. 30 Ego et Pater unus sumus. 31 Sustulerunt ergo lapides Judæi, ut lapidarent eum. 32 Respondit eis Jesus:

11 Erat autem quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Mariæ et Marthæ sororis ejus. 2 (Maria autem erat quæ unxit Dominum unguento, et extersit pedes ejus capillis suis: cuius frater Lazarus infirmabatur.) 3 Miserunt ergo sorores ejus ad eum dicentes: Domine, ecce quem amas infirmatur. 4 Audiens autem Jesus dixit eis: Infirmitas hæc non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam. 5 Diligebat autem Jesus Martham, et sororem ejus Mariam, et Lazarum. 6 Ut ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus; 7 deinde post hæc dixit discipulis suis: Eamus in Judæam iterum. 8 Dicunt ei discipuli: Rabbi, nunc quærebant te Judæi lapidare, et iterum vadis illuc? 9 Respondit Jesus: Nonne duodecim sunt horæ diei? Si quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt: 10 si autem ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo. 11 Hæc ait, et post hæc dixit eis: Lazarus

amicus noster dormit: sed vado ut a somno posuistis eum? Dicunt ei: Domine, veni, et vide. excitem eum. **12** Dixerunt ergo discipuli ejus: **35** Et lacrimatus est Jesus. **36** Dixerunt ergo Domine, si dormit, salvus erit. **13** Dixerat autem Iudæi: Ecce quomodo amabat eum. **37** Quidam Jesus de morte ejus: illi autem putaverunt quia autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui de dormitione somni diceret. **14** Tunc ergo Jesus aperuit oculos cæci nati, facere ut hic non dixit eis manifeste: Lazarus mortuus est: **15** moreretur? **38** Jesus ergo rursum fremens in et gaudeo propter vos, ut credatis, quoniam semetipso, venit ad monumentum. Erat autem non eram ibi, sed eamus ad eum. **16** Dixit ergo spelunca, et lapis superpositus erat ei. **39** Ait Thomas, qui dicitur Didymus, ad condiscipulos: Jesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror Eamus et nos, ut moriamur cum eo. **17** Venit ejus qui mortuus fuerat: Domine, jam foetet, itaque Jesus: et invenit eum quatuor dies jam in quatriduanus est enim. **40** Dicit ei Jesus: Nonne monumento habentem. **18** (Erat autem Bethania dixi tibi quoniam si credideris, videbis gloriam juxta Jerosolymam quasi stadiis quindecim.) **19** Dei? **41** Tulerunt ergo lapidem: Jesus autem, Multi autem ex Iudæis venerant ad Martham elevatis sursum oculis, dixit: Pater, gratias ago et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo. tibi quoniam audisti me. **42** Ego autem sciebam **20** Martha ergo ut audivit quia Jesus venit, quia semper me audis, sed propter populum qui occurrit illi: Maria autem domi sedebat. **21** Dixit circumstat, dixi: ut credant quia tu me misisti. ergo Martha ad Jesum: Domine, si fuisses hic, **43** Hæc cum dixisset, voce magna clamavit: frater meus non fuisset mortuus: **22** sed et nunc Lazare, veni foras. **44** Et statim prodiit qui fuerat scio quia quæcumque poposceris a Deo, dabit mortuus, ligatus pedes, et manus institis, et tibi Deus. **23** Dicit illi Jesus: Resurget frater facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Jesus: tuus. **24** Dicit ei Martha: Scio quia resurget in Solvite eum et sinite abire. **45** Multi ergo ex resurrectione in novissimo die. **25** Dixit ei Jesus: Iudæis, qui venerant ad Mariam, et Martham, et Ego sum resurrectio et vita: qui credit in me, viderant quæ fecit Jesus, crediderunt in eum. **46** etiam si mortuus fuerit, vivet: **26** et omnis qui Quidam autem ex ipsis abierunt ad pharisæos, et vivit et credit in me, non morietur in æternum. dixerunt eis quæ fecit Jesus. **47** Collegerunt ergo Credis hoc? (**aiōn g165**) **27** Ait illi: Utique Domine, pontifices et pharisæi concilium, et dicebant: ego credidi quia tu es Christus, Filius Dei vivi, Quid faciamus, quia hic homo multa signa facit? qui in hunc mundum venisti. **28** Et cum hæc **48** Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, dixisset, abiit, et vocavit Mariam sororem suam et venient Romani, et tollent nostrum locum, silentio, dicens: Magister adest, et vocat te. **29** et gentem. **49** Unus autem ex ipsis, Caiphas Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum; **30** nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit nondum enim venerat Jesus in castellum: sed eis: Vos nescitis quidquam, **50** nec cogitatis erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha. quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro **31** Iudæi ergo, qui erant cum ea in domo, et populo, et non tota gens pereat. **51** Hoc autem a consolabantur eam, cum vidissent Mariam quia semetipso non dixit: sed cum esset pontifex cito surrexit, et exiit, secuti sunt eam dicentes: anni illius, prophetavit, quod Jesus moriturus Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi. **32** erat pro gente, **52** et non tantum pro gente, Maria ergo, cum venisset ubi erat Jesus, videns sed ut filios Dei, qui erant dispersi, congregaret eum, cecidit ad pedes ejus, et dicit ei: Domine, in unum. **53** Ab illo ergo die cogitaverunt ut si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. **33** interficerent eum. **54** Jesus ergo jam non in Jesus ergo, ut vidit eam plorantem, et Iudæos, palam ambulabat apud Iudæos, sed abiit in qui venerant cum ea, plorantes, infremuit regionem juxta desertum, in civitatem quæ spiritu, et turbavit seipsum, **34** et dixit: Ubi dicitur Ephrem, et ibi morabatur cum discipulis

suis. **55** Proximum autem erat Pascha Iudeorum, quando glorificatus est Jesus, tunc recordati et ascenderunt multi Jerosolymam de regione sunt quia haec erant scripta de eo, et haec ante Pascha, ut sanctificarent seipso. **56** fecerunt ei. **17** Testimonium ergo perhibebat Quarebant ergo Jesum, et colloquebantur ad turba, quae erat cum eo quando Lazarum vocavit invicem, in templo stantes: Quid putatis, quia de monumento, et suscitavit eum a mortuis. non venit ad diem festum? **57** Dederant autem **18** Propterea et obviam venit ei turba: quia pontifices et pharisaei mandatum ut si quis audierunt fecisse hoc signum. **19** Pharisaei cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant ergo dixerunt ad semetipsos: Videtis quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit.

12 Jesus ergo ante sex dies Paschæ venit

Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitavit Jesus. **2** Fecerunt autem ei coenam ibi, et Martha ministrabat, Lazarus vero unus erat ex discubentibus cum eo. **3** Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi, et unxit pedes Jesu, et extersit pedes ejus capillis suis: et domus impleta est ex odore unguenti. **4** Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Iscariotes, qui erat eum traditus: **5** Quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis, et datum est egenis? **6** Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et loculos habens, ea quae mittebantur, portabat. **7** Dicit ergo Jesus: Sinite illam ut in diem sepulturæ meæ servet illud. **8** Pauperes enim semper habetis vobiscum: me autem non semper habetis. **9** Cognovit ergo turba multa ex Iudeis quia illic est, et venerunt, non propter Jesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis. **10** Cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent: **11** quia multi propter illum abibant ex Iudeis, et credebant in Jesum. **12** In crastinum autem, turba multa quae venerat ad diem festum, cum audissent quia venit Jesus Jerosolymam, **13** acceperunt ramos palmarum, et processerunt obviam ei, et clamabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, rex Israël. **14** Et invenit Jesus asellum, et sedit super eum, sicut scriptum est: **15** Noli timere, filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ. **16** Haec non cognoverunt discipuli ejus primum: sed **20** Erant autem quidam gentiles, ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo. **21** Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilææ, et rogabant eum, dicentes: Domine, volumus Jesum videre. **22** Venit Philippus, et dicit Andreæ; Andreas rursum et Philippus dixerunt Jesu. **23** Jesus autem respondit eis, dicens: Venit hora, ut clarificetur Filius hominis. **24** Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet: si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. **25** Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. (*aiōnios g166*) **26** Si quis mihi ministrat, me sequatur, et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus. **27** Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam hanc: **28** Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de cœlo: Et clarificavi, et iterum clarificabo. **29** Turba ergo, quae stabat, et audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant: Angelus ei locutus est. **30** Respondit Jesus, et dixit: Non propter me haec vox venit, sed propter vos. **31** Nunc iudicium est mundi: nunc princeps hujus mundi ejicietur foras. **32** Et ego, si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. **33** (Hoc autem dicebat, significans qua morte esset moriturus.) **34** Respondit ei turba: Nos audivimus ex lege, quia Christus manet in æternum: et quomodo tu dicis: Oportet exaltari Filium hominis? quis est iste Filius hominis? (*aiōn g165*) **35** Dicit ergo eis Jesus: Adhuc modicum, lumen in vobis

est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos et ponit vestimenta sua, et cum accepisset tenebræ comprehendant; et qui ambulat in lintœum, præcinxit se. **5** Deinde mittit aquam in tenebris, nescit quo vadat. **36** Dum lucem pelvim, et cœpit lavare pedes discipulorum, et habetis, credite in lucem, ut filii lucis sitis. Hæc extergere linteo, quo erat præcinctus. **6** Venit locutus est Jesus, et abiit et abscondit se ab ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus: eis. **37** Cum autem tanta signa fecisset coram Domine, tu mihi lavas pedes? **7** Respondit Jesus, eis, non credebant in eum; **38** ut sermo Isaiae et dixit ei: Quod ego facio, tu nescis modo: scies prophetæ impleretur, quem dixit: [Domine, quis autem postea. **8** Dicit ei Petrus: Non lavabis credidit auditui nostro? et brachium Domini mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus: cui revelatum est?] **39** Propterea non poterant Si non lavero te, non habebis partem mecum. credere, quia iterum dixit Isaías: **40** [Excæcavit (aiōn g165) **9** Dicit ei Simon Petrus: Domine, non oculos eorum, et induravit cor eorum ut non tantum pedes meos, sed et manus, et caput. videant oculis, et non intelligent corde, et **10** Dicit ei Jesus: Qui lotus est, non indiget nisi convertantur, et sanem eos.] **41** Hæc dixit Isaías, ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos quando vedit gloriam ejus, et locutus est de mundi estis, sed non omnes. **11** Sciebat enim eo. **42** Verumtamen et ex principibus multi quisnam esset qui traderet eum; propterea crediderunt in eum: sed propter pharisæos non dixit: Non estis mundi omnes. **12** Postquam ergo confitebantur, ut e synagoga non ejicerentur. **43** lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua, Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam cum recubuisset iterum, dixit eis: Scitis quid gloriam Dei. **44** Jesus autem clamavit, et dixit: fecerim vobis? **13** Vos vocatis me Magister et Qui credit in me, non credit in me, sed in eum Domine, et bene dicitis: sum etenim. **14** Si ergo qui misit me. **45** Et qui videt me, videt eum qui ego lavi pedes vestros, Dominus et Magister, misit me. **46** Ego lux in mundum veni, ut omnis et vos debetis alter alterius lavare pedes. **15** qui credit in me, in tenebris non maneat. **47** Et Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum si quis audierit verba mea, et non custodierit, ego feci vobis, ita et vos faciatis. **16** Amen, amen ego non judico eum; non enim veni ut judicem dico vobis: non est servus major domino suo: mundum, sed ut salvificem mundum. **48** Qui neque apostolus major est eo qui misit illum. **17** spernit me et non accipit verba mea, habet Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea. **18** Non qui judicet eum. Sermo quem locutus sum, ille de omnibus vobis dico: ego scio quos elegerim; judicabit eum in novissimo die. **49** Quia ego sed ut adimpleatur Scriptura: Qui manducat ex meipso non sum locutus, sed qui misit me, mecum panem, levabit contra me calcaneum Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam et suum. **19** Amodo dico vobis, priusquam fiat: quid loquar. **50** Et scio quia mandatum ejus vita ut cum factum fuerit, credatis quia ego sum. æterna est: quæ ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor. (aiōnios g166)

13 Ante diem festum Paschæ, sciens Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. **2** Et cœna facta, cum diabolus jam misisset in cor ut traderet eum Judas Simonis Iscariotæ: **3** sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit: **4** surgit a cœna,

accipit; qui autem me accipit, accipit eum qui me misit. **21** Cum hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu: et protestatus est, et dixit: Amen, amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me. **22** Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hæsitanentes de quo diceret. **23** Erat ergo recumbens unus ex discipulis ejus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus. **24** Innuit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei: Quis est, de quo dicit? **25** Itaque cum recubuisset ille supra pectus Jesu,

dicit ei: Domine, quis est? **26** Respondit Jesus: sufficit nobis. **9** Dicit ei Jesus: Tanto tempore Ille est cui ego intinctum panem porrexero. vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippe, Et cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis qui videt me, videt et Patrem. Quomodo tu Iscariotæ. **27** Et post buccellam, introivit in dicis: Ostende nobis Patrem? **10** Non creditis eum Satanas. Et dixit ei Jesus: Quod facis, fac quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba quæ citius. **28** Hoc autem nemo scivit discubentium ego loquor vobis, a meipso non loquor. Pater ad quid dixerit ei. **29** Quidam enim putabant, autem in me manens, ipse fecit opera. **11** Non quia loculos habebat Judas, quod dixisset ei creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Jesus: Eme ea quæ opus sunt nobis ad diem **12** alioquin propter opera ipsa credite. Amen, festum: aut egenis ut aliquid daret. **30** Cum ergo amen dico vobis, qui credit in me, opera quæ accepisset ille buccellam, exivit continuo. Erat ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet: autem nox. **31** Cum ergo exisset, dixit Jesus: quia ego ad Patrem vado. **13** Et quodcumque Nunc clarificatus est Filius hominis, et Deus petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam: clarificatus est in eo. **32** Si Deus clarificatus est ut glorificetur Pater in Filio. **14** Si quid petieritis in eo, et Deus clarificabit eum in semetipso: me in nomine meo, hoc faciam. **15** Si diligitis et continuo clarificabit eum. **33** Filioli, adhuc modicum vobiscum sum. Quæreris me; et sicut Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut dixi Judæis, quo ego vado, vos non potestis maneat vobiscum in æternum, (*aiōn g165*) **17** venire: et vobis dico modo. **34** Mandatum novum Spiritum veritatis, quem mundus non potest do vobis: ut diligatis invicem: sicut dilexi vos, accipere, quia non videt eum, nec scit eum: ut et vos diligatis invicem. **35** In hoc cognoscent vos autem cognoscetis eum, quia apud vos omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem manebit, et in vobis erit. **18** Non relinquam vos habueritis ad invicem. **36** Dicit ei Simon Petrus: orphanos: veniam ad vos. **19** Adhuc modicum, Domine, quo vadis? Respondit Jesus: Quo ego et mundus me jam non videt. Vos autem videtis vado non potes me modo sequi: sequeris autem me: quia ego vivo, et vos vivetis. **20** In illo die postea. **37** Dicit ei Petrus: Quare non possum vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo, te sequi modo? animam meam pro te ponam. et vos in me, et ego in vobis. **21** Qui habet **38** Respondit ei Jesus: Animam tuam pro me mandata mea, et servat ea: ille est qui diligit pones? amen, amen dico tibi: non cantabit me. Qui autem diligit me, diligitur a Patre gallus, donec ter me neges.

14 Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, et in me credite. **2** In domo Patris mei mansiones multæ sunt; si quominus dixisset vobis: quia vado parare vobis locum. **3** Et si abiero, et præparavero vobis locum, iterum venio, et accipiam vos ad meipsum: ut ubi sum ego, et vos sitis. **4** Et quo ego vado scitis, et viam scitis. **5** Dicit ei Thomas: Domine, nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? **6** Dicit ei Jesus: Ego sum via, et veritas, et vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me. **7** Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis: et amodo cognoscetis eum, et vidistis eum. **8** Dicit ei Philippus: Domine, ostende nobis Patrem, et

me, mandata mea servate: **16** et ego rogabo Patrem, et alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in æternum, (*aiōn g165*) **17** venire: et vobis dico modo. **34** Mandatum novum Spiritum veritatis, quem mundus non potest do vobis: ut diligatis invicem: sicut dilexi vos, accipere, quia non videt eum, nec scit eum: ut et vos diligatis invicem. **35** In hoc cognoscent vos autem cognoscetis eum, quia apud vos omnes quia discipuli mei estis, si dilectionem manebit, et in vobis erit. **18** Non relinquam vos habueritis ad invicem. **36** Dicit ei Simon Petrus: orphanos: veniam ad vos. **19** Adhuc modicum, Domine, quo vadis? Respondit Jesus: Quo ego et mundus me jam non videt. Vos autem videtis vado non potes me modo sequi: sequeris autem me: quia ego vivo, et vos vivetis. **20** In illo die postea. **37** Dicit ei Petrus: Quare non possum vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo, te sequi modo? animam meam pro te ponam. et vos in me, et ego in vobis. **21** Qui habet **38** Respondit ei Jesus: Animam tuam pro me mandata mea, et servat ea: ille est qui diligit pones? amen, amen dico tibi: non cantabit me. Qui autem diligit me, diligitur a Patre meo: et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. **22** Dicit ei Judas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est, quia manifestatus es nobis te ipsum, et non mundo? **23** Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diligit eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus; **24** qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem, quem audistis, non est meus: sed ejus qui misit me, Patris. **25** Haec locutus sum vobis apud vos manens. **26** Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggesteret vobis omnia quæcumque dixerim vobis. **27** Pacem relinquo vobis, pacem meam do

vobis: non quomodo mundus dat, ego do vobis. ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester Non turbetur cor vestrum, neque formidet. **28** maneat: ut quodcumque petieritis Patrem in Audistis quia ego dixi vobis: Vado, et venio nomine meo, det vobis. **17** Hæc mando vobis: ad vos. Si diligenteris me, gauderetis utique, ut diligatis invicem. **18** Si mundus vos odit, quia vado ad Patrem: quia Pater major me est. scitote quia me priorem vobis odio habuit. **19** Si **29** Et nunc dixi vobis priusquam fiat: ut cum de mundo fuissetis, mundus quod suum erat factum fuerit, credatis. **30** Jam non multa loquar diligenter: quia vero de mundo non estis, sed vobiscum: venit enim princeps mundi hujus, et ego elegi vos de mundo, propterea odit vos in me non habet quidquam. **31** Sed ut cognoscat mundus. **20** Mementote sermonis mei, quem mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum ego dixi vobis: non est servus major domino dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

15 Ego sum vitis vera, et Pater meus agricola

est. **2** Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum, et omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat. **3** Jam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis. **4** Manete in me, et ego in vobis. Sicut palmes non potest fere fructum a semetipso, nisi manserit in vite, sic nec vos, nisi in me manseritis. **5** Ego sum vitis, vos palmites: qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum, quia sine me nihil potestis facere. **6** Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, et arescat, et colligent eum, et in ignem mittent, et ardet. **7** Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis petetis, et fiet vobis. **8** In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis,

et efficiamini mei discipuli. **9** Sicut dilexit me Pater, et ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. **10** Si præcepta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut et ego Patris mei præcepta servavi, et maneo in ejus dilectione. **11** Hæc locutus sum vobis: ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur. **12** Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos. **13** Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat qui pro amicis dixi vobis. **14** Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego misit me; et nemo ex vobis interrogat me: Quo suis. **15** Jam non dicam vos servos: implevit cor vestrum. **16** Non vos abiero, Paraclitus non veniet ad vos; si autem audivi a Patre meo, nota feci vobis. **17** Non vos abiero, mittam eum ad vos. **18** Et cum venerit me elegistis, sed ego elegi vos, et posui vos

si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt. **21** Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia nesciunt eum qui misit me. **22** Si non venissem, et locutus fuisset eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo. **23** Qui me odit, et Patrem meum odit. **24** Si opera non fecissem in eis quæ nemo alias fecit, peccatum non haberent: nunc autem et viderunt, et oderunt et me, et Patrem meum. **25** Sed ut adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis. **26** Cum autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me; **27** et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

16 Hæc locutus sum vobis, ut non scandalizemini. **2** Absque synagogis facient vos: sed venit hora, ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se præstare Deo. **3** Et hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. **4** Sed hæc locutus sum vobis, ut cum venerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi vobis. **5** Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum qui vadis? **6** sed quia hæc locutus sum vobis, tristitia præcipio vobis. **7** Sed ego veritatem dico quia servus nescit quid faciat dominus ejus. **8** Vobis: expedit vobis ut ego vadam: si enim non Vos autem dixi amicos: quia omnia quæcumque abiero, Paraclitus non veniet ad vos; si autem audivi a Patre meo, nota feci vobis. **9** Non vos abiero, mittam eum ad vos. **10** Et cum venerit me arguet mundum de peccato, et de justitia,

et de judicio. **9** De peccato quidem, quia non crediderunt in me. **10** De justitia vero, quia vobis: **27** ipse enim Pater amat vos, quia vos ad Patrem vado, et jam non videbitis me. **11** me amastis, et credidistis, quia ego a Deo exivi. De judicio autem, quia princeps hujus mundi **28** Exivi a Patre, et veni in mundum: iterum jam judicatus est. **12** Adhuc multa habeo vobis relinquendo mundum, et vado ad Patrem. **29** Dicunt dicere, sed non potestis portare modo. **13** Cum ei discipuli ejus: Ecce nunc palam loqueris, autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit et proverbium nullum dicis: **30** nunc scimus vos omnem veritatem: non enim loquetur a quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te semetipso, sed quæcumque audiet loquetur, et interroget: in hoc credimus quia a Deo existi. **31** quæ ventura sunt annuntiabit vobis. **14** Ille me Respondit eis Jesus: Modo creditis? **32** ecce venit clarificabit, quia de meo accipiet, et annuntiabit hora, et jam venit, ut dispergat unusquisque vobis. **15** Omnia quæcumque habet Pater, mea in propria, et me solum relinquatis: et non sum sunt. Propterea dixi: quia de meo accipiet, et solus, quia Pater mecum est. **33** Hæc locutus annuntiabit vobis. **16** Modicum, et jam non sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo videbitis me; et iterum modicum, et videbitis pressuram habebitis: sed confidite, ego vici me: quia vado ad Patrem. **17** Dixerunt ergo mundum.

ex discipulis ejus ad invicem: Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum, et non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me, et quia vado ad Patrem? **18** Dicebant ergo: Quid est hoc quod dicit: Modicum? nescimus quid loquitur. **19** Cognovit autem Jesus, quia volebant eum interrogare, et dixit eis: De hoc quæreritis inter vos quia dixi: Modicum, et non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me. **20** Amen, amen dico vobis: quia plorabis, et flebis vos, mundus autem gaudebit; vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. **21** Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus; cum autem pepererit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. **22** Et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem video vos, et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. **23** Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis: si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. **24** Usque modo non petistis quidquam in nomine meo: petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. **25** Hæc in proverbii locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbii loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis: **26** in illo die in nomine meo petetis:

17 Hæc locutus est Jesus: et sublevatis oculis in cælum, dixit: Pater, venit hora: clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te: **2** sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne, quod dedisti ei, det eis vitam æternam. (aiōnios g166) **3** Hæc est autem vita æterna: ut cognoscant te, solum Deum verum, et quem misisti Iesum Christum. (aiōnios g166) **4** Ego te clarificavi super terram: opus consummavi, quod dedisti mihi ut faciam: **5** et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipsum, claritate quam habui, priusquam mundus esset, apud te. **6** Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo: tui erant, et mihi eos dedisti: et sermonem tuum servaverunt. **7** Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi, abs te sunt: **8** quia verba quæ dedisti mihi, dedi eis: et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti. **9** Ego pro eis rogo; non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi: quia tui sunt: **10** et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt: et clarificatus sum in eis. **11** Et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi: ut sint unum, sicut et nos. **12** Cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, custodivi: et nemo ex eis periret, nisi filius perditionis, ut

Scriptura impleatur. **13** Nunc autem ad te venio: retrorsum, et ceciderunt in terram. **7** Iterum et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium ergo interrogavit eos: Quem quæritis? Illi meum impletum in semetipsis. **14** Ego dedi eis autem dixerunt: Jesum Nazarenum. **8** Respondit sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, Jesus: Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum quæratis, sinite hos abire. **9** Ut impleretur de mundo. **15** Non rogo ut tollas eos de mundo, sermo, quem dixit: Quia quos dedisti mihi, sed ut serves eos a malo. **16** De mundo non sunt, non perdidi ex eis quemquam. **10** Simon ergo sicut et ego non sum de mundo. **17** Sanctifica Petrus habens gladium eduxit eum: et percussit eos in veritate. Sermo tuus veritas est. **18** Sicut pontificis servum, et abscidit auriculam ejus tu me misisti in mundum, et ego misi eos in dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. **11** mundum: **19** et pro eis ego sanctifico meipsum: Dixit ergo Jesus Petro: Mitte gladium tuum in ut sint et ipsi sanctificati in veritate. **20** Non vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis qui bibam illum? **12** Cohors ergo, et tribunus, et crediti sunt per verbum eorum in me: **21** ut ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, omnes unum sint, sicut tu Pater in me, et ego et ligaverunt eum. **13** Et adduxerunt eum ad in te, ut et ipsi in nobis unum sint: ut credat Annam primum: erat enim sacer Caiphæ, qui mundus, quia tu me misisti. **22** Et ego claritatem, erat pontifex anni illius. **14** Erat autem Caiphas, quam dedisti mihi, dedi eis: ut sint unum, sicut qui consilium dederat Judæis: Quia expedit et nos unum sumus. **23** Ego in eis, et tu in unum hominem mori pro populo. **15** Sequebatur me: ut sint consummati in unum: et cognoscat autem Jesum Simon Petrus, et alias discipulus. mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos, Discipulus autem ille erat notus pontifici, et sicut et me dilexisti. **24** Pater, quos dedisti mihi, introivit cum Jesu in atrium pontificis. **16** volo ut ubi sum ego, et illi sint mecum: ut Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergo videant claritatem meam, quam dedisti mihi: discipulus alias, qui erat notus pontifici, et quia dilexisti me ante constitutionem mundi. dixit ostiariæ: et introduxit Petrum. **17** Dicit **25** Pater juste, mundus te non cognovit, ego ergo Petro ancilla ostiaria: Numquid et tu ex autem te cognovi: et hi cognoverunt, quia tu discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. me misisti. **26** Et notum feci eis nomen tuum, et **18** Stabant autem servi et ministri ad prunas, notum faciam: ut dilectio, qua dilexisti me, in quia frigus erat, et calefaciebant se: erat autem ipsis sit, et ego in ipsis.

18 Hæc cum dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse, et discipuli ejus. **2** Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis. **3** Judas ergo cum accepisset cohortem, et a pontificibus et pharisæis ministros, venit illuc cum laternis, et facibus, et armis. **4** Jesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit, et dixit eis: Quem quæritis? **5** Responderunt ei: Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus: Ego sum. Stabat autem et Judas, qui tradebat eum, cum ipsis. **6** Ut ergo dixit eis: Ego sum: abierunt

quia frigus erat, et calefaciebant se: erat autem cum eis et Petrus stans, et calefaciens se. **19** Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus. **20** Respondit ei Jesus: Ego palam locutus sum mundo: ego semper docui in synagoga, et in templo, quo omnes Judæi convenient, et in occulto locutus sum nihil. **21** Quid me interrogas? interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis: ecce hi sciunt quæ dixerim ego. **22** Hæc autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens: Sic respondes pontifici? **23** Respondit ei Jesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo: si autem bene, quid me cædis? **24** Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. **25** Erat autem Simon Petrus stans,

et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid et purpurea circumdederunt eum. **3** Et veniebant tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, et dixit: ad eum, et dicebant: Ave, rex Judæorum: et Non sum. **26** Dicit ei unus ex servis pontificis, dabant ei alapas. **4** Exivit ergo iterum Pilatus cognatus ejus, cuius abscidit Petrus auriculam: foras, et dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, Nonne ego te vidi in horto cum illo? **27** Iterum ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. ergo negavit Petrus: et statim gallus cantavit. **5** (Exivit ergo Jesus portans coronam spineam, **28** Adducunt ergo Jesum a Caipha in prætorium. et purpureum vestimentum.) Et dicit eis: Ecce Erat autem mane: et ipsi non introierunt in homo. **6** Cum ergo vidissent eum pontifices prætorium, ut non contaminarentur, sed ut et ministri, clamabant, dicentes: Crucifige, manducarent Pascha. **29** Exivit ergo Pilatus ad crucifige eum. Dicit eis Pilatus: Accipite eum eos foras, et dixit: Quam accusationem affertis vos, et crucifigite: ego enim non invenio in eo adversus hominem hunc? **30** Responderunt, et causam. **7** Responderunt ei Judæi: Nos legem dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non habemus, et secundum legem debet mori, quia tibi tradidissemus eum. **31** Dixit ergo eis Pilatus: Filium Dei se fecit. **8** Cum ergo audisset Pilatus Accipite eum vos, et secundum legem vestram hunc sermonem, magis timuit. **9** Et ingressus judicate eum. Dixerunt ergo ei Judæi: Nobis non est prætorium iterum: et dixit ad Jesum: Unde licet interficere quemquam. **32** Ut sermo Jesu es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. impleretur, quem dixit, significans qua morte **10** Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? esset moriturus. **33** Introivit ergo iterum in nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et prætorium Pilatus: et vocavit Jesum, et dixit potestatem habeo dimittere te? **11** Respondit ei: Tu es rex Judæorum? **34** Respondit Jesus: Jesus: Non haberes potestatem adversum me A temetipso hoc dicis, an ali⁹ dixerunt tibi de ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea me? **35** Respondit Pilatus: Numquid ego Judæus qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. **12** Et sum? gens tua et pontifices tradiderunt te mihi: exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi quid fecisti? **36** Respondit Jesus: Regnum meum autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset non es amicus Cæsar. Omnis enim qui se regnum meum, ministri mei utique decertarent regem facit, contradicit Cæsari. **13** Pilatus ut non traderer Judæis: nunc autem regnum autem cum audisset hos sermones, adduxit meum non est hinc. **37** Dixit itaque ei Pilatus: foras Jesum: et sedit pro tribunal, in loco qui Ergo rex es tu? Respondit Jesus: Tu dicas quia dicitur Lithostrotos, hebraice autem Gabbatha. rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc **14** Erat autem parasse Paschæ, hora quasi veni in mundum, ut testimonium perhibeam sexta, et dicit Judæi: Ecce rex vester. **15** Illi veritati: omnis qui est ex veritate, audit vocem autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum. meam. **38** Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judeos, et Responderunt pontifices: Non habemus regem, dicit eis: Ego nullam invenio in eo causam. **39** nisi Cæsarem. **16** Tunc ergo tradidit eis illum Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam ut crucifigeretur. Suscepérunt autem Jesum, vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis et eduxerunt. **17** Et bajulans sibi crucem exivit regem Judæorum? **40** Clamaverunt ergo rursum in eum, qui dicitur Calvariæ locum, hebraice omnes, dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Golgotha: **18** ubi crucifixerunt eum, et cum eo alias duos hinc et hinc, medium autem Jesum. **19** Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus Nazarenus, Rex Judæorum. **20**

19 Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit. **2** Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: et veste

Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quem transfixerunt. **38** Post hæc autem rogavit quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus Pilatum Joseph ab Arimathæa (eo quod esset est Jesus, et erat scriptum hebraice, græce, discipulus Jesu, occultus autem propter metum et latine. **21** Dicebant ergo Pilato pontifices Judæorum), ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Judæorum: Noli scribere: Rex Judæorum: sed Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu. **39** Venit quia ipse dixit: Rex sum Judæorum. **22** Respondit autem et Nicodemus, qui venerat ad Jesum Pilatus: Quod scripsi, scripsi. **23** Milites ergo nocte primum, ferens mixturam myrræ et cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta aloës, quasi libras centum. **40** Acceperunt ergo ejus (et fecerunt quatuor partes, unicuique corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum militi partem) et tunicam. Erat autem tunica aromatibus, sicut mos est Judæis sepelire. **41** inconsutilis, desuper contexta per totum. **24** Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus: Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, et in horto monumentum novum, in quo sed sortiamur de illa cujus sit. Ut Scriptura nondum quisquam positus erat. **42** Ibi ergo impleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea propter parasceven Judæorum, quia juxta erat sibi: et in vestem meam miserunt sortem. Et monumentum, posuerunt Jesum.

milites quidem hæc fecerunt. **25** Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus, Maria Cleophæ, et Maria Magdalene. **26** Cum vidisset ergo Jesus matrem, et discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. **27** Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora acceptit eam discipulus in sua. **28** Postea sciens Jesus quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit: Sitio. **29** Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. **30** Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. **31** Judæi ergo (quoniam parasceve erat) ut non remanerent in cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille sabbati), rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. **32** Venerunt ergo milites: et primi quidem fregerunt crura, et alterius, qui crucifixus est cum eo. **33** Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura, **34** sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. **35** Et qui vidit, testimonium perhibuit: et verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit: ut et vos credatis. **36** Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. **37** Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in

20 Una autem sabbati, Maria Magdalene venit mane, cum adhuc tenebræ essent, ad monumentum: et vidit lapidem sublatum a monumento. **2** Cucurrit ergo, et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum, quem amabat Jesus, et dicit illis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum. **3** Exiit ergo Petrus, et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum. **4** Currebant autem duo simul, et ille alius discipulus præcucurrit citius Petro, et venit primus ad monumentum. **5** Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina: non tamen introivit. **6** Venit ergo Simon Petrus sequens eum, et introivit in monumentum, et vidit linteamina posita, **7** et sudarium, quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. **8** Tunc ergo introivit et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum: et vidit, et credidit: **9** nondum enim sciebant Scripturam, quia oportebat eum a mortuis resurgere. **10** Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos. **11** Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se, et prospexit in monumentum: **12** et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu. **13** Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum: et nescio ubi

posuerunt eum. **14** Hæc cum dixisset, conversa scripta sunt ut credatis, quia Jesus est Christus est retrorsum, et vidit JESUM stantem: et non Filius Dei: et ut credentes, vitam habeatis in sciebat quia Jesus est. **15** Dicit ei Jesus: Mulier, nomine ejus.

quid ploras? quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dico mihi ubi posuisti eum, et ego eum tollam. **16** Dicit ei Jesus: Maria. Conversa illa, dicit ei: Rabboni (quod dicitur Magister). **17** Dicit ei Jesus: Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum: vade autem ad fratres meos, et dic eis: Ascendo ad Patrem meum, et Patrem vestrum, Deum meum, et Deum vestrum. **18** Venit Maria Magdalene annuntians discipulis: Quia vidi Dominum, et hæc dixit mihi. **19** Cum ergo sero esset die illo, una sabbatorum, et fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum: venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis: Pax vobis. **20** Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino. **21** Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. **22** Hæc cum dixisset, insufflavit, et dixit eis: Accipite Spiritum Sanctum: **23** quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: et quorum retinueritis, retenta sunt. **24** Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. **25** Dixerunt ergo ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi video in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. **26** Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, et stetit in medio, et dixit: Pax vobis. **27** Deinde dicit Thomæ: Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum: et noli esse incredulus, sed fidelis. **28** Respondit Thomas, et dixit ei: Dominus meus et Deus meus. **29** Dixit ei Jesus: Quia vidisti me, Thoma, credidisti: beati qui non viderunt, et crediderunt. **30** Multa quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quæ non sunt scripta in libro hoc. **31** Hæc autem

21 Postea manifestavit se iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic: **2** erant simul Simon Petrus, et Thomas, qui dicitur Didymus, et Nathanaël, qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo. **3** Dicit eis Simon Petrus: Vado piscari. Dicunt ei: Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim: et illa nocte nihil prendiderunt. **4** Mane autem facto stetit Jesus in littore: non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est. **5** Dixit ergo eis Jesus: Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: Non. **6** Dicit eis: Mittite in dexteram navigii rete, et invenietis. Miserunt ergo: et jam non valebant illud trahere præ multitudine piscium. **7** Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro: Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat enim nudus) et misit se in mare. **8** Alii autem discipuli navigio venerunt (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis), trahentes rete piscium. **9** Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, et piscem superpositum, et panem. **10** Dicit eis Jesus: Afferte de piscibus, quos previdistis nunc. **11** Ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete. **12** Dicit eis Jesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discubentium interrogare eum: Tu quis es? scientes, quia Dominus est. **13** Et venit Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter. **14** Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis. **15** Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus: Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. **16** Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? Ait illi: Etiam Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. **17** Dicit ei

tertio: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio: Amas me? et dixit ei: Domine, tu omnia nosti, tu scis quia amo te. Dixit ei: Pasce oves meas. **18** Amen, amen dico tibi: cum esses junior, cingebas te, et ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo tu non vis. **19** Hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum. Et cum hoc dixisset, dicit ei: Sequere me. **20** Conversus Petrus vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, qui et recubuit in coena super pectus ejus, et dixit: Domine, quis est qui tradet te? **21** Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu: Domine, hic autem quid? **22** Dicit ei Jesus: Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. **23** Exiit ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus: Non moritur, sed: Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? **24** Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, et scripsit haec: et scimus quia verum est testimonium ejus. **25** Sunt autem et alia multa quae fecit Jesus: quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

Actuum Apostolorum

1 Primum quidem sermonem feci de omnibus,

o Theophile, quæ cœpit Jesus facere et docere 2 usque in diem qua præcipiens Apostolis per Spiritum Sanctum, quos elegit, assumptus est: 3 quibus et præbuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparet eis, et loquens de regno Dei. 4 Et convescens, præcepit eis ab Jerosolymis ne discederent, sed exspectarent promissionem Patris, quam audistis (inquit) per os meum: 5 quia Joannes quidem baptizavit aqua, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies. 6 Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes: Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israël? 7 Dixit autem eis: Non est vestrum nosse tempora vel momenta quæ Pater posuit in sua potestate: 8 sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos, et eritis mihi testes in Jerusalem, et in omni Iudea, et Samaria, et usque ad ultimum terræ. 9 Et cum hæc dixisset, videntibus illis, elevatus est: et nubes suscepit eum ab oculis eorum. 10 Cumque intuerentur in cælum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis, 11 qui et dixerunt: Viri Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? Hic Jesus, qui assumptus est a vobis in cælum, sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in cælum. 12 Tunc reversi sunt Jerosolymam a monte qui vocatur Oliveti, qui est juxta Jerusalem, sabbati habens iter. 13 Et cum introissent in cœnaculum, ascenderunt ubi manebant Petrus, et Joannes, Jacobus, et Andreas, Philippus, et Thomas, Bartholomæus, et Matthæus, Jacobus Alphæi, et Simon Zelotes, et Judas Jacobi. 14 Hi omnes erant perseverantes unanimitate in oratione cum mulieribus, et Maria matre Jesu, et fratribus ejus. 15 In diebus illis, exsurgens Petrus in medio fratrum, dixit (erat autem turba hominum simul, fere centum viginti): 16

Viri fratres, oportet impleri Scripturam quam prædixit Spiritus Sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum qui comprehendenterunt Jesum: 17 qui connumeratus erat in nobis, et sortitus est sortem ministerii hujus. 18 Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, et suspensus crepuit medius: et diffusa sunt omnia viscera ejus. 19 Et notum factum est omnibus habitantibus Jerusalem, ita ut appellaretur ager ille, lingua eorum, Haceldama, hoc est, ager sanguinis. 20 Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio eorum deserta, et non sit qui inhabitet in ea: et episcopatum ejus accipiat alter. 21 Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intravit et exivit inter nos Dominus Jesus, 22 incipiens a baptismate Joannis usque in diem qua assumptus est a nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. 23 Et statuerunt duos, Joseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus, et Mathiam. 24 Et orantes dixerunt: Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, 25 accipere locum ministerii hujus et apostolatus, de quo prævaricatus est Judas ut abiret in locum suum. 26 Et dederunt sortes eis, et cecidit sors super Mathiam: et annumeratus est cum undecim Apostolis.

2 Et cum completerent dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: 2 et factus est repente de cælo sonus, tamquam advenientis spiritus vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes. 3 Et apparuerunt illis dispertitæ linguæ tamquam ignis, seditque supra singulos eorum: 4 et repleti sunt omnes Spiritu Sancto, et cœperunt loqui variis linguis, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. 5 Erant autem in Jerusalem habitantes Iudei, viri religiosi ex omni natione quæ sub cælo est. 6 Facta autem hac voce, convenit multitudo, et mente confusa est, quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes. 7 Stupebant autem omnes, et

mirabantur, dicentes: Nonne ecce omnes isti commovear: **26** propter hoc lætatum est cor qui loquuntur, Galilæi sunt? **8** et quomodo nos meum, et exsultavit lingua mea, insuper et audivimus unusquisque linguam nostram in caro mea requiescat in spe: **27** quoniam non qua nati sumus? **9** Parthi, et Medi, et Ælamitæ, derelinques animam meam in inferno, nec et qui habitant Mespotamiam, Judæam, et dabis sanctum tuum videre corruptionem, Cappadociam, Pontum, et Asiam, **10** Phrygiam, (**Hadæs g86**) **28** Notas mihi fecisti vias vitæ: et et Pamphyliam, Ægyptum, et partes Libyæ replebis me jucunditate cum facie tua.] **29** quæ est circa Cyrenen: et advenæ Romani, Viri fratres, liceat audenter dicere ad vos de **11** Judæi quoque, et Proselyti, Cretes, et patriarcha David, quoniam defunctus est, et Arabes: audivimus eos loquentes nostris linguis sepultus: et sepulchrum ejus est apud nos usque magnalia Dei. **12** Stupebant autem omnes, et in hodiernum diem. **30** Propheta igitur cum mirabantur ad invicem, dicentes: Quidnam vult esset, et sciret quia jurejurando jurasset illi hoc esse? **13** Alii autem irridentes dicebant: Quia Deus de fructu lumbi ejus sedere super sedem musto pleni sunt isti. **14** Stans autem Petrus cum ejus: **31** providens locutus est de resurrectione undecim, levavit vocem suam, et locutus est eis: Christi, quia neque derelictus est in inferno, Viri Judæi, et qui habitatis Jerusalem universi, neque caro ejus vidi corruptionem. (**Hadæs g86**) **32** hoc vobis notum sit, et auribus percipite verba Hunc Jesum resuscitavit Deus, cuius omnes nos mea. **15** Non enim, sicut vos æstimatis, hi testes sumus. **33** Dextera igitur Dei exaltatus, ebrii sunt, cum sit hora diei tertia: **16** sed hoc et promissione Spiritus Sancti accepta a Patre, est quod dictum est per prophetam Joël: **17** effudit hunc, quem vos videtis et auditis. **34** Non [Et erit in novissimis diebus, dicit Dominus, enim David ascendit in cælum: dixit autem ipse: effundam de Spiritu meo super omnem carnem: [Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris et prophetabunt filii vestri et filiæ vestræ, et meis, **35** donec ponam inimicos tuos scabellum juvenes vestri visiones videbunt, et seniores pedum tuorum.] **36** Certissime sciat ergo omnis vestri somnia somniabunt. **18** Et quidem super domus Isräél, quia et Dominum eum et Christum servos meos, et super ancillas meas, in diebus fecit Deus hunc Jesum, quem vos crucifixistis. illis effundam de Spiritu meo, et prophetabunt: **37** His autem auditis, compuncti sunt corde, et **19** et dabo prodigia in cælo sursum, et signa dixerunt ad Petrum et ad reliquos Apostolos: in terra deorsum, sanguinem, et ignem, et Quid faciemus, viri fratres? **38** Petrus vero ad vaporem fumi: **20** sol convertetur in tenebras, illos: Poenitentiam, inquit, agite, et baptizetur et luna in sanguinem, antequam veniat dies unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi Domini magnus et manifestus. **21** Et erit: omnis in remissionem peccatorum vestrorum: et quicumque invocaverit nomen Domini, salvus accipietis donum Spiritus Sancti. **39** Vobis enim erit.] **22** Viri Isrälitæ, audite verba hæc: Jesum est repromissio, et filiis vestris, et omnibus qui Nazarenum, virum approbatum a Deo in vobis, longe sunt, quoscumque advocaverit Dominus virtutibus, et prodigiis, et signis, quæ fecit Deus noster. **40** Aliis etiam verbis plurimis per illum in medio vestri, sicut et vos scitis: testificatus est, et exhortabatur eos, dicens: **23** hunc, definito consilio et præscientia Dei Salvamini a generatione ista prava. **41** Qui traditum, per manus iniquorum affligentes ergo receperunt sermonem ejus, baptizati sunt: interemistis: **24** quem Deus suscitavit, solitus et appositæ sunt in die illa animæ circiter doloribus inferni, juxta quod impossibile erat tria millia. **42** Erant autem perseverantes in teneri illum ab eo. (**questioned**) **25** David enim dicit doctrina Apostolorum, et communicatione in eum: [Providebam Dominum in conspectu fractionis panis, et orationibus. **43** Fiebat meo semper: quoniam a dextris est mihi, ne autem omni animæ timor: multa quoque

prodigia et signa per Apostolos in Jerusalem Jesum, quem vos quidem tradidistis, et negastis fiebant, et metus erat magnus in universis. **44** ante faciem Pilati, judicante illo dimitti. **14** Omnes etiam qui credebant, erant pariter, et Vos autem sanctum et justum negastis, et habebant omnia communia. **45** Possessiones petistis virum homicidam donari vobis: **15** et substantias vendebant, et dividebant illa auctorem vero vitae interfecisti, quem Deus omnibus, prout cuique opus erat. **46** Quotidie suscitavit a mortuis, cujus nos testes sumus. **16** quoque perdurantes unanimiter in templo, Et in fide nominis ejus, hunc quem vos vidistis et frangentes circa domos panem, sumebant et nostis, confirmavit nomen ejus: et fides, cibum cum exultatione et simplicitate cordis, quæ per eum est, dedit integrum sanitatem **47** collaudantes Deum et habentes gratiam ad istam in conspectu omnium vestrum. **17** Et omnem plebem. Dominus autem augebat qui nunc, fratres, scio quia per ignorantiam fecisti, salvi fierent quotidie in idipsum.

3 Petrus autem et Joannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam. **2** Et quidam vir, qui erat claudus ex utero matris suæ, bajulabatur: quem ponebant quotidie ad portam templi, quæ dicitur Speciosa, ut peteret eleemosynam ab introéuntibus in templum. **3** Is cum vidisset Petrum et Joannem incipientes introire in templum, rogabat ut eleemosynam acciperet. **4** Intuens autem in eum Petrus cum Joanne, dixit: Respice in nos. **5** At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis. **6** Petrus autem dixit: Argentum et aurum non est mihi: quod autem habeo, hoc tibi do: in nomine Jesu Christi Nazareni surge, et ambula. **7** Et apprehensa manu ejus dextera, allevavit eum, et protinus consolidatae sunt bases ejus et plantæ. **8** Et exiliens stetit, et ambulabat: et intravit cum illis in templum ambulans, et exiliens, et laudans Deum. **9** Et vidit omnis populus eum ambularem et laudantem Deum. **10** Cognoscebant autem illum, quod ipse erat qui ad eleemosynam sedebat ad Speciosam portam templi: et impleti sunt stupore et extasi in eo quod contigerat illi. **11** Cum teneret autem Petrum et Joannem, cucurrit omnis populus ad eos ad porticum quæ appellatur Salomonis, stupentes. **12** Videns autem Petrus, respondit ad populum: Viri Israëlitæ, quid miramini in hoc, docerent populum, et annuntiarent in Jesu aut nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut potestate fecerimus hunc ambulare? **13** Deus in eos manus, et posuerunt eos in custodiam Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, Deus in crastinum: erat enim jam vespera. **4** patrum nostrorum glorificavit filium suum Multi autem eorum qui audierant verbum,

sicut et principes vestri. **18** Deus autem, quæ prænuntiavit per os omnium prophetarum, pati Christum suum, sic implevit. **19** Pœnitentia igitur et convertimini, ut deleantur peccata vestra: **20** ut cum venerint tempora refrigerii a conspectu Domini, et miserit eum qui prædicatus est vobis, Jesum Christum, **21** quem oportet quidem cælum suspicere usque in tempora restitutionis omnium quæ locutus est Deus per os sanctorum suorum a sæculo prophetarum. (aīōn g165) **22** Moyses quidem dixit: Quoniam prophetam suscitabit vobis Dominus Deus vester de fratribus vestris, tamquam me: ipsum audietis juxta omnia quæcumque locutus fuerit vobis. **23** Erit autem: omnis anima quæ non audierit prophetam illum, exterminabitur de plebe. **24** Et omnes prophetæ, a Samuel et deinceps, qui locuti sunt, annuntiaverunt dies istos. **25** Vos estis filii prophetarum, et testamenti quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abraham: Et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ. **26** Vobis primum Deus suscitans filium suum, misit eum benedicentem vobis: ut convertat se unusquisque a nequitia sua.

crediderunt: et factus est numerus virorum id quod factum fuerat in eo quod acciderat. quinque millia. 5 Factum est autem in 22 Annorum enim erat amplius quadraginta crastinum, ut congregarentur principes eorum, homo, in quo factum fuerat signum istud et seniores, et scribæ, in Jerusalem: 6 et sanitatis. 23 Dimissi autem venerunt ad suos, Annas princeps sacerdotum, et Caiphas, et et annuntiaverunt eis quanta ad eos principes Joannes, et Alexander, et quotquot erant de sacerdotum et seniores dixissent. 24 Qui cum genere sacerdotali. 7 Et statuentes eos in audissent, unanimiter levaverunt vocem ad medio, interrogabant: In qua virtute, aut in quo Deum, et dixerunt: Domine, tu es qui fecisti nomine fecistis hoc vos? 8 Tunc repletus Spiritu cælum et terram, mare et omnia quæ in eis sunt: Sancto Petrus, dixit ad eos: Principes populi, et 25 qui Spiritu Sancto per os patris nostri David seniores, audite: 9 si nos hodie dijudicamur in pueri tui dixisti: [Quare fremuerunt gentes, benefacto hominis infirmi, in quo iste salvus et populi meditati sunt inania? 26 Astiterunt factus est, 10 notum sit omnibus vobis, et reges terræ, et principes convenerunt in unum omni plebi Isräel, quia in nomine Domini nostri adversus Dominum, et adversus Christum Jesu Christi Nazarenii, quem vos crucifixistis, ejus.] 27 Convenerunt enim vere in civitate quem Deus suscitavit a mortuis, in hoc iste ista adversus sanctum puerum tuum Jesum, astat coram vobis sanus. 11 Hic est lapis qui quem unxisti, Herodes et Pontius Pilatus, cum reprobatus est a vobis ædificantibus, qui factus gentibus et populis Isräel, 28 facere quæ manus est in caput anguli: 12 et non est in alio aliquo tua et consilium tuum decreverunt fieri. 29 salus. Nec enim aliud nomen est sub cælo datum. Et nunc, Domine, respice in minas eorum, et hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri. 13 da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum Videntes autem Petri constantiam, et Joannis, tuum, 30 in eo quod manum tuam extendas ad comperto quod homines essent sine litteris, sanitates, et signa, et prodigia fieri per nomen et idiotæ, admirabantur, et cognoscebant eos sancti filii tui Jesu. 31 Et cum orassent, motus quoniam cum Jesu fuerant: 14 hominem est locus in quo erant congregati: et repleti quoque videntes stantem cum eis, qui curatus sunt omnes Spiritu Sancto, et loquebantur fuerat, nihil poterant contradicere. 15 Jusserunt verbum Dei cum fiducia. 32 Multitudinis autem eos foras extra concilium secedere: autem credentium erat cor unum et anima et conferebant ad invicem, 16 dicentes: Quid una: nec quisquam eorum quæ possidebat, faciemus hominibus istis? quoniam quidem aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia notum signum factum est per eos omnibus communia. 33 Et virtute magna reddebat habitantibus Jerusalem: manifestum est, et Apostoli testimonium resurrectionis Jesu Christi non possumus negare. 17 Sed ne amplius Domini nostri: et gratia magna erat in omnibus divulgetur in populum, comminemur eis ne illis. 34 Neque enim quisquam egens erat inter ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum. illos. Quotquot enim possessores agrorum aut 18 Et vocantes eos, denuntiaverunt ne omnino domorum erant, vendentes afferebant pretia loquerentur neque docerent in nomine Jesu. 19 eorum quæ vendebant, 35 et ponebant ante Petrus vero et Joannes respondentes, dixerunt pedes Apostolorum. Dividebatur autem singulis ad eos: Si justum est in conspectu Dei vos prout cuique opus erat. 36 Joseph autem, qui potius audire quam Deum, judge. 20 Non cognominatus est Barnabas ab Apostolis (quod enim possumus quæ vidimus et audivimus est interpretatum, Filius consolationis), Levites, non loqui. 21 At illi comminantes dimiserunt Cyprius genere, 37 cum haberet agrum, vendidit eos, non invenientes quomodo punirent eos eum, et attulit pretium, et posuit ante pedes propter populum: quia omnes clarificabant Apostolorum.

5 Vir autem quidam nomine Ananias, cum in Apostolos, et posuerunt eos in custodia

Saphira uxore suo vendidit agrum, **2** publica. **19** Angelus autem Domini per noctem et fraudavit de pretio agri, conscientia uxore aperiens januas carceris, et educens eos, dixit: sua: et afferens partem quamdam, ad pedes **20** Ite, et stantes loquimini in templo plebi Apostolorum posuit. **3** Dixit autem Petrus: omnia verba vitae hujus. **21** Qui cum audissent, Anania, cur tentavit Satanás cor tuum, mentiri intraverunt diluculo in templum, et docebant te Spiritui Sancto, et fraudare de pretio agri? **4** Adveniens autem princeps sacerdotum, et qui nonne manens tibi manebat, et venundatum in cum eo erant, convocaverunt concilium, et tua erat potestate? quare posuisti in corde tuo omnes seniores filiorum Israël: et miserunt hanc rem? non es mentitus hominibus, sed Deo. ad carcerem ut adducerentur. **22** Cum autem **5** Audiens autem Ananias haec verba, cecidit, venissent ministri, et aperto carcere non et expiravit. Et factus est timor magnus super invenisset illos, reversi nuntiaverunt, **23** omnes qui audierunt. **6** Surgentes autem juvenes dicentes: Carcerem quidem invenimus clausum amoverunt eum, et efferentes sepelierunt. **7** cum omni diligentia, et custodes stantes Factum est autem quasi horarum trium spatium, ante januas: aperientes autem neminem intus et uxor ipsius, nesciens quod factum fuerat, invenimus. **24** Ut autem audierunt hos sermones introivit. **8** Dixit autem ei Petrus: Dic mihi magistratus templi et principes sacerdotum, mulier, si tanti agrum vendidistis? At illa ambigebant de illis quidnam fieret. **25** Adveniens dixit: Etiam tanti. **9** Petrus autem ad eam: autem quidam, nuntiavit eis: Quia ecce viri quos Quid utique convenit vobis tentare Spiritum posuistis in carcerem, sunt in templo, stantes Domini? Ecce pedes eorum qui sepelierunt et docentes populum. **26** Tunc abiit magistratus virum tuum ad ostium, et efferent te. **10** cum ministris, et adduxit illos sine vi: timebant Confestim cecidit ante pedes ejus, et expiravit. enim populum ne lapidarentur. **27** Et cum Intrantes autem juvenes invenerunt illam adduxissent illos, statuerunt in concilio: et mortuam: et extulerunt, et sepelierunt ad virum interrogavit eos princeps sacerdotum, **28** dicens: suum. **11** Et factus est timor magnus in universa Præcipiendo præcepimus vobis ne doceretis ecclesia, et in omnes qui audierunt haec. **12** in nomine isto, et ecce replestis Jerusalem Per manus autem Apostolorum fiebant signa et doctrina vestra: et vultis inducere super nos prodigia multa in plebe. Et erant unanimiter sanguinem hominis istius. **29** Respondens omnes in portico Salomonis. **13** Ceterorum autem Petrus et Apostoli, dixerunt: Obedire autem nemo audebat se conjungere illis: sed oportet Deo magis quam hominibus. **30** Deus magnificabat eos populus. **14** Magis autem patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem augebatur credentium in Domino multitudo vos interemistis, suspendentes in ligno. **31** virorum ac mulierum, **15** ita ut in plateas Hunc principem et salvatorem Deus exaltavit ejicenter infirmos, et ponerent in lectulis et dextera sua ad dandam poenitentiam Israëli, et grabatis, ut, veniente Petro, saltem umbra illius remissionem peccatorum: **32** et nos sumus testes obumbraret quemquam illorum, et liberarentur horum verborum, et Spiritus Sanctus, quem ab infirmitatibus suis. **16** Concurrebat autem dedit Deus omnibus obedientibus sibi. **33** Haec et multitudo vicinarum civitatum Jerusalem, cum audissent, dissecabantur, et cogitabant afferentes ægros, et vexatos a spiritibus interficere illos. **34** Surgens autem quidam immundis: qui curabantur omnes. **17** Exsurgens in concilio pharisæus, nomine Gamaliel, legis autem princeps sacerdotum, et omnes qui cum doctor, honorabilis universæ plebi, jussit foras illo erant (quæ est hæresis sadducæorum), ad breve homines fieri, **35** dixitque ad illos: Viri repleti sunt zelo: **18** et injecerunt manus Israëlitæ, attendite vobis super hominibus istis

quid acturi sitis. **36** Ante hos enim dies extitit **8** Stephanus autem plenus gratia et fortitudine, Theodas, dicens se esse aliquem, cui consensit faciebat prodigia et signa magna in populo. numerus virorum circiter quadringentorum: **9** Surrexerunt autem quidam de synagoga qui occisus est, et omnes qui credebant ei, quæ appellatur Libertinorum, et Cyrenensium, dissipati sunt, et redacti ad nihilum. **37** Post hunc et Alexandrinorum, et eorum qui erant a extitit Judas Galilæus in diebus professionis, Cilicia, et Asia, disputantes cum Stephano: et avertit populum post se: et ipse periiit, **10** et non poterant resistere sapientiæ, et et omnes quotquot consenserunt ei, dispersi Spiritui qui loquebatur. **11** Tunc summiserunt sunt. **38** Et nunc itaque dico vobis, discedite ab viros, qui dicentes se audivisse eum dicentem hominibus istis, et sinite illos: quoniam si est ex verba blasphemiae in Moysen et in Deum. **12** hominibus consilium hoc aut opus, dissolvetur: Comoverunt itaque plebem, et seniores, et **39** si vero ex Deo est, non poteritis dissolvere scribas: et concurrentes rapuerunt eum, et illud, ne forte et Deo repugnare inveniamini. adduxerunt in concilium, **13** et statuerunt falsos Consenserunt autem illi. **40** Et convocantes testes, qui dicentes: Homo iste non cessat loqui Apostolos, cæsis denuntiaverunt ne omnino verba adversus locum sanctum, et legem: **14** loquerentur in nomine Jesu, et dimiserunt eos. audivimus enim eum dicentem quoniam Jesus **41** Et illi quidem gaudentes a conspectu Nazarenus hic destruet locum istum, et mutabit concilii, quoniam digni habitu sunt pro nomine traditiones quas tradidit nobis Moyses. **15** Et Jesu contumeliam pati. **42** Omni autem die non intuentes eum omnes qui sedebant in concilio, cessabant in templo et circa domos, docentes viderunt faciem ejus tamquam faciem angeli. et evangelizantes Christum Jesum.

7 Dicit autem princeps sacerdotum: Si hæc

6 In diebus illis, crescente numero ita se habent? **2** Qui ait: Viri fratres et discipulorum, factum est murmur Græcorum patres, audite: Deus gloriæ apparuit patri nostro adversus Hebraeos, eo quod despicerentur Abrahæ cum esset in Mesopotamia, priusquam in ministerio quotidiano viduæ eorum. **2** moraretur in Charan, **3** et dixit ad illum: Exi Convocantes autem duodecim multitudinem de terra tua, et de cognatione tua, et veni in discipulorum, dixerunt: Non est æquum terram quam monstravero tibi. **4** Tunc exitit nos derelinquere verbum Dei, et ministrare de terra Chaldæorum, et habitavit in Charan. mensis. **3** Considerate ergo, fratres, viros Et inde, postquam mortuus est pater ejus, ex vobis boni testimonii septem, plenos transtulit illum in terram istam, in qua nunc Spiritu Sancto et sapientia, quos constituamus vos habitatis. **5** Et non dedit illi hæreditatem super hoc opus. **4** Nos vero orationi et in ea, nec passum pedis: sed repromisit dare ministerio verbi instantes erimus. **5** Et illi eam in possessionem, et semini ejus post placuit sermo coram omni multitudine. Et ipsum, cum non haberet filium. **6** Locutus est elegerunt Stephanum, virum plenum fidei et autem ei Deus: Quia erit semen ejus accola in Spiritu Sancto, et Philippum, et Prochorum, terra aliena, et servituti eos subjicient, et male et Nicanorem, et Timonem, et Parmenam, tractabunt eos annis quadringentis: **7** et gentem et Nicolaum advenam Antiochenum. **6** Hos cui servierint, judicabo ego, dixit Dominus: statuerunt ante conspectum Apostolorum: et post hæc exibunt, et servient mihi in loco et orantes imposuerunt eis manus. **7** Et isto. **8** Et dedit illi testamentum circumcisioñis: verbum Domini crescebat, et multiplicabatur et sic genuit Isaac, et circumcidit eum die numerus discipulorum in Jerusalem valde: octavo: et Isaac, Jacob: et Jacob, duodecim multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei. patriarchas. **9** Et patriarchæ æmulantes, Joseph

vendiderunt in Ægyptum: et erat Deus cum eo, eum, dicens: Quis te constituit principem et
10 et eripuit eum ex omnibus tribulationibus judicem super nos? 28 Numquid interficere
ejus, et dedit ei gratiam et sapientiam in me tu vis, quemadmodum interfecisti heri
conspicu pharaonis regis Ægypti: et constituit Ægyptum? 29 Fugit autem Moyses in verbo
eum præpositum super Ægyptum, et super isto: et factus est advena in terra Madian,
omnem domum suam. 11 Venit autem fames in ubi generavit filios duos. 30 Et expletis annis
universam Ægyptum et Chanaan, et tribulatio quadraginta, apparuit illi in deserto montis Sina
magna: et non inveniebant cibos patres nostri. angelus in igne flammæ rubi. 31 Moyses autem
12 Cum audisset autem Jacob esse frumentum videntes, admiratus est visum. Et accedente
in Ægypto, misit patres nostros primum: 13 illo ut consideraret, facta est ad eum vox
et in secundo cognitus est Joseph a fratibus Domini, dicens: 32 Ego sum Deus patrum
suis, et manifestatum est Pharaoni genus tuorum, Deus Abraham, Deus Isaac, et Deus
ejus. 14 Mittens autem Joseph, accersivit Jacob Jacob. Tremefactus autem Moyses, non audebat
patrem suum et omnem cognitionem suam, in considerare. 33 Dixit autem illi Dominus: Solve
animabus septuaginta quinque. 15 Et descendit calceamentum pedum tuorum: locus enim
Jacob in Ægyptum: et defunctus est ipse, et in quo stas, terra sancta est. 34 Videntes vidi
patres nostri. 16 Et translati sunt in Sichem, et afflictionem populi mei qui est in Ægypto, et
positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham gemitum eorum audivi, et descendit liberare
pretio argenti a filiis Hemor filii Sichem. 17 Cum eos. Et nunc veni, et mittam te in Ægyptum.
autem appropinquaret tempus promissionis 35 Hunc Moysen, quem negaverunt, dicentes:
quam confessus erat Deus Abrahæ, crevit Quis te constituit principem et judicem? hunc
populus, et multiplicatus est in Ægypto, 18 Deus principem et redemptorem misit, cum
quoadusque surrexit alias rex in Ægypto, qui manu angeli qui apparuit illi in rubro. 36 Hic
non sciebat Joseph. 19 Hic circumveniens genus eduxit illos faciens prodigia et signa in terra
nostrum, afflxit patres nostros ut exponerent Ægypti, et in rubro mari, et in deserto annis
infantes suos, ne vivificantur. 20 Eodem quadraginta. 37 Hic est Moyses, qui dixit filiis
tempore natus est Moyses, et fuit gratus Deo: Israël: Prophetam suscitabit vobis Deus de
qui nutritus est tribus mensibus in domo fratibus vestris, tamquam me: ipsum audietis.
patris sui. 21 Exposito autem illo, sustulit 38 Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine
eum filia Pharaonis, et nutritivit eum sibi in cum angelo, qui loquebatur ei in monte Sina,
filium. 22 Et eruditus est Moyses omni sapientia et cum patribus nostris: qui accepit verba
Ægyptiorum, et erat potens in verbis et in vitæ dare nobis. 39 Cui noluerunt obedire
operibus suis. 23 Cum autem impleretur ei patres nostri: sed repulerunt, et aversi sunt
quadraginta annorum tempus, ascendit in cor cordibus suis in Ægyptum, 40 dicentes ad Aaron:
ejus ut visitaret fratres suos filios Israël. 24 Et Fac nobis deos qui præcedant nos: Moyses
cum vidisset quemdam injuriam patientem, enim hic, qui eduxit nos de terra Ægypti,
vindicavit illum, et fecit ultionem ei qui injuriarum nescimus quid factum sit ei. 41 Et vitulum
sustinebat, percutso Ægyptio. 25 Existimabat fecerunt in diebus illis, et obtulerunt hostiam
autem intelligere fratres, quoniam Deus per simulacro, et lætabantur in operibus manuum
manum ipsius daret salutem illis: at illi non suarum. 42 Convertit autem Deus, et tradidit eos
intellexerunt. 26 Sequenti vero die apparuit illis servire militiae cœli, sicut scriptum est in libro
litigantibus: et reconciliabat eos in pace, dicens: prophetarum: [Numquid victimas et hostias
Viri, fratres estis: ut quid nocetis alterutrum? obtulistis mihi annis quadraginta in deserto,
27 Qui autem injuriam faciebat proximo, repulit domus Israël? 43 Et suscepistis tabernaculum

Moloch, et sidus dei vestri Rempham, figuræ magna in ecclesia quæ erat Jerosolymis, et
quas fecisti adorare eas: et transferam vos trans omnes dispersi sunt per regiones Judææ et
Babylonem.] **44** Tabernaculum testimonii fuit Samariæ præter Apostolos. **2** Curaverunt autem
cum patribus nostris in deserto, sicut disposuit Stephanum viri timorati, et fecerunt planctum
illis Deus loquens ad Moysen, ut faceret illud magnum super eum. **3** Saulus autem devastabat
secundum formam quam viderat. **45** Quod et ecclesiam per domos intrans, et trahens viros
induxerunt, suscipientes patres nostri cum Jesu ac mulieres, tradebat in custodiam. **4** Igitur qui
in possessionem gentium quas expulit Deus a dispersi erant pertransibant, evangelizantes
facie patrum nostrorum, usque in diebus David, verbum Dei. **5** Philippus autem descendens in
46 qui invenit gratiam ante Deum, et petiit ut civitatem Samariæ, prædicabant illis Christum.
inveniret tabernaculum Deo Jacob. **47** Salomon **6** Intendebant autem turbæ his quæ a Philippo
autem ædificavit illi domum. **48** Sed non Excelsus dicebantur, unanimiter audientes, et videntes
in manufactis habitat, sicut propheta dicit: **49** signa quæ faciebat. **7** Multi enim eorum qui
[Cælum mihi sedes est: terra autem scabellum habebant spiritus immundos, clamantes voce
pedum meorum. Quam domum ædificabis magna exibant. Multi autem paralytici et
mihi?] **50** Nonne manus mea fecit hæc magnum in illa civitate. **9** Vir autem quidam
omnia?] **51** Dura cervice, et incircumcisus nomine Simon, qui ante fuerat in civitate
cordibus et auribus, vos semper Spiritui Sancto magus, seducens gentem Samariæ, dicens se
resistitis: sicut patres vestri, ita et vos. **52** esse aliquem magnum: **10** cui auscultabant
Quem prophetarum non sunt persecuti patres omnes a minimo usque ad maximum, dicentes:
vestri? et occiderunt eos qui prænuntiabant Hic est virtus Dei, quæ vocatur magna. **11**
de adventu Justi, cujus vos nunc proditores et Attendebat autem eum: propter quod multo
homicidæ fuistis: **53** qui accepistis legem in tempore magiis suis dementasset eos. **12** Cum
dispositione angelorum, et non custodistis. **54** vero credidissent Philippo evangelizanti de
Audientes autem hæc, dissecabantur cordibus regno Dei, in nomine Jesu Christi baptizabantur
suis, et stridebant dentibus in eum. **55** Cum viri ac mulieres. **13** Tunc Simon et ipse creditit:
autem esset plenus Spiritu Sancto, intendens in et cum baptizatus esset, adhærebat Philippo.
cælum, vidit gloriam Dei, et Jesum stantem a Videns etiam signa et virtutes maximas fieri,
dextris Dei. **56** Et ait: Ecce video cælos apertos, stupens admirabatur. **14** Cum autem audissent
et Filium hominis stantem a dextris Dei. **57** Apostoli qui erant Jerosolymis, quod receperisset
Exclamantes autem voce magna continuerunt Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum
aures suas, et impetum fecerunt unanimiter et Joannem. **15** Qui cum venissent, oraverunt
in eum. **58** Et ejientes eum extra civitatem, pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum: **16**
lapidabant: et testes deposuerunt vestimenta nondum enim in quemquam illorum venerat,
sua secus pedes adolescentis qui vocabatur sed baptizati tantum erant in nomine Domini
Saulus. **59** Et lapidabant Stephanum invocantem, Jesu. **17** Tunc imponebant manus super illos,
et dicentem: Domine Jesu, suscipe spiritum et accipiebat Spiritum Sanctum. **18** Cum
meum. **60** Positus autem genibus, clamavit voce vidisset autem Simon quia per impositionem
magna, dicens: Domine, ne statuas illis hoc manus Apostolorum daretur Spiritus Sanctus,
peccatum. Et cum hoc dixisset, obdormivit in obtulit eis pecuniam, **19** dicens: Date et mihi
Domino.

8 Saulus autem erat consentiens nec eius.
Facta est autem in illa die persecutio

perditionem: quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri. **21** Non est tibi pars neque sors in sermone isto: cor enim tuum non est rectum coram Deo. **22** Poenitentiam itaque age ab hac nequitia tua: et roga Deum, si forte remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui. **23** In felle enim amaritudinis, et obligatione iniquitatis, video te esse. **24** Respondens autem Simon, dixit: Precamini vos pro me ad Dominum, ut nihil veniat super me horum quæ dixistis. **25** Et illi quidem testificati, et locuti verbum Domini, redibant Jerosolymam, et multis regionibus Samaritanorum evangelizabant. **26** Angelus autem Domini locutus est ad Philippum, dicens: Surge, et vade contra meridianum, ad viam quæ descendit ab Jerusalem in Gazam: hæc est deserta. **27** Et surgens abiit. Et ecce vir Ἀ̄thiops, eunuchus, potens Candacis reginæ Ἀ̄thiopum, qui erat super omnes gazas ejus, venerat adorare in Jerusalem: **28** et revertetur sedens super currum suum, legensque Isaiam prophetam. **29** Dixit autem Spiritus Philippo: Accede, et adjunge te ad currum istum. **30** Accurrens autem Philippus, audivit eum legentem Isaiam prophetam, et dixit: Putasne intelligis quæ legis? **31** Qui ait: Et quomodo possum, si non aliquis ostenderit mihi? Rogavitque Philippum ut ascenderet, et sederet secum. **32** Locus autem Scripturæ quem legebat, erat hic: [Tamquam ovis ad occisionem ductus est: et sicut agnus coram tondente se, sine voce, sic non aperuit os suum. **33** In humilitate judicium ejus sublatum est. Generationem ejus quis enarrabit? quoniam tolletur de terra vita ejus.] **34** Respondens autem eunuchus Philippo, dixit: Obsecro te, de quo propheta dicit hoc? de se, an de alio aliquo? **35** Aperiens autem Philippus os suum, et incipiens a Scriptura ista, evangelizavit illi Jesum. **36** Et dum irent per viam, venerunt ad quamdam aquam: et ait eunuchus: Ecce aqua: quid prohibet me baptizari? **37** Dixit autem Philippus: Si credis ex toto corde, licet. Et respondens ait: Credo Filium Dei esse Jesum Christum. **38** Et jussit stare currum: et descenderunt uterque in aquam, Philippus et eunuchus, et baptizavit eum. **39** Cum autem ascendissent de aqua, Spiritus Domini rapuit Philippum, et amplius non vidit eum eunuchus. Ibat autem per viam suam gaudens. **40** Philippus autem inventus est in Azoto, et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream.

9 Saulus autem adhuc spirans minarum et cædis in discipulos Domini, accessit ad principem sacerdotum, et petiit ab eo epistolas in Damascum ad synagogas: ut si quos invenisset hujus viæ viros ac mulieres, vincitos perduceret in Jerusalem. **3** Et cum iter faceret, contigit ut appropinquaret Damasco: et subito circumfulsit eum lux de cælo. **4** Et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi: Saule, Saule, quid me persequeris? **5** Qui dixit: Quis es, domine? Et ille: Ego sum Jesus, quem tu persequeris: durum est tibi contra stimulum calcitrare. **6** Et tremens ac stupens dixit: Domine, quid me vis facere? Et Dominus ad eum: Surge, et ingredere civitatem, et ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. **7** Viri autem illi qui comitabantur cum eo, stabant stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. **8** Surrexit autem Saulus de terra, apertisque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damascum. **9** Et erat ibi tribus diebus non videns, et non manducavit, neque biberit. **10** Erat autem quidam discipulus Damasci, nomine Ananias: et dixit ad illum in visu Dominus: Anania. At ille ait: Ecce ego, Domine. **11** Et Dominus ad eum: Surge, et vade in vicum qui vocatur Rectus: et quære in domo Judæ Saulum nomine Tarsensem: ecce enim orat. **12** (Et vidit virum Ananiam nomine, introeuntem, et imponentem sibi manus ut visum recipiat.) **13** Respondit autem Ananias: Domine, audivi a multis de viro hoc, quanta mala fecerit sanctis tuis in Jerusalem: **14** et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum. **15** Dixit autem ad eum Dominus: Vade, quoniam vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum

coram gentibus, et regibus, et filiis Israël. **16** ut Petrus dum pertransiret universos, deveniret Ego enim ostendam illi quanta oporteat eum ad sanctos qui habitabant Lyddæ. **33** Invenit pro nomine meo pati. **17** Et abiit Ananias, et autem ibi hominem quemdam, nomine Æneas, introivit in domum: et imponens ei manus, ab annis octo jacentem in grabato, qui erat dixit: Saule frater, Dominus misit me Jesus, qui paralyticus. **34** Et ait illi Petrus: Ænea, sanat apparuit tibi in via qua veniebas, ut videas, te Dominus Jesus Christus: surge, et sterne et implearis Spiritu Sancto. **18** Et confestim tibi. Et continuo surrexit. **35** Et viderunt eum ceciderunt ab oculis ejus tamquam squamæ, omnes qui habitabant Lyddæ et Saronæ: qui et visum recepit: et surgens baptizatus est. conversi sunt ad Dominum. **36** In Joppe autem **19** Et cum accepisset cibum, confortatus est. fuit quædam discipula, nomine Tabitha, quæ Fuit autem cum discipulis qui erant Damasci interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat plena per dies aliquot. **20** Et continuo in synagogis operibus bonis et eleemosynis quas faciebat. **37** prædicabat Jesum, quoniam hic est Filius Dei. Factum est autem in diebus illis ut infirmata **21** Stupebant autem omnes qui audiebant, et moreretur. Quam cum lavissent, posuerunt dicebant: Nonne hic est qui expugnabat in eam in cœnaculo. **38** Cum autem prope esset Jerusalem eos qui invocabant nomen istud: et Lydda ad Joppen, discipuli, audientes quia huc ad hoc venit, ut vinctos illos duceret ad Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad principes sacerdotum? **22** Saulus autem multo eum, rogantes: Ne pigriteris venire ad nos. **39** magis convalescebat, et confundebat Judæos Exsurgens autem Petrus, venit cum illis. Et cum qui habitabant Damasci, affirmans quoniam hic advenisset, duxerunt illum in cœnaculum: et est Christus. **23** Cum autem implerentur dies circumsteterunt illum omnes viduæ flentes, et multi, consilium fecerunt in unum Judæi ut ostendentes ei tunicas et vestes quas faciebat eum interficerent. **24** Notæ autem factæ sunt illis Dorcas. **40** Ejectis autem omnibus foras, Saulo insidiæ eorum. Custodiebant autem et Petrus ponens genua oravit: et conversus ad portas die ac nocte, ut eum interficerent. **25** corpus, dixit: Tabitha, surge. At illa aperuit Accipientes autem eum discipuli nocte, per oculos suos: et viso Petro, resedit. **41** Dans murum dimiserunt eum, submittentes in sporta. autem illi manum, erexit eam. Et cum vocasset **26** Cum autem venisset in Jerusalem, tentabat se sanctos et viduas, assignavit eam vivam. **42** jungere discipulis, et omnes timebant eum, non Notum autem factum est per universam Joppen: credentes quod esset discipulus. **27** Barnabas et crediderunt multi in Domino. **43** Factum est autem apprehensum illum duxit ad Apostolos: autem ut dies multos moraretur in Joppe, apud et narravit illis quomodo in via vidisset Simonem quemdam coriarium.

Dominum, et quia locutus est ei, et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Jesu. **28** Et erat cum illis intrans et exiens in Jerusalem, et fiducialiter agens in nomine Domini. **29** Loquebatur quoque gentibus, et disputabat cum Græcis: illi autem quærebant occidere eum. **30** Quod cum cognovissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream, et dimiserunt Tarsum. **31** Ecclesia quidem per totam Judæam, et Galilæam, et Samariam habebat pacem, et ædificabatur ambulans in timore Domini, et consolatione Sancti Spiritus replebatur. **32** Factum est autem,

10 Vir autem quidam erat in Cæsarea, nomine Cornelius, centurio cohortis quæ dicitur Italica, **2** religiosus, ac timens Deum cum omni domo sua, faciens eleemosynas multas plebi, et deprecans Deum semper. **3** Is vedit in visu manifeste, quasi hora diei nona, angelum Dei introéuntem ad se, et dicentem sibi: Cornelius. **4** At ille intuens eum, timore corruptus, dixit: Quid est, domine? Dixit autem illi: Orationes tuæ et eleemosynæ tuæ ascenderunt in memoriam in conspectu Dei. **5** Et nunc mitte viros in

Joppen, et accersi Simonem quemdam, qui illos, convocatis cognatis suis et necessariis cognominatur Petrus: **6** hic hospitatur apud amicis. **25** Et factum est cum introisset Petrus, Simonem quemdam coriarium, cuius est domus obvius venit ei Cornelius, et procidens ad pedes juxta mare: hic dicet tibi quid te oporteat facere. ejus adoravit. **26** Petrus vero elevavit eum, **7** Et cum discessisset angelus qui loquebatur dicens: Surge: et ego ipse homo sum. **27** Et illi, vocavit duos domesticos suos, et militem loquens cum illo intravit, et invenit multos metuentem Dominum ex his qui illi parebant. qui convenerant: **28** dixitque ad illos: Vos **8** Quibus cum narrasset omnia, misit illos in scitis quomodo abominatum sit viro Judæo Joppen. **9** Postera autem die, iter illis facientibus, conjungi aut accedere ad alienigenam: sed et appropinquantibus civitati, ascendit Petrus mihi ostendit Deus neminem communem aut in superiora ut oraret circa horam sextam. immundum dicere hominem. **29** Propter quod **10** Et cum esuriret, voluit gustare. Parantibus sine dubitatione veni accersitus. Interrogo ergo, autem illis, cecidit super eum mentis excessus: quam ob causam accersistis me? **30** Et Cornelius **11** et vidit cælum apertum, et descendens vas ait: A nudiusquarta die usque ad hanc horam, quoddam, velut linteum magnum, quatuor orans eram hora nona in domo mea, et ecce initii submitti de cælo in terram, **12** in quo vir stetit ante me in veste candida, et ait: **31** erant omnia quadrupedia, et serpentia terræ, et Corneli, exaudita est oratio tua, et eleemosynæ volatilia cæli. **13** Et facta est vox ad eum: Surge, tuæ commemoratæ sunt in conspectu Dei. **32** Petre: occide, et manduca. **14** Ait autem Petrus: Mitte ergo in Joppen, et accersi Simonem qui Absit Domine, quia numquam manducavi omne cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo commune et immundum. **15** Et vox iterum Simonis coriarii juxta mare. **33** Confestim ergo secundo ad eum: Quod Deus purificavit, tu misi ad te: et tu benefecisti veniendo. Nunc ergo commune ne dixeris. **16** Hoc autem factum est omnes nos in conspectu tuo adsumus audire per ter: et statim receptum est vas in cælum. **17** omnia quæcumque tibi præcepta sunt a Domino. Et dum intra se hæsitaret Petrus quidnam esset **34** Aperiens autem Petrus os suum, dixit: In visio quam vidisset, ecce viri qui missi erant a veritate comperi quia non est personarum Cornelio, inquirentes domum Simonis astiterunt acceptor Deus; **35** sed in omni gente qui timet ad januam. **18** Et cum vocassent, interrogabant, eum, et operatur justitiam, acceptus est illi. si Simon qui cognominatur Petrus illic haberet **36** Verbum misit Deus filiis Israël, annuntians hospitium. **19** Petro autem cogitante de visione, pacem per Jesum Christum (hic est omnium dixit Spiritus ei: Ecce viri tres quærunt te. **20** Dominus). **37** Vos scitis quod factum est verbum Surge itaque, descende, et vade cum eis nihil per universam Judæam: incipiens enim a Galilæa dubitans: quia ego misi illos. **21** Descendens post baptismum quod prædicavit Joannes, autem Petrus ad viros, dixit: Ecce ego sum, quem **38** Jesum a Nazareth: quomodo unxit eum quæreris: quæ causa est, propter quam venistis? Deus Spiritu Sancto, et virtute, qui pertransiit **22** Qui dixerunt: Cornelius centurio, vir justus benefaciendo, et sanando oppressos a et timens Deum, et testimonium habens ab diabolo, quoniam Deus erat cum illo. **39** Et nos universa gente Judæorum, responsum accepit testes sumus omnium quæ fecit in regione ab angelo sancto accersire te in domum suam, Judæorum, et Jerusalem, quem occiderunt et audire verba abs te. **23** Introducens ergo eos, suspendentes in ligno. **40** Hunc Deus suscitavit recepit hospitio. Sequenti autem die, surgens tertia die, et dedit eum manifestum fieri, **41** profectus est cum illis, et quidam ex fratribus non omni populo, sed testibus præordinatis ab Joppe comitati sunt eum. **24** Altera autem die a Deo: nobis, qui manducavimus et bibimus introivit Cæsaream. Cornelius vero exspectabat cum illo postquam resurrexit a mortuis.

42 Et præcepit nobis prædicare populo, et angelum in domo sua, stantem et dicentem testificari, quia ipse est qui constitutus est a Deo sibi: Mitte in Joppen, et accersi Simonem qui judex vivorum et mortuorum. **43** Huic omnes cognominatur Petrus, **14** qui loquetur tibi verba prophetæ testimonium perhibent remissionem in quibus salvus eris tu, et universa domus tua. peccatorum accipere per nomen ejus omnes **15** Cum autem cœpisset loqui, cecidit Spiritus qui credunt in eum. **44** Adhuc loquente Petro Sanctus super eos, sicut et in nos in initio. verba hæc, cecidit Spiritus Sanctus super omnes **16** Recordatus sum autem verbi Domini, sicut qui audiebant verbum. **45** Et obstupuerunt ex dicebat: Joannes quidem baptizavit aqua, vos circumcisione fideles qui venerant cum Petro, autem baptizabimini Spiritu Sancto. **17** Si ergo quia et in nationes gratia Spiritus Sancti effusa eamdem gratiam dedit illis Deus, sicut et nobis est. **46** Audiebant enim illos loquentes linguis, qui credidimus in Dominum Jesum Christum: et magnificantes Deum. **47** Tunc respondit ego quis eram, qui possem prohibere Deum? **18** Petrus: Numquid aquam quis prohibere potest His auditis, tacuerunt: et glorificaverunt Deum, ut non baptizentur hi qui Spiritum Sanctum dicentes: Ergo et gentibus poenitentiam dedit acceperunt sicut et nos? **48** Et jussit eos baptizari Deus ad vitam. **19** Et illi quidem qui dispersi in nomine Domini Jesu Christi. Tunc rogaverunt fuerant a tribulatione quæ facta fuerat sub eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

11 Audierunt autem Apostoli et fratres qui erant in Judæa, quoniam et gentes receperunt verbum Dei. **2** Cum autem ascendisset Petrus Jerosolymam, disceptabant adversus illum qui erant ex circumcisione, **3** dicentes: Quare introisti ad viros præputium habentes, et manducasti cum illis? **4** Incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem, dicens: **5** Ego eram in civitate Joppe orans, et vidi in excessu mentis visionem, descendens vas quoddam velut linteum magnum quatuor initii summitti de cælo, et venit usque ad me. **6** In quod intuens considerabam, et vidi quadrupedia terræ, et bestias, et reptilia, et volatilia cæli. **7** Audivi autem et vocem dicentem mihi: Surge, Petre: occide, et manduca. **8** Dixi autem: Nequaquam Domine: quia commune aut immundum numquam introivit in os meum. **9** Respondit autem vox secundo de cælo: Quæ Deus mundavit, tu ne commune dixeris. **10** Hoc autem factum est per ter: et recepta sunt omnia rursum in cælum. **11** Et ecce viri tres confestim astiterunt in domo in qua eram, missi a Cæsarea ad me. **12** Dixit autem Spiritus mihi ut irem cum illis, nihil hæsitans. Venerunt autem mecum et sex fratres isti, et ingressi sumus in domum viri. **13** Narravit autem nobis quomodo vidisset

Stephano, perambulaverunt usque Phœnicen, et Cyprum, et Antiochiam, nemini loquentes verbum, nisi solis Judæis. **20** Erant autem quidam ex eis viri Cypri et Cyrenæi, qui cum introissent Antiochiam, loquebantur et ad Graecos, annuntiantes Dominum Jesum. **21** Et erat manus Domini cum eis: multusque numerus credentium conversus est ad Dominum. **22** Pervenit autem sermo ad aures ecclesiæ quæ erat Jerosolymis super istis: et miserunt Barnabam usque ad Antiochiam. **23** Qui cum pervenisset, et vidisset gratiam Dei, gavisus est: et hortabatur omnes in proposito cordis permanere in Domino: **24** quia erat vir bonus, et plenus Spiritu Sancto, et fide. Et apposita est multa turba Domino. **25** Profectus est autem Barnabas Tarsum, ut quæreret Saulum: quem cum invenisset, perduxit Antiochiam. **26** Et annum totum conversati sunt ibi in ecclesia: et docuerunt turbam multam, ita ut cognominarentur primum Antiochiæ discipuli, christiani. **27** In his autem diebus supervenerunt ab Jerosolymis prophetæ Antiochiam: **28** et surgens unus ex eis nomine Agabus, significabat per spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum, quæ facta est sub Claudio. **29** Discipuli autem, prout quis habebat, proposuerunt singuli in ministerium mittere

habitantibus in Iudea fratribus: **30** quod et se habere. Illi autem dicebant: Angelus ejus fecerunt, mittentes ad seniores per manus est. **16** Petrus autem perseverabat pulsans. Barnabae et Sauli.

12 Eodem autem tempore misit Herodes

rex manus, ut affligeret quosdam de ecclesia. **2** Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. **3** Videns autem quia placeret Iudeis, apposuit ut apprehenderet et Petrum. Erant autem dies Azymorum. **4** Quem cum apprehendisset, misit in carcerem, tradens quatuor quaternionibus militum custodiendum, volens post Pascha producere eum populo. **5** Et Petrus quidem servabatur in carcere. Oratio autem fiebant sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo. **6** Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vincitus catenis duabus: et custodes ante ostium custodiebant carcerem. **7** Et ecce angelus Domini astitit, et lumen refulsit in habitaculo: percussoque latere Petri, excitavit eum, dicens: Surge velociter. Et ceciderunt catenae de manibus ejus. **8** Dixit autem angelus ad eum: Praecingere, et calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: Circumda tibi vestimentum tuum, et sequere me. **9** Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est, quod fiebat per angelum: existimabat autem se visum videre. **10** Transeuntes autem primam et secundam custodiam, venerunt ad portam ferream, quae dicit ad civitatem: quae ultiro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum Niger, et Lucius Cyrenensis, et Manahen, unum: et continuo discessit angelus ab eo. **11** Et qui erat Herodis Tetrarchae collectaneus, et Petrus ad se reversus, dixit: Nunc scio vere quia Saulus. **2** Ministrantibus autem illis Domino, misit Dominus angelum suum, et eripuit me de manu Herodis, et de omni exspectatione plebis Iudeorum. **12** Consideransque venit ad domum quod assumpsi eos. **3** Tunc jejunantes et orantes, Mariæ matris Joannis, qui cognominatus est Marcus, ubi erant multi congregati, et orantes. Et ipsi quidem missi a Spiritu Sancto abierunt

13 Pulsante autem eo ostium januæ, processit Seleuciam: et inde navigaverunt Cyprum. **5** Et puella ad audiendum, nomine Rhode. **14** Et cum venissent Salaminam, prædicabant verbum ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non Dei in synagogis Iudeorum. Habebant autem et aperuit januam, sed intro currens nuntiavit Joannem in ministerio. **6** Et cum perambulassent stare Petrum ante januam. **15** At illi dixerunt universam insulam usque Paphum, invenerunt ad eam: Insanis. Illa autem affirmabat sic quemdam virum magum pseudoprophetam,

Cum autem aperuissent, viderunt eum, et obstupuerunt. **17** Annuens autem eis manu ut tacerent, narravit quomodo Dominus eduxisset eum de carcere, dixitque: Nuntiate Jacobo et fratribus haec. Et egressus abiit in alium locum. **18** Facta autem die, erat non parva turbatio inter milites, quidnam factum esset de Petro. **19** Herodes autem cum requisisset eum et non invenisset, inquisitione facta de custodibus, jussit eos duci: descendensque a Iudea in Cæsaream, ibi commoratus est. **20** Erat autem iratus Tyriis et Sidoniis. At illi unaniimes venerunt ad eum, et persuaso Blasto, qui erat super cubiculum regis, postulabant pacem, eo quod alerentur regiones eorum ab illo. **21** Statuto autem die Herodes vestitus ueste regia sedit pro tribunali, et concionabatur ad eos. **22** Populus autem acclamabat: Dei voces, et non hominis. **23** Confestim autem percussit eum angelus Domini, eo quod non dedisset honorem Deo: et consumptus a vermis, expiravit. **24** Verbum autem Domini crescebat, et multiplicabatur. **25** Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab Ierosolymis expleto ministerio assumpto Joanne, qui cognominatus est Marcus.

13 Erant autem in ecclesia quæ erat

Antiochiae, prophetæ et doctores, in quibus Barnabas, et Simon qui vocabatur Segregate mihi Saulum et Barnabam in opus ad Saulum et Barnabam in opus ad Judæorum. **2** Ministrantibus autem illis Domino, misit Dominus angelum suum, et eripuit me de et jejunantibus, dixit illis Spiritus Sanctus: Segregate mihi Saulum et Barnabam in opus ad Judæorum. **3** Tunc jejunantes et orantes, imponentesque eis manus, dimiserunt illos. **4** Marcus, ubi erant multi congregati, et orantes. Et ipsi quidem missi a Spiritu Sancto abierunt Seleuciam: et inde navigaverunt Cyprum. **5** Et puella ad audiendum, nomine Rhode. **14** Et cum venissent Salaminam, prædicabant verbum ut cognovit vocem Petri, præ gaudio non Dei in synagogis Judæorum. Habebant autem et aperuit januam, sed intro currens nuntiavit Joannem in ministerio. **6** Et cum perambulassent stare Petrum ante januam. **15** At illi dixerunt universam insulam usque Paphum, invenerunt ad eam: Insanis. Illa autem affirmabat sic quemdam virum magum pseudoprophetam,

Judæum, cui nomen erat Barjesu, 7 qui erat cum Joanne ante faciem adventus ejus baptismum proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic, penitentiæ omni populo Isräel. 25 Cum impleret accersitis Barnaba et Saulo, desiderabat audire autem Joannes cursum suum, dicebat: Quem me verbum Dei. 8 Resistebat autem illis Elymas arbitramini esse, non sum ego: sed ecce venit magus (sic enim interpretatur nomen ejus), post me, cujus non sum dignus calceamenta quærens avertere proconsulem a fide. 9 Saulus pedum solvere. 26 Viri fratres, filii generis autem, qui et Paulus, repletus Spiritu Sancto, Abraham, et qui in vobis timent Deum, vobis intuens in eum, 10 dixit: O plene omni dolo et verbum salutis hujus missum est. 27 Qui enim omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis justitiæ, habitabant Jerusalem, et principes ejus hunc non desinis subvertere vias Domini rectas. 11 ignorantes, et voces prophetarum quæ per omne Et nunc ecce manus Domini super te, et eris sabbatum leguntur, judicantes impleverunt, cæcus, non videns solem usque ad tempus. Et 28 et nullam causam mortis invenientes in confestim cecidit in eum caligo et tenebræ: eo, petierunt a Pilato ut interficerent eum. et circuiens quærerebat qui ei manum daret. 12 29 Cumque consummassent omnia quæ de Tunc proconsul cum vidisset factum, credidit eo scripta erant, deponentes eum de ligno, admirans super doctrina Domini. 13 Et cum a posuerunt eum in monumento. 30 Deus vero Papho navigassent Paulus et qui cum eo erant, suscitavit eum a mortuis tertia die: qui visus est venerunt Pergen Pamphyliæ. Joannes autem per dies multos his 31 qui simul ascenderant discedens ab eis, reversus est Jerosolymam. cum eo de Galilæa in Jerusalem: qui usque 14 Illi vero pertranseuntes Pergen, venerunt nunc sunt testes ejus ad plebem. 32 Et nos Antiochiam Pisidiæ: et ingressi synagogam vobis annuntiamus eam, quæ ad patres nostros die sabbatorum, sederunt. 15 Post lectionem repromissio facta est: 33 quoniam hanc Deus autem legis et prophetarum, miserunt principes adimplevit filiis nostris resuscitans Jesum, sicut synagogæ ad eos, dicentes: Viri fratres, si quis et in psalmo secundo scriptum est: Filius meus es est in vobis sermo exhortationis ad plebem, tu, ego hodie genui te. 34 Quod autem suscitavit dicite. 16 Surgens autem Paulus, et manu eum a mortuis, amplius jam non reversurum in silentium indicens, ait: Viri Isrälitæ, et qui corruptionem, ita dixit: Quia dabo vobis sancta timetis Deum, audite: 17 Deus plebis Isräel elegit David fidelia. 35 Ideoque et alias dicit: Non dabis patres nostros, et plebem exaltavit cum essent sanctum tuum videre corruptionem. 36 David incolæ in terra Ægypti, et in brachio excelso enim in sua generatione cum administrasset, eduxit eos ex ea, 18 et per quadraginta annorum voluntati Dei dormivit: et appositus est ad patres tempus mores eorum sustinuit in deserto. 19 suos, et vidi corruptionem. 37 Quem vero Deus Et destruens gentes septem in terra Chanaan, suscitavit a mortuis, non vidi corruptionem. sorte distribuit eis terram eorum, 20 quasi post 38 Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per quadragesimos et quinquaginta annos: et post hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur, et hæc dedit judices, usque ad Samuel prophetam. ab omnibus quibus non potuistis in lege Moysi 21 Et exinde postulaverunt regem: et dedit illis justificari, 39 in hoc omnis qui credit, justificatur. Deus Saul filium Cis, virum de tribu Benjamin, 40 Videte ergo ne superveniat vobis quod dictum annis quadraginta: 22 et amoto illo, suscitavit est in prophetis: 41 [Videte contemptores, et illis David regem: cui testimonium perhibens, admiramini, et disperdimini: quia opus operor dixit: Inveni David filium Jesse, virum secundum ego in diebus vestris, opus quod non creditis, cor meum, qui faciet omnes voluntates meas. 23 si quis enarraverit vobis.] 42 Exeuntibus autem Hujus Deus ex semine secundum promissionem illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur eduxit Isräel salvatorem Jesum, 24 prædicante sibi verba hæc. 43 Cumque dimissa esset

synagoga, secuti sunt multi Judæorum, et evangelizantes erant. **8** Et quidam vir Lystris colentium advenarum, Paulum et Barnabam: infirmus pedibus sedebat, claudus ex utero qui loquentes suadebant eis ut permanerent matris suæ, qui numquam ambulaverat. **9** Hic in gratia Dei. **44** Sequenti vero sabbato pene audivit Paulum loquentem. Qui intuitus eum, universa civitas convenit audire verbum Dei. **45** et videns quia fidem haberet ut salvus fieret, Videntes autem turbas Judæi, repleti sunt zelo, **10** dixit magna voce: Surge super pedes tuos et contradicebant his quæ a Paulo dicebantur, rectus. Et exilivit, et ambulabat. **11** Turbæ autem blasphemantes. **46** Tunc constanter Paulus et Barnabas dixerunt: Vobis oportebat primum loqui verbum Dei: sed quoniam repellitis illud, et indignos vos judicatis æternæ vitæ, ecce convertimur ad gentes. (*aiōnios g166*) **47** Sic enim præcepit nobis Dominus: Posui te in lucem gentium, ut sis in salutem usque ad extremum terræ. **48** Audientes autem gentes, gavisæ sunt, et glorificabant verbum Domini: et crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. (*aiōnios g166*) **49** Disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem. **50** Judæi similes vobis homines, annuntiantes vobis ab autem concitaverunt mulieres religiosas et his vanis converti ad Deum vivum, qui fecit honestas, et primos civitatis, et excitaverunt cælum, et terram, et mare, et omnia quæ in persecutionem in Paulum et Barnabam: et eis sunt: **16** qui in præteritis generationibus ejecerunt eos de finibus suis. **51** At illi excusso dimisit omnes gentes ingredi vias suas. **17** pulvere pedum in eos, venerunt Iconium. **52** Et quidem non sine testimonio semetipsum Discipuli quoque replebantur gaudio, et Spiritu Sancto.

14 Factum est autem Iconii, ut simul introirent in synagogam Judæorum, et loquerentur, ita ut crederet Judæorum et Græcorum copiosa multitudo. **2** Qui vero increduli fuerunt Judæi, suscitaverunt et ad iracundiam concitaverunt animas gentium adversus fratres. **3** Multo igitur tempore demorati sunt, fiducialiter agentes in Domino, testimonium perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa et prodigia fieri per manus eorum. **4** Divisa est autem multitudo civitatis: et quidam quidem erant cum Judæis, quidam vero cum Apostolis. **5** Cum autem factus esset impetus gentilium et Judæorum cum principibus suis, ut contumeliis afficerent, et lapidarent eos, **6** intelligentes configurerunt ad civitates Lycœniae Lystram et Derben, et universam in circuitu regionem, **7** et ibi

cum vidissent quod fecerat Paulus, levaverunt vocem suam lycaonice, dicentes: Dii similes facti hominibus descenderunt ad nos. **12** Et vocabant Barnabam Jovem, Paulum vero Mercurium: quoniam ipse erat dux verbi. **13** Sacerdos quoque Jovis, qui erat ante civitatem, tauros et coronas ante januas afferens, cum populis volebat sacrificare. **14** Quod ubi audierunt Apostoli, Barnabas et Paulus, conscisis tunicis suis exilierunt in turbas, clamantes **15** et dicentes: Viri, quid hæc facitis? et nos mortales sumus, reliquit benefaciens de cælo, dans pluvias et tempora fructifera, implens cibo et lætitia corda nostra. **18** Et hæc dicentes, vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent. **19** Supervenerunt autem quidam ab Antiochia et Iconio Judæi: et persuasis turbis, lapidantesque Paulum, traxerunt extra civitatem, existimantes eum mortuum esse. **20** Circumdantibus autem eum discipulis, surgens intravit civitatem, et postera die profectus est cum Barnaba in Derben. **21** Cumque evangelizassent civitati illi, et docuissent multos, reversi sunt Lystram, et Iconium, et Antiochiam, **22** confirmantes animas discipulorum, exhortantesque ut permanerent in fide: et quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. **23** Et cum constituisserent illis per singulas ecclesias presbyteros, et orassent cum jejunationibus, commendaverunt eos Domino, in quem crediderunt. **24** Transeuntesque Pisidiam,

venerunt in Pamphyliam, **25** et loquentes signa et prodigia in gentibus per eos. **13** Et verbum Domini in Perge, descenderunt in postquam tacuerunt, respondit Jacobus, dicens: Attaliam: **26** et inde navigaverunt Antiochiam, Viri fratres, audite me. **14** Simon narravit unde erant traditi gratiae Dei in opus quod quemadmodum primum Deus visitavit sumere compleverunt. **27** Cum autem venissent, et ex gentibus populum nomini suo. **15** Et huic congregassent ecclesiam, retulerunt quanta concordant verba prophetarum: sicut scriptum fecisset Deus cum illis, et quia aperuisset est: **16** [Post hæc revertar, et reædificabo gentibus ostium fidei. **28** Morati sunt autem tabernaculum David quod decidit: et diruta ejus tempus non modicum cum discipulis.

15 Et quidam descendentes de Judæa docebant fratres: Quia nisi circumcidamini secundum morem Moysi, non potestis salvari. **2** Facta ergo seditione non minima Paulo et Barnabæ adversus illos, statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas, et quidam alii ex aliis ad Apostolos et presbyteros in Jerusalem super hac quæstione. **3** Illi ergo deducti ab ecclesia pertransibant Phœnicen et Samariam, narrantes conversionem gentium: et faciebant gaudium magnum omnibus fratribus. **4** Cum autem venissent Jerosolymam, suscepti sunt ab ecclesia, et ab Apostolis et senioribus, annuntiantes quanta Deus fecisset cum illis. **5** Surrexerunt autem quidam de hæresi pharisæorum, qui crediderunt, dicentes quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare legem Moysi. **6** Conveneruntque Apostoli et seniores videre de verbo hoc. **7** Cum autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire gentes verbum Evangelii et credere. **8** Et qui novit corda Deus, testimonium perhibuit, dans illis Spiritum Sanctum, sicut et nobis, **9** et nihil discrevit inter nos et illos, fide purificans corda eorum. **10** Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervices discipulorum quod neque patres nostri, neque nos portare potuimus? **11** sed per gratiam Domini Jesu Christi credimus salvari, quemadmodum et illi. **12** Tacuit autem omnis multitudo: et audiebant Barnabam et Paulum narrantes quanta Deus fecisset

reædificabo, et erigam illud: **17** ut requirant ceteri hominum Dominum, et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum, dicit Dominus faciens hæc. **18** Notum a sæculo est Domino opus suum.] (aiōn g165) **19** Propter quod ego judico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad Deum, **20** sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum, et fornicatione, et suffocatis, et sanguine. **21** Moyses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum prædicent in synagogis, ubi per omne sabbatum legitur. **22** Tunc placuit Apostolis et senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis, et mittere Antiochiam cum Paulo et Barnaba: Judam, qui cognominabatur Barsabas, et Silam, viros primos in fratribus: **23** scribentes per manus eorum: Apostoli et seniores fratres, his qui sunt Antiochiæ, et Syriæ, et Ciliciæ, fratribus ex gentibus, salutem. **24** Quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes, turbaverunt vos verbis, evertentes animas vestras, quibus non mandavimus, **25** placuit nobis collectis in unum eligere viros, et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba et Paulo, **26** hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Jesu Christi. **27** Misimus ergo Judam et Silam, qui et ipsi vobis verbis referent eadem. **28** Visum est enim Spiritui Sancto et nobis nihil ultra imponere vobis oneris quam hæc necessaria: **29** ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum, et sanguine, et suffocato, et fornicatione: a quibus custodientes vos, bene agetis. Valete. **30** Illi ergo dimissi, descenderunt Antiochiam: et congregata multitudine tradiderunt epistolam.

31 Quam cum legissent, gavisi sunt super Troadem: **9** et visio per noctem Paulo ostensa consolatione. **32** Judas autem et Silas, et ipsi est: vir Macedo quidam erat stans et deprecans cum essent prophetæ, verbo plurimo consolati eum, et dicens: Transiens in Macedoniam, sunt fratres, et confirmaverunt. **33** Facto autem adjuva nos. **10** Ut autem visum vidit, statim ibi aliquanto tempore, dimissi sunt cum pace a quæsivimus proficiisci in Macedoniam, certi fratribus ad eos qui miserant illos. **34** Visum facti quod vocasset nos Deus evangelizare est autem Silæ ibi remanere: Judas autem eis. **11** Navigantes autem a Troade, recto solus abiit Jerusalem. **35** Paulus autem et cursu venimus Samothraciam, et sequenti die Barnabas demorabantur Antiochiæ, docentes Neapolim: **12** et inde Philippos, quæ est prima et evangelizantes cum aliis pluribus verbum partis Macedoniae civitas, colonia. Eramus Domini. **36** Post aliquot autem dies, dixit ad autem in hac urbe diebus aliquot, conferentes. Barnabam Paulus: Revertentes visitemus fratres **13** Die autem sabbatorum egressi sumus foras per universas civitates in quibus prædicavimus portam juxta flumen, ubi videbatur oratio verbum Domini, quomodo se habeant. **37** esse: et sedentes loquebamur mulieribus quæ Barnabas autem volebat secum assumere et convenerant. **14** Et quædam mulier nomine Joannem, qui cognominabatur Marcus. **38** Paulus Lydia, purpuraria civitatis Thyatirenorum, autem rogabat eum (ut qui discessisset ab eis colens Deum, audivit: cuius Dominus aperuit de Pamphylia, et non isset cum eis in opus) non cor intendere his quæ dicebantur a Paulo. **15** debere recipi. **39** Facta est autem dissensio, ita Cum autem baptizata esset, et domus ejus, ut discederent ab invicem, et Barnabas quidem, deprecata est, dicens: Si judicastis me fidelem assumpto Marco, navigaret Cyprum. **40** Paulus Domino esse, introite in domum meam, et vero, electo Sila, profectus est, traditus gratiæ manete. Et coëgit nos. **16** Factum est autem Dei a fratribus. **41** Perambulabat autem Syriam euntibus nobis ad orationem, puellam quamdam et Ciliciam, confirmans ecclesias: præcipiens habentem spiritum pythonem obviare nobis, custodire præcepta Apostolorum et seniorum.

16 Pervenit autem Derben et Lystram. Et ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris Judææ fidelis, patre gentili. **2** Huic testimonium bonum reddebant qui in Lystris erant et Iconio fratres. **3** Hunc voluit Paulus secum proficiisci: et assumens circumcidit eum propter Judæos qui erant in illis locis. Sciebant enim omnes quod pater ejus erat gentilis. **4** Cum autem pertransirent civitates, tradebant eis custodiri dogmata quæ erant decreta ab Apostolis et senioribus qui erant Jerosolymis. **5** Et ecclesiæ quidem confirmabantur fide, et abundabunt numero quotidie. **6** Transeuntes autem Phrygiam et Galatiæ regionem, vetati sunt a Spiritu Sancto loqui verbum Dei in Asia. **7** Cum venissent autem in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: et non permisit eos Spiritus Jesu. **8** Cum autem pertransissent Mysiam, descenderunt quæ quæstum magnum præstabat dominis suis divinando. **17** Hæc subsecuta Paulum et nos, clamabat dicens: Isti homines servi Dei excelsi sunt, qui annuntiant vobis viam salutis. **18** Hoc autem faciebat multis diebus. Dolens autem Paulus, et conversus, spiritui dixit: Præcipio tibi in nomine Jesu Christi exire ab ea. Et exiit eadem hora. **19** Videntes autem domini ejus quia exivit spes quæstus eorum, apprehendentes Paulum et Silam, perduxerunt in forum ad principes: **20** et offerentes eos magistratibus, dixerunt: Hi homines conturbant civitatem nostram, cum sint Judæi: **21** et annuntiant morem quem non licet nobis suspicere neque facere, cum simus Romani. **22** Et cucurrit plebs adversus eos: et magistratus, scisis tunicis eorum, jusserunt eos virgis cædi. **23** Et cum multas plagas eis imposuerint, miserunt eos in carcerem, præcipientes custodi ut diligenter custodiret eos. **24** Qui cum tale præceptum

accepisset, misit eos in interiorem carcerem, et per sabbata tria disserebat eis de Scripturis, 3 et pedes eorum strinxit ligno. 25 Media autem adaperiens et insinuans quia Christum oportuit nocte Paulus et Silas orantes, laudabant Deum: pati, et resurgere a mortuis: et quia hic est Jesus et audiebant eos qui in custodia erant. 26 Christus, quem ego annuntio vobis. 4 Et quidam Subito vero terræmotus factus est magnus, ex eis crediderunt et adjuncti sunt Paulo et Silæ: ita ut moverentur fundamenta carceris. Et et de colentibus gentilibusque multitudine magna, statim aperta sunt omnia ostia: et universorum et mulieres nobiles non paucæ. 5 Zelantes autem vincula soluta sunt. 27 Expergefactus autem Judæi, assumentesque de vulgo viros quosdam custos carceris, et videns januas apertas malos, et turba facta, concitaverunt civitatem: carceris, evaginato gladio volebat se interficere, et assistentes domui Jasonis quærebant eos æstimans fugisse vinctos. 28 Clamavit autem producere in populum. 6 Et cum non invenissent Paulus voce magna, dicens: Nihil tibi mali eos, trahebant Jasonem et quosdam fratres feceris: universi enim hic sumus. 29 Petitoque ad principes civitatis, clamantes: Quoniam hi lumine, introgressus est: et tremefactus procidit qui urbem concitant, et huc venerunt, 7 quos Paulo et Silæ ad pedes: 30 et producens eos suscepit Jason, et hi omnes contra decreta foras, ait: Domini, quid me oportet facere, Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse, ut salvus fiam? 31 At illi dixerunt: Crede in Jesum. 8 Concitaverunt autem plebem et Dominum Jesum, et salvus eris tu, et domus principes civitatis audientes hæc. 9 Et accepta tua. 32 Et locuti sunt ei verbum Domini cum satisfactione a Jasone et a ceteris, dimiserunt omnibus qui erant in domo ejus. 33 Et tollens eos. 10 Fratres vero confestim per noctem eos in illa hora noctis, lavit plagas eorum: dimiserunt Paulum et Silam in Berœam. Qui cum et baptizatus est ipse, et omnis domus ejus venissent, in synagogam Judæorum introierunt. continuo. 34 Cumque perduxisset eos in domum 11 Hi autem erant nobiliores eorum qui sunt suam, apposuit eis mensam, et lætatus est Thessalonicæ, qui suscepérunt verbum cum cum omni domo sua credens Deo. 35 Et cum omni aviditate, quotidie scrutantes Scripturas, dies factus esset, miserunt magistratus lictores, si hæc ita se haberent. 12 Et multi quidem dicentes: Dimitte homines illos. 36 Nuntiavit crediderunt ex eis, et mulierum gentilium autem custos carceris verba hæc Paulo: Quia honestarum, et viri non pauci. 13 Cum autem miserunt magistratus ut dimittamini: nunc cognovissent in Thessalonica Judæi quia et igitur exeuntes, ite in pace. 37 Paulus autem dixit Berœæ prædicatum est a Paulo verbum Dei, eis: Cæsos nos publice, indemnatos homines venerunt et illuc commoventes, et turbantes Romanos, miserunt in carcerem: et nunc occulte multitudinem. 14 Statimque tunc Paulum nos ejiciunt? Non ita: sed veniant, 38 et ipsi dimiserunt fratres, ut iret usque ad mare: nos ejicient. Nuntiaverunt autem magistratibus Silas autem et Timotheus remanserunt ibi. 15 lictores verba hæc. Timueruntque auditio quod Qui autem deducebant Paulum, perduxerunt Romani essent: 39 et venientes deprecati sunt eum usque Athenas, et accepto mandato ab eos, et eduentes rogabant ut egredierentur de eo ad Silam et Timotheum ut quam celeriter urbe. 40 Exeuntes autem de carcere, introierunt venirent ad illum, profecti sunt. 16 Paulus ad Lydiam: et visis fratribus consolati sunt eos, autem cum Athenis eos exspectaret, incitabatur et profecti sunt.

17 Cum autem perambulassent Amphipolim et Apolloniā, venerunt Thessalonicam, ubi erat synagoga Judæorum. 2 Secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos,

dicebant: Quid vult seminiverbius hic dicere? crediderunt: in quibus et Dionysius Areopagita, Alii vero: Novorum dæmoniorum videtur et mulier nomine Damaris, et alii cum eis. annuntiator esse: quia Jesum et resurrectionem annuntiabat eis. **19** Et apprehensum eum ad Areopagum duxerunt, dicentes: Possumus scire quæ est hæc nova, quæ a te dicitur, doctrina? **20** nova enim quædam infers auribus nostris: volumus ergo scire quidnam velint hæc esse. **21** (Athenienses autem omnes, et advenæ hospites, ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid novi.) **22** Stans autem Paulus in medio Areopagi, ait: Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiones vos video. **23** Præteriens enim, et videns simulacula vestra, inveni et aram in qua scriptum erat: Ignoto Deo. Quod ergo ignorantes colitis, hoc ego annuntio vobis. **24** Deus, qui fecit mundum, et omnia quæ in eo sunt, hic cæli et terræ cum sit Dominus, non in manufactis templis habitat, **25** nec manibus humanis colitur indigens aliquo, cum ipse det omnibus vitam, et inspirationem, et omnia: **26** fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terræ, definiens statuta tempora, et terminos habitationis eorum, **27** quererere Deum si forte attrahent eum, aut inveniant, quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum. **28** In ipso enim vivimus, et movemur, et sumus: sicut et quidam vestrorum poëtarum dixerunt: Ipsius enim et genus sumus. **29** Genus ergo cum simus Dei, non debemus æstimare auro, aut argento, aut lapidi, sculpturæ artis, et cogitationis hominis, divinum esse simile. **30** Et tempora quidem hujus ignorantiae despiciens Deus, nunc annuntiat hominibus ut omnes ubique pœnitentiam agant, **31** eo quod statuit diem in quo judicaturus est orbem in æquitate, in viro in quo statuit, fidem præbens omnibus, suscitans eum a mortuis. **32** Cum audissent autem resurrectionem mortuorum, quidam quidem irridebant, quidam vero dixerunt: Audiemus te de hoc iterum. **33** Sic Paulus exivit de medio eorum. **34** Quidam vero viri adhærentes ei,

18 Post hæc egressus ab Athenis, venit Corinthum: **2** et inveniens quemdam Judæum nomine Aquilam, Ponticum genere, qui nuper venerat ab Italia, et Priscillam uxorem ejus (eo quod præcepisset Claudius discedere omnes Judæos a Roma), accessit ad eos. **3** Et quia ejusdem erat artis, manebat apud eos, et operabatur. (Erant autem scenofactoriæ artis.) **4** Et disputabat in synagoga per omne sabbatum, interponens nomen Domini Jesu: suadebatque Judæis et Græcis. **5** Cum venissent autem de Macedonia Silas et Timotheus, instabat verbo Paulus, testificans Judæis esse Christum Jesum. **6** Contradicentibus autem eis, et blasphemantibus, excutiens vestimenta sua, dixit ad eos: Sanguis vester super caput vestrum: mundus ego: ex hoc ad gentes vadam. **7** Et migrans inde, intravit in domum cujusdam, nomine Titi Justi, colentis Deum, cuius domus erat conjuncta synagogæ. **8** Crispus autem archisynagogus creditit Domino cum omni domo sua: et multi Corinthiorum audientes credebant, et baptizabantur. **9** Dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo: Noli timere, sed loquere, et ne taceas: **10** propter quod ego sum tecum, et nemo apponetur tibi ut noceat te: quoniam populus est mihi multus in hac civitate. **11** Sedit autem ibi annum et sex menses, docens apud eos verbum Dei. **12** Gallione autem proconsule Achaïæ, insurrexerunt uno animo Judæi in Paulum, et adduxerunt eum ad tribunal, **13** dicentes: Quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum. **14** Incipiente autem Paulo aperire os, dixit Gallio ad Judæos: Si quidem esset iniquum aliquid aut facinus pessimum, o viri Judæi, recte vos sustinerem. **15** Si vero quæstiones sunt de verbo, et nominibus, et lege vestra, vos ipsi videritis: judex ego horum nolo esse. **16** Et minavit eos a tribunali. **17** Apprehendentes autem omnes Sosthenem principem synagogæ, percutiebant eum ante tribunal: et nihil eorum Gallioni curæ

erat. **18** Paulus vero cum adhuc sustinuissest eos, et loquebantur linguis, et prophetabant. dies multos fratibus valefaciens, navigavit **7** Erant autem omnes viri fere duodecim. **8** in Syriam (et cum eo Priscilla et Aquila), qui Introgressus autem synagogam, cum fiducia sibi totonderat in Cenchris caput: habebat loquebatur per tres menses, disputans et enim votum. **19** Devenitque Ephesum, et illos suadens de regno Dei. **9** Cum autem quidam ibi reliquit. Ipse vero ingressus synagogam, indurarentur, et non crederent, maledicentes disputabat cum Judæis. **20** Rogantibus autem eis viam Domini coram multitudine, discedens ab ut ampliori tempore maneret, non consensit, eis, segregavit discipulos, quotidie disputans in **21** sed valefaciens, et dicens: Iterum revertar ad schola tyranni cujusdam. **20** Hoc autem factum vos, Deo volente: profectus est ab Epheso. **22** Et est per biennium, ita ut omnes qui habitabant descendens Cæsaream, ascendit, et salutavit in Asia audirent verbum Domini, Judæi atque ecclesiam, et descendit Antiochiam. **23** Et gentiles. **11** Virtutesque non quaslibet faciebat facto ibi aliquanto tempore profectus est, Deus per manum Pauli, **12** ita ut etiam super perambulans ex ordine Galaticam regionem, languidos deferrentur a corpore ejus sudaria et et Phrygiam, confirmans omnes discipulos. semicinctia, et recedebant ab eis languores, et **24** Judæus autem quidam, Apollo nomine, spiritus nequam egrediebantur. **13** Tentaverunt Alexandrinus genere, vir eloquens, devenit autem quidam et de circumeuntibus Judæis Ephesum, potens in scripturis. **25** Hic erat exorcistis invocare super eos qui habebant edoctus viam Domini: et fervens spiritu spiritus malos nomen Domini Jesu, dicentes: loquebatur, et docebat diligenter ea quæ sunt Adjuro vos per Jesum, quem Paulus prædicat. Jesu, sciens tantum baptismum Joannis. **26** Hic **14** Erant autem quidam Judæi, Scevæ principis ergo coepit fiducialiter agere in synagoga. Quem sacerdotum septem filii, qui hoc faciebant. cum audissent Priscilla et Aquila, assumpserunt **15** Respondens autem spiritus nequam dixit eum, et diligentius exposuerunt ei viam Domini. eis: Jesum novi, et Paulum scio: vos autem **27** Cum autem vellet ire Achaiam, exhortati qui estis? **16** Et insiliens in eos homo, in fratres, scripserunt discipulis ut susciperent quo erat dæmonium pessimum, et dominatus eum. Qui cum venisset, contulit multum his amborum, invaluit contra eos, ita ut nudi qui crediderant. **28** Vehementer enim Judæos et vulnerati effugerent de domo illa. **17** Hoc revincebat publice, ostendens per Scripturas autem notum factum est omnibus Judæis, atque esse Christum Jesum.

19 Factum est autem cum Apollo esset Corinthi, ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum, et inveniret quosdam discipulos: **2** dixitque ad eos: Si Spiritum Sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum: Sed neque si Spiritus Sanctus est, audivimus. **3** Ille vero ait: In quo ergo baptizati estis? Qui dixerunt: In Joannis baptisme. **4** Dixit autem Paulus: Joannes baptizavit baptismō pœnitentiæ populum, dicens in eum qui venturus esset post ipsum ut crederent, hoc est, in Jesum. **5** His auditis, baptizati sunt in nomine Domini Jesu. **6** Et cum imposuisset illis manus Paulus, venit Spiritus Sanctus super

Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia. invicem. **39** Si quid autem alterius rei quæreris, **23** Facta est autem illo tempore turbatio non in legitima ecclesia poterit absolvit. **40** Nam et minima de via Domini. **24** Demetrius enim periclitamus argui seditionis hodiernæ, cum quidam nomine, argentarius, faciens ædes nullus obnoxius sit de quo possimus reddere argenteas Dianæ, præstabat artificibus non rationem concursus istius. **41** Et cum hæc modicum quæstum: **25** quos convocans, et eos dixisset, dimisit ecclesiam.

qui hujusmodi erant opifices, dixit: Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio: **26** et videtis et auditis quia non solum Ephesi, sed pene totius Asiæ, Paulus hic suadens avertit multam turbam, dicens: Quoniam non sunt dii, qui manibus fiunt. **27** Non solum autem hæc periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed et magnæ Dianæ templum in nihilum reputabitur, sed et destrui incipiet majestas ejus, quam tota Asia et orbis colit. **28** His auditis, repleti sunt ira, et exclamaverunt dicentes: Magna Diana Ephesiorum. **29** Et impleta est civitas confusione, et impetum fecerunt uno animo in theatrum, rapto Gajo et Aristarcho Macedonibus, comitibus Pauli. **30** Paulo autem volente intrare in populum, non permiserunt discipuli. **31** Quidam autem et de Asiæ principibus, qui erant amici ejus, miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum: **32** alii autem aliud clamabant. Erat enim ecclesia confusa: et plures nesciebant qua ex causa convenissent. **33** De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Judæis. Alexander autem manu silentio postulato, volebat reddere rationem populo. **34** Quem ut cognoverunt Judæum esse, vox facta una est omnium, quasi per horas duas clamantium: Magna Diana Ephesiorum. **35** Et cum sedasset scriba turbas, dixit: Viri Ephesii, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse magnæ Dianæ, Jovisque prolis? **36** Cum ergo his contradici non possit, oportet vos sedatos esse, et nihil temere agere. **37** Adduxistis enim homines istos, neque sacrilegos, neque blasphemantes deam vestram. **38** Quod si Demetrius et qui cum eo sunt artifices, habent adversus aliquem causam, conventus forenses aguntur, et proconsules sunt: accusent

20 Postquam autem cessavit tumultus, vocatis Paulus discipulis, et exhortatus eos, valedixit, et profectus est ut iret in Macedoniam. **2** Cum autem perambulasset partes illas, et exhortatus eos fuisset multo sermone, venit ad Græciam: **3** ubi cum fecisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ a Judæis navigaturo in Syriam: habuitque consilium ut reverteretur per Macedoniam. **4** Comitatus est autem eum Sopater Pyrrhi Bereensis, Thessalonicensem vero Aristarchus, et Secundus, et Gajus Derbeus, et Timotheus: Asiani vero Tychicus et Trophimus. **5** Hi cum præcessissent, sustinuerunt nos Troade: **6** nos vero navigavimus post dies azymorum a Philippis, et venimus ad eos Troadem in diebus quinque, ubi demorati sumus diebus septem. **7** Una autem sabbati cum convenissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxitque sermonem usque in median noctem. **8** Erant autem lampades copiosæ in cœnaculo, ubi eramus congregati. **9** Sedens autem quidam adolescens nomine Eutychus super fenestram, cum mergeretur somno gravi, disputante diu Paulo, ductus somno cecidit de tertio cœnaculo deorsum, et sublatus est mortuus. **10** Ad quem cum descendisset Paulus, incubuit super eum: et complexus dixit: Nolite turbari, anima enim ipsius in ipso est. **11** Ascendens autem, frangensque panem, et gustans, satisque allocutus usque in lucem, sic profectus est. **12** Adduxerunt autem puerum viventem, et consolati sunt non minime. **13** Nos autem ascendentibus navem, navigavimus in Asson, inde suscepturi Paulum: sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus. **14** Cum autem convenisset nos in Asson, assumpto eo, venimus

Mitylenen. **15** Et inde navigantes, sequenti die unumquemque vestrum. **32** Et nunc commendo venimus contra Chium, et alia applicuimus vos Deo, et verbo gratiae ipsius, qui potens est Samum, et sequenti die venimus Miletum. ædificare, et dare hæreditatem in sanctificatis **16** Proposuerat enim Paulus transnavigare omnibus. **33** Argentum, et aurum, aut vestem Ephesum, ne qua mora illi fieret in Asia. nullius concupivi, sicut **34** ipsi scitis: quoniam Festinabat enim, si possibile sibi esset, ut diem ad ea quæ mihi opus erant, et his qui mecum Pentecostes faceret Jerosolymis. **17** A Mileto sunt, ministraverunt manus istæ. **35** Omnia autem mittens Ephesum, vocavit majores natu ostendi vobis, quoniam sic laborantes, oportet ecclesiæ. **18** Qui cum venissent ad eum, et simul suspicere infirmos ac meminisse verbi Domini essent, dixit eis: Vos scitis a prima die qua Jesu: quoniam ipse dixit: Beatus est magis ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per dare, quam accipere. **36** Et cum hæc dixisset, omne tempus fuerim, **19** serviens Domino cum positis genibus suis oravit cum omnibus illis. omni humilitate, et lacrimis, et temptationibus, **37** Magnus autem fletus factus est omnium: et quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum: **20** procumbentes super collum Pauli, osculabantur quomodo nihil subtraxerim utilium, quominus eum, **38** dolentes maxime in verbo quod dixerat, annuntiarem vobis et docerem vos, publice quoniam amplius faciem ejus non essent visuri. et per domos, **21** testificans Judæis atque Et deducebant eum ad navem.
gentilibus in Deum poenitentiam, et fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. **22** Et nunc ecce alligatus ego spiritu, vado in Jerusalem: quæ in ea ventura sint mihi, ignorans: **23** nisi quod Spiritus Sanctus per omnes civitates mihi protestatur, dicens quoniam vincula et tribulationes Jerosolymis me manent. **24** Sed nihil horum vereor: nec facio animam meam pretiosiorem quam me, dummodo consummum cursum meum, et ministerium verbi quod accepi a Domino Jesu, testificari Evangelium gratiae Dei. **25** Et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes, per quos transivi prædicans regnum Dei. **26** Quapropter contestor vos hodierna die, quia mundus sum a sanguine omnium. **27** Non enim subterfugi, quominus annuntiarem omne consilium Dei vobis. **28** Attendite vobis, et universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei, quam acquisivit sanguine suo. **29** Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi. **30** Et ex vobisipsis exsurgent viri loquentes perversa, ut abducant discipulos post se. **31** Propter quod vigilate, memoria retinentes quoniam per triennium nocte et die non cessavi, cum lacrimis monens

21 Cum autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis, recto cursu venimus Coum, et sequenti die Rhodum, et inde Pataram. **2** Et cum invenissemus navem transfretantem in Phœnicen, ascendentes navigavimus. **3** Cum apparuissemus autem Cypro, relinquentes eam ad sinistram, navigavimus in Syriam, et venimus Tyrum: ibi enim navis expositura erat onus. **4** Inventis autem discipulis, mansimus ibi diebus septem: qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet Jerosolymam. **5** Et expletis diebus, profecti ibamus, deducentibus nos omnibus cum uxoribus et filiis usque foras civitatem: et positis genibus in littore, oravimus. **6** Et cum valefecisemus invicem, ascendimus navem: illi autem redierunt in sua. **7** Nos vero navigatione expleta a Tyro descendimus Ptolemaidam: et salutatis fratribus, mansimus die una apud illos. **8** Alia autem die profecti, venimus Cæsaream. Et intrantes domum Philippi evangelistæ, qui erat unus de septem, mansimus apud eum. **9** Huic autem erant quatuor filiæ virginis prophetantes. **10** Et cum moraremur per dies aliquot, supervenit quidam a Judæa propheta, nomine Agabus. **11** Is cum venisset ad nos, tulit zonam Pauli: et alligans sibi pedes et manus, dixit: Hæc dicit Spiritus Sanctus: Virum, cuius

est zona hæc, sic alligabunt in Jerusalem Judæi, cum vidissent eum in templo, concitaverunt et tradent in manus gentium. **12** Quod cum omnem populum, et injecerunt ei manus, audissemus, rogabamus nos, et qui loci illius clamantes: **28** Viri Israëlitæ, adjuvate: hic est erant, ne ascenderet Jerosolymam. **13** Tunc homo qui adversus populum, et legem, et locum respondit Paulus, et dixit: Quid facitis flentes, hunc, omnes ubique docens, insuper et gentiles et affligentes cor meum? Ego enim non solum induxit in templum, et violavit sanctum locum alligari, sed et mori in Jerusalem paratus sum istum. **29** Viderant enim Trophimum Ephesium propter nomen Domini Jesu. **14** Et cum ei suadere in civitate cum ipso, quem æstimaverunt non possemus, quievimus, dicentes: Domini quoniam in templum introduxisset Paulus. voluntas fiat. **15** Post dies autem istos, præparati **30** Commotaque est civitas tota, et facta est ascendebamus in Jerusalem. **16** Venerunt autem concursio populi. Et apprehendentes Paulum, et ex discipulis a Cæsarea nobiscum, adducentes trahebant eum extra templum: et statim secum apud quem hospitaremur Mnasonem clausæ sunt januæ. **31** Quærentibus autem quemdam Cyprus, antiquum discipulum. **17** eum occidere, nuntiatum est tribuno cohortis Et cum venissemus Jerosolymam, libenter quia tota confunditur Jerusalem. **32** Qui statim, exceperunt nos fratres. **18** Sequenti autem assumptis militibus et centurionibus, decurrit die introibat Paulus nobiscum ad Jacobum, ad illos. Qui cum vidissent tribunum et milites, omnesque collecti sunt seniores. **19** Quos cum cessaverunt percutere Paulum. **33** Tunc accedens salutasset, narrabat per singula quæ Deus tribunus apprehendit eum, et jussit eum alligari fecisset in gentibus per ministerium ipsius. catenis duabus: et interrogabat quis esset, et **20** At illi cum audissent, magnificabant Deum, quid fecisset. **34** Alii autem aliud clamabant in dixeruntque ei: Vides, frater, quot millia sunt in turba. Et cum non posset certum cognoscere Judæis qui crediderunt, et omnes æmulatores præ tumultu, jussit duci eum in castra. **35** Et sunt legis. **21** Audierunt autem de te quia cum venisset ad gradus, contigit ut portaretur discessionem doceas a Moyse eorum qui per a militibus propter vim populi. **36** Sequebatur gentes sunt Judæorum, dicens non debere enim multitudo populi, clamans: Tolle eum. **37** eos circumcidere filios suos, neque secundum Et cum cœpisset induci in castra Paulus, dicit consuetudinem ingredi. **22** Quid ergo est? tribuno: Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui utique oportet convenire multitudinem: audient dixit: Græce nosti? **38** nonne tu es Ægyptius, qui enim te supervenisse. **23** Hoc ergo fac quod ante hos dies tumultum concitasti, et eduxisti in tibi dicimus. Sunt nobis viri quatuor, votum desertum quatuor millia virorum sicariorum? habentes super se. **24** His assumptis, sanctifica **39** Et dixit ad eum Paulus: Ego homo sum quidem te cum illis, et impende in illis ut radant capita: Judæus a Tarso Ciliciæ, non ignotæ civitatis et scient omnes quia quæ de te audierunt, falsa municeps. Rogo autem te, permitte mihi loqui sunt, sed ambulas et ipse custodiens legem. ad populum. **40** Et cum ille permisisset, Paulus **25** De his autem qui crediderunt ex gentibus, stans in gradibus annuit manu ad plebem, nos scripsimus judicantes ut abstineant se et magno silentio facto, allocutus est lingua ab idolis immolato, et sanguine, et suffocato, hebræa, dicens:
et fornicatione. **26** Tunc Paulus, assumptis viris, postera die purificatus cum illis intravit in templum, annuntians expletionem dierum purificationis, donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio. **27** Dum autem septem dies consummarentur, hi qui de Asia erant Judæi,

22 Viri fratres, et patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem. **2** Cum audissent autem quia hebræa lingua loqueretur ad illos, magis præstiterunt silentium. **3** Et dicit: Ego sum vir Judæus, natus in Tarso Ciliciæ, nutritus autem in ista civitate, secus pedes

Gamaliel eruditus juxta veritatem paternæ ad me: Vade, quoniam ego in nationes longe legis, æmulator legis, sicut et vos omnes estis mittam te. **22** Audiebant autem eum usque hodie: **4** qui hanc viam persecutus sum usque ad hoc verbum, et levaverunt vocem suam, ad mortem, alligans et tradens in custodias dicentes: Tolle de terra hujusmodi: non enim viros ac mulieres, **5** sicut princeps sacerdotum fas est eum vivere. **23** Vociferantibus autem eis, mihi testimonium reddit, et omnes majores et projicientibus vestimenta sua, et pulverem natu: a quibus et epistolas accipiens, ad fratres jactantibus in aërem, **24** jussit tribunus induci Damascum pergebam, ut adducerem inde eum in castra, et flagellis cædi, et torqueri eum, vinctos in Jerusalem ut punirentur. **6** Factum est ut sciret propter quam causam sic acclamarent autem, eunte me, et appropinquate Damasco ei. **25** Et cum astrinxissent eum loris, dicit media die, subito de cælo circumfulsit me astanti sibi centurioni Paulus: Si hominem lux copiosa: **7** et decidens in terram, audivi Romanum et indemnatum licet vobis flagellare? vocem dicentem mihi: Saule, Saule, quid me **26** Quo auditio, centurio accessit ad tribunum, et persequeris? **8** Ego autem respondi: Quis nuntiavit ei, dicens: Quid acturus es? hic enim es, domine? Dixitque ad me: Ego sum Jesus homo civis Romanus est. **27** Accedens autem Nazarenus, quem tu persequeris. **9** Et qui mecum tribunus, dixit illi: Dic mihi si tu Romanus es? erant, lumen quidem viderunt, vocem autem At ille dixit: Etiam. **28** Et respondit tribunus: non audierunt ejus qui loquebatur mecum. **10** Ego multa summa civilitatem hanc consecutus Et dixi: Quid faciam, domine? Dominus autem sum. Et Paulus ait: Ego autem et natus sum. dixit ad me: Surgens vade Damascum: et ibi tibi **29** Protinus ergo discesserunt ab illo qui eum dicetur de omnibus quæ te oporteat facere. **11** Et torturi erant. Tribunus quoque timuit postquam cum non viderem præ claritate luminis illius, ad rescivit, quia civis Romanus esset, et quia manum deductus a comitibus, veni Damascum. alligasset eum. **30** Postera autem die volens scire **12** Ananias autem quidam vir secundum legem, diligentius qua ex causa accusaretur a Judæis, testimonium habens ab omnibus cohabitantibus solvit eum, et jussit sacerdotes convenire, et Judæis, **13** veniens ad me et astans, dixit mihi: omne concilium: et producens Paulum, statuit Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi inter illos.

in eum. **14** At ille dixit: Deus patrum nostrorum præordinavit te, ut cognosceres voluntatem ejus, et videres justum, et audires vocem ex ore ejus: **15** quia eris testis illius ad omnes homines eorum quæ vidisti et audisti. **16** Et nunc quid moraris? Exsurge, et baptizare, et ablue peccata tua, invocato nomine ipsius. **17** Factum est autem revertenti mihi in Jerusalem, et oranti in templo, fieri me in stupore mentis, **18** et videre illum dicentem mihi: Festina, et exi velociter ex Jerusalem: quoniam non recipient testimonium tuum de me. **19** Et ego dixi: Domine, ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcerem, et cædens per synagogas eos qui credebant in te: **20** et cum funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabam, et consentiebam, et custodiebam vestimenta interficiunt illum. **21** Et dixit

23 Intendens autem in concilium Paulus, ait: Viri fratres, ego omni conscientia bona conversatus sum ante Deum usque in hodiernum diem. **2** Princeps autem sacerdotum Ananias præcepit astantibus sibi percutere os ejus. **3** Tunc Paulus dixit ad eum: Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu sedens judicas me secundum legem, et contra legem jubes me percuti? **4** Et qui astabant dixerunt: Summum sacerdotem Dei maledicis. **5** Dixit autem Paulus: Nesciebam, fratres, quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: Principem populi tui non maledices. **6** Sciens autem Paulus quia una pars esset sadducæorum, et altera pharisæorum, exclamavit in concilio: Viri fratres, ego pharisæus sum, filius pharisæorum: de spe et resurrectione mortuorum ego judicor.

7 Et cum hæc dixisset, facta est dissensio se devoverunt non manducare, neque bibere inter pharisæos et sadduceos, et soluta est donec interficiant eum: et nunc parati sunt, multitudo. 8 Sadducæi enim dicunt non exspectantes promissum tuum. 22 Tribunus esse resurrectionem, neque angelum, neque igitur dimisit adolescentem, præcipiens ne cui spiritum: pharisæi autem utraque confitentur. loqueretur quoniam hæc nota sibi fecisset. 23 Et 9 Factus est autem clamor magnus. Et surgentes vocatis duobus centurionibus, dixit illis: Parate quidam pharisæorum, pugnabant, dicentes: milites ducentos ut eant usque Cæsaream, et Nihil mali invenimus in homine isto: quid si equites septuaginta, et lancearios ducentos a spiritus locutus est ei, aut angelus? 10 Et cum tertia hora noctis, 24 et jumenta præparate ut magna dissensio facta esset, timens tribunus imponentes Paulum, salvum perducerent ad ne discerperetur Paulus ab ipsis, jussit milites Felicem præsidem. 25 (Timuit enim ne forte descendere, et rapere eum de medio eorum, raperent eum Judæi, et occiderent, et ipse postea ac deducere eum in castra. 11 Sequenti autem calumniam sustineret, tamquam accepturus nocte assistens ei Dominus, ait: Constans esto: pecuniam.) 26 Scribens epistolam continentem sicut enim testificatus es de me in Jerusalem, hæc: Claudio Lysias optimo præsidi Felici, sic te oportet et Romæ testificari. 12 Facta salutem. 27 Virum hunc comprehensum autem die collegerunt se quidam ex Judæis, et a Judæis, et incipientem interfici ab eis, devoverunt, se dicentes neque manducaturos, superveniens cum exercitu eripui, cognito quia neque bibituros donec occiderent Paulum. 13 Romanus est. 28 Volensque scire causam quam Erant autem plus quam quadraginta viri qui objiciebant illi, deduxi eum in concilium eorum. hanc conjurationem fecerant: 14 qui accesserunt 29 Quem inveni accusari de quæstionibus legis ad principes sacerdotum et seniores, et ipsorum, nihil vero dignum morte aut vinculis dixerunt: Devotione devovimus nos nihil habentem criminis. 30 Et cum mihi perlatum gustaturos, donec occidamus Paulum. 15 Nunc esset de insidiis quas paraverant illi, misi eum ad ergo vos notum facite tribuno cum concilio, ut te, denuntians et accusatoribus ut dicant apud producat illum ad vos, tamquam aliquid certius te. Vale. 31 Milites ergo secundum præceptum cognituri de eo. Nos vero priusquam appropiet, sibi assumentes Paulum, duxerunt per noctem parati sumus interficere illum. 16 Quod cum in Antipatridem. 32 Et postera die dimissis audisset filius sororis Pauli insidias, venit, et equitibus ut cum eo irent, reversi sunt ad castra. intravit in castra, nuntiavitque Paulo. 17 Vocans 33 Qui cum venissent Cæsaream, et tradidissent autem Paulus ad se unum ex centurionibus, epistolam præsidi, statuerunt ante illum et ait: Adolescentem hunc perduc ad tribunum, Paulum. 34 Cum legisset autem, et interrogasset habet enim aliquid indicare illi. 18 Et ille de qua provicia esset, et cognoscens quia de quidem assumens eum duxit ad tribunum, et ait: Cilicia: 35 Audiam te, inquit, cum accusatores Vinctus Paulus rogavit me hunc adolescentem tui venerint. Jussitque in prætorio Herodis perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi. 19 custodiri eum.

Apprehendens autem tribunus manum illius, secessit cum eo seorsum, et interrogavit illum: Quid est quod habes indicare mihi? 20 Ille autem dixit: Judæis convenit rogare te ut crastina die producas Paulum in concilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo: 21 tu vero ne credideris illis: insidiantur enim ei ex eis viri amplius quam quadraginta, qui

24 Post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum Ananias, cum senioribus quibusdam, et Tertullo quodam oratore, qui adierunt præsidem adversus Paulum. 2 Et citato Paulo cœpit accusare Tertullus, dicens: Cum in multa pace agamus per te, et multa corrigantur per tuam providentiam, 3 semper et ubique suscipimus, optime Felix,

cum omni gratiarum actione. **4** Ne diutius Cum tribunus Lysias descenderit, audiam vos. autem te protraham, oro, breviter audias nos **23** Jussitque centurioni custodire eum, et habere pro tua clementia. **5** Invenimus hunc hominem requiem, nec quemquam de suis prohibere pestiferum, et concitantem seditiones omnibus ministrare ei. **24** Post aliquot autem dies veniens Judæis in universo orbe, et auctorem seditionis Felix cum Drusilla uxore sua, quæ erat Judæa, sectæ Nazarenorum: **6** qui etiam templum vocavit Paulum, et audivit ab eo fidem quæ est violare conatus est, quem et apprehensum in Christum Jesum. **25** Disputante autem illo voluimus secundum legem nostram judicare. **7** de justitia, et castitate, et de judicio futuro, Superveniens autem tribunus Lysias, cum vi tremefactus Felix, respondit: Quod nunc attinet, magna eripuit eum de manibus nostris, **8** jubens vade: tempore autem opportuno accersam te: accusatores ejus ad te venire: a quo poteris **26** simul et sperans quod pecunia ei daretur a ipse judicans, de omnibus istis cognoscere, Paulo, propter quod et frequenter accersens de quibus nos accusamus eum. **9** Adjicerunt eum, loquebatur cum eo. **27** Biennio autem autem et Judæi, dicentes hæc ita se habere. **10** expleto, accepit successorem Felix Portium Respondit autem Paulus (annuente sibi præside Festum. Volens autem gratiam præstare Judæis dicere): Ex multis annis te esse judicem genti Felix, reliquit Paulum vincum.

huic sciens, bono animo pro me satisfaciam. **11** Potes enim cognoscere quia non plus sunt mihi dies quam duodecim, ex quo ascendi adorare in Jerusalem: **12** et neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem, aut concursum facientem turbæ, neque in synagogis, neque in civitate: **13** neque probare possunt tibi de quibus nunc me accusant. **14** Confiteor autem hoc tibi, quod secundum sectam quam dicunt hæresim, sic deservio Patri et Deo meo, credens omnibus quæ in lege et prophetis scripta sunt: **15** spem habens in Deum, quam et hi ipsi exspectant, resurrectionem futuram justorum et iniquorum. **16** In hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad Deum et ad homines semper. **17** Post annos autem plures eleemosynas facturus in gentem meam, veni, et oblationes, et vota, **18** in quibus invenerunt me purificatum in templo: non cum turba, neque cum tumultu. **19** Quidam autem ex Asia Judæi, quos oportebat apud te præsto esse, et accusare si quid haberent adversum me: **20** aut hi ipsi dicant si quid invenerunt in me iniquitatis cum stem in concilio, **21** nisi de una hac solummodo voce qua clamavi inter eos stans: Quoniam de resurrectione mortuorum ego judicor hodie a vobis. **22** Distulit autem illos Felix, certissime sciens de via hac, dicens:

25 Festus ergo cum venisset in provinciam, post triduum ascendit Jerosolymam a Cæsarea. **2** Adieruntque eum principes sacerdotum et primi Judæorum adversus Paulum: et rogabant eum, **3** postulantes gratiam adversus eum, ut juberet perduci eum in Jerusalem, insidias tendentes ut interficerent eum in via. **4** Festus autem respondit servari Paulum in Cæsarea: se autem maturius profecturum. **5** Qui ergo in vobis, ait, potentes sunt, descendentes simul, si quod est in viro crimen, accusent eum. **6** Demoratus autem inter eos dies non amplius quam octo aut decem, descendit Cæsaream, et altera die sedit pro tribunal, et jussit Paulum adduci. **7** Qui cum perductus esset, circumsteterunt eum, qui ab Jerosolyma descenderant Judæi, multas et graves causas objicientes, quas non poterant probare: **8** Paulo rationem reddente: Quoniam neque in legem Judæorum, neque in templum, neque in Cæsarem quidquam peccavi. **9** Festus autem volens gratiam præstare Judæis, respondens Paulo, dixit: Vis Jerosolymam ascendere, et ibi de his judicari apud me? **10** Dixit autem Paulus: Ad tribunal Cæsaris sto: ibi me oportet judicari: Judæis non nocui, sicut tu melius nosti. **11** Si enim nocui, aut dignum morte aliiquid feci, non recuso mori: si vero nihil

est eorum quæ hi accusant me, nemo potest interrogatione facta habeam quid scribam. **27**
me illis donare. Cæsarem appello. **12** Tunc Sine ratione enim mihi videtur mittere vincum,
Festus cum concilio locutus, respondit: Cæsarem et causas ejus non significare.
appellasti? ad Cæsarem ibis. **13** Et cum dies aliquot transacti essent, Agrippa rex et Bernice
descenderunt Cæsaream ad salutandum Festum.
14 Et cum dies plures ibi demorarentur, Festus
regi indicavit de Paulo, dicens: Vir quidam est
derelictus a Felice vinctus, **15** de quo cum essem
Jerosolymis, adierunt me principes sacerdotum
et seniores Judæorum, postulantes adversus
illum damnationem. **16** Ad quos respondi: Quia
non est Romanis consuetudo damnare aliquem
hominem priusquam is qui accusatur præsentes
habeat accusatores, locumque defendendi
accipiat ad abluenda crimina. **17** Cum ergo huc
convenissent sine ulla dilatione, sequenti die
sedens pro tribunal, jussi adduci virum. **18**
De quo, cum stetissent accusatores, nullam
causam deferebant, de quibus ego suspicabar
malum. **19** Quæstiones vero quasdam de sua
superstitione habebant adversus eum, et de
quodam Jesu defuncto, quem affirmabat Paulus
vivere. **20** Hæsitans autem ego de hujusmodi
quæstione, dicebam si vellet ire Jerosolymam,
et ibi judicari de istis. **21** Paulo autem appellante
ut servaretur ad Augusti cognitionem, jussi
servari eum, donec mittam eum ad Cæsarem.
22 Agrippa autem dixit ad Festum: Volebam et
ipse hominem audire. Cras, inquit, audies eum.
23 Altera autem die cum venisset Agrippa et
Bernice cum multa ambitione, et introissent in
auditorium cum tribunis et viris principalibus
civitatis, jubente Festo, adductus est Paulus.
24 Et dicit Festus: Agrippa rex, et omnes qui
simul adestis nobiscum viri, videtis hunc de
quo omnis multitudo Judæorum interpellavit
me Jerosolymis, petentes et acclamantes non
oportere eum vivere amplius. **25** Ego vere
comperi nihil dignum morte eum admisisse.
Ipso autem hoc appellante ad Augustum,
judicavi mittere. **26** De quo quid certum scribam
domino, non habeo. Propter quod produxi
eum ad vos, et maxime ad te, rex Agrippa, ut

26 Agrippa vero ad Paulum ait: Permittitur
tibi loqui pro temetipso. Tunc Paulus
extenta manu cœpit rationem reddere: **2**
De omnibus quibus accusor a Judæis, rex
Agrippa, æstimo me beatum apud te cum sim
defensurus me hodie, **3** maxime te sciente
omnia, et quæ apud Judæos sunt consuetudines
et quæstiones: propter quod obsecro patienter
me audias. **4** Et quidem vitam meam a
juventute, quæ ab initio fuit in gente mea
in Jerosolymis, noverunt omnes Judæi: **5**
præscientes me ab initio (si velint testimonium
perhibere) quoniam secundum certissimam
sectam nostræ religionis vixi pharisæus. **6**
Et nunc, in spe quæ ad patres nostros
repromissionis facta est a Deo, sto judicio
subjectus: **7** in quam duodecim tribus nostræ
nocte ac die deservientes, sperant devenire.
De qua spe accusor a Judæis, rex. **8** Quid
incredibile judicatur apud vos, si Deus mortuos
suscitat? **9** Et ego quidem existimaveram me
adversus nomen Jesu Nazareni debere multa
contraria agere, **10** quod et feci Jerosolymis, et
multos sanctorum ego in carceribus inclusi,
a principibus sacerdotum potestate accepta:
et cum occiderentur, detuli sententiam. **11**
Et per omnes synagogas frequenter puniens
eos, compellebam blasphemare: et amplius
insaniens in eos, persequebar usque in exteris
civitates. **12** In quibus dum irem Damascum cum
potestate et permisso principum sacerdotum,
13 die media in via vidi, rex, de cælo supra
splendorem solis circumfulsisse me lumen, et
eos qui mecum simul erant. **14** Omnesque nos
cum decidissemus in terram, audivi vocem
loquentem mihi hebraica lingua: Saule, Saule,
quid me persequeris? durum est tibi contra
stimulum calcitrare. **15** Ego autem dixi: quis
es, domine? Dominus autem dixit: Ego sum
Jesus, quem tu persequeris. **16** Sed exsurge,
et sta super pedes tuos: ad hoc enim apparui

tibi, ut constituam te ministrum, et testem Augustæ, **2** ascendetes navem Adrumetinam, eorum quæ vidisti, et eorum quibus apparebo incipientes navigare circa Asiæ loca, sustulimus, tibi, **17** eripiens te de populo et gentibus, in perseverante nobiscum Aristarcho Macedone quas nunc ego mitto te, **18** aperire oculos Thessalonicensi. **3** Sequenti autem die eorum, ut convertantur a tenebris ad lucem, devenimus Sidonem. Humane autem tractans et de potestate Satanæ ad Deum, ut accipiant Julius Paulum, permisit ad amicos ire, et remissionem peccatorum, et sortem inter curam sui agere. **4** Et inde cum sustulissimus, sanctos, per fidem quæ est in me. **19** Unde, rex subnavigavimus Cyprum, propterea quod essent Agrippa, non fui incredulus cælesti visioni: **20** venti contrarii. **5** Et pelagus Ciliciæ et Pamphyliæ sed his qui sunt Damasci primum, et Jerosolymis, navigantes, venimus Lystram, quæ est Lyciæ: **6** et in omnem regionem Judææ, et gentibus, et ibi inveniens centurio navem Alexandrinam annuntiabam, ut poenitentiam agerent, et navigantem in Italiam, transposuit nos in eam. converterentur ad Deum, digna poenitentiæ **7** Et cum multis diebus tarde navigaremus, et vix opera facientes. **21** Hac ex causa me Judæi, cum devenissemus contra Gnidum, prohibente nos essem in templo, comprehensum tentabant vento, adnavigavimus Cretæ juxta Salmonem: interficere. **22** Auxilio autem adjutus Dei usque **8** et vix juxta navigantes, venimus in locum in hodiernum diem, sto, testificans minori quemdam qui vocatur Boniportus, cui juxta atque majori, nihil extra dicens quam ea quæ erat civitas Thalassa. **9** Multo autem tempore prophetæ locuti sunt futura esse, et Moyses, **23** peracto, et cum jam non esset tuta navigatio eo si passibilis Christus, si primus ex resurrectione quod et jejunium jam præteriisset, consolabatur mortuorum, lumen annuntiaturus est populo eos Paulus, **10** dicens eis: Viri, video quoniam et gentibus. **24** Hæc loquente eo, et rationem cum injuria et multo damno non solum oneris, reddente, Festus magna voce dixit: Insanis, et navis, sed etiam animarum nostrarum incipit Paule: multæ te litteræ ad insaniam convertunt. esse navigatio. **11** Centurio autem gubernatori et **25** Et Paulus: Non insanio, inquit, optime Feste, nauclero magis credebat, quam his quæ a Paulo sed veritatis et sobrietatis verba loquor. **26** Scit dicebantur. **12** Et cum aptus portus non esset enim de his rex, ad quem et constanter loquor: ad hiemandum, plurimi statuerunt consilium latere enim eum nihil horum arbitrör. Neque navigare inde, si quomodo possent, devenientes enim in angulo quidquam horum gestum est. Phœnicen hiemare, portum Cretæ respicientem **27** Credis, rex Agrippa, prophetis? Scio quia ad Africum et ad Corum. **13** Aspirante autem credis. **28** Agrippa autem ad Paulum: In modico austro, æstimantes propositum se tenere, cum suades me christianum fieri. **29** Et Paulus: Opto sustulissent de Asson, legebant Cretam. **14** apud Deum, et in modico et in magno, non Non post multum autem misit se contra ipsam tantum te, sed etiam omnes qui audiunt hodie ventus typhonius, qui vocatur Euroaquilo. fieri tales, qualis et ego sum, exceptis vinculis **15** Cumque arrepta esset navis, et non posset his. **30** Et exsurrexit rex, et præses, et Bernice, conari in ventum, data nave flatibus, ferebamur. et qui assidebant eis. **31** Et cum secessissent, **16** In insulam autem quamdam decurrentes, loquebantur ad invicem, dicentes: Quia nihil quæ vocatur Cauda, potuimus vix obtainere morte aut vinculis dignum quid fecit homo iste. scapham. **17** Qua sublata, adjutoriis utebantur, **32** Agrippa autem Festo dixit: Dimitti poterat accingentes navem, timentes ne in Syrtim homo hic, si non appellasset Cæsarem. **18** inciderent, summisso vase sic ferebantur.

27 Ut autem judicatum est navigare eum in Italiam, et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni nomine Julio cohortis

Valida autem nobis tempestate jactatis, sequenti die jactum fecerunt: **19** et tertia die suis manibus armamenta navis projecerunt. **20** Neque autem

sole, neque sideribus apparentibus per plures esset, terram non agnoscebant: sinum vero dies, et tempestate non exigua imminente, jam quemdam considerabant habentem littus, in ablata erat spes omnis salutis nostræ. **21** Et quem cogitabant si possent ejicere navem. **40** Et cum multa jejunatio fuisset, tunc stans Paulus cum anchoras sustulissent, committebant se in medio eorum, dixit: Oportebat quidem, o mari, simul laxantes juncturas gubernaculorum: viri, audito me, non tollere a Creta, lucrique et levato artemone secundum auræ flatum, facere injuriam hanc et jacturam. **22** Et nunc tendebant ad littus. **41** Et cum incidissemus suadeo vobis bono animo esse: amissio enim in locum dithalassum, impegerunt navem: et nullius animæ erit ex vobis, præterquam navis. prora quidem fixa manebat immobilis, puppis **23** Astitit enim mihi hac nocte angelus Dei, cuius vero solvebatur a vi maris. **42** Militum autem sum ego, et cui deservio, **24** dicens: Ne timeas, consilium fuit ut custodias occiderent, ne quis Paule: Cæsari te oportet assistere: et ecce cum enatasset, effugeret. **43** Centurio autem donavit tibi Deus omnes qui navingant tecum. **25** volens servare Paulum, prohibuit fieri: jussitque Propter quod bono animo estote, viri: credo eos qui possent natare, emittere se primos, et enim Deo quia sic erit, quemadmodum dictum evadere, et ad terram exire: **44** et ceteros, alias est mihi. **26** In insulam autem quamdam oportet in tabulis ferebant, quosdam super ea quæ de nos devenire. **27** Sed posteaquam quartadecima navi erant. Et sic factum est, ut omnes animæ nox supervenire, navigantibus nobis in Adria evaderent ad terram.

circa medium noctem, suspicabantur nautæ apparere sibi aliquam regionem. **28** Qui et summittentes bolidem, invenerunt passus viginti: et pusillum inde separati, invenerunt passus quindecim. **29** Timentes autem ne in aspera loca incideremus, de puppi mittentes anchoras quatuor, optabant diem fieri. **30** Nautis vero quærentibus fugere de navi, cum misissent scapham in mare, sub obtentu quasi inciperent a prora anchoras extendere, **31** dixit Paulus centurioni et militibus: Nisi hi in navi manserint, vos salvi fieri non potestis. **32** Tunc abscederunt milites funes scaphæ, et passi sunt eam excidere. **33** Et cum lux inciperet fieri, rogabat Paulus omnes sumere cibum, dicens: Quartadecima die hodie exspectantes jejuni permanetis, nihil accipientes. **34** Propter quod rogo vos accipere cibum pro salute vestra: quia nullius vestrum capillus de capite peribit. **35** Et cum hæc dixisset, sumens panem, gratias egit Deo in conspectu omnium: et cum fregisset, cœpit manducare. **36** Animæquiores autem facti omnes, et ipsi sumpserunt cibum. **37** Eramus vero universæ animæ in navi ducentæ septuaginta sex. **38** Et satiati cibo alleviabant navem, jactantes triticum in mare. **39** Cum autem dies factus

28 Et cum evasissemus, tunc cognovimus quia Melita insula vocabatur. Barbari vero præstabant non modicam humanitatem nobis. **2** Accensa enim pyra, reficiebant nos omnes propter imbreu qui imminebat, et frigus. **3** Cum congregasset autem Paulus sarmentorum aliquantam multitudinem, et imposuisset super ignem, vipera a calore cum processisset, invasit manum ejus. **4** Ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu ejus, ad invicem dicebant: Utique homicida est homo hic, qui cum evaserit de mari, ultio non sinit eum vivere. **5** Et ille quidem excutiens bestiam in ignem, nihil mali passus est. **6** At illi existimabant eum in tumorem convertendum, et subito casurum et mori. Diu autem illis exspectantibus, et evidentibus nihil mali in eo fieri, convertentes se, dicebant eum esse deum. **7** In locis autem illis erant prædia principis insulæ, nomine Publui, qui nos suscipiens, triduo benigne exhibuit. **8** Contigit autem patrem Publui febris et dysenteria vexatum jacere. Ad quem Paulus intravit: et cum orasset, et imposuisset ei manus, salvavit eum. **9** Quo facto, omnes qui in insula habebant infirmitates, accedebant, et curabantur: **10** qui etiam multis honoribus nos

honoraverunt, et navigantibus imposuerunt et non intelligetis, et videntes videbitis, et quæ necessaria erant. **11** Post menses autem non perspiciens. **27** Incrassatum est enim cor tres navigavimus in navi Alexandrina, quæ in populi hujus, et auribus graviter audierunt, et insula hiemaverat, cui erat insigne Castorum. oculos suos compresserunt: ne forte videant **12** Et cum venissemus Syracusam, mansimus oculis, et auribus audiant, et corde intelligent, ibi triduo. **13** Inde circumlegentes devenimus et convertantur, et sanem eos.] **28** Notum ergo Rhegium: et post unum diem, flante austro, sit vobis, quoniam gentibus missum est hoc secunda die venimus Puteolos: **14** ubi inventis salutare Dei, et ipsi audient. **29** Et cum hæc fratribus rogati sumus manere apud eos dies dixisset, exierunt ab eo Judæi, multam habentes septem: et sic venimus Romam. **15** Et inde cum inter se quæstionem. **30** Mansit autem biennio audissent fratres, occurserunt nobis usque ad toto in suo conducto: et suscipiebat omnes qui Appii forum, ac tres Tabernas. Quos cum vidisset ingrediebantur ad eum, **31** prædicans regnum Paulus, gratias agens Deo, accepit fiduciam. **16** Dei, et docens quæ sunt de Domino Jesu Christo Cum autem venissemus Romam, permissum est cum omni fiducia, sine prohibitione.

Paulo manere sibimet cum custodiente se milite.

17 Post tertium autem diem convocavit primos Judæorum. Cumque convenissent, dicebat eis: Ego, viri fratres, nihil adversus plebem faciens, aut morem paternum, vinctus ab Jerosolymis traditus sum in manus Romanorum, **18** qui cum interrogationem de me habuissent, voluerunt me dimittere, eo quod nulla esset causa mortis in me. **19** Contradicentibus autem Judæis, coactus sum appellare Cæsarem, non quasi gentem meam habens aliquid accusare. **20** Propter hanc igitur causam rogavi vos videre, et alloqui. Propter spem enim Israël catena hac circumdatus sum. **21** At illi dixerunt ad eum: Nos neque litteras accepimus de te a Judæa, neque adveniens aliquis fratribus nuntiavit, aut locutus est quid de te malum. **22** Rogamus autem a te audire quæ sentis: nam de secta hac notum est nobis quia ubique ei contradicitur. **23** Cum constituisserent autem illi diem, venerunt ad eum in hospitium plurimi, quibus exponebat testificans regnum Dei, suadensque eis de Jesu ex lege Moysi et prophetis a mane usque ad vesperam. **24** Et quidam credebant his quæ dicebantur: quidam vero non credebant. **25** Cumque invicem non essent consentientes, discedebant, dicente Paulo unum verbum: Quia bene Spiritus Sanctus locutus est per Isaiam prophetam ad patres nostros, **26** dicens: Vade ad populum istum, et dic ad eos: [Aure audietis,

Romanos

1 Paulus, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei, 2 quod ante promiserat per prophetas suos in Scripturis sanctis 3 de Filio suo, qui non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias factus est ei ex semine David secundum egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis, carnem, 4 qui prædestinatus est Filius Dei in et obscuratum est insipiens cor eorum: 22 virtute secundum spiritum sanctificationis ex dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. resurrectione mortuorum Jesu Christi Domini 23 Et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in nostri: 5 per quem accepimus gratiam, et similitudinem imaginis corruptibilis hominis, apostolatum ad obediendum fidei in omnibus et volucrum, et quadrupedum, et serpentium. gentibus pro nomine ejus, 6 in quibus estis 24 Propter quod tradidit illos Deus in desideria et vos vocati Jesu Christi: 7 omnibus qui sunt cordis eorum, in immunditiam, ut contumelias Romæ, dilectis Dei, vocatis sanctis. Gratia vobis, afficiant corpora sua in semetipsis: 25 qui et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu commutaverunt veritatem Dei in mendacium: Christo. 8 Primum quidem gratias ago Deo meo et coluerunt, et servierunt creaturæ potius per Jesum Christum pro omnibus vobis: quia quam Creatori, qui est benedictus in sæcula. fides vestra annuntiatur in universo mundo. Amen. (aīōn g165) 26 Propterea tradidit illos Deus 9 Testis enim mihi est Deus, cui servio in in passiones ignominiæ: nam feminæ eorum spiritu meo in Evangelio Filii ejus, quod sine immutaverunt naturalem usum in eum usum intermissione memoriam vestri facio 10 semper qui est contra naturam. 27 Similiter autem et in orationibus meis: obsecrans, si quomodo masculi, relicto naturali usu feminæ, exarserunt tandem aliquando prosperum iter habeam in in desideriis suis in invicem, masculi in masculos voluntate Dei veniendi ad vos. 11 Desidero enim turpitudinem operantes, et mercedem, videre vos, ut aliquid impertiar vobis gratiæ quam oportuit, erroris sui in semetipsis spiritualis ad confirmandos vos: 12 id est, simul recipientes. 28 Et sicut non probaverunt consolari in vobis per eam quæ invicem est, Deum habere in notitia, tradidit illos Deus fidem vestram atque meam. 13 Nolo autem vos in reprobum sensum, ut faciant ea quæ non ignorare fratres: quia sæpe proposui venire conveniunt, 29 repletos omni iniquitate, malitia, ad vos (et prohibitus sum usque adhuc) ut fornicatione, avaritia, nequitia, plenos invidia, aliquem fructum habeam et in vobis, sicut homicidio, contentione, dolo, malignitate: et in ceteris gentibus. 14 Græcis ac barbaris, susurrones, 30 detractores, Deo odibiles, sapientibus, et insipientibus debitor sum: 15 contumeliosos, superbos, elatos, inventores ita (quod in me) promptum est et vobis, qui malorum, parentibus non obedientes, 31 Romæ estis, evangelizare. 16 Non enim erubesco insipientes, incompositos, sine affectione, Evangelium. Virtus enim Dei est in salutem absque foedere, sine misericordia. 32 Qui cum omni credenti, Judæo primum, et Græco. 17 justitiam Dei cognovissent, non intellexerunt Justitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem: quoniam qui talia agunt, digni sunt morte: sicut scriptum est: Justus autem ex fide vivit. et non solum qui ea faciunt, sed etiam qui 18 Revelatur enim ira Dei de cælo super omnem consentiunt facientibus. impietatem, et injustitiam hominum eorum, qui veritatem Dei in injustitia detinent: 19 quia 2 Propter quod inexcusabilis es, o homo omnis qui judicas. In quo enim judicas alterum, quod notum est Dei, manifestum est in illis. te ipsum condemnas: eadem enim agis quæ

judicas. **2** Scimus enim quoniam judicium Dei **22** qui dicens non mœchandum, mœcharis: qui est secundum veritatem in eos qui talia agunt. abominaris idola, sacrilegium facis: **23** qui **3** Existimas autem hoc, o homo, qui judicas in lege gloriaris, per prævaricationem legis eos qui talia agunt, et facis ea, quia tu effugies Deum inhonoras. **24** (Nomen enim Dei per judicium Dei? **4** an divitias bonitatis ejus, et vos blasphematur inter gentes, sicut scriptum patientiæ, et longanimitatis contemnis? ignoras est.) **25** Circumcisio quidem prodest, si legem quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te observes: si autem prævaricator legis sis, adducit? **5** Secundum autem duritiam tuam, circumcisio tua præputium facta est. **26** Si et impœnitens cor, thesaurizas tibi iram in die igitur præputium justitias legis custodiat, iræ, et revelationis justi judicii Dei, **6** qui reddet nonne præputium illius in circumcisionem unicuique secundum opera ejus: **7** iis quidem reputabitur? **27** et judicabit id quod ex natura qui secundum patientiam boni operis, gloriam, et honorem, et incorruptionem quærunt, vitam æternam: (*aiōnios g166*) **8** iis autem qui sunt ex contentione, et qui non acquiescant veritati, est: neque quæ in manifesto, in carne, est credunt autem iniquitati, ira et indignatio. **28** Non enim qui in manifesto, Judæus **9** Tribulatio et angustia in omnem animam est: et circumcision cordis in spiritu, non littera: hominis operantis malum, Judæi primum, cuius laus non ex hominibus, sed ex Deo est. et Græci: **10** gloria autem, et honor, et pax omni operanti bonum, Judæo primum, et Græco: **11** non enim est acceptio personarum apud Deum. **12** Quicumque enim sine lege peccaverunt, sine lege peribunt: et quicumque in lege peccaverunt, per legem judicabuntur. **13** Non enim auditores legis justi sunt apud Deum, sed factores legis justificabuntur. **14** Cum autem gentes, quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, ejusmodi legem non habentes, ipsi sibi sunt lex: **15** qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddente illis conscientia ipsorum, et inter se invicem cogitationibus accusantibus, aut etiam defendantibus, **16** in die, cum judicabit Deus occulta hominum, secundum Evangelium meum per Jesum Christum. **17** Si autem tu Judæus cognominaris, et requiescis in lege, et gloriaris in Deo, **18** et nosti voluntatem ejus, et probas utiliora, instructus per legem, **19** confidis te ipsum esse ducem cæcorum, lumen eorum qui in tenebris sunt, **20** eruditorem insipientium, magistrum infantium, habentem formam scientiæ, et veritatis in lege. **21** Qui ergo alium doces, te ipsum non doces: qui prædicas non furandum, furaris:

igitur præputium justitias legis custodiat, nonne præputium illius in circumcisionem per litteram et circumcisionem prævaricator legis es? **29** sed qui in abscondito, Judæus contentio: **29** sed qui in abscondito, Judæus **3** Quid ergo amplius Judæo est? aut quæ utilitas circumcisionis? **2** Multum per omnem modum. Primum quidem quia credita sunt illis eloquia Dei. **3** Quid enim si quidam illorum non crediderunt? numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit? Absit. **4** Est autem Deus verax: omnis autem homo mendax, sicut scriptum est: [Ut justificeris in sermonibus tuis: et vincas cum judicaris.] **5** Si autem iniquitas nostra justitiam Dei commendat, quid dicemus? Numquid iniquus est Deus, qui infert iram? **6** secundum hominem dico. Absit. Alioquin quomodo judicabit Deus hunc mundum? **7** Si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius: quid adhuc et ego tamquam peccator judicor? **8** et non (sicut blasphemamur, et sicut aiunt quidam nos dicere) faciamus mala ut veniant bona: quorum damnatio justa est. **9** Quid ergo? præcellimus eos? Nequaquam. Causati enim sumus Judæos et Græcos omnes sub peccato esse, **10** sicut scriptum est: [Quia non est justus quisquam: **11** non est intelligens, non est requirens Deum. **12** Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est usque ad unum. **13** Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose

agebat: venenum aspidum sub labiis eorum: **14** justitiam secundum propositum gratiæ Dei. **6** quorum os maledictione, et amaritudine plenum Sicut et David dicit beatitudinem hominis, cui est: **15** velocius pedes eorum ad effundendum Deus accepto fert justitiam sine operibus: **7** sanguinem: **16** contritio et infelicitas in viis [Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, et eorum: **17** et viam pacis non cognoverunt: **18** quorum tecta sunt peccata. **8** Beatus vir, cui non est timor Dei ante oculos eorum.] **19** Scimus non imputavit Dominus peccatum.] **9** Beatitudo autem quoniam quæcumque lex loquitur, iis, qui ergo hæc in circumcisione tantum manet, an in lege sunt, loquitur: ut omne os obstruatur, etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata et subditus fiat omnis mundus Deo: **20** quia ex est Abrahæ fides ad justitiam. **10** Quomodo ergo operibus legis non justificabitur omnis caro reputata est? in circumcisione, an in præputio? coram illo. Per legem enim cognitio peccati. **21** Non in circumcisione, sed in præputio. **11** Nunc autem sine lege justitia Dei manifestata Et signum accepit circumcisionis, signaculum est: testificata a lege et prophetis. **22** Justitia justitiæ fidei, quæ est in præputio: ut sit autem Dei per fidem Jesu Christi in omnes et pater omnium credentium per præputium, ut super omnes qui credunt in eum: non enim est reputetur et illis ad justitiam: **12** et sit pater distinctio: **23** omnes enim peccaverunt, et egent circumcisionis non iis tantum, qui sunt ex gloria Dei. **24** Justificati gratis per gratiam ipsius, circumcisione, sed et iis qui sectantur vestigia per redemptionem quæ est in Christo Jesu, **25** fidei, quæ est in præputio patris nostri Abrahæ. quem proposuit Deus propitiationem per fidem **13** Non enim per legem promissio Abrahæ, aut in sanguine ipsius, ad ostensionem justitiæ suæ semini ejus ut hæres esset mundi: sed per propter remissionem præcedentium delictorum justitiam fidei. **14** Si enim qui ex lege, hæredes **26** in sustentatione Dei, ad ostensionem justitiæ sunt: exinanita est fides, abolita est promissio. ejus in hoc tempore: ut sit ipse justus, et **15** Lex enim iram operatur. Ubi enim non est lex, justificans eum, qui est ex fide Jesu Christi. nec prævaricatio. **16** Ideo ex fide, ut secundum **27** Ubi est ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per gratiam firma sit promissio omni semini, non quam legem? Factorum? Non: sed per legem ei qui ex lege est solum, sed et ei qui ex fide fidei. **28** Arbitramur enim justificari hominem est Abrahæ, qui pater est omnium nostrum per fidem sine operibus legis. **29** An Iudeorum **17** (sicut scriptum est: Quia patrem multarum Deus tantum? nonne et gentium? Immo et gentium posui te) ante Deum, cui credidit, qui gentium: **30** quoniam quidem unus est Deus, qui vivificat mortuos, et vocat ea quæ non sunt, justificat circumcisionem ex fide, et præputium tamquam ea quæ sunt: **18** qui contra spem per fidem. **31** Legem ergo destruimus per fidem? in spem credidit, ut fieret pater multarum Absit: sed legem statuimus.

gentium secundum quod dictum est ei: Sic erit semen tuum. **19** Et non infirmatus est fide, nec consideravit corpus suum emortuum, cum jam fere centum esset annorum, et emortuum vulvam Saræ. **20** In re promissione etiam Dei non hæsitavit diffidentia, sed confortatus est fide, dans gloriam Deo: **21** plenissime sciens, quia quæcumque promisit, potens est et facere. **22** Ideo et reputatum est illi ad justitiam. **23** Non est autem scriptum tantum propter ipsum quia reputatum est illi ad justitiam: **24** sed et propter nos, quibus reputabitur credentibus in eum, qui

suscitavit Jesum Christum Dominum nostrum quidem ex uno in condemnationem: gratia a mortuis, **25** qui traditus est propter delicta autem ex multis delictis in justificationem nostra, et resurrexit propter justificationem **17** Si enim unius delicto mors regnavit per nostram.

5 Justificati ergo ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum: **2** per quem et habemus accessum per fidem in gratiam istam, in qua stamus, et gloriamur in spe gloriae filiorum Dei. **3** Non solum autem, sed et gloriamur in tribulationibus: scientes quod tribulatio patientiam operatur: **4** patientia autem probationem, probatio vero spem, **5** spes autem non confundit: quia caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis. **6** Ut quid enim Christus, cum adhuc infirmi essemus, secundum tempus, pro impiis mortuus est? **7** vix enim pro justo quis moritur: nam pro bono forsitan quis audeat mori. **8** Commendat autem caritatem suam Deus in nobis: quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus, **9** Christus pro vivemus in illo? **3** an ignoratis quia quicumque nobis mortuus est: multo igitur magis nunc baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius justificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab baptizati sumus? **4** Conseptuli enim sumus cum ira per ipsum. **10** Si enim cum inimici essemus, illo per baptismum in mortem: ut quomodo reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus: Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ita et nos in novitate vitae ambulemus. **5** ipsius. **11** Non solum autem: sed et gloriamur in

17 Si enim unius delicto mors regnavit per unum: multo magis abundantiam gratiae, et donationis, et justitiae accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. **18** Igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic et per unius justitiam in omnes homines in justificationem vitae. **19** Sicut enim per inobedientiam unius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita et per unius obditionem, justi constituentur multi. **20** Lex autem subintravit ut abundaret delictum. Ubi autem abundavit delictum, superabundavit gratia: **21** ut sicut regnavit peccatum in mortem: ita et gratia regnet per justitiam in vitam aeternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. (*aiōnios g166*)

6 Quid ergo dicemus? permanebimus in peccato ut gratia abundet? **2** Absit. Qui enim mortui sumus peccato, quomodo adhuc essemus, secundum tempus, **9** Christus pro vivemus in illo? **3** an ignoratis quia quicumque nobis mortuus est: multo igitur magis nunc baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius justificati in sanguine ipsius, salvi erimus ab baptizati sumus? **4** Conseptuli enim sumus cum ira per ipsum. **10** Si enim cum inimici essemus, illo per baptismum in mortem: ut quomodo reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus: Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, multo magis reconciliati, salvi erimus in vita ita et nos in novitate vitae ambulemus. **5** ipsius. **11** Non solum autem: sed et gloriamur in Si enim complantati facti sumus similitudini Deo per Dominum nostrum Jesum Christum, mortis ejus: simul et resurrectionis erimus. **6** per quem nunc reconciliationem accepimus. **12** Hoc scientes, quia vetus homo noster simul Propterea sicut per unum hominem peccatum crucifixus est, ut destruatur corpus peccati, in hunc mundum intravit, et per peccatum et ultra non serviamus peccato. **7** Qui enim mors, et ita in omnes homines mors pertransiit, mortuus est, justificatus est a peccato. **8** Si in quo omnes peccaverunt. **13** Usque ad legem autem mortui sumus cum Christo, credimus enim peccatum erat in mundo: peccatum autem quia simul etiam vivemus cum Christo, **9** non imputabatur, cum lex non esset. **14** Sed scientes quod Christus resurgens ex mortuis jam regnavit mors ab Adam usque ad Moysen etiam non moritur: mors illi ultra non dominabitur. in eos qui non peccaverunt in similitudinem **10** Quod enim mortuus est peccato, mortuus prævaricationis Adæ, qui est forma futuri. **15** est semel: quod autem vivit, vivit Deo. **11** Sed non sicut delictum, ita et donum: si enim Ita et vos existimate vos mortuos quidem unius delicto multi mortui sunt: multo magis esse peccato, viventes autem Deo, in Christo gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Domino nostro. **12** Non ergo regnet Christi in plures abundavit. **16** Et non sicut per peccatum in vestro mortali corpore ut obediatis unum peccatum, ita et donum. Nam judicium concupiscentiis ejus. **13** Sed neque exhibeatis

membra vestra arma iniquitatis peccato: sed in qua detinebamur, ita ut serviamus in exhibete vos Deo, tamquam ex mortuis viventes: novitate spiritus, et non in vetustate litteræ. **7** et membra vestra arma justitiæ Deo. **14** Quid ergo dicemus? lex peccatum est? Absit. Peccatum enim vobis non dominabitur: non Sed peccatum non cognovi, nisi per legem: enim sub lege estis, sed sub gratia. **15** Quid nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub diceret: Non concupisces. **8** Occasione autem lege, sed sub gratia? Absit. **16** Nescitis quoniam accepta, peccatum per mandatum operatum cui exhibetis vos servos ad obediendum, est in me omnem concupiscentiam. Sine lege servi estis ejus, cui obeditis, sive peccati ad enim peccatum mortuum erat. **9** Ego autem mortem, sive obediotionis ad justitiam? **17** vivebam sine lege aliquando: sed cum venisset Gratias autem Deo quod fuistis servi peccati, mandatum, peccatum revixit. **10** Ego autem obedistis autem ex corde in eam formam mortuus sum: et inventum est mihi mandatum, doctrinæ, in quam traditi estis. **18** Liberati quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem. **11** Nam autem a peccato, servi facti estis justitiæ. **19** peccatum occasione accepta per mandatum, Humanum dico, propter infirmitatem carnis seduxit me, et per illud occidit. **12** Itaque vestræ: sicut enim exhibuistis membra vestra lex quidem sancta, et mandatum sanctum, et servire immunditiæ, et iniquitati ad iniquitatem, justum, et bonum. **13** Quod ergo bonum est, ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ mihi factum est mors? Absit. Sed peccatum, ut in sanctificationem. **20** Cum enim servi essetis appareat peccatum, per bonum operatum est peccati, liberi fuistis justitiæ. **21** Quem ergo mihi mortem: ut fiat supra modum peccans fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc peccatum per mandatum. **14** Scimus enim quia erubescitis? nam finis illorum mors est. **22** Nunc vero liberati a peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem vero vitam æternam. (*aiōnios g166*) **23** Stipendia enim peccati, mors. Gratia autem Dei, vita æterna, in Christo Jesu Domino nostro. (*aiōnios g166*)

7 An ignoratis, fratres (scientibus enim legem loquor), quia lex in homine dominatur quanto tempore vivit? **2** Nam quæ sub viro est mulier, vivente viro, alligata est legi: si autem mortuus fuerit vir ejus, soluta est a lege viri. **3** Igitur, vivente viro, vocabitur adultera si fuerit cum alio viro: si autem mortuus fuerit vir ejus, liberata est a lege viri, ut non sit adultera si fuerit cum alio viro. **4** Itaque fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi: ut sitis alterius, qui ex mortuis resurrexit, ut fructificemus Deo. **5** Cum enim essemus in carne, passiones peccatorum, quæ per legem erant, operabantur in membris nostris, ut fructificant morti. **6** Nunc autem soluti sumus a lege mortis,

ego ipse mente servio legi Dei: carne autem, quæ revelabitur in nobis. **19** Nam exspectatio creaturæ revelationem filiorum Dei exspectat.

8 Nihil ergo nunc damnationis est iis qui sunt in Christo Jesu: qui non secundum carnem ambulant. **2** Lex enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me a lege peccati et mortis. **3** Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem: Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati et de peccato, damnavit peccatum in carne, **4** ut justificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum. **5** Qui enim secundum carnem sunt, quæ carnis sunt, sapiunt: qui vero secundum spiritum sunt, quæ sunt spiritus, sentiunt. **6** Nam prudentia carnis, mors est: prudentia autem spiritus, vita et pax: **7** quoniam sapientia carnis inimica est Deo: legi enim Dei non est subjecta, nec enim potest. **8** Qui autem in carne sunt, Deo placere non possunt. **9** Vos autem in carne non estis, sed in spiritu: si tamen Spiritus Dei habitat in vobis. Si quis autem Spiritum Christi non habet, hic non est ejus. **10** Si autem Christus in vobis est, corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero vivit propter justificationem. **11** Quod si Spiritus ejus, qui suscitavit Jesum a mortuis, habitat in vobis: qui suscitavit Jesum Christum a mortuis, vivificabit et mortalia corpora vestra, propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis. **12** Ergo fratres, debitores sumus non carni, ut secundum carnem vivamus. **13** Si enim secundum carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. **14** Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, ii sunt filii Dei. **15** Non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus: Abba (Pater). **16** Ipse enim Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei. **17** Si autem filii, et hæredes: hæredes, quidem Dei, cohæredes autem Christi: si tamen compatimur ut et conglorificemur. **18** Existimo enim quod non sunt condignæ passiones hujus temporis ad futuram gloriam,

creaturæ revelationem filiorum Dei exspectat. **20** Vanitati enim creatura subjecta est non volens, sed propter eum, qui subjicit eam in spe: **21** quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum Dei. **22** Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit, et parturit usque adhuc. **23** Non solum autem illa, sed et nos ipsi primitias spiritus habentes: et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum Dei exspectantes, redemptionem corporis nostri. **24** Spe enim salvi facti sumus. Spes autem, quæ videtur, non est spes: nam quod videt quis, quid sperat? **25** Si autem quod non videmus, speramus: per patientiam exspectamus. **26** Similiter autem et Spiritus adjuvat infirmitatem nostram: nam quid oremus, sicut oportet, nescimus: sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. **27** Qui autem scrutatur corda, scit quid desideret Spiritus: quia secundum Deum postulat pro sanctis. **28** Scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, iis qui secundum propositum vocati sunt sancti. **29** Nam quos præscivit, et prædestinavit conformes fieri imaginis Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. **30** Quos autem prædestinavit, hos et vocavit: et quos vocavit, hos et justificavit: quos autem justificavit, illos et glorificavit. **31** Quid ergo dicemus ad hæc? si Deus pro nobis, qui contra nos? **32** Qui etiam proprio Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum: quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit? **33** Quis accusabit adversus electos Dei? Deus qui justificat, **34** quis est qui condemnet? Christus Jesus, qui mortuus est, immo qui et resurrexit, qui est ad dexteram Dei, qui etiam interpellat pro nobis. **35** Quis ergo nos separabit a caritate Christi? tribulatio? an angustia? an famæ? an nuditas? an periculum? an persecutio? an gladius? **36** (Sicut scriptum est: [Quia propter te mortificamur tota die: æstinati sumus sicut oves occisionis].) **37** Sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit

nos. **38** Certus sum enim quia neque mors, neque vita, neque angeli, neque principatus, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, **39** neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia poterit nos separare a massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud caritate Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro.

9 Veritatem dico in Christo, non mentior: testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu Sancto: **2** quoniam tristitia mihi magna est, et continuus dolor cordi meo. **3** Optabam enim ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem, **4** qui sunt Israélitæ, quorum adoptio est filiorum, et gloria, et testamentum, et legislatio, et obsequium, et promissa: **5** quorum patres, et ex quibus est Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula. Amen. (aiōn g165) **6**

Non autem quod exciderit verbum Dei. Non enim omnes qui ex Israël sunt, ii sunt Israélitæ: **7** neque qui semen sunt Abrahæ, omnes filii: sed in Isaac vocabitur tibi semen: **8** id est, non qui filii carnis, hi filii Dei: sed qui filii sunt promissionis, æstimantur in semine. **9** Promissionis enim verbum hoc est: Secundum hoc tempus veniam: et erit Saræ filius. **10** Non solum autem illa: sed et Rebecca ex uno concubitu habens, Isaac patris nostri. **11** Cum enim nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali (ut secundum electionem propositum Dei maneret), **12** non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei quia major serviet minori, **13** sicut scriptum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui. **14**

Quid ergo dicemus? numquid iniquitas apud Deum? Absit. **15** Moysi enim dicit: Miserebor cujus misereor: et misericordiam præstabo cujus miserebor. **16** Igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei. **17** Dicit enim Scriptura Pharaoni: Quia in hoc ipsum excitavi Ergo cuius vult miseretur, et quem vult indurat. **18** Dicis itaque mihi: Quid adhuc queritur?

voluntati enim ejus quis resistit? **20** O homo, tu quis es, qui respondeas Deo? numquid dicit figuratum ei qui se finxit: Quid me fecisti sic? **21** an non habet potestatem figulus luti ex eadem vero in contumeliam? **22** Quod si Deus volens ostendere iram, et notum facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vasa iræ, apta in interitum, **23** ut ostenderet divitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparavit in gloriam. **24** Quos et vocavit nos non solum ex Judæis, sed etiam in gentibus, **25** sicut in Osee dicit: Vocabo non plebem meam, plebem meam: et non dilectam, dilectam: et non misericordiam consecutam, misericordiam consecutam. **26** Et erit: in loco, ubi dictum est eis: Non plebs mea vos: ibi vocabuntur filii Dei vivi. **27** Isaías autem clamat pro Israël: Si fuerit numerus filiorum Israël tamquam arena maris, reliquiæ salvæ fient. **28** Verbum enim consummans, et abbrevians in æquitate: quia verbum breviatum faciet Dominus super terram: **29** et sicut prædictum Isaías: Nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen, sicut Sodoma facti essemus, et sicut Gomorrha similes fuissemus. **30** Quid ergo dicemus? Quod gentes, quæ non sectabantur justitiam, apprehenderunt justitiam: justitiam autem, quæ ex fide est. **31** Israël vero sectando legem justitiæ, in legem justitiæ non pervenit. **32** Quare? Quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderunt enim in lapidem offensionis, **33** sicut scriptum est: Ecce pono in Sion lapidem offensionis, et petram scandali: et omnis qui credit in eum, non confundetur.

10 Fratres, voluntas quidem cordis mei, et obsecratio ad Deum, fit pro illis in salutem. **2** Testimonium enim perhibeo illis quod cujus miserebor. **3** Ignorantes enim justitiam Dei, et suam quærentes statuere, justitiæ Dei non sunt subjecti. **4** Finis enim legis, Christus, ad annuntietur nomen meum in universa terra. **18** justitiam omni credenti. **5** Moyses enim scripsit, quoniam justitiam, quæ ex lege est, qui fecerit

homo, vivet in ea. **6** Quæ autem ex fide est Israël: **3** Domine, prophetas tuos occiderunt, justitia, sic dicit: Ne dixeris in corde tuo: Quis altaria tua suffoderunt: et ego relictus sum ascendet in cælum? id est, Christum deducere: solus, et quærunt animam meam. **4** Sed quid **7** aut, Quis descendet in abyssum? hoc est, dicit illi divinum responsum? Reliqui mihi Christum a mortuis revocare. (*Abyssos g12*) **8** septem millia virorum, qui non curvaverunt Sed quid dicit Scriptura? Prope est verbum genua ante Baal. **5** Sic ergo et in hoc tempore in ore tuo, et in corde tuo: hoc est verbum reliquiæ secundum electionem gratiæ salvæ fidei, quod prædicamus. **9** Quia si confitearis factæ sunt. **6** Si autem gratia, jam non ex in ore tuo Dominum Jesum, et in corde tuo operibus: alioquin gratia jam non est gratia. credideris quod Deus illum suscitavit a mortuis, **7** Quid ergo? Quod quærebat Israël, hoc non salvus eris. **10** Corde enim creditur ad justitiam: est consecutus: electio autem consecuta est: ore autem confessio fit ad salutem. **11** Dicit ceteri vero excæcati sunt: **8** sicut scriptum enim Scriptura: Omnis qui credit in illum, non est: Dedit illis Deus spiritum compunctionis: confundetur. **12** Non enim est distinctio Judæi oculos ut non videant, et aures ut non audiant, et Græci: nam idem Dominus omnium, dives usque in hodiernum diem. **9** Et David dicit: in omnes qui invocant illum. **13** Omnis enim Fiat mensa eorum in laqueum, et in captionem, quicumque invocaverit nomen Domini, salvus et in scandalum, et in retributionem illis. **10** erit. **14** Quomodo ergo invocabunt, in quem non Obscurentur oculi eorum ne videant: et dorsum crediderunt? aut quomodo credent ei, quem eorum semper incurva. **11** Dico ergo: Numquid non audierunt? quomodo autem audient sine sic offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum prædicante? **15** quomodo vero prædicabunt nisi delicto, salus est gentibus ut illos æmulentur. **12** mittantur? sicut scriptum est: Quam speciosi Quod si delictum illorum divitiæ sunt mundi, et pedes evangelizantium pacem, evangelizantium diminutio eorum divitiæ gentium: quanto magis bona! **16** Sed non omnes obediunt Evangelio. plenitudo eorum? **13** Vobis enim dico gentibus: Isaias enim dicit: Domine, quis credidit auditui Quamdiu quidem ego sum gentium Apostolus, nostro? **17** Ergo fides ex auditu, auditus autem ministerium meum honorificabo, **14** si quomodo per verbum Christi. **18** Sed dico: Numquid ad æmulandum provocem carnem meam, et non audierunt? Et quidem in omnem terram salvos faciam aliquos ex illis. **15** Si enim amissio exivit sonus eorum, et in fines orbis terræ eorum, reconciliatio est mundi: quæ assumptio, verba eorum. **19** Sed dico: Numquid Israël nisi vita ex mortuis? **16** Quod si delibatio sancta non cognovit? Primus Moyses dicit: Ego ad est, et massa: et si radix sancta, et rami. **17** æmulationem vos adducam in non gentem: in Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem gentem insipientem, in iram vos mittam. **20** cum oleaster es, insertus es in illis, et socius Isaias autem audet, et dicit: Inventus sum a radicis, et pinguedinis olivæ factus es, **18** noli non quæreribus me: palam apparui iis qui me gloriari adversus ramos. Quod si gloriaris: non non interrogabant. **21** Ad Israël autem dicit: tu radicem portas, sed radix te. **19** Dices ergo: Tota die expandi manus meas ad populum non Fracti sunt rami ut ego inserar. **20** Bene: propter credentem, et contradicentem.

11 Dico ergo: Numquid Deus repulit populum suum? Absit. Nam et ego Israëlite sum ex semine Abraham, de tribu Benjamin: **2** non repulit Deus plebem suam, quam præscivit. An nescitis in Elia quid dicit Scriptura? quemadmodum interpellat Deum adversum

incredulitatem fracti sunt. Tu autem fide stas: noli altum sapere, sed time. **21** Si enim Deus naturalibus ramis non pepercit: ne forte nec tibi parcat. **22** Vide ergo bonitatem, et severitatem Dei: in eos quidem qui ceciderunt, severitatem: in te autem bonitatem Dei, si permanseris in bonitate, alioquin et tu excideris. **23** Sed

et illi, si non permanserint in incredulitate, membra non eumdem actum habent: 5 ita inserentur: potens est enim Deus iterum multi unum corpus sumus in Christo, singuli inserere illos. 24 Nam si tu ex naturali excisus autem alter alterius membra. 6 Habentes es oleastro, et contra naturam insertus es in autem donationes secundum gratiam, quæ bonam olivam: quanto magis ii qui secundum data est nobis, differentes: sive prophetiam naturam inserentur suæ olivæ? 25 Nolo enim secundum rationem fidei, 7 sive ministerium vos ignorare, fratres, mysterium hoc (ut non in ministrando, sive qui docet in doctrina, sitis vobis ipsis sapientes), quia cæcitas ex parte 8 qui exhortatur in exhortando, qui tribuit contigit in Israël, donec plenitudo gentium in simplicitate, qui præest in sollicitudine, intraret, 26 et sic omnis Israël salvus fieret, qui miseretur in hilaritate. 9 Dilectio sine sicut scriptum est: Veniet ex Sion, qui eripiat, et simulatione: odientes malum, adhærentes bono: avertat impietatem a Jacob. 27 Et hoc illis a me 10 caritate fraternitatis invicem diligentes: testamentum: cum abstulero peccata eorum. honore invicem prævenientes: 11 sollicitudine 28 Secundum Evangelium quidem, inimici non pigri: spiritu ferventes: Domino servientes: propter vos: secundum electionem autem, 12 spe gaudentes: in tribulatione patientes: carissimi propter patres. 29 Sine poenitentia orationi instantes: 13 necessitatibus sanctorum enim sunt dona et vocatio Dei. 30 Sicut enim communicantes: hospitalitatem sectantes. 14 aliquando et vos non credidistis Deo, nunc Benedicite consequentibus vos: benedicte, et autem misericordiam consecuti estis propter nolite maledicere. 15 Gaudere cum gaudentibus, incredulitatem illorum: 31 ita et isti nunc flere cum flentibus: 16 id ipsum invicem non crediderunt in vestram misericordiam: sentientes: non alta sapientes, sed humilibus ut et ipsi misericordiam consequantur. 32 consentientes. Nolite esse prudentes apud Conclusit enim Deus omnia in incredulitate, vos metipsos: 17 nulli malum pro malo ut omnium misereatur. (eleēsē g1653) 33 O reddentes: providentes bona non tantum coram altitudo divitiarum sapientiae, et scientiae Dei: Deo, sed etiam coram omnibus hominibus. quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, et 18 Si fieri potest, quod ex vobis est, cum investigabiles viæ ejus! 34 Quis enim cognovit omnibus hominibus pacem habentes: 19 non sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit? vos metipsos defendantes carissimi, sed date 35 aut quis prior dedit illi, et retribuetur ei? 36 locum iræ. Scriptum est enim: Mihi vindicta: Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in sæcula. Amen. (aiōn g165)

12 Obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum. 2 Et nolite conformari huic sæculo, sed reformamini in novitate sensus vestri: ut probetis quæ sit voluntas Dei bona, et beneplacens, et perfecta. (aiōn g165) 3 Dico enim per gratiam quæ data est mihi, omnibus qui sunt inter vos, non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem: et unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei. 4 Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem

13 Omnis anima potestatis sublimioribus subdita sit: non est enim potestas nisi a Deo: quæ autem sunt, a Deo ordinatae sunt. 2 Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt: 3 nam principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? Bonum fac: et habebis laudem ex illa: 4 Dei enim minister

est tibi in bonum. Si autem malum feceris, Nemo enim nostrum sibi vivit, et nemo sibi time: non enim sine causa gladium portat. moritur. **8** Sive enim vivimus, Domino vivimus: Dei enim minister est: vindex in iram ei sive morimur, Domino morimur. Sive ergo qui malum agit. **5** Ideo necessitate subditi vivimus, sive morimur, Domini sumus. **9** In hoc estote non solum propter iram, sed etiam enim Christus mortuus est, et resurrexit: ut et propter conscientiam. **6** Ideo enim et tributa mortuorum et vivorum dominetur. **10** Tu autem præstatis: ministri enim Dei sunt, in hoc ipsum quid judicas fratrem tuum? aut tu quare spernis servientes. **7** Reddite ergo omnibus debita: cui fratrem tuum? omnes enim stabimus ante tribulatum, tributum: cui vectigal, vectigal: cui tribunal Christi. **11** Scriptum est enim: Vivo ego, timorem, timorem: cui honorem, honorem. **8** dicit Dominus, quoniam mihi flectetur omne Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem genu: et omnis lingua confitebitur Deo. **12** Itaque diligatis: qui enim diligit proximum, legem unusquisque nostrum pro se rationem reddet implevit. **9** Nam: Non adulterabis: non occides: Deo. **13** Non ergo amplius invicem judicemus: non furaberis: non falsum testimonium dices: sed hoc judicate magis, ne ponatis offendiculum non concupisces: et si quod est aliud mandatum, fratri, vel scandalum. **14** Scio, et confido in in hoc verbo instauratur: diliges proximum Domino Jesu, quia nihil commune per ipsum, tuum sicut te ipsum. **10** Dilectio proximi malum nisi ei qui existimat quid commune esset, illi non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. commune est. **15** Si enim propter cibum frater **11** Et hoc scientes tempus: quia hora est jam tuus contrastatur, jam non secundum caritatem nos de somno surgere. Nunc enim propior ambulas. Noli cibo tuo illum perdere, pro quo est nostra salus, quam cum credidimus. **12** Christus mortuus est. **16** Non ergo blasphemetur Nox præcessit, dies autem appropinquavit. bonum nostrum. **17** Non enim regnum Dei Abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur esca et potus: sed justitia, et pax, et gaudium arma lucis. **13** Sicut in die honeste ambulemus: in Spiritu Sancto: **18** qui enim in hoc servit non in comessationibus, et ebrietatibus, non in Christo, placet Deo, et probatus est hominibus, cubilibus, et impudicitiis, non in contentione, **19** Itaque quæ pacis sunt, sectemur: et quæ et æmulatione: **14** sed induimini Dominum ædificationis sunt, in invicem custodiamus. **20** Jesum Christum, et carnis curam ne feceritis in desideriis.

14 Infirmitum autem in fide assumite, non in disceptationibus cogitationum. **2** Alius enim credit se manducare omnia: qui autem infirmus est, olus manducet. **3** Is qui manducat, non manducantem non spernat: et qui non manducat, manducantem non judicet: Deus enim illum assumpsit. **4** Tu quis es, qui judicas alienum servum? domino suo stat, aut cadit: stabit autem: potens est enim Deus statuere illum. **5** Nam aliis judicat diem inter diem: aliis autem judicat omnem diem: unusquisque in suo sensu abundet. **6** Qui sapit diem, Domino sapit, et qui manducat, Domino manducat: gratias enim agit Deo. Et qui non manducat, Domino non manducat, et gratias agit Deo. **7** scriptum est: Improperia improperantium tibi

Noli propter escam destruere opus Dei, omnia quidem sunt munda: sed malum est homini, qui per offendiculum manducat. **21** Bonum est non manducare carnem, et non bibere vinum, neque in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. **22** Tu fidem habes? penes temetipsum habe coram Deo. Beatus qui non judicat semetipsum in eo quod probat. **23** Qui autem discernit, si manducaverit, damnatus est: quia non ex fide. Omne autem, quod non est ex fide, peccatum est.

15 Debemus autem nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere, et non nobis placere. **2** Unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum, ad ædificationem. **3** Etenim Christus non sibi placuit, sed sicut

cederunt super me. 4 Quæcumque enim non audierunt, intelligent. 22 Propter quod scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta et impediabar plurimum venire ad vos, et sunt: ut per patientiam, et consolationem prohibitus sum usque adhuc. 23 Nunc vero Scripturarum, spem habeamus. 5 Deus autem ulterius locum non habens in his regionibus, patientiæ et solatii det vobis id ipsum sapere cupiditatem autem habens veniendi ad vos in alterutrum secundum Jesum Christum: ex multis jam præcedentibus annis: 24 cum 6 ut unanimes, uno ore honorificetis Deum in Hispaniam proficisci cœpero, spero quod et patrem Domini nostri Jesu Christi. 7 præteriens videam vos, et a vobis deducar Propter quod suscipite invicem, sicut et illuc, si vobis primum ex parte fruitus fvero. 25 Christus suscepit vos in honorem Dei. 8 Nunc igitur proficiscar in Jerusalem ministrare Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse sanctis. 26 Probaverunt enim Macedonia et circumcisionis propter veritatem Dei, ad Achaia collationem aliquam facere in pauperes confirmandas promissiones patrum: 9 gentes sanctorum, qui sunt in Jerusalem. 27 Placuit autem super misericordia honorare Deum, enim eis: et debitores sunt eorum. Nam sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in si spiritualium eorum participes facti sunt gentibus, Domine, et nomini tuo cantabo. 10 Et gentiles, debent et in carnalibus ministrare illis. iterum dicit: Lætamini gentes cum plebe ejus. 28 Hoc igitur cum consummavero, et assignavero 11 Et iterum: Laudate omnes gentes Dominum: eis fructum hunc, per vos proficiscar in et magnificate eum omnes populi. 12 Et rursus Hispaniam. 29 Scio autem quoniam veniens Isaias ait: Erit radix Jesse, et qui exsurget ad vos, in abundantia benedictionis Evangelii regere gentes, in eum gentes sperabunt. 13 Christi veniam. 30 Obsecro ergo vos fratres Deus autem spei replete vos omni gaudio, per Dominum nostrum Jesum Christum, et et pace in credendo: ut abundetis in spe, et per caritatem Sancti Spiritus, ut adjuvetis me virtute Spiritus Sancti. 14 Certus sum autem in orationibus vestris pro me ad Deum, 31 ut fratres mei et ego ipse de vobis, quoniam liberer ab infidelibus, qui sunt in Iudæa, et et ipsi pleni estis dilectione, repleti omni obsequii mei oblatio accepta fiat in Jerusalem scientia, ita ut possitis alterutrum monere. 15 sanctis, 32 ut veniam ad vos in gaudio per Audacius autem scripsi vobis fratres ex parte, voluntatem Dei, et refrigererer vobiscum. 33 Deus tamquam in memoriam vos reducens: propter autem pacis sit cum omnibus vobis. Amen.

gratiam, quæ data est mihi a Deo, 16 ut sim minister Christi Jesu in gentibus: sanctificans Evangelium Dei, ut fiat oblatio gentium accepta, et sanctificata in Spiritu Sancto. 17 Habeo igitur gloriam in Christo Jesu ad Deum. 18 Non enim audeo aliquid loqui eorum, quæ per me non efficit Christus in obedientiam gentium, verbo et factis: 19 in virtute signorum, et prodigiorum, in virtute Spiritus Sancti: ita ut ab Jerusalem per circuitum usque ad Illyricum repleverim Evangelium Christi. 20 Sic autem prædicavi Evangelium hoc, non ubi nominatus est Christus, ne super alienum fundamentum ædificarem: 21 sed sicut scriptum est: Quibus non est annuntiatum de eo, videbunt: et qui

16 Commendo autem vobis Phœben sororem nostram, quæ est in ministerio ecclesiæ, quæ est in Cenchris: 2 ut eam suscipiat in Domino digne sanctis: et assistatis ei in quocumque negotio vestri indigerit: etenim ipsa quoque astitit multis, et mihi ipsi. 3 Salutate Priscam et Aquilam, adjutores meos in Christo Jesu 4 (qui pro anima mea suas cervices supposuerunt: quibus non solus ego gratias ago, sed et cunctæ ecclesiæ gentium), 5 et domesticam ecclesiam eorum. Salutate Epænetum dilectum mihi, qui est primitivus Asiae in Christo. 6 Salutate Mariam, quæ multum laboravit in vobis. 7 Salutate Andronicum et Juniam, cognatos, et concaptivos meos:

qui sunt nobiles in Apostolis, qui et ante gentibus cogniti, (aiōnios g166) 27 soli sapienti me fuerunt in Christo. 8 Salutate Ampliatum Deo, per Jesum Christum, cui honor et gloria in dilectissimum mihi in Domino. 9 Salutate sacerdotibus, quae laborant in domo sancte ecclesiae Christi. 10 Salutate Apellen probum in Christo. 11 Salutate eos qui sunt ex Aristoboli domo. Salutate Herodionem cognatum meum. Salutate eos qui sunt ex Narcisi domo, qui sunt in Domino. 12 Salutate Tryphænam et Tryphosam, quæ laborant in Domino. Salutate Persidem carissimam, quæ multum laboravit in Domino. 13 Salutate Rufum electum in Domino, et matrem ejus, et meam. 14 Salutate Asyncritum, Phlegontem, Hermam, Patrobam, Hermen, et qui cum eis sunt, fratres. 15 Salutate Philologum et Julianam, Nereum, et sororem ejus, et Olympiadem, et omnes qui cum eis sunt, sanctos. 16 Salutate invicem in osculo sancto. Salutant vos omnes ecclesiæ Christi. 17 Rogo autem vos fratres, ut observetis eos qui dissensiones et offendicula, præter doctrinam, quam vos didicistis, faciunt, et declinate ab illis. 18 Hujuscemodi enim Christo Domino nostro non serviunt, sed suo ventri: et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium. 19 Vestra enim obedientia in omnem locum divulgata est. Gaudeo igitur in vobis. Sed volo vos sapientes esse in bono, et simplices in malo. 20 Deus autem pacis conterat Satanam sub pedibus vestris velociter. Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. 21 Salutat vos Timotheus adjutor meus, et Lucius, et Jason, et Sosipater cognati mei. 22 Saluto vos ego Tertius, qui scripsi epistolam, in Domino. 23 Salutat vos Cagus hospes meus, et universa ecclesia. Salutat vos Erastus arcarius civitatis, et Quartus, frater. 24 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum omnibus vobis. Amen. 25 Ei autem, qui potens est vos confirmare juxta Evangelium meum, et prædicationem Jesu Christi, secundum revelationem mysterii temporibus æternis taciti (aiōnios g166) 26 (quod nunc patefactum est per Scripturas prophetarum secundum præceptum æterni Dei, ad obedientiam fidei), in cunctis

Corinthios I

sæculi? Nonne stultam fecit Deus sapientiam
hujus mundi? (aiōn g165) 21 Nam quia in Dei

1 Paulus vocatus Apostolus Jesu Christi per sapientia non cognovit mundus per sapientiam voluntatem Dei, et Sosthenes frater, 2 Deum: placuit Deo per stultitiam prædicationis ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi, sanctificatis in salvos facere credentes. 22 Quoniam et Judæi Christo Jesu, vocatis sanctis, cum omnibus qui signa petunt, et Græci sapientiam quærunt: 23 invocant nomen Domini nostri Jesu Christi, in nos autem prædicamus Christum crucifixum: omni loco ipsorum et nostro. 3 Gratia vobis, et Judæis quidem scandalum, gentibus autem pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo. stultitiam, 24 ipsis autem vocatis Judæis, atque 4 Gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Græcis Christum Dei virtutem, et Dei sapientia: Dei, quæ data est vobis in Christo Jesu: 5 quod in 25 quia quod stultum est Dei, sapientius est omnibus divites facti estis in illo, in omni verbo, hominibus: et quod infirmum est Dei, fortius et in omni scientia. 6 Sicut testimonium Christi est hominibus. 26 Videte enim vocationem confirmatum est in vobis: 7 ita ut nihil vobis vestram, fratres, quia non multi sapientes desit in ulla gratia, exspectantibus revelationem secundum carnem, non multi potentes, non Domini nostri Jesu Christi, 8 qui et confirmabit multi nobiles: 27 sed quæ stulta sunt mundi vos usque in finem sine crimine, in die adventus elegit Deus, ut confundat sapientes: et infirma Domini nostri Jesu Christi. 9 Fidelis Deus: per mundi elegit Deus, ut confundat fortia: 28 et quem vocati estis in societatem filii ejus Jesu ignobilia mundi, et contemptibilia elegit Deus, Christi Domini nostri. 10 Obsecro autem vos et ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret: fratres per nomen Domini nostri Jesu Christi: 29 ut non glorietur omnis caro in conspectu ut idipsum dicatis omnes, et non sint in vobis ejus. 30 Ex ipso autem vos estis in Christo schismata: sitis autem perfecti in eodem sensu, Jesu, qui factus est nobis sapientia a Deo, et et in eadem sententia. 11 Significatum est justitia, et sanctificatio, et redemptio: 31 ut enim mihi de vobis fratres mei ab iis, qui sunt quemadmodum scriptum est: Qui gloriatur, in Chloës, quia contentiones sunt inter vos. 12 Domino glorietur.

Hoc autem dico, quod unusquisque vestrum dicit: Ego quidem sum Pauli: ego autem Apollo: ego vero Cephæ: ego autem Christi. 13 Divisus est Christus? numquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati estis? 14 Gratias ago Deo, quod neminem vestrum baptizavi, nisi Crispum et Caium: 15 ne quis dicat quod in nomine meo baptizati estis. 16 Baptizavi autem et Stephanæ domum: ceterum nescio si quem alium baptizaverim. 17 Non enim misit me Christus baptizare, sed evangelizare: non in sapientia verbi, ut non evacuetur crux Christi. 18 Verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est: iis autem qui salvi fiunt, id est nobis, Dei virtus est. 19 Scriptum est enim: Perdam sapientiam sapientium, et prudentiam prudentium reprobabo. 20 Ubi sapiens? ubi scriba? ubi conqueritor hujus

2 Et ego, cum venissem ad vos, fratres, veni non in sublimitate sermonis, aut sapientiæ, annuntians vobis testimonium Christi. 2 Non enim judicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum, et hunc crucifixum. 3 Et ego in infirmitate, et timore, et tremore multo fui apud vos: 4 et sermo meus, et prædicatio mea non in persuasilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis: 5 ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei. 6 Sapientiam autem loquimur inter perfectos: sapientiam vero non hujus sæculi, neque principum hujus sæculi, qui destruuntur: (aiōn g165) 7 sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, quam prædestinavit Deus ante sæcula in gloriam nostram, (aiōn g165) 8 quam nemo principum hujus sæculi cognovit: si enim cognovissent, numquam Dominum gloriæ

crucifixissent. (aīōn g165) 9 Sed sicut scriptum autem superaedificat. Unusquisque autem videat est: Quod oculus non vidit, nec auris audivit, quomodo superaedificet. 11 Fundamentum enim nec in cor hominis ascendit, quae præparavit aliud nemo potest ponere præter id quod Deus iis qui diligunt illum: 10 nobis autem positum est, quod est Christus Jesus. 12 Si revelavit Deus per Spiritum suum: Spiritus enim quis autem superaedificat super fundamentum omnia scrutatur, etiam profunda Dei. 11 Quis hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, enim hominum scit quæ sunt hominis, nisi fœnum, stipulam, 13 uniuscujusque opus spiritus hominis, qui in ipso est? ita et quæ Dei manifestum erit: dies enim Domini declarabit, sunt, nemo cognovit, nisi Spiritus Dei. 12 Nos quia in igne revelabitur: et uniuscujusque autem non spiritum hujus mundi accepimus, opus quale sit, ignis probabit. 14 Si cuius sed Spiritum qui ex Deo est, ut sciamus quæ opus manserit quod superaedificavit, mercedem a Deo donata sunt nobis: 13 quæ et loquimur accipiet. 15 Si cuius opus arserit, detrimentum non in doctis humanæ sapientiae verbis, sed patietur: ipse autem salvus erit, sic tamen in doctrina Spiritus, spiritualibus spiritualia quasi per ignem. 16 Nescitis quia templum Dei comparantes. 14 Animalis autem homo non estis, et Spiritus Dei habitat in vobis? 17 Si percipit ea quæ sunt Spiritus Dei: stultitia quis autem templum Dei violaverit, disperdet enim est illi, et non potest intelligere: quia illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, spiritualiter examinatur. 15 Spiritualis autem quod estis vos. 18 Nemo se seducat: si quis judicat omnia: et ipse a nemine judicatur. 16 Quis enim cognovit sensum Domini, qui instruat eum? nos autem sensum Christi habemus.

3 Et ego, fratres, non potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus. Tamquam parvulus in Christo, 2 lac vobis potum dedi, non escam: nondum enim poteratis: sed nec nunc quidem potestis: adhuc enim carnales estis. 3 Cum enim sit inter vos zelus, et contentio: nonne carnales estis, et secundum hominem ambulatis? 4 Cum enim quis dicat: Ego quidem sum Pauli; alius autem: Ego Apollo: nonne homines estis? Quid igitur est Apollo? quid vero Paulus? 5 ministri ejus, cui credidistis, ut unicuique sicut Dominus dedit. 6 Ego plantavi, Apollo rigavit: sed qui plantat est aliquid, neque qui rigat: sed qui incrementum dat, Deus. 8 Qui autem sum: qui autem judicat me, Dominus est. 5 plantat, et qui rigat, unum sunt. Unusquisque autem propriam mercedem accipiet, secundum veniat Dominus: qui et illuminabit abscondita suum laborem. 9 Dei enim sumus adjutores: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis. 10 et tunc laus erit unicuique a Deo. 6 Hæc Secundum gratiam Dei, quæ data est mihi, ut autem, fratres, transfiguravi in me et Apollo, sapiens architectus fundamentum posui: alias propter vos: ut in nobis discatis, ne supra

quæ scriptum est, unus adversus alterum
videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo,
stultus fiat ut sit sapiens. (aīōn g165) 19 Sapientia enim hujus mundi, stultitia est apud Deum. Scriptum est enim: Comprehendam sapientes in astutia eorum. 20 Et iterum: Dominus novit cogitationes sapientium quoniam vanæ sunt. 21 Nemo itaque glorietur in hominibus. 22 Omnia enim vestra sunt, sive Paulus, sive Apollo, sive Cephas, sive mundus, sive vita, sive mors, sive præsentia, sive futura: omnia enim vestra sunt:
23 vos autem Christi: Christus autem Dei.

4 Sic nos existimet homo ut ministros Christi, et dispensatores mysteriorum Dei. 2 Hic quis inveniatur. 3 Mihi autem pro minimo est ut a vobis judicer, aut ab humano die: Itaque neque sed neque meipsum judico. 4 Nihil enim mihi qui incrementum dat, Deus. Itaque nolite ante tempus judicare, quoadusque conscientius sum, sed non in hoc justificatus autem propriam mercedem accipiet, secundum veniat Dominus: qui et illuminabit abscondita suum laborem. 9 Dei enim sumus adjutores: tenebrarum, et manifestabit consilia cordium: Dei agricultura estis, Dei ædificatio estis. 10 et tunc laus erit unicuique a Deo. 6 Hæc Secundum gratiam Dei, quæ data est mihi, ut autem, fratres, transfiguravi in me et Apollo, sapiens architectus fundamentum posui: alias propter vos: ut in nobis discatis, ne supra quam scriptum est, unus adversus alterum

infletur pro alio. **7** Quis enim te discernit? nostri Jesu Christi, congregatis vobis et meo quid autem habes quod non accepisti? si autem spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu, **5** accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? **8** tradere hujusmodi Satanæ in interitum carnis, Jam saturati estis, jam divites facti estis: sine ut spiritus salvus sit in die Domini nostri Jesu nobis regnatis: et utinam regnetis, ut et nos Christi. **6** Non est bona gloriatio vestra. Nescitis vobiscum regnemus. **9** Puto enim quod Deus quia modicum fermentum totam massam nos Apostolos novissimos ostendit, tamquam corrumpit? **7** Expurgate vetus fermentum, morti destinatos: quia spectaculum facti sumus ut sitis nova conspersio, sicut estis azymi. mundo, et angelis, et hominibus. **10** Nos stulti Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus. propter Christum, vos autem prudentes in **8** Itaque epulemur: non in fermento veteri, Christo: nos infirmi, vos autem fortes: vos neque in fermento malitiæ et nequitiae: sed nobiles, nos autem ignobiles. **11** Usque in in azymis sinceritatis et veritatis. **9** Scripsi hanc horam et esurimus, et sitimus, et nudi in epistola: Ne commisceamini fornicariis: **10** sumus, et colaphis cædimur, et instabiles sumus, non utique fornicariis hujus mundi, aut avaris, **12** et laboramus operantes manibus nostris: aut rapacibus, aut idolis servientibus: alioquin maledicimur, et benedicimus: persecutionem debueratis de hoc mundo exiisse. **11** Nunc autem patimur, et sustinemus: **13** blasphemamur, scripsi vobis non commisceri: si is qui frater et obsecramus: tamquam purgamenta hujus nominatur, est fornicator, aut avarus, aut idolis mundi facti sumus, omnium peripsema usque serviens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax, adhuc. **14** Non ut confundam vos, hæc scribo, cum ejusmodi nec cibum sumere. **12** Quid enim sed ut filios meos carissimos moneo. **15** Nam si mihi de iis qui foris sunt, judicare? nonne de iis decem millia paedagogorum habeatis in Christo, qui intus sunt, vos judicatis? **13** nam eos qui sed non multos patres. Nam in Christo Jesu foris sunt, Deus judicabit. Auferte malum ex per Evangelium ego vos genui. **16** Rogo ergo vobis ipsis.

vos, imitatores mei estote, sicut et ego Christi.

17 Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus carissimus, et fidelis in Domino: qui vos commonefaciet vias meas, quæ sunt in Christo Jesu, sicut ubique in omni ecclesia doceo. **18** Tamquam non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam. **19** Veniam autem ad vos cito, si Dominus voluerit: et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt, sed virtutem. **20** Non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute. **21** Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in caritate, et spiritu mansuetudinis?

5 Omnino auditur inter vos fornicatio, et talis suum? **6** Sed frater cum fratre judicio contendit: fornicatio, qualis nec inter gentes, ita ut et hoc apud infideles? **7** Jam quidem omnino uxorem patris sui aliquis habeat. **2** Et vos delictum est in vobis, quod judicia habetis inter inflati estis: et non magis luctum habuistis vos. Quare non magis injuriam accipitis? quare ut tollatur de medio vestrum qui hoc opus non magis fraudem patimini? **8** Sed vos injuriam fecit. **3** Ego quidem absens corpore, præsens facitis, et fraudatis: et hoc fratibus. **9** An nescitis autem spiritu, jam judicavi ut præsens eum, quia iniqui regnum Dei non possidebunt? qui sic operatus est, **4** in nomine Domini Nolite errare: neque fornicarii, neque idolis

6 Audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum, judicari apud iniquos, et non apud sanctos? **2** an nescitis quoniam sancti de hoc mundo judicabunt? et si in vobis judicabitur mundus, indigni estis qui de minimis judicetis? **3** Nescitis quoniam angelos judicabimus? quanto magis sacerdotalia?

4 Sacerdotalia igitur judicia si habueritis: contemptibiles, qui sunt in ecclesia, illos constituite ad judicandum. **5** Ad verecundiam vestrarum dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam, qui possit judicare inter fratrem

servientes, neque adulteri, **10** neque molles, vero sic. **8** Dico autem non nuptis, et viduis: neque masculorum concubitores, neque fures, bonum est illis si sic permaneant, sicut et neque avari, neque ebriosi, neque maledici, ego. **9** Quod si non se continent, nubant. neque rapaces regnum Dei possidebunt. **11** Melius est enim nubere, quam uri. **10** Iis Et haec quidam fuistis: sed abluti estis, sed autem qui matrimonio juncti sunt, præcipio sanctificati estis, sed justificati estis in nomine non ego, sed Dominus, uxorem a viro non Domini nostri Jesu Christi, et in Spiritu Dei discedere: **11** quod si discesserit, manere nostri. **12** Omnia mihi licent, sed non omnia innuptam, aut viro suo reconciliari. Et vir expeditum: omnia mihi licent, sed ego sub nullis uxorem non dimittat. **12** Nam ceteris ego dico, redigar potestate. **13** Esca ventri, et venter non Dominus. Si quis frater uxorem habet escis: Deus autem et hunc et has destruet: infidelem, et haec consentit habitare cum illo, corpus autem non fornicationi, sed Domino: non dimittat illam. **13** Et si qua mulier fidelis et Dominus corpori. **14** Deus vero et Dominum habet virum infidelem, et hic consentit habitare suscitavit: et nos suscitabit per virtutem suam. cum illa, non dimittat virum: **14** sanctificatus **15** Nescitis quoniam corpora vestra membra est enim vir infidelis per mulierem fidelem, sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, et sanctificata est mulier infidelis per virum faciam membra meretricis? Absit. **16** An nescitis fidelem: alioquin filii vestri immundi essent, quoniam qui adhæret meretrici, unum corpus nunc autem sancti sunt. **15** Quod si infidelis efficitur? Erunt enim (inquit) duo in carne una. discedit, discedat: non enim servituti subjectus **17** Qui autem adhæret Domino, unus spiritus est frater, aut soror in hujusmodi: in pace autem est. **18** Fugite fornicationem. Omne peccatum, vocavit nos Deus. **16** Unde enim scis mulier, quodcumque fecerit homo, extra corpus est: qui si virum salvum facies? aut unde scis vir, si autem fornicatur, in corpus suum peccat. **19** An mulierem salvam facies? **17** Nisi unicuique nescitis quoniam membra vestra, templum sunt sicut divisit Dominus, unumquemque sicut Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis a vocavit Deus, ita ambulet, et sicut in omnibus Deo, et non estis vestri? **20** Empti enim estis ecclesiis doceo. **18** Circumcisus aliquis vocatus pretio magno. Glorificate, et portate Deum in est? non adducat præputium. In præputio aliquis vocatus est? non circumcidatur. **19** Circumcisio nihil est, et præputium nihil est: sed observatio mandatorum Dei. **20** Unusquisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat. **21** Servus vocatus es? non sit tibi curæ: sed et si potes fieri liber, magis utere. **22** Qui enim in Domino vocatus est servus, libertus est Domini: similiter qui liber vocatus est, servus est Christi. **23** Pretio empti estis: nolite fieri servi hominum. **24** Unusquisque in quo vocatus est, fratres, in hoc permaneat apud Deum. **25** De virginibus autem præceptum Domini non habeo: consilium autem do, tamquam misericordiam consecutus a Domino, ut sim fidelis. **26** Existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem, quoniam bonum est homini sic esse. **27** Alligatus es uxori? noli

7 De quibus autem scripsistis mihi: Bonum est homini mulierem non tangere: **2** propter fornicationem autem unusquisque suam uxorem habeat, et unaquæque suum virum habeat. **3** Uxori vir debitum reddat: similiter autem et uxor viro. **4** Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir. Similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier. **5** Nolite fraudare invicem, nisi forte ex consensu ad tempus, ut vacetis orationi: et iterum revertimini in idipsum, ne tentet vos Satanas propter incontinentiam vestram. **6** Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium. **7** Volo enim omnes vos esse sicut me ipsum: sed unusquisque proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius

quærere solutionem. Solutus es ab uxore? escis autem quæ idolis immolantur, scimus quia noli quærere uxorem. **28** Si autem acceperis nihil est idolum in mundo, et quod nullus est uxorem, non peccasti. Et si nupserit virgo, non Deus, nisi unus. **5** Nam etsi sunt qui dicantur peccavit: tribulationem tamen carnis habebunt dii sive in cælo, sive in terra (siquidem sunt dii hujusmodi. Ego autem vobis parco. **29** Hoc itaque multi, et domini multi): **6** nobis tamen unus est dico, fratres: tempus breve est: reliquum est, ut Deus, Pater, ex quo omnia, et nos in illum: et et qui habent uxores, tamquam non habentes unus Dominus Jesus Christus, per quem omnia, sint: **30** et qui flent, tamquam non flentes: et et nos per ipsum. **7** Sed non in omnibus est qui gaudent, tamquam non gaudentes: et qui scientia. Quidam autem cum conscientia usque emunt, tamquam non possidentes: **31** et qui nunc idoli, quasi idolothytum manducant: et utuntur hoc mundo, tamquam non utantur: conscientia ipsorum cum sit infirma, polluitur. præterit enim figura hujus mundi. **32** Volo **8** Esca autem nos non commendat Deo. Neque autem vos sine sollicitudine esse. Qui sine uxore enim si manducaverimus, abundabimus: neque est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo si non manducaverimus, deficiemus. **9** Videte placeat Deo. **33** Qui autem cum uxore est, autem ne forte hæc licentia vestra offendiculum sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat fiat infirmis. **10** Si enim quis viderit eum, uxori, et divisus est. **34** Et mulier innupta, et qui habet scientiam, in idolio recumbentem: virgo, cogitat quæ Domini sunt, ut sit sancta nonne conscientia ejus, cum sit infirma, corpore, et spiritu. Quæ autem nupta est, cogitat ædificabitur ad manducandum idolothyta? quæ sunt mundi, quomodo placeat viro. **35** **11** Et peribit infirmus in tua scientia, frater, Porro hoc ad utilitatem vestram dico: non propter quem Christus mortuus est? **12** Sic ut laqueum vobis injiciam, sed ad id, quod autem peccantes in fratres, et percutientes honestum est, et quod facultatem præbeat sine conscientiam eorum infirmam, in Christum impedimento Dominum obsecrandi. **36** Si quis peccatis. **13** Quapropter si esca scandalizat autem turpem se videri existimat super virginem sua, quod sit superadulta, et ita oportet fieri: quod vult faciat: non peccat, si nubat. **37** Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, et hoc judicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit. **38** Igitur et qui matrimonio jungit virginem suam, bene facit: et qui non jungit, melius facit. **39** Mulier alligata est legi quanto tempore vir ejus vivit, quod si dormierit vir ejus, liberata est: cui vult nubat, tantum in Domino. **40** Beator autem erit si sic permanserit secundum meum consilium: puto autem quod et ego Spiritum Dei habeam.

g165

9 Non sum liber? non sum Apostolus? nonne Christum Jesum Dominum nostrum vidi? nonne opus meum vos estis in Domino? **2** Et si aliis non sum Apostolus, sed tamen vobis sum: nam signaculum apostolatus mei vos estis in Domino. **3** Mea defensio apud eos qui me interrogant, hæc est: **4** Numquid non habemus potestatem manducandi et bibendi? **5** numquid non habemus potestatem mulierem sororem circumducendi sicut et ceteri Apostoli, et fratres Domini, et Cephas? **6** aut ego solus, et Barnabas, non habemus potestatem hoc operandi? **7** Quis

8 De iis autem quæ idolis sacrificantur, scimus quia omnes scientiam habemus. Scientia militat suis stipendiis umquam? quis plantat inflat, caritas vero ædificat. **2** Si quis autem vineam, et de fructu ejus non edit? quis pascit se existimat scire aliquid, nondum cognovit gregem, et de lacte gregis non manducat? **8** quemadmodum oporteat eum scire. **3** Si quis Numquid secundum hominem hæc dico? an autem diligit Deum, hic cognitus est ab eo. **4** De et lex hæc non dicit? **9** Scriptum est enim in

lege Moysi: Non alligabis os bovi trituranteri. nos autem incorruptam. **26** Ego igitur sic curro, Numquid de bobus cura est Deo? **10** an propter non quasi in incertum: sic pugno, non quasi nos utique hoc dicit? Nam propter nos scripta aërem verberans: **27** sed castigo corpus meum, sunt: quoniam debet in spe qui arat, arare: et et in servitatem redigo: ne forte cum aliis qui trituranter, in spe fructus percipiendi. **11** Si prædicaverim, ipse reprobus efficiar. nos vobis spiritualia seminavimus, magnum est si nos carnalia vestra metamus? **12** Si alii potestatis vestræ participes sunt, quare non potius nos? Sed non usi sumus hac potestate: sed omnia sustinemus, ne quod offendiculum demus Evangelio Christi. **13** Nescitis quoniam qui in sacrario operantur quæ de sacrario sunt, edunt: et qui altari deserviunt, cum altari participant? **14** Ita et Dominus ordinavit iis qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivere. **15** Ego autem nullo horum usus sum. Non autem scripsi hæc ut ita fiant in me: bonum est enim mihi magis mori, quam ut gloriam meam quis evacuet. **16** Nam si evangelizavero, non est mihi gloria: necessitas enim mihi incumbit: vœ enim mihi est, si non evangelizavero. **17** Si enim volens hoc ago, mercedem habeo: si autem invitus, dispensatio mihi credita est. **18** Quæ est ergo merces mea? ut Evangelium prædicans, sine sumptu ponam Evangelium, ut non abutar potestate mea in Evangelio. **19** Nam cum liber essem ex omnibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacerem. **20** Et factus sum Judæis tamquam Judæus, ut Judæos lucrarer: **21** iis qui sub lege sunt, quasi sub lege essem (cum ipse non essem sub lege) ut eos qui sub lege erant, lucrifacerem: iis qui sine lege erant, tamquam sine lege essem (cum sine lege Dei non essem: sed in lege essem Christi) ut lucrifacerem eos qui sine lege erant. **22** Factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem salvos. **23** Omnia autem facio propter Evangelium: ut particeps ejus efficiar. **24** Nescitis quod ii qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit bravium? Sic currite ut comprehendatis. **25** Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet, et illi quidem ut corruptibilem coronam accipient:

10 Nolo enim vos ignorare fratres, quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt, et omnes mare transierunt, **2** et omnes in Moyse baptizati sunt in nube, et in mari: **3** et omnes eamdem escam spiritalem manducaverunt, **4** et omnes eumdem potum spiritalem biberunt (bibebant autem de spirituali, consequente eos, petra: petra autem erat Christus): **5** sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo: nam prostrati sunt in deserto. **6** Hæc autem in figura facta sunt nostri, ut non simus concupiscentes malorum, sicut et illi concupierunt. **7** Neque idololatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est: Sedit populus manducare, et bibere, et surrexerunt ludere. **8** Neque fornicemur, sicut quidam ex ipsis fornicati sunt, et ceciderunt una die viginti tria millia. **9** Neque tentemus Christum, sicut quidam eorum tentaverunt, et a serpentibus perierunt. **10** Neque murmuraveritis, sicut quidam eorum murmuraverunt, et perierunt ab exterminatore. **11** Hæc autem omnia in figura contingebant illis: scripta sunt autem ad correptionem nostram, in quos fines sæculorum devenerunt. (aiōn g165) **12** Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. **13** Tentatio vos non apprehendat nisi humana: fidelis autem Deus est, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione proventum ut possitis sustinere. **14** Propter quod, carissimi mihi, fugite ab idolorum cultura: **15** ut prudentibus loquor, vos ipsi judicate quod dico. **16** Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio sanguinis Christi est? et panis quem frangimus, nonne participatio corporis Domini est? **17** Quoniam unus panis, unum corpus multi sumus, omnes qui de uno pane participamus. **18** Videte Isräel secundum carnem: nonne qui edunt hostias,

participes sunt altaris? **19** Quid ergo? dico quoniam imago et gloria Dei est, mulier autem quod idolis immolatum sit aliquid? aut quod gloria viri est. **8** Non enim vir ex muliere est, idolum, sit aliquid? **20** Sed quæ immolant sed mulier ex viro. **9** Etenim non est creatus vir gentes, dæmoniis immolant, et non Deo. Nolo propter mulierem, sed mulier propter virum. autem vos socios fieri dæmoniorum: **21** non **10** Ideo debet mulier potestatem habere supra potestis calicem Domini bibere, et calicem caput propter angelos. **11** Verumtamen neque dæmoniorum; non potestis mensæ Domini vir sine muliere: neque mulier sine viro in participes esse, et mensæ dæmoniorum. **22** Domino. **12** Nam sicut mulier de viro, ita et vir An æmulamur Dominum? numquid fortiores per mulierem: omnia autem ex Deo. **13** Vos ipsi illo sumus? Omnia mihi licent, sed non omnia judicate: decet mulierem non velatam orare expedient. **23** Omnia mihi licent, sed non omnia Deum? **14** Nec ipsa natura docet vos, quod vir ædificat. **24** Nemo quod suum est quærat, quidem si comam nutriat, ignominia est illi: sed quod alterius. **25** Omne quod in macello **15** mulier vero si comam nutriat, gloria est illi: venit, manducate, nihil interrogantes propter quoniam capilli pro velamine ei dati sunt. **16** Si conscientiam. **26** Domini est terra, et plenitudo quis autem videtur contentiosus esse: nos talem ejus. **27** Si quis vocat vos infidelium, et vultis consuetudinem non habemus, neque ecclesia ire: omne quod vobis apponitur, manducate, Dei. **17** Hoc autem præcipio: non laudans quod nihil interrogantes propter conscientiam. **28** Si non in melius, sed in deterius convenitis. quis autem dixerit: Hoc immolatum est idolis: **18** Primum quidem convenientibus vobis in nolite manducare propter illum qui indicavit, et ecclesiam, audio scissuras esse inter vos, et ex propter conscientiam: **29** conscientiam autem parte credo. **19** Nam oportet et hæreses esse, ut dico non tuam, sed alterius. Ut quid enim et qui probati sunt, manifesti fiant in vobis. **20** libertas mea judicatur ab aliena conscientia? **30** Convenientibus ergo vobis in unum, jam non est Si ego cum gratia participo, quid blasphemor pro Dominicam cœnam manducare. **21** Unusquisque eo quod gratias ago? **31** Sive ergo manducatis, enim suam cœnam præsumit ad manducandum, sive bibitis, sive aliud quid facitis: omnia in et alius quidem esurit, alius autem ebrios est. **22** gloriam Dei facite. **32** Sine offensione estote Numquid domos non habetis ad manducandum, Judæis, et gentibus, et ecclesiæ Dei: **33** sicut et et bibendum? aut ecclesiam Dei contemnitis, et ego per omnia omnibus placebo, non quærrens confunditis eos qui non habent? Quid dicam quod mihi utile est, sed quod multis: ut salvi vobis? laudo vos? in hoc non laudo. **23** Ego enim accepi a Domino quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus in qua nocte tradebatur, accepit panem, **24** et gratias agens fregit, et dixit: Accipite, et manducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. **25** Similiter et calicem, postquam cœnavit, dicens: Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite quotiescumque bibetis, in meam commemorationem. **26** Quotiescumque enim manducabis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis donec veniat. **27** Itaque quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit.

11 Imitatores mei estote, sicut et ego Christi.

2 Laudo autem vos fratres quod per omnia mei memores estis: et sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis. **3** Volo autem vos scire quod omnis viri caput, Christus est: caput autem mulieris, vir: caput vero Christi, Deus. **4** Omnis vir orans, aut prophetans velato capite, deturpat caput suum. **5** Omnis autem mulier orans, aut prophetans non velato capite, deturpat caput suum: unum enim est ac si decalvetur. **6** Nam si non velatur mulier, tondeatur. Si vero turpe est mulieri tonderi, aut decalvari, velet caput suum. **7** Vir quidem non debet velare caput suum:

corporis et sanguinis Domini. **28** Probet autem corpore: num ideo non est de corpore? **16** Et si seipsum homo: et sic de pane illo edat, et dixerit auris: Quoniam non sum oculus, non de calice bibat. **29** Qui enim manducat et sum de corpore: num ideo est de corpore? babit indigne, judicium sibi manducat et babit, **17** Si totum corpus oculus: ubi auditus? Si non dijudicans corpus Domini. **30** Ideo inter totum auditus: ubi odoratus? **18** Nunc autem vos multi infirmi et imbecilles, et dormiunt posuit Deus membra, unumquodque eorum multi. **31** Quod si nosmetipsos dijudicaremus, in corpore sicut voluit. **19** Quod si essent non utique judicaremur. **32** Dum judicamus omnia unum membrum, ubi corpus? **20** Nunc autem, a Domino corripimus, ut non cum autem multa quidem membra, unum autem hoc mundo damnemur. **33** Itaque fratres mei, corpus. **21** Non potest autem oculus dicere cum convenitis ad manducandum, invicem manui: Opera tua non indigeo: aut iterum exspectate. **34** Si quis esurit, domi manducet, caput pedibus: Non estis mihi necessarii. **22** Sed ut non in judicium conveniatis. Cetera autem, multo magis quæ videntur membra corporis cum venero, disponam.

12 De spiritualibus autem, nolo vos ignorare fratres. **2** Scitis quoniam cum gentes essetis, ad simulacra muta prout ducebamini eentes. **3** Ideo notum vobis facio, quod nemo in Spiritu Dei loquens, dicit anathema Jesu. Et nemo potest dicere, Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto. **4** Divisiones vero gratiarum sunt, idem autem Spiritus: **5** et divisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus: **6** et divisiones operationum sunt, idem vero Deus qui operatur omnia in omnibus. **7** Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. **8** Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiae: alii autem sermo scientiae secundum eumdem Spiritum: **9** alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanitatum in uno Spiritu: **10** alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum. **11** Hæc autem omnia operantur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult. **12** Sicut enim corpus unus est, et membra habet multa, omnia autem membra corporis cum sint multa, unum tamen corpus sunt: ita et Christus. **13** Etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus, sive Judæi, sive gentiles, sive servi, sive liberi: et omnes in uno Spiritu potati sumus. **14** Nam et corpus non est unum membrum, sed multa. **15** Si dixerit si habuero prophetiam, et noverim mysteria pes: Quoniam non sum manus, non sum de omnia, et omnem scientiam: et si habuero

infirmiora esse, necessaria sunt: **23** et quæ putamus ignobiliora membra esse corporis, his honorem abundantiore circumdamus: et quæ in honesta sunt nostra, abundantiore honestatem habent. **24** Honestata autem nostra nullius egent: sed Deus temperavit corpus, ei cui deerat, abundantiore tribuendo honorem, **25** ut non sit schisma in corpore, sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra. **26** Et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra: sive gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra. **27** Vos autem estis corpus Christi, et membra de membro. **28** Et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum apostolos, secundo prophetas, exinde doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationum, opitulationes, gubernationes, genera linguarum, interpretationes sermonum. **29** Numquid omnes apostoli? numquid omnes prophetæ? numquid omnes doctores? **30** numquid omnes virtutes? numquid omnes gratiam habent curationum? numquid omnes linguis loquuntur? numquid omnes interpretantur? **31** Æmulamini autem charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

13 Si linguis hominum loquar, et angelorum, caritatem autem non habeam, factus sum

velut æs sonans, aut cymbalum tinniens. **2** Et

si habuero prophetiam, et noverim mysteria pes: Quoniam non sum manus, non sum de omnia, et omnem scientiam: et si habuero

omnem fidem ita ut montes transferam, distinctionem sonitum dederint, quomodo caritatem autem non habuero, nihil sum. 3 scietur id quod canitur, aut quod citharizatur? Et si distribuero in cibos pauperum omnes 8 Etenim si incertam vocem det tuba, quis facultates meas, et si tradidero corpus meum ita parabit se ad bellum? 9 Ita et vos per linguam ut ardeam, caritatem autem non habuero, nihil nisi manifestum sermonem dederitis: quomodo mihi prodest. 4 Caritas patiens est, benigna est. scietur id quod dicitur? eritis enim in aëra Caritas non æmulatur, non agit perperam, non loquentes. 10 Tam multa, ut puta genera inflatur, 5 non est ambitionis, non quærerit quæ linguarum sunt in hoc mundo: et nihil sine sua sunt, non irritatur, non cogitat malum, 6 voce est. 11 Si ergo nesciero virtutem vocis, ero non gaudet super iniquitate, congaudet autem ei, cui loquor, barbarus: et qui loquitur, mihi veritati: 7 omnia suffert, omnia credit, omnia barbarus. 12 Sic et vos, quoniam æmulatores sperat, omnia sustinet. 8 Caritas numquam estis spirituum, ad ædificationem ecclesiæ excidit: sive prophetæ evacuabuntur, sive quærerite ut abundetis. 13 Et ideo qui loquitur linguae cessabunt, sive scientia destruetur. lingua, oret ut interpretetur. 14 Nam si orem 9 Ex parte enim cognoscimus, et ex parte lingua, spiritus meus orat, mens autem mea prophetamus. 10 Cum autem venerit quod sine fructu est. 15 Quid ergo est? Orabo spiritu, perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. orabo et mente: psallam spiritu, psallam et 11 Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus, mente. 16 Ceterum si benedixeris spiritu, qui sapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus. supplet locum idiotæ, quomodo dicet: Amen, Quando autem factus sum vir, evacuavi quæ super tuam benedictionem? quoniam quid erant parvuli. 12 Videmus nunc per speculum dicas, nescit. 17 Nam tu quidem bene gratias in ænigmate: tunc autem facie ad faciem. Nunc agis, sed alter non ædificatur. 18 Gratias ago cognosco ex parte: tunc autem cognoscam sicut Deo meo, quod omnium vestrum lingua loquor. et cognitus sum. 13 Nunc autem manent fides, 19 Sed in ecclesia volo quinque verba sensu spes, caritas, tria hæc: major autem horum est meo loqui, ut et alios instruam: quam decem caritas.

14 Sectamini caritatem, æmulamini spiritualia: magis autem ut prophetetis. 2 Qui enim loquitur lingua, non hominibus loquitur, sed Deo: nemo enim audit. Spiritu autem loquitur mysteria. 3 Nam qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem, et exhortationem, et consolationem. 4 Qui loquitur lingua, semetipsum ædificat: qui autem prophetat, ecclesiam Dei ædificat. 5 Volo autem omnes vos loqui linguis: magis autem prophetare. Nam major est qui prophetat, quam qui loquitur linguis; nisi forte interpretetur ut ecclesia ædificationem accipiat. 6 Nunc autem, fratres, si venero ad vos linguis loquens: quid vobis prodero, nisi vobis loquar aut in revelatione, aut in scientia, aut in prophetia, aut in doctrina? 7 Tamen quæ sine anima sunt vocem dantia, sive tibia, sive cithara; nisi pueri effici sensibus, sed malitia parvuli estote: sensibus autem perfecti estote. 21 In lege scriptum est: Quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic: et nec sic exaudient me, dicit Dominus. 22 Itaque linguae in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus: prophetæ autem non infidelibus, sed fidelibus. 23 Si ergo conveniat universa ecclesia in unum, et omnes linguis loquantur, intrent autem idiotæ, aut infideles: nonne dicent quod insanitis? 24 Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis, vel idiota, convincitur ab omnibus, dijudicatur ab omnibus: 25 occulta cordis ejus manifesta fiunt: et ita cadens in faciem adorabit Deum, pronuntians quod vere Deus in vobis sit. 26 Quid ergo est, fratres? Cum convenitis, unusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsim habet,

linguam habet, interpretationem habet: omnia quod sum, et gratia ejus in me vacua non fuit, ad ædificationem fiant. **27** Sive lingua quis sed abundantius illis omnibus laboravi: non ego loquitur, secundum duos, aut ut multum tres, autem, sed gratia Dei mecum: **11** sive enim ego, et per partes, et unus interpretatur. **28** Si autem sive illi: sic prædicamus, et sic credidistis. **12** non fuerit interpres, taceat in ecclesia: sibi Si autem Christus prædicatur quod resurrexit autem loquatur, et Deo. **29** Prophetæ autem duo, a mortuis, quomodo quidam dicunt in vobis, aut tres dicant, et ceteri dijudicent. **30** Quod si quoniam resurrectio mortuorum non est? **13** Si alii revelatum fuerit sedenti, prior taceat. **31** autem resurrectio mortuorum non est: neque Potestis enim omnes per singulos prophetare: Christus resurrexit. **14** Si autem Christus non ut omnes discant, et omnes exhortentur: **32** et resurrexit, inanis est ergo prædicatio nostra, spiritus prophetarum prophetis subjecti sunt. inanis est et fides vestra: **15** invenimur autem et **33** Non enim est dissensionis Deus, sed pacis: falsi testes Dei: quoniam testimonium diximus sicut et in omnibus ecclesiis sanctorum doceo. adversus Deum quod suscitaverit Christum, **34** Mulieres in ecclesiis taceant, non enim quem non suscitavit, si mortui non resurgent. permittitur eis loqui, sed subditas esse, sicut **16** Nam si mortui non resurgent, neque Christus et lex dicit. **35** Si quid autem volunt discere, resurrexit. **17** Quod si Christus non resurrexit, domi viros suos interrogent. Turpe est enim vana est fides vestra: adhuc enim estis in mulieri loqui in ecclesia. **36** An a vobis verbum peccatis vestris. **18** Ergo et qui dormierunt in Dei processit? aut in vos solos pervenit? **37** Christo, perierunt. **19** Si in hac vita tantum in Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, Christo sperantes sumus, miserabiliores sumus cognoscat quæ scribo vobis, quia Domini sunt omnibus hominibus. **20** Nunc autem Christus mandata. **38** Si quis autem ignorat, ignorabitur. resurrexit a mortuis primitæ dormientium, **21** **39** Itaque fratres æmulamini prophetare: et quoniam quidem per hominem mors, et per loqui linguis nolite prohibere. **40** Omnia autem hominem resurrectio mortuorum. **22** Et sicut honeste, et secundum ordinem fiant.

15 Notum autem vobis facio, fratres,

Evangelium, quod prædicavi vobis, quod et accepistis, in quo et statis, **2** per quod et salvamini: qua ratione prædicaverim vobis, si tenetis, nisi frustra credidistis. **3** Tradidi enim vobis in primis quod et accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum Scripturas: **4** et quia sepultus est, et quia resurrexit tertia die secundum Scripturas: **5** et quia visus est Cephæ, et post hoc undecim: **6** deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul: ex quibus multi manent usque adhuc, quidam autem dormierunt: **7** deinde visus est Jacobo, deinde Apostolis omnibus: **8** novissime autem omnium tamquam abortivo, visus est et mihi. **9** Ego enim sum minimus Apostolorum, qui non sum dignus vocari Apostolus, quoniam persecutus sum ecclesiam Dei. **10** Gratia autem Dei sum id

in Adam omnes moriuntur, ita et in Christo omnes vivificabuntur. **23** Unusquisque autem in suo ordine, primitæ Christus: deinde ii qui sunt Christi, qui in adventu ejus crediderunt. **24** Deinde finis: cum tradiderit regnum Deo et Patri, cum evacuaverit omnem principatum, et potestatem, et virtutem. **25** Oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. **26** Novissima autem inimica destruetur mors: omnia enim subjicit pedibus ejus. Cum autem dicat: **27** Omnia subjecta sunt ei, sine dubio præter eum qui subjicit ei omnia. **28** Cum autem subjecta fuerint illi omnia: tunc et ipse Filius subjectus erit ei, qui subjicit sibi omnia, ut sit Deus omnia in omnibus. **29** Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgent? ut quid et baptizantur pro illis? **30** ut quid et nos periclitamus omni hora? **31** Quotidie morior per vestram gloriam, fratres, quam habeo in Christo

Jesu Domino nostro. **32** Si secundum hominem immutabimur. **53** Oportet enim corruptibile ad bestias pugnavi Ephesi, quid mihi prodest, hoc induere incorruptionem: et mortale hoc si mortui non resurgunt? Manducemus, et induere immortalitatem. **54** Cum autem mortale bibamus, cras enim moriemur. **33** Nolite seduci: hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo, corrumptum mores bonos colloquia mala. **34** qui scriptus est: Absorpta est mors in victoria. Evigilate justi, et nolite peccare: ignorantiam **55** Ubi est mors victoria tua? ubi est mors enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis stimulus tuus? (**Hadēs g86**) **56** Stimulus autem loquor. **35** Sed dicet aliquis: Quomodo resurgent mortui? qualive corpore venient? **36** In sapientia, Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per tu quod seminas non vivificatur, nisi prius Dominum nostrum Jesum Christum. **58** Itaque moriatur: **37** et quod seminas, non corpus, quod fratres mei dilecti, stabiles estote, et immobiles: futurum est, seminas, sed nudum granum, ut abundantes in opere Domini semper, scientes puta tritici, aut alicujus ceterorum. **38** Deus quod labor vester non est inanis in Domino. autem dat illi corpus sicut vult: ut unicuique seminum proprium corpus. **39** Non omnis caro, eadem caro: sed alia quidem hominum, alia vero pecorum, alia volucrum, alia autem piscium. **40** Et corpora cælestia, et corpora terrestria: sed alia quidem cælestium gloria, alia autem terrestrium. **41** Alia claritas solis, alia claritas lunæ, et alia claritas stellarum. Stella enim a stella differt in claritate: **42** sic et resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, surget in incorruptione. **43** Seminatur in ignobilitate, surget in gloria: seminatur in infirmitate, surget in virtute: **44** seminatur corpus animale, surget corpus spirituale. Si est corpus animale, est et spirituale, sicut scriptum est: **45** Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem. **46** Sed non prius quod spirituale est, sed quod animale: deinde quod spirituale. **47** Primus homo de terra, terrenus: secundus homo de cælo, cælestis. **48** Qualis terrenus, tales et terreni: et qualis cælestis, tales et cælestes. **49** Igitur, sicut portavimus imaginem terreni, portemus et imaginem cælestis. **50** Hoc autem dico, fratres: quia caro et sanguis regnum Dei possidere non possunt: neque corruptio incorruptelam possidebit. **51** Ecce mysterium vobis dico: omnes quidem resurgent, sed non omnes immutabimur. **52** In momento, in ictu oculi, in novissima tuba: canet enim tuba, et mortui resurgent incorrupti: et nos

16 De collectis autem, quæ fiunt in sanctos, sicut ordinavi ecclesiis Galatiæ, ita et vos facite. **2** Per unam sabbati unusquisque vestrum apud se seponat, recondens quod ei bene placuerit: ut non, cum venero, tunc collectæ fiant. **3** Cum autem præsens fuero, quos probaveritis per epistolas, hos mittam perferre gratiam vestram in Jerusalem. **4** Quod si dignum fuerit ut et ego eam, mecum ibunt. **5** Veniam autem ad vos, cum Macedoniam pertransiero: nam Macedoniam pertransibo. **6** Apud vos autem forsitan manebo, vel etiam hiemabo: ut vos me deducatis quocumque iero. **7** Nolo enim vos modo in transitu videre, spero enim me aliquantulum temporis manere apud vos, si Dominus permiserit. **8** Permaneo autem Ephesi usque ad Pentecosten. **9** Ostium enim mihi apertum est magnum, et evidens: et adversarii multi. **10** Si autem venerit Timotheus, videte ut sine timore sit apud vos: opus enim Domini operatur, sicut et ego. **11** Ne quis ergo illum spernat: deducite autem illum in pace, ut veniat ad me: exspecto enim illum cum fratribus. **12** De Apollo autem fratre vobis notum facio, quoniam multum rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus: et utique non fuit voluntas ut nunc veniret: veniet autem, cum ei vacuum fuerit. **13** Vigilate, state in fide, viriliter agite, et confortamini. **14** Omnia vestra in caritate fiant. **15** Obscurio autem vos fratres, nostis domum Stephanæ, et Fortunati, et Achaici: quoniam sunt

primitiæ Achaiæ, et in ministerium sanctorum ordinaverunt seipsos: **16** ut et vos subditi sitis ejusmodi, et omni cooperanti, et laboranti. **17** Gaudeo autem in præsentia Stephanæ, et Fortunati, et Achaici: quoniam id, quod vobis deerat, ipsi suppleverunt: **18** refecerunt enim et meum spiritum, et vestrum. Cognoscite ergo qui hujusmodi sunt. **19** Salutant vos ecclesiæ Asiæ. Salutant vos in Domino multum, Aquila et Priscilla cum domestica sua ecclesia: apud quos et hospitor. **20** Salutant vos omnes fratres. Salutate invicem in osculo sancto. **21** Salutatio, mea manu Pauli. **22** Si quis non amat Dominum nostrum Jesum Christum, sit anathema, Maran Atha. **23** Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. **24** Caritas mea cum omnibus vobis in Christo Jesu. Amen.

Corinthios II

Et hac confidentia volui prius venire ad vos,
ut secundum gratiam haberetis: **16** et per vos

1 Paulus, Apostolus Jesu Christi per voluntatem
Dei, et Timotheus frater, ecclesiæ Dei, quæ
est Corinthi cum omnibus sanctis, qui sunt
in universa Achaia. **2** Gratia vobis, et pax usus sum? aut quæ cogito, secundum carnem
a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo. cogito, ut sit apud me Est et Non? **18** Fidelis
3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri autem Deus, quia sermo noster, qui fuit apud
Jesu Christi, Pater misericordiarum, et Deus vos, non est in illo Est et Non. **19** Dei enim Filius
totius consolationis, **4** qui consolatur nos Jesus Christus, qui in vobis per nos prædicatus
in omni tribulatione nostra: ut possimus et est, per me, et Silvanum, et Timotheum, non
ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt, fuit Est et Non, sed Est in illo fuit. **20** Quotquot
per exhortationem, qua exhortamur et ipsi enim promissiones Dei sunt, in illo Est: ideo et
a Deo. **5** Quoniam sicut abundant passiones per ipsum Amen Deo ad gloriam nostram. **21**
Christi in nobis: ita et per Christum abundat Qui autem confirmat nos vobiscum in Christo,
consolatio nostra. **6** Sive autem tribulamur pro et qui unxit nos Deus: **22** qui et signavit nos,
vestra exhortatione et salute, sive consolamur et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris.
pro vestra consolatione, sive exhortamur pro **23** Ego autem testem Deum invoco in animam
vestra exhortatione et salute, quæ operatur meam, quod parcens vobis, non veni ultra
tolerantiam earumdem passionum, quas et nos Corinthum: **24** non quia dominamur fidei vestæ,
patimur: **7** ut spes nostra firma sit pro vobis: sed adjutores sumus gaudii vestri: nam fide
scientes quod sicut socii passionum estis, sic statis.
eritis et consolationis. **8** Non enim volumus
ignorare vos, fratres, de tribulatione nostra,
quæ facta est in Asia, quoniam supra modum
gravati sumus supra virtutem, ita ut tæderet
nos etiam vivere. **9** Sed ipsi in nobismetipsis
responsum mortis habuimus, ut non simus
fidentes in nobis, sed in Deo, qui suscitat
mortuos: **10** qui de tantis periculis nos eripuit,
et eruit: in quem speramus quoniam et adhuc
eripiet, **11** adjuvantibus et vobis in oratione
pro nobis: ut ex multorum personis, ejus quæ
in nobis est donationis, per multos gratiæ
agantur pro nobis. **12** Nam gloria nostra hæc
est: testimonium conscientiæ nostræ, quod in
simplicitate cordis et sinceritate Dei, et non in
sapientia carnali, sed in gratia Dei, conversati
sumus in hoc mundo: abundantius autem ad
vos. **13** Non enim alia scribimus vobis, quam quæ
legistis, et cognovistis. Spero autem quod usque
in finem cognoscetis, **14** sicut et cognovistis
nos ex parte, quod gloria vestra sumus, sicut et
vos nostra, in die Domini nostri Jesu Christi. **15**

2 Statui autem hoc ipsum apud me, ne iterum
in tristitia venirem ad vos. **2** Si enim ego
contristo vos: et quis est, qui me lætificet, nisi
qui contristatur ex me? **3** Et hoc ipsum scripsi
vobis, ut non cum venero, tristitiam super
tristitiam habeam, de quibus oportuerat me
gaudere: confidens in omnibus vobis, quia meum
gaudium, omnium vestrum est. **4** Nam ex multa
tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per
multas lacrimas: non ut contristemini, sed ut
sciatis, quam caritatem habeam abundantius
in vobis. **5** Si quis autem contristavit, non
me contristavit: sed ex parte, ut non onerem
omnes vos. **6** Sufficit illi, qui ejusmodi est,
objurgatio hæc, quæ fit a pluribus: **7** ita ut e
contrario magis donetis, et consolemini, ne
forte abundantiori tristitia absorbeatur qui
ejusmodi est. **8** Propter quod obsecro vos, ut
confirmetis in illum caritatem. **9** Ideo enim et
scripsi, ut cognoscam experimentum vestrum,
an in omnibus obedientes sitis. **10** Cui autem

aliquid donastis, et ego: nam et ego quod donavi, **12** Habentes igitur talem spem, multa fiducia si quid donavi, propter vos in persona Christi, utimur: **13** et non sicut Moyses ponebat velamen **11** ut non circumveniamur a Satana: non enim super faciem suam, ut non intenderent filii ignoramus cogitationes ejus. **12** Cum venissem Israël in faciem ejus, quod evacuatur, **14** sed autem Troadem propter Evangelium Christi, obtusi sunt sensus eorum. Usque in hodiernum et ostium mihi apertum esset in Domino, **13** enim diem, id ipsum velamen in lectione veteris non habui requiem spiritui meo, eo quod non testamenti manet non revelatum (quoniam in invenerim Titum fratrem meum, sed valefaciens Christo evacuatur), **15** sed usque in hodiernum eis, profectus sum in Macedoniam. **14** Deo diem, cum legitur Moyses, velamen positum autem gratias, qui semper triumphat nos in est super cor eorum. **16** Cum autem conversus Christo Jesu, et odorem notitiæ suæ manifestat fuerit ad Dominum, auferetur velamen. **17** per nos in omni loco: **15** quia Christi bonus odor Dominus autem Spiritus est: ubi autem Spiritus sumus Deo in iis qui salvi fiunt, et in iis qui Domini, ibi libertas. **18** Nos vero omnes, pereunt: **16** aliis quidem odor mortis in mortem: revelata facie gloriam Domini speculantes, in aliis autem odor vitæ in vitam. Et ad hæc quis eamdem imaginem transformamur a claritate tam idoneus? **17** non enim sumus sicut plurimi, in claritatem, tamquam a Domini Spiritu.

adulterantes verbum Dei, sed ex sinceritate, sed sicut ex Deo, coram Deo, in Christo loquimur.

4 Ideo habentes administrationem, juxta quod misericordiam consecuti sumus,

3 Incipimus iterum nosmetipsos commendare? non deficimus, **2** sed abdicamus occulta aut numquid egemus (sicut quidam) dedecoris, non ambulantes in astutia, neque commendatitiis epistolis ad vos, aut ex vobis? adulterantes verbum Dei, sed in manifestatione **2** Epistola nostra vos estis, scripta in cordibus veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem nostris, quæ scitur, et legitur ab omnibus conscientiam hominum coram Deo. **3** Quod si hominibus: **3** manifestati quod epistola estis etiam opertum est Evangelium nostrum, in iis, Christi, ministrata a nobis, et scripta non qui pereunt, est opertum: **4** in quibus Deus atramento, sed Spiritu Dei vivi: non in tabulis hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus. **4** non fulgeat illis illuminatio Evangelii gloriæ Fiduciam autem talem habemus per Christum Christi, qui est imago Dei. (*aiōn g165*) **5** Non ad Deum: **5** non quod sufficientes simus cogitare enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum aliquid a nobis, quasi ex nobis: sed sufficientia Christum Dominum nostrum: nos autem servos nostra ex Deo est: **6** qui et idoneos nos fecit vestros per Jesum: **6** quoniam Deus, qui ministros novi testamenti: non littera, sed dixit de tenebris lucem splendescere, ipse Spiritu: littera enim occidit, Spiritus autem illuxit in cordibus nostris ad illuminationem vivificat. **7** Quod si ministratio mortis litteris scientiæ claritatis Dei, in facie Christi Jesu, deformata in lapidibus fuit in gloria, ita ut non **7** Habemus autem thesaurum istum in vasis possent intendere filii Israël in faciem Moysi fictilibus: ut sublimitas sit virtutis Dei, et non propter gloriam vultus ejus, quæ evacuatur: **8** ex nobis. **8** In omnibus tribulationem patimur, quomodo non magis ministratio Spiritus erit sed non angustiamur: aporiamur, sed non in gloria? **9** Nam si ministratio damnationis destituimur: **9** persecutionem patimur, sed non gloria est: multo magis abundat ministerium derelinquimur: dejicimur, sed non perimus: **10** justitiæ in gloria. **10** Nam nec glorificatum est, semper mortificationem Jesu in corpore nostro quod claruit in hac parte, propter excellentem circumferentes, ut et vita Jesu manifestetur in gloriam. **11** Si enim quod evacuatur, per gloriam corporibus nostris. **11** Semper enim nos, qui est: multo magis quod manet, in gloria est. vivimus, in mortem tradimur propter Jesum: ut

et vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali. suademos, Deo autem manifesti sumus. Spero
12 Ergo mors in nobis operatur, vita autem in autem et in conscientiis vestris manifestos nos vobis. **13** Habentes autem eumdem spiritum esse. **12** Non iterum commendamus nos vobis, fidei, sicut scriptum est: Credidi, propter quod sed occasionem damus vobis gloriandi pro locutus sum: et nos credimus, propter quod et nobis; ut habeatis ad eos qui in facie gloriantur, loquimur: **14** scientes quoniam qui suscitavit et non in corde. **13** Sive enim mente excedimus Jesum, et nos cum Jesu suscitabit, et constituet Deo: sive sobrii sumus, vobis. **14** Caritas enim vobiscum. **15** Omnia enim propter vos: ut gratia Christi urget nos: aestimantes hoc, quoniam si abundans, per multos in gratiarum actione, unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes abundet in gloriam Dei. **16** Propter quod non mortui sunt: **15** et pro omnibus mortuus est deficitus: sed licet is, qui foris est, noster homo Christus: ut, et qui vivunt, jam non sibi vivant, corruptatur, tamen is, qui intus est, renovatur sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit. **16** de die in diem. **17** Id enim, quod in praesenti Itaque nos ex hoc neminem novimus secundum est momentaneum et leve tribulationis nostrae, carnem. Et si cognovimus secundum carnem supra modum in sublimitate aeternum gloriae Christum, sed nunc jam non novimus. **17** pondus operatur in nobis, (aiōnios g166) **18** non contemplantibus nobis quae videntur, sed quae Si qua ergo in Christo nova creatura, vetera non videntur. Quae enim videntur, temporalia transierunt: ecce facta sunt omnia nova. **18** sunt: quae autem non videntur, aeterna sunt. Omnia autem ex Deo, qui nos reconciliavit (aiōnios g166) sibi per Christum: et dedit nobis ministerium reconciliationis, **19** quoniam quidem Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi, non reputans illis delicta ipsorum, et posuit in nobis verbum reconciliationis. **20** Pro Christo ergo legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos. Obsecramus pro Christo, reconciliamini Deo. **21** Eum, qui non noverat peccatum, pro nobis peccatum fecit, ut nos efficeremur justitia Dei in ipso.

5 Scimus enim quoniam si terrestris domus nostra hujus habitationis dissolvatur, quod aedificationem ex Deo habemus, domum non manufactam, aeternam in caelis. (aiōnios g166) **2** Nam et in hoc ingemiscimus, habitationem nostram, quae de caelo est, superindui cupientes: **3** si tamen vestiti, non nudi inveniamur. **4** Nam et qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus gravati: eo quod nolumus expoliari, sed supervestiri, ut absorbeatur quod mortale est, a vita. **5** Qui autem efficit nos in hoc ipsum, Deus, qui dedit nobis pignus Spiritus. **6** Audentes igitur semper, scientes quoniam dum sumus in corpore, peregrinamur a Domino **7** (per fidem enim ambulamus, et non per speciem): **8** audemus autem, et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore, et praesentes esse ad Dominum. **9** Et ideo contendimus, inesse absentes, sive praesentes, placere illi. **10** Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum. **11** Scientes ergo timorem Domini, hominibus

adjuvantes autem exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. **2** Ait enim: Tempore accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. **3** Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum: **4** sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, **5** in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu Sancto, in caritate non ficta, **7** in verbo veritatis, in virtute Dei, per arma justitiae a dextris et a sinistris, **8** per gloriam, et ignobilitatem, per infamiam, et bonam famam: ut seductores, et veraces, sicut

qui ignoti, et cogniti: **9** quasi morientes, et ecce contrastavi vos in epistola, non me pœnitet: vivimus: ut castigati, et non mortificati: **10** quasi etsi pœniteret, videns quod epistola illa (etsi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, ad horam) vos contrastavit, **9** nunc gaudeo: multos autem locupletantes: tamquam nihil non quia contrastati estis, sed quia contrastati habentes, et omnia possidentes. **11** Os nostrum estis ad pœnitentiam. Contrastati enim estis ad patet ad vos, o Corinthii; cor nostrum dilatum Deum, ut in nullo detrimentum patiamini ex est. **12** Non angustiamini in nobis: angustiamini nobis. **10** Quæ enim secundum Deum tristitia autem in visceribus vestris: **13** eamdem autem est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur: habentes remunerationem, tamquam filii dico, sæculi autem tristitia mortem operatur. **11** Ecce dilatamini et vos. **14** Nolite jugum ducere cum enim hoc ipsum, secundum Deum contrastari infidelibus. Quæ enim participatio justitiae cum vos, quantam in vobis operatur sollicitudinem: iniquitate? aut quæ societas luci ad tenebras? **15** sed defensionem, sed indignationem, sed quæ autem conventio Christi ad Belial? aut quæ timorem, sed desiderium, sed æmulationem, pars fideli cum infideli? **16** qui autem consensus sed vindictam: in omnibus exhibuistis vos templo Dei cum idolis? vos enim estis templum incontaminatos esse negotio. **12** Igitur, etsi Dei vivi, sicut dicit Deus: [Quoniam inhabitabo scripsi vobis, non propter eum qui fecit in illis, et inambulabo inter eos, et ero illorum injuriam, nec propter eum qui passus est: Deus, et ipsi erunt mihi populus. **17** Propter sed ad manifestandam sollicitudinem nostram, quod exite de medio eorum, et separamini, dicit quam habemus pro vobis **13** coram Deo: ideo Dominus, et immundum ne tetigeritis: **18** et consolati sumus. In consolatione autem nostra, ego recipiam vos: et ero vobis in patrem, et abundantius magis gavisi sumus super gaudio vos eritis mihi in filios et filias, dicit Dominus Titi, quia refectus est spiritus ejus ab omnibus omnipotens.]

7 Has ergo habentes promissiones, carissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. **2** Capite nos. Neminem læsimus, neminem corrupimus, neminem circumvenimus. **3** Non ad condemnationem vestram dico: prædiximus enim quod in cordibus nostris estis ad commoriendum et ad convivendum. **4** Multa mihi fiducia est apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis: repletus sum consolatione; superabundo gaudio in omni tribulatione nostra. **5** Nam et cum venissemus in Macedoniam, nullam requiem habuit caro nostra, sed omnem tribulationem passi sumus: foris pugnæ, intus timores. **6** Sed qui consolatur humiles, consolatus est nos Deus in adventu Titi. **7** Non solum autem in adventu ejus, sed etiam in consolatione, qua consolatus est in vobis, referens nobis vestrum desiderium, vestrum fletum, vestram æmulationem pro me, ita ut magis gauderem. **8** Quoniam etsi

vobis: **14** et si quid apud illum de vobis gloriatus sum, non sum confusus: sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus, ita et gloriatio nostra, quæ fuit ad Titum, veritas facta est, **15** et viscera ejus abundantius in vobis sunt, reminiscentis omnium vestrum obedientiam: quomodo cum timore et tremore exceperitis illum. **16** Gaudeo quod in omnibus confido in vobis.

8 Notam autem facimus vobis, fratres, gratiam Dei, quæ data est in ecclesiis Macedonia: **2** quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum fuit, et altissima paupertas eorum, abundavit in divitias simplicitatis eorum: **3** quia secundum virtutem testimonium illis reddo, et supra virtutem voluntarii fuerunt, **4** cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam, et communicationem ministerii, quod fit in sanctos. **5** Et non sicut speravimus, sed semetipsos dederunt primum Domino, deinde nobis per voluntatem Dei, **6** ita ut rogaremus Titum, ut quemadmodum cœpit, ita et perficiat in vobis etiam gratiam

istam. **7** Sed sicut in omnibus abundatis fide, caritatis vestræ, et nostræ gloriae pro vobis, in et sermone, et scientia, et omni sollicitudine, illos ostendite in faciem ecclesiarum.

insuper et caritate vestra in nos, ut et in hac gratia abundetis. **8** Non quasi imperans dico: sed per aliorum sollicitudinem, etiam vestræ caritatis ingenium bonum comprobans.

9 Scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopia vos divites essetis.

10 Et consilium in hoc do: hoc enim vobis utile est, qui non solum facere, sed et velle coepistis ab anno priore: **11** nunc vero et facto perficite: ut quemadmodum promptus est animus voluntatis, ita sit et perficiendi ex eo quod habetis.

12 Si enim voluntas prompta est, secundum id quod habet, accepta est, non secundum id quod non habet. **13** Non enim ut alius sit remissio, vobis autem tribulatio, sed ex æqualitate.

14 In præsenti tempore vestra abundantia illorum inopiam supplet: ut et illorum abundantia vestræ inopiae sit supplementum, ut fiat æqualitas, sicut scriptum est:

15 Qui multum, non abundavit: et qui modicum, non minoravit.

16 Gratias autem Deo, qui dedit eamdem sollicitudinem pro vobis in corde Titi, **17** quoniam exhortationem quidem suscepit: sed cum sollicitior esset, sua voluntate profectus est ad vos.

18 Misimus etiam cum illo fratrem, cuius laus est in Evangelio per omnes ecclesias: **19** non solum autem, sed et ordinatus est ab ecclesiis comes peregrinationis nostræ in hanc gratiam, quæ ministratur a nobis ad Domini gloriam, et destinatam voluntatem nostram: **20** devitantes hoc, ne quis nos vituperet in hac plenitudine, quæ ministratur a nobis.

21 Providemus enim bona non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus.

22 Misimus autem cum illis et fratrem nostrum, quem probavimus in multis sæpe sollicitum esse: nunc autem multo sollicitiorem, confidentia multa in vos,

23 sive pro Tito, qui est socius meus, et in vos adjutor, sive fratres nostri, Apostoli ecclesiarum, gloria Christi.

24 Ostensionem ergo, quæ est

9 Nam de ministerio, quod fit in sanctos ex abundanti est mihi scribere vobis. **2** Scio enim promptum animum vestrum: pro quo de vobis glorior apud Macedones. Quoniam et Achaia parata est ab anno præterito, et vestra æmulatio provocavit plurimos.

3 Misi autem fratres: ut ne quod gloriamur de vobis, evacuetur in hac parte, ut (quemadmodum dixi) paratis: **4** ne cum venerint Macedones tecum, et invenerint vos imparatos, erubescamus nos (ut non dicamus vos) in hac substantia.

5 Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut præveniant ad vos, et præparent repromissam benedictionem hanc paratam esse sic, quasi benedictionem, non tamquam avaritiam.

6 Hoc autem dico: qui parce seminat, parce et metet: et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet.

7 Unusquisque, prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate: hilarem enim datorem diligit Deus.

8 Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis: ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum,

9 sicut scriptum est: Dispersit, dedit pauperibus: justitia ejus manet in sæculum sæculi. (*aiōn g165*)

10 Qui autem administrat semen seminanti: et panem ad manducandum præstabit, et multiplicabit semen vestrum, et augebit incrementa frugum justitiae vestræ:

11 ut in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo.

12 Quoniam ministerium hujus officii non solum supplet ea quæ desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino,

13 per probationem ministerii hujus, glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ, in Evangelium Christi, et simplicitate communicationis in illos, et in omnes,

14 et in ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis.

15 Gratias Deo super inenarrabili dono ejus.

10 Ipse autem ego Paulus obsecro vos per iis quæ præparata sunt gloriari. **17** Qui autem mansuetudinem et modestiam Christi, gloriatur, in Domino glorietur. **18** Non enim qui in facie quidem humilis sum inter qui seipsum commendat, ille probatus est: sed vos, absens autem confido in vos. **2** Rogo quem Deus commendat.

autem vos ne præsens audeam per eam confidentiam, qua existimor audere in quosdam, qui arbitrantur nos tamquam secundum carnem ambulemus. **3** In carne enim ambulantes, non secundum carnem militamus. **4** Nam arma militiae nostræ non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruentes, **5** et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei, et in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi, **6** et in promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam, cum impleta fuerit vestra obedientia. **7** Quæ secundum faciem sunt, videte. Si quis confidit sibi Christi se esse, hoc cogitet iterum apud se: quia sicut ipse Christi est, ita et nos. **8** Nam etsi amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis Dominus in ædificationem, et non in destructionem vestram, non erubescam. **9** Ut autem non existimer tamquam terrere vos per epistolas: **10** quoniam quidem epistolæ, inquiunt, graves sunt et fortes: præsentia autem corporis infirma, et sermo contemptibilis: **11** hoc cogitet qui ejusmodi est, quia quales sumus verbo per epistolas absentes, tales et præsentes in facto. **12** Non enim audemus inserere, aut comparare nos quibusdam, qui seipso commendant: sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes, et comparantes nosmetipsos nobis. **13** Nos autem non in immensum gloriabimur, sed secundum mensuram regulæ, qua mensus est nobis Deus, mensuram pertingendi usque ad vos. **14** Non enim quasi non pertingentes ad vos, superextendimus nos: usque ad vos enim pervenimus in Evangelio Christi. **15** Non in immensum gloriantes in alienis laboribus: spem autem habentes crescentis fidei vestræ, in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam, **16** etiam in illa, quæ ultra vos sunt, evangelizare, non in aliena regula in

11 Utinam sustineretis modicum quid insipientiæ meæ, sed et supportare me: **2** æmular enim vos uni viro, virginem castam exhibere Christo. **3** Timeo autem ne sicut serpens Hevam seduxit astutia sua, ita corrumpantur sensus vestri, et excidant a simplicitate, quæ est in Christo. **4** Nam si is qui venit, alium Christum prædicat, quem non prædicavimus, aut alium spiritum accipitis, quem non accepistis: aut aliud Evangelium, quod non recepistis: recte pateremini. **5** Existimo enim nihil me minus fecisse a magnis Apostolis. **6** Nam etsi imperitus sermone, sed non scientia, in omnibus autem manifestati sumus vobis. **7** Aut numquid peccatum feci, meipsum humilians, ut vos exaltemini? quoniam gratis Evangelium Dei evangelizavi vobis? **8** Alias ecclesias expoliavi, accipiens stipendum ad ministerium vestrum. **9** Et cum essem apud vos, et egerem, nulli onerosus fui: nam quod mihi deerat, supplererunt fratres, qui venerunt a Macedonia: et in omnibus sine onere me vobis servavi, et servabo. **10** Est veritas Christi in me, quoniam hæc gloriatio non infringetur in me in regionibus Achaiæ. **11** Quare? quia non diligo vos? Deus scit. **12** Quod autem facio, et faciam: ut amputem occasionem eorum qui volunt occasionem, ut in quo gloriatur, inveniantur sicut et nos. **13** Nam ejusmodi pseudoapostoli sunt operarii subdoli, transfigurantes se in apostolos Christi. **14** Et non mirum: ipse enim Satanas transfigurat se in angelum lucis. **15** Non est ergo magnum, si ministri ejus transfigurentur velut ministri justitiæ: quorum finis erit secundum opera ipsorum. **16** Iterum dico (ne quis me putet insipientem esse, alioquin velut insipientem accipite me, ut et ego modicum quid glorier), **17** quod loquor, non loquor secundum Deum,

sed quasi in insipientia, in hac substantia corpus nescio, Deus scit: 4 quoniam raptus gloriae. 18 Quoniam multi gloriantur secundum est in paradisum: et audivit arcana verba, carnem: et ego gloriabor. 19 Libenter enim quæ non licet homini loqui. 5 Pro hujusmodi suffertis insipientes, cum sitis ipsi sapientes. gloriabor: pro me autem nihil gloriabor nisi 20 Sustinetis enim si quis vos in servitutem in infirmitatibus meis. 6 Nam etsi voluero redigit, si quis devorat, si quis accipit, si quis gloriari, non ero insipiens: veritatem enim extollitur, si quis in faciem vos cœdit. 21 dicam: parco autem, ne quis me existimet supra Secundum ignobilitatem dico, quasi nos infirmi id quod videt in me, aut aliquid audit ex me. fuerimus in hac parte. In quo quis audet (in 7 Et ne magnitudo revelationum extollat me, insipientia dico) audeo et ego: 22 Hebræi sunt, datus est mihi stimulus carnis meæ angelus et ego: Israëlitæ sunt, et ego: semen Abrahæ Satanæ, qui me colaphizet. 8 Propter quod sunt, et ego. 23 Ministri Christi sunt (ut minus ter Dominum rogavi ut discederet a me: 9 sapiens dico), plus ego: in laboribus plurimis, et dixit mihi: Sufficit tibi gratia mea: nam in carceribus abundantius, in plagis supra virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur modum, in mortibus frequenter. 24 A Judæis gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet quinquies, quadragenas, una minus, accepi. 25 in me virtus Christi. 10 Propter quod placebo Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum: mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in ter naufragium feci, nocte et die in profundo necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis maris fui, 26 in itineribus sæpe, periculis pro Christo: cum enim infirmor, tunc potens fluminum, periculis latronum, periculis ex sum. 11 Factus sum insipiens, vos me coëgistis. genere, periculis ex gentibus, periculis in Ego enim a vobis debui commendari: nihil civitate, periculis in solitudine, periculis in enim minus fui ab iis, qui sunt supra modum mari, periculis in falsis fratribus: 27 in labore Apostoli: tametsi nihil sum: 12 signa tamen et ærumna, in vigiliis multis, in fame et siti, apostolatus mei facta sunt super vos in omni in jejuniis multis, in frigore et nuditate, 28 patientia, in signis, et prodigiis, et virtutibus. præter illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea 13 Quid est enim, quod minus habuistis præ quotidiana, sollicitudo omnium ecclesiarum. ceteris ecclesiis, nisi quod ego ipse non gravavi 29 Quis infirmatur, et ego non infirmor? quis vos? donate mihi hanc injuriam. 14 Ecce tertio scandalizatur, et ego non uror? 30 Si gloriari hoc paratus sum venire ad vos: et non ero oportet, quæ infirmitatis meæ sunt, gloriabor. gravis vobis. Non enim quæro quæ vestra 31 Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui sunt, sed vos. Nec enim debent filii parentibus est benedictus in sæcula, scit quod non mentior. thesaurizare, sed parentes filii. 15 Ego autem (aiōn g165) 32 Damasci præpositus gentis Aretæ regis custodiebat civitatem Damascenorum ut pro animabus vestris: licet plus vos diligens, me comprehendenderet: 33 et per fenestram in sporta dimissus sum per murum, et sic effugi manus ejus.

12 Si gloriari oportet (non expedit quidem), veniam autem ad visiones et revelationes Domini. 2 Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, sive in corpore nescio, sive extra corpus nescio, Deus scit, raptum hujusmodi usque ad tertium cælum. 3 Et scio hujusmodi hominem sive in corpore, sive extra

libentissime impendam, et super impendar ipse minus diligar. 16 Sed esto: ego vos non gravavi: sed cum essem astutus, dolo vos cepi. 17 Numquid per aliquem eorum, quod misi ad vos, circumveni vos? 18 Rogavi Titum, et misi cum illo fratrem. Numquid Titus vos circumvenit? nonne eodem spiritu ambulavimus? nonne iisdem vestigiis? 19 Olim putatis quod excusemus nos apud vos? coram Deo in Christo loquimur: omnia autem, carissimi, propter ædificationem vestram. 20 Timeo enim ne forte cum

venero, non quales volo, inveniam vos: et ego inveniar a vobis, qualem non vultis: ne forte contentiones, æmulationes, animositas, dissensiones, detractiones, susurrations, inflationes, seditiones sint inter vos: **21** ne iterum cum venero, humiliet me Deus apud vos, et lugeam multos ex iis qui ante peccaverunt, et non egerunt pœnitentiam super immunditia, et fornicatione, et impudicitia, quam gesserunt.

13 Ecce tertio hoc venio ad vos: in ore duorum vel trium testimoniū stabit omne verbum. **2** Prædixi, et prædico, ut præsens, et nunc absens iis qui ante peccaverunt, et ceteris omnibus, quoniam si venero iterum, non parcam. **3** An experimentum quæritis ejus, qui in me loquitur Christus, qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis? **4** Nam etsi crucifixus est ex infirmitate: sed vivit ex virtute Dei. Nam et nos infirmi sumus in illo: sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis. **5** Vosmetipsos tentate si estis in fide: ipsi vos probate. An non cognoscitis vosmetipsos quia Christus Jesus in vobis est? nisi forte reprobi estis. **6** Spero autem quod cognoscetis, quia nos non sumus reprobi. **7** Oramus autem Deum ut nihil mali faciatis, non ut nos probati appareamus, sed ut vos quod bonum est faciatis: nos autem ut reprobi simus. **8** Non enim possumus aliquid adversus veritatem, sed pro veritate. **9** Gaudemus enim, quoniam nos infirmi sumus, vos autem potentes estis. Hoc et oramus, vestram consummationem. **10** Ideo hæc absens scribo, ut non præsens durius agam secundum potestatem, quam Dominus dedit mihi in ædificationem, et non in destructionem. **11** De cetero, fratres, gaudete, perfecti estote, exhortamini, idem sapite, pacem habete, et Deus pacis et dilectionis erit vobiscum. **12** Salutate invicem in osculo sancto. **13** Salutant vos omnes sancti. **14** Gratia Domini nostri Jesu Christi, et caritas Dei, et communicatio Sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

Galatas

1 Paulus, Apostolus non ab hominibus, neque per hominem, sed per Jesum Christum, et Deum Patrem, qui suscitavit eum a mortuis: 2 et qui mecum sunt omnes fratres, ecclesiis Galatiae. 3 Gratia vobis, et pax a Deo Patre, et Domino nostro Iesu Christo, 4 qui dedit semetipsum pro peccatis nostris, ut eriperet nos de praesenti saeculo nequam, secundum voluntatem Dei et Patris nostri, (aiōn g165) 5 cui est gloria in saecula saeculorum. Amen. (aiōn g165) 6 Miror quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocavit in gratiam Christi in aliud Evangelium: 7 quod non est aliud, nisi sunt aliqui qui vos conturbant, et volunt convertere Evangelium Christi. 8 Sed licet nos aut angelus de caelo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit. 9 Sicut prædiximus, et nunc iterum dico: si quis vobis evangelizaverit præter id quod accepistis, anathema sit. 10 Modo enim hominibus suadeo, an Deo? an quero hominibus placere? si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem. 11 Notum enim vobis facio, fratres, Evangelium, quod evangelizatum est a me, quia non est secundum hominem: 12 neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per revelationem Iesu Christi. 13 Audistis enim conversationem meam aliquando in Judaismo: quoniam supra modum persequebar Ecclesiam Dei, et expugnabam illam, 14 et proficiebam in Judaismo supra multos coætaneos meos in genere meo, abundantius æmulator existens paternarum mearum traditionum. 15 Cum autem placuit ei, qui me segregavit ex utero matris meæ, et vocavit per gratiam suam, 16 ut revelaret Filium suum in me, ut evangelizarem illum in gentibus: continuo non acquievi carni et sanguini, 17 neque veni Jerosolymam ad antecessores meos Apostolos: sed abii in Arabiam, et iterum reversus sum Damascum: 18 deinde post annos tres veni Jerosolymam videre Petrum, et mansi apud eum diebus

quindicim: 19 alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Jacobum fratrem Domini. 20 Quæ autem scribo vobis, ecce coram Deo, quia non mentior. 21 Deinde veni in partes Syriae, et Ciliciae. 22 Eram autem ignotus facie ecclesiis Iudeæ, quæ erant in Christo: 23 tantum autem auditum habebant quoniam qui persecutus erat nos aliquando, nunc evangelizat fidem, quam aliquando expugnabat: 24 et in me clarificabunt Deum.

2 Deinde post annos quatuordecim, iterum ascendi Jerosolymam cum Barnaba, assumpto et Tito. 2 Ascendi autem secundum revelationem: et contuli cum illis Evangelium, quod prædico in gentibus, seorsum autem iis qui videbantur aliquid esse: ne forte in vacuum currerem, aut cucurrissem. 3 Sed neque Titus, qui mecum erat, cum esset gentilis, compulsus est circumcidere: 4 sed propter subintroductos falsos fratres, qui subintroierunt explorare libertatem nostram, quam habemus in Christo Iesu, ut nos in servitutem redigerent. 5 Quibus neque ad horam cessimus subjectione, ut veritas Evangelii permaneat apud vos: 6 ab iis autem, qui videbantur esse aliquid (quales aliquando fuerint, nihil mea interest: Deus personam hominis non accipit): mihi enim qui videbantur esse aliquid, nihil contulerunt. 7 Sed e contra cum vidissent quod creditum est mihi Evangelium præputii, sicut et Petro circumcisio 8 (qui enim operatus est Petro in apostolatum circumcisionis, operatus est et mihi inter gentes): 9 et cum cognovissent gratiam, quæ data est mihi, Jacobus, et Cephas, et Joannes, qui videbantur columnæ esse, dextras dederunt mihi, et Barnabæ societatis: ut nos in gentes, ipsi autem in circumcisionem: 10 tantum ut pauperum memores essemus, quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere. 11 Cum autem venisset Cephas Antiochiam, in faciem ei restiti, quia reprehensibilis erat. 12 Prius enim quam venirent quidam a Jacobo, cum gentibus edebat: cum autem venissent, subtrahebat, et

segregabat se, timens eos qui ex circumcisione legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est erant. **13** Et simulationi ejus consenserunt ceteri enim: Maledictus omnis qui non permanserit in Iudæi, ita ut et Barnabas duceretur ab eis in omnibus quæ scripta sunt in libro legis ut faciat illam simulationem. **14** Sed cum vidi sem quod ea. **11** Quoniam autem in lege nemo justificatur non recte ambularent ad veritatem Evangelii, apud Deum, manifestum est: quia justus ex fide dixi Cephæ coram omnibus: Si tu, cum Iudæus vivis. **12** Lex autem non est ex fide, sed: Qui sis, gentiliter vivis, et non judaice: quomodo fecerit ea, vivet in illis. **13** Christus nos redemit gentes cogis judaizare? **15** Nos natura Iudæi, et de maledicto legis, factus pro nobis maledictum: non ex gentibus peccatores. **16** Scientes autem quia scriptum est: Maledictus omnis qui pendet quod non justificatur homo ex operibus legis, in ligno: **14** ut in gentibus benedictio Abrahæ nisi per fidem Jesu Christi: et nos in Christo fieret in Christo Jesu, ut pollicitationem Spiritus Jesu credimus, ut justificemur ex fide Christi, accipiamus per fidem. **15** Fratres (secundum et non ex operibus legis: propter quod ex hominem dico) tamen hominis confirmatum operibus legis non justificabitur omnis caro. **17** testamentum nemo spernit, aut superordinat. Quod si quærentes justificari in Christo, inventi **16** Abrahæ dictæ sunt promissiones, et semini sumus et ipsi peccatores, numquid Christus ejus. Non dicit: Et seminibus, quasi in multis: peccati minister est? Absit. **18** Si enim quæ sed quasi in uno: Et semini tuo, qui est Christus, destruxi, iterum hæc ædifico: prævaricatorem **17** Hoc autem dico, testamentum confirmatum a me constituo. **19** Ego enim per legem, legi Deo: quæ post quadringentos et triginta annos mortuus sum, ut Deo vivam: Christo confixus facta est lex, non irritum facit ad evacuandam sum cruci. **20** Vivo autem, jam non ego: vivit promissionem. **18** Nam si ex lege hæreditas, vero in me Christus. Quod autem nunc vivo jam non ex promissione. Abrahæ autem per in carne: in fide vivo Filii Dei, qui dilexit me, repromise donavit Deus. **19** Quid igitur et tradidit semetipsum pro me. **21** Non abjicio lex? Propter transgressiones posita est donec gratiam Dei. Si enim per legem justitia, ergo veniret semen, cui promiserat, ordinata per angelos in manu mediatoris. **20** Mediator autem unius non est: Deus autem unus est. **21** Lex ergo adversus promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex, quæ posset vivificare, vere ex lege esset justitia. **22** Sed conclusit Scriptura omnia sub peccato, ut promissio ex fide Jesu Christi daretur creditibus. **23** Prius autem quam veniret fides, sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem quæ revelanda erat. **24** Itaque lex pædagogus noster fuit in Christo, ut ex fide justificemur. **25** At ubi venit fides, jam non sumus sub pædagogo. **26** Omnes enim filii Dei estis per fidem, quæ est in Christo Jesu. **27** Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. **28** Non est Iudæus, neque Græcus: non est servus, neque liber: non est masculus, neque femina. Omnes enim vos unum estis in Christo Jesu. **29** Si autem vos

3 O insensati Galatæ, quis vos fascinavit non obedere veritati, ante quorum oculos Jesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus? **2** Hoc solum a vobis volo discere: ex operibus legis Spiritum accepistis, an ex auditu fidei? **3** sic stulti estis, ut cum Spiritu cooperitis, nunc carne consummemini? **4** tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa. **5** Qui ergo tribuit vobis Spiritum, et operatur virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex auditu fidei? **6** Sicut scriptum est: Abraham creditit Deo, et reputatum est illi ad justitiam: **7** cognoscite ergo quia qui ex fide sunt, ii sunt filii Abrahæ. **8** Providens autem Scriptura quia ex fide justificat gentes Deus, prænuntiavit Abrahæ: Quia benedicentur in te omnes gentes. **9** Igitur qui ex fide sunt, benedicentur cum fideli Abraham. **10** Quicumque enim ex operibus

Christi, ergo semen Abrahæ estis, secundum promissionem hæredes.

4 Dico autem: quanto tempore hæres parvulus est, nihil differt a servo, cum sit dominus omnium: **2** sed sub tutoribus et actoribus est usque ad præfinitum tempus a patre: **3** ita et nos cum essemus parvuli, sub elementis mundi eramus servientes. **4** At ubi venit plenitudo temporis, misit Deus Filium suum factum ex muliere, factum sub lege, **5** ut eos, qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus. **6** Quoniam autem estis filii, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra, clamantem: Abba, Pater. **7** Itaque jam non est servus, sed filius: quod si filius, et hæres per Deum. **8** Sed tunc quidem ignorantibus Deum, iis, qui natura non sunt dii, serviebatis. **9** Nunc autem cum cognoveritis Deum, immo cogniti sitis a Deo: quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa, quibus denuo servire vultis? **10** Dies observatis, et menses, et tempora, et annos. **11** Timeo vos, ne forte sine causa laboraverim in vobis. **12** Estote sicut ego, quia et ego sicut vos: fratres, obsecro vos. Nihil me læsistis. **13** Scitis autem quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis jampridem: et temptationem vestram in carne mea **14** non sprevistis, neque respusi: sed sicut angelum Dei exceperitis me, sicut Christum Jesum. **15** Ubi est ergo beatitudo vestra? testimonium enim perhibeo vobis, quia, si fieri posset, oculos vestros eruissetis, et dedissetis mihi. **16** Ergo inimicus vobis factus sum, verum dicens vobis? **17** Æmulantur vos non bene: sed excludere vos volunt, ut illos æmulemini. **18** Bonum autem æmulamini in bono semper: et non tantum cum præsens sum apud vos. **19** Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis: **20** vellem autem esse apud vos modo, et mutare vocem meam: quoniam confundor in vobis. **21** Dicte mihi qui sub lege vultis esse: legem non legistis? **22** Scriptum est enim: Quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancilla, et

unum de libera. **23** Sed qui de ancilla, secundum carnem natus est: qui autem de libera, per repromotionem: **24** quæ sunt per allegoriam dicta. Hæc enim sunt duo testamenta. Unum quidem in monte Sina, in servitutem generans, quæ est Agar: **25** Sina enim mons est in Arabia, qui conjunctus est ei quæ nunc est Jerusalem, et servit cum filiis suis. **26** Illa autem, quæ sursum est Jerusalem, libera est, quæ est mater nostra. **27** Scriptum est enim: [Lætare, sterilis, quæ non paris; erumpe et clama, quæ non parturis: quia multi filii desertæ, magis quam ejus quæ habet virum.] **28** Nos autem, fratres, secundum Isaac promotionis filii sumus. **29** Sed quomodo tunc is, qui secundum carnem natus fuerat, persequebatur eum qui secundum spiritum: ita et nunc. **30** Sed quid dicit Scriptura? Ejice ancillam, et filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. **31** Itaque, fratres, non sumus ancillæ filii, sed liberæ: qua libertate Christus nos liberavit.

5 State, et nolite iterum jugo servitutis contineri. **2** Ecce ego Paulus dico vobis: quoniam si circumcidamini, Christus vobis nihil proderit. **3** Testificor autem rursus omni homini circumcidenti se, quoniam debitor est universæ legis faciendæ. **4** Evacuati estis a Christo, qui in lege justificamini: a gratia excidistis. **5** Nos enim spiritu ex fide, spem justitiae exspectamus. **6** Nam in Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium: sed fides, quæ per caritatem operatur. **7** Currebatis bene: quis vos impedivit veritati non obedire? **8** persuasio hæc non est ex eo, qui vocat vos. **9** Modicum fermentum totam massam corruptit. **10** Ego confido in vobis in Domino, quod nihil aliud sapietis: qui autem conturbat vos, portabit judicium, quicumque est ille. **11** Ego autem, fratres, si circumcisionem adhuc prædicō: quid adhuc persecutionem patior? ergo evacuatum est scandalum crucis. **12** Utinam et absindantur qui vos conturbant. **13** Vos enim in libertatem vocati estis, fratres: tantum ne libertatem in

occasionem detis carnis, sed per caritatem de spiritu metet vitam æternam. (aiōnios g166)
Spiritus servite invicem. 14 Omnis enim lex 9 Bonum autem facientes, non deficiamus: in uno sermone impletur: Diliges proximum tempore enim suo metemus non deficientes. 10 tuum sicut te ipsum. 15 Quod si invicem Ergo dum tempus habemus, operemur bonum mordetis, et comeditis: videte ne ab invicem ad omnes, maxime autem ad domesticos fidei. 11 consumamini. 16 Dico autem: Spiritu ambulate, Videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu. et desideria carnis non perficietis. 17 Caro 12 Quicumque enim volunt placere in carne, enim concupiscit adversus spiritum, spiritus hi cogunt vos circumcidunt, tantum ut crucis autem adversus carnem: hæc enim sibi invicem Christi persecutionem non patientur. 13 Neque adversantur, ut non quæcumque vultis, illa enim qui circumciduntur, legem custodiunt: faciatis. 18 Quod si Spiritu ducimini, non estis sed volunt vos circumcidunt, ut in carne vestra sub lege. 19 Manifesta sunt autem opera carnis, gloriantur. 14 Mihi autem absit gloriari, nisi quæ sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, in cruce Domini nostri Jesu Christi: per quem luxuria, 20 idolorum servitus, beneficia, mihi mundus crucifixus est, et ego mundo. 15 inimicitiae, contentiones, æmulationes, iræ, In Christo enim Jesu neque circumcisio aliquid rixæ, dissensiones, sectæ, 21 invidiæ, homicidia, valet, neque præputium, sed nova creatura. 16 ebrietates, comessationes, et his similia, quæ Et quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax prædico vobis, sicut prædixi: quoniam qui super illos, et misericordia, et super Israël Dei. talia agunt, regnum Dei non consequentur. 22 17 De cetero, nemo mihi molestus sit: ego enim Fructus autem Spiritus est caritas, gaudium, pax, stigmata Domini Jesu in corpore meo porto. 18 patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu 23 mansuetudo, fides, modestia, continentia, vestro, fratres. Amen.

castitas. Adversus hujusmodi non est lex.
24 Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. 25 Si Spiritu vivimus, Spiritu et ambulemus. 26 Non efficiamur inanis gloriae cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes.

6 Fratres, etsi præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spirituales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne et tu tenteris. 2 Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi. 3 Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. 4 Opus autem suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantum gloriam habebit, et non in altero. 5 Unusquisque enim onus suum portabit. 6 Communicet autem is qui catechizatur verbo, ei qui se catechizat, in omnibus bonis. 7 Nolite errare: Deus non irridetur. Quæ enim seminaverit homo, hæc et metet. 8 Quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu,

Ephesios

1 Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, omnibus sanctis qui sunt Ephesi, et fidelibus in Christo Jesu. **2** Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu Christo. **3** Benedictus Deus et Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cælestibus in Christo, **4** sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti et immaculati in conspectu ejus in caritate. **5** Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum: secundum propositum voluntatis suæ, **6** in laudem gloriæ gratiæ suæ, in qua gratificavit nos in dilecto Filio suo. **7** In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum secundum divitias gratiæ ejus, **8** quæ superabundavit in nobis in omni sapientia et prudentia: **9** ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suæ, secundum beneplacitum ejus, quod proposuit in eo, **10** in dispensatione plenitudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæ in cælis et quæ in terra sunt, in ipso; **11** in quo etiam et nos sorte vocati sumus prædestinati secundum propositum ejus qui operatur omnia secundum consilium voluntatis suæ: **12** ut simus in laudem gloriæ ejus nos, qui ante speravimus in Christo; **13** in quo et vos, cum audissetis verbum veritatis, Evangelium salutis vestræ, in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis Sancto, **14** qui est pignus hæreditatis nostræ, in redemptionem acquisitionis, in laudem gloriæ ipsius. **15** Propterea et ego audiens fidem vestram, quæ est in Domino Jesu, et dilectionem in omnes sanctos, **16** non cesso gratias agens pro vobis, memoriam vestri faciens in orationibus meis: **17** ut Deus Domini nostri Jesu Christi, Pater gloriæ, det vobis spiritum sapientiæ et revelationis in agnitione ejus, **18** illuminatos oculos cordis vestri, ut sciatis quæ sit spes vocationis ejus, et quæ divitiæ gloriæ hæreditatis ejus in sanctis, **19** et quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus in nos, qui credimus secundum operationem potentiae virtutis ejus, **20** quam operatus est in Christo, suscitans illum a mortuis, et constituens ad dexteram suam in cælestibus: **21** supra omnem principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationem, et omne nomen, quod nominatur non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro. (aiōn g165) **22** Et omnia subjecit sub pedibus ejus: et ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam, **23** quæ est corpus ipsius, et plenitudo ejus, qui omnia in omnibus adimpletur.

2 Et vos, cum essetis mortui delictis et peccatis vestris, **2** in quibus aliquando ambulastis secundum sæculum mundi hujus, secundum principem potestatis aëris hujus, spiritus, qui nunc operatur in filios diffidentiæ, (aiōn g165) **3** in quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostræ, facientes voluntatem carnis et cogitationum, et eramus natura filii iræ, sicut et ceteri: **4** Deus autem, qui dives est in misericordia, propter nimiam caritatem suam, qua dilexit nos, **5** et cum essemus mortui peccatis, convivificavit nos in Christo (cujus gratia estis salvati), **6** et conresuscitavit, et consedere fecit in cælestibus in Christo Jesu: **7** ut ostenderet in sæculis supervenientibus abundantes divitias gratiæ suæ, in bonitate super nos in Christo Jesu. (aiōn g165) **8** Gratia enim estis salvati per fidem, et hoc non ex vobis: Dei enim donum est: **9** non ex operibus, ut ne quis glorietur. **10** Ipsius enim sumus factura, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in illis ambulemus. **11** Propter quod memores estote quod aliquando vos gentes in carne, qui dicimini præputium ab ea quæ dicitur circumcisio in carne, manu facta: **12** quia eratis illo in tempore sine Christo, alienati a conversatione Israël, et hospites testamentorum, promissionis spem non habentes, et sine Deo in hoc mundo. **13** Nunc autem in Christo Jesu, vos, qui aliquando eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi. **14** Ipse enim est pax nostra, qui fecit

utraque unum, et medium parietem maceriæ vobis: quæ est gloria vestra. **14** Hujus rei gratia solvens, inimicitias in carne sua, **15** legem flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Jesu mandatorum decretis evacuans, ut duos condat Christi, **15** ex quo omnis paternitas in cælis et in semetipso in unum novum hominem, faciens in terra nominatur, **16** ut det vobis secundum pacem: **16** et reconciliet ambos in uno corpore, divitias gloriæ suæ, virtute corroborari per Deo per crucem, interficiens inimicitias in Spiritum ejus in interiorem hominem, **17** semetipso. **17** Et veniens evangelizavit pacem Christum habitare per fidem in cordibus vestris: vobis, qui longe fuistis, et pacem iis, qui prope in caritate radicati, et fundati, **18** ut possitis **18** Quoniam per ipsum habemus accessum ambo comprehendere cum omnibus sanctis, quæ in uno Spiritu ad Patrem. **19** Ergo jam non estis sit latitudo, et longitudo, et sublimitas, et hospites, et advenæ: sed estis cives sanctorum, profundum: **19** scire etiam supereminentem et domestici Dei, **20** superædificati super scientiæ caritatem Christi, ut impleamini in fundamentum apostolorum, et prophetarum, omnem plenitudinem Dei. **20** Ei autem, qui ipso summo angulari lapide Christo Jesu: **21** potens est omnia facere superabundanter quam in quo omnis ædificatio constructa crescit in petimus aut intelligimus, secundum virtutem, templum sanctum in Domino, **22** in quo et vos quæ operatur in nobis: **21** ipsi gloria in Ecclesia, coædificamini in habitaculum Dei in Spiritu. et in Christo Jesu, in omnes generationes sæculi sæculorum. Amen. (aiōn g165)

3 Hujus rei gratia, ego Paulus vinctus Christi

Jesu, pro vobis gentibus, **2** si tamen audistis dispensationem gratiæ Dei, quæ data est mihi in vobis: **3** quoniam secundum revelationem **2** cum omni humilitate, et mansuetudine, cum notum mihi factum est sacramentum, sicut patientia, supportantes invicem in caritate, **3** supra scripsi in brevi, **4** prout potestis legentes solliciti servare unitatem Spiritus in vinculo intelligere prudentiam meam in mysterio pacis. **4** Unum corpus, et unus Spiritus, Christi: **5** quod aliis generationibus non est sicut vocati estis in una spe vocationis agnitus filiis hominum, sicuti nunc revelatum vestræ. **5** Unus Dominus, una fides, unus est sanctis apostolis ejus et prophetis in Spiritu, baptisma. **6** Unus Deus et Pater omnium, gentes esse cohæredes, et concorporales, et qui est super omnes, et per omnia, et in comparticipes promissionis ejus in Christo Jesu omnibus nobis. **7** Unicuique autem nostrum per Evangelium: **7** cuius factus sum minister data est gratia secundum mensuram donationis secundum donum gratiæ Dei, quæ data est mihi Christi. **8** Propter quod dicit: Ascendens in secundum operationem virtutis ejus. **8** Mihi altum, captivam duxit captivitatem: dedit dona omnium sanctorum minimo data est gratia hominibus. **9** Quod autem ascendit, quid est, hæc, in gentibus evangelizare investigabiles nisi quia et descendit primum in inferiores divitias Christi, **9** et illuminare omnes, quæ sit partes terræ? **10** Qui descendit, ipse est et dispensatio sacramenti absconditi a sæculis in qui ascendit super omnes cælos, ut impleret Deo, qui omnia creavit: (aiōn g165) **10** ut innotescat omnia. **11** Et ipse dedit quosdam quidem principatibus et potestatibus in cælestibus apostolos, quosdam autem prophetas, alios vero per Ecclesiam, multiformis sapientia Dei, **11** evangelistas, alios autem pastores et doctores, secundum præfinitionem sæculorum, quam **12** ad consummationem sanctorum in opus fecit in Christo Jesu Domino nostro: (aiōn g165) ministerii, in ædificationem corporis Christi: **12** in quo habemus fiduciam, et accessum in **13** donec occurramus omnes in unitatem fidei, confidentia per fidem ejus. **13** Propter quod et agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro in mensuram ætatis plenitudinis Christi: **14**

ut jam non simus parvuli fluctuantes, et **5** Estote ergo imitatores Dei, sicut filii carissimi, circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia **2** et ambulate in dilectione, sicut et Christus hominum, in astutia ad circumventionem dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis, erroris. **15** Veritatem autem facientes in oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. caritate, crescamus in illo per omnia, qui **3** Fornicatio autem, et omnis immunditia, aut est caput Christus: **16** ex quo totum corpus avaritia, nec nominetur in vobis, sicut decet compactum et connexum per omnem juncturam sanctos: **4** aut turpitudo, aut stultiloquium, aut subministrationis, secundum operationem in scurrilitas, quæ ad rem non pertinet: sed magis mensuram uniuscujusque membra, augmentum gratiarum actio. **5** Hoc enim scitote intelligentes: corporis facit in ædificationem sui in caritate. quod omnis fornicator, aut immundus, aut **17** Hoc igitur dico, et testificor in Domino, ut avarus, quod est idolorum servitus, non habet jam non ambuletis, sicut et gentes ambulant hæreditatem in regno Christi et Dei. **6** Nemo in vanitate sensus sui, **18** tenebris obscuratum vos seducat inanibus verbis: propter hæc enim habentes intellectum, alienati a vita Dei per venit ira Dei in filios diffidentiæ. **7** Nolite ignorantiam, quæ est in illis, propter cætitatem ergo effici participes eorum. **8** Eratis enim cordis ipsorum, **19** qui desperantes, semetipsos aliquando tenebræ: nunc autem lux in Domino. tradiderunt impudicitiæ, in operationem Ut filii lucis ambulate: **9** fructus enim lucis immunditiæ omnis in avaritiam. **20** Vos est in omni bonitate, et justitia, et veritate: autem non ita didicistis Christum, **21** si **10** probantes quid sit beneplacitum Deo: **11** tamen illum audistis, et in ipso edocti estis, et nolite communicare operibus infructuosis sicut est veritas in Jesu, **22** deponere vos tenebrarum, magis autem redarguite. **12** Quæ secundum pristinam conversationem veterem enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est et dicere. hominem, qui corrumpitur secundum desideria **13** Omnia autem, quæ arguuntur, a lumine erroris. **23** Renovamini autem spiritu mentis manifestantur: omne enim, quod manifestatur, vestræ, **24** et induite novum hominem, qui lumen est. **14** Propter quod dicit: Surge qui secundum Deum creatus est in justitia, et dormis, et exsurge a mortuis, et illuminabit te sanctitate veritatis. **25** Propter quod deponentes Christus. **15** Videte itaque, fratres, quomodo mendacium, loquimini veritatem unusquisque caute ambuletis: non quasi insipientes, **16** sed cum proximo suo: quoniam sumus invicem ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies membra. **26** Irascimini, et nolite peccare: sol mali sunt. **17** Propterea nolite fieri imprudentes, non occidat super iracundiam vestram. **27** sed intelligentes quæ sit voluntas Dei. **18** Nolite locum dare diabolo: **28** qui furabatur, jam Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria, non furetur: magis autem laboret, operando sed implemini Spiritu Sancto, **19** loquentes manibus suis, quod bonum est, ut habeat vobis metipsis in psalmis, et hymnis, et cantis unde tribuat necessitatem patienti. **29** Omnis spiritualibus, cantantes et psallentes in cordibus sermo malus ex ore vestro non procedat: sed vestris Domino, **20** gratias agentes semper pro si quis bonus ad ædificationem fidei ut det omnibus in nomine Domini nostri Jesu Christi gratiam audientibus. **30** Et nolite contristare Deo et Patri, **21** subjecti invicem in timore Spiritum Sanctum Dei: in quo signati estis in Christi. **22** Mulieres viris suis subditæ sint, sicut diem redemptionis. **31** Omnis amaritudo, et Domino: **23** quoniam vir caput est mulieris, ira, et indignatio, et clamor, et blasphemia sicut Christus caput est Ecclesiæ: ipse, salvator tollatur a vobis cum omni malitia. **32** Estote corporis ejus. **24** Sed sicut Ecclesia subjecta est autem invicem benigni, misericordes, donantes Christo, ita et mulieres viris suis in omnibus. **25** invicem sicut et Deus in Christo donavit vobis. Viri, diligite uxores vestras, sicut et Christus

dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea, **26** spiritualia nequitiæ, in cælestibus. (aīōn g165) **13**
ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis
verbo vitæ, **27** ut exhiberet ipse sibi gloriosam resistere in die malo, et in omnibus perfecti
Ecclesiam, non habentem maculam, aut rugam, stare. **14** State ergo succincti lumbos vestros in
aut aliquid hujusmodi, sed ut sit sancta et veritate, et induiti loricam justitiae, **15** et calceati
immaculata. **28** Ita et viri debent diligere uxores pedes in præparatione Evangelii pacis, **16** in
suas ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, omnibus sumentes scutum fidei, in quo possitis
seipsum diligit. **29** Nemo enim umquam carnem omnia tela nequissimi ignea extingue: **17** et
suam odio habuit: sed nutrit et fovet eam, sicut galeam salutis assumite, et gladium spiritus
et Christus Ecclesiam: **30** quia membra sumus (quod est verbum Dei), **18** per omnem orationem
corporis ejus, de carne ejus et de ossibus ejus. **31** et obsecrationem orantes omni tempore in
Propter hoc relinquet homo patrem et matrem spiritu: et in ipso vigilantes in omni instantia et
suam, et adhærebit uxori suæ, et erunt duo obsecratione pro omnibus sanctis: **19** et pro me,
in carne una. **32** Sacramentum hoc magnum ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum
est, ego autem dico in Christo et in Ecclesia. fiducia, notum facere mysterium Evangelii: **20**
33 Verumtamen et vos singuli, unusquisque pro quo legatione fungor in catena, ita ut in ipso
uxorem suam sicut seipsum diligat: uxor autem audeam, prout oportet me loqui. **21** Ut autem
timeat virum suum.

6 Filii, obedite parentibus vestris in Domino:

hoc enim justum est. **2** Honora patrem
tuum, et matrem tuam, quod est mandatum
primum in promissione: **3** ut bene sit tibi, et
sis longævus super terram. **4** Et vos patres,
nolite ad iracundiam provocare filios vestros:
sed educate illos in disciplina et correptione
Domini. **5** Servi, obedite dominis carnalibus cum
timore et tremore, in simplicitate cordis vestri,
sicut Christo: **6** non ad oculum servientes,
quasi hominibus placentes, sed ut servi Christi,
facientes voluntatem Dei ex animo, **7** cum
bona voluntate servientes, sicut Domino, et non
hominibus: **8** scientes quoniam unusquisque
quodcumque fecerit bonum, hoc recipiet a
Domino, sive servus, sive liber. **9** Et vos domini,
eadem facite illis, remittentes minas: scientes
quia et illorum et vester Dominus est in cælis:
et personarum acceptio non est apud eum. **10**
De cetero, fratres, confortamini in Domino,
et in potentia virtutis ejus. **11** Induite vos
armaturam Dei, ut possitis stare adversus
insidias diaboli: **12** quoniam non est nobis
collectatio adversus carnem et sanguinem,
sed adversus principes, et potestates, adversus
mundi rectores tenebrarum harum, contra

omnia vobis nota faciet Tychicus, carissimus
frater, et fidelis minister in Domino: **22** quem
misi ad vos in hoc ipsum, ut cognoscatis quæ
circa nos sunt, et consoletur corda vestra. **23**
Pax fratribus, et caritas cum fide a Deo Patre et
Domino Jesu Christo. **24** Gratia cum omnibus
qui diligunt Dominum nostrum Jesum Christum
in incorruptione. Amen.

Philippenses

meam, quia in nullo confundar: sed in omni fiducia sicut semper, et nunc magnificabitur

1 Paulus et Timotheus, servi Jesu Christi, Christus in corpore meo, sive per vitam, sive omnibus sanctis in Christo Jesu, qui sunt per mortem. **21** Mihi enim vivere Christus est, Philippis, cum episcopis et diaconibus. **2** Gratia et mori lucrum. **22** Quod si vivere in carne, vobis, et pax a Deo Patre nostro, et Domino Jesu hic mihi fructus operis est, et quid eligam Christo. **3** Gratias ago Deo meo in omni memoria ignoro. **23** Coarctor autem e duobus: desiderium vestri, **4** semper in cunctis orationibus meis habens dissolvi, et esse cum Christo, multo pro omnibus vobis, cum gaudio deprecationem magis melius: **24** permanere autem in carne, faciens, **5** super communicatione vestra in necessarium propter vos. **25** Et hoc confidens Evangelio Christi a prima die usque nunc. **6** scio quia manebo, et permanebo omnibus vobis Confidens hoc ipsum, quia qui cœpit in vobis ad profectum vestrum, et gaudium fidei: **26** ut opus bonum, perficiet usque in diem Christi gratulatio vestra abundet in Christo Jesu in me, Jesu: **7** sicut est mihi justum hoc sentire per meum adventum iterum ad vos. **27** Tantum pro omnibus vobis: eo quod habeam vos in digne Evangelio Christi conversamini: ut sive corde, et in vinculis meis, et in defensione, cum venero, et video vos, sive absens audiam et confirmatione Evangelii, socios gaudii mei de vobis, quia statis in uno spiritu unanimes, omnes vos esse. **8** Testis enim mihi est Deus, collaborantes fidei Evangelii: **28** et in nullo quomodo cupiam omnes vos in visceribus Jesu terreamini ab adversariis: quæ illis est causa Christi. **9** Et hoc oro, ut caritas vestra magis ac perditionis, vobis autem salutis, et hoc a Deo: magis abundet in scientia, et in omni sensu: **10** ut **29** quia vobis donatum est pro Christo, non probetis potiora, ut sitis sinceri, et sine offensa solum ut in eum credatis, sed ut etiam pro illo in diem Christi, **11** repleti fructu justitiae per patiamini: **30** idem certamen habentes, quale et Jesum Christum, in gloriam et laudem Dei. **12** vidistis in me, et nunc audistis de me.

Scire autem vos volo fratres, quia quæ circa me sunt, magis ad profectum venerunt Evangelii: **13** ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni prætorio, et in ceteris omnibus, **14** et plures e fratribus in Domino confidentes vinculis meis, abundantius auderent sine timore verbum Dei loqui. **15** Quidam quidem et propter invidiam et contentionem: quidam autem et propter bonam voluntatem Christum prædicant: **16** quidam ex caritate, scientes quoniam in defensionem Evangelii positus sum. **17** Quidam autem ex contentione Christum annuntiant non sincere, existimantes pressuram se suscitare vinculis meis. **18** Quid enim? Dum omni modo sive per occasionem, sive per veritatem, Christus annuntietur: et in hoc gaudeo, sed et gaudebo. **19** Scio enim quia hoc mihi proveniet ad salutem, per vestram orationem, et subministrationem Spiritus Jesu Christi, **20** secundum exspectationem et spem

2 Si qua ergo consolatio in Christo, si quod solatium caritatis, si qua societas spiritus, si qua viscera miserationis: **2** implete gaudium meum ut idem sapiatis, eamdem caritatem habentes, unanimes, idipsum sentientes, **3** nihil per contentionem, neque per inanem gloriam: sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes, **4** non quæ sua sunt singuli considerantes, sed ea quæ aliorum. **5** Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: **6** qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo: **7** sed semetipsum exinanivit, formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, et habitu inventus ut homo. **8** Humiliavit semetipsum factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. **9** Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, quod est super omne nomen: **10** ut in nomine Jesu omne genu flectatur cælestium, terrestrium et infernorum,

11 et omnis lingua confiteatur, quia Dominus usque ad mortem accessit, tradens animam Jesus Christus in gloria est Dei Patris. **12** Itaque suam ut impleret id quod ex vobis deerat erga carissimi mei (sicut semper obedistis), non meum obsequium.

ut in præsentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea, cum metu et tremore vestram salutem operamini. **13** Deus est enim, qui operatur in vobis et velle, et perficere pro bona voluntate. **14** Omnia autem facite sine murmurationibus et hæsitationibus: **15** ut sitis sine querela, et simplices filii Dei, sine reprehensione in medio nationis pravæ et perversæ: inter quos lucetis sicut luminaria in mundo, **16** verbum vitæ continent ad gloriam meam in die Christi, quia non in vacuum curri, neque in vacuum laboravi. **17** Sed et si immolor supra sacrificium, et obsequium fidei vestræ, gaudeo, et congratulor omnibus vobis. **18** Id ipsum autem et vos gaudete, et congratulamini mihi. **19** Spero autem in Domino Jesu, Timotheum me cito mittere ad vos: ut et ego bono animo sim, cognitis quæ circa vos sunt. **20** Neminem enim habeo tam unanimem, qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit. **21** Omnes enim quæ sua sunt quærunt, non quæ sunt Jesu Christi. **22** Experimentum autem ejus cognoscite, quia sicut patri filius, mecum servivit in Evangelio. **23** Hunc igitur spero me mittere ad vos, mox ut video quæ circa me sunt. **24** Confido autem in Domino quoniam et ipse veniam ad vos cito. **25** Necessarium autem existimavi Epaphroditum fratrem, et cooperatorem, et commilitonem meum, vestrum autem apostolum, et ministrum necessitatis meæ, mittere ad vos: **26** quoniam quidem omnes vos desiderabat: et modestus erat, propterea quod audieratis illum infirmatum. **27** Nam et infirmatus est usque ad mortem: sed Deus misertus est ejus: non solum autem ejus, verum etiam et mei, ne tristitiam super tristitiam haberem. **28** Festinanti ergo misi illum, ut viso eo iterum gaudeatis, et ego sine tristitia sim. **29** Excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino, et ejusmodi cum honore habetote; **30** quoniam propter opus Christi

3 De cetero, fratres mei, gaudete in Domino.

Eadem vobis scribere, mihi quidem non pigrum, vobis autem necessarium. **2** Videte canes, videte malos operarios, videte concisionem. **3** Nos enim sumus circumcisio, qui spiritu servimus Deo, et gloriamur in Christo Jesu, et non in carne fiduciam habentes, **4** quamquam ego habeam confidentiam et in carne. Si quis aliud videtur confidere in carne, ego magis, **5** circumcisus octavo die, ex genere Israël, de tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, secundum legem pharisæus, **6** secundum æmulationem persequens Ecclesiam Dei, secundum justitiam, quæ in lege est, conversatus sine querela. **7** Sed quæ mihi fuerunt lucra, hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta. **8** Verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Jesu Christi Domini mei: propter quem omnia detrimentum feci, et arbitror ut stercora, ut Christum lucrifaciam, **9** et inveniar in illo non habens meam justitiam, quæ ex lege est, sed illam, quæ ex fide est Christi Jesu: quæ ex Deo est justitia in fide, **10** ad cognoscendum illum, et virtutem resurrectionis ejus, et societatem passionum illius: configuratus morti ejus: **11** si quo modo occurram ad resurrectionem, quæ est ex mortuis: **12** non quod jam acceperim, aut jam perfectus sim: sequor autem, si quomodo comprehendam in quo et comprehensus sum a Christo Jesu. **13** Fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Unum autem, quæ quidem retro sunt obliscens, ad ea vero quæ sunt priora, extendens me ipsum, **14** ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. **15** Quicumque ergo perfecti sumus, hoc sentiamus: et si quid aliter sapitis, et hoc vobis Deus revelabit. **16** Verumtamen ad quod pervenimus ut idem sapiamus, et in eadem permaneamus regula. **17** Imitatores mei estote, fratres, et observeat eos qui ita

ambulant, sicut habetis formam nostram. **18** bene fecistis, communicantes tribulationi meæ. Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam **15** Scitis autem et vos Philippenses, quod in vobis (nunc autem et flens dico) inimicos principio Evangelii, quando profectus sum a crucis Christi: **19** quorum finis interitus: Macedonia, nulla mihi ecclesia communicavit quorum Deus venter est: et gloria in confusione in ratione dati et accepti, nisi vos soli: **16** quia ipsorum, qui terrena sapiunt. **20** Nostra et Thessalonicam semel et bis in usum mihi autem conversatio in cælis est: unde etiam misistis. **17** Non quia quæro datum, sed requiro Salvatorem exspectamus Dominum nostrum fructum abundantem in ratione vestra. **18** Jesum Christum, **21** qui reformabit corpus Habeo autem omnia, et abundo: repletus sum, humilitatis nostræ, configuratum corpori acceptis ab Epaphrodito quæ misistis odorem claritatis suæ, secundum operationem, qua suavitatis, hostiam acceptam, placentem Deo. etiam possit subjicere sibi omnia.

4 Itaque fratres mei carissimi, et desideratissimi, gaudium meum, et corona mea: sic state in Domino, carissimi. **2** Evodiam rogo, et Syntychen deprecor, idipsum sapere in Domino. **3** Etiam rogo et te, germane compar, adjuva illas, quæ mecum laboraverunt in Evangelio cum Clemente, et ceteris adjutoribus meis, quorum nomina sunt in libro vitæ.

4 Gaudete in Domino semper: iterum dico gaudete. **5** Modestia vestra nota sit omnibus hominibus: Dominus prope est. **6** Nihil sollicitis: sed in omni oratione, et obsecratione, cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. **7** Et pax Dei, quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, et intelligentias vestras in Christo Jesu. **8** De cetero fratres, quæcumque sunt vera, quæcumque pudica, quæcumque justa, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ, siqua virtus, siqua laus disciplinæ, hæc cogitate. **9** Quæ et didicistis, et accepistis, et audistis, et vidistis in me, hæc agite: et Deus pacis erit vobiscum. **10** Gavisus sum autem in Domino vehementer, quoniam tandem aliquando refloruistis pro me sentire, sicut et sentiebatis: occupati autem eratis. **11** Non quasi propter penuriam dico: ego enim didici, in quibus sum, sufficiens esse. **12** Scio et humiliari, scio et abundare (ubique et in omnibus institutus sum): et satiari, et esurire, et abundare, et penuriam pati. **13** Omnia possum in eo qui me confortat. **14** Verumtamen

19 Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum divitias suas in gloria in Christo Jesu. **20** Deo autem et Patri nostro gloria in sæcula sæculorum. Amen. (aiōn g165) **21** Salutate omnem sanctum in Christo Jesu. **22** Salutant vos, qui mecum sunt, fratres. Salutant vos omnes sancti, maxime autem qui de Cæsaris domo sunt. **23** Gratia Domini nostri Jesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

Colossenes

inhabitare: 20 et per eum reconciliare omnia
in ipsum, pacificans per sanguinem crucis

1 Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem ejus, sive quæ in terris, sive quæ in cælis
Dei, et Timotheus frater: 2 eis, qui sunt sunt. 21 Et vos cum essetis aliquando alienati,
Colossis, sanctis, et fidelibus fratribus in Christo et inimici sensu in operibus malis: 22 nunc
Jesu. 3 Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro, autem reconciliavit in corpore carnis ejus per
et Domino Jesu Christo. Gratias agimus Deo, mortem, exhibere vos sanctos, et immaculatos,
et Patri Domini nostri Jesu Christi semper pro et irreprehensibles coram ipso: 23 si tamen
vobis orantes: 4 audientes fidem vestram in permanetis in fide fundati, et stabiles, et
Christo Jesu, et dilectionem quam habetis in immobiles a spe Evangelii, quod audistis, quod
sanctos omnes 5 propter spem, quæ reposita prædicatum est in universa creatura, quæ sub
est vobis in cælis: quam audistis in verbo cælo est, cuius factus sum ego Paulus minister.
veritatis Evangelii: 6 quod pervenit ad vos, 24 Qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis, et
sicut et in universo mundo est, et fructificat, et adimpleo ea quæ desunt passionem Christi, in
crescit sicut in vobis, ex ea die, qua audistis, carne mea pro corpore ejus, quod est Ecclesia:
et cognovistis gratiam Dei in veritate, 7 sicut 25 cuius factus sum ego minister secundum
didicistis ab Epaphra carissimo conservo nostro, dispensationem Dei, quæ data est mihi in vos,
qui est fidelis pro vobis minister Christi Jesu, ut impleam verbum Dei: 26 mysterium, quod
8 qui etiam manifestavit nobis dilectionem absconditum fuit a sæculis, et generationibus,
vestram in spiritu. 9 Ideo et nos ex qua die nunc autem manifestatum est sanctis ejus, (aiōn
audivimus, non cessamus pro vobis orantes, et 9165) 27 quibus voluit Deus notas facere divitias
postulantes ut impleamini agnitione voluntatis gloriæ sacramenti hujus in gentibus, quod est
ejus, in omni sapientia et intellectu spirituali: 10 Christus, in vobis spes gloriæ, 28 quem nos
ut ambuletis digne Deo per omnia placentes: in annuntiamus, corripientes omnem hominem, et
omni opere bono fructificantes, et crescentes docentes omnem hominem, in omni sapientia,
in scientia Dei: 11 in omni virtute confortati ut exhibeamus omnem hominem perfectum
secundum potentiam claritatis ejus, in omni in Christo Jesu: 29 in quo et labore, certando
patientia et longanimitate cum gaudio, 12 secundum operationem ejus, quam operatur in
gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit me in virtute.

in partem sortis sanctorum in lumine: 13 qui eripuit nos de potestate tenebrarum, et
transtulit in regnum filii dilectionis suæ, 14 in
quo habemus redemptionem per sanguinem
ejus, remissionem peccatorum: 15 qui est imago
Dei invisibilis, primogenitus omnis creaturæ:
16 quoniam in ipso condita sunt universa in
cælis, et in terra, visibilia, et invisibilia, sive
throni, sive dominationes, sive principatus, sive
potestates: omnia per ipsum et in ipso creata
sunt: 17 et ipse est ante omnes, et omnia in ipso
constant. 18 Et ipse est caput corporis Ecclesiae,
qui est principium, primogenitus ex mortuis:
ut sit in omnibus ipse primatum tenens: 19
quia in ipso complacuit, omnem plenitudinem

2 Volo enim vos scire qualem sollicitudinem
habeam pro vobis, et pro iis qui sunt Laodiciæ,
et quicumque non viderunt faciem meam in
carne: 2 ut consolentur corda ipsorum, instructi
in caritate, et in omnes divitias plenitudinis
intellectus, in agnitionem mysterii Dei Patris
et Christi Jesu: 3 in quo sunt omnes thesauri
sapientiae et scientiae absconditi. 4 Hoc autem
dico, ut nemo vos decipiatur in sublimitate
sermonum. 5 Nam etsi corpore absens sum,
sed spiru vobiscum sum: gaudens, et videns
ordinem vestrum, et firmamentum ejus, quæ
in Christo est, fidei vestræ. 6 Sicut ergo
acepistis Jesum Christum Dominum, in ipso
ambulate, 7 radicati, et superædificati in ipso, et

confirmati fide, sicut et didicistis, abundantes Christo in Deo. **4** Cum Christus apparuerit, in illo in gratiarum actione. **8** Videte ne quis vita vestra: tunc et vos apparebitis cum vos decipiatur per philosophiam, et inanem ipso in gloria. **5** Mortificate ergo membra fallaciam secundum traditionem hominum, vestra, quae sunt super terram: fornicationem, secundum elementa mundi, et non secundum immunditiam, libidinem, concupiscentiam Christum: **9** quia in ipso inhabitat omnis malam, et avaritiam, quae est simulacrorum plenitudo divinitatis corporaliter: **10** et estis servitus: **6** propter quae venit ira Dei super filios in illo repleti, qui est caput omnis principatus incredulitatis: **7** in quibus et vos ambulastis et potestatis: **11** in quo et circumcisi estis aliquando, cum viveretis in illis. **8** Nunc autem circumcisio non manu facta in expoliatione deponite et vos omnia: iram, indignationem, corporis carnis, sed in circumcisione Christi: **12** malitiam, blasphemiam, turpem sermonem conseptuli ei in baptismo, in quo et resurrexisti de ore vestro. **9** Nolite mentiri invicem, per fidem operationis Dei, qui suscitavit illum a expoliante vos veterem hominem cum actibus mortuis. **13** Et vos cum mortui essetis in delictis, suis, **10** et induentes novum eum, qui renovatur et praeputio carnis vestrae, convivificavit cum in agnitionem secundum imaginem ejus qui illo, donans vobis omnia delicta: **14** delens creavit illum: **11** ubi non est gentilis et quod adversus nos erat chirographum decreti, Judaeus, circumcisione et praeputium, Barbarus quod erat contrarium nobis, et ipsum tulit et Scytha, servus et liber: sed omnia, et de medio, affigens illud cruci: **15** et expolians in omnibus Christus. **12** Induite vos ergo, principatus, et potestates traduxit confidenter, sicut electi Dei, sancti, et dilecti, viscera palam triumphans illos in semetipso. **16** Nemo misericordiae, benignitatem, humilitatem, ergo vos judicet in cibo, aut in potu, aut in parte modestiam, patientiam: **13** supportantes diei festi, aut neomeniae, aut sabbatorum: **17** quae invicem, et donantes vobis metipsis si quis sunt umbra futurorum: corpus autem Christi. aduersus aliquem habet querelam: sicut et **18** Nemo vos seducat, volens in humilitate, et Dominus donavit vobis, ita et vos. **14** Super religione angelorum, quae non vidit ambulans, omnia autem haec, caritatem habete, quod frustra inflatus sensu carnis suae, **19** et non est vinculum perfectionis: **15** et pax Christi tenens caput, ex quo totum corpus per nexus, et exsultet in cordibus vestris, in qua et vocati conjunctiones subministratum, et constructum estis in uno corpore: et grati estote. **16** crescit in augmentum Dei. **20** Si ergo mortui Verbum Christi habitat in vobis abundanter, estis cum Christo ab elementis hujus mundi: in omni sapientia, docentes, et commonentes quid adhuc tamquam viventes in mundo vos metipsos, psalmis, hymnis, et cantis decernitis? **21** Ne tetigeritis, neque gustaveritis, spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus neque contrectaveritis: **22** quae sunt omnia vestris Deo. **17** Omne, quodcumque facitis in in interitum ipso usu, secundum pracepta et verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Jesu doctrinas hominum: **23** quae sunt rationem Christi, gratias agentes Deo et Patri per ipsum. quidem habentia sapientiae in superstitione, et **18** Mulieres, subditae estote viris, sicut oportet, in humilitate, et non ad parcendum corpori, non Domino. **19** Viri, diligitе uxores vestras, et nolite in honore aliquo ad saturitatem carnis. amari esse ad illas. **20** Filii, obedite parentibus per omnia: hoc enim placitum est in Domino. **21** Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros, ut non pusillo animo fiant. **22** Servi, obedite per omnia dominis carnalibus, non ad oculum servientes, quasi hominibus placentes,

3 Igitur, si consurrexisti cum Christo: quae sursum sunt querite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: **2** quae sursum sunt sapite, non quae super terram. **3** Mortui enim estis, et vita vestra est abscondita cum

sed in simplicitate cordis, timentes Deum. **23** Domino, ut illud impleas. **18** Salutatio, mea manu Quodcumque facitis, ex animo operamini sicut Pauli. Memores estote vinculorum meorum. Domino, et non hominibus: **24** scientes quod a Gratia vobiscum. Amen. Domino accipietis retributionem hæreditatis. Domino Christo servite. **25** Qui enim injuriam facit, recipiet id quod inique gessit: et non est personarum acceptio apud Deum.

4 Domini, quod justum est et æquum, servis præstate: scientes quod et vos Dominum habetis in cælo. **2** Orationi instate, vigilantes in ea in gratiarum actione: **3** orantes simul et pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi (propter quod etiam vinctus sum), **4** ut manifestem illud ita ut oportet me loqui. **5** In sapientia ambulate ad eos, qui foris sunt: tempus redimentes. **6** Sermo vester semper in gratia sale sit conditus, ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere. **7** Quæ circa me sunt, omnia vobis nota faciet Tychicus, carissimus frater, et fidelis minister, et conservus in Domino: **8** quem misi ad vos ad hoc ipsum, ut cognoscat quæ circa vos sunt, et consoletur corda vestra, **9** cum Onesimo carissimo, et fideli fratre, qui ex vobis est. Omnia, quæ hic aguntur, nota facient vobis. **10** Salutat vos Aristarchus concaptivus meus, et Marcus consobrinus Barnabæ, de quo accepistis mandata: si venerit ad vos, excipite illum: **11** et Jesus, qui dicitur Justus: qui sunt ex circumcisione: hi soli sunt adjutores mei in regno Dei, qui mihi fuerunt solatio. **12** Salutat vos Epaphras, qui ex vobis est, servus Christi Jesu, semper sollicitus pro vobis in orationibus, ut stetis perfecti, et pleni in omni voluntate Dei. **13** Testimonium enim illi perhibeo quod habet multum laborem pro vobis, et pro iis qui sunt Laodiciæ, et qui Hierapoli. **14** Salutat vos Lucas, medicus carissimus, et Demas. **15** Salutate fratres, qui sunt Laodiciæ, et Nympham, et quæ in domo ejus est, ecclesiam. **16** Et cum lecta fuerit apud vos epistola hæc, facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur: et eam, quæ Laodicensium est, vos legatis. **17** Et dicite Archippo: Vide ministerium, quod accepisti in

Thessalonicenses I

possemus vobis oneri esse ut Christi apostoli:
sed facti sumus parvuli in medio vestrum,

1 Paulus, et Silvanus, et Timotheus ecclesiæ tamquam si nutrix foveat filios suos. **8** Ita Thessalonicensium in Deo Patre, et Domino desiderantes vos, cupide volebamus tradere Jesu Christo. **2** Gratia vobis, et pax. Gratias vobis non solum Evangelium Dei, sed etiam agimus Deo semper pro omnibus vobis, animas nostras: quoniam carissimi nobis facti memoriam vestri facientes in orationibus estis. **9** Memores enim estis, fratres, laboris nostris sine intermissione, **3** memores operis nostri, et fatigationis: nocte ac die operantes, fidei vestræ, et laboris, et caritatis, et ne quem vestrum gravaremus, prædicavimus sustinentiæ spei Domini nostri Jesu Christi, in vobis Evangelium Dei. **10** Vos testes estis, et ante Deum et Patrem nostrum: **4** scientes, Deus, quam sancte, et juste, et sine querela, fratres dilecti a Deo, electionem vestram: **5** quia vobis, qui credidistis, fuimus: **11** sicut scitis, Evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone qualiter unumquemque vestrum (sicut pater tantum, sed et in virtute, et in Spiritu Sancto, et filios suos) **12** deprecantes vos, et consolantes, in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerimus testificati sumus, ut ambularetis digne Deo, qui in vobis propter vos. **6** Et vos imitatores nostri vocavit vos in suum regnum et gloriam. **13** Ideo facti estis, et Domini, excipientes verbum in et nos gratias agimus Deo sine intermissione: tribulatione multa, cum gaudio Spiritus Sancti: quoniam cum accepissetis a nobis verbum **7** ita ut facti sitis forma omnibus creditibus auditus Dei, accepistis illud, non ut verbum in Macedonia, et in Achaia. **8** A vobis enim hominum, sed (sicut est vere) verbum Dei, qui diffamatus est sermo Domini, non solum in operatur in vobis, qui credidistis: **14** vos enim Macedonia, et in Achaia, sed et in omni loco imitatores facti estis, fratres, ecclesiarum Dei, fides vestra, quæ est ad Deum, profecta est ita quæ sunt in Judæa in Christo Jesu: quia eadem ut non sit nobis necesse quidquam loqui. **9** Ipsi passi estis et vos a contribubibus vestris, sicut enim de nobis annuntiant qualem introitum et ipsi a Judæis: **15** qui et Dominum occiderunt habuerimus ad vos: et quomodo conversi estis Jesum, et prophetas, et nos persecuti sunt, ad Deum a simulacris, servire Deo vivo, et vero, et Deo non placent, et omnibus hominibus **10** et exspectare Filium ejus de cælis (quem adversantur, **16** prohibentes nos gentibus loqui suscitavit a mortuis) Jesum, qui eripuit nos ab ut salvæ fiant, ut impleant peccata sua semper: ira ventura.

pervenit enim ira Dei super illos usque in finem. **17** Nos autem fratres desolati a vobis ad tempus horæ, aspectu, non corde, abundantius festinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio: **18** quoniam volumus venire ad vos, ego quidem Paulus, et semel, et iterum: sed impedivit nos Satanás. **19** Quæ est enim nostra spes aut gaudium, aut corona gloriæ? nonne vos ante Dominum nostrum Jesum Christum estis in adventu ejus? **20** vos enim estis gloria nostra et gaudium.

3 Propter quod non sustinentes amplius, placuit nobis remanere Athenis, solis: **2** testis est: **6** nec quærentes ab hominibus et misimus Timotheum fratrem nostrum, gloriam, neque a vobis, neque ab aliis. **7** Cum et ministrum Dei in Evangelio Christi, ad

confirmandos vos, et exhortandos pro fide quoniam vindex est Dominus de his omnibus, vestra: **3** ut nemo moveatur in tribulationibus sicut prædiximus vobis, et testificati sumus. **7** istis: ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, **4** Nam et cum apud vos essemus, prædicebamus sed in sanctificationem. **8** Itaque qui hæc vobis passuros nos tribulationes, sicut et factum spernit, non hominem spernit, sed Deum: est, et scitis. **5** Propterea et ego amplius qui etiam dedit Spiritum suum Sanctum in non sustinens, misi ad cognoscendam fidem nobis. **9** De caritate autem fraternitatis non vestram: ne forte tentaverit vos is qui tentat, et necesse habemus scribere vobis: ipsi enim inanis fiat labor noster. **6** Nunc autem veniente vos a Deo didicistis ut diligatis invicem. **10** Timotheo ad nos a vobis, et annuntiante nobis Etenim illud facitis in omnes fratres in universa fidem et caritatem vestram, et quia memoriam Macedonia. Rogamus autem vos, fratres, ut nostri habetis bonam semper, desiderantes abundetis magis, **11** et opera detis ut quieti sitis, nos videre, sicut et nos quoque vos: **7** ideo et ut vestrum negotium agatis, et operemini consolati sumus, fratres, in vobis in omni manibus vestris, sicut præcepimus vobis: **12** et necessitate et tribulatione nostra, per fidem ut honeste ambuletis ad eos qui foris sunt: et vestram, **8** quoniam nunc vivimus, si vos statis nullius aliquid desideretis. **13** Nolumus autem in Domino. **9** Quam enim gratiarum actionem vos ignorare fratres de dormientibus, ut non possumus Deo retribuere pro vobis in omni contristemini sicut et ceteri, qui spem non gaudio, quo gaudemus propter vos ante Deum habent. **14** Si enim credimus quod Jesus mortuus nostrum, **10** nocte ac die abundantius orantes, est, et resurrexit: ita et Deus eos qui dormierunt ut videamus faciem vestram, et compleamus per Jesum, adducet cum eo. **15** Hoc enim vobis ea quæ desunt fidei vestræ? **11** Ipse autem dicimus in verbo Domini, quia nos, qui vivimus, Deus, et Pater noster, et Dominus noster Jesus qui residui sumus in adventum Domini, non Christus, dirigat viam nostram ad vos. **12** præveniemus eos qui dormierunt. **16** Quoniam Vos autem Dominus multiplicet, et abundare ipse Dominus in jussu, et in voce archangeli, et faciat caritatem vestram in invicem, et in tuba Dei descendet de cælo: et mortui, qui in omnes, quemadmodum et nos in vobis: **13** Christo sunt, resurgent primi. **17** Deinde nos, ad confirmando corda vestra sine querela in qui vivimus, qui relinquimur, simul rapiemur sanctitate, ante Deum et Patrem nostrum, cum illis in nubibus obviam Christo in aëra, in adventu Domini nostri Jesu Christi cum et sic semper cum Domino erimus. **18** Itaque omnibus sanctis ejus. Amen. **consolamini invicem in verbis istis.**

4 De cetero ergo, fratres, rogamus vos **5** De temporibus autem, et momentis, fratres, et obsecramus in Domino Iesu, ut non indigetis ut scribamus vobis. **2** Ipsi enim quemadmodum accepistis a nobis quomodo diligenter scitis quia dies Domini, sicut fur in oporteat vos ambulare, et placere Deo, sic et nocte, ita veniet: **3** cum enim dixerint: Pax ambuletis ut abundetis magis. **2** Scitis enim et securitas: tunc repentinus eis superveniet quæ præcepta dederim vobis per Dominum interitus, sicut dolor in utero habenti, et non Jesum. **3** Hæc est enim voluntas Dei, sanctificatio effugient. **4** Vos autem, fratres, non estis vestra: ut abstineatis vos a fornicatione, in tenebris, ut vos dies illa tamquam fur **4** ut sciat unusquisque vestrum vas suum comprehendat: **5** omnes enim vos filii lucis possidere in sanctificatione, et honore: **5** non estis, et filii diei: non sumus noctis, neque in passione desiderii, sicut et gentes, quæ tenebrarum. **6** Igitur non dormiamus sicut et ignorant Deum: **6** et ne quis supergrediatur, ceteri, sed vigilemus, et sobri simus. **7** Qui enim neque circumveniat in negotio fratrem suum: dormiunt, nocte dormiunt: et qui ebri sunt,

nocte ebrii sunt. **8** Nos autem, qui diei sumus, sobrii simus, induiti loricam fidei et caritatis, et galeam spem salutis: **9** quoniam non posuit nos Deus in iram, sed in acquisitionem salutis per Dominum nostrum Jesum Christum, **10** qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus, sive dormiamus, simul cum illo vivamus. **11** Propter quod consolamini invicem, et ædificate alterutrum, sicut et facitis. **12** Rogamus autem vos, fratres, ut noveritis eos qui laborant inter vos, et præsunt vobis in Domino, et monent vos, **13** ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus illorum: pacem habete cum eis. **14** Rogamus autem vos, fratres, corripite inquietos, consolamini pusillanimes, suscipe infirmos, patientes estote ad omnes. **15** Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonum est sectamini in invicem, et in omnes. **16** Semper gaudete. **17** Sine intermissione orate. **18** In omnibus gratias agite: hæc est enim voluntas Dei in Christo Jesu in omnibus vobis. **19** Spiritum nolite extinguere. **20** Prophetias nolite spernere. **21** Omnia autem probate: quod bonum est tenete. **22** Ab omni specie mala abstинete vos. **23** Ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia: ut integer spiritus vester, et anima, et corpus sine querela in adventu Domini nostri Jesu Christi servetur. **24** Fidelis est, qui vocavit vos: qui etiam faciet. **25** Fratres, orate pro nobis. **26** Salutate fratres omnes in osculo sancto. **27** Adjuro vos per Dominum ut legatur epistola hæc omnibus sanctis fratribus. **28** Gratia Domini nostri Jesu Christi vobiscum. Amen.

Thessalonicenses Ii

omne, quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita ut in templo Dei sedeat ostendens se tamquam

1 Paulus, et Sylvanus, et Timotheus, ecclesiæ sit Deus. **5** Non retinetis quod cum adhuc Thessalonicensium in Deo Patre nostro, et essem apud vos, hæc dicebam vobis? **6** et Dominus Iesu Christo. **2** Gratia vobis, et pax a nunc quid detineat scitis, ut reveletur in suo Deo Patre nostro, et Dominus Iesu Christo. **3** tempore. **7** Nam mysterium jam operatur Gratias agere debemus semper Deo pro vobis, iniquitatis: tantum ut qui tenet nunc, teneat, fratres, ita ut dignum est, quoniam supercrescit donec de medio fiat. **8** Et tunc revelabitur ille fides vestra, et abundat caritas uniuscujusque iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu vestrum in invicem: **4** ita ut et nos ipsi in vobis oris sui, et destruet illustratione adventus gloriemur in ecclesiis Dei, pro patientia vestra, sui eum: **9** cuius est adventus secundum et fide, et in omnibus persecutionibus vestris, et operationem Satanæ in omni virtute, et signis, et tribulationibus, quas sustinetis **5** in exemplum prodigiis mendacibus, **10** et in omni seductione justi judicij Dei, ut digni habeamini in regno iniquitatis iis qui pereunt: eo quod caritatem Dei, pro quo et patimini. **6** Si tamen justum est veritatis non receperunt ut salvi fierent. **11** apud Deum retribuere tribulationem iis qui vos Ideo mittet illis Deus operationem erroris ut tribulant: **7** et vobis, qui tribulamini, requiem credant mendacio, **12** ut judicentur omnes qui nobiscum in revelatione Domini Jesu de cælo non crediderunt veritati, sed consenserunt cum angelis virtutis ejus, **8** in flamma ignis iniquitati. **13** Nos autem debemus gratias agere dantis vindictam iis qui non neverunt Deum, et Deo semper pro vobis, fratres dilecti a Deo, qui non obediunt Evangelio Domini nostri Jesu quod elegerit vos Deus primitias in salutem in Christi, **9** qui poenæ dabunt in interitu æternas sanctificatione spiritus, et in fide veritatis: **14** in a facie Domini, et a gloria virtutis ejus: (**aiōnios** qua et vocavit vos per Evangelium nostrum in **g166**) **10** cum venerit glorificari in sanctis suis, et acquisitionem gloriæ Domini nostri Jesu Christi. admirabilis fieri in omnibus, qui crediderunt, **15** Itaque fratres, state: et tenete traditiones, quia creditum est testimonium nostrum super quas didicistis, sive per sermonem, sive per vos in die illo. **11** In quo etiam oramus semper epistolam nostram. **16** Ipse autem Dominus pro vobis: ut dignetur vos vocatione sua Deus noster Jesus Christus, et Deus et Pater noster, qui noster, et impleat omnem voluntatem bonitatis, dilexit nos, et dedit consolationem æternam, et et opus fidei in virtute, **12** ut clarificetur nomen spem bonam in gratia, (**aiōnios g166**) **17** exhortetur Domini nostri Jesu Christi in vobis, et vos in illo corda vestra, et confirmet in omni opere et secundum gratiam Dei nostri, et Domini Jesu sermone bono.

Christi.

3 De cetero fratres, orate pro nobis ut sermo

2 Rogamus autem vos, fratres, per adventum Dei currat, et clarificetur, sicut et apud Domini nostri Jesu Christi, et nostræ vos: **2** et ut liberemur ab importunis, et malis congregationis in ipsum: **2** ut non cito hominibus: non enim omnium est fides. **3** moveamini a vestro sensu, neque terreamini, Fidelis autem Deus est, qui confirmabit vos, neque per spiritum, neque per sermonem, et custodiet a malo. **4** Confidimus autem de neque per epistolam tamquam per nos missam, vobis, in Domino, quoniam quæ præcepimus, quasi instet dies Domini. **3** Ne quis vos seducat et facitis, et facietis. **5** Dominus autem dirigat ullo modo: quoniam nisi venerit discessio corda vestra in caritate Dei, et patientia Christi. primum, et revelatus fuerit homo peccati filius **6** Denuntiamus autem vobis, fratres, in nomine perditionis, **4** qui adversatur, et extollitur supra Domini nostri Jesu Christi, ut subtrahatis vos

ab omni fratre ambulante inordinate, et non secundum traditionem, quam acceperunt a nobis. **7** Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos: quoniam non inquieti fuimus inter vos: **8** neque gratis panem manducavimus ab aliquo, sed in labore, et in fatigatione, nocte et die operantes, ne quem vestrum gravaremus. **9** Non quasi non habuerimus potestatem, sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. **10** Nam et cum essemus apud vos, hoc denuntiabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, nec manducet. **11** Audivimus enim inter vos quosdam ambulare inquiete, nihil operantes, sed curiose agentes. **12** Iis autem, qui ejusmodi sunt, denuntiemus, et obsecramus in Domino Iesu Christo, ut cum silentio operantes, suum panem manducent. **13** Vos autem, fratres, nolite deficere benefacientes. **14** Quod si quis non obedit verbo nostro per epistolam, hunc notate, et ne commisceamini cum illo ut confundatur: **15** et nolite quasi inimicum existimare, sed corripite ut fratrem. **16** Ipse autem Dominus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dominus sit cum omnibus vobis. **17** Salutatio, mea manu Pauli: quod est signum in omni epistola, ita scribo. **18** Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Timotheum I

1 Paulus Apostolus Jesu Christi secundum imperium Dei Salvatoris nostri, et Christi Jesu spei nostræ, **2** Timotheo dilecto filio fidem, et bonam conscientiam, quam quidam in fide. Gratia, misericordia, et pax a Deo repellentes, circa fidem naufragaverunt: **20** Patre, et Christo Jesu Domino nostro. **3** Sicut ex quibus est Hymenæus, et Alexander: quos rogavi te ut remaneres Ephesi cum irem in tradidi Satanæ, ut discant non blasphemare. Macedonia, ut denuntiares quibusdam ne aliter docerent, **4** neque intenderent fabulis, et genealogiis interminatis: quæ quæstiones præstant magis quam ædificationem Dei, quæ est in fide. **5** Finis autem præcepti est caritas de corde puro, et conscientia bona, et fide non facta. **6** A quibus quidam aberrantes, conversi sunt in vaniloquium, **7** volentes esse legis doctores, non intelligentes neque quæ loquuntur, neque de quibus affirmant. **8** Scimus autem quia bona est lex si quis ea legitime utatur: **9** sciens hoc quia lex justo non est posita, sed injustis, et non subditis, impiis, et peccatoribus, sceleratis, et contaminatis, parricidis, et matricidis, homicidis, **10** fornicariis, masculorum concubitoribus, plagiariis, mendacibus, et perjuris, et si quid aliud sanæ doctrinæ adversatur, **11** quæ est secundum Evangelium gloriæ beati Dei, quod creditum est mihi. **12** Gratias ago ei, qui me confortavit, Christo Jesu Domino nostro, quia fidelem me existimavit, ponens in ministerio: **13** qui prius blasphemus fui, et persecutor, et contumeliosus: sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. **14** Superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide, et dilectione, quæ est in Christo Jesu. **15** Fidelis sermo, et omni acceptione dignus: quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, quorum primus ego sum. **16** Sed ideo misericordiam consecutus sum: ut in me primo ostenderet Christus Jesus omnem patientiam ad informationem eorum, qui credituri sunt illi, in vitam æternam. (aiōnios g166) **17** Regi autem sæculorum immortali, invisibili, soli Deo honor

et gloria in sæcula sæculorum. Amen. (aiōn g165)

18 Hoc præceptum commendo tibi, fili Timothee, secundum præcedentes in te prophetias, ut milites in illis bonam militiam, **19** habens

2 Obsecro igitur primum omnium fieri obsecrations, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro omnibus hominibus: **2** pro regibus, et omnibus qui in sublimitate sunt, ut quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate, et castitate: **3** hoc enim bonum est, et acceptum coram Salvatore nostro Deo, **4** qui omnes homines vult salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire. **5** Unus enim Deus, unus et mediator Dei et hominum homo Christus Jesus: **6** qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, testimonium temporibus suis: **7** in quo positus sum ego præparator, et Apostolus (veritatem dico, non mentior) doctor gentium in fide, et veritate. **8** Volo ergo viros orare in omni loco, levantes puras manus sine ira et disceptatione. **9** Similiter et mulieres in habitu ornato, cum verecundia et sobrietate ornantes se, et non in tortis crinibus, aut auro, aut margaritas, vel veste pretiosa: **10** sed quod decet mulieres, promittentes pietatem per opera bona. **11** Mulier in silentio discat cum omni subjectione. **12** Docere autem mulieri non permitto, neque dominari in virum: sed esse in silentio. **13** Adam enim primus formatus est: deinde Heva: **14** et Adam non est seductus: mulier autem seducta in prævaricatione fuit. **15** Salvabitur autem per filiorum generationem, si permanserit in fide, et dilectione, et sanctificatione cum sobrietate.

3 Fidelis sermo: si quis episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. **2** Oportet ergo episcopum irreprehensibilem esse, unius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, **3** non violentum, non

percussorem, sed modestum: non litigiosum, fabulas devita: exerce autem te ipsum ad non cupidum, sed **4** suæ domui bene pietatem. **8** Nam corporalis exercitatio, ad præpositum: filios habentem subditos cum omni modicum utilis est: pietas autem ad omnia castitate. **5** Si quis autem domui suæ præses utilis est, promissionem habens vitæ, quæ nescit, quomodo ecclesiae Dei diligentiam nunc est, et futuræ. **9** Fidelis sermo, et omni habebit? **6** Non neophytum: ne in superbiam acceptione dignus. **10** In hoc enim laboramus, elatus, in judicium incidat diaboli. **7** Oportet et maledicimur, quia speramus in Deum vivum, autem illum et testimonium habere bonum qui est Salvator omnium hominum, maxime ab iis qui foris sunt, ut non in opprobrium fidelium. **11** Præcipe hæc, et doce. **12** Nemo incidat, et in laqueum diaboli. **8** Diaconos adolescentiam tuam contemnat: sed exemplum similiter pudicos, non bilingues, non multo vino esto fidelium in verbo, in conversatione, in deditos, non turpe lucrum sectantes: **9** habentes caritate, in fide, in castitate. **13** Dum venio, mysterium fidei in conscientia pura. **10** Et hi attende lectioni, exhortationi, et doctrinæ. **14** autem probentur primum: et sic ministrent, Noli negligere gratiam, quæ in te est, quæ nullum crimen habentes. **11** Mulieres similiter data est tibi per prophetiam, cum impositione pudicas, non detrahentes, sobrias, fideles in manuum presbyterii. **15** Hæc meditare, in his omnibus. **12** Diaconi sint unius uxoris viri, qui esto: ut profectus tuus manifestus sit omnibus. filiis suis bene præsint, et suis domibus. **13** **16** Attende tibi, et doctrinæ: insta in illis. Hoc Qui enim bene ministraverint, gradum bonum enim faciens, et te ipsum salvum facies, et eos sibi acquirent, et multam fiduciam in fide, quæ qui te audiunt.

est in Christo Jesu. **14** Hæc tibi scribo, sperans me ad te venire cito: **15** si autem tardavero, ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari, quæ est ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis. **16** Et manifeste magnum est pietatis sacramentum, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

5 Seniorem ne increpaveris, sed obsecra ut patrem: juvenes, ut fratres: **2** anus, ut matres: juvenculas, ut sorores in omni castitate: **3** viduas honora, quæ vere viduæ sunt. **4** Si qua autem vidua filios, aut nepotes habet: discat primum domum suam regere, et mutuam vicem reddere parentibus: hoc enim acceptum est coram Deo. **5** Quæ autem vere vidua est, et desolata, speret in Deum, et instet obsecrationibus, et orationibus nocte ac die. **6** Nam quæ in deliciis

novissimis temporibus discedent quidam a fide, attendentes spiritibus erroris, et doctrinis dæmoniorum, **2** in hypocrisi loquentium suorum, et maxime domesticorum, curam non mendacium, et cauteriatam habentium suam conscientiam, **3** prohibentium nubere, abstinere a cibis, quod Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus, et iis qui cognoverunt veritatem. **4** Quia omnis creatura Dei bona est, et nihil rejiciendum quod cum gratiarum actione percipitur: **5** sanctificatur si omne opus bonum subsecuta est. **11** enim per verbum Dei, et orationem. **6** Hæc Adolescentiores autem viduas devita: cum enim proponens fratribus, bonus eris minister Christi luxuriatæ fuerint in Christo, nubere volunt: **12** Jesu enutritus verbis fidei, et bonæ doctrinæ, habentes damnationem, quia primam fidem quam assecutus es. **7** Ineptas autem, et aniles

irritam fecerunt; **13** simul autem et otiosæ et qui veritate privati sunt, existimantium discunt circuire domos: non solum otiosæ, sed et quæstum esse pietatem. **6** Est autem quæstus verbosæ, et curiosæ, loquentes quæ non oportet. magnus pietas cum sufficientia. **7** Nihil enim **14** Volo ergo juniores nubere, filios procreare, intulimus in hunc mundum: haud dubium quod matresfamilias esse, nullam occasionem dare nec auferre quid possumus. **8** Habentes autem adversario maledicti gratia. **15** Jam enim alimenta, et quibus tegamur, his contenti simus. quædam conversæ sunt retro Satanam. **16** Si **9** Nam qui volunt divites fieri, incident in quis fidelis habet viduas, subministret illis, tentationem, et in laqueum diaboli, et desideria et non gravetur ecclesia: ut iis quæ vere multa inutilia, et nociva, quæ mergunt homines viduae sunt, sufficiat. **17** Qui bene præsunt in interitum et perditionem. **10** Radix enim presbyteri, duplice honore digni habeantur: omnium malorum est cupiditas: quam quidam maxime qui laborant in verbo et doctrina. **18** appetentes erraverunt a fide, et inseruerunt se Dicit enim Scriptura: Non alligabis os bovi doloribus multis. **11** Tu autem, o homo Dei, hæc trituranti. Et: Dignus est operarius mercede sua. fuge: sectare vero justitiam, pietatem, fidem, **19** Adversus presbyterum accusationem noli caritatem, patientiam, mansuetudinem. **12** recipere, nisi sub duobus aut tribus testibus. **Certa bonum certamen fidei, apprehende vitam** **20** Peccantes coram omnibus argue: ut et æternam, in qua vocatus es, et confessus bonam ceteri timorem habeant. **21** Testor coram Deo confessionem coram multis testibus. (aiōnios g166) et Christo Jesu, et electis angelis, ut hæc **13** Præcipio tibi coram Deo, qui vivificat omnia, custodias sine præjudicio, nihil faciens in et Christo Jesu, qui testimonium reddidit sub alteram partem declinando. **22** Manus cito Pontio Pilato, bonam confessionem, **14** ut serves nemini imposueris, neque communicaveris mandatum sine macula, irreprehensibile usque peccatis alienis. Te ipsum castum custodi. **23** in adventum Domini nostri Jesu Christi, **15** Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere quem suis temporibus ostendet beatus et solus propter stomachum tuum, et frequentes tuas infirmitates. **24** Quorumdam hominum peccata manifesta sunt, præcedentia ad judicium: quosdam autem et subsequuntur. **25** Similiter et facta bona, manifesta sunt: et quæ aliter se habent, abscondi non possunt.

6 Quicumque sunt sub jugo servi, dominos suos omni honore dignos arbitrentur, ne nomen Domini et doctrina blasphemetur. **2** Qui autem fideles habent dominos, non contemnant, quia fratres sunt: sed magis serviant, quia fideles sunt et dilecti, qui beneficii participes sunt. Hæc doce, et exhortare. **3** Si quis aliter docet, et non acquiescit sanis sermonibus Domini nostri Jesu Christi, et ei, quæ secundum pietatem est, doctrinæ: **4** superbus est, nihil sciens, sed languens circa quæstiones, et pugnas verborum: ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemiae, suspiciones malæ, **5** conflictationes hominum mente corruptorum,

potens, Rex regum, et Dominus dominantium: **16** qui solus habet immortalitatem, et lucem inhabitat inaccessibilem: quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest: cui honor, et imperium sempiternum. Amen. (aiōnios g166) **17** Divitibus hujus sæculi præcipe non sublime sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo (qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum) (aiōn g165) **18** bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, **19** thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam. **20** O Timothee, depositum custodi, devitans profanas vocum novitates, et oppositiones falsi nominis scientiæ, **21** quam quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

Timotheum II

1 Paulus Apostolus Jesu Christi per voluntatem Dei, secundum promissionem vitæ, quæ est in Christo Jesu, **2** Timotheo carissimo filio: gratia, misericordia, pax a Deo Patre, et Christo Jesu Domino nostro. **3** Gratias ago Deo, cui servio a progenitoribus in conscientia pura, quod sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis, nocte ac die **4** desiderans te videre, memor lacrimarum tuarum, ut gaudio implete, **5** recordationem accipiens ejus fidei, quæ est in te non facta, quæ et habitavit primum in avia tua Loide, et matre tua Eunice, certus sum autem quod et in te. **6** Propter quam causam admoneo te ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. **7** Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, et dilectionis, et sobrietatis. **8** Noli itaque erubescere testimonium Domini nostri, neque me vinctum ejus: sed collabora Evangelio secundum virtutem Dei: **9** qui nos liberavit, et vocavit vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum, et gratiam, quæ data est nobis in Christo Jesu ante tempora sacerularia. (aiōnios g166) **10** Manifestata est autem nunc per illuminationem Salvatoris nostri Jesu Christi, qui destruxit quidem mortem, illuminavit autem vitam, et incorruptionem per Evangelium: **11** in quo positus sum ego prædictor, et Apostolus, et magister gentium. **12** Ob quam causam etiam hæc patior, sed non confundor. Scio enim cui credidi, et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem. **13** Formam habe sanorum verborum, quæ a me audisti in fide, et in dilectione in Christo Jesu. **14** Bonum depositum custodi per Spiritum Sanctum, qui habitat in nobis. **15** Scis hoc, quod aversi sunt a me omnes, qui in Asia sunt, ex quibus est Phigellus, et Hermogenes. **16** Det misericordiam Dominus Onesiphori domui: quia sæpe me refrigeravit, et catenam meam non erubuit: **17** sed cum Romam venisset, sollicite me quæsivit, et invenit. **18** Det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die. Et quanta Ephesi ministravit mihi, tu melius nosti.

2 Tu ergo fili mi, confortare in gratia, quæ est in Christo Jesu: **2** et quæ audisti a me per multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erant et alios docere. **3** Labora sicut bonus miles Christi Jesu. **4** Nemo militans Deo implicat se negotiis sacerularibus: ut ei placeat, cui se probavit. **5** Nam et qui certat in agone, non coronatur nisi legitime certaverit. **6** Laborantem agricolam oportet primum de fructibus percipere. **7** Intellige quæ dico: dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum. **8** Memor esto Dominum Jesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David, secundum Evangelium meum, **9** in quo labore usque ad vincula, quasi male operans: sed verbum Dei non est alligatum. **10** Ideo omnia sustineo propter electos, ut et ipsi salutem consequantur, quæ est in Christo Jesu, cum gloria cælesti. (aiōnios g166) **11** Fidelis sermo: nam si commortui sumus, et convivemus: **12** si sustinebimus, et conregnabimus: si negaverimus, et ille negabit nos: **13** si non credimus, ille fidelis permanet, negare se ipsum non potest. **14** Hæc commone, testificans coram Domino. Noli contendere verbis: ad nihil enim utile est, nisi ad subversionem audientium. **15** Sollicite cura te ipsum probabilem exhibere Deo, operarium inconfusibilem, recte tractantem verbum veritatis. **16** Profana autem et vaniloquia devita: multum enim proficiunt ad impietatem: **17** et sermo eorum ut cancer serpit: ex quibus est Hymenæus et Philetus, **18** qui a veritate exciderunt, dicentes resurrectionem esse jam factam, et subverterunt quorumdam fidem. **19** Sed firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc: cognovit Dominus qui sunt ejus, et discedat ab iniuitate omnis qui nominat nomen Domini. **20** In magna autem domo non solum sunt vasa aurea, et argentea, sed et lignea, et fictilia: et quædam quidem in

honorem, quædam autem in contumeliam. **21** pejus, errantes, et in errorem mittentes. **14** Tu Si quis ergo emundaverit se ab istis, erit vas vero permane in iis quæ didicisti, et credita sunt in honorem sanctificatum, et utile Domino tibi: sciens a quo didiceris: **15** et quia ab infantia ad omne opus bonum paratum. **22** Juvenilia sacras litteras nosti, quæ te possunt instruere autem desideria fuge, sectare vero justitiam, ad salutem, per fidem quæ est in Christo Jesu. fidem, spem, caritatem, et pacem cum iis qui **16** Omnis Scriptura divinitus inspirata utilis est invocant Dominum de corde puro. **23** Stultas ad docendum, ad arguendum, ad corripiendum, autem et sine disciplina quæstiones devita: et erudiendum in justitia: **17** ut perfectus sit sciens quia generant lites. **24** Servum autem homo Dei, ad omne opus bonum instructus.

Domini non oportet litigare: sed mansuetum esse ad omnes, docibilem, patientem, **25** cum modestia corripientem eos qui resistunt veritati, nequando Deus det illis poenitentiam ad cognoscendam veritatem, **26** et resipiscant a diaboli laqueis, a quo captivi tenentur ad ipsius voluntatem.

3 Hoc autem scito, quod in novissimis diebus instabunt tempora periculosa: **2** quidem auditum avertent, ad fabulas autem erunt homines seipsos amantes, cupidi, elati, convertentur. **5** Tu vero vigila, in omnibus superbi, blasphemii, parentibus non obedientes, labora, opus fac evangelistæ, ministerium ingrati, scelesti, **3** sine affectione, sine pace, tuum imple. Sobrios esto. **6** Ego enim jam criminatores, incontinentes, immites, sine delibor, et tempus resolutionis meæ instat. **7** benignitate, **4** proditores, protervi, tumidi, Bonum certamen certavi, cursum consummavi, et voluptatum amatores magis quam Dei: **5** fidem servavi. **8** In reliquo reposita est mihi habentes speciem quidem pietatis, virtutem corona justitiae, quam reddet mihi Dominus autem ejus abnegantes. Et hos devita: **6** in illa die, justus judex: non solum autem ex his enim sunt qui penetrant domos, et captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis desideriis: **7** semper discentes, et numquam ad scientiam veritatis pervenientes. **8** Quemadmodum autem Jannes et Mambres restiterunt Moysi: ita et hi resistunt veritati, homines corrupti mente, reprobi circa fidem; **9** sed ultra non proficient: insipientia enim eorum manifesta erit omnibus, sicut et illorum fuit. **10** Tu autem assecutus es meam doctrinam, institutionem, propositum, fidem, longanimitatem, dilectionem, patientiam, **11** persecutiones, passiones: qualia mihi facta sunt Antiochiæ, Iconii, et Lystris: quales persecutiones sustinui, et ex omnibus eripuit me Dominus. **12** Et omnes, qui pie volunt vivere in Christo Jesu, persecutionem patientur. **13** Mali autem homines et seductores proficient in

4 Testificor coram Deo, et Jesu Christo, qui judicaturus est vivos et mortuos, per adventum ipsius, et regnum ejus: **2** prædicta verbum, insta opportune, importune: argue, obsecra, increpa in omni patientia, et doctrina. **3** Erit enim tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus, **4** et a veritate

9 Festina ad me venire cito. **10** Demas enim me reliquit, diligens hoc sæculum, et abiit Thessaloniam: Crescens in Galatiam, Titus in Dalmatiam. (aiōn g165) **11** Lucas est mecum solus. Marcum assume, et adduc tecum: est enim mihi utilis in ministerium. **12** Tychicum autem misi Ephesum. **13** Penulam, quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, et libros, maxime autem membranas. **14** Alexander ærarius multa mala mihi ostendit: reddet illi Dominus secundum opera ejus: **15** quem et tu devita: valde enim restitit verbis nostris. **16** In prima mea defensione nemo mihi affuit, sed omnes me dereliquerunt: non illis imputetur. **17** Dominus autem mihi astitit, et confortavit me, ut per me prædicatio impleatur, et audiant

omnes gentes: et liberatus sum de ore leonis. **18**
Liberavit me Dominus ab omni opere malo: et
salvum faciet in regnum suum cælestis, cui gloria
in sæcula sæculorum. Amen. (**aīōn g165**) **19** Saluta
Priscam, et Aquilam, et Onesiphori domum. **20**
Erastus remansit Corinthi. Trophimum autem
reliqui infirmum Miletii. **21** Festina ante hiemem
venire. Salutant te Eubulus, et Pudens, et Linus,
et Claudia, et fratres omnes. **22** Dominus Jesus
Christus cum spiritu tuo. Gratia vobiscum.
Amen.

Titum

1 Paulus servus Dei, Apostolus autem Jesu prudentes, sani in fide, in dilectione, in Christi secundum fidem electorum Dei, et patientia: **3** anus similiter in habitu sancto, agnitionem veritatis, quæ secundum pietatem non criminatrices, non multo vino servientes, est **2** in spem vitæ æternæ, quam promisit qui bene docentes: **4** ut prudentiam doceant non mentitur, Deus, ante tempora sacerdotalia: adolescentulas, ut viros suos ament, filios suis (*aiōnios g166*) **3** manifestavit autem temporibus diligent, **5** prudentes, castas, sobrias, domus suis verbum suum in prædicatione, quæ credita curam habentes, benignas, subditas viris suis, est mihi secundum præceptum Salvatoris nostri ut non blasphemetur verbum Dei. **6** Juvenes Dei: **4** Tito dilecto filio secundum communem similiter hortare ut sobri sint. **7** In omnibus fidem, gratia, et pax a Deo Patre, et Christo te ipsum præbe exemplum bonorum operum, in Jesu Salvatore nostro. **5** Hujus rei gratia doctrina, in integritate, in gravitate, **8** verbum reliqui te Cretæ, ut ea quæ desunt, corrigas, sanum, irreprehensibile: ut is qui ex adverso et constitutas per civitates presbyteros, sicut est, vereatur, nihil habens malum dicere de et ego disposui tibi, **6** si quis sine crimine est, nobis. **9** Servos dominis suis subditos esse, unius uxoris vir, filios habens fideles, non in in omnibus placentes, non contradicentes, **10** accusatione luxuriæ, aut non subditos. **7** Oportet non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam enim episcopum sine crimine esse, sicut Dei ostendentes: ut doctrinam Salvatoris nostri Dei dispensatorem: non superbum, non iracundum, ornent in omnibus. **11** Apparuit enim gratia non vinolentum, non percussorem, non turpis Dei Salvatoris nostri omnibus hominibus, **12** lucri cupidum: **8** sed hospitalem, benignum, erudiens nos, ut abnegantes impietatem, et sobrium, justum, sanctum, continentem, **9** sacerdotalia desideria, sobrie, et juste, et pie amplectentem eum, qui secundum doctrinam vivamus in hoc sæculo, (*aiōn g165*) **13** exspectantes est, fidelem sermonem: ut potens sit exhortari beatam spem, et adventum gloriæ magni Dei, in doctrina sana, et eos qui contradicunt, et Salvatoris nostri Jesu Christi: **14** qui dedit arguere. **10** Sunt enim multi etiam inobedientes, semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab vaniloqui, et seductores: maxime qui de omni iniquitate, et mundaret sibi populum circumcisione sunt: **11** quos oportet redargui: acceptabilem, sectatorem bonorum operum. **15** qui universas domos subvertunt, docentes Hæc loquere, et exhortare, et argue cum omni quæ non oportet, turpis lucri gratia. **12** Dixit imperio. Nemo te contemnat. quidam ex illis, proprius ipsorum propheta: Cretenses semper mendaces, malæ bestiæ, ventres pigri. **13** Testimonium hoc verum est. Quam ob causam increpa illos dure, ut sani sint in fide, **14** non intendentes judaicis fabulis, et mandatis hominum, aversantium se a veritate. **15** Omnia munda mundis: coinquinatis autem et infidelibus, nihil est mundum, sed inquinatæ sunt eorum et mens et conscientia. **16** Confitentur se nosse Deum, factis autem negant: cum sint abominati, et incredibiles, et ad omne opus bonum reprobi.

2 Tu autem loquere quæ decent sanam doctrinam: **2** senes ut sobri sint, pudici,

3 Admone illos principibus, et potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse: **2** neminem blasphemare, non litigiosos esse, sed modestos, omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines. **3** Eramus enim aliquando et nos insipientes, increduli, errantes, servientes desideriis, et voluntatibus variis, in malitia et invidia agentes, odibiles, odientes invicem. **4** Cum autem benignitas et humanitas apparuit Salvatoris nostri Dei, **5** non ex operibus justitiæ, quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum

regenerationis et renovationis Spiritus Sancti, 6
quem effudit in nos abunde per Jesum Christum
Salvatorem nostrum: 7 ut justificati gratia
ipsius, hæredes simus secundum spem vitæ
æternæ. (aiōnios g166) 8 Fidelis sermo est: et de
his volo te confirmare: ut curent bonis operibus
præesse qui credunt Deo. Hæc sunt bona, et
utilia hominibus. 9 Stultas autem quæstiones,
et genealogias, et contentiones, et pugnas
legis devita: sunt enim inutiles, et vanæ. 10
Hæreticum hominem post unam et secundam
correptionem devita: 11 sciens quia subversus
est, qui ejusmodi est, et delinquit, cum sit
proprio judicio condemnatus. 12 Cum misero ad
te Artemam, aut Tychicum, festina ad me venire
Nicopolim: ibi enim statui hiemare. 13 Zenam
legisperitum et Apollo sollicite præmitte, ut
nihil illis desit. 14 Discant autem et nostri bonis
operibus præesse ad usus necessarios: ut non
sint infructuosi. 15 Salutant te qui mecum sunt
omnes: saluta eos qui nos amant in fide. Gratia
Dei cum omnibus vobis. Amen.

Philemonem

Marcus, Aristarchus, Demas, et Lucas, adjutores
mei. 25 Gratia Domini nostri Jesu Christi cum

1 Paulus vinctus Christi Jesu, et Timotheus spiritu vestro. Amen.
frater, Philemoni dilecto, et adjutori nostro,
2 et Appiæ sorori carissimæ, et Archippo
commilitoni nostro, et ecclesiæ, quæ in domo
tua est. **3** Gratia vobis, et pax a Deo Patre nostro,
et Domino Jesu Christo. **4** Gratias ago Deo meo,
semper memoriam tui faciens in orationibus
meis, **5** audiens caritatem tuam, et fidem, quam
habes in Domino Jesu, et in omnes sanctos:
6 ut communicatio fidei tuæ evidens fiat in
agnitione omnis operis boni, quod est in vobis
in Christo Jesu. **7** Gaudium enim magnum habui,
et consolationem in caritate tua: quia viscera
sanctorum requieverunt per te, frater. **8** Propter
quod multam fiduciam habens in Christo Jesu
imperandi tibi quod ad rem pertinet: **9** propter
caritatem magis obsecro, cum sis talis, ut Paulus
senex, nunc autem et vinctus Jesu Christi: **10**
obsecro te pro meo filio, quem genui in vinculis,
Onesimo, **11** qui tibi aliquando inutilis fuit, nunc
autem et mihi et tibi utilis, **12** quem remisi tibi.
Tu autem illum, ut mea viscera, suscipe: **13**
quem ego volueram tecum detinere, ut pro
te mihi ministraret in vinculis Evangelii: **14**
sine consilio autem tuo nihil volui facere, uti
ne velut ex necessitate bonum tuum esset, sed
voluntarium. **15** Forsitan enim ideo discessit
ad horam a te, ut æternum illum reciperes:
(aiōnios g166) **16** jam non ut servum, sed pro servo
carissimum fratrem, maxime mihi: quanto
autem magis tibi et in carne, et in Domino? **17**
Si ergo habes me socium, suscipe illum sicut
me: **18** si autem aliquid nocuit tibi, aut debet,
hoc mihi imputa. **19** Ego Paulus scripsi mea
manu: ego reddam, ut non dicam tibi, quod et
te ipsum mihi debes: **20** ita, frater. Ego te fruar
in Domino: refice viscera mea in Domino. **21**
Confidens in obedientia tua scripsi tibi: sciens
quoniam et super id, quod dico, facies. **22** Simul
autem et para mihi hospitium: nam spero per
orationes vestras donari me vobis. **23** Salutat te
Epaphras concaptivus meus in Christo Jesu, **24**

Hebræos

1 Multifariam, multisque modis olim Deus loquens patribus in prophetis: **2** novissime, diebus istis locutus est nobis in Filio, quem constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula: (aiōn g165) **3** qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus, portansque omnia verbo virtutis suæ, ejus, aut filius hominis quoniam visitas eum? **7** purgationem peccatorum faciens, sedet ad Minuisti eum paulo minus ab angelis: gloria et dexteram majestatis in excelsis: **4** tanto melior honore coronasti eum: et constituisti eum super angelis effectus, quanto differentius præ illis opera manuum tuarum. **8** Omnia subjecisti nomen hæreditavit. **5** Cui enim dixit aliquando sub pedibus ejus. In eo enim quod omnia ei angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem, et ipse autem necdum videmus omnia subjecta ei. **9** erit mihi in filium? **6** Et cum iterum introducit Eum autem, qui modico quam angeli minoratus primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent est, videmus Jesum propter passionem mortis, eum omnes angeli Dei. **7** Et ad angelos quidem gloria et honore coronatum: ut, gratia Dei, pro dicit: Qui facit angelos suos spiritus, et ministros omnibus gustaret mortem. **10** Decebat enim suos flammam ignis. **8** Ad Filium autem: Thronus eum, propter quem omnia, et per quem omnia, tuus Deus in sæculum sæculi: virga æquitatis, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem virga regni tui. (aiōn g165) **9** Dilexisti justitiam, salutis eorum per passionem consummare. et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, **11** Qui enim sanctificat, et qui sanctificantur, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus ex uno omnes. Propter quam causam non tuis. **10** Et: Tu in principio, Domine, terram confunditur fratres eos vocare, dicens: **12** fundasti: et opera manuum tuarum sunt cæli. Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio **11** Ipsi peribunt, tu autem permanebis, et ecclesiæ laudabo te. **13** Et iterum: Ego ero omnes ut vestimentum veterascent: **12** et velut fidens in eum. Et iterum: Ecce ego, et pueri amictum mutabis eos, et mutabuntur: tu autem mei, quos dedit mihi Deus. **14** Quia ergo pueri idem ipse es, et anni tui non deficient. **13** Ad communicaverunt carni, et sanguini, et ipse quem autem angelorum dixit aliquando: Sede a similiter participavit eisdem: ut per mortem dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos destrueret eum qui habebat mortis imperium, scabellum pedum tuorum? **14** Nonne omnes id est, diabolum: **15** et liberaret eos qui timore sunt administratorii spiritus, in ministerium mortis per totam vitam obnoxii erant servituti. missi propter eos, qui hæreditatem capient **16** Nusquam enim angelos apprehendit, sed salutis?

2 Propterea abundantius oportet observare nos ea quæ audivimus, ne forte pereffluamus. **2** Si enim qui per angelos dictus est sermo, factus est firmus, et omnis prævaricatio, et inobedientia accepit justam mercedis retributionem: **3** quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem? quæ cum

initium accepisset enarrari per Dominum ab eis, qui audierunt, in nos confirmata est, **4** contestante Deo signis et portentis, et variis virtutibus, et Spiritus Sancti distributionibus secundum suam voluntatem. **5** Non enim angelis subjicit Deus orbem terræ futurum, de quo loquimur. **6** Testatus est autem in quodam loco quis, dicens: Quid est homo quod memor es? **7** In eo enim quod omnia ei angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in patrem, et ipse autem necdum videmus omnia subjecta ei. **9** erit mihi in filium? **6** Et cum iterum introducit Eum autem, qui modico quam angeli minoratus primogenitum in orbem terræ, dicit: Et adorent est, videmus Jesum propter passionem mortis, eum omnes angeli Dei. **7** Et ad angelos quidem gloria et honore coronatum: ut, gratia Dei, pro omnibus gustaret mortem. **10** Decebat enim suos flammam ignis. **8** Ad Filium autem: Thronus eum, propter quem omnia, et per quem omnia, tuus Deus in sæculum sæculi: virga æquitatis, qui multos filios in gloriam adduxerat, auctorem virga regni tui. (aiōn g165) **9** Dilexisti justitiam, salutis eorum per passionem consummare. et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, **11** Qui enim sanctificat, et qui sanctificantur, Deus tuus, oleo exultationis præ participibus ex uno omnes. Propter quam causam non tuis. **10** Et: Tu in principio, Domine, terram confunditur fratres eos vocare, dicens: **12** fundasti: et opera manuum tuarum sunt cæli. Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio **11** Ipsi peribunt, tu autem permanebis, et ecclesiæ laudabo te. **13** Et iterum: Ego ero omnes ut vestimentum veterascent: **12** et velut fidens in eum. Et iterum: Ecce ego, et pueri amictum mutabis eos, et mutabuntur: tu autem mei, quos dedit mihi Deus. **14** Quia ergo pueri idem ipse es, et anni tui non deficient. **13** Ad communicaverunt carni, et sanguini, et ipse quem autem angelorum dixit aliquando: Sede a similiter participavit eisdem: ut per mortem dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos destrueret eum qui habebat mortis imperium, scabellum pedum tuorum? **14** Nonne omnes id est, diabolum: **15** et liberaret eos qui timore sunt administratorii spiritus, in ministerium mortis per totam vitam obnoxii erant servituti. missi propter eos, qui hæreditatem capient **16** Nusquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit. **17** Unde debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret, et fidelis pontifex ad Deum, ut repropiciaret delicta populi. **18** In eo enim, in quo passus est ipse et tentatus, potens est et eis, qui tentantur, auxiliari.

3 Unde, fratres sancti, vocationis cælestis participes, considerate Apostolum, et pontificem confessionis nostræ Jesum: **2** qui

fidelis est ei, qui fecit illum, sicut et Moyses profuit illis sermo auditus, non admistus fidei in omni domo ejus. **3** Amplioris enim gloriae ex iis quae audierunt. **3** Ingrediemur enim in iste prae Moyse dignus est habitus, quanto requiem, qui credidimus: quemadmodum dixit: ampliorem honorem habet domus, qui fabricavit Sicut juravi in ira mea: Si introibunt in requiem illam. **4** Omnis namque domus fabricatur meam: et quidem operibus ab institutione ab aliquo: qui autem omnia creavit, Deus mundi perfectis. **4** Dixit enim in quodam loco est. **5** Et Moyses quidem fidelis erat in tota de die septima sic: Et requievit Deus die septima domo ejus tamquam famulus, in testimonium ab omnibus operibus suis. **5** Et in isto rursum: Si eorum, quae dicenda erant: **6** Christus vero introibunt in requiem meam. **6** Quoniam ergo tamquam filius in domo sua: quae domus sumus superest introire quosdam in illam, et ii, quibus nos, si fiduciam, et gloriam spei usque ad prioribus annuntiatum est, non introierunt finem, firmam retineamus. **7** Quapropter sicut propter incredulitatem: **7** iterum terminat dicit Spiritus Sanctus: Hodie si vocem ejus diem quemdam, Hodie, in David dicendo, post audieritis, **8** nolite obdurare corda vestra, sicut tantum temporis, sicut supra dictum est: Hodie in exacerbatione secundum diem temptationis si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda in deserto, **9** ubi tentaverunt me patres vestra. **8** Nam si eis Jesus requiem praestisset, vestri: probaverunt, et viderunt opera mea **10** numquam de alia loqueretur, posthac, die. **9** quadraginta annis: propter quod infensus fui Itaque relinquitur sabbatismus populo Dei. **10** generationi huic, et dixi: Semper errant corde. Qui enim ingressus est in requiem ejus, etiam Ipsi autem non cognoverunt vias meas, **11** sicut ipse requievit ab operibus suis, sicut a suis Deus. juravi in ira mea: Si introibunt in requiem **11** Festinemus ergo ingredi in illam requiem: meam. **12** Videte fratres, ne forte sit in aliquo ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis vestrum cor malum incredulitatis, discedendi a exemplum. **12** Vivus est enim sermo Dei, et Deo vivo: **13** sed adhortamini vosmetipsos per efficax et penetrabilior omni gladio ancipi: singulos dies, donec hodie cognominatur, ut et pertingens usque ad divisionem animae ac non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. spiritus: compagum quoque ac medullarum, et **14** Participes enim Christi effecti sumus, si discretor cogitationum et intentionum cordis. tamen initium substantiae ejus usque ad finem **13** Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu firmum retineamus. **15** Dum dicitur: Hodie si ejus: omnia autem nuda et aperta sunt oculis vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda ejus, ad quem nobis sermo. **14** Habentes ergo vestra, quemadmodum in illa exacerbatione. pontificem magnum qui penetravit caelos, **16** Quidam enim audientes exacerbaverunt: Jesum Filium Dei, teneamus confessionem. **15** sed non universi qui profecti sunt ex Aegypto Non enim habemus pontificem qui non possit per Moysen. **17** Quibus autem infensus est compati infirmitatibus nostris: tentatum autem quadraginta annis? nonne illis qui peccaverunt, per omnia pro similitudine absque peccato. **16** quorum cadavera prostrata sunt in deserto? **18** Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae: Quibus autem juravit non introire in requiem ut misericordiam consequamur, et gratiam ipsius, nisi illis qui increduli fuerunt? **19** Et inveniamus in auxilio opportuno.

videmus, quia non potuerunt introire propter **5** Omnis namque pontifex ex hominibus incredulitatem. assumptus, pro hominibus constituitur in

4 Timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione iis quae sunt ad Deum, ut offerat dona, et introeundi in requiem ejus, existimetur sacrificia pro peccatis: **2** qui condolere possit aliquis ex vobis deesse. **2** Etenim et nobis iis qui ignorant et errant: quoniam et ipse nuntiatum est, quemadmodum et illis: sed non circumdatus est infirmitate: **3** et propterea

debet, quemadmodum pro populo, ita etiam sæpe venientem super se bibens imbre, et et pro semetipso offerre pro peccatis. **4** Nec generans herbam opportunam illis, a quibus quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur colitur, accipit benedictionem a Deo: **8** proferens a Deo, tamquam Aaron. **5** Sic et Christus non autem spinas ac tribulos, reproba est, et semetipsum clarificavit ut pontifex fieret: sed maledicto proxima: cuius consummatio in qui locutus est ad eum: Filius meus es tu, ego dicit: Tu es sacerdos in æternum, secundum ita loquimur. **10** Non enim injustus Deus, ut ordinem Melchisedech. (*aiōn g165*) **7** Qui in diebus obliviscatur operis vestri, et dilectionis, quam carnis suæ preces, supplicationesque ad eum ostendistis in nomine ipsius, qui ministrastis qui possit illum salvum facere a morte cum sanctis, et ministratis. **11** Cupimus autem clamore valido, et lacrimis offerens, exauditus unumquemque vestrum eamdem ostentare est pro sua reverentia. **8** Et quidem cum sollicitudinem ad expletionem spei usque esset Filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, in finem: **12** ut non segnes efficiamini, obedientiam: **9** et consummatus, factus est verum imitatores eorum, qui fide, et patientia omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis hæreditabunt promissiones. **13** Abrahæ namque æternæ, (*aiōnios g166*) **10** appellatus a Deo pontifex promittens Deus, quoniam neminem habuit, juxta ordinem Melchisedech. **11** De quo nobis per quem juraret, majorem, juravit per grandis sermo, et ininterpretabilis ad dicendum: semetipsum, **14** dicens: Nisi benedicens quoniam imbecilles facti estis ad audiendum. benedicam te, et multiplicans multiplicabo **12** Etenim cum deberetis magistri esse propter te. **15** Et sic longanimiter ferens, adeptus est tempus, rursum indigetis ut vos doceamini quæ repromissionem. **16** Homines enim per majorem sint elementa exordii sermonum Dei: et facti sui jurant: et omnis controversiæ eorum estis quibus lacte opus sit, non solidi cibo. **13** finis, ad confirmationem, est juramentum. **17** Omnis enim, qui lactis est particeps, expers In quo abundantius volens Deus ostendere est sermonis justitiæ: parvulus enim est. **14** pollicitationis hæredibus, immobilitatem Perfectorum autem est solidus cibus: eorum, consilii sui, interposuit jusjurandum: **18** ut per duas res immobiles, quibus impossibile est ad discretionem boni ac mali.

6 Quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem, ad perfectiora feramur, non rursum jacientes fundamentum pœnitentiæ ab operibus mortuis, et fidei ad Deum, **2** baptismatum doctrinæ, impositionis quoque manuum, ac resurrectionis mortuorum, et judicij æterni. (*aiōnios g166*) **3** Et hoc faciemus, si quidem permiserit Deus. **4** Impossibile est enim eos qui semel sunt illuminati, gustaverunt etiam donum cælestis, et participes facti sunt Spiritus Sancti, **5** gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque sæculi venturi, (*aiōn g165*) **6** et prolapsi sunt; rursus renovari ad pœnitentiæ, rursum crucifigentes sibimetipsis Filium Dei, et ostentui habentes. **7** Terra enim

mentiri Deum, fortissimum solatium habeamus, qui configimus ad tenendam propositam spem, **19** quam sicut anchoram habemus animæ tutam ac firmam, et incidentem usque ad interiora velaminis, **20** ubi præcursor pro nobis introivit Jesus, secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in æternum. (*aiōn g165*)

7 Hic enim Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei summi, qui obviavit Abrahæ regresso a cæde regum, et benedixit ei: **2** cui et decimas omnium divisit Abraham: primum quidem qui interpretatur rex justitiæ: deinde autem et rex Salem, quod est, rex pacis, **3** sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitæ habens, assimilatus autem

Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum. **4** est Jesus. **23** Et alii quidem plures facti sunt Intuemini autem quantus sit hic, cui et decimas sacerdotes, idcirco quod morte prohiberentur dedit de præcipuis Abraham patriarcha. **5** Et permanere: **24** hic autem eo quod maneat in quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes, æternum, sempiternum habet sacerdotium. mandatum habent decimas sumere a populo (*aiōn g165*) **25** Unde et salvare in perpetuum secundum legem, id est, a fratribus suis: potest accedentes per semetipsum ad Deum: quamquam et ipsi exierint de lumbis Abrahæ. semper vivens ad interpellandum pro nobis. **6** Cujus autem generatio non annumeratur in **26** Talis enim decebat ut nobis esset pontifex, eis, decimas sumpsit ab Abraham, et hunc, qui sanctus, innocens, impollutus, segregatus a habebat re promissiones, benedixit. **7** Sine ulla peccatoribus, et excelsior cælis factus: **27** qui non autem contradictione, quod minus est, a meliore habet necessitatem quotidie, quemadmodum benedicitur. **8** Et hic quidem, decimas morientes homines accipiunt: ibi autem contestatur, quia vivit. **9** Et (ut ita dictum sit) per Abraham, et Levi, qui decimas accepit, decimatus est: **10** adhuc enim in lumbis patris erat, quando obviavit ei Melchisedech. **11** Si ergo consummatio per sacerdotium Leviticum erat (populus enim sub ipso legem accepit) quid adhuc necessarium fuit secundum ordinem Melchisedech, aliud surgere sacerdotem, et non secundum ordinem Aaron dici? **12** Translato enim sacerdotio, necesse est ut et legis translatio fiat. **13** In quo enim hæc dicuntur, de alia tribu est, de qua nullus altari præsto fuit. **14** Manifestum est enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster: in qua tribu nihil de sacerdotibus Moyses locutus est. **15** Et amplius adhuc manifestum est: si secundum similitudinem Melchisedech exsurgat alias sacerdos, **16** qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vitæ insolubilis. **17** Contestatur enim: Quoniam tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melchisedech. (*aiōn g165*) **18** Reprobatio quidem fit præcedentis mandati, propter infirmitatem ejus, et inutilitatem: **19** nihil enim ad perfectum adduxit lex: introductio vero melioris spei, per quam proximamus ad Deum. **20** Et quantum est non sine jurejurando (alii quidem sine jurejurando sacerdotes facti sunt, **21** hic autem cum jurejurando per eum, qui dixit ad illum: Juravit Dominus, et non pœnitabit eum: tu es sacerdos in æternum): (*aiōn g165*) **22** in tantum melioris testamenti sponsor factus

sanctus, innocens, impollutus, segregatus a
deinde pro populi: hoc enim fecit semel, seipsum offerendo. **28** Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes: sermo autem jurisjurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum. (*aiōn g165*)

8 Capitulum autem super ea quæ dicuntur:

Talem habemus pontificem, qui consedit in dextera sedis magnitudinis in cælis, **2** sanctorum minister, et tabernaculi veri, quod fixit Dominus, et non homo. **3** Omnis enim pontifex ad offerendum munera, et hostias constituitur: unde necesse est et hunc habere aliquid, quod offerat. **4** Si ergo esset super terram, nec esset sacerdos: cum essent qui offerent secundum legem munera, **5** qui exemplari, et umbræ deserviunt cælestium. Sicut responsum est Moysi, cum consummaret tabernaculum: Vide (inquit) omnia facito secundum exemplar, quod tibi ostensum est in monte. **6** Nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris testamenti mediator est, quod in melioribus re promissionibus sancitum est. **7** Nam si illud prius culpa vacasset, non utique secundi locus inquireretur. **8** Vituperans enim eos dicit: Ecce dies venient, dicit Dominus: et consummabo super domum Israël, et super domum Juda, testamentum novum, **9** non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die qua apprehendi manum eorum ut educerem illos de terra Ægypti: quoniam ipsi non permaneserunt in testamento meo: et ego neglexi eos, dicit Dominus. **10** Quia hoc est

testamentum quod disponam domui Israël post dies illos, dicit Dominus: dando leges meas in mentem eorum, et in corde eorum superscribam eas: et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum: **11** et non docebit unusquisque proximum suum, et unusquisque fratrem suum, dicens: Cognosce Dominum: quoniam omnes scient me a minore usque ad majorem eorum: **12** quia propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum eorum jam non memorabor. **13** Dicendo autem novum: veteravit prius. Quod autem antiquatur, et senescit, prope interitum est.

9 Habuit quidem et prius justificationes culturæ, et Sanctum sæculare. **2** Tabernaculum enim factum est primum, in quo erant candelabra, et mensa, et propositio panum, quæ dicitur Sancta. **3** Post velamentum autem secundum, tabernaculum, quod dicitur Sancta sanctorum: **4** aureum habens thuribulum, et arcum testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna, et virga Aaron, quæ fronduerat, et tabulae testamenti, **5** superque eam erant cherubim gloriae obumbrantia propitiatorium: de quibus non est modo dicendum per singula. **6** His vero ita compositis, in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes: **7** in secundo autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine, quem offert pro sua et populi ignorantia: **8** hoc significante Spiritu Sancto, nondum propalatam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum: **9** quæ parabola est temporis instantis: juxta quam munera, et hostiæ offeruntur, quæ non possunt juxta conscientiam perfectum facere servientem, solummodo in cibis, et in potibus, **10** et variis baptismatibus, et justitiis carnis usque ad tempus correctionis impositis. **11** Christus autem assistens pontifex futurorum bonorum, per amplius et perfectius tabernaculum, non manufactum, id est, non hujus creationis: **12** neque per sanguinem hircorum aut vitulorum,

sed per proprium sanguinem introivit semel in Sancta, æterna redemptione inventa. (aiōnios g166) **13** Si enim sanguis hircorum et taurorum, et cinis vitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: **14** quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum Sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi? (aiōnios g166) **15** Et ideo novi testamenti mediator est: ut morte intercedente, in redemptionem earum prævaricationum, quæ erant sub priori testamento, repromotionem accipient qui vocati sunt æternæ hæreditatis. (aiōnios g166) **16**

Ubi enim testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris. **17** Testamentum enim in mortuis confirmatum est: alioquin nondum valet, dum vivit qui testatus est. **18** Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est. **19** Lecto enim omni mandato legis a Moyse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua, et lana coccinea, et hyssopo, ipsum quoque librum, et omnem populum aspersit, **20** dicens: Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus. **21** Etiam tabernaculum et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit. **22** Et omnia pene in sanguine secundum legem mundantur: et sine sanguinis effusione non fit remissio. **23** Necesse est ergo exemplaria quidem cælestium his mundari: ipsa autem cælestia melioribus hostiis quam istis. **24** Non enim in manufacta Sancta Jesus introivit exemplaria verorum: sed in ipsum cælum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis: **25** neque ut sæpe offerat semetipsum, quemadmodum pontifex intrat in Sancta per singulos annos in sanguine alieno: **26** alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem semel in consummatione sæculorum, ad destitutionem peccati, per hostiam suam apparuit. (aiōn g165) **27** Et quemadmodum statutum est hominibus semel mori, post hoc autem judicium: **28** sic et Christus semel oblatus est ad multorum

exhaurienda peccata: secundo sine peccato 21 et sacerdotem magnum super domum Dei: apparebit exspectantibus se, in salutem.

10 Umbram enim habens lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum: per singulos annos, eisdem ipsis hostiis quas offerunt indesinenter, numquam potest accedentes perfectos facere: 2 alioquin cessassent offerri: ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati, cultores semel mundati: 3 sed in ipsis commemoratione peccatorum per singulos annos fit. 4 Impossibile enim est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata. 5 Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam et oblationem noluisti: corpus autem aptasti mihi: 6 holocausta pro peccato non tibi placerunt. 7 Tunc dixi: Ecce venio: in capite libri scriptum est de me: Ut faciam, Deus, voluntatem tuam. 8 Superius dicens: Quia hostias, et oblationes, et holocausta pro peccato noluisti, nec placita sunt tibi, quæ secundum legem offeruntur, 9 tunc dixi: Ecce venio, ut faciam, Deus, voluntatem tuam: aufert primum, ut sequens statuat. 10 In qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Jesu Christi semel. 11 Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, et easdem sæpe offerens hostias, quæ numquam possunt auferre peccata: 12 hic autem unam pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dextera Dei, 13 de cetero exspectans donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus. 14 Una enim oblatione, consummavit in sempiternum sanctificatos. 15 Contestatur autem nos et Spiritus Sanctus. Postquam enim dixit: 16 Hoc autem testamentum, quod testabor ad illos post dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum superscribam eas: 17 et peccatorum, et iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. 18 Ubi autem horum remissio: jam non est oblatio pro peccato. 19 Habentes itaque, fratres, fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi, 20 quam initiativit nobis viam novam, et viventem per velamen, id est, carnem suam,

21 et sacerdotem magnum super domum Dei: 22 accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda a conscientia mala, et abluti corpus aqua munda, 23 teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem (fidelis enim est qui repromisit), 24 et consideremus invicem in provocationem caritatis, et bonorum operum: 25 non deserentes collectionem nostram, sicut consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, et tanto magis quanto videritis appropinquantem diem. 26 Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquitur pro peccatis hostia, 27 terribilis autem quædam exspectatio judicii, et ignis æmulatio, quæ consumptura est adversarios. 28 Irritat quis faciens legem Moysi, sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur: 29 quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit, et sanguinem testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, et spiritui gratiæ contumeliam fecerit? 30 Scimus enim qui dixit: Mihi vindicta, et ego retribuam. Et iterum: Quia judicabit Dominus populum suum. 31 Horrendum est incidere in manus Dei viventis. 32 Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, magnum certamen sustinuitis passionum: 33 et in altero quidem opprobriis et tribulationibus spectaculum facti: in altero autem socii taliter conversantium effecti. 34 Nam et vinctis compassi estis, et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam. 35 Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. 36 Patientia enim vobis necessaria est: ut voluntatem Dei facientes, reportetis promissionem. 37 Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est, veniet, et non tardabit. 38 Justus autem meus ex fide vivit: quod si subtraxerit se, non placebit animæ meæ. 39 Nos autem non sumus subtractionis filii in perditionem, sed fidei in acquisitionem animæ.

11 Est autem fides sperandarum substantia paravit enim illis civitatem. **17** Fide obtulit rerum, argumentum non apparentium. **2** Abraham Isaac, cum tentaretur, et unigenitum In hac enim testimonium consecuti sunt senes. offerebat, qui suscepserat repremissiones: **18** ad **3** Fide intelligimus aptata esse sæcula verbo Dei: quem dictum est: Quia in Isaac vocabitur tibi ut ex invisibilibus visibilia fierent. (**aīōn g165**) **4** semen: **19** arbitrans quia et a mortuis suscitare Fide plurimam hostiam Abel, quam Cain, obtulit potens est Deus: unde eum et in parabolam Deo, per quam testimonium consecutus est esse accepit. **20** Fide et de futuris benedixit Isaac justus, testimonium perhibente muneribus ejus Jacob et Esau. **21** Fide Jacob, moriens, singulos Deo, et per illam defunctus adhuc loquitur. **5** filiorum Joseph benedixit: et adoravit fastigium Fide Henoch translatus est ne videret mortem, virgæ ejus. **22** Fide Joseph, moriens, de et non inveniebatur, quia transtulit illum profectione filiorum Israël memoratus est, et Deus: ante translationem enim testimonium de ossibus suis mandavit. **23** Fide Moyses, natus, habuit placuisse Deo. **6** Sine fide autem occultatus est mensibus tribus a parentibus impossibile est placere Deo. Credere enim suis, eo quod vidissent elegantem infantem, oportet accedentem ad Deum quia est, et et non timuerunt regis edictum. **24** Fide inquirentibus se remunerator sit. **7** Fide Moyses grandis factus negavit se esse filium Noë responso accepto de iis quæ adhuc non filiæ Pharaonis, **25** magis eligens affligi cum videbantur, metuens aptavit arcum in salutem populo Dei, quam temporalis peccati habere domus suæ, per quam damnavit mundum: jucunditatem, **26** majores divitias æstimans et justitiæ, quæ per fidem est, hæres est thesauro Ægyptiorum, improperium Christi: institutus. **8** Fide qui vocatur Abraham obedivit aspiciebat enim in remunerationem. **27** Fide in locum exire, quem accepturus erat in reliquit Ægyptum, non veritus animositatem hæreditatem: et exiit, nesciens quo iret. **9** regis: invisibilem enim tamquam videns Fide demoratus est in terra repremissionis, sustinuit. **28** Fide celebravit Pascha, et tamquam in aliena, in casulis habitando cum sanguinis effusionem: ne qui vastabat primitiva, Isaac et Jacob cohæredibus repremissionis tangeret eos. **29** Fide transierunt mare Rubrum ejusdem. **10** Exspectabat enim fundamenta tamquam per aridam terram: quod experti habentem civitatem: cuius artifex et conditor Ægyptii, devorati sunt. **30** Fide muri Jericho Deus. **11** Fide et ipsa Sara sterilis virtutem in corruerunt, circuitu dierum septem. **31** Fide conceptionem seminis accepit, etiam præter Rahab meretrix non periiit cum incredulis, tempus ætatis: quoniam fidelem credidit esse excipiens exploratores cum pace. **32** Et quid eum qui repremiserat. **12** Propter quod et adhuc dicam? deficit enim me tempus ab uno orti sunt (et hoc emortuo) tamquam enarrantem de Gedeon, Barac, Samson, Jephete, sidera cæli in multitudinem, et sicut arena, David, Samuel, et prophetis: **33** qui per quæ est ad oram maris, innumerabilis. **13** Juxta fidem vicerunt regna, operati sunt justitiam, fidem defuncti sunt omnes isti, non acceptis adepti sunt repremissiones, obturaverunt repremissionibus, sed a longe eas aspicientes, ora leonum, **34** extinxerunt impetum ignis, et salutantes, et confitentes quia peregrini et effugerunt aciem gladii, convaluerunt de hospites sunt super terram. **14** Qui enim hæc infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra dicunt, significant se patriam inquirere. **15** Et si verterunt exterorum: **35** acceperunt mulieres quidem ipsius meminissent de qua exierunt, de resurrectione mortuos suos: alii autem habebant utique tempus revertendi: **16** nunc distenti sunt non suspicentes redemptionem autem meliorem appetunt, id est, cælestem. ut meliorem invenirent resurrectionem. **36** Alii Ideo non confunditur Deus vocari Deus eorum: vero ludibria, et verbera experti, insuper et

vincula, et carceres: **37** lapidati sunt, secti sunt, remissas manus, et soluta genua erigite, tentati sunt, in occisione gladii mortui sunt, **13** et gressus rectos facite pedibus vestris: circuerunt in melotis, in pellibus caprinis, ut non claudicans quis erret, magis autem egentes, angustiati, afflitti: **38** quibus dignus sanetur. **14** Pacem sequimini cum omnibus, et non erat mundus: in solitudinibus errantes, in sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum: montibus, in speluncis, et in cavernis terræ. **15** contemplantes nequis desit gratiæ Dei: ne **39** Et hi omnes testimonio fidei probati, non qua radix amaritudinis sursum germinans acceperunt reprobationem, **40** Deo pro nobis impedit, et per illam inquinentur multi. **16** melius aliquid providente, ut non sine nobis consummarentur.

12 Ideoque et nos tantam habentes impositam nubem testium, deponentes omne pondus, et circumstans nos peccatum, per patientiam curramus ad propositum nobis certamen: **2** aspicientes in auctorem fidei, et consummatorem Jesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confusione contempta, atque in dextera sedis Dei sedet. **3** Recogitate enim eum qui tales sustinuit a peccatoribus adversum semetipsum contradictionem: ut ne fatigemini, animis vestris deficientes. **4** Nondum enim usque ad sanguinem restitistis, adversus peccatum repugnantes: **5** et oblitis estis consolationis, quæ vobis tamquam filii loquitur, dicens: Fili mi, noli negligere disciplinam Domini: neque fatigeris dum ab eo argueris. **6** Quem enim diligit Dominus, castigat: flagellat autem omnem filium, quem recipit. **7** In disciplina perseverate. Tamquam filii vobis offert se Deus: quis enim filius, quem non corripit pater? **8** quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes: ergo adulteri, et non filii estis. **9** Deinde patres quidem carnis nostræ, eruditores habuimus, et reverebamur eos, non multo magis obtemperabimus Patri spirituum, et vivemus? **10** Et illi quidem in tempore paucorum dierum, secundum voluntatem suam erudiebant nos: hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem ejus. **11** Omnis autem disciplina in præsenti quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris: postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam, reddet justitiæ. **12** Propter quod

qui propter unam escam vendidit primitiva sua: **17** scitote enim quoniam et postea cupiens hæreditare benedictionem, reprobatus est: non enim invenit poenitentiae locum, quamquam cum lacrimis inquisisset eam. **18** Non enim accessistis ad tractabilem montem, et accensibilem ignem, et turbinem, et caliginem, et procellam, **19** et tubæ sonum, et vocem verborum, quam qui audierunt, excusaverunt se, ne eis fieret verbum. **20** Non enim portabant quod dicebatur: Et si bestia tetigerit montem, lapidabitur. **21** Et ita terribile erat quod videbatur. Moyses dixit: Exterritus sum, et tremebundus. **22** Sed accessistis ad Sion montem, et civitatem Dei viventis, Jerusalem cœlestem, et multorum millium angelorum frequentiam, **23** et ecclesiam primitivorum, qui conscripti sunt in cœlis, et judicem omnium Deum, et spiritus justorum perfectorum, **24** et testamenti novi mediatorem Jesum, et sanguinis aspersionem melius loquentem quam Abel. **25** Videte ne recusetis loquentem. Si enim illi non effugerunt, recusantes eum, qui super terram loquebatur: multo magis nos, qui de cœlis loquentem nobis avertisimus. **26** Cujus vox movit terram tunc: nunc autem repromittit, dicens: Adhuc semel, et ego movebo non solum terram, sed et cœlum. **27** Quod autem, Adhuc semel, dicit: declarat mobilium translationem tamquam factorum, ut maneant ea quæ sunt immobilia. **28** Itaque regnum immobile suscipientes, habemus gratiam: per quam serviamus placentes Deo, cum metu et reverentia. **29** Etenim Deus noster ignis consumens est.

13 Caritas fraternitatis maneat in vobis, **2** Christum, (aiōnios g166) **21** aptet vos in omni bono, et hospitalitatem nolite oblivisci: per ut faciat eis voluntatem: faciens in vobis hanc enim latuerunt quidam, angelis hospitio quod placeat coram se per Jesum Christum: receptis. **3** Mementote vinctorum, tamquam cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen. (aiōn simul vinci: et laborantium, tamquam et ipsi in g165) **22** Rogo autem vos fratres, ut sufferatis corpore morantes. **4** Honorabile connubium in verbum solatii. Etenim per paucis scripsi vobis. omnibus, et thorus immaculatus. Fornicatores **23** Cognoscite fratrem nostrum Timotheum enim, et adulteros judicabit Deus. **5** Sint mores dimissum: cum quo (si celerius venerit) videbo sine avaritia, contenti præsentibus: ipse enim vos. **24** Salutate omnes præpositos vestros, et dixit: Non te deseram, neque derelinquam: omnes sanctos. Salutant vos de Italia fratres. **25** **6** ita ut confidenter dicamus: Dominus mihi Gratia cum omnibus vobis. Amen. adjutor: non timebo quid faciat mihi homo.

7 Mementote præpositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum Dei: quorum intuentes exitum conversationis, imitamini fidem. **8** Jesus Christus heri, et hodie: ipse et in sæcula. (aiōn g165) **9** Doctrinis variis et peregrinis nolite abduci. Optimum est enim gratia stabilire cor, non escis: quæ non profuerunt ambulantibus in eis. **10** Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deserviunt. **11** Quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato in Sancta per pontificem, horum corpora cremantur extra castra. **12** Propter quod et Jesus, ut sanctificaret per suum sanguinem populum, extra portam passus est. **13** Exeamus igitur ad eum extra castra, impropterum ejus portantes. **14** Non enim habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. **15** Per ipsum ergo offeramus hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini ejus. **16** Beneficiæ autem et communionis nolite oblivisci: talibus enim hostiis promeretur Deus. **17** Obedite præpositis vestrīs, et subiacete eis. Ipsi enim peregrinantur quasi rationem pro animabus vestrīs reddituri, ut cum gaudio hoc faciant, et non gementes: hoc enim non expedit vobis. **18** Orate pro nobis: confidimus enim quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene volentes conversari. **19** Amplius autem deprecor vos hoc facere, quo celerius restituar vobis. **20** Deus autem pacis, qui eduxit de mortuis pastorem magnum ovium, in sanguine testamenti æterni, Dominum nostrum Jesum

Iacobi

omnem immunditiam, et abundantiam malitiæ,
in mansuetudine suscipe insitum verbum,

1 Jacobus, Dei et Domini nostri Jesu Christi quod potest salvare animas vestras. **22** Estote servus, duodecim tribubus, quæ sunt autem factores verbi, et non auditores tantum: in dispersione, salutem. **2** Omne gaudium fallentes vosmetipsos. **23** Quia si quis auditor existimate fratres mei, cum in tentationes est verbi, et non factor, hic comparabitur viro varias incideritis: **3** scientes quod probatio consideranti vultum nativitatis suæ in speculo: fidei vestræ patientiam operatur. **4** Patientia **24** consideravit enim se, et abiit, et statim oblitus autem opus perfectum habet: ut sitis perfecti est qualis fuerit. **25** Qui autem perspexerit in et integri in nullo deficientes. **5** Si quis autem legem perfectam libertatis, et permanserit in ea, vestrum indiget sapientia, postulet a Deo, qui non auditor oblivious factus, sed factor operis: dat omnibus affluenter, et non improperat: hic beatus in facto suo erit. **26** Si quis autem et dabitur ei. **6** Postulet autem in fide nihil putat se religiosum esse, non refrenans linguam hæsitans: qui enim hæsitat, similis est fluctui suam, sed seducens cor suum, hujus vana est maris, qui a vento movetur et circumfertur: religio. **27** Religio munda et immaculata apud **7** non ergo æstimet homo ille quod accipiat Deum et Patrem, hæc est: visitare pupillos et aliquid a Domino. **8** Vir duplex animo inconstans viduas in tribulatione eorum, et immaculatum est in omnibus viis suis. **9** Glorietur autem se custodire ab hoc sæculo.

frater humilis in exaltatione sua: **10** dives autem in humilitate sua, quoniam sicut flos fœni transibit; **11** exortus est enim sol cum ardore, et arefecit fœnum, et flos ejus decidit, et decor vultus ejus deperit: ita et dives in itineribus suis marcescat. **12** Beatus vir qui suffert temptationem: quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se. **13** Nemo cum tentatur, dicat quoniam a Deo tentatur: Deus enim intentator malorum est: ipse autem neminem tentat. **14** Unusquisque vero tentatur a concupiscentia sua abstractus, et illectus. **15** Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum: peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem. **16** Nolite itaque errare, fratres mei dilectissimi. **17** Omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, descendens a Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. **18** Voluntarie enim genuit nos verbo veritatis, ut simus initium aliquod creaturæ ejus. **19** Scitis, fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad loquendum, et tardus ad iram. **20** Ira enim viri justitiam Dei non operatur. **21** Propter quod abjicientes

2 Fratres mei, nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Jesu Christi gloriæ. **2** Etenim si introierit in conventum vestrum vir aureum annulum habens in veste candida, introierit autem et pauper in sordido habitu, **3** et intendatis in eum qui indutus est veste præclara, et dixeritis ei: Tu sede hic bene: pauperi autem dicatis: Tu sta illic; aut sede sub scabello pedum meorum: **4** nonne judicatis apud vosmetipsos, et facti estis judices cogitationum iniquarum? **5** Audite, fratres mei dilectissimi: nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et hæredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se? **6** vos autem exhortorasti pauperem. Nonne divites per potentiam opprimunt vos, et ipsi trahunt vos ad judicia? **7** nonne ipsi blasphemant bonum nomen, quod invocatum est super vos? **8** Si tamen legem perficitis regalem secundum Scripturas: Diliges proximum tuum sicut te ipsum: bene facitis: **9** si autem personas accipitis, peccatum operamini, redarguti a lege quasi transgressores. **10** Quicumque autem totam legem servaverit, offendat autem in uno, factus est omnium reus. **11** Qui enim dixit: Non mœchaberis, dixit et: Non occides. Quod

si non moechaberis, occides autem, factus es a modico gubernaculo ubi impetus dirigitur transgressor legis. **12** Sic loquimini, et sic facite voluerit. **5** Ita et lingua modicum quidem sicut per legem libertatis incipientes judicari. membrum est, et magna exaltat. Ecce quantus **13** Judicium enim sine misericordia illi qui ignis quam magnam silvam incendit! **6** Et non fecit misericordiam: superexaltat autem lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua misericordia judicium. **14** Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? numquid poterit fides salvare eum? **15** Si autem frater et soror nudi sint, et indigeant Omnis enim natura bestiarum, et volucrum, et victu quotidiano, **16** dicat autem aliquis ex vobis illis: Ite in pace, calefacimini et saturamini: sunt a natura humana: **8** linguam autem nullus non dederitis autem eis quae necessaria sunt hominum domare potest: inquietum malum, corpori, quid proderit? **17** Sic et fides, si non plena veneno mortifero. **9** In ipsa benedicimus habeat opera, mortua est in semetipsa. **18** Sed Deum et Patrem: et in ipsa maledicimus dicet quis: Tu fidem habes, et ego opera habeo: homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt. **10** ostende mihi fidem tuam sine operibus: et Ex ipso ore procedit benedictio et maledictio. ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Non oportet, fratres mei, haec ita fieri. **11** **19** Tu credis quoniam unus est Deus: bene Numquid fons de eodem foramine emanat facis: et daemones credunt, et contremiscunt. dulcem et amaram aquam? **12** Numquid potest, **20** Vis autem scire, o homo inanis, quoniam fratres mei, ficus uvas facere, aut vitis ficus? fides sine operibus mortua est? **21** Abraham Sic neque salsa dulcem potest facere aquam. pater noster nonne ex operibus justificatus **13** Quis sapiens et disciplinatus inter vos? est, offerens Isaac filium suum super altare? Ostendat ex bona conversatione operationem **22** Vides quoniam fides cooperabatur operibus suam in mansuetudine sapientiae. **14** Quod illius: et ex operibus fides consummata est? si zelum amarum habetis, et contentiones **23** Et suppleta est Scriptura, dicens: Credidit sint in cordibus vestris: nolite gloriari, et Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam, mendaces esse adversus veritatem: **15** non est et amicus Dei appellatus est. **24** Videtis quoniam enim ista sapientia desursum descendens: sed ex operibus justificatur homo, et non ex fide terrena, animalis, diabolica. **16** Ubi enim zelus tantum? **25** Similiter et Rahab meretrix, nonne et contentio, ibi inconstantia et omne opus ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, pravum. **17** Quae autem desursum est sapientia, et alia via ejiciens? **26** Sicut enim corpus sine primum quidem pudica est, deinde pacifica, spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus modesta, suadibilis, bonus consentiens, plena mortua est.

3 Nolite plures magistri fieri fratres mei, scientes quoniam majus judicium sumitis.

2 In multis enim offendimus omnes. Si quis in verbo non offendit, hic perfectus est vir: potest etiam freno circumducere totum corpus. **3** Si autem equis frena in ora mittimus ad consentiendum nobis, et omne corpus illorum circumferimus. **4** Ecce et naves, cum magnae sint, et a ventis validis minentur, circumferuntur

a modico gubernaculo ubi impetus dirigitur transgressor legis. **12** Sic loquimini, et sic facite voluerit. **5** Ita et lingua modicum quidem sicut per legem libertatis incipientes judicari. membrum est, et magna exaltat. Ecce quantus **13** Judicium enim sine misericordia illi qui ignis quam magnam silvam incendit! **6** Et non fecit misericordiam: superexaltat autem lingua ignis est, universitas iniquitatis. Lingua misericordia judicium. **14** Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat? numquid poterit fides salvare eum? **15** Si autem frater et soror nudi sint, et indigeant Omnis enim natura bestiarum, et volucrum, et victu quotidiano, **16** dicat autem aliquis ex vobis illis: Ite in pace, calefacimini et saturamini: sunt a natura humana: **8** linguam autem nullus non dederitis autem eis quae necessaria sunt hominum domare potest: inquietum malum, corpori, quid proderit? **17** Sic et fides, si non plena veneno mortifero. **9** In ipsa benedicimus habeat opera, mortua est in semetipsa. **18** Sed Deum et Patrem: et in ipsa maledicimus dicet quis: Tu fidem habes, et ego opera habeo: homines, qui ad similitudinem Dei facti sunt. **10** ostende mihi fidem tuam sine operibus: et Ex ipso ore procedit benedictio et maledictio. ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Non oportet, fratres mei, haec ita fieri. **11** **19** Tu credis quoniam unus est Deus: bene Numquid fons de eodem foramine emanat facis: et daemones credunt, et contremiscunt. dulcem et amaram aquam? **12** Numquid potest, **20** Vis autem scire, o homo inanis, quoniam fratres mei, ficus uvas facere, aut vitis ficus? fides sine operibus mortua est? **21** Abraham Sic neque salsa dulcem potest facere aquam. pater noster nonne ex operibus justificatus **13** Quis sapiens et disciplinatus inter vos? est, offerens Isaac filium suum super altare? Ostendat ex bona conversatione operationem **22** Vides quoniam fides cooperabatur operibus suam in mansuetudine sapientiae. **14** Quod illius: et ex operibus fides consummata est? si zelum amarum habetis, et contentiones **23** Et suppleta est Scriptura, dicens: Credidit sint in cordibus vestris: nolite gloriari, et Abraham Deo, et reputatum est illi ad justitiam, mendaces esse adversus veritatem: **15** non est et amicus Dei appellatus est. **24** Videtis quoniam enim ista sapientia desursum descendens: sed ex operibus justificatur homo, et non ex fide terrena, animalis, diabolica. **16** Ubi enim zelus tantum? **25** Similiter et Rahab meretrix, nonne et contentio, ibi inconstantia et omne opus ex operibus justificata est, suscipiens nuntios, pravum. **17** Quae autem desursum est sapientia, et alia via ejiciens? **26** Sicut enim corpus sine primum quidem pudica est, deinde pacifica, spiritu mortuum est, ita et fides sine operibus modesta, suadibilis, bonus consentiens, plena mortua est.

4 Unde bella et lites in vobis? nonne hinc: ex concupiscentiis vestris, quae militant in membris vestris? **2** concupiscitis, et non habetis: occiditis, et zelatis: et non potestis adipisci: litigatis, et belligeratis, et non habetis, propter quod non postulatis. **3** Petitis, et non accipitis: eo quod male petatis: ut in concupiscentiis vestris insumatis. **4** Adulteri,

nescitis quia amicitia hujus mundi inimica terram, et in luxuriis enutristis corda vestra est Dei? quicumque ergo voluerit amicus esse in die occisionis. **6** Addixistis, et occidistis sæculi hujus, inimicus Dei constituitur. **5** justum, et non resistit vobis. **7** Patientes igitur An putatis quia inaniter Scriptura dicat: Ad estote, fratres, usque ad adventum Domini. Ecce invidiam concupiscit spiritus qui habitat in agricola exspectat pretiosum fructum terræ, vobis? **6** majorem autem dat gratiam. Propter patienter ferens donec accipiat temporaneum quod dicit: Deus superbis resistit, humilibus et serotinum. **8** Patientes igitur estote et autem dat gratiam. **7** Subditi ergo estote Deo, vos, et confirmate corda vestra: quoniam resistite autem diabolo, et fugiet a vobis. **8** adventus Domini appropinquavit. **9** Nolite Appropinquate Deo, et appropinquabit vobis. ingemiscere, fratres, in alterutrum, ut non Emundate manus, peccatores: et purificate judicemini. Ecce judex ante januam assistit. corda, duplices animo. **9** Miseri estote, et lugete, **10** Exemplum accipite, fratres, exitus mali, et plorate: risus vester in luctum convertatur, laboris, et patientiae, prophetas qui locuti sunt et gaudium in mœrorem. **10** Humiliamini in in nomine Domini. **11** Ecce beatificamus eos conspectu Domini, et exaltabit vos. **11** Nolite qui sustinuerunt. Sufferentiam Job audistis, detrahere alterutrum fratres. Qui detrahit fratri, et finem Domini vidistis, quoniam misericors aut qui judicat fratrem suum, detrahit legi, et Dominus est, et miserator. **12** Ante omnia autem, judicat legem. Si autem judicas legem, non es fratres mei, nolite jurare, neque per cælum, factor legis, sed judex. **12** Unus est legislator neque per terram, neque aliud quodcumque et judex, qui potest perdere et liberare. **13** Tu juramentum. Sit autem sermo vester: Est, est: autem quis es, qui judicas proximum? Ecce Non, non: ut non sub judicio decidatis. **13** nunc qui dicitis: Hodie, aut crastino ibimus in Tristatur aliquis vestrum? oret. Æquo animo illam civitatem, et faciemus ibi quidem annum, est? psallat. **14** Infirmatur quis in vobis? inducat et mercabimur, et lucrum faciemus: **14** qui presbyteros ecclesiæ, et orient super eum, ignoratis quid erit in crastino. **15** Quæ est enim ungentes eum oleo in nomine Domini: **15** et vita vestra? vapor est ad modicum parens, et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum deinceps exterminabitur; pro eo ut dicatis: Si Dominus: et si in peccatis sit, remittentur ei. **16** Dominus voluerit. Et: Si vixerimus, faciemus Confitemini ergo alterutrum peccata vestra, et hoc, aut illud. **16** Nunc autem exultatis in orate pro invicem ut salvemini: multum enim superbiis vestris. Omnis exultatio talis, maligna valet deprecatio justi assidua. **17** Elias homo est. **17** Scienti igitur bonum facere, et non facienti, peccatum est illi.

5 Agite nunc divites, plorate ululant in miseriis vestris, quæ advenient vobis. **2** Divitiæ vestræ putrefactæ sunt, et vestimenta vestra a tineis comesta sunt. **3** Aurum et argentum vestrum æruginavit: et ærugo eorum in testimonium vobis erit, et manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis vobis iram in novissimis diebus. **4** Ecce merces operariorū, qui messuerunt regiones vestras, quæ fraudata est a vobis, clamat: et clamor eorum in aures Domini sabbaoth introivit. **5** Epulati estis super

Petri I

1 Petrus Apostolus Jesu Christi, electis advenis
dispersionis Ponti, Galatiæ, Cappadociæ,
Asiæ, et Bithyniæ, **2** secundum præscientiam
Dei Patris, in sanctificationem Spiritus, in
obedientiam, et aspersionem sanguinis Jesu
Christi. Gratia vobis, et pax multiplicetur.
3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri
Jesu Christi, qui secundum misericordiam
suam magnam regeneravit nos in spem propter vos, **21** qui per ipsum fideles estis in
vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex Deo, qui suscitavit eum a mortuis, et dedit ei
mortuis, **4** in hæreditatem incorruptibilem, gloriam, ut fides vestra et spes esset in Deo:
et incontaminatam, et immarcescibilem, **22** animas vestras castificantes in obedientia
conservatam in cælis in vobis, **5** qui in virtute caritatis, in fraternitatis amore, simplici ex
Dei custodimini per fidem in salutem, paratam **corde invicem diligite attentius:** **23** renati non
revelari in tempore novissimo. **6** In quo ex semine corruptibili, sed incorruptibili per
exsultabis, modicum nunc si oportet contristari **(aiōn g165)** **24** quia omnis caro ut fœnum: et omnis
in variis temptationibus: **7** ut probatio vestræ fidei multo pretiosior auro (quod per ignem
probatur) inveniatur in laudem, et gloriam, et honorem in revelatione Jesu Christi: **8** quem cum
non videritis, diligitis: in quem nunc quoque non
videntes creditis: credentes autem exsultabitis
lætitia inenarrabili, et glorificata: **9** reportantes
finem fidei vestræ, salutem animarum. **10** De qua salute exquisierunt, atque scrutati
sunt prophetæ, qui de futura in vobis gratia
prophetaverunt: **11** scrutantes in quod vel
quale tempus significaret in eis Spiritus Christi:
prænuntians eas quæ in Christo sunt passiones,
et posteriores glorias: **12** quibus revelatum est
quia non sibimetipsis, vobis autem ministrabant
ea quæ nunc nuntiata sunt vobis per eos qui
evangelizaverunt vobis, Spiritu Sancto missis de
cælo, in quem desiderant angeli prospicere. **13**
Propter quod succincti lumbos mentis vestræ,
sobrii, perfecte sperate in eam, quæ offertur
vobis, gratiam, in revelationem Jesu Christi: **14**
quasi filii obedientiæ, non configurati prioribus
ignorantiæ vestræ desideriis: **15** sed secundum
eum qui vocavit vos, Sanctum: et ipsi in
omni conversatione sancti sitis: **16** quoniam
scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus
sum. **17** Et si patrem invocatis eum, qui
sine acceptance personarum judicat secundum
uniuscujusque opus, in timore incolatus vestri
tempore conversamini. **18** Scientes quod non
corruptilibus, auro vel argento, redempti
estis de vana vestra conversatione paternæ
traditionis: **19** sed pretioso sanguine quasi
agni immaculati Christi, et incontaminati: **20**
3 Benedictus Deus et Pater Domini nostri præcogniti quidem ante mundi constitutionem,
Jesu Christi, qui secundum misericordiam manifestati autem novissimis temporibus
suam magnam regeneravit nos in spem propter vos, **21** qui per ipsum fideles estis in
vivam, per resurrectionem Jesu Christi ex Deo, qui suscitavit eum a mortuis, et dedit ei
mortuis, **4** in hæreditatem incorruptibilem, gloriam, ut fides vestra et spes esset in Deo:
et incontaminatam, et immarcescibilem, **22** animas vestras castificantes in obedientia
conservatam in cælis in vobis, **5** qui in virtute caritatis, in fraternitatis amore, simplici ex
Dei custodimini per fidem in salutem, paratam **corde invicem diligite attentius:** **23** renati non
revelari in tempore novissimo. **6** In quo ex semine corruptibili, sed incorruptibili per
verbum Dei vivi, et permanentis in æternum:
(aiōn g165) **24** quia omnis caro ut fœnum: et omnis
gloria ejus tamquam flos fœni: exaruit fœnum,
et flos ejus decidit. **25** Verbum autem Domini
manet in æternum: hoc est autem verbum,
quod evangelizatum est in vos. **(aiōn g165)**

2 Deponentes igitur omnem malitiam, et
omnem dolum, et simulationes, et invidias,
et omnes detractiones, **2** sicut modo geniti
infantes, rationabile, sine dolo lac concupiscere:
ut in eo crescat in salutem: **3** si tamen
gustastis quoniam dulcis est Dominus. **4**
Ad quem accedentes lapidem vivum, ab
hominibus quidem reprobatum, a Deo autem
electum, et honorificatum: **5** et ipsi tamquam
lapides vivi superædificamini, domus spiritualis,
sacerdotium sanctum, offerre spirituales
hostias, acceptabiles Deo per Jesum Christum.

6 Propter quod continet Scriptura: Ecce
pono in Sion lapidem summum angularem,
electum, pretiosum: et qui crediderit in
eum, non confundetur. **7** Vobis igitur honor
credentibus: non credentibus autem lapis,
quem reprobaverunt ædificantes: hic factus
est in caput anguli, **8** et lapis offendit, et
petra scandali, his qui offendunt verbo, nec
credunt in quo et positi sunt. **9** Vos autem

genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, conversationem sine verbo lucrifiant: 2 populus acquisitionis: ut virtutes annuntietis considerantes in timore castam conversationem ejus qui de tenebris vos vocavit in admirabile vestram. 3 Quarum non sit extrinsecus lumen suum. 10 Qui aliquando non populus, capillatura, aut circumdatio auri, aut indumenti nunc autem populus Dei: qui non consecuti vestimentorum cultus: 4 sed qui absconditus misericordiam, nunc autem misericordiam est cordis homo, in incorruptibilitate quieti, consecuti. 11 Carissimi, obsecro vos tamquam et modesti spiritus, qui est in conspectu Dei advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus locuples. 5 Sic enim aliquando et sanctæ desideriis, quæ militant adversus animam, 12 mulieres, sperantes in Deo, ornabant se, conversationem vestram inter gentes habentes subjectæ propriis viris. 6 Sicut Sara obediebat bonam: ut in eo quod detrectant de vobis Abrahæ, dominum eum vocans: cujus estis tamquam de malefactoribus, ex bonis operibus filiæ benefacientes, et non pertinentes ullam vos considerantes, glorificant Deum in die perturbationem. 7 Viri similiter cohabitantes visitationis. 13 Subjecti igitur estote omni secundum scientiam, quasi infirmiori vasculo humanæ creaturæ propter Deum: sive regi muliebri impartientes honorem, tamquam et quasi præcellenti: 14 sive ducibus tamquam cohæredibus gratiæ vitæ: ut non impedianter ab eo missis ad vindictam malefactorum, orationes vestræ. 8 In fine autem omnes laudem vero bonorum: 15 quia sic est voluntas unanimes, compatiientes fraternitatis amatores, Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis misericordes, modesti, humiles: 9 non reddentes imprudentium hominum ignorantiam: 16 quasi malum pro malo, nec maledictum pro maledicto, liberi, et non quasi velamen habentes malitiæ sed e contrario benedicentes: quia in hoc vocati libertatem, sed sicut servi Dei. 17 Omnes estis, ut benedictionem hæreditate possideatis. honorate: fraternitatem diligite: Deum timete: 10 Qui enim vult vitam diligere, et dies videre regem honorificate. 18 Servi, subditi estote in bonos, coérceat linguam suam a malo, et labia omni timore dominis, non tantum bonis et ejus ne loquantur dolum. 11 Declinet a malo, modestis, sed etiam dyscolis. 19 Hæc est enim et faciat bonum: inquirat pacem, et sequatur gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis eam: 12 quia oculi Domini super justos, et tristitias, patiens injuste. 20 Quæ enim est gloria, aures ejus in preces eorum: vultus autem si peccantes, et colaphizati suffertis? sed si bene Domini super facientes mala. 13 Et quis est facientes patienter sustinetis, hæc est gratia qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis? apud Deum. 21 In hoc enim vocati estis: quia et 14 Sed et si quid patimini propter justitiam, Christus passus est pro nobis, vobis relinquens beati. Timorem autem eorum ne timueritis, exemplum ut sequamini vestigia ejus: 22 qui et non conturbemini. 15 Dominum autem peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore Christum sanctificate in cordibus vestris, parati ejus: 23 qui cum malediceretur, non maledicebat: semper ad satisfactionem omni poscenti vos cum pateretur, non comminabatur: tradebat rationem de ea, quæ in vobis est, spe. 16 autem judicanti se injuste: 24 qui peccata nostra Sed cum modestia, et timore, conscientiam ipse pertulit in corpore suo super lignum; habentes bonam: ut in eo, quod detrahunt ut peccatis mortui, justitiæ vivamus: cujus vobis, confundantur, qui calumniantur vestram livore sanati estis. 25 Eratis enim sicut oves bonam in Christo conversationem. 17 Melius errantes, sed conversi estis nunc ad pastorem, est enim benefacientes (si voluntas Dei velit) et episcopum animarum vestrarum.

3 Similiter et mulieres subditæ sint viris suis: ut etsi qui non credunt verbo, per mulierem

pati, quam malefacentes. 18 Quia et Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, justus pro injustis, ut nos offerret Deo, mortificatus

quidem carne, vivificatus autem spiritu. **19** g165 **20** Carissimi, nolite peregrinari in fervore, In quo et his, qui in carcere erant, spiritibus qui ad tentationem vobis fit, quasi novi aliquid veniens prædicavit: **21** qui increduli fuerant vobis contingat: **22** sed communicantes Christi aliquando, quando exspectabant Dei patientiam passionibus gaudete, ut et in revelatione gloriae in diebus Noë, cum fabricaretur arca: in qua ejus gaudeatis exsultantes. **23** Si exprobramini pauci, id est octo animæ, salvæ factæ sunt per in nomine Christi, beati eritis: quoniam quod aquam. **24** Quod et vos nunc similis formæ est honoris, gloriae, et virtutis Dei, et qui est ejus salvos fecit baptisma: non carnis depositio Spiritus, super vos requiescit. **25** Nemo autem sordium, sed conscientiae bonæ interrogatio vestrum patiatur ut homicida, aut fur, aut in Deum per resurrectionem Jesu Christi. **26** maledicus, aut alienorum appetitor. **27** Si autem Qui est in dextera Dei, deglutiens mortem ut ut christianus, non erubescat: glorificet autem vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in Deum in isto nomine: **28** quoniam tempus est ut cælum subjectis sibi angelis, et potestatibus, et incipiat judicium a domo Dei. Si autem primum a nobis, quis finis eorum, qui non credunt Dei Evangelio? **29** et si justus vix salvabitur, impius et peccator ubi parebunt? **30** Itaque et hi, qui patiuntur secundum voluntatem Dei, fidelì Creatori commendent animas suas in benefactis.

4 Christo igitur passo in carne, et vos eadem cogitatione armamini: quia qui passus est in carne, desiit a peccatis: **5** ut jam non desideriis hominum, sed voluntati Dei, quod reliquum est in carne vivat temporis.

3 Sufficit enim præteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam his qui ambulaverunt in luxuriis, desideriis, vinolentiis, comessationibus, potionibus, et illicitis idolorum cultibus. **4** In quo admirantur non concurrentibus vobis in eamdem luxuriæ confusionem, blasphemantes. **5** Qui reddent rationem ei qui paratus est judicare vivos et mortuos. **6** Propter hoc enim et mortuis evangelizatum est: ut judicentur quidem secundum homines in carne, vivant autem secundum Deum in spiritu. **7** Omnia autem finis appropinquavit. Estote itaque prudentes, et vigilate in orationibus. **8** Ante omnia autem, mutuam in vobismetipsis caritatem continuam habentes: quia caritas operit multitudinem peccatorum. **9** Hospitalis invicem sine murmuratione. **10** Unusquisque, sicut accepit gratiam, in alterutrum illam administrantes, sicut boni dispensatores multiformis gratiæ Dei.

11 Si quis loquitur, quasi sermones Dei: si quis ministrat, tamquam ex virtute, quam administrat Deus: ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum: cui est gloria et imperium in sæcula sæculorum. Amen. (aiōn)

5 Seniores ergo, qui in vobis sunt, obsecro, consenior et testis Christi passionum: qui et ejus, quæ in futuro revelanda est, gloriae communicator: **2** pascite qui in vobis est gregem Dei, providentes non coacte, sed spontaneæ secundum Deum: neque turpis lucri gratia, sed voluntarie: **3** neque ut dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo. **4** Et cum apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriae coronam. **5** Similiter adolescentes subditi estote senioribus. Omnes autem invicem humilitatem insinuate, quia Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam. **6** Humiliamini igitur sub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore visitationis: **7** omnem sollicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. **8**

Sobrii estote, et vigilate: quia adversarius vester diabolus tamquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret: **9** cui resistite fortes in fide: scientes eamdem passionem ei quæ in mundo est vestræ fraternitati fieri. **10** Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit nos in æternam suam gloriam in Christo Jesu, modicum passos ipse perficiet, confirmabit, solidabitque. (aiōnios g166)

11 Ipsi gloria, et imperium in sæcula sæculorum.
Amen. (**aiōn g165**) **12** Per Silvanum fidelem fratrem
vobis, ut arbitror, breviter scripsi: obsecrans
et contestans, hanc esse veram gratiam Dei, in
qua statis. **13** Salutat vos ecclesia quæ est in
Babylone coëlecta, et Marcus filius meus. **14**
Salutate invicem in osculo sancto. Gratia vobis
omnibus qui estis in Christo Jesu. Amen.

Petri Ii

1 Simon Petrus, servus et apostolus Jesu Christi, iis qui coæqualem nobiscum sortiti sunt fidem in justitiam Dei nostri, et Salvatoris in cognitione Dei, et Christi Jesu Domini nostri: **2** Gratia vobis, et pax adimpleatur Quomodo omnia nobis divinæ virtutis suæ, vestris: **3** Et habemus firmiorem propheticum **4** per quem maxima, et pretiosa nobis promissa donavit: ut per hæc efficiamini divinæ consortes naturæ: fugientes ejus, quæ in mundo curam omnem subinferentes, ministrare in fide vestra virtutem, in virtute autem scientiam, in scientia autem abstinentiam, in abstinentia autem patientiam, in patientia autem pietatem, **7** in pietate autem amorem fraternitatis, in amore autem fraternitatis caritatem. **8** Hæc enim si vobiscum adsint, et superent, non vacuos nec sine fructu vos constituent in Domini nostri Jesu Christi cognitione. **9** Cui enim non præsto sunt hæc, cæcus est, et manu tentans, oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum. **10** Quapropter fratres, magis satagite ut per bona opera certam vestram vocationem, et electionem faciatis: hæc enim facientes, non peccabis aliquando. **11** Sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in æternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi. (aiōnios g166) **12** Propter quod incipiam vos semper commonere de his: et quidem scientes et confirmatos vos in præsenti veritate. **13** Justum autem arbitror quamdiu sum in hoc tabernaculo, suscitare vos in commonitione: **14** certus quod velox est depositio tabernaculi mei secundum quod et Dominus noster Jesus Christus significavit mihi. **15** Dabo autem operam et frequenter habere vos post obitum meum, ut horum memoriam faciatis. **16** Non enim doctas fabulas seuti notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præsentiam: sed speculatorum facti illius magnitudinis. **17** Accipiens enim a Deo Patre honorem et gloriam, voce delapsa ad eum hujuscemodi a magnifica gloria: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum audite. **18** Et hanc vocem nos audivimus de Jesu Christi. **19** Et habemus firmiorem propheticum **20** hoc primum intelligentes quod omnis prophetia Scripturæ propria interpretatione non fit. **21** Non enim voluntate humana allata est, concupiscentiæ corruptionem. **5** Vos autem est aliquando prophetia: sed Spiritu Sancto inspirati, locuti sunt sancti Dei homines.

2 Fuerunt vero et pseudoprophetæ in populo, sicut et in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis: et eum qui emit eos, Dominum negant, superducentes sibi celerem perditionem. **2** Et multi sequentur eorum luxurias, per quos via veritatis blasphemabitur: **3** et in avaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur: quibus judicium jam olim non cessat: et perditio eorum non dormitat. **4** Si enim Deus angelis peccantibus non pepercit, sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit cruciandos, in judicium reservari. (Tartaroō g5020) **5** Et originali mundo non pepercit, sed octavum Noë justitiae præconem custodivit, diluvium mundo impiorum inducens. **6** Et civitates Sodomorum et Gomorrhæorum in cinerem redigens, eversione damnavit: exemplum eorum, qui impie acturi sunt, ponens: **7** et justum Lot oppressum a nefandorum injuria, ac luxuriosa conversatione eripuit: **8** aspectu enim, et auditu justus erat: habitans apud eos, qui de die in diem animam justam iniquis operibus cruciabant. **9** Novit Dominus pios de tentatione eripere: iniquos vero in diem judicii reservare cruciandos. **10** Magis autem eos, qui post carnem in concupiscentia immunditiæ ambulant, dominationemque contemnunt, audace, sibi placentes, sectas non metuunt introducere blasphemantes: **11** ubi angeli

fortitudine, et virtute cum sint majores, non est promissio, aut adventus ejus? ex quo enim portant adversum se execrabile judicium. **12** Hi patres dormierunt, omnia sic perseverant ab vero velut irrationabilia pecora, naturaliter in initio creaturæ. **5** Latet enim eos hoc volentes, captionem, et in perniciem in his quæ ignorant quod cæli erant prius, et terra de aqua, et per blasphemantes in corruptione sua peribunt, **13** aquam consistens Dei verbo: **6** per quæ, ille percipientes mercedem injustitiæ, voluptatem tunc mundus aqua inundatus, periit. **7** Cæli existimantes diei delicias: coinquationes, et autem, qui nunc sunt, et terra eodem verbo maculæ deliciis affluent, in conviviis suis repositi sunt, igni reservati in diem judicii, luxuriantes vobiscum, **14** oculos habentes plenos et perditionis impiorum hominum. **8** Unum adulterii, et incessabilis delicti. Pellicentes vero hoc non lateat vos, carissimi, quia unus animas instabiles, cor exercitatum avaritia dies apud Dominum sicut mille anni, et mille habentes, maledictionis filii: **15** derelinquentes anni sicut dies unus. **9** Non tardat Dominus rectam viam erraverunt, secuti viam Balaam promissionem suam, sicut quidam existimant: ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit: sed patienter agit propter vos, nolens aliquos **16** correptionem vero habuit suæ vesaniæ: perire, sed omnes ad pœnitentiam reverti. **10** subjugale mutum animal, hominis voce loquens, Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo prohibuit prophetæ insipientiam. **17** Hi cæli magno impetu transient, elementa vero sunt fontes sine aqua, et nebulæ turbinibus calore solventur, terra autem et quæ in ipsa exagitatae, quibus caligo tenebrarum reservatur. sunt opera, exurentur. **11** Cum igitur hæc **18** Superba enim vanitatis loquentes, pelliciunt omnia dissolvenda sunt, quales oportet vos esse in desideriis carnis luxuriæ eos, qui paululum in sanctis conversationibus, et pietatibus, **12** effugiunt, qui in errore conversantur: **19** exspectantes, et properantes in adventum diei libertatem illis promittentes, cum ipsis servi Domini, per quem cæli ardentes solventur, et sint corruptionem: a quo enim quis superatus elementa ignis ardore tabescit? **13** Novos vero est, hujus et servus est. **20** Si enim refugientes cælos, et novam terram secundum promissa coinquationes mundi in cognitione Domini ipsis exspectamus, in quibus justitia habitat. nostri, et Salvatoris Jesu Christi, his rursus **14** Propter quod, carissimi, hæc exspectantes, implicati superantur: facta sunt eis posteriora satagite immaculati, et inviolati ei inveniri deteriora prioribus. **21** Melius enim erat illis in pace: **15** et Domini nostri longanimitatem, non cognoscere viam justitiæ, quam post salutem arbitremini: sicut et carissimus frater agnitionem, retrorsum converti ab eo, quod noster Paulus secundum datam sibi sapientiam illis traditum est, sancto mandato. **22** Contigit scripsit vobis, **16** sicut et omnibus epistolis, enim eis illud veri proverbii: Canis reversus ad loquens in eis de his in quibus sunt quædam suum vomitum: et, Sus lota in volutabro luti.

3 Hanc ecce vobis, carissimi, secundam scribo epistolam, in quibus vestram excito in commonitione sinceram mentem: **2** ut memores sitis eorum, quæ prædixi, verborum, a sanctis prophetis et apostolorum vestrorum, præceptorum Domini et Salvatoris. **3** Hoc primum scientes, quod venient in novissimis diebus in deceptione illusores, juxta proprias concupiscentias ambulantes, **4** dicentes: Ubi

difficilia intellectu, quæ indocti et instabiles depravant, sicut et ceteras Scripturas, ad suam ipsorum perditionem. **17** Vos igitur fratres, præscientes custodite, ne insipientium errore traducti excidatis a propria firmitate: **18** crescite vero in gratia, et in cognitione Domini nostri, et Salvatoris Jesu Christi. Ipsi gloria et nunc, et in diem æternitatis. Amen. (aiōn g165)

Iohannis I

Mandatum vetus est verbum, quod audistis. 8

Iterum mandatum novum scribo vobis, quod

1 Quod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis nostris, quod perspeximus, et manus nostræ contrectaverunt de verbo vite: 2 et vita manifestata est, et vidimus, et testamur, et annuntiamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, et apparuit nobis: (*aiōnios g166*) 3 quod vidimus et audivimus, annuntiamus vobis, ut et vos societatem habeatis nobiscum, et societas nostra sit cum Patre, et cum Filio oculos ejus. 4 Et hæc scribimus vobis ut remittuntur vobis peccata propter nomen ejus. gaudeatis, et gaudium vestrum sit plenum. 5 Et 13 Scribo vobis, patres, quoniam cognovistis hæc est annuntiatio, quam audivimus ab eo, et eum, qui ab initio est. Scribo vobis, adolescentes, annuntiamus vobis: quoniam Deus lux est, et quoniam vicistis malignum. 14 Scribo vobis, tenebræ in eo non sunt ullæ. 6 Si dixerimus infantes, quoniam cognovistis patrem. Scribo quoniam societatem habemus cum eo, et in vobis juvenes, quoniam fortes estis, et verbum tenebris ambulamus, mentimur, et veritatem Dei manet in vobis, et vicistis malignum. 15 non facimus. 7 Si autem in luce ambulamus Nolite diligere mundum, neque ea quæ in sicut et ipse est in luce, societatem habemus mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est ad invicem, et sanguis Jesu Christi, Filii ejus, caritas Patris in eo: 16 quoniam omne quod emundat nos ab omni peccato. 8 Si dixerimus est in mundo, concupiscentia carnis est, et quoniam peccatum non habemus, ipsi nos concupiscentia oculorum, et superbia vitæ: quæ seducimus, et veritas in nobis non est. 9 Si non est ex Patre, sed ex mundo est. 17 Et mundus confiteamur peccata nostra: fidelis est, et justus, ut remittat nobis peccata nostra, et emundet nos ab omni iniquitate. 10 Si dixerimus quoniam non peccavimus, mendacem facimus eum, et verbum ejus non est in nobis.

2 Filioli mei, hæc scribo vobis, ut non peccetis.

Sed et si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum: 2 et ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi. 3 Et in hoc scimus quoniam cognovimus eum, si mandata ejus observemus. 4 Qui dicit se nosse eum, et mandata ejus non custodit, mendax est, et in hoc veritas non est. 5 Qui autem servat verbum ejus, vere in hoc caritas Dei perfecta est: et in hoc scimus quoniam in ipso sumus. 6 Qui dicit se in ipso manere, debet, sicut ille ambulavit, et ipse ambulare. 7 Carissimi, non mandatum novum scribo vobis, sed mandatum vetus, quod habuistis ab initio.

Filioli, novissima hora est: et sicut audistis quia

antichristus venit, et nunc antichristi multi

facti sunt; unde scimus, quia novissima hora

est. 19 Ex nobis prodierunt, sed non erant ex

nobis, nam, si fuissent ex nobis, permansissent

utique nobiscum: sed ut manifesti sint quoniam

non sunt omnes ex nobis. 20 Sed vos unctionem

habetis a Sancto, et nostis omnia. 21 Non scripsi

vobis quasi ignorantibus veritatem, sed quasi

scientibus eam: et quoniam omne mendacium

ex veritate non est. 22 Quis est mendax, nisi

is qui negat quoniam Jesus est Christus? Hic

est antichristus, qui negat Patrem, et Filium.

23 Omnis qui negat Filium, nec Patrem habet:

qui confitetur Filium, et Patrem habet. 24 Vos

quod audistis ab initio, in vobis permaneat: si

in vobis permanserit quod audistis ab initio,

et vos in Filio et Patre manebitis. 25 Et hæc

est repromissio, quam ipse pollicitus est nobis, vitam æternam. (aiōnios g166) 26 Hæc scripsi vobis de his, qui seducant vos. 27 Et vos unctionem, quam accepistis ab eo, maneat in vobis. Et non necesse habetis ut aliquis doceat vos: sed sicut unctio ejus docet vos de omnibus, et verum ille animam suam pro nobis posuit: et nos est, et non est mendacium. Et sicut docuit vos: debemus pro fratribus animas ponere. 17 Qui manete in eo. 28 Et nunc, filioli, manete in eo: habuerit substantiam hujus mundi, et viderit ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non fratrem suum necessitatem habere, et clauerit confundamur ab eo in adventu ejus. 29 Si scitis viscera sua ab eo: quomodo caritas Dei manet quoniam justus est, scitote quoniam et omnis, in eo? 18 Filioli mei, non diligamus verbo qui facit justitiam, ex ipso natus est.

3 Videte qualem caritatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur et simus. Propter hoc mundus non novit nos: quia non novit eum. 2 Carissimi, nunc filii Dei sumus: et nondum apparuit quid erimus. Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus: quoniam videbimus eum sicuti est. 3 Et omnis qui habet hanc spem in eo, sanctificat se, sicut et ille sanctus est. 4 Omnis qui facit peccatum, et iniquitatem facit: et peccatum est iniquitas. 5 Et scitis quia ille apparuit ut peccata nostra tolleret: et peccatum in eo non est. 6 Omnis qui in eo manet, non peccat: et omnis qui peccat, non vedit eum, nec cognovit eum. 7 Filioli, nemo vos seducat. Qui facit justitiam, justus est, sicut et ille justus est. 8 Qui facit peccatum, ex diabolo est: quoniam ab initio diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut dissolvat opera diaboli. 9 Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non facit: quoniam semen ipsius in eo manet, et non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. 10 In hoc manifesti sunt filii Dei, quo audistis quoniam venit, et nunc jam in et filii diaboli. Omnis qui non est justus, non est ex Deo, et qui non diligit fratrem suum: 11 eum, quoniam major est qui in vobis est, quam quoniam hæc est annuntiatio, quam audistis ab Et propter quid occidit eum? Quoniam opera nos; qui non est ex Deo, non audit nos: in hoc ejus maligna erant: fratris autem ejus, justa. cognoscimus Spiritum veritatis, et spiritum 13 Nolite mirari, fratres, si odit vos mundus. erroris. 7 Carissimi, diligamus nos invicem: 14 Nos scimus quoniam translati sumus de quia caritas ex Deo est. Et omnis qui diligit, morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. ex Deo natus est, et cognoscit Deum. 8 Qui

Qui non diligit, manet in morte: 15 omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam æternam in semetipso manentem. (aiōnios g166) 16 In hoc cognovimus caritatem Dei, quoniam unctio ejus docet nos de omnibus, et verum ille animam suam pro nobis posuit: et nos est, et non est mendacium. Et sicut docuit nos: debemus pro fratribus animas ponere. 17 Qui manete in eo. 28 Et nunc, filioli, manete in eo: habuerit substantiam hujus mundi, et viderit ut cum apparuerit, habeamus fiduciam, et non fratrem suum necessitatem habere, et clauerit confundamur ab eo in adventu ejus. 29 Si scitis viscera sua ab eo: quomodo caritas Dei manet quoniam justus est, scitote quoniam et omnis, in eo? 18 Filioli mei, non diligamus verbo neque lingua, sed opere et veritate: 19 in hoc cognoscimus quoniam ex veritate sumus: et in conspectu ejus suadebimus corda nostra. 20 Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum: major est Deus corde nostro, et novit omnia. 21 Carissimi, si cor nostrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum: 22 et quidquid petierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus custodimus, et ea, quæ sunt placita coram eo, facimus. 23 Et hoc est mandatum ejus: ut credamus in nomine Filii ejus Iesu Christi: et diligamus alterutrum, sicut dedit mandatum nobis. 24 Et qui servat mandata ejus, in illo manet, et ipse in eo: et in hoc scimus quoniam manet in nobis, de Spiritu quem dedit nobis.

4 Carissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint: quoniam multi pseudoprophetæ exierunt in mundum. 2 In hoc cognoscitur Spiritus Dei: omnis spiritus qui confitetur Jesum Christum in carne venisse, ex Deo est: 3 et omnis spiritus qui solvit Jesum, ex Deo non est, et hic est antichristus, de Deo natus est. 10 In hoc manifesti sunt filii Dei, quo audistis quoniam venit, et nunc jam in mundo est. 4 Vos ex Deo estis filioli, et vicistis ex Deo est: 3 et omnis spiritus qui solvit Jesum, ex Deo non est, et hic est antichristus, de et filii diaboli. Omnis qui non est justus, non est ex Deo, et qui non diligit fratrem suum: 11 eum, quoniam major est qui in vobis est, quam qui in mundo. 5 Ipsi de mundo sunt: ideo initio, ut diligatis alterutrum. 12 Non sicut Cain, de mundo loquuntur, et mundus eos audit. qui ex maligno erat, et occidit fratrem suum. 6 Nos ex Deo sumus. Qui novit Deum, audit Et propter quid occidit eum? Quoniam opera nos; qui non est ex Deo, non audit nos: in hoc ejus maligna erant: fratris autem ejus, justa. cognoscimus Spiritum veritatis, et spiritum 13 Nolite mirari, fratres, si odit vos mundus. erroris. 7 Carissimi, diligamus nos invicem: 14 Nos scimus quoniam translati sumus de quia caritas ex Deo est. Et omnis qui diligit, morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. ex Deo natus est, et cognoscit Deum. 8 Qui

non diligit, non novit Deum: quoniam Deus quæ vincit mundum, fides nostra. **5** Quis est, qui caritas est. **9** In hoc apparuit caritas Dei in vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit est Filius Dei? **6** Hic est, qui venit per aquam et Deus in mundum, ut vivamus per eum. **10** sanguinem, Jesus Christus: non in aqua solum, In hoc est caritas: non quasi nos dilexerimus sed in aqua et sanguine. Et Spiritus est, qui Deum, sed quoniam ipse prior dilexit nos, et testificatur quoniam Christus est veritas. **7** misit Filium suum propitiationem pro peccatis Quoniam tres sunt, qui testimonium dant in nostris. **11** Carissimi, si sic Deus dilexit nos: cælo: Pater, Verbum, et Spiritus Sanctus: et hi et nos debemus alterutrum diligere. **12** Deum tres unum sunt. **8** Et tres sunt, qui testimonium nemo vidit umquam. Si diligamus invicem, dant in terra: spiritus, et aqua, et sanguis: et hi Deus in nobis manet, et caritas ejus in nobis tres unum sunt. **9** Si testimonium hominum perfecta est. **13** In hoc cognoscimus quoniam accipimus, testimonium Dei majus est: quoniam in eo manemus, et ipse in nobis: quoniam de hoc est testimonium Dei, quod majus est, Spiritu suo dedit nobis. **14** Et nos vidimus, quoniam testificatus est de Filio suo. **10** Qui et testificamur quoniam Pater misit Filium credit in Filium Dei, habet testimonium Dei suum Salvatorem mundi. **15** Quisquis confessus in se. Qui non credit Filio, mendacem facit fuerit quoniam Jesus est Filius Dei, Deus in eo eum: quia non credit in testimonium quod manet, et ipse in Deo. **16** Et nos cognovimus, et testificatus est Deus de Filio suo. **11** Et hoc est credidimus caritati, quam habet Deus in nobis. testimonium, quoniam vitam æternam dedit Deus caritas est: et qui manet in caritate, in nobis Deus: et hæc vita in Filio ejus est. (aiōnios Deo manet, et Deus in eo. **17** In hoc perfecta est **g166**) **12** Qui habet Filium, habet vitam: qui caritas Dei nobiscum, ut fiduciam habeamus in non habet Filium, vitam non habet. **13** Hæc die judicii: quia sicut ille est, et nos sumus in scribo vobis ut sciatis quoniam vitam habetis hoc mundo. **18** Timor non est in caritate: sed æternam, qui creditis in nomine Filii Dei. (aiōnios perfecta caritas foras mittit timorem, quoniam **g166**) **14** Et hæc est fiducia, quam habemus ad timor poenam habet: qui autem timet, non est eum: quia quodcumque petierimus, secundum perfectus in caritate. **19** Nos ergo diligamus voluntatem ejus, audit nos. **15** Et scimus quia Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. **20** Si audit nos quidquid petierimus: scimus quoniam quis dixerit: Quoniam diligo Deum, et fratrem habemus petitiones quas postulamus ab eo. **16** suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit Qui scit fratrem suum peccatum non fratrem suum quem vidit, Deum, quem non ad mortem, petat, et dabitur ei vita peccanti vidit, quomodo potest diligere? **21** Et hoc non ad mortem. Est peccatum ad mortem: non mandatum habemus a Deo: ut qui diligit Deum, pro illo dico ut roget quis. **17** Omnis iniquitas, diligat et fratrem suum. peccatum est: et est peccatum ad mortem. **18**

5 Omnis qui credit quoniam Jesus est Christus, ex Deo natus est. Et omnis qui diligit eum qui genuit, diligit et eum qui natus est ex eo. **2** In hoc cognoscimus quoniam diligamus natos Dei, cum Deum diligamus, et mandata ejus faciamus. **3** Hæc est enim caritas Dei, ut mandata ejus custodiamus: et mandata ejus gravia non sunt. **4** Quoniam omne quod natum est ex Deo, vincit mundum: et hæc est victoria,

Iohannis II

1 Senior Electæ dominæ, et natis ejus, quos
ego diligo in veritate, et non ego solus,
sed et omnes qui cognoverunt veritatem, **2**
propter veritatem, quæ permanet in nobis,
et nobiscum erit in æternum. (*aiōn g165*) **3**
Sit vobiscum gratia, misericordia, pax a Deo
Patre, et a Christo Jesu Filio Patris in veritate,
et caritate. **4** Gavisus sum valde, quoniam
inveni de filiis tuis ambulantes in veritate,
sicut mandatum accepimus a Patre. **5** Et nunc
rogo te domina, non tamquam mandatum
novum scribens tibi, sed quod habuimus ab
initio, ut diligamus alterutrum. **6** Et hæc est
caritas, ut ambulemus secundum mandata ejus.
Hoc est enim mandatum, ut quemadmodum
audistis ab initio, in eo ambuletis. **7** Quoniam
multi seductores exierunt in mundum, qui non
confitentur Iesum Christum venisse in carnem:
hic est seductor, et antichristus. **8** Videte
vosmetipsos, ne perdatis quæ operati estis: sed
ut mercedem plenam accipiatis. **9** Omnis qui
recedit, et non permanet in doctrina Christi,
Deum non habet: qui permanet in doctrina,
hic et Patrem et Filium habet. **10** Si quis venit
ad vos, et hanc doctrinam non affert, nolite
recipere eum in domum, nec Ave ei dixeritis. **11**
Qui enim dicit illi Ave, communicat operibus
ejus malignis. **12** Plura habens vobis scribere,
nolui per cartam et atramentum: spero enim
me futurum apud vos, et os ad os loqui: ut
gaudium vestrum plenum sit. **13** Salutant te filii
sororis tuæ Electæ.

Iohannis Iii

1 Senior Gajo carissimo, quem ego diligo in veritate. **2** Carissime, de omnibus orationem facio prospere te ingredi, et valere sicut prospere agit anima tua. **3** Gavisus sum valde venientibus fratribus, et testimonium perhibentibus veritati tuæ, sicut tu in veritate ambulas. **4** Majorem horum non habeo gratiam, quam ut audiam filios meos in veritate ambulare. **5** Carissime, fideliter facis quidquid operaris in fratres, et hoc in peregrinos, **6** qui testimonium reddiderunt caritati tuæ in conspectu ecclesiæ: quos, benefaciens, deduces digne Deo. **7** Pro nomine enim ejus profecti sunt, nihil accipientes a gentibus. **8** Nos ergo debemus suscipere hujusmodi, ut cooperatores simus veritatis. **9** Scripsissem forsitan ecclesiæ: sed is qui amat primatum gerere in eis, Diotrephes, non recipit nos: **10** propter hoc si venero, commonebo ejus opera, quæ facit, verbis malignis garriens in nos: et quasi non ei ista sufficient, neque ipse suscipit fratres: et eos qui suscipiunt, prohibet, et de ecclesia ejicit. **11** Carissime, noli imitari malum, sed quod bonum est. Qui benefacit, ex Deo est: qui malefacit, non vidit Deum. **12** Demetrio testimonium redditur ab omnibus, et ab ipsa veritate, sed et nos testimonium perhibemus: et nosti quoniam testimonium nostrum verum est. **13** Multa habui tibi scribere: sed nolui per atramentum et calatum scribere tibi. **14** Spero autem protinus te videre, et os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta amicos nominatim.

1 Judas Jesu Christi servus, frater autem Jacobi, suis **15** facere judicium contra omnes, et arguere his qui sunt in Deo Patre dilectis, et Christo omnes impios de omnibus operibus impietatis Jesu conservatis, et vocatis. **2** Misericordia eorum, quibus impie egerunt, et de omnibus vobis, et pax, et caritas adimpleatur. **3** Carissimi, duris, quæ locuti sunt contra Deum peccatores omnem sollicitudinem faciens scribendi vobis impii. **16** Hi sunt murmuratores querulosi, de communi vestra salute, necesse habui secundum desideria sua ambulantes, et os scribere vobis: deprecans supercertari semel eorum loquitur superba, mirantes personas traditæ sanctis fidei. **4** Subintroierunt enim quæstus causa. **17** Vos autem carissimi, memores quidam homines (qui olim præscripti sunt in hoc judicium) impii, Dei nostri gratiam transferentes Domini nostri Jesu Christi, **18** qui dicebant in luxuriam, et solum Dominatorem, et vobis, quoniam in novissimo tempore venient Dominum nostrum Jesum Christum negantes. illusores, secundum desideria sua ambulantes **5** Commonere autem vos volo, scientes semel in impietatibus. **19** Hi sunt, qui segregant omnia, quoniam Jesus populum de terra Ægypti semetipsos, animales, Spiritum non habentes. salvans, secundo eos, qui non crediderunt, **20** Vos autem carissimi superædificantes perdidit: **6** angelos vero, qui non servaverunt suum principatum, sed dereliquerunt suum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis sub caligine reservavit. (*aīdios g126*) **7** Sicut Sodoma, et Gomorrha, et finitimæ civitates simili modo exfornicatae, et abeuntes post carnem alteram, factæ sunt exemplum, ignis æterni poenam sustinentes. (*aīōnios g166*) **8** Similiter et hi carnem quidem maculant, dominationem autem spernunt, majestatem autem blasphemant. **9** Cum Michaël Archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Moysi corpore, non est ausus judicium inferre blasphemiae: sed dixit: Imperet tibi Dominus. **10** Hi autem quæcumque quidem ignorant, blasphemant: quæcumque autem naturaliter, tamquam muta animalia, norunt, in his corrumpuntur. **11** Væ illis, quia in via Cain abierunt, et errore Balaam mercede effusi sunt, et in contradictione Core perierunt! **12** Hi sunt in epulis suis maculæ, convivantes sine timore, semetipsos pascentes, nubes sine aqua, quæ a ventis circumferentur, arbores autumnales, infructuosæ, bis mortuæ, eradicatae, **13** fluctus feri maris, despumantes suas confusiones, sidera errantia: quibus procella tenebrarum servata est in æternum. (*aīōn g165*) **14** Prophetavit vosmetipsos sanctissimæ vestræ fidei, in Spiritu Sancto orantes, **21** vosmetipsos in dilectione Dei servate, exspectantes misericordiam Domini nostri Jesu Christi in vitam æternam. (*aīōnios g166*) **22** Et hos quidem arguite judicatos: **23** illos vero salvate, de igne rapientes. Aliis autem miseremini in timore: odientes et eam, quæ carnalis est, maculatam tunicam. **24** Ei autem immaculatos in exultatione in adventu Domini nostri Jesu Christi, **25** soli Deo Salvatori nostro, per Jesum Christum Dominum nostrum, gloria et magnificentia, imperium et potestas ante omne sæculum, et nunc, et in omnia sæcula sæculorum. Amen. (*aīōn g165*)

Apocalypse

1 Apocalypsis Jesu Christi, quam dedit illi Deus palam facere servis suis, quæ oportet fieri cito: et significavit, mittens per angelum suum servo suo Joanni, **2** qui testimonium suum servat ea, quæ in ea scripta sunt: tempus enim prope est. **3** Beatus qui legit, et audit verba prophetiæ hujus, et servat ea, quæ in ea scripta sunt: tempus enim prope est. **4** (*aiōn g165, Hadēs g86*) **5** Scribe ergo quæ vidisti, Joannes septem ecclesiis, quæ sunt in Asia. et quæ sunt, et quæ oportet fieri post hæc. **6** Gratia vobis, et pax ab eo, qui est, et qui erat, et qui venturus est: et a septem spiritibus qui in conspectu throni ejus sunt: **7** Et a Jesu Christo, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum, et princeps regum terræ, qui dilexit nos, et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo, **8** et fecit nos regnum, et sacerdotes Deo et Patri suo: ipsi gloria et imperium in sæcula sæculorum. Amen. (*aiōn g165*) **9** Ecce venit cum nubibus, et videbit eum omnis oculus, et qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum omnes tribus terræ. Etiam: amen. **10** Ego sum alpha et omega, principium et finis, dicit Dominus Deus: qui est, et qui erat, et qui venturus est, omnipotens. **11** Ego Joannes frater vester, et particeps in tribulatione, et regno, et patientia in Christo Jesu: fui in insula, quæ appellatur Patmos, propter verbum Dei, et testimonium Jesu: **12** fui in spiritu in dominica die, et audivi post me vocem magnam tamquam tubæ, **13** dicentes: Quod vides, scribe in libro: et mitte septem ecclesiis, quæ sunt in Asia, Epheso, et Smyrnæ, et Pergamo, et Thyatiræ, et Sardis, et Philadelphiæ, et Laodiciæ. **14** Et conversus sum ut viderem vocem, quæ loquebatur mecum: et conversus vidi septem candelabra aurea: **15** et in medio septem candelabrum aureorum, similem Filio hominis vestitum podere, et præcinctum ad mamillas zona aurea: **16** caput autem ejus, et capilli erant candidi tamquam lana alba, et tamquam nix, et oculi ejus tamquam flamma ignis: **17** et pedes ejus similes auricalco, sicut in camino ardenti, et vox illius tamquam vox aquarum multarum: **18** et habebat in dextera sua stellas septem: et de ore ejus gladius utraque parte acutus exibat: et facies ejus sicut sol lucet in virtute sua. **19** Et cum vidi eum, cecidi ad pedes ejus tamquam mortuus. Et posuit dexteram suam super me, dicens: Noli timere: perhibuit verbo Dei, et testimonium Jesu Christi, ego sum primus, et novissimus, **20** et vivus, quæcumque vidi. **21** Et fui mortuus, et ecce sum vivens in sæcula sæculorum: et habeo claves mortis, et inferni. **22** Scribe ergo quæ vidisti, Joannes septem ecclesiis, quæ sunt in Asia. et quæ sunt, et quæ oportet fieri post hæc. **23** Sacramentum septem stellarum, quas vidi in dextera mea, et septem candelabra aurea: septem stellæ, angeli sunt septem ecclesiarum: et candelabra septem, septem ecclesiæ sunt.

2 Angelo Ephesi ecclesiæ scribe: Hæc dicit, qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrum aureorum: **3** Scio opera tua, et labore, et patientiam tuam, et quia non potes sustinere malos: et tentasti eos, qui se dicunt apostolos esse, et non sunt: et invenisti eos mendaces: **4** et patientiam habes, et sustinuisti propter nomen meum, et non defecisti. **5** Sed habeo adversum te, quod caritatem tuam primam reliquisti. **6** Memor esto itaque unde excideris: et age poenitentiam, et prima opera fac: sin autem, venio tibi, et movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi poenitentiam egeris. **7** Sed hoc habes, quia odisti facta Nicolitarum, quæ et ego odi. **8** Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. **9** Et angelo Smyrnæ ecclesiæ scribe: Hæc dicit primus, et novissimus, qui fuit mortuus, et vivit: **10** Scio tribulationem tuam, et paupertatem tuam, sed dives es: et blasphemaris ab his, qui se dicunt Judæos esse, et non sunt, sed sunt synagoga Satanæ. **11** Nihil horum timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcерem ut tentemini: et habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis usque ad mortem, et dabo tibi coronam vitæ. **12** Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis:

Qui vicerit, non lædetur a morte secunda. **12** Et ego accepi a Patre meo: et dabo illi stellam angelo Pergami ecclesiæ scribe: Hæc dicit qui habet rhomphæam utraque parte acutam: **13** Spiritus dicat ecclesiis.

Scio ubi habitas, ubi sedes est Satanæ: et tenes nomen meum, et non negasti fidem meam. Et in diebus illis Antipas testis meus fidelis, qui occisus est apud vos ubi Satanas habitat. **14** Sed habeo adversus te pauca: quia habes illic tenentes doctrinam Balaam, qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Isräel, edere, et fornicari: **15** ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum. **16** Similiter poenitentiam age: si quominus veniam tibi cito, et pugnabo cum illis in gladio oris mei. **17** Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis: Vincenti dabo manna absconditum, et dabo illi calculum candidum: et in calculo nomen novum scriptum, quod nemo scit, nisi qui accipit. **18** Et angelo Thyatiræ ecclesiæ scribe: Hæc dicit Filius Dei, qui habet oculos tamquam flammam ignis, et pedes ejus similes auricalco: **19** Novi opera tua, et fidem, et caritatem tuam, et ministerium, et patientiam tuam, et opera tua novissima plura prioribus. **20** Sed habeo adversus te pauca: quia permittis mulierem Jezabel, quæ se dicit propheten, docere, et seducere servos meos, fornicari, et manducare de idolothyti. **21** Et dedi illi tempus ut poenitentiam ageret: et non vult poenitere a fornicatione sua. **22** Ecce mittam eam in lectum: et qui moechantur cum ea, in tribulatione maxima erunt, nisi poenitentiam ab operibus suis egerint. **23** Et filios ejus interficiam in morte, et scient omnes ecclesiæ, quia ego sum scrutans renes, et corda: et dabo unicuique vestrum secundum opera sua. Vobis autem dico, **24** et ceteris qui Thyatiræ estis: quicumque non habent doctrinam hanc, et qui non cognoverunt altitudines Satanæ, quemadmodum dicunt, non mittam super vos aliud pondus: **25** tamen id quod habetis, tenete donec veniam. **26** Et qui vicerit, et custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, **27** et reget eas in virga ferrea, et tamquam vas figuli confringentur, **28** sicut

3 Et angelo ecclesiæ Sardis scribe: Hæc dicit qui habet septem spiritus Dei, et septem stellas: Scio opera tua, quia nomen habes quod vivas, et mortuus es. **2** Esto vigilans, et confirma cetera, quæ moritura erant. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo. **3** In mente ergo habe qualiter acceperis, et audieris, et serva, et poenitentiam age. Si ergo non vigilaveris, veniam ad te tamquam fur et nescies qua hora veniam ad te. **4** Sed habes pauca nomina in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua: et ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. **5** Qui vicerit, sic vestietur vestimentis albis, et non delebo nomen ejus de libro vitæ, et confitebor nomen ejus coram Patre meo, et coram angelis ejus. **6** Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis. **7** Et angelo Philadelphiae ecclesiæ scribe: Hæc dicit Sanctus et Verus, qui habet clavem David: qui aperit, et nemo claudit: claudit, et nemo aperit: **8** Scio opera tua. Ecce dedi coram te ostium apertum, quod nemo potest claudere: quia modicam habes virtutem, et servasti verbum meum, et non negasti nomen meum. **9** Ecce dabo de synagoga Satanæ, qui dicunt se Judæos esse, et non sunt, sed mentiuntur: ecce faciam illos ut veniant, et adorent ante pedes tuos: et scient quia ego dilexi te, **10** quoniam servasti verbum patientiæ meæ, et ego servabo te ab hora temptationis, quæ ventura est in orbem universum tentare habitantes in terra. **11** Ecce venio cito: tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam. **12** Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius: et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Jerusalem, quæ descendit de cælo a Deo meo, et nomen meum novum. **13** Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis. **14** Et angelo Laodiciae ecclesiæ scribe: Hæc dicit: Amen, testis fidelis et verus, qui est principium creaturæ Dei.

15 Scio opera tua: quia neque frigidus es, neque calidus: utinam frigidus essem, aut calidus: **16** et qui venturus es. **9** Et cum darent illa animalia sed quia tepidus es, et nec frigidus, nec calidus, incipiam te evomere ex ore meo: **17** quia dicis: Quod dives sum, et locupletatus, et nullius ego: et nescis quia tu es miser, et miserabilis, et pauper, et cæcus, et nudus. **18** Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias, et vestimentis albis induaris, et non appareat confusio nuditatis tuæ, et collyrio inunge oculos tuos ut videas. **19** Ego quos amo, arguo, et castigo. **Æ**mulare ergo, et pœnitentiam age. **20** Ecce sto ad ostium, et pulso: si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, et cœnabo cum illo, et ipse mecum. **21** Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo: sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus. **22** Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat ecclesiis.

4 Post hæc vidi: et ecce ostium apertum in cælo, et vox prima, quam audivi tamquam tubæ loquentis mecum, dicens: Ascende huc, et ostendam tibi quæ oportet fieri post hæc. **2** Et statim fui in spiritu: et ecce sedes posita erat in cælo, et supra sedem sedens. **3** Et qui sedebat similis erat aspectui lapidis jaspidis, et sardinis: et iris erat in circuitu sedis similis visioni smaragdinæ. **4** Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor: et super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, et in capitibus eorum coronæ aureæ. **5** Et de throno procedebant fulgura, et voces, et tonitrua: et septem lampades ardentes ante thronum, qui sunt septem spiritus Dei. **6** Et in conspectu sedis tamquam mare vitreum simile crystallo: et in medio sedis, et in circuitu sedis quatuor animalia plena oculis ante et retro. **7** Et animal primum simile leoni, et secundum animal simile vitulo, et tertium animal habens faciem quasi hominis, et quartum animal simile aquilæ volanti. **8** Et quatuor animalia, singula eorum habebant alas senas: et in circuitu, et intus plena sunt oculis: et requiem non habebant die ac nocte, dicentia: Sanctus, Sanctus, Sanctus

Dominus Deus omnipotens, qui erat, et qui est, gloriæ, et honorem, et benedictionem sedenti super thronum, viventi in sæcula sæculorum, (**aīōn g165**) **10** procidebant viginti quatuor seniores ante sedentem in throno, et adorabant viventem in sæcula sæculorum, et mittebant coronas suas ante thronum, dicentes: (**aīōn g165**) **11** Dignus es Domine Deus noster accipere gloriæ, et honorem, et virtutem: quia tu creasti omnia, et propter voluntatem tuam erant, et creata sunt.

5 Et vidi in dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus et foris, signatum sigillis septem. **2** Et vidi angelum fortem, prædicantem voce magna: Quis est dignus aperire librum, et solvere signacula ejus? **3** Et nemo poterat neque in cælo, neque in terra, neque subtus terram aperire librum, neque respicere illum. **4** Et ego flebam multum, quoniam nemo dignus inventus est aperire librum, nec videre eum. **5** Et unus de senioribus dixit mihi: Ne fleveris: ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperire librum, et solvere septem signacula ejus. **6** Et vidi: et ecce in medio throni et quatuor animalium, et in medio seniorum, Agnum stantem tamquam occisum, habentem cornua septem, et oculos septem: qui sunt septem spiritus Dei, missi in omnem terram. **7** Et venit: et accepit de dextera sedentis in throno librum. **8** Et cum aperuisset librum, quatuor animalia, et viginti quatuor seniores cederunt coram Agno, habentes singuli citharas, et phialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum: **9** et cantabant canticum novum, dicentes: Dignus es, Domine, accipere librum, et aperire signacula ejus: quoniam occisus es, et redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu, et lingua, et populo, et natione: **10** et fecisti nos Deo nostro regnum, et sacerdotes: et regnabimus super terram. **11** Et vidi, et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni, et animalium, et seniorum: et erat numerus eorum millia millium, **12** dicentium

voce magna: Dignus est Agnus, qui occisus est, albæ: et dictum est illis ut requiescerent adhuc accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, tempus modicum donec compleantur conservi et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem. **13** Et omnem creaturam, quæ in cælo est, et super terram, et sub terra, et quæ sunt in mari, et quæ in eo: omnes audivi dicentes: Sedenti in throno, et Agno, benedictio et honor, et gloria, et potestas in sæcula sæculorum. (**aiōn g165**) **14** Et quatuor animalia dicebant: Amen. Et viginti quatuor seniores ceciderunt in facies suas: et adoraverunt viventem in sæcula sæculorum.

6 Et vidi quod aperuisset Agnus unum de septem sigillis, et audivi unum de quatuor animalibus, dicens tamquam vocem tonitru: Veni, et vide. **2** Et vidi: et ecce equus albus, et qui sedebat super illum, habebat arcum, et data est ei corona, et exivit vincens ut vinceret. **3** Et cum aperuisset sigillum secundum, audivi secundum animal, dicens: Veni, et vide. **4** Et exivit aliis equus rufus: et qui sedebat super illum, datum est ei ut sumeret pacem de terra, et ut invicem se interficiant, et datus est ei gladius magnus. **5** Et cum aperuisset sigillum tertium, audivi tertium animal, dicens: Veni, et vide. Et ecce equus niger: et qui sedebat super illum, habebat stateram in manu sua. **6** Et audivi tamquam vocem in medio quatuor animalium dicentium: Bilibris tritici denario et tres bilibres hordei denario, et vinum, et oleum ne læseris. **7** Et cum aperuisset sigillum quartum, audivi vocem quarti animalis dicentis: Veni, et vide. **8** Et ecce equus pallidus: et qui sedebat super eum, nomen illi Mors, et infernus sequebatur eum, et data est illi potestas super quatuor partes terræ, interficere gladio, fame, et morte, et bestiis terræ. (**Hadēs g86**) **9** Et cum aperuisset sigillum quintum, vidi subtus altare animas intersectorum propter verbum Dei, et propter testimonium, quod habebant: **10** et clamabant voce magna, dicentes: Usquequo Domine (sanctus et verus), non judicas, et non vindicas sanguinem nostrum de iis qui habitant in terra? **11** Et datae sunt illis singulæ stolæ

eorum, et fratres eorum, qui interficiendi sunt sicut et illi. **12** Et vidi cum aperuisset sigillum sextum: et ecce terræmotus magnus factus est, et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus: et luna tota facta est sicut sanguis: **13** et stellæ de cælo ceciderunt super terram, sicut ficus emitit grossos suos cum a vento magno movetur: **14** et cælum recessit sicut liber involutus: et omnis mons, et insulæ de locis suis motæ sunt: **15** et reges terræ, et principes, et tribuni, et divites, et fortes, et omnis servus, et liber absconderunt se in speluncis, et in petris montium: **16** et dicunt montibus, et petris: Cadite super nos, et abscondite nos a facie sedentis super thronum, et ab ira Agni: **17** quoniam venit dies magnus iræ ipsorum: et quis poterit stare?

7 Post hæc vidi quatuor angelos stantes super quatuor angulos terræ, tenentes quatuor ventos terræ, ne flarent super terram, neque super mare, neque in ullam arborem. **2** Et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei vivi: et clamavit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terræ et mari, **3** dicens: Nolite nocere terræ, et mari, neque arboribus, quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum. **4** Et audivi numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia signati, ex omni tribu filiorum Israël. **5** Ex tribu Juda duodecim millia signati: ex tribu Ruben duodecim millia signati: ex tribu Gad duodecim millia signati: **6** ex tribu Aser duodecim millia signati: ex tribu Nephthali duodecim millia signati: ex tribu Manasse duodecim millia signati: **7** ex tribu Simeon duodecim millia signati: ex tribu Levi duodecim millia signati: ex tribu Issachar duodecim millia signati: **8** ex tribu Zabulon duodecim millia signati: ex tribu Joseph duodecim millia signati: ex tribu Benjamin duodecim millia signati. **9** Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat, ex

omnibus gentibus, et tribubus, et populis, et linguis: stantes ante thronum, et in conspectu Agni, amicti stolis albis, et palmæ in manibus eorum: **10** et clamabant voce magna, dicentes: Salus Deo nostro, qui sedet super thronum, et sanguis, **9** et mortua est tertia pars creaturæ Agno. **11** Et omnes angeli stabant in circuitu eorum, quæ habebant animas in mari, et tertia throni, et seniorum, et quatuor animalium: pars navium interiit. **10** Et tertius angelus tuba et ceciderunt in conspectu throni in facies cecinit: et cecidit de cælo stella magna, ardens suas, et adoraverunt Deum, **12** dicentes: Amen. Benedictio, et claritas, et sapientia, et gratiarum actio, honor, et virtus, et fortitudo Deo nostro in sæcula sæculorum. Amen. (aiōn g165) **13** Et pars aquarum in absinthium; et multi hominum respondit unus de senioribus et dixit mihi: Hi, mortui sunt de aquis, quia amaræ factæ sunt. qui amicti sunt stolis albis, qui sunt? et unde **12** Et quartus angelus tuba cecinit: et percussa venerunt? **14** Et dixi illi: Domine mi, tu scis. Et est tertia pars solis, et tertia pars lunæ, et dixit mihi: Hi sunt, qui venerunt de tribulatione tertia pars stellarum, ita ut obscuraretur tertia magna, et laverunt stolas suas, et dealbaverunt pars eorum, et diei non luceret pars tertia, eas in sanguine Agni. **15** Ideo sunt ante thronum et noctis similiter. **13** Et vidi, et audivi vocem Dei, et serviunt ei die ac nocte in templo ejus: et unius aquilæ volantis per medium cæli dicentis qui sedet in throno, habitabit super illos: **16** non voce magna: Væ, vœ, vœ habitantibus in terra esurient, neque sient amplius, nec cadet super de ceteris vocibus trium angelorum, qui erant illos sol, neque ullus æstus: **17** quoniam Agnus, tuba canituri.

qui in medio throni est, reget illos et deducet eos ad vitæ fontes aquarum, et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eorum.

8 Et cum aperuisset sigillum septimum, factum est silentium in cælo, quasi media hora. **2** Et vidi septem angelos stantes in conspectu Dei: et datae sunt illis septem tubæ. **3** Et alias angelus venit, et stetit ante altare habens thuribulum aureum: et data sunt illi incensa multa, ut daret de orationibus sanctorum omnium super altare aureum, quod est ante thronum Dei. **4** Et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram Deo. **5** Et accepit angelus thuribulum, et implevit illud de igne altaris, et misit in terram: et facta sunt tonitrua, et voces, et fulgura, et terræmotus magnus. **6** Et septem angeli, qui habebant septem tubas, præparaverunt se ut tuba canerent. **7** Et primus angelus tuba cecinit, et facta est grando, et ignis, mista in sanguine, et missum est in terram, et tertia pars terræ combusta est, et tertia pars

arborum concremata est, et omne fœnum viride tamquam facula, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum: **11** et nomen stellæ dicitur Absinthium, et facta est tertia tamquam facula, et cecidit in tertiam partem fluminum, et in fontes aquarum: **11** et nomen stellæ dicitur Absinthium, et facta est tertia tamquam facula, et cecidisse in terram, et data est ei clavis putei abyssi. (Abyssos g12) **2** Et aperuit puteum abyssi: et ascendit fumus putei, sicut fumus fornacis magnæ: et obscuratus est sol, et aër de fumo putei: (Abyssos g12) **3** et de fumo putei exierunt locustæ in terram, et data est illis potestas, sicut habent potestatem scorpiones terræ: **4** et præceptum est illis ne læderent fœnum terræ, neque omne viride, neque omnem arborem: nisi tantum homines, qui non habent signum Dei in frontibus suis: **5** et datum est illis ne occiderent eos: sed ut cruciarent mensibus quinque: et cruciatus eorum, ut cruciatus scorpiorum cum percutit hominem. **6** Et in diebus illis quærerent homines mortem, et non invenient eam: et desiderabunt mori, et fugiet mors ab eis. **7** Et similitudines locustarum, similes equis paratis in prælium: et super capita earum tamquam coronæ similes auro: et facies earum tamquam facies hominum. **8** Et habebant

capillos sicut capillos mulierum. Et dentes sol, et pedes ejus tamquam columnæ ignis: earum, sicut dentes leonum erant: 9 et habebant 2 et habebat in manu sua libellum apertum: loricas sicut loricas ferreas, et vox alarum et posuit pedem suum dextrum super mare, earum sicut vox curruum equorum multorum sinistrum autem super terram: 3 et clamavit currentium in bellum: 10 et habebant caudas voce magna, quemadmodum cum leo rugit. Et similes scorpionum, et aculei erant in caudis cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua earum: et potestas earum nocere hominibus voces suas. 4 Et cum locuta fuissent septem mensibus quinque: 11 et habebant super se tonitrua voces suas, ego scripturus eram: et regem angelum abyssi cui nomen hebraice Abaddon, græce autem Apollyon, latine habens nomen Exterminans. (*Abyssos g12*) 12 Væ unum super terram, levavit manum suam ad cælum: Et sextus angelus tuba cecinit: et audivi vocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei, quod est ante oculos Dei, 14 dicentem sexto angelo, qui habebat tubam: Solve quatuor angelos, qui alligati sunt in flumine magno Euphrate. 15 (*aiōn g165*) 7 sed in diebus vocis septimi angelii, Et soluti sunt quatuor angeli, qui parati erant cum coepirit tuba canere, consummabitur in horam, et diem, et mensem, et annum, ut mysterium Dei sicut evangelizavit per servos occiderent tertiam partem hominum. 16 Et suos prophetas. 8 Et audivi vocem de cælo numerus equestris exercitus vicies millies dena iterum loquentem mecum, et dicentem: Vade, millia. Et audivi numerum eorum. 17 Et ita vidi et accipe librum apertum de manu angeli equos in visione: et qui sedebant super eos, stantis super mare, et super terram. 9 Et abii ad habebant loricas igneas, et hyacinthinas, et angelum, dicens ei, ut daret mihi librum. Et sulphureas, et capita equorum erant tamquam dixit mihi: Accipe librum, et devora illum: et capita leonum: et de ore eorum procedit ignis, faciet amaricari ventrem tuum, sed in ore tuo et fumus, et sulphur. 18 Et ab his tribus plagis erit dulce tamquam mel. 10 Et accepi librum de occisa est tertia pars hominum de igne, et de manu angeli, et devoravi illum: et erat in ore fumo, et sulphure, quæ procedebant de ore meo tamquam mel dulce, et cum devorassem ipsorum. 19 Potestas enim equorum in ore eum, amaricatus est venter meus: 11 et dixit eorum est, et in caudis eorum, nam caudæ mihi: Oportet te iterum prophetare gentibus, et eorum similes serpentibus, habentes capita: et populis, et linguis, et regibus multis. in his nocent. 20 Et ceteri homines, qui non sunt occisi in his plagis, neque pœnitentiam egerunt de operibus manuum suarum, ut non adorarent dæmonia, et simulacra aurea, et argentea, et ærea, et lapidea, et lignea, quæ neque videre possunt, neque audire, neque ambulare, 21 et non egerunt pœnitentiam ab homicidio suis, neque a beneficiis suis, neque a fornicatione sua, neque a furtis suis.

10 Et vidi alium angelum fortem descendenterem de cælo amictum nube, terræ stantes. 5 Et si quis voluerit eos nocere, et iris in capite ejus, et facies ejus erat ut

ignis exiet de ore eorum, et devorabit inimicos servis tuis prophetis, et sanctis, et timentibus eorum: et si quis voluerit eos lădere, sic oportet nomen tuum pusillis et magnis, et exterminandi eum occidi. **6** Hi habent potestatem claudendi eos qui corruperunt terram. **19** Et apertum est cælum, ne pluat diebus prophetiæ ipsorum: et templum Dei in cælo: et visa est arca testamenti potestatem habent super aquas convertendi eas ejus in templo ejus, et facta sunt fulgura, et in sanguinem, et percutere terram omni plaga voces, et terræmotus, et grando magna.

7 Et cum finierint quotiescumque voluerint testimonium suum, bestia, quæ ascendit de abysso, faciet adversum eos bellum, et vincet illos, et occidet eos. (*Abyssos g12*) **8** Et corpora eorum jacebunt in plateis civitatis magnæ, quæ vocatur spiritualiter Sodoma, et Ægyptus, ubi et Dominus eorum crucifixus est. **9** Et videbunt de tribubus, et populis, et linguis, et gentibus corpora eorum per tres dies et dimidium: et corpora eorum non sinent poni in monumentis: **10** et inhabitantes terram gaudebunt super illos, et jucundabuntur: et munera mittent invicem, quoniam hi duo prophetæ cruciaverunt eos, qui habitabant super terram. **11** Et post dies tres et dimidium, spiritus vitæ a Deo intravit in eos. Et steterunt super pedes suos, et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos. **12** Et audierunt vocem magnam de cælo, dicentem eis: Ascendite huc. Et ascenderunt in cælum in nube: et viderunt illos inimici eorum. **13** Et in illa hora factus est terræmotus magnus, et decima pars civitatis cecidit: et occisa sunt in terræmotu nomina hominum septem millia: et reliqui in timorem sunt missi, et dederunt gloriam Deo cæli. **14** Væ secundum abiit: et ecce vœ tertium veniet cito. **15** Et septimus angelus tuba cecinit: et factæ sunt voces magnæ in cælo dicentes: Factum est regnum hujus mundi, Domini nostri et Christi ejus, et regnabit in sæcula sæculorum. Amen. (*aiōn g165*) **16** Et viginti quatuor seniores, qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis, ceciderunt in facies suas, et adoraverunt Deum, dicentes: **17** Gratias agimus tibi, Domine Deus omnipotens, qui es, et qui eras, et qui venturus es: quia accepisti virtutem tuam magnam, et regnasti. **18** Et iratæ sunt gentes, et advenit ira tua et tempus mortuorum judicari, et reddere mercedem

12 Et signum magnum apparuit in cælo: mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in capite ejus corona stellarum duodecim: **2** et in utero habens, clamabat parturiens, et cruciabatur ut pariat. **3** Et visum est aliud signum in cælo: et ecce draco magnus rufus habens capita septem, et cornua decem: et in capitibus ejus diademata septem, **4** et cauda ejus trahebat tertiam partem stellarum cæli, et misit eas in terram: et draco stetit ante mulierem, quæ erat paritura, ut cum peperisset, filium ejus devoraret. **5** Et peperit filium masculum, qui recturus erat omnes gentes in virga ferrea: et raptus est filius ejus ad Deum, et ad thronum ejus, **6** et mulier fugit in solitudinem ubi habebat locum paratum a Deo, ut ibi pascant eam diebus mille ducentis sexaginta. **7** Et factum est prælium magnum in cælo: Michaël et angeli ejus præliabantur cum dracone, et draco pugnabat, et angeli ejus: **8** et non valuerunt, neque locus inventus est eorum amplius in cælo. **9** Et projectus est draco ille magnus, serpens antiquus, qui vocatur diabolus, et Satanæ, qui seducit universum orbem: et projectus est in terram, et angeli ejus cum illo missi sunt. **10** Et audivi vocem magnam in cælo dicentem: Nunc facta est salus, et virtus, et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus: quia projectus est accusator fratrum nostrorum, qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte. **11** Et ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni, et propter verbum testimonii sui, et non dilexerunt animas suas usque ad mortem. **12** Propterea lætamini cæli, et qui habitatis in eis. Vœ terræ, et mari, quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam, sciens quod modicum tempus habet. **13** Et postquam vidit draco quod projectus

asset in terram, persecutus est mulierem, quæ similia Agni, et loquebatur sicut draco. **12** Et peperit masculum: **14** et datae sunt mulieri alæ potestatem prioris bestiæ omnem faciebat in duæ aquilæ magnæ ut volaret in desertum in conspectu ejus: et fecit terram, et habitantes locum suum, ubi alitur per tempus et tempora, in ea, adorare bestiam primam, cuius curata et dimidium temporis a facie serpentis. **15** est plaga mortis. **13** Et fecit signa magna, ut Et misit serpens ex ore suo post mulierem, etiam ignem faceret de cælo descendere in aquam tamquam flumen, ut eam faceret trahi terram in conspectu hominum. **14** Et seduxit a flumine. **16** Et adjuvit terra mulierem, et habitantes in terra propter signa, quæ data aperuit terra os suum, et absorbuit flumen, sunt illi facere in conspectu bestiæ, dicens quod misit draco de ore suo. **17** Et iratus est habitantibus in terra, ut faciant imaginem draco in mulierem: et abiit facere prælium cum bestiæ, quæ habet plagam gladii, et vixit. **15** reliquis de semine ejus, qui custodiunt mandata Dei, et habent testimonium Jesu Christi.

13 Et stetit supra arenam maris. Et vidi

de mari bestiam ascendentem habentem capita septem, et cornua decem, et super cornua ejus decem diademata, et super capita ejus nomina blasphemiae. **2** Et bestia, quam vidi, similis erat pardo, et pedes ejus sicut pedes ursi, et os ejus sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suam, et potestatem magnam. **3** Et vidi unum de capitibus suis quasi occisum in mortem: et plaga mortis ejus curata est. Et admirata est universa terra post bestiam. **4** Et

adoraverunt draconem, qui dedit potestatem bestiæ: et adoraverunt bestiam, dicentes: Quis

similis bestiæ? et quis poterit pugnare cum quatuor millia, habentes nomen ejus, et nomen ea?

5 Et datum est ei os loquens magna et Patris ejus scriptum in frontibus suis. **2** Et audivi blasphemias: et data est ei potestas facere vocem de cælo, tamquam vocem aquarum

menses quadraginta duos. **6** Et aperuit os suum multarum, et tamquam vocem tonitri magni:

in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen et vocem, quam audivi, sicut citharoëdorum ejus, et tabernaculum ejus, et eos qui in cælo citharizantium in citharis suis. **3** Et cantabant habitant.

7 Et est datum illi bellum facere quasi canticum novum ante sedem, et ante cum sanctis, et vincere eos. Et data est illi quatuor animalia, et seniores: et nemo poterat

potestas in omnem tribum, et populum, et dicere canticum, nisi illa centum quadraginta linguam, et gentem, **8** et adoraverunt eam quatuor millia, qui empti sunt de terra.

omnes, qui inhabitant terram: quorum non **4** Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt sunt scripta nomina in libro vitæ Agni, qui coquinati: virgines enim sunt. Hi sequuntur occisus est ab origine mundi. **9** Si quis habet Agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex aurem, audiat. **10** Qui in captivitatatem duxerit, hominibus primitiæ Deo, et Agno: **5** et in

in captivitatatem vadet: qui in gladio occiderit, ore eorum non est inventum mendacium: oportet eum gladio occidi. Hic est patientia, sine macula enim sunt ante thronum Dei.

et fides sanctorum. **11** Et vidi aliam bestiam **6** Et vidi alterum angelum volantem per

ascendentem de terra, et habebat cornua duo

Et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiæ, et ut loquatur imago bestiæ: et faciat ut quicumque non adoraverint imaginem bestiæ, occiduntur. **16** Et faciet omnes pusillos, et magnos, et divites, et pauperes, et liberos, et servos habere characterem in dextera manu sua, aut in frontibus suis: **17** et nequis possit emere, aut vendere, nisi qui habet characterem, aut nomen bestiæ, aut numerum nominis ejus. **18** Hic sapientia est. Qui habet intellectum, computet numerum bestiæ. Numerus enim hominis est: et numerus ejus sexcenti sexaginta sex.

14 Et vidi: et ecce Agnus stabat supra montem

Sion, et cum eo centum quadraginta

quatuor millia, habentes nomen ejus, et nomen Patris ejus scriptum in frontibus suis. **2** Et audivi

blasphemias: et data est ei potestas facere vocem de cælo, tamquam vocem aquarum menses quadraginta duos. **6** Et aperuit os suum multarum, et tamquam vocem tonitri magni:

in blasphemias ad Deum, blasphemare nomen et vocem, quam audivi, sicut citharoëdorum ejus, et tabernaculum ejus, et eos qui in cælo citharizantium in citharis suis. **3** Et cantabant habitant.

7 Et est datum illi bellum facere quasi canticum novum ante sedem, et ante cum sanctis, et vincere eos. Et data est illi quatuor animalia, et seniores: et nemo poterat

potestas in omnem tribum, et populum, et dicere canticum, nisi illa centum quadraginta linguam, et gentem, **8** et adoraverunt eam quatuor millia, qui empti sunt de terra.

omnes, qui inhabitant terram: quorum non **4** Hi sunt, qui cum mulieribus non sunt sunt scripta nomina in libro vitæ Agni, qui coquinati: virgines enim sunt. Hi sequuntur occisus est ab origine mundi. **9** Si quis habet Agnum quocumque ierit. Hi empti sunt ex aurem, audiat. **10** Qui in captivitatatem duxerit, hominibus primitiæ Deo, et Agno: **5** et in

in captivitatatem vadet: qui in gladio occiderit, ore eorum non est inventum mendacium: oportet eum gladio occidi. Hic est patientia, sine macula enim sunt ante thronum Dei.

et fides sanctorum. **11** Et vidi aliam bestiam **6** Et vidi alterum angelum volantem per

ascendentem de terra, et habebat cornua duo medium cæli, habentem Evangelium æternum,

ut evangelizaret sedentibus super terram, et super omnem gentem, et tribum, et linguam, et populum: (aiōnios g166) 7 dicens magna voce:

Timete Dominum, et date illi honorem, quia venit hora judicii ejus: et adorate eum, qui fecit cælum, et terram, mare, et fontes aquarum. 8 Et alius angelus secutus est dicens: Cecidit, cecidit Babylon illa magna: quæ a vino iræ fornicationis suæ potavit omnes gentes. 9 Et tertius angelus secutus est illos, dicens voce magna: Si quis adoraverit bestiam, et imaginem ejus, et acceperit caracterem in fronte sua, aut in manu sua: 10 et hic bibet de vino iræ Dei, quod mistum est mero in calice iræ ipsius, et cruciabitur igne, et sulphure in conspectu angelorum sanctorum, et ante conspectum Agni: 11 et fumus tormentorum eorum ascendet in sæcula sæculorum: nec habent requiem die ac nocte, qui adoraverunt bestiam, et imaginem ejus, et si quis acceperit caracterem nominis ejus. (aiōn g165) 12 Hic patientia sanctorum est, qui custodiunt mandata Dei, et fidem Jesu. 13 Et audivi vocem de cælo, dicentem mihi: Scribe: Beati mortui qui in Domino moriuntur. Amodo jam dicit Spiritus, ut requiescant a laboribus suis: opera enim illorum sequuntur illos. 14 Et vidi: et ecce nubem candidam, et super nubem sedentem similem Filio hominis, habentem in capite suo coronam auream, et in manu sua falcem acutam. 15 Et alius angelus exivit de templo, clamans voce magna ad sedentem super nubem: Mitte falcem tuam, et mete, quia venit hora ut metatur, quoniam aruit messis terræ. 16 Et misit qui sedebat super nubem, falcem suam in terram, et demissa est terra. 17 Et alius angelus exivit de templo, quod est in cælo, habens et ipse falcem acutam. 18 Et aliis angelus exivit de altari, qui habebat potestatem supra ignem: et clamavit voce magna ad eum qui habebat falcem acutam, dicens: Mitte falcem tuam acutam, et vindemia botros vineæ terræ: quoniam maturæ sunt uvæ ejus. 19 Et misit angelus falcem suam acutam in terram, et vindemiavit vineam terræ, et misit in lacum

iræ Dei magnum: 20 et calcatus est lacus extra civitatem, et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sexcenta.

15 Et vidi aliud signum in cælo magnum et mirabile, angelos septem, habentes plagas septem novissimas: quoniam in illis consummata est ira Dei. 2 Et vidi tamquam mare vitreum mistum igne, et eos, qui vicerunt bestiam, et imaginem ejus, et numerum nominis ejus, stantes super mare vitreum, habentes citharas Dei: 3 et cantantes canticum Moysi servi Dei, et canticum Agni, dicentes: Magna et mirabilia sunt opera tua, Domine Deus omnipotens: justæ et veræ sunt viæ tuæ, Rex sæculorum. 4 Quis non timebit te, Domine, et magnificabit nomen tuum? quia solus pius es: quoniam omnes gentes venient, et adorabunt in conspectu tuo, quoniam judicia tua manifesta sunt. 5 Et post hæc vidi: et ecce apertum est templum tabernaculi testimonii in cælo, 6 et exierunt septem angeli habentes septem plagas de templo, vestiti lino mundo et candido, et præcincti circa pectora zonis aureis. 7 Et unum de quatuor animalibus dedit septem angelis septem phialas aureas, plenas iracundiae Dei viventis in sæcula sæculorum. (aiōn g165) 8 Et impletum est templum fumo a majestate Dei, et de virtute ejus: et nemo poterat introire in templum, donec consummarentur septem plagæ septem angelorum.

16 Et audivi vocem magnam de templo, dicentem septem angelis: Ite, et effundite septem phialas iræ Dei in terram. 2 Et abiit primus, et effudit phialam suam in terram, et factum est vulnus sævum et pessimum in homines, qui habebant caracterem bestiæ, et in eos qui adoraverunt imaginem ejus. 3 Et secundus angelus effudit phialam suam in mare, et factus est sanguis tamquam mortui: et omnis anima vivens mortua est in mari. 4 Et tertius effudit phialam suam super flumina, et super fontes aquarum, et factus est sanguis. 5 Et audivi angelum aquarum dicentem: Justus es, Domine,

qui es, et qui eras sanctus, qui hæc judicasti: homines propter plagam grandinis: quoniam
6 quia sanguinem sanctorum et prophetarum magna facta est vehementer.

effuderunt, et sanguinem eis dedisti bibere: digni enim sunt. 7 Et audivi alterum ab altari dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens, vera et justa judicia tua. 8 Et quartus angelus effudit phialam suam in solem, et datum est illi æstu affligere homines, et igni: 9 et æstuaverunt homines æstu magno, et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas, neque egerunt poenitentiam ut darent illi gloriam. 10 Et quintus angelus effudit phialam suam super sedem bestiæ: et factum est regnum ejus tenebrosum, et commanducaverunt linguas suas præ dolore: 11 et blasphemaverunt Deum cæli præ doloribus, et vulneribus suis, et non egerunt poenitentiam ex operibus suis. 12 Et sextus angelus effudit phialam suam in flumen illud magnum Euphraten: et siccavit aquam ejus, ut præpararetur via regibus ab ortu solis. 13 Et vidi de ore draconis, et de ore bestiæ, et de ore pseudoprophetæ spiritus tres immundos in modum ranarum. 14 Sunt enim spiritus dæmoniorum facientes signa, et procedunt ad reges totius terræ congregare illos in prælium ad diem magnum omnipotentis Dei. 15 Ecce venio sicut fur. Beatus qui vigilat, et custodit vestimenta sua, ne nudus ambulet, et videant turpitudinem ejus. 16 Et congregabit illos in locum qui vocatur hebraice Armagedon. 17 Et septimus angelus effudit phialam suam in aërem, et exivit vox magna de templo a throno, dicens: Factum est. 18 Et facta sunt fulgura, et voces, et tonitrua, et terræmotus factus est magnus, qualis numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram: talis terræmotus, sic magnus. 19 Et facta est civitas magna in tres partes: et civitates gentium ceciderunt. Et Babylon magna venit in memoriam ante Deum, dare illi calicem vini indignationis iræ ejus. 20 Et omnis insula fugit, et montes non sunt inventi. 21 Et grando magna sicut talentum descendit de cælo in homines: et blasphemaverunt Deum

17 Et venit unus de septem angelis, qui habebant septem phialas, et locutus est mecum, dicens: Veni, ostendam tibi damnationem meretricis magnæ, quæ sedet super aquas multas, 2 cum qua fornicati sunt reges terræ, et inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis ejus. 3 Et abstulit me in spiritu in desertum. Et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam, plenam nominibus blasphemiarum, habentem capita septem, et cornua decem. 4 Et mulier erat circumdata purpura, et coccino, et inaurata auro, et lapide pretioso, et margaritis, habens poculum aureum in manu sua, plenum abominatione, et immunditia fornicationis ejus. 5 Et in fronte ejus nomen scriptum: Mysterium: Babylon magna, mater fornicationum, et abominationum terræ. 6 Et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum, et de sanguine martyrum Jesu. Et miratus sum cum vidi sem illam admiratione magna. 7 Et dixit mihi angelus: Quare miraris? ego dicam tibi sacramentum mulieris, et bestiæ, quæ portat eam, quæ habet capita septem, et cornua decem. 8 Bestia, quam vidi, fuit, et non est, et ascensura est de abyso, et in interitum ibit: et mirabuntur inhabitantes terram (quorum non sunt scripta nomina in libro vite a constitutione mundi) videntes bestiam, quæ erat, et non est. (Abyssos g12) 9 Et hic est sensus, qui habet sapientiam. Septem capita, septem montes sunt, super quos mulier sedet, et reges septem sunt. 10 Quinque ceciderunt, unus est, et aliis nondum venit: et cum venerit, oportet illum breve tempus manere. 11 Et bestia, quæ erat, et non est: et ipsa octava est: et de septem est, et in interitum vadit. 12 Et decem cornua, quæ vidi, decem reges sunt: qui regnum nondum acceperunt, sed potestatem tamquam reges una hora accipient post bestiam. 13 Hi unum consilium habent, et virtutem, et potestatem suam bestiæ tradent. 14 Hi cum

Agno pugnabunt, et Agnus vincet illos: quoniam fortis: quoniam una hora venit judicium tuum. Dominus dominorum est, et Rex regum, et qui cum illo sunt, vocati, electi, et fideles. **11** Et negotiatores terræ flebunt, et lugebunt dixit mihi: Aquæ, quas vidisti ubi meretrix amplius: **12** merces auri, et argenti, et lapidis sedet, populi sunt, et gentes, et linguæ. **13** Et pretiosi, et margaritæ, et byssi, et purpuræ, decem cornua, quæ vidisti in bestia: hi odient et serici, et cocci (et omne lignum thyinum, fornicariam, et desolatam facient illam, et et omnia vasa eboris, et omnia vasa de lapide nudam, et carnes ejus manducabunt, et ipsam pretioso, et æramento, et ferro, et marmore, igni concremabunt. **17** Deus enim dedit in corda **18** et cinnamomum) et odoramentorum, et eorum ut faciant quod placitum est illi: ut dent unguenti, et thuris, et vini, et olei, et similæ, et regnum suum bestiæ donec consummentur tritici, et jumentorum, et ovium, et equorum, verba Dei. **19** Et mulier, quam vidisti, est civitas magna, quæ habet regnum super reges terræ.

18 Et post hæc vidi alium angelum descendenter de cælo, habentem potestatem magnam: et terra illuminata est a gloria ejus. **2** Et exclamavit in fortitudine, dicens: Cecidit, cecidit Babylon magna: et facta est habitatio dæmoniorum, et custodia omnis spiritus immundi, et custodia omnis volucris immundæ, et odibilis: **3** quia de vino iræ fornicationis ejus biberunt omnes gentes: et reges terræ cum illa fornicati sunt: et mercatores terræ de virtute deliciarum ejus divites facti sunt. **4** Et audivi aliam vocem de cælo, dicentem: Exite de illa populus meus: ut ne participes sitis delictorum ejus, et de plagiis ejus non accipiatis. **5** Quoniam pervenerunt peccata ejus usque ad cælum, et recordatus est Dominus iniquitatum ejus. **6** Reddite illi sicut et ipsa reddidit vobis: et duplicate duplia secundum opera ejus: in poculo, quo miscuit, miscete illi duplum. **7** Quantum glorificavit se, et in deliciis fuit, tantum date illi tormentum et luctum: quia in corde suo dicit: Sedeo regina: et vidua non sum, et luctum non video. **8** Ideo in una die venient plagæ ejus, mors, et luctus, et famæ, et igne comburetur: quia fortis est Deus, qui judicabit illam. **9** Et flebunt, et plangent se super illam reges terræ, qui cum illa fornicati sunt, et in deliciis vixerunt, cum viderint fumum incendi ejus: **10** longe stantes propter timorem tormentorum ejus, dicentes: Væ, vae civitas illa magna Babylon, civitas illa hominum. **14** Et poma desiderii animæ tuæ discesserunt a te, et omnia pinguia et præclara perierunt a te, et amplius illa jam non invenient. **15** Mercatores horum, qui divites facti sunt, ab ea longe stabunt propter timorem tormentorum ejus, flentes, ac lugentes, **16** et dicentes: Væ, vae civitas illa magna, quæ amicta erat byssو, et purpura, etocco, et deaurata erat auro, et lapide pretioso, et margaritis: **17** quoniam una hora destitutæ sunt tantæ divitiæ, et omnis gubernator, et omnis qui in lacum navigat, et nautæ, et qui in mari operantur, longe steterunt, **18** et clamaverunt videntes locum incendii ejus, dicentes: Quæ similis civitati huic magnæ? **19** et miserunt pulverem super capita sua, et clamaverunt flentes, et lugentes, dicentes: Væ, vae civitas illa magna, in qua divites facti sunt omnes, qui habebant naves in mari de pretiis ejus: quoniam una hora desolata est. **20** Exsulta super eam cælum, et sancti apostoli, et prophetæ: quoniam judicavit Deus judicium vestrum de illa. **21** Et sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molarem magnum, et misit in mare, dicens: Hoc impetu mittetur Babylon civitas illa magna, et ultra jam non invenietur. **22** Et vox citharœdorum, et musicorum, et tibia canentium, et tuba non audietur in te amplius: et omnis artifex omnis artis non invenietur in te amplius: et vox molæ non audietur in te amplius: **23** et lux lucernæ non lucebit in te amplius: et vox sponsi et sponsæ non audietur adhuc in te: quia

mercatores tui erant principes terræ, quia in ejus procedit gladius ex utraque parte acutus, beneficiis tuis erraverunt omnes gentes. **24** Et in ut in ipso percutiat gentes. Et ipse reget eas ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus in virga ferrea: et ipse calcat torculari vini est: et omnium qui interfecti sunt in terra.

19 Post hæc audivi quasi vocem turbarum multarum in cælo dicentium: Alleluja: salus, et gloria, et virtus Deo nostro est: **2** quia vera et justa judicia sunt ejus, qui judicavit de meretrice magna, quæ corrupit terram in prostitutione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum de manibus ejus. **3** Et iterum dixerunt: Alleluja. Et fumus ejus ascendit in sæcula sæculorum. (**aiōn g165**) **4** Et cederunt seniores viginti quatuor, et quatuor animalia, et adoraverunt Deum sedentem super thronum, dicentes: Amen: alleluja. **5** Et vox de throno exivit, dicens: Laudem dicite Deo nostro omnes servi ejus: et qui timetis eum pusilli et magni. **6** Et audivi quasi vocem turbæ magnæ, et sicut vocem aquarum multarum, et sicut vocem tonitruorum magnorum, dicentium: Alleluja: quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens. **7** Gaudeamus, et exsultemus: et demus gloriam ei: quia venerunt nuptiæ Agni, et uxor ejus præparavit se. **8** Et datum est illi ut cooperiat se byssino splendenti et candido. Byssinum enim justificationes sunt sanctorum.

9 Et dixit mihi: Scribe: Beati qui ad coenam nuptiarum Agni vocati sunt; et dixit mihi: Hæc verba Dei vera sunt. **10** Et cecidi ante pedes ejus, ut adorarem eum. Et dicit mihi: Vide ne feceris: conservus tuus sum, et fratrum tuorum habentium testimonium Jesu. Deum adora. Testimonium enim Jesu est spiritus prophetæ. **11** Et vidi cælum apertum, et ecce equus albus, et qui sedebat super eum, vocabatur Fidelis, et Verax, et cum justitia judicat et pugnat. **12** Oculi autem ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa, habens nomen scriptum, quod nemo novit nisi ipse. **13** Et vestitus erat veste aspersa sanguine: et vocatur nomen ejus: Verbum Dei. **14** Et exercitus qui sunt in cælo, sequebantur eum in equis albis, mille annis. **15** Et de ore donec consummentur mille anni. Hæc est

ejus procedit gladius ex utraque parte acutus, beneficiis tuis erraverunt omnes gentes. Et ipse reget eas ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus in virga ferrea: et ipse calcat torculari vini furoris iræ Dei omnipotentis. **16** Et habet in vestimento et in femore suo scriptum: Rex regum et Dominus dominantium. **17** Et vidi unum angelum stantem in sole, et clamavit voce magna, dicens omnibus avibus, quæ volabant per medium cæli: Venite, et congregamini ad coenam magnam Dei: **18** ut manducetis carnes regum, et carnes tribunorum, et carnes fortium, et carnes equorum, et sedentium in ipsis, et carnes omnium liberorum, et servorum, et pusillorum et magnorum. **19** Et vidi bestiam, et reges terræ, et exercitus eorum congregatos ad faciendum prælium cum illo, qui sedebat in equo, et cum exercitu ejus. **20** Et apprehensa est bestia, et cum ea pseudopropheta: qui fecit signa coram ipso, quibus seduxit eos, qui acceperunt characterem bestiæ, et qui adoraverunt imaginem ejus. Vivi missi sunt hi duo in stagnum ignis ardantis sulphure: (**Limmē Pyr g3041 g4442**) **21** et ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum, qui procedit de ore ipsius: et omnes aves saturatæ sunt carnibus eorum.

20 Et vidi angelum descendenter de cælo, habentem clavem abyssi, et catenam magnam in manu sua. (**Abyssos g12**) **2** Et apprehendit draconem, serpentem antiquum, qui est diabolus, et Satanás, et ligavit eum per annos mille: **3** et misit eum in abyssum, et clausit, et signavit super illum ut non seducat amplius gentes, donec consummentur mille anni: et post hæc oportet illum solvi modico tempore. (**Abyssos g12**) **4** Et vidi sedes, et sederunt super eas, et judicium datum est illis: et animas decollatorum propter testimonium Jesu, et propter verbum Dei, et qui non adoraverunt bestiam, neque imaginem ejus, nec acceperunt characterem ejus in frontibus, aut in manibus suis, et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis. **5** Ceteri mortuorum non vixerunt, vestiti byssino albo et mundo.

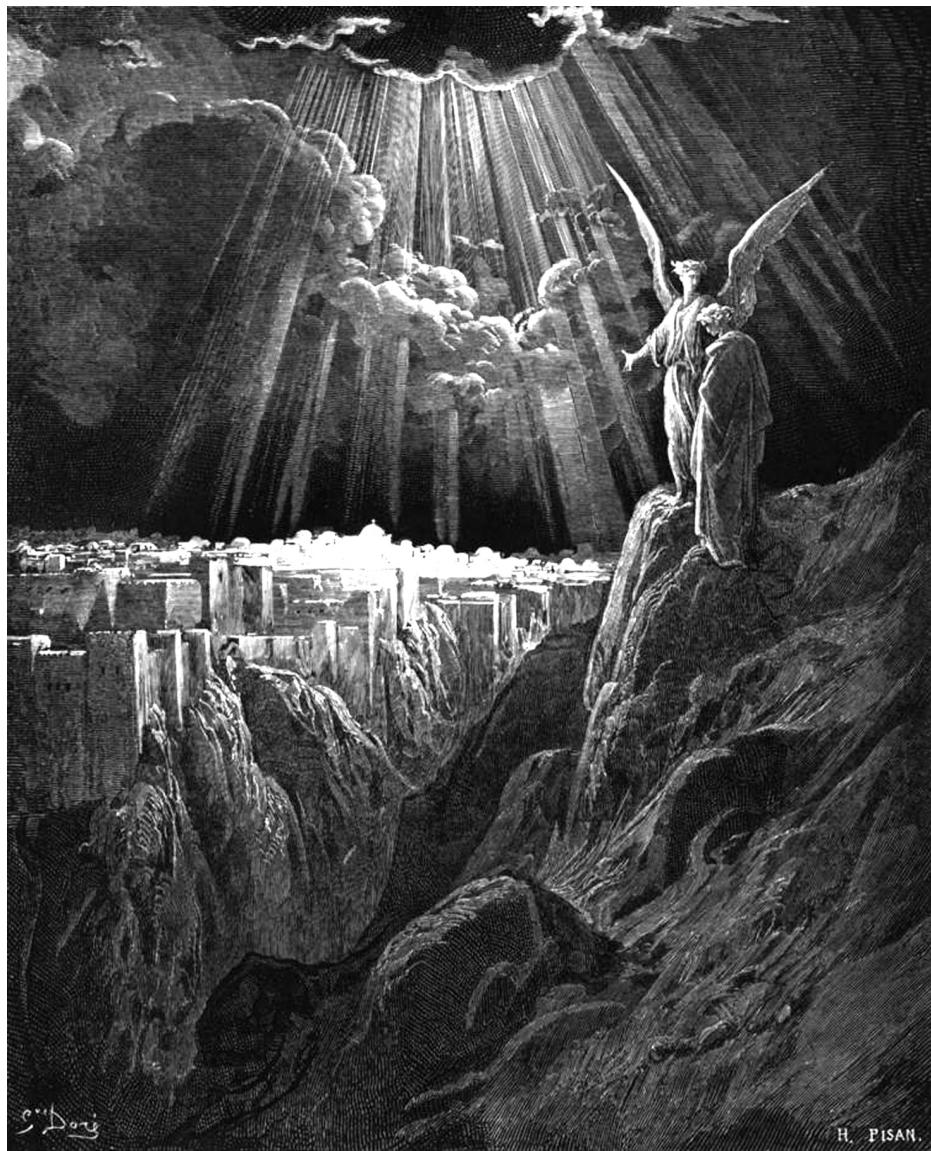
resurrectio prima. **6** Beatus, et sanctus, qui ultra non erit, neque luctus, neque clamor, habet partem in resurrectione prima: in his neque dolor erit ultra, quia prima abierunt. secunda mors non habet potestatem: sed erunt **5** Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo facio omnia. Et dixit mihi: Scribe, quia haec mille annis. **7** Et cum consummati fuerint mille verba fidelissima sunt, et vera. **6** Et dixit anni, solvetur Satanás de carcere suo, **8** et exibit, mihi: Factum est: ego sum alpha et omega, et seducet gentes, quae sunt super quatuor initium et finis. Ego sitienti dabo de fonte angulos terrae, Gog, et Magog, et congregabit aquae vitae, gratis. **7** Qui vicerit, possidebit eos in prælium, quorum numerus est sicut hæc: et ero illi Deus, et ille erit mihi filius. **8** arena maris. **9** Et ascenderunt super latitudinem Timidis autem, et incredulis, et execratis, et terræ, et circuerunt castra sanctorum, et homicidis, et fornicatoribus, et beneficis, et civitatem dilectam. Et descendit ignis a Deo idolatris, et omnibus mendacibus, pars illorum de cælo, et devoravit eos: **10** et diabolus, qui erit in stagno ardenti igne et sulphure: quod seducebat eos, missus est in stagnum ignis, est mors secunda. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **9** Et venit et sulphuris, ubi et bestia et pseudopropheta unus de septem angelis habentibus phialas cruciabantur die ac nocte in sæcula sæculorum. plenas septem plagis novissimis, et locutus est (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Et vidi thronum mecum, dicens: Veni, et ostendam tibi sponsam, magnum candidum, et sedentem super eum, a uxorem Agni. **10** Et sustulit me in spiritu in cuius conspectu fugit terra, et cælum, et locus montem magnum et altum, et ostendit mihi non est inventus eis. **12** Et vidi mortuos, magnos civitatem sanctam Jerusalem descendantem et pusillos, stantes in conspectu throni, et libri de cælo a Deo, **11** habentem claritatem Dei: et aperti sunt: et aliis liber apertus est, qui est lumen ejus simile lapidi pretioso tamquam vitæ: et judicati sunt mortui ex his, quæ scripta lapidi jaspidis, sicut crystallum. **12** Et habebat erant in libris, secundum opera ipsorum: **13** et murum magnum, et altum, habentem portas dedit mare mortuos, qui in eo erant: et mors et infernus dederunt mortuos suos, qui in ipsis portæ duodecim: et in portis angelos duodecim, et erant: et judicatum est de singulis secundum nomina inscripta, quæ sunt nomina duodecim opera ipsorum. (*Hadēs g86*) **14** Et infernus et mors tribuum filiorum Israël: **13** ab oriente portæ missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors tres, et ab aquilone portæ tres, et ab austro secunda. (*Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442*) **15** Et qui portæ tres, et ab occasu portæ tres. **14** Et murus non inventus est in libro vitae scriptus, missus civitatis habens fundamenta duodecim, et in ipsis est in stagnum ignis. (*Limnē Pyr g3041 g4442*) **15** Et qui loquebatur mecum, habebat

21 Et vidi cælum novum et terram novam. Primum enim cælum, et prima terra abiit, et mare jam non est. **2** Et ego Joannes vidi sanctam civitatem Jerusalem novam descendenterem de cælo a Deo, paratam sicut sponsam ornatam viro suo. **3** Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt, et ipse Deus cum eis erit eorum Deus: **4** et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eorum: et mors

pretiosa ornata. Fundamentum primum, jaspis: ut adorarem ante pedes angeli, qui mihi hæc secundum, sapphirus: tertium, calcedonius: ostendebat: **9** et dixit mihi: Vide ne feceris: quartum, smaragdus: **20** quintum, sardonyx: conservus enim tuus sum, et fratum tuorum sextum, sardius: septimum, chrysolithus: prophetarum, et eorum qui servant verba octavum, beryllus: nonum, topazius: decimum, prophetiæ libri hujus: Deum adora. **10** Et dicit chrysoprasus: undecimum, hyacinthus: mihi: Ne signaveris verba prophetiæ libri hujus: duodecimum, amethystus. **21** Et duodecim tempus enim prope est. **11** Qui nocet, noceat portæ, duodecim margaritæ sunt, per singulas: adhuc: et qui in sordibus est, sordescat adhuc: et singulæ portæ erant ex singulis margaritis: et qui justus est, justificetur adhuc: et sanctus, et platea civitatis aurum mundum, tamquam sanctificetur adhuc. **12** Ecce venio cito, et vitrum perlucidum. **22** Et templum non vidi in merces mea tecum est, reddere unicuique ea: Dominus enim Deus omnipotens templum secundum opera sua. **13** Ego sum alpha et illius est, et Agnus. **23** Et civitas non eget sole omega, primus et novissimus, principium et neque luna ut luceant in ea, nam claritas Dei finis. **14** Beati, qui lavant stolas suas in sanguine illuminavit eam, et lucerna ejus est Agnus. **24** Agni: ut sit potestas eorum in ligno vitæ, Et ambulabunt gentes in lumine ejus: et reges et per portas intrent in civitatem. **15** Foris terræ afferent gloriam suam et honorem in canes, et benefici, et impudici, et homicidæ, et illam. **25** Et portæ ejus non claudentur per idolis servientes, et omnis qui amat et facit diem: nox enim non erit illic. **26** Et afferent mendacium. **16** Ego Jesus misi angelum meum gloriam et honorem gentium in illam. **27** Non testificari vobis hæc in ecclesiis. Ego sum radix, intrabit in eam aliquod coquinatum, aut et genus David, stella splendida et matutina. abominationem faciens et mendacium, nisi qui **17** Et spiritus, et sponsa dicunt: Veni. Et qui scripti sunt in libro vitæ Agni.

22 Et ostendit mihi fluvium aquæ vitæ, splendidum tamquam crystallum, procedentem de sede Dei et Agni. **2** In medio plateæ ejus, et ex utraque parte fluminis, lignum vitæ, afferens fructus duodecim per menses singulos, reddens fructum suum et folia ligni ad sanitatem gentium. **3** Et omne maledictum non erit amplius: sed sedes Dei et Agni in illa erunt, et servi ejus servient illi. **4** Et videbunt faciem ejus: et nomen ejus in frontibus eorum. **5** Et nox ultra non erit: et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine solis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, et regnabunt in sæcula sæculorum. (*aiōn g165*) **6** Et dixit mihi: Hæc verba fidelissima sunt, et vera. Et Dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum suum ostendere servis suis quæ oportet fieri cito. **7** Et ecce venio velociter. Beatus, qui custodit verba prophetiæ libri hujus. **8** Et ego Joannes, qui audivi, et vidi hæc. Et postquam audissem, et vidi sem, cecidi

17 Et spiritus, et sponsa dicunt: Veni. Et qui audit, dicat: Veni. Et qui sitit, veniat: et qui vult, accipiat aquam vitæ, gratis. **18** Contestor enim omni audienti verba prophetiæ libri hujus: si quis apposuerit ad hæc, apponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto. **19** Et si quis diminuerit de verbis libri prophetiæ hujus, auferet Deus partem ejus de libro vitæ, et de civitate sancta, et de his quæ scripta sunt in libro isto: **20** dicit qui testimonium perhibet istorum. Etiam venio cito: amen. Veni, Domine Jesu. **21** Gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

*Et ego Joannes vidi sanctam civitatem Jerusalem novam descendantem de cœlo a Deo,
paratam sicut sponsam ornatam viro suo. Et audivi vocem magnam de throno dicentem: Ecce
tabernaculum Dei cum hominibus, et habitabit cum eis. Et ipsi populus ejus erunt,
et ipse Deus cum eis erit eorum Deus:*
Apocalypsis 21:2-3

Adiutorium Lectoris

Latine at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, "*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*" Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, "*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*" So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, "*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*" 2 Timothy 2:15. "*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*" 2 Peter 1:4-8.

Glossarium

Latine at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aīdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossarium +

AionianBible.org/Bibles/Latin---Clementine-Vulgate-1598/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lucam 8:31
Romanos 10:7
Apocalypsis 9:1
Apocalypsis 9:2
Apocalypsis 9:11
Apocalypsis 11:7
Apocalypsis 17:8
Apocalypsis 20:1
Apocalypsis 20:3

Actuum Apostolorum 15:18

Petri I 5:11

Romanos 1:25

Petri II 3:18

Romanos 9:5

Iohannis I 2:17

Romanos 11:36

Iohannis II 1:2

Romanos 12:2

Iudæ 1:13

Romanos 16:27

Iudæ 1:25

Corinthios I 1:20

Apocalypsis 1:6

Corinthios I 2:6

Apocalypsis 1:18

Corinthios I 2:7

Apocalypsis 4:9

Corinthios I 2:8

Apocalypsis 4:10

Corinthios I 3:18

Apocalypsis 5:13

Corinthios I 8:13

Apocalypsis 7:12

Corinthios I 10:11

Apocalypsis 10:6

Corinthios II 4:4

Apocalypsis 11:15

Corinthios II 9:9

Apocalypsis 14:11

Corinthios II 11:31

Apocalypsis 15:7

Galatas 1:4

Apocalypsis 19:3

Galatas 1:5

Apocalypsis 20:10

Ephesios 1:21

Apocalypsis 22:5

Ephesios 2:2

Ephesios 2:7

Mattheum 18:8

Ephesios 3:9

Mattheum 19:16

Ephesios 3:11

Mattheum 19:29

Ephesios 3:21

Mattheum 25:41

Ephesios 6:12

Mattheum 25:46

Philippenses 4:20

Marcum 3:29

Colossenes 1:26

Marcum 10:17

Timotheum I 1:17

Marcum 10:30

Timotheum I 6:17

Lucam 10:25

Timotheum II 4:10

Lucam 16:9

Timotheum II 4:18

Lucam 18:18

Titum 2:12

Lucam 18:30

Hebræos 1:2

Iohannem 3:15

Hebræos 1:8

Iohannem 3:16

Hebræos 5:6

Iohannem 3:36

Hebræos 6:5

Iohannem 4:14

Hebræos 6:20

Iohannem 4:36

Hebræos 7:17

Iohannem 5:24

Hebræos 7:21

Iohannem 5:39

Hebræos 7:24

Iohannem 6:27

Hebræos 7:28

Iohannem 6:40

Hebræos 9:26

Iohannem 6:47

Hebræos 11:3

Iohannem 6:54

Hebræos 13:8

Iohannem 6:68

Hebræos 13:21

Iohannem 10:28

Petri I 1:23

Iohannem 12:25

Petri I 1:25

Iohannem 12:50

Petri I 4:11

Iohannem 17:2

aīdios

Romanos 1:20
Iudæ 1:6

aiōn

Mattheum 12:32

aiōnios

Mattheum 13:22

Mattheum 18:8

Mattheum 13:39

Mattheum 19:16

Mattheum 13:40

Mattheum 19:29

Mattheum 13:49

Mattheum 25:41

Mattheum 21:19

Mattheum 25:46

Mattheum 24:3

Marcum 3:29

Mattheum 28:20

Marcum 10:17

Marcum 3:29

Marcum 10:30

Marcum 4:19

Lucam 10:25

Colossenes 1:26

Lucam 16:9

Timotheum I 1:17

Lucam 18:18

Timotheum I 6:17

Lucam 18:30

Timotheum II 4:10

Iohannem 3:15

Timotheum II 4:18

Iohannem 3:16

Titum 2:12

Iohannem 3:36

Hebræos 1:2

Iohannem 4:14

Hebræos 1:8

Iohannem 4:36

Hebræos 5:6

Iohannem 5:24

Hebræos 6:5

Iohannem 5:39

Hebræos 6:20

Iohannem 6:27

Hebræos 7:17

Iohannem 6:40

Hebræos 7:21

Iohannem 6:47

Hebræos 7:24

Iohannem 6:54

Hebræos 7:28

Iohannem 6:68

Hebræos 9:26

Iohannem 10:28

Hebræos 11:3

Iohannem 12:25

Hebræos 13:8

Iohannem 12:50

Hebræos 13:21

Iohannem 17:2

Petri I 1:23

Petri I 1:25

Petri I 4:11

Iohannem 17:3	Mattheum 11:23	Proverbiorum 15:24
Actuum Apostolorum 13:46	Mattheum 16:18	Proverbiorum 23:14
Actuum Apostolorum 13:48	Lucam 10:15	Proverbiorum 27:20
Romanos 2:7	Lucam 16:23	Proverbiorum 30:16
Romanos 5:21	Actuum Apostolorum 2:27	Ecclesiastes 9:10
Romanos 6:22	Actuum Apostolorum 2:31	Canticum Canticorum 8:6
Romanos 6:23	Corinthios I 15:55	Isaiæ 5:14
Romanos 16:25	Apocalypsis 1:18	Isaiæ 7:11
Romanos 16:26	Apocalypsis 6:8	Isaiæ 14:9
Corinthios II 4:17	Apocalypsis 20:13	Isaiæ 14:11
Corinthios II 4:18	Apocalypsis 20:14	Isaiæ 14:15
Corinthios II 5:1		Isaiæ 28:15
Galatas 6:8		Isaiæ 28:18
Thessalonicenses II 1:9		Isaiæ 38:10
Thessalonicenses II 2:16		Isaiæ 38:18
Timotheum I 1:16		Isaiæ 57:9
Timotheum I 6:12		Hiezechielis Prophetæ 31:15
Timotheum I 6:16		Hiezechielis Prophetæ 31:16
Timotheum II 1:9		Hiezechielis Prophetæ 31:17
Timotheum II 2:10		Hiezechielis Prophetæ 32:21
Titum 1:2		Hiezechielis Prophetæ 32:27
Titum 3:7		Osee Prophetæ 13:14
Philemonem 1:15		Amos Prophetæ 9:2
Hebræos 5:9		Jonas Prophetæ 2:2
Hebræos 6:2		Habacuc Prophetæ 2:5
Hebræos 9:12		
Hebræos 9:14		
Hebræos 9:15		
Hebræos 13:20		
Petri I 5:10		
Petri II 1:11		
Iohannis I 1:2		
Iohannis I 2:25		
Iohannis I 3:15		
Iohannis I 5:11		
Iohannis I 5:13		
Iohannis I 5:20		
Iudæ 1:7		
Iudæ 1:21		
Apocalypsis 14:6		
eleēsē		
Romanos 11:32		
Geenna		
Mattheum 5:22	Psalmorum 6:5	Psalmorum 94:17
Mattheum 5:29	Psalmorum 9:17	Psalmorum 115:17
Mattheum 5:30	Psalmorum 16:10	Proverbiorum 2:18
Mattheum 10:28	Psalmorum 18:5	Ecclesiastes 9:3
Mattheum 18:9	Psalmorum 30:3	Actuum Apostolorum 2:24
Mattheum 23:15	Psalmorum 31:17	
Mattheum 23:33	Psalmorum 49:14	
Marcum 9:43	Psalmorum 49:15	
Marcum 9:45	Psalmorum 55:15	
Marcum 9:47	Psalmorum 86:13	
Lucam 12:5	Psalmorum 88:3	
Iacobi 3:6	Psalmorum 89:48	
	Psalmorum 116:3	
	Psalmorum 139:8	
	Psalmorum 141:7	
	Proverbiorum 1:12	
	Proverbiorum 5:5	
	Proverbiorum 7:27	
	Proverbiorum 9:18	
	Proverbiorum 15:11	
Hadēs		

Mesopotamia

Haran

Damascus

Babylon

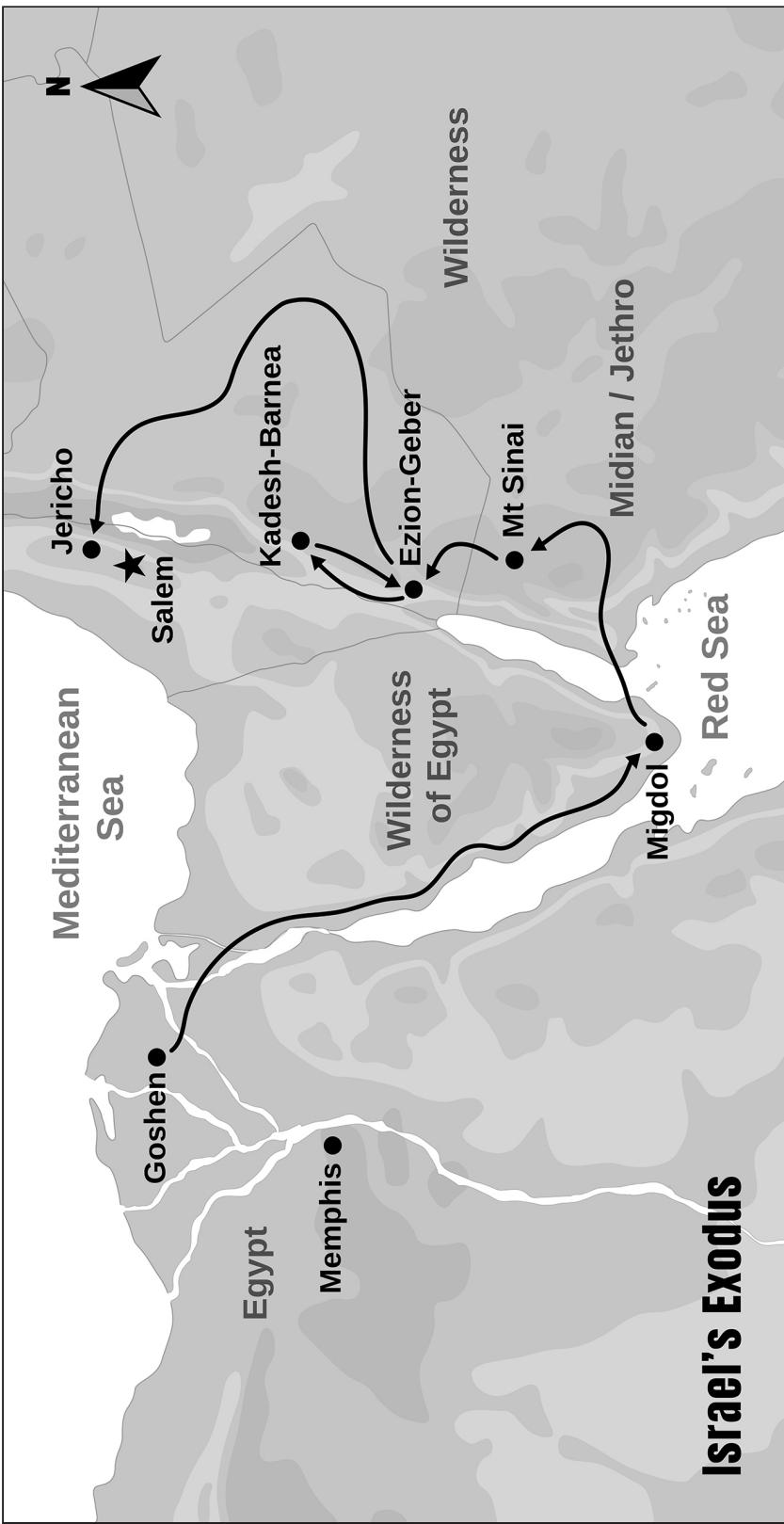
Salem

Egypt

Persian
Gulf

Abraham's Journey

Fide qui vocatur Abraham obediuit in locum exire, quem accepturus erat in hereditatem: et exiit, nesciens quo iret. - Hebræos 11:8

Igitur cum emississet Pharaon populum, non eos duxit Deus per viam terrae Philistinum quae vicina est: reputans ne forte paeniteret eum, si vidisset adversum se bella consurgere, et revertetur in Egyptum. - Exodus 13:17

Mediterranean
Sea

Sidon
Tyre
Caesarea-
Philippi

Galilee
Capernaum
Bethsaida

Cana
Nazareth

Sychar

Samaria

Ephraim

Jerusalem
Bethany
Bethlehem

Judea

► Egypt

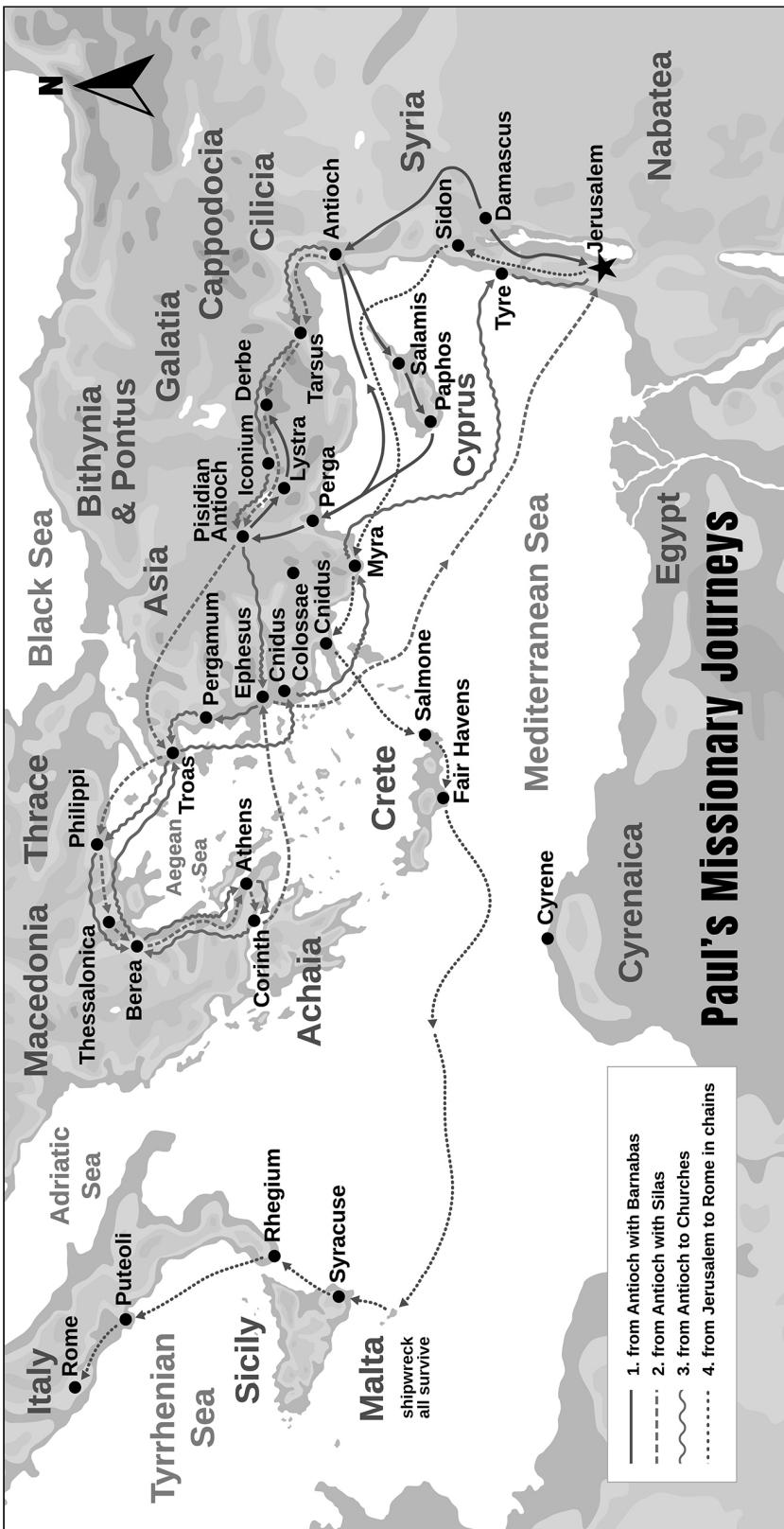
Decapolis

Peraea

Jesus' Journeys

Nam et Filius hominis non venit ut ministraret ei, sed ut daret animam suam redemtionem pro multis. - Marcum 10:45

Paul's Missionary Journeys

Paulus, servus Jesu Christi, vocatus Apostolus, segregatus in Evangelium Dei, - Romanos 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyred in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyred in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? 			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? 			Romans 5:12-19	
Where are we? 			Innocence	
		Eternity Past		Creation 4004 B.C.
 Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son		
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? 			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3
John 8:58 Pre-incarnate	John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise		God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
Psalm 139:7 Everywhere	John 14:17 Living in believers			
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind				Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
Revelation 19:20 Lake of Fire				
Revelation 20:2 Abyss				

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Sors

Latine at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti - Mattheum 28:19

